

ספר
אוצר-הקונטרסים
חלק יד

והוא לקוטי קונטרסים יקרים מפז ומפנינים,
שנדפסו ונתפשטו כבר בעולם, המדברים על כל
מיני נושאים בחיי האדם, מה שעובר עליו
ברוחניות ובגשמיות, ומחזקים ומאמצים ומכניסים
בו תקנה ואור וחיית להמשיך בחייו. ויורה לו
דרכים ועצות קלות ונעימות איך לעבר את זה
העולם בטוב ובנעימים ובאשר אמתי, להיות דבוק
בחי החיים בו יתברך, אשרי לו!

*

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור גפלא, אשר כל רז לא אניס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי חכמינו
הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תובכ"א
שנת תשנ"ז לפרט קטן

הַפְתַּח לְהַשִּׁיג אֶת הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה
וְכָל סִפְרֵי אֲדָמוֹ"ר מוֹהַר"ן מְבַרְסֵלַב זי"ע
וְסִפְרֵי תַלְמִידָיו הַקָּדוֹשִׁים

* * *

בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל

יְבֻנְאֵל

עִיר בְּרֵסֵלַב

בְּלֵיל

* * *

בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית

מְתִיבְתָא הַיְבֵל-הַקָּדֵשׁ — חֲסִידֵי בְרֵסֵלַב

851-47 st.

Brooklyn, N.Y. 11220

באמצעות הדואר לפי הכתובת:

"קרן הדפסה והפצה לספרי

חסידות ברסלב"

ת.ד. 8065 אשדוד

ת.ד. 2472 בני-ברק

ובמספר טלפון 03/6765235

על-ידי העצות שנתגלין בעולם,
דהינו שיודעין בעולם לתן עצה
לנפשם כל אחד ואחד מה שצריך,
על-ידי-זה גדלה האמונה, בבחינת
(ישעיה כה, א): "אודה שמך פי
עשית פלא עצות מרחוק אמונה
אמן", שעל-ידי העצות גדלה
האמונה.

(לקוטי-מזהר"ן, חלק ב', סימן ה)

אוֹצֵר הַקּוֹנְטְרָסִים

חֵלֶק י"ד

ה	הַנּוֹף הַיְלָדִים
כט	סְבָלָנוֹת לַיְלָדִים
נא	חֲזוּק לַיְלָדִים
עה	עֲכָשׁוּ זֶה הַזְּמַן
קה	אַהֲבַת הַתּוֹרָה
קלא	בֶּן תּוֹרָה
קנג	זוּג מִן הַשָּׁמַיִם
קעז	זוּג מִצֵּלַח
קצז	נְשׂוּאֵיִן מִצֵּלָחִים
רכה	טוֹב בְּבֵית
רמז	הַכֹּל דְּמִיּוֹן
רסז	זֶה לֹא נוֹרָא
רפט	צוֹ הַשְּׁעָה
שיג	שָׁמֹר פִּיךָ
שלה	תָּמִים תִּהְיֶה

קונטרס

חנוך הילדים

יגלה עצות קלות, איך לחנך את הילדים בדרך
התורה והנמוס, ואיך להחזיר בהם דרך ארץ
והצלחת החיים.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׂאָדָם צָרִיךְ לְמָסוֹר
אֶת נַפְשׁוֹ בְּיַד לְחַנּוּף אֶת יְלָדָיו עַל טְהוֹרַת
הַקֹּדֶשׁ, וּבַפְּרָטִיּוֹת בְּדוֹר הַזֶּה, שֶׁהַהֶפְקָרוֹת
כָּל-כָּף מְתַפְשֵׁטת בְּעוֹלָם, וּמְסַתּוֹבְבִים כָּל
מִינֵי מַשְׁחָתִים, וְלָכֵן צָרִיכִים לָשִׂים דְּגִשׁ
חֲזָק עַל חַנּוּף הַיְלָדִים, וְזוֹ מְצַנֶּה הַכִּי
גְּדוֹלָה. וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל אָמַר, שְׂאָצְלוֹ
עֲבוֹדַת חַנּוּף הַיְלָדִים כָּל-כָּף חֲשׂוּבָה בְּדִיּוֹק
כְּמוֹ עֲבוֹדַת חֲצוֹת וּשְׂאָר עֲנִינֵי עֲבוֹדַת הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרמו).

קוֹנְטָרַס

חֲנוּף הַיְלָדִים

א.

צָרִיךְ שְׂתַדְעוּ, אֲהוּבֵי, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, שְׁכָל עֲנִיַן חֲנוּף הַיְלָדִים הוּא חֲכָמָה עֲמֻקָּה עַד מְאֹד, כִּי עֲלֵיכֶם לְדַעַת, שֶׁהַיְלָדִים אֵף שֶׁהֵם עֹדִין קְטַנֵּי קְטַנִּים, כְּבָר יֵשׁ לָהֶם שְׁכָל, אֲךָ עֹדִין הוּא אֵינוֹ מְפָתַח, לְזֹאת — אִם אַתֶּם רוֹצִים לְחַנֵּף אֶת הַיְלָדִים, עֲלֵיכֶם לְחַנֵּף קֹדֶם אֶת עֲצַמְכֶם, כִּי כָל מֵה שֶׁאַתֶּם תַּעֲשׂוּ וּתְדַבְּרוּ, וּכְפִי שֶׁאַתֶּם תִּתְנַהֲגוּ, כֶּךָ אַתֶּם מְחַנְכִים אֶת הַיְלָדִים. וְאַל תִּחְשְׁבוּ — מֵה לָנוּ לְשָׁמֹר אֶת מַעֲשֵׂינוּ אוֹ אֶת דְּבוּרֵינוּ וְהַתְנַהֲגוֹתֵנוּ, הֲלֹא הַיְלָדִים הֵם קְטַנֵּי קְטַנִּים עֹדִין, וְאֵינָם תּוֹפְסִים שׁוֹם דְּבָר, וּמְכָל שְׂכָן שֶׁאֵינָם מְבִינִים מֵה שְׁרוּאִים וּמֵה שֶׁנַּעֲשֶׂה סְבִיבָם וְכוּ' ? ! אַל

חֲנוּךְ הַיְלָדִים

תֹּאמְרוּ כִּי, כִּי בְּדִיוֹק מֵה שְׂאֲתֶם מְדַבְּרִים, וְכִּפִּי שְׂאֲתֶם מִתְנַהֲגִים, כִּי הֵם יְדַבְּרוּ וַיִּתְנַהֲגוּ. כִּי הַהוֹרִים הֵם הַחֹתֶם עַל הַיְלָדִים. וְלִכֵּן אִם אַתֶּם רוֹצִים לְחַנּוּךְ אֶת הַיְלָדִים שְׂיִלְכוּ בְּדֶרֶךְ טוֹבָה, תִּתְחִילוּ לְחַנּוּךְ אֶת עֲצַמְכֶם, וְאִזּו יִתְקַבְּלוּ דְבַרְיֶכֶם אֶצֶל הַיְלָדִים.

וְדַבֵּר זֶה צְרִיכִים לְהִתְחִיל עוֹד כְּשֶׁהַיְלָדִים קִטְנֵי קִטְנִים, כִּי יֵשׁ לָהֶם חוֹשִׁים וְהִבְנָה בְּדִיוֹק כְּמוֹ הַגְּדוֹלִים, רַק הַיּוֹם הֵם עֲדִין קִטְנֵי קִטְנִים, וְעוֹד לֹא הִתְפַּתַּח חוֹשֶׁם, אֲבָל מֵה שָׂרְאוּ וּמֵה שְׂשִׁמְעוּ אֶצְלָכֶם, זֶה כְּבָר נִטְבָּע וְנִחְקַק בְּדַעוֹתֵיהֶן הַקִּטְנוֹת, וְכִכֵּל שֶׁהֵם גְּדוֹלִים, כִּי מִתְפַּתְּחִים אֶצְלָם דַּעְתָּם וְחוֹשֵׁיהֶם.

לְזֹאת אֵינְכֶם יְכוֹלִים לָבוֹא בְּטַעֲנָה אֶל הַיְלָדִים כְּשֶׁהֵם גְּדוֹלִים — מֵדוּעַ אַתֶּם מִתְחַצְּפִים נֶגֶד הַהוֹרִים? כְּשֶׁהֵם רְאוּ עוֹד בְּהִיוֹתֶם קִטְנֵי קִטְנִים, אֵיךְ אַתֶּם הִתְחַצְּפֶתֶם נֶגֶד הוֹרֵיכֶם הַיְקָרִים, וּמֵדוּעַ אַתֶּם רוֹצִים עֲכָשׁוּ, שֶׁהֵם לֹא יִתְחַצְּפוּ נֶגְדְכֶם, הֲלֹא אַתֶּם הֵייתֶם דְּגָמָא חֲיָה בְּעֵבוֹרָם?! וְכֵן מֵדוּעַ יֵשׁ לָכֶם טַעֲנוֹת עַל יְלָדֵיכֶם, שֶׁהֵם זוֹלָלִים וְסוֹבָאִים, וְאֵינֶם שׁוֹמְרִים עַל הַנְּקִיוֹן וְכוּ', אִם אַתֶּם בְּעֲצַמְכֶם עֲדִין

רְחוּקִים מְכֹל זֶה? ! וּמִדּוּעַ אַתֶּם צוֹעֲקִים עַל הַיְלָדִים
 שְׂאֵסוּר לְדַבֵּר לְשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצָנוֹת, בְּשָׁעָה
 שְׂאֵתֶם בְּעֲצֻמְכֶם עוֹסְקִים בְּזֶה כָּל הַיּוֹם? ! וּמִדּוּעַ יֵשׁ
 לָכֶם טְעָנוֹת אֶל יְלָדֵיכֶם, שֶׁהֵם גּוֹנְבִים וְעוֹשִׂים כָּל
 מִינֵי תַחֲבוּלוֹת, אֵיךְ לְהוֹצִיא כְּסָפִים מֵאַחֲרֵים, בְּשָׁעָה
 שֶׁהֵם רוֹאִים דָּבָר זֶה אֲצֻלְכֶם? ! וּמִדּוּעַ אַתֶּם בָּאִים
 אֲלֵיהֶם בְּטְעָנוֹת שֶׁהֵם נוֹטְלִים סְמִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
 כְּאֲשֶׁר הֵם רוֹאִים שְׂגָם אַתֶּם מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּכָל מִינֵי
 תְּרוּפוֹת וְכוּ'! ? ! וְכִשְׁתִּזְכְּרוּ דָּבָר זֶה, אֲזַי תּוּכְלוּ לְחַנּוּךְ
 אֶת יְלָדֵיכֶם, כִּי אִם תְּחַנְּכוּ אֶת עֲצֻמְכֶם קֹדֶם, הֵינּוּ
 — הַבַּעַל אֶת הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה אֶת הַבַּעַל, שְׁלֹא לְדַבֵּר
 בְּצוּרָה גָּסָה — קָלְלוֹת אוֹ נְבוּל פֶּה, חֵס וְשָׁלוֹם, וְכֵן
 לֹא לְצַעֲקַת וּלְבִישׁ אֶת זוּלָתוֹ, וְכֵן לֹא לַעֲשׂוֹת שׁוֹם
 תַּחֲבוּלוֹת שֶׁל עֲרֻמוּמִיּוֹת וּגְנֻבוֹת, וְכֵן לְהִשְׁמַר לֹא
 לְקַחַת תְּרוּפוֹת בְּפָנֵי הַיְלָדִים וְכִדּוּמָה, וְכֵן
 הַתְּנַהְגוּתְכֶם בְּבֵית וּבְחוּץ, שֶׁתִּהְיֶה לְאוֹת וּלְמוֹפֵת, אֲזַי
 אַתֶּם יְכוּלִים לְהִתְחִיל לְחַנּוּךְ אֶת יְלָדֵיכֶם, וְכִבֵּר יִהְיֶה
 לָכֶם בְּנִקְל מְאֹד, כִּי הַיְלָדִים מִמִּילָא יִתְחַנְּכוּ מִכֶּם, כִּי
 הַקְּטַנֵּי קְטַנִּים, יֵשׁ לָהֶם חוֹשִׁים מִפְּלָאִים, וּמֵה שָׂרָק
 תּוֹפְסִים וּמְרַגִּישִׁים אֲצֵל הַהוֹרִים, כִּף הֵם מִתְּנַהְגִּים;
 וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! כְּשֶׁאַתֶּם רוֹצִים לְחַנּוּךְ
 אֶת הַיְלָדִים, רְאוּ לְחַנּוּךְ קֹדֶם אֶת עֲצֻמְכֶם, וְאֲזַי יִהְיוּ

לְכֶם יְלָדִים מְפֹתָחִים, בְּעֲלֵי דֶרֶךְ אֶרֶץ וּבְעֲלֵי מַדּוֹת
טוֹבוֹת, וְתָרוּ מֵהֶם רַב נַחַת בְּזֶה וּבָבֵא.

ב.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! זְכְרוּ הַיֵּטֵב, אֲשֶׁר "חַנוּךְ
הַיְלָדִים" הוּא בְיַדְכֶם עֲכָשׁוּ, וְאַל תַּחֲשְׁבוּ שִׁילְדֵיכֶם
עֲדִין קְטַנֵי קְטַנִּים, וְעֲדִין יֵשׁ לְכֶם זְמַן לְחַנּוּכְכֶם, אֵל
תֹּאמְרוּ זֹאת, כִּי לֹא תִדְעוּ מֶה יֵלֵד יוֹם, וּבְאִילוֹ
עֲסָקִים תִּהְיוּ מֵעֲסָקִים וּמְעַרְבִים, וּכְבָר לֹא יִהְיֶה לְכֶם
זְמַן אֶל הַיְלָדִים, וְהֵם יִגְדְּלוּ הַפֶּקֶר, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
וַיִּקְבְּלוּ אֶת חַנוּכְכֶם מִהַרְחוֹב, אֲשֶׁר בְּעֵת שִׁיגְדְּלוֹ יֵצְאוּ
בְּעֲלֵי מוֹמִין בְּמַדּוֹתֵיהֶם וּבְנַפְשׁוֹתֵיהֶם, וְאַתֶּם
תִּתְחַרְטוּ אֲזִי מְאֹד מְאֹד, וְתִמְרְטוּ אֶת שְׁעֵרוֹת רֵאשֻׁכֶם
— מֶה קָרָה לַיְלָדִים הַנְּחַמְדִים שְׁלָנוּ? ! אֲשֶׁר מִסְרָנוּ
אֶת נַפְשָׁנוּ בְּעִבּוּרָם וּפְנִיקָנוּ אוֹתָם מִימֵי קְטָנוּתָם,
וְנִתְּנוּ לָהֶם כָּל מִינֵי מַעַדְנִים וְכֶסֶף וּמְלַבּוֹשִׁים וְכָל
מֶה שֶׁרַק בְּקִשׁוֹ, וּמַדּוּעַ הַיּוֹם נִרְאִים כֶּף — גִּנְבִים,
שׁוֹדְדִים, נוֹאֲפִים, רַמָּאִים, פְּרָאִים, וּמִתְחַצְּפִים נֶגֶד
מְבַגְרִים, וּמִתְחַצְּפִים נֶגְדָנוּ, עַד שֶׁהִדְרִדְרוּ כָּל-כֶּף
בְּחִבְרָה לֹא טוֹבָה, וְהֵם נוֹטְלִים סְמִים, וּכְבָר אֵין
מִפְיָרִים אוֹתָם כָּלָל, מַדּוּעַ מִגִּיעַ לָנוּ דְבַר כֶּזֶה? !

וּבִאֲמַת הַזְהָרָתִי אֶתְכֶם שׁ "חַנוּךְ הַיְלָדִים" מִתְחִיל
 עוֹד בְּבֵית, וְכֵן כְּשֶׁהַיְלָדִים עוֹד קִטְנֵי קִטְנִים, אֲשֶׁר
 אִז אִם הֵם רוֹאִים שְׁלֵהוֹרִים יֵשׁ זְמַן בְּעִבּוּרָם,
 וּמִוֹרִידִים אֶת עֲצָמָם אֲלֵיהֶם, וּמִדְּבָרִים וּמִשְׁחָקִים
 עִמָּהֶם, וְנוֹתְנִים לָהֶם אֶת תְּשׁוּמַת לִבָּם, אִז דִּיקָא
 מוֹעִיל הַחַנוּךְ, וְלֹא כְּמוֹ שְׁנוּהֵג עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם,
 שְׂאוּמְרִים — עֲזָבוּ אוֹתָם, הֵם עֲדִין קִטְנִים, שִׁיחִיו
 אֶת חַיֵּיהֶם, וַיִּגְדְּלוּ הֶפְקֵר, וּכְשִׁיתְּבַגְרוּ — אִז יָבוֹאוּ
 אֶל הַשֶּׁכֶל וְהַדְּעָת, וַיִּדְבֵּר עִמָּהֶם.

אֵל תֵּאמְרוּ זֹאת, בְּנֵי וּבְנוֹתַי, כִּי אַחֲר־כֵּן כָּבֵר
 יִהְיֶה מְאַחֵר, כִּי הַזְּמַן הַטּוֹב בְּיוֹתֵר לְ"חַנוּךְ הַיְלָדִים"
 הוּא — כְּשֶׁהֵם עֲדִין קִטְנֵי קִטְנִים, וְאִז יֵשׁ לָתֵת לָהֶם
 תְּשׁוּמַת-לֵב, וְאֶפְלוּ שְׁנֵדָמָה לָכֶם שְׂאֵלוֹ דְּבָרִים
 פְּעוּטִים וּקְטַנִּים — מֵה שֶׁהֵם רוֹצִים, וּדְבָרִים שֶׁל
 מֵה בְּכֹךְ, עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי אֲצֵל הַקְטַנִּים, אֵלוֹ דְּבָרִים
 גְּדוּלִים מְאֹד מְאֹד, וְכֹל תְּשׁוּמַת-לֵב שֶׁרַק נוֹתְנִים
 לָהֶם, זֶה מוֹעִיל לָהֶם לְהַתְּפַתֵּחַ יוֹתֵר בְּנִקְלָ; כִּי
 כְּשֶׁהַיְלָדִים רוֹאִים שְׁלֵהוֹרִים יֵשׁ זְמַן בְּעִבּוּרָם, וְהֵם
 נוֹתְנִים לָהֶם תְּשׁוּמַת-לֵב, אֲזִי מְרַגִּישִׁים אֶת עֲצָמָם
 עֲצָמָאִים, כְּאֵלוֹ הֵם גַּם-כֵּן מִשְׁהוּ בְּזֵה הָעוֹלָם
 וּמִתְחַשְּׁבִים בָּהֶם, לֹא-כֵן כְּשֶׁהוֹרִים עֲצָבְנִים, וְאִין

לָהֶם זְמַן אֶל הַטְּרַטוּרִים שֶׁהַיְלָדִים הַקְּטָנִים
מְטַרְטְרִים, וְהֵם צוֹעְקִים עֲלֵיהֶם בְּעֶצְבָּנוֹת גְּדוּלָּה, אֲזַ
הֵם מְרַגִּישִׁים עֲצָמָם מְקַפְּחִים, וְנִכְנָסִים בְּדַעְתָּם רַגְשֵׁי
נְחִיתוּת, כְּאִלוּ אֵינָם שׁוֹיִם כָּלֵל בְּזֵה הָעוֹלָם, וְכֵאלוּ
הֵם בְּאֶמֶת אֵינָם יוֹדְעִים אֶת אֲשֶׁר הֵם עוֹשִׂים, וְזֶה
מְכַנֵּס בָּהֶם רָגֶשׁ שֶׁל פֶּחַד וְשֶׁל אֵי בְּטָחוֹן עֲצָמִי,
וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם גְּדֹלִים בְּעֲלֵי מוֹמִין בְּמַדּוּתֵיהֶם
וּבִנְפֹשׁוֹתֵיהֶם.

לְכֵן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְשָׁמֹר עַל דְּבַר
זֶה מְאֹד מְאֹד, וְתִשְׁתַּדְּלוּ לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמְכֶם אֶל
יְלִדֵיכֶם, וְתִתְּנוּ לָהֶם תְּשׁוּמַת-לֵב הַכִּי גְּדוּלָּה, וְכֵל
דְּבַר קֶטֶן שֶׁרַק עוֹשִׂים, תְּפַלִּיגוּ אֶת זֶה בְּעֵינֵיהֶם,
וְתִיַקְרוּ וְתִחַשְׁיבוּ אֶת דְּבוּרֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים,
וְתִסְפְּרוּ לְקְרוֹבִים, וְזֶה בְּאֶמֶת יִכְנִיס בָּהֶם רַגֶּשׁ שֶׁל
גְּדוּלָּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְחִילוּ לְהִתְנַהֵג כְּמוֹ גְּדוּלִים
בְּבְטָחוֹן עֲצָמִי, וַיְהִי בְּרִיאִים בְּמַדּוּתֵיהֶם
וּבִנְפֹשׁוֹתֵיהֶם; זְכְרוּ זֹאת עַכְשָׁו בְּשַׁעַה שֶׁהַיְלָדִים עוֹד
קְטָנִי קְטָנִים, כִּי תִצְטָרְכוּ לָזֶה כְּשֵׁיִהְיוּ גְּדוּלִים,
וְעַכְשָׁו כְּשֵׁהֶם קְטָנִי קְטָנִים, עֲדִין אַתֶּם יְכוּלִים לְחַנּוּךְ
אוֹתָם עַל-פִּי הַתּוֹרָה וְהַמוֹסֵר.

ג.

בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים! כְּשֶׁבְּרָצוֹנְכֶם לֹמֵר מוֹסֵר
 לְיִלְדֵיכֶם בְּעוֹדֶם קִטְנֵי קִטְנִים, וּמְכַל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהֵם כְּבָר
 גְּדוּלִים, וְאַתֶּם רוֹצִים לְעַרְךָ בְּקִרְתְּ עַל מַעֲשֵׂיהֶם.
 עֲלֵיכֶם לְדַעַת — בְּדִיוֹק כָּמוֹ שְׂאֵתֶם אֵינְכֶם אוֹהֲבִים
 שְׂיִמְתְּחוּ עֲלֵיכֶם בְּקִרְתְּ, אוֹ יִטִּיפוּ לָכֶם מְנָה מוֹסֵר,
 כְּמוֹ-כֵן וְיֹתֵר מִכֵּן הַיִּלְדִים אֵינָם אוֹהֲבִים, שְׂעוֹרְכִים
 בְּקִרְתְּ עַל מַעֲשֵׂיהֶם, וּמִטִּיחִים נֶגְדָם מְנָה מוֹסֵר, כִּי
 כָּל דְּבָרֵי הַבְּקִרְתְּ אוֹ הַמוֹסֵר נִקְלָטִים בְּדַעְתָּם הַקִּטְנָה
 בְּרָגִשׁוֹת אֲשֶׁמָּה, וְנִכְנָס בְּדַעְתָּם, כְּאִלוֹ הֵם בְּאַמֶּת
 אֵינָם טוֹבִים, וְעוֹשִׂים דְּבָרִים שְׁלִילִים, וְזֶה מְכַנֵּס
 בָּהֶם יְאוּשׁ וְהַתְרַשְׁלוֹת וְאֵי בְטָחוֹן עֲצָמִי, וְאֵזִי
 חוֹשְׁבִים שְׁלֵא יוּכְלוּ לְהַשְׁתַּנּוֹת אֶף פַּעַם, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 לֹא דֵי שְׂאֵינְכֶם מִתְקַנִּים בַּמוֹסֵר וּבְבְקִרְתְּ שְׂאֵתֶם
 מִטִּיפִים לָהֶם, אֶלֶּא אַתֶּם עוֹד מְקַלְקְלִים, וְגוֹרְמִים
 שְׂיִדְרְדְרוּ יוֹתֵר וְיֹתֵר, וְיַעֲשׂוּ בְּדִיוֹק הַהַפּוֹךְ מִמָּה
 שְׂאֵמְרָתֶם לָהֶם; כִּי טִבֵּעַ הַקִּטְנִים, שֶׁהֵם עֲקֻשָׁנִים
 גְּדוּלִים מְאֹד מְאֹד. וְעַקֵּר הָעֲצָה כְּשֶׂאֵתֶם רוֹצִים לְתַת
 לָהֶם מְנָה מוֹסֵר, אוֹ לַעֲשׂוֹת אֵיזוֹ בְּקִרְתְּ עַל מַעֲשֵׂיהֶם,
 לֹמֵר אֶת הַבְּקִרְתְּ וְהַמוֹסֵר עַל עֲצָמְכֶם. לְמַשָּׁל
 כְּשֶׁהַיִּלְדִים שׁוֹבְרִים מִשֶּׁהוּ, עֲלֵיכֶם לְשֶׂאל אוֹתֶם

בַּנַּחַת — הָאֵם אָבָא וְאִמָּא יִשְׁבְּרוּ דְבַר זֶה? אוֹ
 כְּשֶׁהֵם עוֹשִׂים אֵיזָה מַעֲשֵׂה רַע, עֲלִיכֶם לְשַׁאל אוֹתָם
 — הָאֵם אָבָא אוֹ אִמָּא עָשׂוּ דְבָרִים כְּאֵלוֹ, שִׁכְנִיסוּ
 אוֹתָם עֲכָשׁוּ בְּבֵית-הַסֵּהֶר? וְכוּ' וְכַדוּמָה בְּכָל
 הָעֲנִינִים שְׂאֵתָם רוֹצִים לְתַקֵּן אוֹתָם, תִּדְבְּרוּ עַל
 עֲצָמְכֶם, וְתִמְתַּחוּ אֶת הַבְּקָרָת וְהַמוֹסָר עַל עֲצָמְכֶם,
 אֲזִי תִרְאוּ תַכְף-וּמְיָד אֵיךְ שֶׁהַקְּטַנִּים יִתְחִילוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ,
 וְיֹאמְרוּ: לֹא, בּוֹדְאֵי לֹא, וּמִמִּילָא יִקְחוּ אֶת הַמוֹסָר
 וְאֶת הַבְּקָרָת עַל עֲצָמָם, כִּי הֲלֹא הֵם רוֹצִים לְהִיּוֹת
 כְּדֹגְמַת אָבָא וְאִמָּא, וְעַל-כֵּן אִם אָבָא וְאִמָּא אָמְרוּ
 שֶׁהֵם אֵינָם רוֹצִים לַעֲשׂוֹת דְבַר כְּזֶה, אוֹ הֵם עָשׂוּ
 טָעוּת, וְרוֹצִים לְתַקְּנָהּ, אֲזִי מִמִּילָא גַם הַקְּטַנִּי קְטַנִּים
 יַעֲשׂוּ כְּמוֹתָם. וְדַבֵּר זֶה סוֹבֵב עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרָט
 בַּחַיִּים מִהַדְבָר הַקָּטָן עַד הַדְבָר הַגָּדוֹל, אִם הַהוֹרִים
 עוֹרְכִים אֶת הַבְּקָרָת אוֹ מְטִיפִים מוֹסָר עַל עֲצָמָם, אֲזִי
 הַיְלָדִים חֹשִׁים עֲצָמָם מְבִיָּשִׁים, וּמְבִינִים הֵיטֵב הֵיטֵב
 אֶת הָרִמּוּז, וְזֶה מוֹעִיל הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר יִטִּיפוּ לָהֶם
 בְּעֲצָמָם מוֹסָר וּבְקָרָת, וְכֵן דְבַר זֶה יִחַקֵּק בְּקְטַנִּים,
 שְׁגַם הַגְּדוֹלִים יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת טָעוּת. לֹא-כֵן
 כְּשֶׁמְטִיחִים רַק עֲלֵיהֶם בְּקָרָת, וְנוֹתְנִים לָהֶם מְנָה
 מוֹסָר, וְחוֹשְׁבִים לְהִרְאוֹת לָהֶם שֶׁרַק הֵם עוֹשִׂים
 טָעוּת, וְהַגְּדוֹלִים אַף פַּעַם אֵינָם טוֹעִים, הַתּוֹצְאוֹת

תְּהַיינָה, שְׂפָאֲשֶׁר יִהְיוּ גְדוּלִים, הֵם יַעֲשׂוּ דִיקָא לְהַפֵּךְ
 מִמָּה שֶׁהַהוֹרִים רוֹצִים; וְעַל-כֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיְקָרִים, תָּמִיד לַעֲרֹךְ עַל עֲצָמְכֶם בְּקֶרֶת, וְכֵן תִּטְיִפוּ
 לְעֲצָמְכֶם מָנָה מוֹסֵר בְּפָנֵי הַיְלָדִים בְּחֻכְמָה עֲצוּמָה,
 וְזֶה יוֹעִיל מְאֹד לַיְלָדִים, כֹּאֲשֶׁר אֵינְכֶם יְכוֹלִים לְתַאֵר
 כָּלֵל וְכָלֵל, כִּי הַיְלָדִים רוֹצִים תָּמִיד שֶׁהוֹרֵיהֶם יִהְיוּ
 הַדְּגָמָא הַחַיָּה בְּחַיֵּיהֶם, וְהָאִשִּׁיּוֹת הַגְּדוּלָה בְּיוֹתֵר
 בְּעוֹלָם, וְעַל-כֵּן כֹּשֶׁתְּאֲמְרוּ לָהֶם בְּצוּרָה כְּזוֹ, שְׂיַבִּינוּ
 מֵאַלְיָהֶם, זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת "חֲנוּךְ הַיְלָדִים".

ד.

צָרִיךְ שְׂתַדְעוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, שְׂעַלִיכֶם
 לְהַזְהֵר מְאֹד מְאֹד לְחַנּוּךְ אֶת יְלָדֵיכֶם בְּדֶרֶךְ הָאֲמוּנָה
 הַקְּדוּשָׁה, כֹּאֲשֶׁר קִבְּלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וּמֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ
 מִדוֹר דוֹר עַד מֵשָׁה רַבֵּנוּ, שְׂקִבְּל תוֹרָה מְסִינִי, וְאָנוּ
 מִזְהָרִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ — "וְשִׁנַּנְתֶּם לְבַבְיָךְ" וְגו',
 "וְלַמְּדַתֶּם אוֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם" וְגו'. וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּמְשֹׁךְ
 הַמְּסֻרָת וְהַשְּׂרֵשֶׁרֶת הַזְּהוּבָה מִדוֹר דוֹר; וְצָרִיכִים
 לְהִרְחִיקָם בְּכָל מִינֵי הַתְּרַחֲקוֹת מִהַפְּתוֹת הַרְעוֹת
 שְׂקָמוּ בְּדוֹרוֹת הַלָּלוּ, לְהַעֲבִיר, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, אֶת נַעֲרֵי
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעֵקֶר הַדַּת הַקְּדוּשָׁה, וְהַעֲמִידוּ בְּתִי-סֵפֶר

חילוניים, אשר כל תכליתם היא לעקר את נשמות
 הילדים משרשם, שהיא האמונה הקדושה, כי
 השרש של כלל ישראל הוא — אמונה אמתית בו
 יתברך — להאמין באמונה פשוטה, אשר הוא
 יתברך מתיה, מהנה ומקים את כל הבריאה כלה,
 והוא בראה, יצרה, עשאה ומנהיגה בהשגחה פרטי
 פרטית. לא-כן בבת-הספר החילוניים מלמדים את
 בני ישראל חכמות חיצוניות, חכמות של הבל,
 המלאות בפירות ואפיקורסות, עד שהמתחנכים
 מכניסים בילדים ארס ורעל נגד כל הקדוש לעם
 ישראל. ולכן עליכם להזהר מאד מאד לאיזה מקום
 אתם מוסרים את ילדיכם כדי לחנכם, ואפלו
 במקומות שמלבישים עצמם בלבוש ערמומי, כאלו
 רוצים ללמד עמהם גם תורה וכו', עליכם לבדק
 בשבע תקירות ובשבע בדיקות — האם זה נכון, כי
 על-פי-רב הסטרא אחרא הלביש עצמו רק על
 הילדים, ויש מקומות שמראים בצביעות ובשקר,
 כאלו לומדים גם תנ"ך, אבל הכל על-פי השקרים
 והליצנות, הפפירות והאפיקורסות שלהם, וצריכים
 לברח ממקומות כאלו כמו שבורחים מאש שורפת,
 כי הם גרועים עוד הרבה יותר מאש שורפת ומחיות
 טורפות, כי האש שורפת רק פעם אחת, וכן החיות

הטורפות — אינן טורפות אלא פעם אחת, אבל בחנוכם הרע והמר הם שורפים וטורפים את הילדים בכל יום ממש. ורואים בחוש, אשר על-ידי שהעבירו את נערי ישראל מדת היהדות ומדעת התורה הקדושה, אזי הם גדלו, רחמנא לצלן, בעלי מומין בנפשותיהם, כי כל אלו שהתחנכו בחנוך של כפירות ואפיקורסות, ועזבו את היהדות, גדלו גנבים, שודדים ואפלו רוצחים, רחמנא לצלן, נואפים, אונסים ולוקחי סמים, רחמנא לישזבן, ולבסוף יושבים בבתי סהר, וכשמשתחררים, בורחים מההורים ומהארץ, ומתערבים בגויים. כֹּאֲשֶׁר רואים זאת בחוש מעשים בכל יום למאות ולאלפים, ואי אפשר להכחיש את המציאות, עד שהיום אין כבר מדינה בעולם, שלא יהיו מצויים שם בבתי הסהר תלמידים שקבלו את חנוכם בבתי הספר החילוניים.

על-כן, בני ובנותי היקרים, שמרו מאוד מאוד על ילדיכם, אשר הם היהלמים שלכם, וכמו ששומרים על יהלמים, שלא יאבדו, ושלא יתקלקלו או יתלכלכו, כמו-כן ויותר מכן פי אלף אלפים ורבבות פעמים, עליכם לשמר על ילדיכם, כי כסף, זהב

חֲנוּךְ הַיְלָדִים

וַיְהִלְמִים, אֶפְלוּ יֹאבֵד לָכֶם, יְכוּל לְהִיּוֹת שְׂיַחְזוֹר
 אֲלֵיכֶם, כִּי הַכֶּסֶף הוּא עָגֹל — הִנֵּה הַפְּסֻדָתְכֶם אוֹתוֹ,
 וְהִנֵּה לְמַחֵר יֵשׁ לָכֶם בַּחֲזָרָה כְּפָל כְּפָלִים, לֹא-כֵן
 בַּחֲנוּךְ יְלָדֵיכֶם — אִם יִקְבְּלוּ חֲנוּךְ קְלוּקֵל, עַד
 שְׂיִדְרְדְרוּ לְשֵׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו, רַחֲמָנָא לְצַלָן,
 וַיְהִיו רַמָּאִים, גְּנָבִים, נוֹאֲפִים, לוֹקְחֵי סְמִים, שְׂאֵז
 הִרְגַּתְּם אוֹתְם בְּמוֹ יְדֵיכֶם.

עַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, חוּסוּ וְחִמְלוּ עַל
 יְלָדֵיכֶם, וְתִמְסְרוּ אוֹתְם רַק לְבִתֵּי-סֹפֵר דְּתֵיִם,
 שְׂמַחֲנֻכִים שָׁם עַל-פִּי דַעַת תּוֹרְתָנוּ הַקְּדוּשָׁה,
 שְׂקַבְּלוּנוּ עַל-יְדֵי מִשָּׁה רַבָּנוּ מְסִינֵי, וְשִׂכְנִיסוּ
 בְּיְלָדֵיכֶם אֲמוּנָה אֲמִתִּית בּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שְׂקַבְּלוּ
 אֲבוֹתֵיכֶם וְאֲבוֹת אֲבוֹתֵיכֶם מִדּוֹר דּוֹר, וַיְגַדְלוּ יְהוּדִים
 גְּאִים בְּיַהֲדוּתְכֶם, וְלֹא יִתְבַּיְשׁוּ מִשׁוּם אִמָּה וְלָשׁוֹן
 בְּיַהֲדוּתְכֶם כָּלֵל, וַיְהִיו מוֹכְנִים לְמִסֹּר אֶת נַפְשָׁם בְּעֵבוֹר
 שְׂמוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּעֵבוֹר הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּבְעֵבוֹר עִם
 יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר זֶהוּ הַחֲנוּךְ הַטּוֹב בְּיוֹתֵר וְהַמְּצִיץ
 בְּיוֹתֵר, שְׂאִתְּם יְכוּלִים לְתַת לְיְלָדֵיכֶם, וְאֵז — אִם
 תַּצִּיְתוּ אוֹתֵי לְקִיָּם אֶת כָּל זֶה, תָּרוּ רַב גַּחַת
 מִיְלָדֵיכֶם, כִּי הַיְלָדִים יְגַדְלוּ בְּאֲמַת לְאוֹת וּלְמוֹפֵת,
 וְתִהְיוּ גְאִים בָּהֶם.

ה.

צָרִיךְ שְׁתַּדְּעוּ, אֲהוּבֵי, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים,
שֶׁהַבַּעַל-דָּבָר הַתְּגַרָּה מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ
הַרְבִּים, וְהַעֲמִיד עִכְשָׁו אֶת הַכַּתּוֹת הַרְעוֹת, שֶׁמְחַנְכוֹת
אֶת הַנְּעָרִים לְלַמַּד חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּלְשׁוֹנוֹת
הַעֲמִים, וּמְבִיאֹת לְיַדֵּי כַּפִּירוֹת גְּמוּרָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
לְכַפֵּר בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּלְהַתְּלוּצֵץ מִכָּל הַקְּדוּשׁ לְעַם
יִשְׂרָאֵל, כַּנֶּרְאָה בְּחוּשׁ, וְכָל עַקֵּר כְּוֹנְתָם הַרְעָה שֶׁל
הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהַבַּעַל-דָּבָר הוּא רַק לְעַקֵּר מֵהֶם שֵׁם
הַשֵּׁם, חֵס וְשָׁלוֹם, שְׁלֵא יִקְרָאוּ עוֹד יְהוּדִים; כִּי אָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: כָּל הַכּוֹפֵר בַּעֲבוּדָה זָרָה נִקְרָא
יְהוּדִי; נִמְצָא שֶׁהַשֵּׁם 'יְהוּדִי' מוֹרָה עַל כַּפִּירָה
בַּעֲבוּדָה זָרָה, וְהֵם מְטַבְּיעִים בַּנְּעָרִים, כְּאֵלוּ הֵם אִמָּה
בֵּין הָאָמוֹת הַיְנוּ 'יִשְׂרָאֵלִים'; כִּי הַבַּעַל-דָּבָר אֵינוֹ
מִסְתַּפֵּק בְּרִשְׁעוֹת הַגְּדוּלָּה שֶׁהַכְּנִיס בָּהֶם — לְכַפֵּר
לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וּלְהַתְּלוּצֵץ מִכָּל הַקְּדוּשׁ לְעַם
יִשְׂרָאֵל מְדוּר דוּר, וּלְחַלֵּל שַׁבַּת-קֹדֶשׁ בְּפִרְהֶסְיָה,
וּלְפַטֵּם אֶת עֲצָמָם בְּאֲכִילַת טְרֵפוֹת וּנְבִלוֹת, וּלְשַׁקֵּץ
אֶת עֲצָמָם בְּכָל מִינֵי שְׁקוּצִים שֶׁל גְּאוּף וְעַרְיוֹת
וְהַתְּעַרְבוֹת בְּגוֹיִים, כְּאֲשֶׁר הֵם יוֹדוּ בְּנִפְשָׁם, רַק הוּא
רוֹצֵה לְעַקְרָם לְגַמְרֵי מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת. וְעַקֵּר הַרְצוֹן

שְׁלוֹ — לְעֶקְרָם מִשֵּׁם הַשֵּׁם, שְׁלֹא יִקְרָא עֲלֵיהֶם שֵׁם יְהוּדִי. וְכִנְרָאָה בְּחוּשׁ, שְׁכָל מְגַמְתָּם הִיא רַק לְהַדְמוּת לְגוֹיִים וּלְאַמוֹת הָעוֹלָם לְגַמְרֵי בְּכָל פְּעֻלוֹתֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם, הַנְּהַגוֹתֵיהֶם וּתְנוּעוֹתֵיהֶם וּמְלַבּוּשֵׂיהֶם, וְזֶה עֶקֶר מְלַחֶמֶת עֲמֶלֶק, יִמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ, בְּכָל דּוֹר — שְׁרוּצָה לְהִלָּחֵם נֶגֶד שֵׁם הַשֵּׁם בְּעֶצְמוֹ, חֶס וְשָׁלוֹם; עַל-כֵּן כָּל מִי שֶׁחֶס עַל חַיּוֹ וְעַל חַיֵּי זֶרְעוֹ וְיוֹצְאֵי חֲלָצָיו, יִתְרַחֵק בְּתַכְלִית הַרְחֹק מִכַּתּוֹת הָעֶרְב-רַב, שֶׁנִּתְעַרְבוּ בֵּינֵינוּ, וַיַּחַנּוּ אֶת יְלָדָיו חֲנוּךְ שֶׁל תּוֹרָה וַיְהִדּוּת, וְשִׁמְחָה בְּזֶה שֶׁנִּבְרָאנוּ יְהוּדִים, וְלֹא עֲשֵׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, אֲשֶׁר הִשְׁמִיחָה הַזֶּה עוֹלָה עַל כָּל הַשְׁמִחוֹת; כִּי כְּשֶׁמְחַנְכִים אֶת הַיְלָדִים עַל-פִּי דַעַת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה וְהָאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבַרֵךְ, אֲזַי מִמִּילָא נִחְקָקוֹת בָּהֶם מִדּוֹת טוֹבוֹת וְהַנְּהַגוֹת יִשְׁרוֹת, לֹא-כֵן כְּשֶׁעוֹקְרִים אוֹתָם, חֶס וְשָׁלוֹם, מִמֶּנּוּ יִתְבַרֵךְ וּמִתּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה, עַל-יְדֵי-זֶה מְטַבִּיעִים בָּהֶם כָּל מִינֵי מִדּוֹת וְתַאוֹת רָעוֹת, כִּי הַתּוֹרָה שׁוֹמְרֵת אוֹתָנוּ מִכָּל רַע, וְהִיא הַזֵּהִירָה אוֹתָנוּ לְבַל נַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂי הַגּוֹיִים, שֶׁהֵם מְזֻהָמִים בְּתַכְלִית הַזֵּהֶמָה, וְשִׁקּוּעִים בְּנֶאֱוָף כְּכֻלָּבִים, וּמְלֵאִים עֲרִיוֹת, וְכֵן הִרְחִיקְתָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מִכָּל מִינֵי מַאֲכָלִים אֲסוּרִים, כְּגוֹן: בֶּשֶׂר הַחֲזִיר, הַחֲמוֹר, הַסּוּס וְהַגָּמֶל, וּמִכָּל מִינֵי

שָׂרָצִים הַשׁוֹרְצִים בַּמַּיִם, אֲשֶׁר הֵם מְבִיאִים לָאָדָם כָּל מִינֵי מַחְלוֹת מְזִיקוֹת, וּבִפְרָט מַחְלוֹת הַסַּרְטָן, וְכֵן הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הַבְּדִילְתָנוּ מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם, כִּי הַתּוֹרָה הִיא חַיִּינוּ וְאֶרֶץ יְמִינוּ; וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד עַל "חֲנוּךְ הַיְלָדִים", שִׁיתְחַנְכוּ רַק בְּבִתֵּי-סֵפֶר דְּתִיִּים, שְׁלוֹמֵדִים בָּהֶם אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמַגְלִים אֶת הָאֲמוּנָה הַמְּזַכֶּכֶת וְהַבְּרוּרָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִזּוֹ דִּיקָא תְרוּוּ רַב גַּחַת מִיְלַדֵיכֶם, וַיִּמְשִׁיךְ עִם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם, וְלֹא יִשְׁכַּח שֵׁם הַשֵּׁם מִפִּיהֶם, חֶסֶד וְשְׁלוֹם; אֲשֶׁרֵי מִי שְׁנוֹתָן לֵב לְ"חֲנוּךְ הַיְלָדִים", וְאִזּוֹ הֵם יִתְבָּרְכוּ מֵאֲלֵהֵי הַבְּרָכוֹת.

ו.

עֲלִיכֶם לְדַעַת, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, אֲשֶׁר צָרִיךְ לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לְלַמֵּד מִקְרָא עִם פְּרוּשׁ רַש"י, בְּפֶרֶט עִם נַעֲרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי רַש"י הַקְּדוֹשׁ מְכַרִּיחַ עֲצָמוֹ מְאֹד לְפָרֵשׁ הַמְּקָרָא עַל-פִּי פְּשׁוּטוֹ, אֲבָל בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת, שָׂאֵי אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ הַמְּקָרָא עַל-פִּי פְּשׁוּטוֹ, מִחֲמַת קִבְּלַת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, הוּא מְפָרֵשׁ עַל-פִּי דִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, וְגַם בְּמְקוֹמוֹת שְׁמִפְרֵשׁ הַמְּקָרָא עַל-פִּי פְּשׁוּטוֹ, הוּא מְבִיא עַל-פִּי-רַב אֶת

וְדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים בַּמְדַּרְשִׁים וּבַגְּמָרָא, לֵידַע
 וְלַהוֹדִיעַ, שֵׁישׁ עוֹד כַּמָּה דְרָשׁוֹת בְּזֵה הַמְקַרָּא, וּבַתּוֹךְ
 כֶּף מִתְחַנְּכִים הַנְּעָרִים מִיְלָדוֹתָם (קֶדֶם שֶׁנִּשְׁתַּבֵּשׁ
 שְׁכָלָם בְּתַאֲוֹת וּבַמְדוּת רָעוֹת כָּל-כֶּף) לְהֶאֱמִין
 בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים וּבְדַרְשׁוֹתֵיהֶם, שֶׁזֶה יְסוּד
 הַתּוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי, שֶׁהִיא עֵקֶר יְסוּד הַתּוֹרָה, כִּי
 כְּשׁוֹכְפִרִים בַּתּוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזוּ מִמִּילָא
 כּוֹפְרִים גַּם בַּתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, כִּי אֵין יוֹדְעִים שׁוּם דְּבַר
 בַּתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב לְאַמְתּוֹ בְּלִי דְבַרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
 בַּגְּמָרָא וּבַמְדַּרְשִׁים, שֶׁזֶה תּוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי.
 וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים פָּשְׁתָּה הַמְסֻפַּחַת בְּיִשְׂרָאֵל לַעֲזוֹב
 פְּרוּשֵׁי הַמְקַרָּא עִם פְּרוּשׁ רַשׁ"י וְדַרְשׁוֹת חֲכָמֵינוּ
 הַקְדוּשִׁים, וּמְכַרִּיחִים עֲצָמָם לְפָרֵשׁ הַמְקַרָּא עַל-פִּי
 דֶּרֶךְ הַפְּשׁוּט דִּיקָא בְּלִי דְבַרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים, וְעַל
 קֹטֵב זֶה נִתְרַבּוּ בְּיָמֵינוּ אֵלּוּ הַבְּאוּרִים שֶׁל כָּל מִינֵי
 אֲפִיקוֹרְסִים חֲדָשִׁים מְקֻרָּב בָּאוּ, אֲשֶׁר אָרֶס נֶחֱשׁ,
 שָׂרָף וְעַקְרָב טָמוּן תַּחַת לְשׁוֹנָם וְתַחַת פְּנִימִיּוֹת
 כּוֹנְנָתָם הָרָעָה, וְנִכְרַר לְעֵין, שֶׁכָּל כּוֹנְנָתָם לְהַטּוֹת לֵב בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל מִנְעוּרֵיהֶם מִהַתּוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי וּמְדַרְשׁוֹת
 חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים, וּלְפָרֵשׁ הַמְקַרָּא עַל-פִּי דְרַכֵּי
 הַמְּלִיצָה לְבַד, כְּאֵלּוּ אֵין בּוֹ שׁוּם פְּנִימִיּוֹת, חֵס
 וְשְׁלוֹם; אוֹי לָהֶם וּלְנַפְשָׁם, וְהַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה חוֹגְרַת

שֶׁק וּמְסֻפֵּד עַל זֹאת, כִּי בְּכָל קוֹץ וְקוֹץ וּבְכָל נִקְדָּה וְנִקְדָּה שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, יֵשׁ רְזִין עֲלָאִין וְרְזִין דְּרְזִין לְעֵילָא וּלְעֵילָא, עַד אֵין סוּף וְאֵין תַּכְלִית, עַל-כֵּן הַפּוֹרֵשׁ עֲצָמוּ מִפְּרוּשׁ רַשׁ"י וּמִמְדַּרְשֵׁי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, וְלוֹמֵד בְּאוּרִים אֱלוֹ, כְּפּוֹרֵשׁ מִן הַחַיִּים, וְעוֹקֵר עֲצָמוּ מִחֵי הַחַיִּים וּמִהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהֵאָרִיךְ בְּזֶה יוֹתֵר, כִּי קִצְרוּ הַמוֹן יְרִיעוֹת, וְהַחֲפִץ בְּאַמֶּת, יְבִין מִדַּעְתּוֹ אֶת כָּל דְּבָרֵינוּ אֱלוֹ, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן לְרֵשׁם עַל הַכְּתָב אֶת כָּל גְּדֹל הַרְשָׁעוֹת שֶׁל אֱלוֹ הַכּוֹפְרִים וְהָאֶפִיקוֹרְסִים, מִצַּח הַנְּחָשׁ הָרַע הַגָּמוּר, הַמְתַּפְּשָׁטִים בְּעוֹלָם, שֶׁהֵם מְסֻטָּרָא דְעַרְב־רַב, וּבִפְרָט בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהֵם עוֹקְרִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְנוֹתְנִים לְיְלָדִים חֲנוּךְ כְּפָרְנִי, וְלוֹעְגִים וּמְתַלּוֹצְצִים מְכָל הַקְּדוּשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל מִדּוֹר דּוֹר; אוֹי לָנוּ שֶׁכֶּף עָלְתָה בְּיָמֵינוּ אֵלֶּה — שְׁמַדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ נַעֲקָרִים יוֹתֵר מִמְּלִיּוֹן יְלָדִים מִיְלָדֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִהֶאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְאֵין מְלַמְּדִים אוֹתָם אֶת דַּעַת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה וְאֶת דַּת יְהוּדוּתְנוּ, עַל דְּבָר זֶה רָאוּי לָנוּ לְבִכּוֹת וּלְצַעֵק יוֹם וָלַיְלָה, נִבְטֵשׁ רִישָׁא בְּכַתְלֵי דְבֵיתָא עַל גְּדֹל הַשֶּׁבֶר וְהַצָּרָה הַגְּדוֹלָה הַנּוֹצֵפֶת לְעֵיל — שְׁנַעֲשֶׂתָהּ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, חֲבֵרַת חֲנוּךְ נְעָרִים

בְּבֵית־סֵפֶר חִילוּנִיִּים כַּפְרָנִיִּים, לְלַמֵּד אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הַקְּטָנִים חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְלִשְׁנוֹת עוֹבְדֵי הַכּוֹכָבִים,
וְהֵם מְטַמְּאִים הַבַּל פִּיהֶם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל תִּינוּקוֹת שֶׁל
בֵּית רַבֵּן, וְעוֹקְרִים אוֹתָם בְּחֵייהֶם מִקְּטָנוּתָם מֵהַשֵּׁם
יְתַבָּרֵךְ וּמֵהַתּוֹרָה, וּמְרַגְּלִים אוֹתָם בְּדַרְכֵי עוֹבְדֵי
הַכּוֹכָבִים וּבַמְּלַבוּשֵׁיהֶם מִנְּעוּרֵיהֶם, וְהֵם צוֹדְדִים
נִפְשׁוֹת יְקָרוֹת לְגִייהֶנּוּם; אוֹי לָנוּ כִּי שִׁדְדָנוּ, כִּי אֵין
רָעָה גְדוֹלָה מִזֶּה, וּכְנִרְאָה בְּחוּשׁ, שֶׁכָּל אֱלוֹ הַנְּעָרִים
שֶׁגָּדְלוּ עַל־פִּי הַדְּרָכִים הַנְּזָכְרוֹת לְעֵיל, נִהְיוּ אַחֲר־כֵּן
לְאַפִּיקוֹרְסִים גְּדוֹלִים וּמַחְלָלִים שֶׁבַת בַּפְּרָה־סִיָּה,
וּמַתְּלוֹצְצִים מִכָּל הַתּוֹרָה כְּלָה בְּכָל־ל, מֵהַתּוֹרָה
שֶׁבַע־ל־פָּה וּמִדְּבַרֵי הַתְּלָמוּד וְאַגְדוֹת חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים בַּפְּרָט. וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ, שֶׁכָּל
הַכוֹפֵר בְּדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֵיהֶם, נִקְרָא אַפִּיקוֹרֵס, מִכָּל
שָׁכֵן שֶׁהֵם כּוֹפְרִים בְּכָל דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
וּבְכָל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַתּוֹכַח וְלִטְעַן עִמָּהֶם
עַל דְּרָכֵיהֶם, כִּי הֵם מְהַפְּכִין דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים,
וּמוֹצְאִים לָהֶם סְבָרוֹת הַפּוֹכוֹת וְסַעַד שֶׁל שְׁטוֹת
וְהַבַּל, שֶׁצָּרִיכִים דִּיקָא לְהַרְגִיל אֶת הַתִּינוּק בְּדַרְכֵי
נְבוֹכוֹת וְרַעוֹת כְּאֱלוֹ, אֲשֶׁר מֵעוֹלָם לֹא נוֹדְעוּ; וְעַל
הַצָּרָה הַזֹּאת הַתְּנַבְּאוּ נְבִיאֵינוּ — "וְהִיְתָה עֵת צָרָה
לְיַעֲקֹב, אֲשֶׁר כָּמָהוּ לֹא נִהְיְתָה" וְגו'; אֲשֶׁרֵי מִי

שְׂזוּכָה בַיָּמִים הָאֵלֶּה לְרַחֵק עֲצְמוּ וְאֵת בְּנֵי מֵהֶם.
וְהַחֲיוֹב עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הַפְּשָׁרִים לְהִזְהִיר אֶת
בְּנָיו וּבְנֵי בְּנָיו לְדוֹרוֹת, שְׂיִתְרַחֲקוּ בְּכָל מִיַּיִ
הַתְּרַחֲקוֹת מִדְּרָכִים אֵלוֹ, וְשֵׁלֵא יִתְחַבְּרוּ בְּשׁוֹם
הַתְּחַבְּרוֹת כָּל־שֶׁהִי לְאֵלוֹ הַמִּתְחַנְּכִים בְּדְרָכִים
הַנְּזַכְּרוֹת לְעֵיל; וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, רְאוּ
לְשֹׁמֵר אֶת עֲצָמְכֶם לֹא לְשַׁלַּח אֶת יְלָדֵיכֶם לְבִתֵּי-סֹפֵר
חִילוֹנִיִּים, אֲשֶׁר מְלַמְּדִים שָׁם כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת,
רַק תִּשְׁתַּדְּלוּ לְהַכְנִיס אֶת יְלָדֵיכֶם בְּתַלְמוּדֵי תוֹרָה
וּבְחֻדְרֵים אֲשֶׁר לוֹמְדִים שָׁם אָמוּנָה וְדַעַת תּוֹרַתְנוּ
הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁלְּמַדּוּ אֲבוֹתֵינוּ וְאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ, וְאִז
תְּהִיּוּ בְּטוֹחִים שְׂיִהְיוּ לָכֶם יְלָדִים יְהוּדִים הַגָּאִים
בְּיַהֲדוּתֶם, וּמְמַשִּׁיכִים בְּגֵאוֹן אֶת מְסֻרַת עַם יִשְׂרָאֵל.

.ז.

צָרִיךְ שֶׁתִּדְעוּ, אֶהוּבֵי, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים,
שֶׁעָקֵר "חֲנוּךְ הַיְלָדִים" תְּלוּי בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוּת, וּכְכֹל
שֶׁסְּבָלָנִיִּים יוֹתֵר, כְּמוֹ-כֵן הֵם מִתְחַנְּכִים יוֹתֵר, כִּי כָּל
הַהִפְּאוֹת שְׂמֵכִים אֶת הַיְלָדִים, בְּאוֹת רַק מֵעֲצָבִים,
מִחֲמַת שְׂאֵתֶם עֲצָבָנִים מֵעֲנִינֵיכֶם, וְאִין לָכֶם סְבָלָנוֹת
לְיְלָדֵיכֶם, עַל-כֵּן אַתֶּם מִתְחִילִים לְצַעֵק עֲלֵיהֶם

וְלַצָּרוּחַ בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, וְלַתֵּת לָהֶם מַכּוֹת עַל יָמִין וְעַל
 שְׂמָאל, וְהַיְלָדִים בְּעֶצְמָם אֵינָם יוֹדְעִים לָמָּה מַכִּים
 אוֹתָם, וְהִרְבֵּה פְּעָמִים הֵם נִכְנָסִים וּבָאִים לְתַמָּם
 לְבַקֵּשׁ אֵיזוֹ בְּקִשָּׁה אוֹ רְשׁוֹת, וְאַתֶּם — קֹדֶם
 שְׁשׁוּמְעִים מִפִּיהֶם מֶה הֵם רוֹצִים, כְּכֹר מִתְחִילִים
 לַצּוֹחַ וְלַצָּרוּחַ עֲלֵיהֶם, וְלַתֵּת לָהֶם מַכּוֹת. וְעַכְשָׁו
 אֲשַׁאל אֶתְכֶם, מֶה כְּכֹר יָכוֹל לָצֵאת מִיְלָדִים כְּאֵלוֹ,
 אִם לֹא יְלָדִים בְּעֲלֵי מוֹמִין בְּנִפְשׁוֹתֵיהֶם וּבְמַדּוֹתֵיהֶם
 — בְּעֶסְנִים וְרַעִים בְּטִבְעָם, וּמְבַלְבְּלִים אוֹ מְדַכְּאִים,
 שְׂאִין לָהֶם אִמוּן בְּעֶצְמָם, כִּי הֵלֵא לֹא נִתְּתָם לָהֶם
 אֶפְלוֹ רַגַע הַזְדַּמְנוֹת לְבִטָּא אֶת רְצוֹנָם; וְלִכֵּן רָאוּ, בְּנֵי
 וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְשָׁמֹר עַל דְּבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְעִזְבוּ
 אֶת כָּל הַשְּׁטִיּוֹת שְׁלַכְכֶם, וְאַף שְׁנִדְמָה לָכֶם, שְׂאֶתְם
 עֲסוּקִים וְכוּ', מִדּוּעַ לֹא תִזְכְּרוּ, כִּי הַיְלָדִים הֵם
 הָעֵינִים שְׁלַכְכֶם, וְזֶה יוֹתֵר חָשׁוּב מִכָּל הָעֲסָקִים
 שֶׁהֵנֶכֶם עוֹסְקִים בָּהֶם עַכְשָׁו. מִדּוּעַ לֹא תִתְּנוּ לָהֶם
 קִצָּת תְּשׁוּמַת־לֵב, וְתִסְבְּלוּ אוֹתָם, וְאִזּוֹ דִּיקָא תִּרְאוּ
 אִיךָ הֵם יִהְיוּ בְּרִיאִים בְּמַדּוֹתֵיהֶם וּבְחַוְשֵׁיהֶם, וְיִהְיוּ
 מְעַרְבִים בֵּין הַבְּרִיּוֹת, שְׂמַחִים וְעֲלִיזִים, יְלָדִים בֵּין
 יְלָדִים וְכוּ' — מִפְּתַחִים בְּדַעְתָּם, וְאִזּוֹ תִּרְווּ מֵהֶם רֹב
 נַחַת, וְתִרְאוּ אֲשֶׁר הִיְתָה כְּדָאִית כָּל הַהִשְׁקָעָה שֶׁל
 הַסְּבָלָנוֹת שֶׁהִשְׁקַעְתֶּם בָּהֶם.

תפלת אבות על בנים

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי,
 שְׁתַּחֲוֶה וְתִרְחַם עָלַי וְעַל יוֹצְאֵי חַלְצֵי,
 וְתִזְכְּנֵי לְרוֹזֵת רַב נַחַת מִיְלָדִי, וְאִזְכֶּה לְחַנּוּכָם
 עַל־פִּי דַעַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאִזְכֶּה לְהַחֲדִיר
 בָּהֶם אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁקִּבְּלָנוּ מִדּוֹר דּוֹר,
 עַל־יְדֵי אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, וְיִגְדְּלוּ
 יְהוּדִים כְּשָׂרִים וְנְאֻמָּנִים, אֲשֶׁר רָאוּי לְהַתְּגַאֲוֹת
 בָּהֶם.

אָנָּה, יְיָ, חוּם וְרַחֵם עָלַי, שְׁאִזְכֶּה לְגַדֵּל אֶת יְלָדֵי
 בְּנִי, וְתִשְׁמְרֵם מִכָּל רָע, וְיִצְלִיחוּ
 בְּחַיֵּיהֶם בְּכָל עֲנִינֵיהֶם, וְשִׁלָּא יִשְׁלַט בָּהֶם שׂוֹם
 עֵין הָרַע, שׂוֹם נֶגַע, שׂוֹם מַחֲלָה, שׂוֹם רִיב,
 קִטְטָה וּמַחֲלָקָת, נָא גְבוֹר דּוֹרְשֵׁי יְחִוּדְךָ כְּבַבַּת
 שְׁמֵרָם, בְּרַכּוּם טַהֲרֵם רַחֲמֵי צְדָקָתְךָ תְּמִיד
 גְּמִלֵם, וְתִשְׁמַר אֹתָם מִכָּל מִיַּיִן כַּתּוֹת שֶׁל
 מִיַּיִם וְאֶפִּיקוֹרְסִים וּמִשְׁמָדִים הַמְּסַתּוֹבְבִים
 עִבְשׁוּ בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל — לְרַחֲמֵם וּלְהַדִּיחֵם
 מִמֶּךָ, רַחֲמָנָה לְצַלֵּן.

חוּם וְחַמֵּל עָלַי, שְׁאִזְכֶּה לְמַסֵּר אֶת יְלָדֵי

לְמַחְנְכֵי יִרְאֵי הַשֵּׁם אֲמַתֵּיּים, וְלִבֵּל יִסְחָפוּ
 בְּזֶרֶם וּבְרוּחַ הַרְחֹב, הַמֵּלֵא שָׂרֵץ וְשִׁקוּץ שֶׁל
 נְאוּף, כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, וְאַזְכָּה בְּעַצְמִי
 לְחַנְכֵּם גַּם־כֵּן עַל־פִּי דַעַת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוֹשָׁה,
 וְתִהְיֶה לִי סְבֻלָּנוֹת גְּדוֹלָה עִמָּהֶם, עַד שְׂאוּבֵל
 לְהוֹרִיד אֶת עַצְמִי אֲלֵיהֶם, וְלָתֵת לָהֶם תְּשׁוּמַת־
 לֵב רַבָּה, וְלֹא אֶצְטָרֵךְ אֵף פַּעַם לְהַכּוֹתָם, רַק
 בְּדַבּוּר פִּי בְּעַצְמוֹ אֶזְכָּה לַפַּעַל אֲצֻלֵם שִׁילְכוּ
 בְּדַרְךְ הַטּוֹבָה וְהִישָׁרָה, וְלִהְחַדִּיר בָּהֶם מִדּוֹת
 טוֹבוֹת וְדַרְךְ אֶרֶץ גְּדוֹלָה כְּלַפֵּי זוּלָתָם.

אָבִי שֶׁבַשְׁמַיִם, קִבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרַצוֹן אֶת
 תְּפִלָּתִי, שְׂאֶזְכָּה לְחַנֵּךְ אֶת יְלָדֵי בְּדַרְךְ
 הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה וְשִׁיחֵיו מִצְלָחִים כָּל יְמֵי
 חַיֵּיהֶם, וְשִׁמּוּרִים מִכָּל מִינֵי חַטָּאִים, וְאַזְכָּה
 לְחַתֵּן אוֹתָם בִּימֵי נְעוּרֵיהֶם, וְיִזְלִידוּ בָנִים וּבָנוֹת
 חַיִּים וְקַיָּמִים, וְאַזְכָּה עוֹד לְרֵאוֹת בָּנִים וּבְנֵי
 בָנִים לְזִמְדֵי תּוֹרַתְךָ לְשִׁמְיָה, יְהוּדִים כְּשָׂרִים
 הַמֵּאֱמִינִים בְּךָ בְּאֵמֶת, וְיִקְוֶם בִּי — לֹא יִמוּשׁוּ
 מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרְעֶךָ וּמִפִּי זֶרַע זֶרְעֶךָ מֵעַתָּה וְעַד
 עוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן!

תָּם וְנִשְׁלָם, שִׁבַּח לְאֵל בּוֹרֵא טוֹלָם!

קוֹנְטֵרַס

סְבִלָנוֹת לַיְלָדִים

בו תבאֲרֶנָּה עֲצוֹת נִפְלְאוֹת אִיךָ לְהַצְלִיחַ עִם
הַיְלָדִים, וְיִגְדְּלוּ בְרִיָּאִים בְּדַעְתָּם וּבְשִׂכְלָם, וְיִהְיוּ
עֲצֵמָאִים, וְיִרְווּ מֵהֶם הַהוֹרִים רַב נַחַת.

*

בְּנוֹי וּמִיּוֹסֵד עַל־פִּי דְבָרֵי
רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תְלָמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיה
רַבִּי נַתָּן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלֵב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
תְּכַמִּינּוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְּרָשִׁים זֹהָר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁאֵת הַסְּבֻלָּנוֹת הַכִּי
גְדוּלָה בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים לִילָדִים, פִּי
טָבַע שֶׁל הַיְלָדִים שְׁמַעִיקִים וּמְצִיקִים
לְהוֹרִים, וְרוֹצִים לְנַסּוֹת אֶת עֲצֻבֵיהֶם, וְעַל-
פִּי-רֹב הַהוֹרִים עוֹבֵר עֲלֵיהֶם כָּל-כֹּךְ הַרְבֵּה
צָרוֹת, הֵן מִפְּרָנְסָה, וְהֵן מִצַּד בְּרִיאוֹת
וּדְאָגוֹת וּטְרָדוֹת שׁוֹנוֹת, וּמִמָּשׁ מִתְּפוֹצְצִים
לָהֶם הָעֲצֻבִים, וּפּוֹרְקִים אֶת עֲצֻבֵיהֶם עַל
יְלָדֵיהֶם, וְכֹךְ סוֹכֵב חֲלִילָה, שֶׁהַיְלָדִים
מְעַצְבָּנִים אֶת הַהוֹרִים, וְהַהוֹרִים מְעַצְבָּנִים
אֶת הַיְלָדִים, עַד שֶׁהַבֵּית נִתְּהַפֵּךְ לְגִיהֶנוֹם.
לְזֹאת צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד סְבֻלָּנוֹת לִילָדִים,
וְלֹא לְהַשְׁבֵּר מֵהֶם בְּשׁוֹם פְּנִים וְאַפֵּן, וְדִיקָא
עַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחוּ.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרמז).

קוֹנְטָרַס

סְבָלָנוֹת לְיִלְדִים

א.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם רְצוֹנְכֶם שְׂיִהְיוּ לְכֶם
יְלָדִים מְצַלְחִים בְּגוֹפָם וּבְנַפְשָׁם, עֲלִיכֶם לְהִתְאָזֵר
בְּמִדַּת הַסְבָּלָנוֹת, כִּי בְּשׁוֹם פָּנִים וְאִפֶּן אֵי אֶפְשָׁר
לְגַדֵּל יְלָדִים, אֲלֵא כְּשֶׁקוֹנִים אֶת מִדַּת הַסְבָּלָנוֹת, כִּי
טָבַע הַבְּרִיאָה שֶׁל יְלָדִים שֶׁהֵם קוֹפְצִים וְצוֹהֲלִים
וְצוֹעְקִים וּמִתְפָּרְקִים, וְזֶה טָבַעַם הַבְּרִיאָה, אֲבָל
הַהוֹרִים מִחַמַּת שֶׁהֵם מְבַגְּרִים יוֹתֵר, וַיֵּשׁ לָהֶם כָּל
מִינֵי בְּעִוֹת בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, בְּעִוֹת כִּסְפִיּוֹת,
בְּעִוֹת מִשָּׁל עֲצָמָם, מִשׁוֹם כֶּן אֵין לָהֶם סְבָלָנוֹת
לְיִלְדִים, וְאֲזִי מִתְחִילִים לְצַעֵק וְלִזְעֵק עֲלֵיהֶם, וּמָה
גַּם כְּשֶׁמִּתְחִילִים לְהִרְבִּיץ לָהֶם וּלְהַכּוֹתָם, וְעַל-יְדֵי-

זֶה לֹא דֵי שְׂאִינָם פּוֹעֲלִים לְהַשְׁקִיטָם, אֲלֵא הַיְלָדִים
 נֶעֱשִׂים פְּרָאִיִּים יוֹתֵר, וְקוֹפְצִים וְצוּהָלִים יוֹתֵר
 וְיוֹתֵר, וְאִם מִכְּנִיסִים בָּהֶם אֵימָה וּפְחַד עַל-יְדֵי
 צָעֲקוֹת וְהַפְּאוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה הֵם מִתְּכַנְּסִים בְּתוֹךְ
 עֲצָמָם, וְנִהְרָסִים לְגַמְרֵי פִיזִית וְשִׁכְלִית; כִּי הַטָּבַע
 הַבְּרִיאָה שֶׁל יְלָדִים, שְׂצָרִיכִים לְהַתְּפָרֵק וּלְהוֹצִיא
 מֵרֶצֶם, לְצֶעֶק וּלְהַשְׁתּוֹלֵל, וְכִי־צָד יְכוּלִים לְתַפֵּס
 אוֹתָם? רַק עַל-יְדֵי שְׂמוֹרִידִים אֶת עֲצָמָם אֲלֵיהֶם,
 וּמִתְּלַבְּשִׁים בְּלְבוּשׁ אַחֵר לְבוּשׁ, עַד שְׂמַגִּיעִים אֶל
 שִׁכְלָם וְהַבְּנָתָם, וְאֵל מִדְּרַגְתָּם הַקְּטָנָה, וּמִדְּבָרִים
 אֲתָם בְּשִׁפְתָם, שְׂאֹז הֵם מְבִינִים וִיכוּלִים לְהַתְּקַרֵּב
 אֶל לְבָם, וְרַק כֶּךָ מְצָלִיחִים עִמָּהֶם, כְּשִׁיכוּלִים לְרַדֵּת
 אֲלֵיהֶם, בְּפָרֵט כְּשִׁישׁ סִבְלָנוֹת עִמָּהֶם, אִזּוֹ הַיְלָדִים
 יִצְלִיחוּ מְאֹד מְאֹד בְּחַיֵּיהֶם, לֹא-כֵן אִם נוֹפְלִים
 וְנִכְנָסִים בְּעֲצָבִים וּמִתְּחִילִים לְהַכּוֹתָם וּלְצֶעֶק
 עֲלֵיהֶם, עַל-יְדֵי-זֶה הוֹרְסִים אוֹתָם לְגַמְרֵי, וְלֹא דֵי
 שְׂלֹא יִפְעִלוּ אֲצֻלָּם דָּבָר, אֲלֵא עוֹד יִהְיֶה הַמַּצָּב גְּרוּעַ
 הַרְבֵּה יוֹתֵר; וְלִכֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, מִה
 לְפָנֵיכֶם, הַיְלָדִים שְׁלָכֶם הֵם יְהִלְמִים, וְרַק צָרִיכִים
 לְטוֹשׁ, אֲשֶׁר יְכוּלִים לַעֲשׂוֹתוֹ רַק עַל-יְדֵי סִבְלָנוֹת
 גְּדוּלָה, וּלְהוֹרִיד אֶת עֲצָמְכֶם אֶל דַּעְתָּם וְשִׁכְלָם,
 וּלְדַבֵּר עִמָּהֶם כְּפִי בְּחִינָתָם וְכְפִי דַּעְתָּם וְהַבְּנָתָם,

וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה תִּרְאוּ יְלָדִים אַחֲרַיִם לְגַמְרֵי; כִּי
בוּ בְּרַגַע שְׂמַדְבָּרִים בְּשִׁפְהַ שְׁלָהֶם, וַיֵּשׁ לָכֶם
סבִּלְנוֹת לְשִׁמְעַ אֹתָם, אֲזַ שׁוֹבִים אֶת לְבָם שְׁלֵ
הַקְּטָנִים, וַיְכוּלִים לַעֲבֹד אֹתָם וּלְפַעַל אֲצֵלָם כְּפִי
רְצוֹנְכֶם, כִּי הַיְלָדִים אֵינָם מְבִינִים שִׁפְהַ אַחֲרַת, רַק
כְּשִׁיזְרָדִים לְשִׁפְהַ שְׁלָהֶם. וּבּוֹדַי דְּבַר זֶה קָשָׁה, כִּי
הַהוֹרִים סוֹבְלִים כָּל מִינֵי צָרוֹת וַיְסוּרִים — הֵן
מִפְּרַנְסָה וְהֵן מִהַשְׁפָּלוֹת בְּעַבּוּדָה וּבַחֲבָרָה, עִם כָּל
זֹאת עֲלִיכֶם לְדַעַת, שְׁיִלְדִיכֶם אֵינָם אֲשָׁמִים בְּזֶה,
וְאֵל לָכֶם לְהוֹצִיא אֶת הַכַּעַס וְהָרְצִיחָה עֲלֵיהֶם,
אֲדַרְבָּה אֶת הַיְלָדִים עֲלִיכֶם לְחִזּוֹק וּלְעוֹדֵד וּלְאַמֵּץ,
וְכֵן לְשַׁחַק עִמָּהֶם כְּפִי דַעְתָּם וְשִׁכְלָם הַקְּטָן, וְאַתֶּם
צָרִיכִים סבִּלְנוֹת גְּדוּלָה אֲלֵיהֶם, וּלְהוֹרִיד אֶת
עֲצָמְכֶם אֶל מַחֵם וְדַעְתָּם, וּלְשַׁחַק אֹתָם אֶת
הַמְּשַׁחֲקִים שְׁלָהֶם, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה תִּרְאוּ אֵילוּ
יְהִלְמִים יֵשׁ לָכֶם. וְאִם תִּקְחוּ אֶת הַכָּלֵל הַזֶּה אֲזַ
תִּרְאוּ יְלָדִים אַחֲרַיִם לְגַמְרֵי וּמָה שְׁלֵא פְּעֵלְתֶם
בְּצַעֲקוֹת וּבְהַכָּאוֹת, תִּפְעֵלוּ תַכְּף-וּמְיָד עַל-יְדֵי
דְּבוּרִים וְהַסְּבִירוֹ שֶׁתְּסַבִּירוּ לָהֶם לְפִי דַעְתָּם
וְחִכְמָתָם הַקְּטָנָה וְאֲזַ תִּרְווּ מֵהֶם רַב נַחַת.

ב.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי הַיְלָדִים
מְצַלִּיחִים מְאֹד אִם הַהוֹרִים מְתַמְסְרִים אֲלֵיהֶם,
וּמִוֹרִידִים אֶת עֲצָמָם כְּפִי הַבְּנֵתָם, וּמִדְּבָרִים אֲתֶם
כְּפִי רַמְתֶּם וּבַחֲיִנְתֶּם, וְזֶה מִגְדִּיל וּמַגְבִּיחַ אֶת שְׁכָלְךָ
וְדַעְתֶּם, וּלְבִסוּף גְּדֻלִים מְצַלְחִים מְאֹד, וְאַף שְׂאֵנִי
יִוְדַע שֶׁמְאֹד קָשָׁה לָכֶם מִפְּאַת רַבּוּי הַצָּרוֹת
וְהַיְסוּרִים וְהַמְרִירוֹת וְהַבְּלוּלִים שְׁעוֹבְרִים עֲלֵיכֶם
בְּחַיֵּיכֶם, הֵן טְרִדוֹת הַפְּרִנְסָה וְהֵן שְׂאֵר צָרוֹת
וּמְכַאוֹבִים, עִם כָּל זֹאת עֲלֵיכֶם לָשִׁים לֵב, כִּי
הַיְלָדִים הֵם הַנֶּכֶס שְׁלָכֶם, וּבּוֹדָאֵי אֲתֶם רוֹצִים
לְרַאוֹת מֵהֶם רַב נַחַת, וּבְפִרְטִיּוֹת כְּשֶׁהֵם יִגְדְּלוּ,
לְזֹאת רְאוּ לְהַשְׁקִיעַ בָּהֶם עֲכָשׁוּ, כִּי זֶה הַשְׁקָעָה
מְצַלַּחַת, הַשְׁקָעָה כְּדֹאֵית, הַשְׁקָעָה נְצַחִית, וְאֵינָהּ
הוֹלֶכֶת לְאַבוּד; כִּי סוּף כָּל סוּף, הַמְצִיאוֹת מוֹכִיחָהּ,
כְּשֶׁהַנֶּכֶס מְשֻׁקְעִים בְּגִשְׁמִיּוֹת בְּאֵיזָה עֶסֶק, אֲזִי אֶת
כָּל מְרַצְכֶם אֲתֶם מְכַנִּיסִים בְּזֶה, וְזֶה סִפְּק סִפְּקָא אִם
תְּצַלִּיחוּ אוֹ תִפְסְדוּ אֶת הַכֹּל, עִם כָּל זֹאת אֵינְכֶם
שׁוֹאֲלִים שׁוּם דְּבָר, אֶלֶּא מְכַנִּיסִים אֶת כָּל הַמְרָץ
וְהַכֹּחַ וְהַכְּשָׁרוֹן פֶּן וְאוֹלֵי הָעֶסֶק יִצְלִיחַ, וְאֵינְכֶם
חוֹשְׁבִים פְּעַמִּים, אֲשֶׁר יָכוֹל לֵהִיּוֹת כְּשֶׁלוֹן גְּדוֹל

סבלנות הילדים

לה

בכל העסק, לא-כן כשמגיע הדבר לחנוף ילדיכם, אז אתם מתעצבנים ומתפרצים עליהם, ועל כל דבר קטן שהם עושים, אתם בונים בנין גדול, ועושים מזה עסק, ומוציאים את עצביכם עליהם, צועקים, מתפרצים ומתרגזים, ומכים אותם; אשר באמת הילדים אינם אשמים בזה, כי זה טבע הבריא של הילדים, שיצעקו ויתפרקו ויתפראו, ועם כל זאת לכל עסק בעולם יש לכם סבלנות, ואפלו לשטיות של בני-אדם הבאים לפטפט אתכם פטפוטי הבל ודברים בטלים בעניני סרק, ולמרות שאתם עסוקים באיזה עסק, תתנו להם את מלא תשומת הלב והסבלנות המרבית, ואלו כשילדיכם באים ומבקשים ממכם דבר-מה, הן אם הוא דבר הכרחי, והן אם הוא דבר שטותי, אזי תכף-ומיד תפנסו בעצבים, ותתפרצו עליהם ותכו אותם, ואין לכם סבלנות בעבורם. וזה אשר גורם שיהיו בעייתיים, ויסתגרו בתוך עצמם; כי מרב פעסכם בהתפרציותיכם והמכות שאתם מכים בהם, נכנס בהם פחד, אימה ויראה, עד שנעשים מכנסים ומסגרים בתוך עצמם, וזה אשר גורם להיותם נכשלים בחייהם, וכשגדלים — אתם שוברים ראשכם ושואלים: למה ילדינו לא הצליחו

כָּלֵל וְכָלֵל אֵינוֹ קָל, וּבִפְרָט כְּשֵׁישׁ בְּעִוֹת אַחֲרוֹת
 בְּבֵית, כְּגוֹן: בְּעִוֹת פְּרִנָּסָה, בְּעִוֹת שֶׁל בְּרִיאוֹת,
 וְכַדוּמָה כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסוּרִים שְׁעוֹבָרִים עַל
 בְּנֵי-אָדָם, עִם כָּל זֹאת עֲלֵיכֶם לְזָכֹר, כִּי הַסְּבִלְנוֹת
 וְתִשׁוּמַת הַלֵּב שְׂאֵתָם נוֹתְנִים לַיְלָדִים, זֶה הַהִשְׁקָעָה
 הַטּוֹבָה וְהַבְּטוּחָה בְּיוֹתֵר, וְעֵרְבָה לַיְלָדִים מִצְלָחֵם
 מְאֹד בְּעֵתִיד. וְלָכֵן רְאוּ לְרַכֵּשׁ לְעֵצְמְכֶם אֶת הַמְּדָה
 הַיְקָרָה הַזֶּה שֶׁל סְבִלְנוֹת, וְדִיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה תִּצְלִיחוּ
 עִמָּהֶם.

ג.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, שְׁטַבַּע שֶׁל
 יְלָדִים קִטְנִים, שְׁמַחֲפָשִׁים תִּשׁוּמַת לֵב, וְרוּצִים
 שְׁיִוְרִידוּ אֶת עֵצְמָם אֲלֵיהֶם, וּמִזֶּה בָּא שֶׁהֵם מְנַדְנָדִים
 תָּמִיד, וְעוֹלִים עַל הָעֵצָבִים, בּוֹכִים, צוֹעֲקִים,
 מְשִׁתּוֹלְלִים וּמְתַפְרָקִים. וּבְאֵמַת אֵין פּוֹנְתָם לְרַע,
 אֲלָא הֵם מְבַקְשִׁים וּמְתַחַנְנִים: "תָּנוּ לִי תִשׁוּמַת
 לֵב", זֶה כְּלֵי הַבְּטוּי שְׁלָהֶם. וּמַחֲמַת שְׂאֵין הַהוֹרִים
 יוֹדְעִים אֶת זֹאת, חוֹשְׁבִים שֶׁהַיְלָדִים מְנַדְנָדִים
 בְּעֵלְמָא, כְּדִי לְהַצִּיק לָהֶם, וְעַל-כֵּן הֵם מְכִים בָּהֶם
 מִכּוֹת אַכְזָרִיוֹת, אוּ מְתַפְרָצִים עֲלֵיהֶם בְּצַעֲקוֹת:

"צאו מכאן, עזבו אותי, אין לי כח אליכם"...
 אינכם יודעים שְׂבֹזָה אֲתֶם הוֹרְסִים אֶת יְלָדֵיכֶם
 לְגַמְרִי. מִצַּד אֶחָד הֵם רוֹאִים שֶׁנִּצְחָו אֶתְכֶם, בְּכָף
 שֶׁהִצְלִיחוּ לְהוֹצִיאְכֶם מִכְּלִיכֶם, וְלְהַבִּיאְכֶם לְיַדִּי
 כַּעַס וְעִצְבִּים, וְהֵם נִהְנִים מִכָּף, וְאֲזִי אֲתֶם מִתְפָּרְצִים
 עוֹד יוֹתֵר וְצוֹעֲקִים עֲלֵיהֶם, וְהֵם מְנַדְּנָדִים יוֹתֵר
 וְעוֹלִים עַל עֲצֻבֵיכֶם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּמְנַצְּלִים אֶת נִקְדַּת
 הַתְּרָפָה שֶׁגִּלּוּ אֶצְלָכֶם. וּמִצַּד שְׁנֵי הֵם רוֹאִים
 וּמְרַגִּישִׁים שֶׁאֵינְכֶם מְעַנִּיקִים לָהֶם תְּשׁוּמַת לֵב
 מִסְפִּיקָה, וְאֵינְכֶם מְתִיחְסִים אֲלֵיהֶם וּמְשִׁיבִים עַל
 שְׂאֵלוֹתֵיהֶם, אֲזִי נִכְנַס בָּהֶם רָגֶשׁ נְחִיתוּת, וְחֻשִׁים
 עֲצָמָם מִשְׁפָּלִים, נְחִיתִים וּמְרַחֲקִים, וּמְאַבְדִּים עַל-
 יְדֵי־זֶה אֶת הָאֱמוּנָה בְּעֲצָמָם, וְזֶה גוֹרֵם לָהֶם אַחֲר־כָּף
 לְגַדֵּל עִם תְּחוּשָׁה שֶׁאֵינָם שׂוִים מְאוּמָה, וְהֵם
 מוֹעֲדִים לְכַשְׁלוֹן בְּחַיִּים, וְאֲזִי נַעֲשִׂים בְּעִתֵּי־יָם
 בְּבֵית־הַסֵּפֶר וּבַתְּלִמוּד־תּוֹרָה, וְנִכְשָׁלִים בְּלִמּוּדֵיהֶם
 וּבְצִיּוּנֵיהֶם, וְאֵף הַמְּלַמְּדִים, הַמּוֹרִים וְהַמּוֹרֹת
 יוֹצְאִים מְגֹדָרָם וּמוֹצִיאִים עֲצֻבֵיהֶם, מְעַנִּישִׁים אוֹתָם
 וְצוֹעֲקִים וּמִתְפָּרְצִים עֲלֵיהֶם, וְהַתּוֹצְאָה —
 שֶׁהֵיְלָדִים מִתְכַּנְּסִים יוֹתֵר בְּתוֹךְ עֲצָמָם בְּמְרִירוֹת
 וּמִתְמַרְדִּים, עַד שֶׁגִּדְלִים בְּעִתֵּי־יָם בְּאַמֶּת. וְכָל זֶה
 גֵּרְמָתָם אֲתֶם בְּעֲצָמְכֶם, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, מִפְּאֵת

שלא הִיָּה לָכֶם שְׂמִיץ סְבֻלָּנוֹת לְיִלְדֵיכֶם, וְלֹא רָצִיתֶם לְהוֹרִיד עֲצָמְכֶם אֲלֵיהֶם וְלִשְׁמַע דְּבָרֵיהֶם, וְלִהְשִׁיבָם עַל כָּל שְׂאֵלוֹתֵיהֶם, בְּקִשׁוֹתֵיהֶם וְעִנְיָנֵיהֶם, וּכְשֶׁבָגְרוּ — גָּדְלוּ כְּבָר בְּעֵיִתֵי־יָם, הֵן שֶׁהִסְתַּגְּרוּ בְּתוֹךְ עֲצָמָם, וְשִׁרוּיִים בְּדַפְאוֹן וּבְעֲצָבוֹת, וְאִינֶם רוֹצִים לְצִאת מִחֲדָרָם אֶל הַחֻבְרָה, אוֹ שְׁנַעֲשִׂים אֱלִימִים כָּל־פִּי אַחֲרֵי־כֵן, חֵס וְשָׁלוֹם, גּוֹנְבִים וּמְזִיקִים אֶת רְכוּשׁ הַזּוּלָּת, עַד שֶׁיֵּשׁ יִלְדִים שְׁכָל־כֶּף הַשְּׁפָלוּ עַל־יַדֵּי הוֹרֵיהֶם, אֲשֶׁר לֹא נָתְנוּ לָהֶם אֶת הַיַּחֲס וְהַסְּבֻלָּנוֹת הַנְּאוֹתִים, וּגְדֻלִּים בְּעֵיִתֵי־יָם בְּצוּרָה בְּלִתִּי רְגִילָה, וְכֶף כְּשֶׁהִתְבָּגְרוּ כְּבָר עִם כָּל מִינֵי בְּעִיּוֹת נִפְשִׁיּוֹת, אֲזִי אַתֶּם מִתְחִילִים לְרוּץ אֶל כָּל מִינֵי רוֹפְאִים וּפְסִיכְיָאֲטָרִים, וְאוֹכְלִים אֶת עֲצָמְכֶם: מַדּוּעַ קָרָה לָכֶם דְּבָר זֶה?! וּמַדּוּעַ יֵשׁ לָכֶם יִלְדִים לֹא יִצְלָחִים?! וְאַתֶּם שׁוֹאֲלִים 'מַדּוּעַ' 'מַדּוּעַ' עַל כָּל פָּרֵט וּפָרֵט, וְאִינְכֶם שָׂמִים עַל לֵב שֶׁהַקּוֹלֵר תְּלוּי בְּצוּאָרְכֶם, וְאַתֶּם אֲשִׁמִּים בְּדַבָּר; כִּי בְהִיּוֹת הַיִּלְדִים קִטְנִים, לֹא הוֹרְדֶתֶם עֲצָמְכֶם אֲלֵיהֶם, וְלֹא הִיָּתָה לָכֶם סְבֻלָּנוֹת לְקִטְנוּנֵיהֶם שְׁלָהֶם, הַשְּׁפֵלְתֶם אוֹתָם, צָעַקְתֶּם וְהִתְפָּרַצְתֶּם עֲלֵיהֶם, וּמְכַל שֶׁכֵּן אִם הִכִּיתֶם אוֹתָם מִכּוֹת נְחָרְצוֹת... וְלִכֵּן מָה שֶׁאֲלַתְּכֶם: 'מַדּוּעַ' 'מַדּוּעַ', הִנֵּה הִתְשׁוּבָה לְפָנֵיכֶם.

לְזֹאת, בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים, הָיוּ פְקָחִים עִתָּה
 בְּעוֹד יְלָדֵיכֶם קְטַנִּים, הוֹרִידוּ אֶת עֲצַמְכֶם לְרַמַּת
 שְׂכָלֶם, וְתַעֲנוּ לָהֶם עַל כָּל הַקְטַנּוּנִיּוֹת שְׁלָהֶם, וְאַף
 שְׂאֵתֶם מִתְפוּצָצִים מְרַב עֲצָבִים, עִם כָּל זֹאת עֲלִיכֶם
 לְדַעַת, שְׂזוֹ הַהִשְׁקָעָה הַמְשִׁתְּלֵמֶת בְּיוֹתֵר, וּבְמִקּוֹם
 לְפִטְפֹט עִם שְׂכָנִים וְחֻבְרִים, יְדִידִים וְקְרוֹבִים, אוֹ
 לְשׁוֹחַח בְּטִלְפוֹן עִם זֶה אוֹ עִם זֹאת עַל דָּא וְעַל הָא
 כָּל מִינֵי שְׂטִיּוֹת, אֲשֶׁר בְּזֶה אַתֶּם חוֹשְׁבִים שֶׁדָּבָר
 גָּדוֹל הַנֶּכֶם עוֹשִׂים, בָּהּ בַּשְּׁעָה שְׂאֵתֶם רוֹצְחִים אֶת
 יְלָדֵיכֶם בְּיַדֵיכֶם; כִּי עִם כָּל אֵלוֹ שְׂאֵתֶם מְדַבְּרִים
 וְנוֹתְנִים לָהֶם תְּשׁוּמַת לֵב, לְבִסּוּף יַעֲזֹבוּ אֶתְכֶם,
 וְיִהְפְּכוּ לָכֶם לְשׁוֹנְאִים גְּדוֹלִים, כְּדָרְךְ הָעוֹלָם, שְׂמִי
 שְׂמִשְׁקִיעִים בּוֹ וּמְדַבְּרִים וּמְשׁוֹחַחִים עִמוֹ,
 וּמְשִׁתְּדָלִים לְעֹזֵר וְלִסְיֵעַ לוֹ לְצֵאת מִבְּעִיּוֹתָיו,
 וְסוֹבְלִים אוֹתוֹ בְּסִבְלָנוֹת שֶׁל בְּרוּזֵל, לְבִסּוּף הוּא
 נַעֲשֶׂה כְּפוּי טוֹבָה, וְלֹא זֶה בְּלִבְדּוֹ, אֲלֵא עוֹד שׁוֹנֵא
 אֶתְכֶם בְּתַכְלִית הַשְּׁנֵאָה, וּבוֹרַח מִכֶּם, וּמְדַבֵּר עֲלִיכֶם
 כָּל דָּבָר רַע, לֹא־כֵן יְלָדֵיכֶם אֲשֶׁר הֵם דָּם מִדְּמִכֶם,
 בְּשָׂר מִבְּשָׂרְכֶם, עֵצִים מִעֲצָמֵיכֶם, מִדוּעַ לֹא תִשְׁכַּחוּ
 עִכְשָׁו מִכָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְתִכְנִיסוּ אֶת עֲצַמְכֶם רַק
 בַּהִשְׁקָעָה הַזֹּאת, לְסִבֵּל אֶת יְלָדֵיכֶם, לְשִׁחַק עִמָּהֶם,
 לְהִסְבִּיר לָהֶם כָּל אֲשֶׁר נִפְשָׁם חִפְצָה, וְכֹל אֲשֶׁר

מְעַנְיָנִים לְדַעַת, וְתִסְפְּרוּ לָהֶם סְפוּרִים כְּפִי שְׂכָלָם
 וּבְחִינָתָם וּמְדַרְגָּתָם הַקְּטָנָה, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יִכְנָס
 בָּהֶם בְּטָחוֹן עֲצָמִי, וְיִרְגִּישׁוּ שֵׁישׁ לָהֶם גֵּב חֲזָק
 הָעוֹמֵד מֵאַחֲרֵיהֶם, וְכֵן תִּבְנֶה אִישׁוּיָתָם, וְיִתְפַּתְחוּ
 כָּל חוּשֵׁיהֶם, וְיִצְלִיחוּ הֵן בְּהִנְהָגוֹתֵיהֶם וְהֵן
 בְּלְמוּדֵיהֶם, וְאַתֶּם תָּרוּי מֵהֶם רַב נַחַת; כִּי אֵין עוֹד
 נַחַת גָּדוֹל יוֹתֵר מִזֶּה, כְּשֵׁרוֹאִים שְׁהֵי־לָדִים מְעַרְבִים
 בֵּין הַבְּרִיּוֹת, וּמְדַבְּרִים עִם כָּלָם, וַיֵּשׁ לָהֶם יָשׁוּב
 הַדַּעַת, וּמוֹצָאִים חֵן בְּעֵינַי כָּל, וְכֵן מְצַלְחִים
 בְּלְמוּדֵיהֶם, וּמְצַטְיָנִים בְּצִוּוּנֵיהֶם, אֲשֶׁר הַנַּחַת הַזֶּה
 שָׁוֶה כָּל הוֹן דְּעֵלְמָא, וְאֵין עוֹד כְּסָף בְּעוֹלָם לְשֵׁלָם
 בְּעֵבוֹר הַנַּחַת הַזֶּה; וְעַל-כֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיְקָרִים, מַה לְּפָנִיכֶם, הָאֵינָה כְּדָאִית הַהִשְׁקָעָה הַזֹּו
 לְהִשְׁקִיעַ בְּיַלְדֵיכֶם, שְׁתִּרְכְּשׁוּ אֶת מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת
 וְתִסְבְּלוּ אוֹתָם?! וְאַף שְׁזֶה קָשָׁה לָכֶם מְאֹד, אֲבָל
 אֶת הַפְּרוֹת, הַקָּרָן וְהַרְוּחַ תּוֹצִיאוּ אַחֲרֵי-כֵן, וְזֶה
 יִשְׁאַר לָכֶם כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם.

ד.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם,
 שְׁתִּחַשְׁבוּ עִתָּה וְתִתְיָשְׁבוּ בְּיָשׁוּב הַדַּעַת אֲמַתִּי, בְּעוֹד

סבלנות הילדים

מג

ילדיכם קטנים, התחילו להסתכל על העתיד שלכם, איך יגדלו ואיך יצליחו, ואל תאמרו שהם עדין קטנים — "יש לי זמן בחנוכה, כשיגיעו לגיל הבגרות אז אשקיע בהם ואז אסביר להם". אל תאמרו זאת, כי אז יהיה כבר מאחר ולאחר זמן, עתה העת להשקיע בילדים, כשהם עדין קטנטנים מאוד, כי אז כל השקעה קטנה הנדמית לפעוטה, דעו לכם, שזו השקעה גדולה מאוד מאוד, אף שאינה נראית לעינים, לא-כן אם תתרשלו בקטנותם, הכל יהיה אבוד אחר-כך, וכשהילדים מתבגרים כבר אין יכולים לשנות המענה ולתקן את הנזק שנגרם להם נפשית ושכלית; כי אם הורדתם את עצמכם אל ילדיכם בעודם קטנטנים, ונתתם להם תשומת-לב ראויה, ולא עניתם על כל שאלותיהם ונדנודיהם, אלא התפרצתם וצעקתם עליהם, וגרשתם אותם מכם, ועוד הפיתם אותם באכזריות, בזה גרמתם צלקת עמקה בתוך נפשם, והרסתם את עתידם לגמרי.

לזאת, בני ובנותי היקרים, אל תקחו את דברי אלה בנקל, אלא החזירו היטב בלבכם כל מה שאבקש אתכם. הניחו את כל העסקים בעולם,

סבִּלְנוֹת הַיְלָדִים

וַעֲשׂוּ כָּל מִיַּי פְּעֻלוֹת לַקְּנוֹת לְעֲצֻמְכֶם מִדַּת
הַסְּבִלְנוֹת לַיְלָדִיכֶם, וַעֲנוּ עַל כָּל שְׂאוֹתֵיהֶם, וּתְנוּ
לָהֶם תְּשׁוּמַת-לֵב הַכִּי גְדוֹלָה, וּתְטִילוּ אִתָּם וְתוֹצִיאוּ
אוֹתָם בַּחוּץ, וְתִסְבִּירוּ לָהֶם כָּל דְּבַר שֶׁרַק שׂוֹאֲלִים
אִתְּכֶם, וְלַעוֹלָם אַל תִּתְפָּרְצוּ עֲלֵיהֶם, אֶלֶּא תִדְבְּרוּ
עִמָּהֶם בְּשִׁפְהַ וּבִרְמָה שְׁלָהֶם, וְאִזּוּ כְּשִׁיגְדֻלוֹ יִהְיוּ
בְּרִיאִים בְּשִׁכְלָם וּבִנְפֻשָׁם וּפְקָחִים בְּדַעְתָּם, וְתִרְוּ
מֵהֶם רַב נַחַת דִּקְדוּשָׁה, וַיִּשְׂאוּ חֵן בְּעֵינַי כָּל רוֹאֵיהֶם,
וְזֶה יִהְיֶה הַנַּחַת הַכִּי גְדוֹל שְׁלָכֶם, וְאִזּוּ תִקְצְרוּ אֶת
הַפְּרוֹת שְׁזַרְעֹתֶם בְּעֵמָל וּבִטְרָחָה, בְּזִיעָה וּבְצַעַר
וּבִגְדוּד שְׁנָה שֶׁהִדְרַתֶּם מֵעֵינֵיכֶם בְּעַת גְּדוּלָם, וְאִזּוּ
תִּנְכְּחוּ שֶׁהַשְּׂתִלָּם כָּל הָעֵמָל וְהַטְּרַח, הַצַּעַר וְהַדְּמַע,
הַיָּזַע וְהַיָּגַע; אֲשֶׁרֵי הַהוֹרִים הַמַּחְדִּירִים אֶת
הַדְּבוּרִים הָאֵלוֹ לְתוֹךְ לְבָבֶם, וּמְקִימִים אוֹתָם
בְּשִׁלְמוֹת, שְׂאִזּוּ יִצְלִיחוּ עִם יְלָדֵיהֶם מְאֹד מְאֹד.

ה.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחִזּוֹק אֶת עֲצֻמְכֶם
יַחַד בְּמִדַּת הַסְּבִלְנוֹת, אֲשֶׁר אֵין עוֹד מִדָּה יִקְרָה
כְּמִדָּה זוֹ, וּבִפְרָט לְהִיוֹת סְבִלָן עִם הַיְלָדִים; כִּי עַקֵּר
הַתְּכִלִּית וְהַחֲיוּב לְהוֹלִיד בְּנִים הוּא בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ

יתברך, כְּדֵי שְׂיִהְיֶה קִיּוֹם הָעוֹלָם, שְׂשִׁאֲרוּ בְּנֵי
 אַחֲרָיו מְדוּר לְדוּר, לְגַלוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם,
 שְׂבִשְׂבִיל זֶה נִבְרָא הַכֹּל; כִּי עֵקֶר הַתְּגִלוֹת כְּבוֹדוֹ
 יִתְבָּרַךְ הוּא עַל-יְדֵי בְּנֵי-אָדָם דִּיקָא, וְעַל-כֵּן צָוָנוּ
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִתְחַתֵּן וּלְהוֹלִיד בְּנִים,
 וּלְהַחֲדִיר בָּהֶם אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְלִמְסֹר אוֹתָהּ
 מְדוּר דוּר מֵאָב לְבֵן, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אֶת כְּבוֹדוֹ
 יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם, אֲשֶׁר זוֹ הִיְתָה תְּכֵלִית הַבְּרִיאָה.
 וְעַל-כֵּן כָּל הַכּוֹנֵה שֶׁל הוֹלָדֵת יְלָדִים, צְרִיכָה לְהִיּוֹת
 רַק בְּשִׂבִיל תְּכֵלִית אַחַת — כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אֶת אוֹרוֹ
 יִתְבָּרַךְ בְּזֶה הָעוֹלָם עַל-יְדֵי הַיְלָדִים. וְלִכֵּן הִזְהִירוּנוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים כָּל-כָּף עַל מִצְוַת הַחֲנוּךְ —
 לְחַנֹּךְ אֶת הַיְלָדִים שְׂיִלְכוּ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה
 הַקְּדוֹשָׁה.

אָבַל עַל זֶה צְרִיכִים סְבִלְנוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד,
 וּבִפְרָט בְּדוֹרוֹת אֵלוּ, שֶׁהַתַּפְּשֻׁט הָעַרְב־רַב בְּעוֹלָם,
 וְנִתְעַרְבוּ בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהִבִּיאוּ מִבְּחוּץ אֶת כָּל
 הַזָּבֵל וְהַלְכֻלוֹף, וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים יְלָדִים נִלְכְּדִים
 בְּמִצּוֹדְתָם הָרָעָה וְהַמְרָה, שְׂקוּץ, תְּעוּב, זְהוּם, נֶאֱוָף
 וְסָמִים, וְעַל הַהוֹרִים לִמְסֹר אֶת נַפְשָׁם בְּעִבּוּר חֲנוּךְ
 יְלָדֵיהֶם, לְחַנֹּכֶם שְׂיִלְכוּ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה וְהִירָאָה כְּפִי

סבִּלְנוֹת הַיְלָדִים

שְׁקִבְלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וּמֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ מְדוּר דוּר.
 אָבֵל כְּדֵי לְחַנּוּף אֶת הַיְלָדִים בְּדַרְכֵי תוֹרָה, צְרִיכִים
 הָרַבָּה סִבְלָנוֹת, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר שְׁצָרִיף סִבְלָנוֹת
 כְּמוֹ עֲנִין הַחֲנוּף, וְאִסוּר לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה, וְלְדַחֵק
 עַל הַיְלָדִים שְׁמִכְרָחִים לְלַכֵּת בְּצוּרָה כְּזוֹ אוֹ בְּאִפֶּן
 כְּזֶה, עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַחֲנוּף הוּא בְּדַרְכֵי נֶעֱם וְאֶהְבָּה
 וְהִסְבְּרָה נְכוֹנָה. וְהָעֶקֶר — בְּסִבְלָנוֹת גְּדוּלָה מְאֹד,
 לְהַחֲדִיר בָּהֶם אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יְתִבְרֵךְ, וְלִקְיִם אֶת
 הַמְּצוּוֹת בְּקִבְלָת עַל בְּתִמְיִמוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה,
 וְלִשְׁקֹץ וּלְתַעֵב לָהֶם אֶת דַּרְכֵי הַגּוֹיִים וְאִמּוֹת
 הָעוֹלָם.

וְעַל כֵּלָם — צְרִיכִים הָרַבָּה תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת,
 שֶׁהָאֵב וְהָאִם יִשְׁפְּכוּ אֶת נַפְשָׁם לְפָנָיו יְתִבְרֵךְ מְדֵי
 יוֹם בְּיוֹמוֹ, שְׁיִהְיוּ יְלָדֵיהֶם זְהִירִים בְּכַבוֹד הַתּוֹרָה
 וְהַמְּצוּוֹת, וּכְבוֹד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
 יְתִבְרֵךְ בְּאֵמֶת וּבְתִמְיִם. וְאִזּוֹ אִם הַהוֹרִים יִתְפַּלְלוּ
 בְּכָל יוֹם אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל הַצְּלַחַת
 יְלָדֵיהֶם, וְכֵן יִשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד לְהַתְנַהֵג עִם יְלָדֵיהֶם
 בְּסִבְלָנוֹת גְּדוּלָה לֹא לְדַחֵק עֲלֵיהֶם, וְלֹא לְהַעֲמִיס
 עֲלֵיהֶם יְתֵר עַל הַמְּדָה, אֲלֹא בְּהִסְבְּרָה נְאוּתָה
 וְלִשְׁקֹץ אֶת דַּרְכֵי הַגּוֹיִים הַנְּלוּזוֹת וְתִאֲוֹתֵיהֶם

סבלנות הילדים

מז

המגנות, אז דיקא יצליחו לחנך ילדים בריאים, שמהם יצא ויתגדל כבודו יתברך בעולם. אשר זה עקר התכלית של הולדת ילדים בזה העולם, כדי למסור להם את האמונה הקדושה שקבלנו מדור דור מאבות אבותינו עד משה רבנו בהר סיני. ובזה מעלים שעשועים כאלו אליו יתברך, שלא ראוי שעשועים כאלו מימות עולם, ובפרט בדור הזה, שהעולם כל-כך חשוף, והערב-רב מתפשטים מאד

הרבה מהם, כי הילדים דרכם להתמרד על כל אשר אומרים להם, ולכן על ההורים להיות פקחים ולא לשים לב אל ההתמרדות הזו, אלא להמשיך עם סבלנות גדולה עד מאד, ובדרכי נעם להחדיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך, ותמיד לדבר רק מהקדוש-ברוך-הוא וממעלת מצוותיו יתברך, ולספר להם ספורי צדיקים מחכמים גדולים, דיקא על-ידי-זה תצליחו לחנך דורות ישרים.

ולכן, בני ובנותי היקרים, דעו לכם שאחריות גדולה מנחת עליכם, מאחר שזכה אתכם הקדוש-ברוך-הוא להתחתן ולהוליד בנים, עליכם לדעת, כי עקר התכלית בהולדת הבנים והבנות הייתה, כדי להחדיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך, ושימשיכו את שרשרת הזהב של כלל נשמות ישראל.

ולכל זה אי אפשר להגיע אלא על-ידי תקן מדת הסבלנות, כי עם ילדים צריכים סבלנות הכי גדולה, כי דרכם להרגיז מאד את ההורים, ומנסים לבדק ולראות את נקודת התרפה שלהם, ותכף-ומיד כשרואים שעלה בידם והצליחו, אזי הם עולים על עצביהם, וההורים בדרך כלל סובלים סבל גדול

— הן מפרנסה והן מבעיות משפחתיות, וכל אחד עם סבלו הוא, ובכך כשהילדים עולים על העצבים, אזי פגה סבלנות ההורים ומתחילים להכותם, והילדים מתפראים עוד יותר ומתמרדים ביותר. ואם-כן עם הכאות וצעקות והתפרציות אין פועלים מאומה, אלא מעצבנים אותם יותר.

ועל-כן עליכם לדעת, ששמימה אלקית נמסרה בידיכם, מאחר שנתן לכם הקדוש-ברוך-הוא מתנה — ילדים, עליכם להחזיר בהם אמונה פשוטה בו יתברך. אבל על זה צריכים להיות סבלנים גדולים מאד; כי אמונה וסבלנות הולכות בצותא ותלויות זו בזו, כי המאמין האמתי, שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו, דיקא על-ידי-זה סובל את כל אשר עובר עליו, מאחר שיודע שהכל ממנו יתברך. ואם זה נאמר על כל פרט ופרט בחיים, על אחת כמה וכמה באין ערך כלל שזה נאמר על חנוף הילדים, לחנכם בדרכי התורה והמצוות, בדרך האמונה הטהורה והברורה בו יתברך. ואם תקימו את דברי אלה, אז תצליחו בחנוכם, לחנכם על-פי דרכי

הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת וְהָאֲמוּנָה הַזֹּכָה, וְתָרוּוּ מֵהֶם רַב
 נַחַת דְּקַדְשָׁהּ, וְכִשְׂיִגְדְּלוּ יִהְיוּ יְהוּדִים גְּאִים
 בְּיַהֲדוּתָם, וְלֹא יִתְבַּיְשׂוּ מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׂפָעוּלָם,
 אֲדַרְבָּה יֵלְכוּ עִם אֲמוּנָתָם בּוֹ יִתְבַּרְךָ בְּגֵאוֹן לִפְנֵי כָּל
 הַגּוֹיִים וְאֲמוֹת הָעוֹלָם, וַיִּגְלוּ וַיִּפְרָסְמוּ אֶת אֲמַתַּת
 מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּרִישׁ גְּלִי בְּבִטְחוֹן עֲצָמִי, בְּבִטְחוֹן
 חֶזֶק; כִּי כִשְׂמַחֲנֵכִים אֶת הַיְלָדִים בְּצוּרָה נְאוּתָהּ,
 בְּסִבְלָנוֹת, וּמִזְרִידִים אֶת עֲצָמָם אֲלֵיהֶם לְרַמַּת
 שְׂכָלָם, וּמִדְּבָרִים עִמָּהֶם בְּשִׁפְתָם וּכְפִי בְּחִינָתָם,
 וּמִסְבִּירִים לָהֶם אֶת דְּרָךְ הַתּוֹרָה וְהִירָאָה, אֲזוּ נִתְרַחֵב
 דַּעְתָּם וּמַחֲם, וְנִחְדָּר בָּהֶם בְּטַחוֹן עֲצָמִי, וַיּוֹצֵאִים
 מֵעֲצָמָם, וְגִדְלִים וּמִתְפַּתְחִים עַל הַצַּד הַטּוֹב בְּיוֹתֵר,
 וְהַהוֹרִים רוֹוִים מֵהֶם הַרְבֵּה נַחַת; אֲשֶׁרִי מִי שְׂמַחֲנִךְ
 אֶת בְּנָיו וּבְנוֹתָיו עַל-פִּי דְרָכֵי הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת,
 וְעַל-פִּי דְרָךְ הָאֲמוּנָה הַטְּהוֹרָה שְׂקִבְלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ
 וּמֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ מִדוֹר דוֹר, עַד קִבְלַת הַתּוֹרָה
 עַל-יְדֵי מִשָּׁה רַבְּנוּ בְּהַר סִינִי, וְאֲזוּ יִגְרַם שְׁעֵשׂוּעַ
 לְמַעֲלָה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְשְׁעֵשׂוּעַ לְמַטָּה לְכָלֵל
 נְשֵׁמוֹת יִשְׂרָאֵל; אֲשֶׁרִי לוֹ בְּזָה וְאֲשֶׁרִי לוֹ בְּבָא!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא הָעוֹלָם!

קוֹנְטֵרַס

חֲזוֹק לִילָדִים

יֹרֶה עֲצוֹת וְהִנְהִיגוֹת יִשְׁרוֹת לְהוֹרִים אִיךָ לְגַדֵּל
יְלָדִים, וְאִיךָ לְהַחֲדִיר בָּהֶם אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת
בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיִּזְכּוּ לְאַהֲבַת הַתּוֹרָה וּלְאֱמוּנַת חֻכְמַיִם,
וַיִּגְדְּלוּ יְלָדִים בְּרִיאִים בְּשִׁכְלָם וּבְנַפְשָׁם, וַיְהִי
לָהֶם בְּטַחֲוֹן עֲצָמַי.

*

בְּנוֹי וּמִיּוֹסֵד עַל־פִּי דְבָרַי
רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֵחַ הַגְּנוּז וְהַצֶּפּוֹן
בוֹצֵינָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֵסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דְבָרַי תִּלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹרֵחַ נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיה
רַבֵּי נִתָּן מִבְּרֵסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלָב בְּפִסְוִקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֵסֶלֶב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: בְּעֵתִים הֶלְלוּ שְׁהַדוֹר
כָּל־כֶּן חֲלַשׁ הֵן בְּרוּחָנִיּוֹת וְהֵן בְּגַשְׁמִיּוֹת, וְעוֹבֵר
עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּל־כֶּן הִרְבֵּה צָרוֹת וַיְסוּרִים
וּמְרִירוֹת וּמְכַאוּבִים, צְרִיכִים לְחֻזֵק בְּיוֹתֵר אֶת
הַיְלָדִים — הֵן בְּנַפְשָׁם וְהֵן בְּרוּחָם, לְשַׁמַּח
אוֹתָם, וּלְעוֹרֵד וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת לִבָּם, שְׁלֹא
יִירָאוּ וְלֹא יִפְחָדוּ מִשּׁוֹם דְּבַר בְּזֵה הָעוֹלָם, וּבְזֵה
שְׁמַחְזֻקִים אֶת הַיְלָדִים, עַל־יְדֵי־זֶה הֵם יֵצְאוּ
בְּרִיאִים בְּנַפְשָׁם, בְּרִיאִים בְּשַׁכְלָם, וּבְרִיאִים
בְּרוּחָם. וְזוֹ צְרִיכָה לְהִיּוֹת עֲבוֹדַת הַהוֹרִים
בְּעֵתִים הֶלְלוּ — לְחַזֵּק אֶת הַיְלָדִים בְּכָל מִינֵי
דְּבוּרִים, וּבְפָרֵט לְהִיּוֹת רְגִיל לְדַבֵּר עִמָּהֶם דְּבוּרֵי
יְרֵאת שְׁמַיִם וְהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, וְסַפּוּרֵי צְדִיקִים,
לְהַחֲדִיר בָּהֶם אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאַמוּנַת חֻכְמִים
בְּצְדִיקִים הַקְּדוּשִׁים, וְדִיקָא עַל־יְדֵי־זֶה יֵצְלִיחוּ
הַיְלָדִים.

(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרמח).

קוֹנְטָרַס

חֲזוֹק לְיַלְדִים

א.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי הָעֵתִיד
שֶׁל יַלְדֵיכֶם תְּלוּי בְיַדְכֶם, הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נָתַן
לָכֶם מִתְּנָה יַלְדִים, וְאֵינְכֶם יוֹדְעִים אִיךָ לְנַצֵּל אֶת
הַמִּתְּנָה הַיְקָרָה הַזֹּאת, וְהַנְּכֶם צוֹעֲקִים מִתְּפָרְצִים,
מִרְבִּיצִים, מִכִּים וּמִשְׁפִּילִים אוֹתָם, מִפְּנֵי שֶׁאַתֶּם
עֲצָבָנִיִּים. הָאֵם בְּשָׂבִיל זֶה נָתַן לָכֶם הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא יַלְדִים?! הָאֵם כִּי אַתֶּם חוֹשְׁבִים לְגַדֵּל יַלְדִים
בְּרִיאִים בְּנִפְשָׁם, בְּרוּחָם וּבְשִׁכְלָם?! הֲרֵי אַתֶּם
הוֹרְסִים אוֹתָם לְגַמְרֵי. לֹא-כֵן אִם תְּחַזְּקוּ וּתְעוֹדְדוּ
וּתְשַׁמְחוּ אֶת יַלְדֵיכֶם, וּתְגַדִּילוּ אוֹתָם, יִתְרַחֵב לָכֶם
וְדַעְתָּם, וְיֵרְאוּ לְפָנֵיהֶם הוֹרִים הָאוֹהֲבִים אוֹתָם

וּחִפְצִים בְּטוֹבָתְם, וְאֲזִי יִגְדְּלוּ בְּרִיאִים בְּשִׂכְלָם
 וּבְנַפְשָׁם, וְיִהְיוּ הֵכִי מְצַלְחִים בְּחַיֵּיהֶם; כִּי רַב רַבָּם
 שֶׁל הַיְלָדִים הַגְּדֹלִים בְּעֵתֵיָם, זֶהוּ רַק בְּבֵית שֵׁישׁ
 מִתְחִים בֵּין הַהוֹרִים, מְרִיבוֹת, קָלְלוֹת וְאֵי הַכְּנוּת,
 וּמִזֶּה בָּא שְׂמוּצִיאִים עֲצִבֵיהֶם עַל הַיְלָדִים.

וְלִכֵּן רְאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְקַחַת אֶת
 עֲצֻמְכֶם בְּיַדְיְכֶם, וְתִשְׁתַּדְּלוּ לְחֻזֵק וּלְעוֹדֵד וּלְשִׂמְחָה
 אֶת יַלְדֵיכֶם מְגִיל קִטְנוֹתְכֶם, לְהִרְאוֹת לָהֶם אֶהְבָּה,
 וּכְשִׁיתְּבַגְרוּ — יִהְיוּ גְדֹלִים פְּקָחִים וְחֲכָמִים,
 בְּרִיאִים בְּנַפְשָׁם וּבְשִׂכְלָם; כִּי זֶה טַבֵּעַ הַבְּרִיאָה שֶׁל
 כָּל יְצוֹר בְּזֶה הָעוֹלָם, אִם רַק מְקַרְבִים אוֹתוֹ, מְרַגֵּישׁ
 חֵם וְאֶהְבָּה, לֹא-כֵן אִם מְשַׁפִּילִים אוֹתוֹ, נִטְבַּע
 בְּנַפְשׁוֹ כְּאִלוֹ שׁוֹנְאִים אוֹתוֹ וְאֵין יְכוּלִים לְסַבְּלוֹ, וְזֶה
 עוֹשֶׂה צְלָקָת בַּיְלָדִים עוֹד מִקִּטְנוֹתְכֶם. וְלִכֵּן הִזְהָרוּ
 מְאֹד, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לֹא לְהִשְׁפִּיל וּלְדַכֵּא אֶת
 יַלְדֵיכֶם, אֲלֵא תוֹרִידוּ עֲצֻמְכֶם אֲלֵיהֶם, וְתִתְעַנְּנוּ
 בְּסִבְלֵי שְׂסוּבָלִים, וְאִף שְׁנַדְמָה לָכֶם כְּקִטְנוֹנֵי — אַל
 תֵּאמְרוּ זֹאת, כִּי אֲצַל יַלְדֵיכֶם הַקִּטְנִים זֶה דְּבַר גְּדוֹל
 מְאֹד מְאֹד, וּכְשִׁמְרַגִּילִים אֶת עֲצֻמְכֶם בְּעוֹדְכֶם קִטְנִים
 לִירֵד אֲלֵיהֶם, וּלְדַבֵּר בְּשִׁפָּה שְׁלָהֶם, אֲזִי גְדֹלִים עִם
 בְּטָחוֹן עֲצָמִי, כִּי רוֹאִים שֵׁישׁ מִי שְׂמֵת־עֲנִין בָּהֶם,

וְכֵן גְדֹלִים בְּרִיאִים בְּנַפְשָׁם וּבְשִׁכְלָם וּמְצַלְיָחִים
 בְּחַיֵּיהֶם; וְלָכֵן בָּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים, אֵל יְהוָה
 בְּעֵינֵיכֶם דְּבָרִים אֱלוֹ לָרִיק, אֲלֵא זֶה עֵקֶר גְּדוֹל
 בְּגִדּוֹל יְלָדִים מְצַלְחִים.

ב.

בָּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי הַיְלָדִים
 צְרִיכִים בְּקִבְעוֹת תְּשׁוּמַת-לֵב, עֲדוּד אֲהָבָה וְחֵם,
 וְאִם נוֹתְנִים לָהֶם אֶת כָּל זֹאת, הֵם גְּדֹלִים בְּרִיאִים
 בְּנַפְשָׁם וּבְשִׁכְלָם, וְנִכְנָס בָּהֶם בְּטָחוֹן עֲצָמִי, וּגְדֹלִים
 מְצַלְחִים כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, לֹא-כֵן אִם מְגִיל צָעִיר כְּבֹר
 מִשְׁפִּילִים אוֹתָם, וְעַל כָּל דְּבַר שְׁעוֹשִׂים אֵין נוֹתְנִים
 לָהֶם מַחְמָאָה, אֲלֵא אֲדַרְבָּה עוֹרְכִים עֲלֵיהֶם בְּקֶרֶת,
 זֶה גּוֹרֵם צִלְקַת בְּנַפְשָׁם, וְשׁוֹבְרֵם לְגַמְרִי, עַד שֵׁישׁ
 יְלָדִים שֶׁנִּפְלוּ בְּדַכְּאוֹן, וַיֵּשׁ יְלָדִים שֶׁאֲבָדוּ אֶת
 הַבְּטָחוֹן הָעֲצָמִי, וַיֵּשׁ יְלָדִים שֶׁפָּרְקוּ עַל לְגַמְרִי, וַיֵּשׁ
 יְלָדִים שֶׁיִּצְאוּ לְתַרְבוֹת רָעָה, וַיֵּשׁ יְלָדִים שֶׁנַּעֲשׂוּ
 מְסַכְּנִים לְחֻבְרָה, הַכֹּל נִגְרָם מִחֻמַּת שְׁהַהוֹרִים לֹא
 הִתְעַנְּנוּ בְּעֵינֵיהֶם כְּשֶׁהָיוּ קְטַנִּים, עָזְבוּ אוֹתָם לְגִדּוֹל
 הַפְּקָר, לֹא הִתְעַנְּנוּ אֶף פַּעַם מֵה קוֹרָה אִתָּם, וּמֵה
 הֵם צְרִיכִים, וְלֹא זֶה בְּלִבְד אֲלֵא צָעֲקוּ עֲלֵיהֶם וְרַחֲקוּ

אותם, ומכל שכן מי שמכה ומרביץ לילדיו
ברציחה פרוצח ממש, הוא הורס אותם לגמרי.

ולכן, בני ובנותי היקרים, ראו מה לפניכם,
אם אתם רוצים ילדים מצלחים, זכרו שמגיל
קטנות צריכים לחזק ולעודד ולשמח אותם,
ולהכניס בהם בטחון עצמי, ותמיד לדבר עמהם
בלשון חיובי: "אתה פן יכול", "אתה פן מצלח",
"כלם אוהבים אותך", "אתה טוב". ואף שהוא
צועק: "זה ערך עלי בקרת", "זה שונא אותי, ואינו
יכול לסבל אותי"... תוציאו דבר זה משכלם, תמיד
תחזקו את ילדיכם, ואז תראו איך שיגדלו ילדים
בריאים בנפשם ובשכלם, ותרוו מהם רב נחת
בבגרותם.

ג.

בני ובנותי היקרים! זכרו היטב, שילדים
צריכים תשומת-לב ממהוררים כל ימי חייהם, לא
רק כשהם קטנים, אלא אפלו כשגדלים, ואפלו
כשמתחתנים, ואפלו שכששיש להם ילדים, עדין
צריכים תשומת-לב, כי ילדים מסתכלים תמיד על

ההורים, ואפלו אם הצליחו בתייהם יותר ממהורים, עדין הם זקוקים להורים; ולכן, בני ובנותי היקרים, הרגילו את עצמכם עוד מגיל קטנות לחזק ולעודד ולשמח את ילדיכם, ומכל שכן כשגדלו והתבגרו, שאז הם צריכים חזוק ועידוד ושמחה יותר מהכל; כי בגיל ההתבגרות הכי נחוץ שההורים יחזקו ויעודדו את ילדיהם, ויכניסו את עצמם בבעיותיהם, כי כשהילדים גדלים ומתבגרים ועדין חסרי נסיון החיים, הם כסירה בלב ים סוער, שעולה ויורדת ואין מי שינחה אותה.

ולכן, בני ובנותי היקרים, דיקא כשהגיעו ילדיכם לשנות בגרותם, אז הם צריכים את העידוד והשמחה והחזוק מכם ביותר, כי יצאו מקטנותם ועדין לא הגיעו לבגרות מספקת, ולכן צריכים חזוק ועידוד יותר ויותר. ובפרט בדורות אלו שעובר על בני הנעורים מה שעובר, ואין מי שידריכם ואין מי שיעזור להם, אזי נצרך מאד שההורים יחזקו ויעודדו וישמחו את ילדיהם, כי זה הגיל המסכן ביותר והכי רגיש לילדים, כי הם צריכים עידוד ושמחה, ובמקום לשמח ולחזק

וּתְשַׁלְּיכוּ אֶת הָאֲשָׁמָה זֶה עַל זֶה. עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי
 כָּף גְּזֵרָה חֲכָמְתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְזֶה רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעֲלֵיכֶם
 לְקַבֵּל אֶת הַדְּבָר בְּאֵהָבָה. וְלִמְרוֹת שְׂפוֹאֵב לָכֶם
 מְאֹד, עִם כָּל זֹאת, רְאוּ לְחִזֵּק וּלְעוֹדֵד וּלְשַׁמַּח אֶת
 הַיְלָדִים בְּאֲשֶׁר הֵם שָׂם, וְתִשְׁתַּדְּלוּ לְהַמְשִׁיךְ בְּחַיִּיכֶם
 כְּרִגְלִי, וְאַף שְׁמֹרֵב הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים וְהַמְרִירוֹת
 וְהַשְּׁבָרוֹן לֵב וְהַפְּאֵב שְׂאֵתֶם רוּאִים לִפְנֵי עֵינֵיכֶם
 בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, קִשְׂה לָכֶם לְשַׁמַּח וּלְאַמֵּץ הָאֶחָד אֶת
 זוּלְתוֹ, עִם כָּל זֹאת קַבְּלוּ אֶת הַמְצִיאוֹת, וְהִשְׁתַּדְּלוּ
 מְאֹד לְהִיּוֹת סְבֻלְנִיִּים, וּלְהַמְשִׁיךְ לְדַבֵּר אֶל הַיְלָדִים
 בְּצוּרָה יְפָה, לְחִזֵּק וּלְעוֹדֵד וּלְשַׁמַּח אוֹתָם.

כִּי בְּאֵמֶת עֲלֵיכֶם לְדַעַת, אֲשֶׁר אֵין בַּיִת שְׁלֵא
 תִּהְיֶה שָׂם אֵיזוֹ צָרָה, הַדּוֹמָה לְמָה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם,
 יֵשׁ בַּיִת שֵׁשׁ שָׂם בֵּין מְפָרַע אוֹ בֵּת מְפָרַעַת, בֵּין
 חוּלָה אוֹ בֵּת חוּלָה, וְכָל הַבַּיִת נִשְׁבֵּר עַל-יְדֵי-זֶה,
 כִּי צָרִיכִים לָתֵת לָהֶם תְּשׁוּמַת לֵב יוֹתֵר מִשָּׂאֵר
 הַיְלָדִים, וְהַיְלָדִים הָאֲחֵרִים מִתְמַרְדִּים מִפְּאֵת זֶה, כִּי
 חָשִׁים עֲצָמָם נְחוּתִים וּמְזוֹנָחִים כְּאֵלוֹ הָאָבָא וְהָאֵמָא
 אֵינָם אוֹהָבִים אוֹתָם, וְאֵינָם מִתְעַנִּינִים בְּעֶסוּקָם, כִּי
 סוּף כָּל סוּף אֵינָם יְכוּלִים לְהַבִּין אֶת כְּאֵב הַהוֹרִים.

ולכן ראו לחזק ולעודד ולשמח את כל
 הילדים פרגיל, ותסבירו להם שאתם אוהבים
 אותם, ודואגים בעבורם, ותשתדלו מאד לאמץ
 ולחזקם, ובזה יגדלו בריאים בנפשם ובשכלם,
 ויפגס בהם בטחון עצמי, כי עליכם לדעת, אשר
 סוף כל סוף הם ילדים, ומספיק שאתם סובלים את
 הסבל הנורא מה שקורה בתוך הבית, שיש בן
 חולה או בת חולה, בן מפרע או בת מפרעת,
 עליכם להמשיך את החיים, ותעשו כל מיני פעולות
 שבעולם לחזק ולאמץ ולעודד ולשמח את אחרים,
 ובזכות זה גם אתם תתחזקו.

העקר תשתדלו שיהיה ביניכם שלום ואהבה
 והבנה הדדית, ותקבלו את הצרה שפאה עליכם
 באהבה, כי מי יודע דרכו יתברך והנהגותיו, איך
 שמנהיג עם כל אחד ואחד, והרגילו את עצמכם
 לתת תודה והודאה להקדוש-ברוך-הוא בכל יום
 ויום, כי היה יכול להיות הרבה יותר גרוע מהמצב
 הקיים, ואף שאין זו נחמה, כי את הפאב והמרירות
 קשה מאד לקבל, עם כל זאת עליכם לחיות עם
 המציאות, מאחר שסבב הקדוש-ברוך-הוא שיש
 לכם בן או בת חולים, בן או בת מפרעים, עליכם

לְהַשְׁלִים עִם הַמַּצָּב בְּכָל מַחִיר, וְלִהְיוֹת שְׂוֵהֵיָהּ
 בֵּינֵיכֶם שְׁלוֹם וְאַהֲבָה, וְאַל תִּשְׁאַלוּ שׁוֹם קִשְׁיוֹת עַל
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא תִהְיֶה בְּלִבְכֶם שׁוֹם
 עַקְמוּמִיּוֹת, אֲלֹא תִאֲמִינוּ שְׂדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא
 נַעֲשֶׂה מִעֲצָמוֹ, אֲלֹא הַכֹּל בְּחִשְׁבוֹן צֶדֶק מִמָּנוּ
 יִתְבָּרַךְ, וְתַחֲבִיאוּ אֶת עֲצַמְכֶם בְּסִתָּר צֶל כְּנָפָיו
 יִתְבָּרַךְ, וְהִרְגִילוּ עֲצַמְכֶם לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא כַּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו,
 וְתִבְקְשׁוּ מִמָּנוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מֵה שְׂאַתֶּם צְרִיכִים —
 בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, וּבְפֶרֶט עַל בְּרִיאוֹת
 הַיְלָדִים וְהַצְּלָחָתָם בְּרוּחָנִי וּבְגִשְׁמִי, וְתִשְׁתַּדְּלוּ רַק
 לְחִזּוֹק וּלְעוֹדֵד וּלְשִׂמְחָה אֶת הַיְלָדִים, כִּפִּי בְּחִינָתָם
 וּכְפִי עֲנִיָּנָם, וְאַף שֶׁנִּשְׁרָף לָכֶם הַלֵּב מְרֹב כְּאִב מִמֵּה
 שְׂרוּאוֹת עֵינֵיכֶם יוֹמָם וְלַיְלָה, עִם כָּל זֹאת רְאוּ
 לְהִיּוֹת סְבֻלָּנִים גְּדוֹלִים, וְלִסְבֹּל אֶת כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר
 עֲלֵיכֶם, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה יוֹקְלוּ מֵעֲלֵיכֶם צְרוּתֵיכֶם
 וּכְאַבִּיכֶם, אֲשֶׁר אֲלֵיהֶם נִקְלַעְתֶּם.

ה.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי הַיְלָדִים
 לוֹקְחִים דְּגָמָא מִהַהוֹרִים, וּמִשְׁתַּדְּלִים תָּמִיד לְחַקוֹת

אותם, ועל-כן אם אתם רוצים ילדים בריאים
 בנפשם ובשכלם, ואם רצונכם להצליח עם
 ילדיכם, עליכם להשתדל להראות להם דגמא
 אישית, איך אתם מתחזקים במצבים הכי קשים
 באמונה פשוטה בו יתברך, ואיך אתם מדברים
 תמיד מהקדוש-ברוך-הוא ומהשגחתו הפרטי
 פרטית, ואתם אומרים תמיד (תהלים קמה): "צדיק
 הוי"ה בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו", וכן (דברים
 לב, יח): "הצור תמים פעלו, כי כל דרכיו צדק
 ומשפט אל אמונה ואין עול, צדיק וישר הוא".
 ובזה שהילדים רואים תמיד שאתם בורחים אליו
 יתברך, ומדברים רק אליו יתברך, ואין לכם
 דבורים אחרים, רק דבורי אמונה והשגחה פרטית,
 ולא רק מתחזקים בעצמכם במצבים הקשים
 ביותר, אלא מחזקים ומעודדים ומשמחים גם
 אנשים אחרים, זה יתן להם במשך הזמן בטחון
 עצמי, ויתגלה לפניהם עולם חדש, שגם הם יוכלו
 להתמודד עם החיים הקשים והאכזריים שעוברים
 על כל אדם. אתם ראו להמשיך בדרכיכם, לא לפל
 מאמונה פשוטה, ואל תסתכלו על הכאב והצער
 והיסורים שבהם אתם מתיסרים, אלא החביאו את
 עצמכם בו יתברך, ותמיד תדברו ביניכם דבורי

אמונה והשגחה פרטית, כי כך גזרה חכמתו יתברך, וזה רצונו יתברך, ואין מה לעשות, רק להתחבא בסתר צל כנפיו יתברך, ולהרגיל את עצמכם לדבר רק אל הקדוש-ברוך-הוא בתמימות ובפשיטות גמורה, ואז תהיו בטוחים, שגם הילדים ימשיכו ללכת בדרך האמונה, וגם הם יתחזקו במצביהם. ודבר זה מאד נחוץ לחנוך הילדים, שההורים יתחזקו בעת המשבר והצרה שעוברת עליהם, ואף שאני יודע שזה מאד קשה לכם, כי פעמים רבות יש משפחות ברוכות ילדים שבן אחד או בת אחת לא הצליחו בחייהם או הם חולים בנפשם או בגופם, אשר דבר זה הורס את כל הבית; כי כשעובר בבית משבר כזה, שוכחים מכל הילדים ומזניחים אותם, ודבר זה משפיע באופן שלילי על כל הילדים, כי אינם רוצים להבין את המצב אליו נקלעו ההורים, ילדים צריכים תשומת-לב, כל אחד ואחת יודעים שכל העולם לא נברא אלא בשבילם, והם זקוקים ומכרחים את כל התשומת-לב שבעולם, ואין אכפת להם הסבל הנורא שסובלים ההורים. ולכן ראו, בני ובנותי היקרים, להיות פקחים, הדביקו את עצמכם בו יתברך, והשלימו עם המצב הקיים, ואל תריבו

ביניכם, ומכל שכן שלא תשליכו את האשמה זה על זה, ותשתדלו תמיד לחזק ולעודד את שאר הילדים, כאלו לא קרה מאומה, ואף שבתוך לבכם אתם נשורפים, עם כל זאת אם אתם רוצים ששאר הילדים יצליחו בתייהם, תשתדלו בכל מחיר לחזק ולעודד ולשמח אותם, וקבלו את גזרתו יתברך בשמחה ובאהבה, ואז אם תתנהגו בצורה כזו, תהיו נעשים כלים להמשיך את השכינה בזה העולם. כי אין השכינה שורה אלא במקום שפל, כמו שכתוב (ישעיה נז, טו): "כי כה אמר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו, מרום וקדוש, אשכון ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב גדכאים". ודרשו חכמינו הקדושים (סוטה ה.): "ואת דכא" — אני את דכא, הניח הקדוש-ברוך-הוא את כל ההרים והגבעות, והשרה שכינתו על הר סיני, כי בכל מקום ששרוי ענוה ושפלות שם השכינה מצויה; ועל-כן בזה שתתחזקו בעת צרותיכם ומריריותיכם ולא תשברו, אלא תחזקו אחד את השני, על-ידי-זה תמשיכו את שכינת עזו יתברך בתוך ביתכם, והקדוש-ברוך-הוא יברך אתכם בכל הברכות. אבל עלי לומר לכם, שזה הנסיון הקשה ביותר לאדם, להחזיק מעמד בשעה

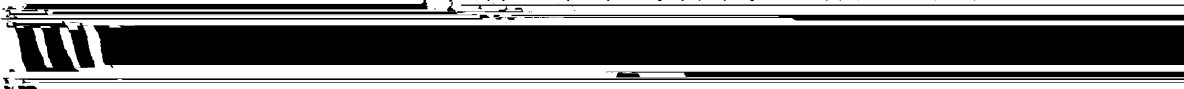
שֵׁשׁ בַּבַּיִת בֶּן אוּ בַת חוֹלִים, בֶּן אוּ בַת מְפָרְעִים,
 אֲשֶׁר זֶה כּוֹאֵב מְאֹד מְאֹד וְהוֹרֵס אֶת כָּל הַחַיִּים וְאֶת
 כָּל הַבַּיִת, עִם כָּל זֹאת זֶה הַנְּסִיּוֹן שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא מְנַסֶּה אֶתְכֶם — שֶׁתַּחֲזִקוּ בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה
 בּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְתִקְבְּלוּ אֶת גְּזֵרָתוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּמוֹת שֶׁהִיא,
 וְתַחֲזִקוּ וְתַעֲוִדְדוּ אֶת שְׂאֵר הַיְלָדִים, וְתִתְּנוּ לָהֶם
 תְּשׁוּמַת-לֵב, וְעַל-יַדֵּי-זֶה תִּזְכּוּ לִילְדִים בְּרִיאִים
 בְּנַפְשָׁם וּבְשִׁכְלָם, וְיִגְדְּלוּ מְצַלְחִים מְאֹד.

ו.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, רְאוּ לְחִזֵּק אֶת עֲצַמְכֶם
 בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְלִידַע אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם
 כְּלוּ אֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהַכֹּל מְשֻׁגָּח מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרֵךְ — דְּבַר גָּדוֹל וְדְבַר קָטָן, וְעַל-כֵּן מַה לָּכֶם
 לְהַצְטַעַר עַל צַעַר שְׁקוּרָה בַּבַּיִת, כִּי הֲרִי בּוֹדֵאֵי הַכֹּל
 מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ בְּכּוֹנֵנָה עֲלִיוֹנָה, וּמִי יוֹדֵעַ פְּלֵאֵי
 הַהַשְׁגָּחָה וְדַרְכֵי הַמְּקוֹם בְּרוּךְ הוּא. וְלָכֵן רְאוּ לְחִזֵּק
 וְלַעֲוִדֵד וְלִשְׂמַח אֶת עֲצַמְכֶם לְקַבֵּל אֶת כָּל אֲשֶׁר בָּא
 עֲלֵיכֶם בְּאַהֲבָה. וְהַעֲקֵר תַּחֲזִקוּ וְתַעֲוִדְדוּ וְתִשְׂמְחוּ
 אֶת שְׂאֵר הַיְלָדִים, וְתִתְּנוּ לָהֶם אֶת תְּשׁוּמַת-הַלֵּב
 הַגָּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, וְתִמְסְרוּ נַפְשׁוֹתֵיכֶם שִׁיגְדְּלוּ יְהוּדִים

כְּשֵׁרִים בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְתִהְיֶה לָהֶם אֲהַבַת הַתּוֹרָה, וְתִמְיֵד תִּדְבְּרוּ אֹתָם דְּבוּרֵי אִמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית בְּנֻדָּאוֹת, בְּאִפְּן שְׂיִגְדְּלוּ בְּכַטְחֹן עֲצָמֵי, וְתִגְדִּילוּ וְתִפְאַרוּ אוֹתָם תָּמִיד, וְכָל דְּבַר קָטָן וּפְעוּט שֶׁהֵם עוֹשִׂים, תַּעֲשׂוּ מְזֵה עֶסֶק גָּדוֹל, תִּשְׁבְּחוּ וְתִפְאַרוּ אֶת מַעֲשֵׂיהֶם וְהַצְּלָחוֹתֵיהֶם, וְתִשְׁמְרוּ מְאֹד לֹא לְהַשְׁפִּיל וְלִשְׁבֹּר וּלְהַכְנִיעַ אוֹ לַעֲרֹךְ בַּקֶּרֶת עֲלֵיהֶם, כִּי זֶה רַק יִשְׁבֹּר אוֹתָם וַיִּכְנִסֵם יוֹתֵר בְּדַכְּאוֹן וַיִּסְתַּגְּרוּ בְּתוֹךְ עֲצָמָם.

וְאֵל תִּקְחוּ אֶת דְּבָרֵי אֱלוֹ בְּנִקְל, אֲלֵא תִדְעוּ שְׁזֵה עֶקֶר גָּדוֹל בְּהַצְּלַחַת הַיְלָדִים; כִּי טֹבֵעַ שֶׁל יְלָדִים שְׂאוּהֵבִים תְּשׁוּמַת־לֵב מִהַהוֹרִים, חֵם וְאַהֲבָה, הוֹרִים שְׂמוֹרִידִים אֶת עֲצָמָם אֲלֵיהֶם וּמַתְעַנְיִנִים בְּבַעֲיוֹתֵיהֶם, וְאַף שְׁזֵה נִדְמָה כְּדָבַר קִטְנוּנִי, עִם כָּל זֹאת אֲצַלֶם זֶה דְּבַר גָּדוֹל מְאֹד, וְאִם רוֹאִים שֶׁהַהוֹרִים מַתְעַנְיִנִים בְּצָרוֹתֵיהֶם וּמַתִּיחֲסִים אֲלֵיהֶם, זֶה מִגְבִּיָּה אֶת רוּחָם. וְלִכֵּן רְאוּ לְחִזּוּק וּלְעוֹדֵד אֶת יְלָדֵיכֶם, וְאַפְלוּ שְׁנַמְצָאִים בְּאִיזָה מַצָּב שְׁלֵא יִהְיֶה, אֵל תִּזְנִיחוּ אוֹתָם כְּרַגַע, כִּי סוּף כָּל סוּף אֱלוֹ הַיְלָדִים שְׁלָכֶם, וְעַקֵּר הַהַצְּלָחָה הִיא כְּשֶׁמַּתְחִילִים לְחִזּוּק וּלְעוֹדֵד וּלְשִׂמְחָה אוֹתָם כְּשֶׁעוֹדֵם

והאם רק בשבילם, ובאמת זה דבר בלתי אפשרי, כי הבית מלא ילדים, עם כל זאת הרוצה להצליח עם ילדיו, שיהיו בריאים בנפשם ובשכלם וברוחם, ושהיה להם בטחון עצמי, עליו לדעת, שצריכים לתת הרגשה לילדים לכל אחד ואחת, כאלו ההורים מסורים רק להם באופן נפרד, ולעולם אסור להגדיל בן או בת יותר מהשני, כי בזה אתם הורסים את הבן או הבת לגמרי, שעל זה אמרו חכמינו הקדושים (שבת י:): 'אל ישנה אדם בנו בין הבנים'; וזה מאד מאד נחוץ בחנוך הילדים ובחזוקם, כי בזה תלוייה כל הצלחתם הנצחית. ולכן ראו למסור את נפשכם על נקדה זו, ולתרום חם ואהבה לכל בן ובת מילדיכם, אפלו שאתם משפחה מרבית ילדים, תמסרו את עצמכם לגמרי לכל בן ובת בנפרד, עד שתהיה להם תחושה כאלו האבא והאמא כל כלו שלכם. ואיך זוכים להגיע לזה? דיקא על-ידי אמונה פשוטה בו יתברך, כשאדם מכניס את עצמו באמונה פשוטה, ויודע ועד שהכל ממנו יתברך, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, ותמיד מדבר רק מהקדוש-ברוך-הוא, ובבית אין דבורים אחרים רק דבורי שמחה ואהבה, זה יתן

חזוק לילדים

הַרְגֵשׁה לְכֹל אֶחָד מֵהֵילָדִים, שְׂיַחֲוֹשׁ כְּאִלוֹ הָאָבָא
וְהָאָמָא לְגַמְרֵי שְׁלוֹ, וּבְזֶה יִהְיוּ גְדֻלִים מְצֻלְחִים
בְּנַפְשָׁם וּבְרוּחָם, וַיִּצְלִיחוּ בְּחַיֵּיהֶם מְאֹד.

ח.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְהִתְחַזֵּק לְהִיּוֹת
בְּשִׂמְחָה, וְתִשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד שְׂיִהְיֶה בֵּינֵיכֶם שְׁלוֹם
וְאַהֲבָה וְהִבְנָה הַדְּדִית, וְאַף פַּעַם אֶל תִּרְיֹבוּ
וְתִתּוֹכְחוּ בְּגִלְלֵי הַיְלָדִים, כִּי בְּדֶרֶךְ כָּל הַיּוֹפְוֹחִים
וְהַמְרִיבֹת וְאֵי הַהִבְנוֹת בְּבֵית בָּאִים רַק מִחֲמַת שְׂיִשׁ
מִתַּח בְּבֵית מֵהֵילָדִים, וְהַבְּעַל מִשְׁלִיךְ אֶת הָאִשָּׁמָה
עַל אִשְׁתּוֹ, שְׂאִינָה יוֹדַעַת לְחַנּוּךְ אֶת הַיְלָדִים
וְלְהִתְחַזֵּק, וְהָאִשָּׁה מְאַשִּׁימָה אֶת הַבְּעַל, שְׂאִינוּ
נוֹתֵן לָהֶם מִסְפִּיק תְּשׁוּמַת-לֵב, וְאִינוּ מְקַדִּישׁ
בְּעִבּוּרָם דֵּי זְמַן לְדַבֵּר אִתָּם וְלְהִתְעַנֵּן בְּבַעֲיוֹתֵיהֶם,
כִּי הוּא עָסוּק מְדִי, וּמִזֶּה יוֹצְאִים הַמְרִיבֹת
וְהַיּוֹפְוֹחִים וְאֵי הַהִבְנוֹת בֵּין בְּנֵי הַזּוּג, וְזֶה גּוֹרֵם לְכֹל
הַמִּתַּח בְּבֵית, וְהַיְלָדִים רוֹאִים דָּבָר זֶה וְקוֹלְטִים
הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב מֵהַ קוֹרָה כָּאֵן, וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם
מִתְפָּרְעִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר וּמִתְמַרְדִּים, וְהַהוֹרִים רַבִּים
עוֹד יוֹתֵר בֵּינֵיהֶם, וְכֹךְ כָּל הַבֵּית נֶעֱשֶׂה כְּמַרְקָחָה.

ועל-בן בני, ובנותי, עליכם קדם להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ולידע מאחר שזכיתם למצא זה את זה ונשאתם, זה סימן שאתם נשמה אחת ממנו יתברך, ועליכם להתחזק יותר ויותר בהבנה הודית, ותסבירו אחד לשני, תחזקו ותעודדו ותשמחו זה את זה, וזה יתן לכם הרחבת הידעת ולב אמיץ להחזיק מעמד בבית עם הילדים, ובפרט בבית שיש בן או בת חולים, או בן או בת מפרעים, כי בו ברגע שאתם תתחזקו באמונה פשוטה בו יתברך, בלי שום קשיות וספקות ועקמומיות עליו יתברך, אז בנקל יהיה לכם לקבל את כל הצער והרע והאסון שנפל עליכם. ודעו לכם כי החיים קצרים מאד, הנה אנחנו כאן, ועוד מעט אנחנו יוצאים מזה העולם, וככל שתחזקו בדעתכם היטב את ידיעה זו, שהעולם הזה הוא מעבר, כך תוכלו לקבל את כל הבא עליכם בשמחה ובאהבה. ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות ה.): 'כל שהקדוש-ברוך-הוא תפץ בו — מדכאו ביסורים, ואם קבלם — יראה זרע יאריך ימים'; ואמרו (קדושין מ:): 'הקדוש-ברוך-הוא מביא יסורים על צדיקים בעולם הזה, כדי שירשו העולם הבא'; ומי יודע למה עוברים עליכם

היִסוּרִים הָאֵלוּ, אֲלֵא כְּדֵי שְׁתְּבוֹאוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה ט'): "טוֹב מְאֹד" — זֶה מִדַּת יִסּוּרִים, שֶׁעַל יְדֵהּ הַבְּרִיּוֹת בָּאִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא; כִּי כְּשֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם יִסּוּרִים קָשִׁים וּמָרִים — הֵן בְּבֵית וְהֵן בַּחוּץ, וּבְפֶרֶט מִהֵילָדִים, וּמִקְבָּלִים אוֹתָם בְּאַהֲבָה, מִבְּטָח לָהֶם שֶׁיְהִיוּ בְּנֵי עוֹלָם הַבָּא. הָעֶקֶר לְדָם וְלִשְׁתָּק וּלְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה, כְּמֵאמָרָם ז"ל (פְּסִיקְתָּא רַבְתִּי): 'אֲשֶׁרִי אָדָם שֶׁנִּגְעוּ בּוֹ יִסּוּרִים, וְכָבֵשׁ רַחֲמָיו וְלֹא קָרָא תִגְר'; כִּי אָסוּר לְבַעֵט בְּיִסּוּרִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אָסוּר לְקָרָא תִגְר נִגְדוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּנָא דְבֵי אֱלֹהֵינוּ רַבָּה): 'הַמְּבַעֵט בְּיִסּוּרִים — כּוֹפְלִים אוֹתָם עָלָיו'. וְאִם תִּקְבְּלוּ אֶת הַיִּסּוּרִים הַבָּאִים עֲלֵיכֶם מִיְלָדֵיכֶם, שְׂיֵשׁ לָכֶם בֶּן אוֹ בַת חוֹלִים, בֶּן אוֹ בַת מִפְּרָעִים, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׂרָה עִמָּכֶם תָּמִיד. כְּמֵאמָרָם ז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה צד): 'אִין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵיַחַד שְׁמוֹ עַל בְּרִיָּה כְּשֶׁהוּא חַי אֲלֵא עַל בְּעָלֵי יִסּוּרִים'; וְהֵיכֵן יֵשׁ עוֹד יִסּוּרִים כְּאֵלוּ כִּיִּסּוּרֵי יְלָדִים חוֹלִים בְּגוּפָם אוֹ בְּנִפְשָׁם? ! וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ תְּנַחוּמָא, פְּרָשַׁת מְצָרַע): 'מִפְּנֵי מָה הַיִּסּוּרִים בָּאִים לְעוֹלָם? מִפְּנֵי הַבְּרִיּוֹת, כְּדֵי שְׂיִרְאוּ וְיִסְתַּכְּלוּ וְיֵאמְרוּ מִי שֶׁחָטָא — לוֹקָה'. וְלָכֵן

תתעוררו בתשובה שלמה מכל מה שעובר עליכם בביתכם, שיש לכם בן או בת חולים, בן או בת מפרעים, ותבואו אליו יתברך, ותבקשו ותתחננו מלפניו יתברך שיחוס וירחם עליכם, וירחיב לכם, ואז תהיו עמו ובחלקו. כמאמרם ז"ל (מדרש תנחומא, פרשת כי תצא): 'צריך האדם להחזיק טובה להקדוש-ברוך-הוא בזמן שהיסורים באים עליו, למה? שהיסורים מושכים את האדם להקדוש-ברוך-הוא'; כי בזה שתקבלו באהבה את כל מה שבא עליכם, תמשיכו את עצמכם אליו יתברך יותר ויותר.

ולכן ראו, בני ובנותי היקרים, לחזק את עצמכם בכל מה שעובר עליכם מילדיכם בין בגשמי ובין ברוחני, תשתדלו לדון אחד את השני לכף זכות, ואל תאשימו זה את זה, ותחזקו ותעודדו ותשמחו את ילדיכם, ועל-ידי-זה תשרה השכינה בתוך ביתכם תמיד, ותזכו להיות נעשים כלים להמשיך את השכינה בזה העולם, העקר החזיקו מעמד, ותמיד תמשיכו את עצמכם רק אליו יתברך; אשרי מי שמכניס דברים אלו בתוך לבו, ואינו קורא תגר על הקדוש-ברוך-הוא מפאת

חזוק לילדים

הִיסוּרִים שְׁבָאִים עָלָיו מִלְדָּיו, וְאֵז יֵאִיר עָלָיו אֹר
וְזִיו וְחַיּוֹת וְדְבָקוֹת הַבּוֹרָא יִתְכַרֵּךְ שְׁמוֹ.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרָא עוֹלָם!

קוֹנְטֵרַס

עֲכָשׁוּ זֶה הַזְמַן

יְגַלֶּה נִוְרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת מִמַּעַלְת הַזִּזְכָּה לְשִׁמּוֹר זְמַנּוֹ,
וְאִיךָ שְׂיִכּוֹל לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי-זֶה לְרַב טוֹב הַצָּפוֹן
וְהַגְּנוּז לְצַדִּיקִים, וְאֲשֶׁרֵי מִי שִׁשׁוֹמֵר אֶת זְמַנּוֹ
תָּמִיד.

*

בְּנוֵי וּמִיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַגּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בּוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנּוּ, מוֹרְנֵי וְרַבְּנֵי
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנֵי
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִיה
רַבֵּי נַתָּן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלָב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב
עִיה "ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר כָּל הַצָּרוֹת שְׁעוֹבְרוֹת
עַל הָאָדָם הֵן רַק מִחֲמַת שְׂדוּחָה אֶת זֶה מִיּוֹם
לְיוֹם, הֵינּוּ הֵן מָה שְׂיִישׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּגִשְׁמִיּוֹת,
הוּא תָּמִיד אֹמֵר: עֲדִין יֵשׁ לִי זְמַן, וְאַחֲר־כֵּן
מִצְטַבְּרִים לוֹ דְּבָרִים רַבִּים בְּפַעַם אַחַת, וְאִזּוּ הוּא
נִשְׁפָּר. וּכְמוֹ-כֵן בְּרוּחַנִיּוֹת תָּמִיד הוּא דוֹחֵף לְיוֹם
הַמְּחָרָה, וְאוֹמֵר: מְחַר אֶת־פְּלִל בְּכוֹנָה, מְחַר
אֶלְמַד בְּהַתְמָדָה, מְחַר אֲקָיִים אֶת הַמְצוּוֹת
בְּשִׁמְחָה, וּלְבִסּוֹף הַיּוֹם הַזֶּה עוֹבֵר לוֹ בְּרִיקָנוּת.
אָבֵל אִם הוּא יוֹדֵעַ שְׁעֵכְשׁוּ זֶה הַזְּמַן, אִזִּי לֹא
הָיָה דוֹחֵה אֶת זֶה לְיוֹם הַמְּחָרָה. וְלִכֵּן צְרִיכִים
לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד לְדַעַת, שְׁכָּל מָה שְׂיִישׁ לוֹ
לַעֲשׂוֹת, שְׂיִגְמְרֵנוּ עוֹד הַיּוֹם, פִּי עֵכְשׁוּ זֶה הַזְּמַן.
וּבִידְעוֹת אֵלּוּ יְכוּלִים לְהַצְלִיחַ בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין
בְּרוּחַנִי.

(אֲמַר־יְמוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תרמט).

קוֹנְטֵרס

עֲכָשׁוּ זֶה הַזְּמַן

.א

בְּנֵי הַיְקָר! אִם אַתָּה רוֹצֶה לְהַצְלִיחַ בְּחַיֶּיךָ
תִּדַע שׁ "עֲכָשׁוּ זֶה הַזְּמַן", אֵל תִּדְחֹף לַשָּׁעָה הַבָּאָה
אוֹ לַיּוֹם הַבָּא, אֲלֵא תִזְכֹּר הַיֵּטֵב שׁ "עֲכָשׁוּ זֶה
הַזְּמַן" לְהַשְׁתַּנּוֹת לְגַמְרִי, כִּי עַל-פִּי-רֹב בְּנֵי-אָדָם
נִשְׁפָּרִים וּמְתִיאֲשִׁים וְחוֹשְׁבִים כְּאִלּוֹ אֶבֶד מֵהֶם
מְנוֹס וְתִקְוָה, וְכֵאלּוֹ אֵף פַּעַם כְּכֹר לֹא יוֹכְלוּ
לְהַשְׁתַּנּוֹת, מֵאַחַר שְׁעוֹבְרוֹת עֲלֵיהֶם יְרִידוֹת וְעֲלִיּוֹת,
קִטְנוֹת וְחֲלִישוֹת הַדַּעַת, וְנִכְשְׁלוּ בְּעוֹנוֹת חַמּוּרִים,
כְּגוֹן: הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, שָׁהֵם חֲטֹאת נְעוּרִים,
אֲשֶׁר מְאֹד מְצוּי בִּינֵיהֶם אוֹ שָׂאָר תַּאֲוֹת רָעוֹת, עַד
שֶׁנִּפְּלוּ בְּדַכְאוֹן, וְחוֹשְׁבִים שְׂאֶבֶד מְנוֹס וְתִקְוָה

מֵהֶם, וּכְבֹר אֶף פַּעַם לֹא יוּכְלוּ לְהַשְׁתַּנּוֹת, וּבְאַמַּת
 זוֹהִי טְעוֹת גְּדוֹלָה, כִּי אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל,
 כִּי הוּא יִתְבַּרֵךְ מִחַיָּה וּמִהֵנָּה וּמִקִּיָּם אֶת כָּל
 הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר הֵם עֲצָם
 עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-כֵּן אֵל תְּהִיָּה
 בְּטָלָן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, תִּקַּח אֶת עֲצָמָךְ בְּיַדֶּיךָ,
 וְעֲלִיף לְדַעַת שְׁתַּכְּלִית הַבְּרִיאָה, שֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, כְּדֵי לְהַפְּךָ אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה
 שֶׁהוּא עוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי הַמָּלֵא עֲבִיּוֹת
 וְגַשְׁמִיּוֹת, הַמָּלֵא חַשְׁךָ וְגִסּוֹת, לְהַפְּכֵוּ לְעֲצָם גְּלוּי
 אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי בְּאַמַּת הַתַּכְּלִית הִיא לְהֵאִיר אֶת
 כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה עִם אֹרֹו יִתְבַּרֵךְ; כִּי הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא הָאֱצִיל מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת אֶת הָעוֹלָמוֹת:
 בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, שֶׁהֵם לְבוֹשִׁים לְגַבֵּי הָאֵין
 סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּבְפִרְט הָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי
 הַזֶּה, שֶׁרַחֲוֹק בְּתַכְּלִית הָרַחֲוֹק, שֶׁשָּׁם מְצוּיִים כָּל
 הַסְּטָרָא אַחְרָא וְהַקְּלָפוֹת, הַמְּעַלִּימִים וּמְסַתִּירִים
 אֶת אַמַּת מְצִיאֹוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְעַקֵּר הַתַּכְּלִית שֶׁל
 הָאָדָם הוּא לְכַפּוֹת וּלְבַטֵּל אֶת הַסְּטָרָא אַחְרָא,
 וּלְגַלּוֹת אֶת אַמַּת מְצִיאֹוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ הַמְּאִירָה בְּכָל
 דָּבָר: דוּמָם, צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר; כִּי אֲכֵן בְּהַסְּתַפְּלוֹת
 הָרֵאוּשׁוֹנָה הֵם נִרְאִים כְּדַבְּרִים נִפְרָדִים לְגַמְרֵי,

וּבִפְרֹט כְּשֶׁאָדָם מְסַתְּפֵל עַל דּוֹמָם, הוּא רוֹאֵה גּוֹשׁ
 עֶפֶר עַב מְאֹד, וּכְשֶׁמְסַתְּפֵל עַל בְּעֵלֵי חַיִּים, הוּא
 רוֹאֵה דְבָרִים גָּסִים וְנִבְזִים, וּמְכַל שֶׁכֵּן כְּשֶׁרוֹאֵה
 בְּנֵי-אָדָם עִם מַדּוֹת מְגִנּוֹת, אֲשֶׁר כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלוֹ
 הֵם מִעֲלִימִים וּמְסַתְּרִים אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְעַקֵּר עֲבוֹדַת הָאָדָם הִיא לְהַפְּךָ אֶת
 הַגְּשָׁמִיּוֹת לְהַעֲבִירָהּ אֶל הַרוּחָנִיּוֹת, שְׁנֵה סוּד אָדָם
 הָעוֹלָה בְּגִימְטְרִיָּה שֵׁם מ"ה — יו"ד, ה"א, ו"א, ו"
 ה"א, שֶׁתְּכַלִּיתוּ בְּזֵה הָעוֹלָם לְעֵלוֹת אֶת גְּשָׁמִיּוֹת
 וְחִמְרִיּוֹת הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה הַגְּשָׁמִי וְהַחֲמָרִי הַמְּלֵא
 בְּהַמִּיּוֹת, וְזֵה בְּהַמ"ה עוֹלָה בְּגִימְטְרִיָּה שֵׁם ב"ן
 — יו"ד, ה"ה, ו"ו, ה"ה, שֶׁעַקֵּר תְּכַלִּית הָאָדָם
 בְּזֵה הָעוֹלָם לְבָרַר אֶת הַבְּהַמִּיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה,
 שְׁנֵה סוּד (וַיִּקְרָא א, ב): "אָדָם כִּי יִקְרִיב ... מִן
 הַבְּהֵמָה", הִינּוּ מ"ה דְּאָדָם מְבָרַר לְב"ן בְּהַמ"ה;
 וְכֹל זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי כָּל אָדָם, אִם הוּא רַק לּוֹקֵחַ
 אֶת עֲצָמוֹ בְּיָדָיו, כִּי הוּא מְהַפֵּךְ אֶת הַחֲשׂוֹכָא
 לְנֶהוֹרָא, אֶת הַחֲשֶׁךְ לְאוֹר גְּדוֹל, כִּי מִי שְׁזוֹכָה
 לְבָרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וַיִּקְרָא מִתּוֹךְ הַצָּרוֹת
 וְהִיסוּרִים שְׁלוֹ, מִתּוֹךְ הַלְּכוּף וְהַזְהָמָה שְׁלוֹ, אִז
 מַעֲלָה שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעֲלָה אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ.
 וְכַמוּבָא בַּזֵּהר הַקָּדוֹשׁ (הַקְּדָמָה): מֵאֵן דְּלֹא מְהַפֵּךְ

חשוכא לנהורא בהאי עלמא לית ליה חולקא
בההוא עלמא [מי שלא מהפך את החשך לאור
גדול בעולם הזה אין לו חלק לעולם הבא]; עמד
וראה והתבונן, אהובי, בני היקר, אף שאתה
נמצא עכשו ביאוש ובמרירות גדולה, ונדמה לך
כאלו אבד מנוס ותקוה ממך לגמרי, אל תאמר
זאת, אלא תדע שעכשו זה הזמן שתשוב בתשובה
שלמה אליו יתברך, דיקא אחר שנפלת ונתלכלכת
בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, ועשית כל
מיני תאוות רעות, תקח את עצמך בידיך, ותמשיך
בעצמך את אור האין סוף ברוך הוא, ותציר
לעצמך איך שכל העולם כלו, הכל לכל אלקות
גמור, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם כסא
לאלקותו יתברך, וככל שתכניס בעצמך את אמתת
מציאותו יתברך, איך שהוא יתברך מחיה ומנהיה
ומקים את כל הבריאה כלה, אז דיקא על-ידי-זה
תזכה לזכך את עצמך, ותצא מהחשך הכפול
ומכבול שנפלת בו; ולכן ראה, אהובי, בני היקר,
לא להתיאש ולא לפל בדעתך, אלא תדע כי
"עכשו זה הזמן" לקחת את עצמך בידיך, ולשוב
בתשובה שלמה, ותשמר את מצוותיו יתברך
בתמימות ובפשיטות גמורה. ועל כלם — תרגיל

אֶת עֲצֻמָּךְ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ
אֶל רֵעֵהוּ וְהֵבִין אֶל אָבִיו, שְׁתִּלָּךְ בְּמָקוֹם פְּנוּי שְׂאִין
שָׁם שׁוֹם בֶּן אָדָם, וְתִתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּהּ, וְאִף שְׂבֵהתְחִלָּה יְדֻמָּה לָךְ
שְׂאִף אָחַד לֹא שׁוֹמֵעַ לְקוֹלְךָ, וְאֵתָה בּוֹדֵד, לְבַד,
שְׂבוּר וְרִצּוֹן, אֵל תֹּאמֶר זֹאת, אֲלֵא תִדַּע שְׁכָל דְּבוּר
וְדְבוּר מִהָעוֹלָם הַגְּשָׁמִי וְהָעֵב וְהַגִּס הַזֶּה עוֹשֶׂה
רַעַשׁ גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם, כִּי סוּף כָּל סוּף אִם תִּהְיֶה
עֲקֻזָּן גָּדוֹל וְתִדַּע שְׂעֲכָשׁוּ זֶה הַזְּמַן לָשׁוּב בְּתִשְׁבּוּבָה
שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, דִּיקָא אַחַר שְׁנִפְלֵתָ בְּמָקוֹם
שְׁנִפְלֵתָ וְנִתְלַכְלַכְתָּ אִיךְ שְׁנִתְלַכְלַכְתָּ, דִּיקָא "עֲכָשׁוּ
זֶה הַזְּמַן" לְהַפְּךָ אֶת הַחֲשֵׁךְ לְאוֹר, עַל-יְדֵי-זֶה
יְהִי לָךְ חֵלֶק בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, כִּי תִשְׁרֶה
אֶת שְׂכִינְתּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיֶה
נִעֲשֶׂה כְּלִי לְהַמְשִׁיךְ אֶת שְׂכִינְתָּ עֵזוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה,
וְתַעֲשֶׂה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא דִּירָה כָּאֵן לְמַטָּה
בְּתַחְתּוֹנִים, אֲשֶׁר־מִי שְׂזוּכָה לְהַגִּיעַ לְכָל זֶה, וְאִז
טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

.ב.

בְּנֵי הַיָּקָר! רְאֵה רַק לְחִזֵּק אֶת עֲצֻמָּךְ בְּכָל מִינֵי

אֲפָנִים שְׁבָעוּלָם, וְתַדַּע וְתֵאֱמִין, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ
אוֹהֵב אוֹתְךָ, וּמְחַכֶּה וּמְצַפֶּה שְׁתַּחֲזֹר אֵלָיו, וְאֵל
תִּתְיָאֵשׁ מֵרַבּוּי עֲוֹנוֹתֶיךָ, הֵן שְׁנַת־לְכַלְכֶּתָ וְנִפְלֵתָ
בְּעַמְקָא דְתַהוּמָא רַבָּא, וְעָשִׂיתָ מַעֲשִׂים אֲשֶׁר לֹא
יַעֲשׂוּ וְנִתְלַכְלַכְתָּ בַּפְּגָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע
לְבַטָּלָה, וְטַמְאתָ אֶת מַחֲךָ וְאֶת עֵינֶיךָ וְאֶת כָּל גּוֹפְךָ
בַּפְּגָם הַבְּרִית, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִחְשְׁכוּ מִמֶּךָ כָּל
הָאֲוֵרוֹת, עַד שֶׁנִּפְלֵתָ בְּדַכְּאוֹן עֲמֶק, וְנִדְמָה לְךָ
כְּאֵלוֹ כָּל הָעוֹלָם חֲשֶׁךְ וְאֶפֶל, וְאַף פַּעַם כָּבֵר לֹא
תֵצֵא מִשָּׁם, תִּלְעַג לְכָל זֶה בְּכַח הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים,
וְתַדַּע וְתֵאֱמִין שׁ "עֲכָשׁוּ זֶה הַזְּמַן" שֶׁלְּךָ לְצֵאת
מֵהַבוֹץ וְהַלְּכוּף שֶׁנִּפְלֵתָ בוֹ, כִּי עֲכָשׁוּ הִגִּיעַ אֵלֶיךָ
הַקּוֹל שֶׁל הַצְּדִיק הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּשְׁלַח
לְדוֹרוֹתֵינוּ אֵלּוֹ, הַמְּעוֹרֵר וְהַמְּחַזֵּק וְהַמְּעוֹדֵד אֶת
נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְבַל יֵיָאֲשׁוּ אֶת עַצְמָם כָּלֵל, וְלִכְן
דִּיקָא "עֲכָשׁוּ זֶה הַזְּמַן", שֶׁתָּשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
וְתִתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל
רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו; כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת
בְּלַעֲדֵיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה
וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חִי,
מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וְאֵם תְּכַנִּיס בְּעַצְמָךְ יְדִיעוֹת אֵלּוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכֶּה

שֵׁיכַפֵּר לָךְ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, כִּי
 עַל-יְדֵי אַמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 מְכַפֵּר עַל כָּל הָעֲוֹנוֹת, כִּי עֵקֶר פְּגַם הַבְּרִית וְכָל
 מִינֵי חַטָּאִים הוּא רַק כְּפִירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת,
 שְׁנִכְנִסְתָּ בָאָדָם חַשְׁכוֹת, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ הַכֹּל טַבַּע
 וּמְקָרָה וּמְזֹל, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשָׁכִים כָּל הָאִפִּיקוֹרְסוֹת
 וְהַכּוֹפְרִים וְהָעַרְב־רַב לְמִינֵיהֶם, שֶׁנִּתְעַרְבוּ עֲכָשׁוּ
 בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְגוֹרְמִים מֵהַ שְׁגוֹרְמִים,
 רַחֲמָנָא לִישְׁזַבְּן, שְׁמַמְלָאִים אֶת כָּל הָאָרֶץ עִם
 גּוֹיִים וְגוֹיּוֹת וּמְעַרְבִים אוֹתָם בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,
 וּמְמַלְאִים אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּכִפִּירוֹת
 וְאִפִּיקוֹרְסוֹת שֶׁל "כַּחֲסִי וְעֶצֶם יְדֵי עֲשָׂה לִי אֶת
 הַחֵיל הַזֶּה" (דְּבָרִים ח, יז), וְכְאִלוֹ הַכֹּל טַבַּע וּמְקָרָה
 וּמְזֹל, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבְּן, וּמְמַלְאִים אֶת כָּל הָאָרֶץ
 בְּבָשָׂר חֲזִיר וְהַשֶּׁפֶן וְהָאֲרֻנְבַת, וּבָשָׂר גְּמָלִים
 וְחֲמוֹרִים, לְהַכְשִׁיל אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִינֵי
 מַאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה נִתְעַרַב דְּמָם
 וְנִתְעַכַּר שְׁכָלָם, עַד שֶׁבָּאִים לְיְדֵי גְלוּי עֲרִיּוֹת וּפְגַם
 הַבְּרִית, הֵם מְלֹאוּ אֶת כָּל הָאָרֶץ עִם זֶהֱמָה שֶׁל
 נְאוּף, שְׁקוּץ, תְּעוּב וְזֵהוּם וְעֵרָם. וּמִזֶּה בָּא שְׁאָדָם
 מִיֵּאֵשׁ אֶת עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ אֲבָד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ,
 מֵאַחַר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁכָּבֵר נִכְשָׁל בְּכָל זֶה, עִם כָּל

זאת עלי לומר לך, אהובי, בני היקר, ש"עכשו זה הזמן" לשוב אליו יתברך, מאחר ששמעת את קול הצדיק האמת הבא אליך, ומחזק אותך ומעודד אותך שתשוב אליו יתברך, ולכן חוס ורחם על נשמתך, ותקח את עצמך בידיך, ועל-ידי-זה תראה את הנסים הנגלים שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא. העקר אל תתיאש בשום פנים ואפן, אלא תדע כי "עכשו זה הזמן", לשוב אל הקדוש-ברוך-הוא באמת, אם רק לא תתיאש, אלא תרגיל את עצמך לדבר אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, ותסלק את שכלך וחקמתך הפגומה, ותדע שאתה לא יודע כלום, אלא תבא ותתחנן אליו יתברך, ותבקש ותתחנן על נפשך, שיחוס וירחם עליך, ויגלה לפניך את אורו הגנוז, ואז אם תהיה חזק ועקשן גדול בזה, יאיר עליך אור נורא ונפלא כזה, אשר פתאם תראה שכל העולם כלו הוא אלקות, וגם גשמיות העולם העשיה הזה שנדמה כאלו הוא רחוק לגמרי מהעולמות העליונים, יתגלה לפניך, שגם כאן הקדוש-ברוך-הוא, ואין בלעדיו נמצא, והוא יתברך מתאנה שתהיה לו דירה בפתחוננים, ובזה שתמשיך את אלקותו יתברך בזה העולם, על-ידי-

זֶה תִּשְׁרָה אֶת שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּזֶה הָעוֹלָם,
 וְתָבֵא אֶל הַתְּכֵלִית שֶׁל הַבְּרִיאָה, שְׁלֹא נִבְרָא הָאָדָם
 אֲלָא לְשִׁמְשׁ אֶת קוֹנוֹ. וְלָכֵן בְּכָל דְּבַר שֶׁתַּעֲשֶׂה,
 תִּזְכֹּר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר זֶה עֶקֶר הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁלְּכָךְ
 נִבְרָאתָ.

וְלָכֵן רְאֵה, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לֹא לְהִתְיַאֵשׁ
 בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן, אֲפִלוּ שֶׁעָשִׂיתָ כְּבָר מֵה שֶׁעָשִׂיתָ
 אֶת הַמַּעֲשִׂים הַכִּי מְגֻנִים, וְאַתָּה מְבַהֵל וּמְבִלְבֵּל
 וְשׁוֹר מִמָּשׁ מֵרַב צָרוֹת וְיִסּוּרִים וְחֻטָּאִים וְעוֹנוֹת,
 וּבְפָרְטֵי פְּרֻטִיּוֹת בְּפָגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע
 לְבַטְלָה, וְכָל מִינֵי שְׁקוּץ וְתַעֲוִב שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ,
 עִם כָּל זֶה תִּזְכֹּר הַיָּטֵב, אֲשֶׁר "עֲכָשׁוּ זֶה הַזְּמַן"
 לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּבְזִכּוֹת הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא
 וְהַנִּפְלָא שָׁבָא לְעוֹרֵר אוֹתָךְ וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וּלְעוֹדֵד
 וּלְשַׁמַּח אוֹתָךְ, תִּזְכֶּה וְדַאי לְצֵאת מִהַפֶּח יְקוּשׁ
 שֶׁנִּפְלְתָ בּוֹ, וּבְלִבְדֹ שֶׁתַּשִּׁים אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי אֵל תוֹךְ
 לְבָךְ, וְאִז טוֹב לָךְ כָּל הַיָּמִים.

.ג.

צָרִיךְ שֶׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מֵאַחַר שֶׁעוֹבֵר

עֲלֶיךָ כָּל-כֹּף הַרְבֵּה צָרוֹת וַיִּסּוּרִים וַיִּמְרִירוֹת וַנִּפְלֹתָ
 בְּשֹׂאֵל תַּחֲתִית וּמַתְחַתִּיו, וְנִתְלַכְלַכְתָּ בְּכָל מִינֵי
 עֲבֻרוֹת וַחֲטָאִים, הֵן בְּהִסְתַּכְּלִיּוֹת אַסּוּרוֹת וְהֵן
 שְׂבָאֵת לַפָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לַבְּטָלָה, וְהֵן
 שְׂבָאֵת לִיְדֵי חֲלוּל שְׂבֵת וְאֲכִילַת טְרֵפוֹת וּנְבִלוֹת,
 רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, וְנַחֲשֵׁף עוֹלָמָךְ לְגַמְרֵי, עֲלֶיךָ לְדַעַת
 כִּי "עֲכָשׁוּ זֶה הַזְּמַן" לָשׁוּב בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו
 יִתְבַּרֵךְ, כִּי תִכְרֹף-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם בָּא אֶל מִצֵּב כְּזֶה,
 שֶׁנִּדְמָה לוֹ כְּאִלּוֹ אֲבֵד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמָּנוּ שֶׁעֲבַר
 עַל כָּל הָעֲבֻרוֹת שֶׁבַתּוֹרָה, וַיִּקָּא אֲזִי יוֹצְאִים כְּרוּזִים
 בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמְעוֹרְרִים אוֹתוֹ שֶׁיָּשׁוּב וַיַּחֲזֹר
 אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֵף אָדָם מְרַב עֲוֹנוֹתָיו וַחֲטָאִיו
 וּפְשָׁעָיו הַמְּרַבִּים, אֵינּוּ זוֹכֵה לְשִׁמְעַת אֶת קוֹלוֹ
 יִתְבַּרֵךְ הַקּוֹרָא אוֹתוֹ, רַק הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים הֵם
 אֲשֶׁר מְעוֹרְרִים וּמְחַזְּקִים וּמְעוֹדְדִים, וְקוֹרְאִים אֶת
 נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֵף צְרִיכִים
 לְהִתְחַזֵּק בְּאֲמוּנַת חֲכָמִים, וּלְהֶאֱמִין בְּדַבְרֵיהֶם, וְאִז
 אִם מִתְחַזְּקִים בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּדַבְרֵיהֶם,
 וּמְצִיתִים אוֹתָם, עַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לָצֵאת מִהַחֲשֵׁף
 שֶׁנִּפְּלוּ אֵלָיו, וַיְכוּלִים לְהִתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה.
 אֲבָל זֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתִּשְׁבּוּבָה, שֶׁאָדָם בָּא אֶל
 מְדֻרְגָה כְּזוֹ, שֶׁאֵינּוּ רוֹאֶה שׁוֹם בְּרִיָּה רַק אֶת

האלקות, והוא מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא
כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ומתחנן
לאביו שייעזר לו, אשרי מי שזוכה להגיע למדרגה
זו.

ולכן ראה, אהובי, בני היקר, מאחר שעבר
עליך בחייה מה שעבר, שנפלת ונשלכת בעמקא
דתהומא רבא, בעמק בור ודות, ונתלכלכת בכל
מיני לכלוכים, עליך לדעת ש"עכשו זה הזמן"
לחזור אליו יתברך, כי כשאדם בא אל המדרגה
הכי נמוכה, אז זה הזמן לשוב אליו יתברך,
ואדרבה אם תזכה לשוב בתשובה שלמה במצב
שאתה נמצא, אז תעלה שעשועים גדולים
למעלה, אשר לא עלו שעשועים כאלו מימות
עולם, כי כל מה שאדם יותר ירוד ונפול וחוזר
אליו יתברך, גורם שעשועים גדולים למעלה,
ובשביל זה אמרו חכמינו הקדושים (ברכות לד):
במקום שבעלי תשובה עומדים שם צדיקים
גמורים אינם יכולים לעמד; כי הרשע היה כבר
בחשך, והיה נעלם ונסתר ממנו לגמרי האור אין
סוף ברוך הוא, עד שחשב שהכל טבע, מקרה
ומזל, ולבסוף הפך את החשך לאור גדול, זה עקר

שלמות מעלתו ומדרגתו. ועל-כן, אהובי, בני היקר, "עכשו זה הזמן" שתשוב בתשובה שלמה אליו יתברך, והקדוש-ברוך-הוא יקבל אותך ברחמים ובכרצון, רק אל תתיאש ותתחזק בכל מיני התחזקיות שבעולם, ואז תראה נפלאות אשר יעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אפלו שנפלת במקום שנפלת, ונתלכלכת במקום שנתלכלכת עד שהגעת לעברות קשות ומרות, פגם הברית הוצאת זרע לבטלה, ונחשך מחך ודעתך לגמרי, עם כל זאת "עכשו זה הזמן", שתשוב אליו יתברך, כי כשאדם נופל מהמדרגה הכי עליונה אל המדרגה הכי תחתונה, ומתחזק ואינו נשבר, זה הזמן שלו לשוב בתשובה שלמה, ושמענו מרשעים גדולים, שרחמנא לצלן, נפלו בעמקא דתהומא רבא, וחזרו בתשובה שלמה, ואף שעברו עליהם יסורים קשים ומרים, התחזקו בכל מיני התחזקיות, ולא נשברו משום דבר, והיה להם מרממות החיים, זכה אותם הקדוש-ברוך-הוא אחר-

בדבר הזה, אז תראה שיפתח לך אור גדול ונורא
 מאד, ותרגיש את זיו שכינת עזו יתברך; כי באמת
 מי שעקשן גדול, ואינו נשבר משום דבר, במשך
 הזמן יכול לזכות שיכפרו לו על כל עוונותיו, עד
 שיעשה כלי להמשיך בו השגת אלקות, ואף שזה
 נראה דבר גזמה, הלא סוף כל סוף אתה יודע
 היטב מה עשית ומה פגמת, ואיך נתלכלכת בכל
 מיני חטאים ועוונות ופגמים, ובפרט פגם הברית
 — הוצאת זרע לבטלה, עם כל זאת עליך לדעת,
 כי אצלו יתברך מאד מאד חשובה התשובה, ומי
 שרק שב בתשובה שלמה, הקדוש-ברוך-הוא
 מקבלו, אף מנסים את האדם מלמעלה, אם לבבו
 אמתי, ולכן שולחים לו נחשים ועקרבים, שהן
 מחשבות זרות, לבלבל אותו ולשבר אותו, עד
 שיחשב כאלו אבד מנוס ותקוה ממנו לגמרי,
 ואינו רואה שום רמז וצל של אור, עם כל זאת
 הוא מתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ויודע
 ועד אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ומתעקש
 בתפלה שיעזר לו הקדוש-ברוך-הוא שישזכה
 לצאת מהפח יקוש שנפל אליו, אז בודאי על-ידי
 תקף התחזקותו ותקף עקשנותו, ישבר את כל
 המסכים, ויהיה נעשה כלי להמשיך שכינת עזו

יתברך; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לשוב בתשובה שלמה אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה, ותדע ש"עכשו זה הזמן" להתחזק בכל מיני אפנים שפעולם, ולא להשבר בשום פנים ואפן, ותהיה חזק בעבודת התפלה ושיתה בינך לבין קונך, ואז תזכה שתתקבל תשובתך לרחמים ולרצון.

.ז

אהובי, בני היקר, אני יודע שיש לך הרבה מדות רעות של כעס וקפדנות, ואתה צריך להיות עצבני, ומתעצבן על כל אחד, ואתה כועס על כל דבר קטן, עליך לדעת, כי "עכשו זה הזמן" לשבר את מדת הכעס והרציחה, ואם תהיה חזק בזה, אז תצא לחרות, חרות ממלאך המות, חרות מיצר הרע שנלכדת בו; כי באמת כעס ורציחה הם עבודה זרה ממש, ועל-כן מי שרוצה לטהר את עצמו מהעבודה זרה הזאת, עליו לדעת כי "עכשו זה הזמן"; כי זה הנסיון של האדם כשבא עליו כעס, והוא עוצר את עצמו ולא כועס בשביל הקדוש-ברוך-הוא, אז בו ברגע נשברות כל

הקלפות ונתגלה אליו מלך הכבוד. ועליך לדעת, שעל-ידי כל פעם וקפידות בוראים משחיתים ומזיקים וקלפות שהם נוקמים בו וצוחקים ממנו, כי נעלם ונסתר ממנו האור לגמרי, ונעשה לו חשך גדול, והוא אינו יודע כי הכל מחמת הפעם והרציחה שברא קלפות משחיתים ומזיקים שהם נוקמים בו.

ולכן ראה, אהובי, בני היקר, מה לפניך, ותאמין ש"עכשו זה הזמן" לשוב בתשובה שלמה, ואף שבא לך פעם מאיזו סבה שלא תהיה, או שצערך אותך, ומחרפים ומגדפים ומבזים אותך בכל מיני חרופים וגדופים, או שעושים לך הזקות. אתה, אהובי, בני היקר, שתק, שתק, ואז דיקא על-ידי-זה תבטל את הקלפות המשחיתים והמזיקים, ותזכה שיאיר עליך אור גדול ונורא מאד, עד שיתגלה אליך מלך הכבוד בעצמו. כי הוא יתברך יתגלה רק אל אדם שאינו כועס על אף אחד. ולכן, ראה, אהובי, בני היקר, להיות מאד מאד חזק בעבודה הקדושה הזו — לא להשבר משום דבר, ואז תראה איך שהקדוש-ברוך הוא יאיר עליך אורות צחצחות, אורות

כָּאֵלֹו שְׁלֹא תֵאָרֶת מִיָּמֶיךָ, רַק חֲזֹק וְאַמֶּץ, וְאֵל
תִּשְׁבֵּר מִשׁוֹם דְּבָר.

ח.

אַהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִיָּנִי
אֲפָנִים שְׁבַעוּלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאִף שְׂאֵתָה נִמְצָא
עֲכָשׁוּ בְדִכְאוֹן גָּדוֹל, וְאֵתָה עָצוּב וְשָׁבוּר מְכֹל מֵה
שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, עִם כָּל זֶה תִּדַע
וְתֵאָמִין, אֲשֶׁר עֲכָשׁוּ הוּא הַזְמַן לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה
שְׁלֵמָה אֵלָיו יְתָבְרָךְ, כִּי כִשְׂאָדָם בָּא אֶל מְקוֹמוֹת
נְמוּכִים וְשִׁפְלִים וִירוּדִים, וְנִדְמָה לוֹ כָּאֵלֹו אָבִד
מְנוּס וְתִקְוָה מְמַנּוּ, וּכְאֵלֹו הוּא כְּבָר אִף פַּעַם לֹא
יֵצֵא מִהַעֲצָבוֹת וְהַעֲצָלוֹת וְהַחֲשֵׁךְ שֶׁנִּתְהַוָּה בּוֹ,
אֲבָל בּוֹ בְּרָגַע שֶׁהוּא מִתְחַזֵּק וְנִעֲשֶׂה שְׂמִחָה,
וּמִשְׂמִחָה אֶת עֲצָמוֹ עִם הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֵׁשׁ בּוֹ, אִז
זוֹכָה שְׂיֵאִיר עָלָיו מֶלֶךְ הַכְּבוֹד בְּהֵאָרָה נוֹרְאָה
וְנִפְלְאָה מְאֹד, כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו
יְתָבְרָךְ כָּלֵל, וְהוּא יְתָבְרָךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקִיָּים אֶת
כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְלָמָּה אָדָם אֵינוֹ זוֹכָה לְרֵאוֹת
אֶת זֶה? מִפְּנֵי שֶׁעַל-יָדֵי עֲוֹנוֹתָיו הִמְרַבִּים שְׁחָטָא,
בָּרָא קְלָפוֹת וּמִשְׁחִיתִים וּמְזִיקִים הַמַּעֲלִימִים

וּמִסְתִּירִים וּמְכַסִּים אֶת אֲמֵת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וּמִזֶּה בָּא, שְׂאֵדָם שְׁקוּעַ בְּדַכְאוֹן עֲמֵק, וְהוּא בְּעֵצְבוֹת וּבְעֵצְלוֹת גְּדוּלָה, וְלִכֵּן "עֲכָשׁוּ הַזִּמְן" לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כִּי דִיקָא בְּשַׁעֲהַ שְׁנֵדְמָה לְאָדָם שְׂאִין לוֹ כְּבָר שׁוּם תְּקוּנָה בְּתוֹךְ הָעוֹלָם, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מִתְחַזֵּק, אֲזִי נִתְגַּלָּה אֱלֹיו מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, וְזֶה עֵקֶר הַנְּסִיוֹן שֶׁל הָאָדָם לִרְאוֹת אִם יוּכַל לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו. וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, אֲנִי מִבְּקֵשׁ אוֹתְךָ מְאֹד, אַל תִּהְיֶה בְּטָלָן וְתִחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְתָבֵא אֶל הַשְּׂמִיחָה הָאֲמֵתִית, שֶׁהִיא הַדִּבְקוּת בּוֹ יִתְבַּרְךָ.

ט.

אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם וְשׁוּם דְּבָר לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתְךָ, וְאַפְלוֹ שְׁנַפְלֵתָ כְּבָר בְּעֲמֵקָא דִּתְהוּמָא רַבָּא, וְעָשִׂיתָ אֶת כָּל הַמַּעֲשִׂים הָרָעִים, וְאֵת כָּל הַתּוֹעֵבוֹת שְׁבַעֲוֹלָם, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת שְׂאִין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְהוּא יִתְבַּרְךָ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חִי,

מְדַבֵּר, הֵם עֹצֵם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וּבִידִיעוֹת אֵלֹהֵי יְהוָה לָךְ כַּח לְהַחֲזִיק מֵעֵמֶד וְלָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, הָעֵקֶר עָלֶיךָ לְדַעַת שׁ"עֶכְשָׁו זֶה הַזְּמַן" לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, כִּי בּוֹ בְּרָגַע שְׁאֲדָם מְרַגֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ הַכִּי גְרוּעַ שְׁבַעוּלָם, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלּוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, דִּיקָא אֶז זֶה הַזְּמַן לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, כִּי כְּשֶׁאֲדָם מַגִּיעַ אֶל בְּטוּל אֱמֶת כְּזֶה, שֶׁהוּא בְּטוּל וּמְבַטֵּל לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כִּי נִדְמָה לוֹ שְׁכָלָם עֲזָבוּ אוֹתוֹ, וְאֵף אֶחָד לֹא צָרִיךְ אוֹתוֹ, דִּיקָא כְּשֶׁמַּגִּיעַ אֶל מִצְבַּ כְּזֶה, וְאִם הוּא אֶז חֲזַק מְאֹד, אֶז דִּיקָא הוּא מְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ; כִּי אֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם פָּנִים וְאֶפֶן לְהַשִּׁיג הַשְּׂגַת אֱלֻקוֹת, אֶלָּא אִם הוּא בְּטוּל וּמְבַטֵּל לְגַמְרֵי בְּעֵינַי עֲצָמוֹ, וּמְרַגֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ לְלֹא כְּלוּם מִמֶּשׁ, אֶז דִּיקָא נַעֲשֶׂה כְּלִי לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲבָל כְּשֶׁעֲדִין נִדְמָה לְאָדָם שְׁיֵשׁ לוֹ אֵיזָה מְנוּס וְתִקְוָה בְּמִקּוֹם אַחֵר, וּכְאִלּוֹ זֶה יְכוּל לְעֶזֶר לוֹ אוֹ אִישׁ זֶה מְעַנֵּן בּוֹ, וְכִדּוּמָה כָּל מִינֵי יִשׁוּת וּמְצִיאוֹת שְׁנִכְנָסָה בְּלֵב הָאָדָם, עֲדִין הוּא רְחוּק בְּתַכְלִית הָרְחוּק, וּבְשׁוּם פָּנִים וְאֶפֶן אֵינּוֹ יְכוּל לְהַעֲשׂוֹת כְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ הָאוֹר

אין סוף ברוך הוא, וקשה לו לשוב בתשובה
 שלמה אליו יתברך, כי אי אפשר בשום פנים ואפן
 להכנס ברוחניות חיות אלקותו יתברך, אלא
 כשמבטל את עצמו לגמרי לגמרי, ונעשה בעיניו
 כלא כלום, ואז יש לו תקנה ותוחלת לתקן הכל,
 ולהעשות כלי לגבי עצמיות אלקותו יתברך;
 ולכן, אהובי, בני היקר, מאחר שכבר הגעת לשיא
 השפלות מרב חטאייך ועוונותיך המרבים,
 שהתלכלכת בכל מיני חטאים ועוונות ובכל מיני
 פגמי הברית, רחמנא לישזבן, ונדמה לך כאלו
 אבד מנוס ותקנה ממך לגמרי, ואתה כבר אבוד
 משני העולמות, והנה מרגיש מנתק מכלם, ואתה
 סובל חרופים וגדופים מבני-אדם, ואף אחד אינו
 יכול לסבל אותך, ומדברים עליך כל דבר רע,
 ונדו אותך לגמרי מהחברה. בני, בני! זכר היטב,
 אשר "עכשו זה הזמן" לשוב אליו יתברך בתשובה
 אמיתית, כי בו ברגע שאדם מרגיש את עצמו
 מנודה ומנתק מכלם, אז דיקא כשהוא נעשה בעיני
 עצמו כלא כלום, אז נעשה כלי שיאיר בו שכינת
 עזו יתברך; אשרי מי שמגיע אל מדרגה זו, ואז
 טוב לו כל הימים, כי אז בודאי יזכה להכנס לפני
 ולפנים, ולהיות עיל בלא בר, הינו שתמיד יוכל

לְהַכְנִיס בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים בְּלִי רְשׁוֹת, כִּי בְּרָגַע
 שְׂאֵדָם נַעֲשֶׂה בְּעֵינַי עֲצֻמוֹ כְּלֹא כְּלוּם, וְהוּא מְרַגֵּשׁ
 אֶת עֲצֻמוֹ מִנְדָּה וּמִנְתָּק מִכָּל הַחֲבָרָה, וְכֻלָּם
 מְדַבְּרִים עָלָיו כָּל דְּבַר רַע, וּמַעֲלִילִים עָלָיו כָּל מִינֵי
 עֲלִילוֹת שֶׁל שׂוֹא וְשָׂקָר, וְהוּא מַחֲזִיק מֵעַמָּד, וְאֵינוֹ
 מִתְּפַעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׂבַעֲוֹלָם, דִּיקָא אֲזֵי מֵאִיר
 עָלָיו אוֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, מִהֶאֱרַת הָאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא שְׂמֵאִירָה עַל הָאָדָם הַמַּחֲזִיק אֶת עֲצֻמוֹ
 לְלֹא כְּלוּם; וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקָר, אֵל תִּתְיַאֲשׁ
 בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפֶּן, וְאִפְלוּ שְׁעֲשִׂיתָ אֶת הַמַּעֲשִׂים
 הַכִּי גְרוּעִים, אֶת הַמַּעֲשִׂים הַכִּי מְגִנִּים, אֵל תִּחַשֵּׁב
 כְּרָגַע כְּאֵלוֹ, חֵס וְשָׁלוֹם, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹנֵא
 אוֹתָךְ וְאֵינוֹ רוֹצֶה אוֹתָךְ, אֲלֵא תָמִיד תִּזְכֹּר, כִּי כָּל
 זְמַן שְׂאֵתָה חַי, וְהַחֲיוֹת אֱלֻקוֹת נִמְצְאָת אֶצְלָךְ, זֶה
 סִימָן שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ אוֹהֵב אוֹתָךְ, וְאִפְלוּ כָּל הָעוֹלָם
 כֻּלּוֹ יֹאמְרוּ עָלֶיךָ שְׂאֵבֵד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמֶּךָ, וְאֵין
 לָךְ שׁוּם תְּשׁוּבָה, וְאִפְלוּ מִלְּאֲכִי מַעֲלָה יִכְרִיזוּ
 כְּרוֹזִים עָלֶיךָ, שְׂאֵתָה אָבוּד מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת,
 רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקָר,
 תִּלְעַג לְכֻלָּם, וְתֹאמַר לְעֲצֻמָּךְ "עֲכָשׁוּ זֶה הַזְּמַן",
 לְשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֲלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי מֵאַחַר
 שְׂכַל-כֶּךָ מְרַחֲקִים וּמְנַדִּים אוֹתִי וְלֹא יְכוּלִים לְסַבֵּל

אותי, זה סימן שאני כלי לקבל בו את האור אין סוף ברוך הוא; אשרי מי שזוכה להגיע אל ידיעות אלו, ואז טוב לו כל הימים.

י.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, מאחר שעבר עליך בחייה מה שעבר, ונפלת בשאול תחתית ומתחתיו, ונדמה לך כאלו אבד מנוס ותקנה ממה, עם כל זאת אסור לך להתיאש, ותדע כי "עכשו זה הזמן" לחזור בתשובה שלמה, כי דיקא כשאדם חושב שהכל שחור ואבד מנוס ותקנה ממנו, ואינו רואה כבר שום אור בחיים, ונדמה לו שהוא כשלוך גדול בחייו, נכשל בכל מיני עברות שבעולם, שאז נדמה לו כאלו הוא כבר אינו שנה לשום דבר. עליך לדעת, אהובי, בני היקר, כי "עכשו זה הזמן" לחזור אליו יתברך, כי כשאדם בא אל בטול כזה, שמרגיש שאינו שנה לשום דבר, ושונאים אותו בעולם הזה ושונאים אותו בעולם הבא, צריך שידע שברגע הזה נפתחים לפניו כל העולמות, ואם הוא חוזר אז בתשובה, הכל פתוח אליו; כי כל זמן שאדם חושב שיש

לו עולם הזה או יש לו עולם הבא, הרי זה מעלים
 ומסתיר ומכסה ממנו את אמתת מציאותו יתברך,
 אבל בו ברגע שאדם נפל בעמקא דתהומא רבא,
 ונדמה לו שהכל שחור והכל אבוד, והוא כשלוך
 אחד גדול בחיים, ואין לו שום תקנה, אם הוא
 מתחזק בו ברגע שרואה שהכל סגור בפניו, אז
 דיקא הוא יכול למצא את הקדוש-ברוך-הוא
 בעצמו בלי שום לבושים. ודבר זה אי אפשר
 להסביר כלל, כי כשאדם חוטא ונופל ופוגם
 בפגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, והוא
 מטמא את העינים וכל הגוף שלו, ואת כל
 החמשה חושים שלו, וכן מסתבך עם בני-אדם,
 ונדמה לו כאלו אף פעם לא יהיה לו טוב בחיים,
 והוא לא יכול להבין ולהשפיל דבר כזה, שבתקף
 הצרות והיסורים והמרירות והחשך, שכלם
 מתלבשים עליו וכלם רודפים אותו, וכלם צועקים
 עליו, וכלם מדברים עליו, עד שנדמה לו שאין לו
 לא עולם הזה ולא עולם הבא, אדם כזה לא יכול
 לתאר ולשער שיש לו תקנה, אדרבה נדמה לו
 כאלו אבד מנוס ותקנה, אבל באמת הוא יתברך
 אב הרחמן המרחם על כל בריותיו, כי הרי הוא
 ממשיך חיות לאדם, שאדם עדין יכול לנשם

וְלָלַכְת וְלִהְתְּנוּעַע; וְעַל-כֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי
 הַיֶּקֶר, כִּי "עֲכָשׁוּ זֶה הַזְּמַן", בָּעֵת שֶׁאַתָּה רוֹאֶה
 שְׁכֻלָּם עָזְבוּ אוֹתְךָ וְכֻלָּם שׁוֹנְאִים אוֹתְךָ, וְכֻלָּם
 רְחוּקִים מִמֶּךָ, וְנִדְמָה לְךָ כְּאִלוּ אֲבִדְתָּ אֶת עוֹלָמְךָ
 — עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא, וַיִּקָּא "עֲכָשׁוּ זֶה
 הַזְּמַן", אִם תִּקַּח אֶת עֲצֻמְךָ בְּיַדְיךָ, וְתִבְרַח רַק אֶל
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָז יִפְתַּח לְךָ אוֹר כְּזֶה,
 שֶׁתִּרְגֵּשׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי נוֹרָא
 מְאֹד מְאֹד, כִּי עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי מַעֲלַת גְּדֻלַּת
 הַצְּדִיקִים הַשְּׁלֵמִים, שֶׁזָּכוּ לְבִטּוּל, לְהִיּוֹת בְּטָטְלִים
 וּמְבִטְלִים אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, זֶה וַיִּקָּא
 עַל-יַדֵּי שֶׁחֲזִיקוּ מֵעֲמֵד בְּתִקְוָה הַצְּרוּת וְהִיסוּרִים
 וְהַמְרִירוֹת, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין שֶׁהָיוּ מִנַּת חֶלְקָם,
 וְהָיָה נִדְמָה לָהֶם כְּאִלוּ הַכֹּל סָגוּר לְפָנֵיהֶם, אֶף-
 עַל-פִּי-כֵן הִתְחַזְּקוּ בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עֹז, וְלֹא
 הִסְתַּכְּלוּ עַל שׁוּם דָּבָר, וְלֹא רָצוּ — לֹא עוֹלָם הַזֶּה
 וְלֹא עוֹלָם הַבָּא, וּבִטְלוּ אֶת עֲצָמָם לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי,
 בְּכֹל מְכַל כֹּל, וְלֹא רָצוּ שׁוּם דָּבָר רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וְנָסוּ אוֹתָם בְּכֹל מִיַּי נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים
 אִם כּוֹנְנָתָם בְּאַמְתָּ, וְזָכוּ לְעֲמֵד בְּכֹל הַנְּסִיווֹת,
 וַיִּקָּא צְדִיקִים כְּאִלוּ זָכוּ שְׁכָל הָעוֹלָמוֹת פְּתוּחִים
 לְפָנֵיהֶם, וְהֵם נִכְנָסִים בְּלֵי רְשׁוֹת בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת,

וְזוֹכִים לְהִיּוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדַבְּרוֹת אַמְתִּית,
 וּמִיַּחָדִים יַחֲוִדִים קְדוֹשִׁים, וְרוּאִים אֶת הַמְּרַכְּבָה
 הָעֲלִיוֹנָה. וְאֵל כָּל זֶה זָכוּ דִּיקָא עַל-יַדֵּי שְׂבִטְלוּ אֶת
 עֲצָמָם לְגַמְרֵי אֵל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

וְעַל-כֵּן אַתָּה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקָר! אַף שְׂאַתָּה
 יוֹדֵעַ אֵיךְ הַנֶּךְ רְחוּק מְכַל זֶה, וְאַתָּה יוֹדֵעַ הֵיטֵב
 מֶה חֲטָאתָ וְעוֹיְתָ וּפְשַׁעְתָּ וּפְגַמְתָּ נְגִדוֹ יִתְבָּרַךְ,
 וְעֲשִׂיתָ כָּל מִינֵי תַּאֲוֹת רָעוֹת וּמַעֲשִׂים מְגַנִּים
 וּמַעֲשִׂים מְלַכְלָכִים, רְאֵה לְקַחַת אֶת עֲצָמְךָ בְּיַדֶּיךָ,
 וְתִתְחַזַּק בְּכָל מִינֵי אַפְנִים שְׂבַעֲוֹלָם, וְתִדַּע אֲשֶׁר גַּם
 בְּתוֹךְ הַהִסְתָּרָה שְׂבַתוֹךְ הַהִסְתָּרָה גַּם שָׁם גָּנוּז
 אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּכְשֶׁתִּגְלִינָה לָךְ יְדִיעוֹת אֱלוֹ,
 אָז אֵין שׁוּם הִסְתָּרָה, וְאָז תִּרְאֶה שֶׁהַכֹּל לְכֹל
 אֶלְקוֹת. הָעֶקֶר מֶה שְׂאַתָּה צָרִיךְ הוּא הַתְּחַזְּקוֹת,
 לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל מִינֵי אַפְנִים שְׂבַעֲוֹלָם לְדַבֵּר
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ אֶל רַעְהוּ וְהִבֵּן אֶל
 אָבִיו, וְכֹל מֶה שְׂאַתָּה צָרִיךְ תִּדְבַּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְתִסְלַק
 אֶת חֲכַמְתְּךָ הַמְּדַמָּה, וְאָז דִּיקָא יִפְתַּחוּ לָךְ אוֹרוֹת
 צַחְצַחוֹת כְּאֵלוֹ, אוֹרוֹת שְׁלֵא תֵאֲרָת וְלֹא שְׁעָרָת
 מִיָּמֶיךָ. וּבִלְבַד, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקָר, תְּבַטִּיחַ לִי

שְׁתַּהֲיָה חֶזֶק, וְאַפְלוּ שְׂאֵתָהּ רוּאָה שְׁכַל הָעוֹלָם
 לוֹעֲגִים לָךְ, וְכָלֵם רוֹדְפִים אוֹתְךָ וּמְחַרְפִּים
 וּמְגַדְפִים אוֹתְךָ, וּמְדַבְרִים מֵאַחוּרֵי הַגֵּב שְׁלָךְ,
 וְנִדְמָה לָךְ שְׂאִין לָךְ לֹא עוֹלָם הִבָּא וְלֹא עוֹלָם הִזָּה,
 דִּיקָא "עֲכָשׁוּ זֶה הַזְמַן" לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ. וְאִם תַּהֲיָה חֶזֶק בְּזֶה, אֲזִי תִזְכֶּה
 לְהִגִּיעַ אֶל מְדַרְגּוֹת נְשָׁבוֹת מְאֹד; כִּי אִי אֶפְשָׁר
 לְהַשִּׁיג הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת, כִּי אִם כְּשִׂמְיָאֵשׁ אֶת עֶצְמוֹ
 לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי מֵהַבְּלִי הָעוֹלָם הִזָּה, וְאִינוּ חֲפִץ
 בְּשׁוּם דְּבָר, רַק אֶת הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ;
 אֲשֵׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְהִגִּיעַ אֶל בְּטוֹל כְּזֶה, שֶׁהוּא כְּבָר
 לֹא צָרִיךְ לֹא עוֹלָם הִזָּה וְלֹא עוֹלָם הִבָּא, וְלֹא
 אֲנָשִׁים וְלֹא כְבוֹד וְלֹא בְּזִיוּנוֹת, שׁוּם דְּבָר לֹא
 עוֹשֶׂה אֶצְלוֹ רֶשֶׁם, הוּא רַק רוּצֶה אֶת הַקְּדוּשָׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וְאֲזִי הוּא מִתְעַנֵּג בְּנַעַם זִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ
 יִתְבָּרַךְ. אֲבָל עָלִי לְהַגִּיד לָךְ, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיִּקָּר,
 שְׂאִין זֶה קָל לְהִגִּיעַ לְזֶה, כִּי יִנְסוּ אוֹתְךָ בְּכָל מִינֵי
 נְסִיווֹנוֹת, וְאִם לֹא תַהֲיָה בְּטָלָן אֲלֵא תַחֲזִיק מֵעַמֵּד,
 מִצַּד אֶחָד תַּהֲיָה תָמִיד רְגִיל בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת
 לְשִׁיר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְתַחֲיָה אֶת עֶצְמְךָ עִם כָּל
 נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שְׂיֵשׁ בְּךָ, וְתִשְׁמַח אֶת עֶצְמְךָ
 בְּכָל מִינֵי אַפְנִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְתִשְׁמַע כְּלֵי זֶמֶר, וּמִצַּד

שני תדבר אליו יתברך ותשתוק אחריו יתברך, ותספר לו יתברך את כל מה שעובר עליך, אז דיקא תזכה לתקון נצחי כזה שלא תארף ולא שערת מימיה, ועל זה אמרו חכמינו הקדושים (בברכות לד:): במקום שבעלי תשובה עומדים שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד; כי בעל תשובה שפכר הנה בתכלית החשף וההסתרה והעלמה, עם כל זה הוא מתחבר להקדוש-ברוך-הוא, ואינו מסתכל על שום דבר, אז דיקא מעלתו גבוהה מאד מאד, "עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו" (ישעיה סד, ג); אשרי מי ששם את דברי אלה אל תוף לבו ואז טוב לו כל הימים.

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!

קונטרס

אַהֲבַת הַתּוֹרָה

יחזק ויאמץ את כל בר ישראל בלמוד התורה
הקדושה, ויכניס תשוקה עצומה בלב, איך
להחזיק תמיד בלמוד ועסק התורה הקדושה,
ויגלה עצות נכונות איך לזכות לכתרה של תורה.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לךפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, כְּשֶׁנִּכְנַסְתָּ בְּאָדָם
אֶהְיֶה הַתּוֹרָה, אֲזִי הוּא כְּבוֹד אֵינוֹ צָרִיךְ שׁוֹם
דְּבַר בְּעוֹלָם, כִּי הַתּוֹרָה מְחַיֶּה אוֹתוֹ,
וּמְשַׁמַּחַת וּמְעוֹדְדַת וּמְחַזְקַת אוֹתוֹ, וְעַל-כֵּן
מִי שֶׁנִּכְנַס בּוֹ חֲמִידוֹ דְּאוֹרֵיתָא, תְּשׁוּקַת
הַתּוֹרָה, לֹא יַעֲזֹב כְּבוֹד אֶת הַתּוֹרָה בְּשׁוֹם
אֶפֶן שְׂבַע עוֹלָם. וּכְמֵאמֹר רַבֵּנוּ ז"ל: אִם
הַתּוֹרָה תִּרְאֶה לְךָ אֶת פְּנֵיהָ, כְּבוֹד לֹא תִרְצֶה
שׁוֹם דְּבַר רַק אֶת הַתּוֹרָה.

(אמרי מוהרא"ש, סימן תרן)

קוֹנְטְרָס

אַהֲבַת הַתּוֹרָה

אַהוּבֵי, בְּנֵי הַיְקָר! עֲלֶיךָ לְדַעַת, כִּי אֵין עוֹד
דְּבָר יוֹתֵר טוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם כְּמוֹ לַמּוֹד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, וְאִף שְׁטַעֲמַתָּ כְּבָר קָצַת אֶת הַטַּעַם, וְנִדְמָה
לָךְ כְּאִלוֹ זֶה מְאֹד קָשָׁה, עָלֶי לֹמַר לָךְ, אִם תִּהְיֶה
עֲקֹשָׁן גָּדוֹל, וְתִמְשִׁיךְ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם בְּחֶשֶׁק חֲדָשׁ,
וְאִף שְׁקָשָׁה לָךְ מְאֹד מְאֹד בְּהִתְחַלָּה, כִּי טַבַּע שֶׁל
אָדָם וּבְכַפָּרֵט שֶׁל בְּחֹר צָעִיר, שְׂאִין לוֹ סְבָלָנוּת
לְשִׁבֵת עַל מְקוֹם אֶחָד שְׁעוֹת עַל גְּבֵי שְׁעוֹת, אֲזִי
בְּהִתְחַלָּה נִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ הַתּוֹרָה הִיא לְעַל וּלְמַשָּׂא
גָּדוֹל עַד מְאֹד, וּבְשִׁבִיל זֶה מִתְרַשֵּׁל בְּהִתְחַלָּה בְּלַמּוֹד
תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲבָל תִּכְרֶךְ-וּמִיד כְּשִׁשׁוּבְרִים אֶת

הטבע הרע הזה של אי יציבות ואי סבלנות, רק
קונים לעצמם את המדה היקרה של סבלנות, שהוא
סבלן על כל הבא ועובר עליו, אז הוא יכול לשבת
על מקום אחד שעות על גבי שעות, ולגרוס משניות
גמרא ושלחן ערוך, זהר ותקונים, וירגיש כל מיני
טעמים שבעולם בעת למוד התורה הקדושה; כי
התורה היא חכמתו יתברך, ומי שנכנס בתוך
חכמתו יתברך, אזי מרגיש טעם גן-עדן בעולם הזה
כדגמת העולם הבא; כי באמת מי שמרגיל את
עצמו ללמוד תורה, אז לבסוף נכנסת בו "אהבת
התורה", שפל-כף אוהב את התורה, שאינו רוצה
לעזב את התורה, והוא אינו לומד תורה בשביל
שכר עולם הזה, ואינו לומד תורה בשביל שכר
עולם הבא, אלא לומד תורה מפני שהוא אוהב את
התורה. אבל אל תחשב, אהובי, בני היקר, שלזכות
ל"אהבת התורה" בא בן לילה ליום, כי צריכים
הרבה יגיעה, הרבה טרחה והרבה עבודה, עד
ששוכרים את הטבע הרע שלו, ואת החמר העב
והגס המכסה את נשמתו, אז מתחיל להרגיש טעם
בלמוד תורה הקדושה, שאז הוא כבר אינו רוצה
שום דבר — לא עולם הזה ולא עולם הבא, אלא
רק את התורה בעצמה, וזו נקראת שלמות "אהבת

התורה", שאינו רוצה שום שִׁכָּר על זה, אלא הוא רוצה את התורה בעצמה, וכשהוא פותח משניות, אינו יכול לנתק את עצמו מרב האהבה מלגרס משניות עוד פרק ועוד פרק, והוא שותה ואוכל פרקים משניות ממש, כאלו אף פעם לא ראה תורה, כי אצלו זה בהתחדשות גדולה, בדגמת אדם שהרבה זמן לא אכל והוא רעב וצמא, ואז הוא אוכל ושותה בתאבון גדול מאד, כן הדבר מי שנכנס בו חמידו דאורייתא "אהבת התורה", אז הוא גורס פרק אחר פרק, עד שכבר אינו רוצה שום דבר אלא רק את הששה סדרי משנה, ורוצה לסיים, ואחר-כך מתחיל עוד פעם ועוד פעם, ואף פעם לא מתיגע. וכן הדבר עם גמרא, מי שנכנסת בו "אהבת התורה", והוא מרגיש את כל הטעמים בדרך גמרא, אזי הוא אוכל דף אחר דף, וגורס דף אחר דף, עד שזוכה לסיים פרק וכשמיים פרק מתחיל עוד פרק, עד שזוכה לסיים את כל המסכתא, ואצלו זו שמחה כל-כך גדולה שזוכה לסיים מסכתא, עד שאפלו כל הון דעלמא שירצו לתת לו, כל הכסף שבְּעוֹלָם לא ישוה ל"אהבת התורה", ודבר זה לא יכולים להסביר אלא רק מי שנכנס בו כבר חמידו דאורייתא "אהבת התורה", ומכל שכן כשאדם זוכה לסיים

ב.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, בְּעוֹלָמוֹת
הָעֲלִיוֹנִים אֵין עוֹד דְּבַר יוֹתֵר חָשׁוּב מִלְּמוֹד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה, כִּי שֵׁם מִתְחַשְּׁבִים רַק עִם תּוֹרָה, מִי
שְׁלוֹמֵד יוֹתֵר תּוֹרָה בְּהַתְמָדָה גְּדוּלָה וְאִינוֹ רוֹצֵה
שׁוּם דְּבַר רַק אֶת הַתּוֹרָה בְּעֶצְמָהּ, אֲזַי כָּל הָעוֹלָמוֹת
פְּתוּחִים לְפָנָיו, וְיֵמָּה שֶׁהוּא צָרִיף בֵּין בְּגִשְׁמִי וּבֵין
בְּרוּחָנִי הוּא מְקַבֵּל, כִּי שֵׁם בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים
חָשׁוּב רַק תּוֹרָה, וְאִם הָיוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹדְעִים מַעֲלַת
הַתּוֹרָה, אֲזַי הִיְתָה נִכְנָסֶת בָּהֶם "אֶהְבֵּת הַתּוֹרָה", וְלֹא
הָיוּ עוֹזְבִים אֶת הַתּוֹרָה בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפְסָן, כִּי הַקְּדוּשָׁ-
בְּרוּךְ-הוּא מִשְׁתַּבַּח בְּלוֹמְדֵי תּוֹרָה, וְיּוֹצְאִים כְּרוֹזִים:
אֲשֶׁרִי הֵבֵן שְׁלוֹמֵד אֶת תּוֹרָתִי. כִּי הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא
אָמַר (אֵיכָּה רַבְתִּי בְּפִתְיַחְתָּא ב'): 'הֲלֹאִי אוֹתִי עֲזָבוּ וְאֶת
תּוֹרָתִי שָׁמְרוּ, כִּי הִמְאֹר שְׂבָה יַחְזִירָם לְמוּטָב'; זֹאת
אוֹמֶרֶת אֶפְלוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, אָדָם עֲזַב אֶת הַקְּדוּשָׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, וְנִפְּל בְּמָקוֹם שְׁנִפְּל, עִם כָּל זֹאת אִם
יְהִיָּה חֲזָק בְּלְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲזַי אֶפְלוֹ מִכָּל
הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת, הֵיכָן שָׁרַק נִפְּל וְנִשְׁלַף, הִמְאֹר
שְׂבָה יַחְזִירָנוּ לְמוּטָב, הֵינּוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה תַּחְזִירָנוּ
אֶל הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַתְּמֵר

אַהֲבַת הַתּוֹרָה

ק"ג

בַּתּוֹךְ הַתּוֹרָה. כִּי כָּךְ אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא:
בָּרָאתִי יִצְרַח הָרַע בָּרָאתִי תוֹרָה תְּבַלִּין כְּנַגְדּוֹ (קְדוּשֵׁין
ל:), הַיִּצְרַח הָרַע עוֹבֵד עַל הָאָדָם מְאֹד, הֵן בְּהִרְהוּרִים
רָעִים וְהֵן בְּמַחְשָׁבוֹת רָעוֹת, הֵן בְּהִסְתַּכְּלוּת רָעוֹת,
הֵן בְּדַבּוּרִים רָעִים וְהֵן בְּמַעֲשֵׂים רָעִים, אֲבָל מִי
שֶׁמְרַגֵּיל אֶת עַצְמוֹ לְלַמַּד תּוֹרָה, הַתּוֹרָה מְזַכֶּכֶת אוֹתוֹ
וּמְטַהֶרֶת אוֹתוֹ בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, וְנִמְשָׁךְ עָלָיו
שִׁפְעַת רוּחָנִי וְשִׁפְעַת גַּשְׁמִי, וּמִי שֶׁרָק טַעַם טַעַם
הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְנִכְנָסֶת בּוֹ חֲמִידוֹ דְּאוּרֵיתָא
"אַהֲבַת הַתּוֹרָה", הוּא לֹא יַעֲזֹב אֶת הַתּוֹרָה בְּשׂוֹם
פָּנִים וְאַפֵּן, וְאַפְלוּ שֶׁנִּכְשַׁל בְּעִבְרוֹת הַכִּי קָשׁוֹת,
רַחֲמָנָא לְצַלָּן, הוּא יַחֲזִיק תָּמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה
הַקְּדוּשָׁה.

לְכֵן, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, תִּקְבַּל עַל עַצְמְךָ חֵק
וְלֹא יַעֲבֹר לֹא לְזוּז מִלְּמוּד מְשֻׁנָּיוֹת, מִלְּמוּד גְּמָרָא,
מִלְּמוּד שְׁלַחַן עָרוּךְ, מִלְּמוּד זִהַר, מִלְּמוּד תְּקוּנִים
וּמִלְּמוּד מְדַרְשׁ וְאַגְדָּה, וְעוֹד לְמוֹדִים שֶׁתִּקְבַּל עַל
עַצְמְךָ, כִּי אִם תִּרְגֵּיל אֶת עַצְמְךָ בְּזֶה, אִז לֹא תִרְצֶה
שׂוֹם דָּבָר, וְלֹא תִצְטָרֵךְ שְׂאָחֵד יַעֲמֵד עַל רֵאשִׁיךָ
שֶׁתִּלְמַד, וְכֵן לֹא תִצְטָרֵךְ מְשַׁגִּיחַ אוֹ אֵיזָה שׂוֹמֵר, כִּי
תִרְצֶה לְלַמַּד יוֹמָם וְלַיְלָה. אֲבָל אֲנִי מִכָּרַח לְהַגִּיד

לך, שִׁיְהִיָּה לְךָ מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְפָנַי שְׁשׁוּבָרִים אֶת
 הַטֵּבֵעַ הָרַע שֶׁל הַגּוֹף הַחֲמָרִי וְהַגְּשָׁמִי, כִּי בִּהַתְחַלָּה
 בָּא לְמוֹד הַתּוֹרָה מֵר מְאֹד, כָּל פֶּרֶק מִשְׁנִיּוֹת, כָּל דָּף
 גְּמָרָא, כָּל סִימָן שֶׁלְחֵן עָרוּף, כָּל דָּף זֹהָר, כָּל דָּף
 תְּקוּנִים, כָּל פְּרָשָׁה בַּמְדָּרֶשׁ בָּא לְאָדָם כָּל-כֶּף קָשָׁה,
 כְּאִלוֹ הוּא צָרִיךְ לְטַפֵּס עַכְשָׁו עַל הַר גְּבֵה מְאֹד,
 שְׂאֲחֵר כִּמְהָ פְּסִיעוֹת הוּא מְתִיגֵעַ וְאוֹמֵר: "אֲנִי כִּבֵּר
 לֹא יָכוֹל יוֹתֵר". וְאוֹמְרִים לוֹ: "תִּמְשִׁיךְ לְטַפֵּס".
 וְהוּא עוֹלָה עוֹד כִּמְהָ פְּסִיעוֹת, וְשׁוֹב אוֹמֵר: "אֲנִי
 יָכוֹל כִּבֵּר". וְאוֹמְרִים לוֹ: "תִּמְשִׁיךְ עוֹד כִּמְהָ
 פְּסִיעוֹת". וְהוּא צוֹעֵק: "אֵינְ לִי כִּבֵּר כֵּחַ, אֲנִי סָחוּט,
 אֲנִי כִּבֵּר שָׁבוּר, אֲנִי יָכוֹל יוֹתֵר" ... אֲבָל אִם יֵשׁ לוֹ
 שֶׁכֵּל וְעוֹלָה וּמְטַפֵּס עַד שֶׁמִּגִּיעַ אֶל פְּסִגַת הָהָר, אִז
 הוּא רוֹאֵה שְׂאֵינְ כָּאן הַר וְאֵינְ כָּאן כְּלוּם, אֲשֶׁר זֶה
 מֵה שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סֵפֶה נב.): רְשָׁעִים
 הֵיצֵר הָרַע נִדְמָה לָהֶם כְּהַר גְּבֵה, צְדִיקִים נִדְמָה לָהֶם
 כְּחוּט הַשְּׁעָרָה, וְהִלְלוּ בּוֹכִים וְהִלְלוּ בּוֹכִים, הַרְשָׁעִים
 בּוֹכִים, אֵיךְ חֲיִינוּ בְּדַמְיוֹן וְחֲשַׁבְנוּ שְׁזֵה הַר גְּבֵה,
 כְּשֵׂאֵינְ פֹּה שׁוֹם הַר גְּבֵה, וְזֵה הָיָה רַק חֵלוֹם, וְהֵינּוּ
 יְכוּלִים כָּל-כֶּף הַרְבֵּה לְלַמֵּד, וְלִקְנוֹת כָּל-כֶּף הַרְבֵּה
 תּוֹרָה בְּלִי שׁוֹם מְנִיעוֹת, וְהַצְּדִיקִים בּוֹכִים מֵרַב
 שְׂמִחָה וְדַבְּקוֹת אוֹר חֵיוֹת אֱלֹקֵי שְׂיֵאִיר עֲלֵיהֶם,

בשביל שזכו להתיגע בתורה הקדושה, שהרגישו בזה העולם כחוט השערה, ובאמת הרשעים בוכים, למה לא הרגשנו את הטעם האמתי של התורה, למה חשבנו שזה הר גבה; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, לא להיות מאלו החושבים שזה פהר גבה, ואינם יכולים להתגבר ולעלות עליו, אלא תכניס את עצמך בלמוד התורה הקדושה, ואז לא תרצה להפסיק יומם ולילה מללמד את התורה הקדושה, כי התורה היא אורות צחצחות, אורות עליונים, שאי אפשר להגיע אליהם, כי אם על-ידי יגיעה וטרחה מאד מאד, ומהי היגיעה והטרחה הגדולה מאד? לשבר את האי יציבות והאי סבלנות, ולהרגיל את עצמו במדת הסבלנות, ולשבת במקום אחד ולא לזוז ממקומו, כי כל אלו שזכו לקנות לעצמם קנין תורה, היה דיקא על-ידי שהרגילו את עצמם לשבת על מקום אחד שעות על גבי שעות בעקשנות גדולה מאד, וזה היו כל הגדולים וכל הצדיקים האמתיים, שבהתחלה היה להם קשה מאד לשבת על מקום אחד. וכמו שספר לנו רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן יד), שבהתחלה היה לו מאד קשה לשבת לבד בחדר מיחד, עד שהיה נדמה לו שהוא הולך למות, אף-על-פי-כן הוא התגבר ושבר

את הטבע שלו, וכך היה עם כל הגדולים והצדיקים, שבהתחלה בעת שהיו צעירים מאד היה להם מאד קשה לשבת על מקום אחד ולצמצם עצמם על ענין אחד בפרק משניות שלמדו ובדרך גמרא שלמדו, ובסימן שלחן ערוך שלמדו, ובדרך זהר ובדרך תקונים שלמדו, אבל לבסוף לקחו עצמם בידיים והתרכזו בתוך הפרק משניות, וכבר לא רצו יותר שום דבר, אלא עוד פרק ועוד פרק, עוד דף גמרא ועוד דף גמרא, עוד סימן שלחן ערוך ועוד סימן שלחן ערוך, עוד דף זהר ועוד דף תקונים, וכך המשיכו עד שזכו לסיים פעמים אין מספר את כל התורה כלה; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, מה לפניה, אם אתה רוצה לזכות לכתרה של תורה, תשבר את המדה רעה שנכנסה בך, ובפרט בימי הנעורים, שאז יש יצר הרע גדול לרוץ אל זה או אל זה, ולהתבונן מה שזה עושה או מה שזה עושה, ולפספט דברים בטלים עם זה ועם זה, העקר לשרף את הזמן, כי זה היצר הרע הכי גדול בימי הנעורים — לשרף את הזמן לא לעשות שום דבר, ואז הבטלה מביאה לידי זמה, הבטלה מביאה לידי שעמום שהוא שגעון, הינו שמשתגע (כתבות נט.): ואין לה עוד צער ויסורים ומכאובים, ואין לה

אַהֲבַת הַתּוֹרָה

ק"ז

עוֹד גְּלוּת יוֹתֵר גְּדוּלָה מִשְׁעֵמוֹם, כִּי כִשְׁמִשְׁעֵמָם
לְאָדָם, הוּא מִתְחִיל עִם כָּל אֶחָד, וְאִם הוּא מִתְחִיל
עִם כָּל אֶחָד אֲזַי כָּלֵם מִתְחִילִים אֹתוֹ, וְאַחֲר־כֵּן חוֹשֵׁב
שְׁכָלָם רוֹדְפִים אוֹתוֹ וְכָלֵם שׁוֹנְאִים אוֹתוֹ, וְאִינוּ יוֹדְעִ
שֶׁהוּא בְּעֵצְמוֹ גָּרַם לְנַפְשׁוֹ אֶת כָּל הַשׁוֹנְאִים הָאֵלוּ
שְׁרוֹדְפִים אוֹתוֹ, כִּי אִם הָיָה יוֹשֵׁב עַל מְקוֹם אֶחָד,
וְהָיָה שׁוֹבֵר אֶת הַטֶּבַע הַרַע שְׁלוֹ שְׁלֵ הָאִי יִצְיִבוֹת
וְהָאִי סְבָלְנוֹת, הָיָה מְקַבֵּל יָשָׁם טוֹב מְאֹד, כְּמוֹ
שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה ח', סִימָן
ב'): אִם יֵשֵׁב אָדָם בְּזוּיִת וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, אֲנִי מֵרְאֶהוּ
לְבָרִיּוֹת; וְזוֹ הֵיטָה עֲבוֹדַת כָּל הַגְּדוֹלִים וְכָל
הַצְּדִיקִים, שֶׁיִּשְׁבּוּ בַּהֲתַחֲלָה בְּקֶרֶן זְוִיִּת יָמִים
וְחֻדְשִׁים וְשָׁנִים עַל גְּבֵי שָׁנִים, וְאִף אֶחָד לֹא יָדַע
מֵהֶם, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הֵם לֹא הִסְתַּכְּלוּ עַל זֶה,
וּלְבִסוּף שְׁמָם יֵצֵא מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ,
וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פִּרְסָמָן בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְאֶפְלוּ
שְׁקָמוּ עֲלֵיהֶם מִתְּנַגְּדִים, וְרָצוּ לְבִטֵּל אוֹתָם וּלְשַׁבֵּר
אוֹתָם, וּלְכַסּוֹתָם וּלְהַעֲלִימָם, לֹא הוֹעִיל שׁוּם דְּבָר,
כְּדָרָךְ שְׁמָן שֶׁאֶפְלוּ מִכְּנִיסִים בּוֹ כָּל מִינֵי לְכֻלוֹךְ,
הַשְׁמָן יִצוּף לְמַעֲלָה, כִּי שְׁמָן צָף וְעוֹלָה תָּמִיד
לְמַעֲלָה, וְהִלְכְלוּךְ יוֹרֵד תָּמִיד לְמַטָּה, כֵּן הַדְּבָר מִי
שֶׁזוֹכֶה לְיָשָׁם טוֹב עַל-יְדֵי לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲזַי

אף אחד בעולם אינו יכול לִבְטֹל וּלְהַכְנִיעַ אוֹתוֹ, וְאִם אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לְכַסּוֹת אוֹתוֹ, וְאִם אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לְהַעֲלִים אוֹתוֹ, כִּי סוּף כָּל סוּף שָׁמוּ הַטּוֹב יוֹצֵא מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, וְנִשְׁאַר שָׁמוּ הַטּוֹב לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, וְזֶה רָאוּ בְּחַוֵּשׁ. לָכֵן אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, רְאֵה מָה לְפָנֶיךָ וְאַל תִּהְיֶה בְּטָלָן, אֲלֵא תִקַּח אֶת עֲצָמְךָ בְּיַדֶּיךָ, וְעוֹד מִהַיּוֹם הַזֶּה תֵּשֵׁב בַּפִּנֵּה שְׁלֶךְ, וְשָׁמָּה תִגְרַס הַרְבֵּה מִשְׁנֵיּוֹת, הַרְבֵּה גְמָרָא, הַרְבֵּה שְׁלַחַן עָרוּף, הַרְבֵּה זֹהַר וְתִקּוּנִים, הַרְבֵּה מְדַרְשִׁים וְעוֹד לְמוֹדִים קְדוֹשִׁים שֶׁתִּקְבַּל עַל עֲצָמְךָ, וְתִלְמַד כְּסֻדְרָן, וְאִם שֶׁבַּהֲתַחֲלָה לֹא תִבִּין מָה אַתָּה לוֹמֵד, אַתָּה תִתְמַיֵּד בְּדַרְךְ הַקְּלָה וְהַנְּכוֹנָה שֶׁגִּלְהָ לָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות-ה"ר"ן, סימן עו), לְהִתְחִיל לומר פֶּרֶק אַחֵר פֶּרֶק, וְדָף אַחֵר דָּף, וְסִימָן אַחֵר סִימָן, וּפְרָשָׁה אַחֵר פְּרָשָׁה בַּמְדָּרֶשׁ, וְכָךְ תִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְסִיִּים אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ, וְאִז תִּתְחִיל עוֹד פַּעַם, וְאַל תִּסְתַּכַּל עַל מָה שֶׁצּוֹחֲקִים וְלוֹעֲגִים מִזֶּה, כִּי לָהֶם לֹא יִשְׁאַר שׁוֹם דָּבָר, וּמִמֶּךָ יִשְׁאַרוּ שֶׁשָּׂה סְדְרֵי מִשְׁנָה וְש"ס בְּכָלֵי יְרוּשָׁלַיִם, רַמְב"ם טוֹר וְשְׁלַחַן עָרוּף, זֹהַר וְתִקּוּנִים וְכָל הַמְדַרְשִׁים כְּלָם. וְלָכֵן רְאֵה מָה לְפָנֶיךָ וְאַל תִּטְעֶה אֶת עֲצָמְךָ.

עָלִי לֹאמֵר לָךְ, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי בָזָה הָעוֹלָם
 עוֹבְרִים עַל כָּל אָדָם מִשְׁבָּרִים וְגִלִּים, וְזֶה אֵין יְכוּלִים
 לְסַפֵּר, רַק כָּל אֶחָד יְכוּל לְדַעַת מִעֲצָמוֹ מֵה שְׁקוּרָה
 אֶצֶל אַחֲרִים, וְיְכוּל לְהִיּוֹת שְׂמֵה שְׁקוּרָה אֶצֶלְךָ, אֵינוֹ
 מְגִיעַ לְקִצֵּה קִצְּהוֹ שֶׁל מֵה שְׁעוֹבֵר עַל הַשְּׁנִי, אֲשֶׁר
 עוֹבֵר עָלָיו פִּי כַּמָּה וְכַמָּה, כִּי מִסְתּוֹבְבִים רְנָקִים
 וְרְנָקוֹת, מִסְתּוֹבְבִים בְּנֵי־אָדָם שְׂאִין לָהֶם פְּרִנְסָה,
 מִסְתּוֹבְבִים אֲנָשִׁים מְלֵאֵי צְרוּת וְחֻבּוֹת, מִסְתּוֹבְבִים
 יְלָדִים חוֹלִים, רַחֲמָנָא לְצַלָן, עִם כְּאָבִים וּמְחֻלוֹת

אֶת עֲצָמוֹ לְקַחַת מִשְׁנֵיּוֹת וְלַגְרֹם פָּרֶק אַחַר פָּרֶק, עַד שְׁזוּכָה לְסִיִּים שֶׁשָּׂה סְדְרֵי מִשְׁנָה, וּכְמוֹ-כֵן לֹקַח גְּמָרָא וּמִתְחִיל לַגְרֹם דָּף אַחַר דָּף, עַד שְׁזוּכָה לְסִיִּים פָּרֶק וְאַחֲרֵיכֵן עוֹד פָּרֶק, עַד שְׁזוּכָה לְסִיִּים אֶת כָּל הַשִּׁס כְּלוּ, אֲזַי אֵין אָדָם יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר מִמֶּנּוּ, כִּי הַתּוֹרָה מְרַפֵּאת אֶת הָאָדָם בְּגִשְׁמִיּוֹת, וּמְרַפֵּאת אֶת הָאָדָם בְּרוּחָנִיּוֹת, הַתּוֹרָה מְעַשְׂרֵת בְּגִשְׁמִיּוֹת וְהַתּוֹרָה מְעַשְׂרֵת בְּרוּחָנִיּוֹת. וְאוֹתוֹ דָּבָר כְּשֶׁאָדָם לוֹמֵד שְׁלַחַן עָרוּךְ וּמִתְנַהֵג עַל-פִּי הַשְּׁלַחַן עָרוּךְ נוֹפֵל עָלָיו פֶּחַד וַיִּרְאֶה רַק מִהֶקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵינוֹ מִתְפַּחַד וְאֵינוֹ מִתְיָרָא מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַע-עוֹלָם, רַק מִהֶקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי עַל-יַדֵּי לְמוֹד שְׁלַחַן עָרוּךְ זוֹכִים לַיִּרְאָה (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת יִרְאָה, חֶלֶק ב', סִימָן ג'), וּמְבַרֵר וּמְזַכֵּךְ אֶת הַטוֹב מִהֶרַע שְׁלוֹ, וְנוֹפֵל לְגַמְרֵי הֶרַע וְנִשְׁאָר אֶצְלוֹ הַטוֹב (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ח'), וְעַל-יַדֵּי-זֶה הוּא פּוֹטֵר מֵעֲצָמוֹ כָּל מֵינֵי צָרוֹת שְׁבַע-עוֹלָם, וְנִמְשַׁכֵּת עָלָיו עֲשִׂירוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ אֶהוּבֵי, בְּנֵי הַיִּקָּר, אֵל מֵהַ יְכוּלִים לְזַכּוֹת עַל-יַדֵּי לְמוֹד הַתּוֹרָה הֶקְדוּשָׁה, אֲזַי אֵף פַּעַם לֹא הָיִיתָ רוֹצֵה לְנַתֵּק אֶת עֲצָמְךָ מִהַתּוֹרָה הֶקְדוּשָׁה, וְאֶפְלוּ אִם הָיִיתָ נוֹסֵעַ בְּדֶרֶךְ, הָיִיתָ לֹקַח עִמָּךְ אוֹ מִשְׁנֵיּוֹת, אוֹ גְּמָרָא, אוֹ שְׁלַחַן עָרוּךְ, אוֹ מְדַרְשׁ, אוֹ תְּקוּנִים, כִּי זֶה חֲטִיָּף, כְּמוֹ

שְׁכַתּוּב (דְּבָרִים ל, כ): "כִּי הוּא תַיִדָּךְ וְאַרְךָ יַמֶּיךָ",
 וּבְרַגַע שְׁאָדָם מְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְלַמַּד אֶת הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, אֵינוֹ צָרִיךְ עֲצוֹת מֵאַף אֶחָד, וְאֵינוֹ צָרִיךְ
 דְּרָכִים וְהִנְהָגוֹת מֵאַף אֶחָד, הוּא רוֹצֵה רַק אֶת
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְזוֹ הִיְתָה מַעֲלַת הַצַּדִּיקִים
 הַקְּדוּשִׁים וּמַעֲלַת גְּדוּלַי יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל-כֶּף הָיוּ
 דִּבְקִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲף שֶׁבִּהְתַּחֲלָה לֹא הָיָה
 לָהֶם מָה לֶאֱכֹל, וְסָבְלוּ יְסוּרֵי תַפְתּוֹת מִבֵּית וּמְחוּץ,
 אֲבָל עַל-יַדֵּי שְׁלֹמֹדוֹ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הַקְּדוּשָׁה-
 בְּרוּךְ-הוּא עֶזֶר לָהֶם שֶׁנִּפְתְּחוּ לָהֶם שְׁעָרִים וּפְתָחִים
 חֲדָשִׁים, שֶׁדִּרְכָם הִשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם שְׁפַע רוּחָנִי וְשְׁפַע
 גִּשְׁמִי, הֵינּוּ שֶׁהִבִּיאוּ לָהֶם כֶּסֶף לְתוֹךְ הַבַּיִת וְלֹא
 הִצָּרְכוּ לְהַתִּיגֵעַ עַל זֶה כָּלֹל וְכוּ' וְכוּ', וְנִתְחַדְּשׁוּ לָהֶם
 חֲדוּשִׁים עֲצוּמִים שֶׁלֹּא הָיוּ צָרִיכִים לְהַתִּיגֵעַ עֲלֵיהֶם,
 אֲלֹא נַעֲשׂוּ כַּמַּעֲזֵן הַמִּתְגַּבֵּר וּכְנֶהֱרָ שְׁאֵינוֹ פּוֹסֵק (אֲבוֹת
 פָּרָק ו'). וְדָבָר זֶה רָאוּ בְּחוּשׁ בְּכָל הַדּוֹרוֹת. וְסִתָּם עָמִי
 הָאֲרָצוֹת תָּמִיד הִתְפַּלְאוּ מְאֹד, וְשָׂאוּ: לָמָּה לֵאלֹהֵינוּ
 תִּלְמִידֵי הַחֲכָמִים, לֵאלֹהֵי הַצַּדִּיקִים וְלֵאלֹהֵי גְדוּלַי
 יִשְׂרָאֵל זוֹרְקִים כֶּסֶף וּמִתְקַבְּצִים בְּבֵיתָם וְאֵין עוֹזְבִים
 אוֹתָם, וְלָמָּה אֲנַחְנוּ אֵינָנוּ זוֹכִים לְזֶה?! אֵלֹהֵינוּ
 הַצַּדִּיקִים וְגְדוּלַי יִשְׂרָאֵל וְתִלְמִידֵי הַחֲכָמִים נִפְתְּחוּ
 לָהֶם צְנוּרוֹת הִשְׁפַּע, וְזוֹכִים לְמַח גְּדוּל מְאֹד,

ומבינים דבר מתוך דבר ואנחנו עם הדומה
 לחמור?! אבל אינם יודעים, שאלו הגדולים
 ותלמידי החכמים והצדיקים האמתיים התנגעו
 בתורה הקדושה, והתנסו בנסיונות קשים ומרים עד
 מאד, וטעמו אלף טעמי מיתה ביום אחד, כל-כף
 קשה היה להם לשבת על מקום אחד, כל-כף קשה
 היה להם לפתח משניות, או גמרא, או זהר
 ותקונים, ולפתח שלחן ערוך, או מדרש, בדיוק כמו
 לעמי הארצות, אבל הם היו חכמים, ולא הטעו את
 עצמם, ושברו את החמר העב והגס והגשמי שלהם,
 עד שלבסוף האירה להם התורה את פניה וזכו
 להכל, אבל אלו עמי הארצות, אפלו לא התחילו
 לנסות, אז מה יש להם טענות?! תנסה גם אתה,
 אזי גם-כן תזכה, כי התורה מנחת בקרן זוית, וכל
 מי שרוצה לזכות לכתרה של תורה — יכול לזכות
 (קדושין טו.), כי מי שרוצה להיות כהן צריך להיות
 כהן בן כהן ובן בנו של כהן, ומי שרוצה להיות
 מלך, עליו להיות מורע דוד המלך, אבל התורה
 הקדושה מנחת בקרן זוית, ומי שרק רוצה ללמד
 את התורה הקדושה — יכול ללמד, ויכול לקנות
 לעצמו שם טוב, ואפלו אם אלו עמי הארצות
 טוענים שכבר נסו, ולא הלך להם — זה שקר, כי

גם הצדיקים ותלמידי החכמים וגדולי ישראל, גם עליהם עברו נסיונות קשים, ויכול להיות שעברו עליהם נסיונות קשים יותר מאלו של עמי הארצות, כי כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו (ספד נב.), וכבודאי אלו גדולי ישראל והצדיקים הקדושים עברו עליהם נסיונות יותר קשים ומרים ממה שעובר על עמי הארץ, אבל ההפרש הוא, שהם עמדו בנסיון והם לא עמדו בנסיון. ולכן ראה, אהובי, בני היקר, מה לפניה, אל תחשב שהצדיקים, או החכמים, או גדולי האמה, גדולי ישראל, זכו מן ההפקר, ובא להם דבר זה בקלות, אלא התנגעו על זה יגיעות וטרחות עצומות של ימים ושנים. ולכן ראה מה לפניה, או שאתה רוצה להשאיר עם הארץ, להשאיר עובד אדמה, חורש שדות, לעבד קשה ולהתנגע בהבלי העולם הזה, ולבסוף תסתבך בחובות ובצרות, ולא יהיה לך — לא עולם הזה ומכל שכן לא עולם הבא, או שתתחיל להתנגע בלמוד התורה הקדושה, ותעשה לעצמך קביעות, ותאמר לעצמך: איני רוצה כלום, רק את התורה הקדושה. ואף שבהתחלה יהיה לך מאוד מאוד קשה, שתעבר עניות ודחקות, ותחשב כאלו זה סוף העולם, אף-על-פי-כן תעשה את עצמך כשור לעל וכחמור למשא, אז

תהיה בטוח שרוח-הקדש לא תסור ממך, והשכינה תשרה אצלך תמיד, ותזכה לכל טוב אמת ונצחתי בזה ובבא.

.ד.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אף שהארכת לי ממעלת למוד ושקידה בתורה הקדושה, אבל תאמין לי, אל כל מה שיכולים לזכות ב"אהבת התורה" וחשק התורה ולמוד התורה, עדין לא התחלתי להסביר לך כלל, כי בני-אדם חושבים באפן שיזכה ללמד תורה, צריך שיהיו לו אילו כשרונות יוצאים מן הכלל, ומאחר שאני יודע שאין לי כשרונות מיוחדים, ומכל שכן שיש לי ראש כבד, ואיני מבין כלום ממה שאני לומד, והלמוד קשה להפנס לי בשכל ובהבנה, ומכל שכן וכל שכן שאני יודע מי אני, שחטאתי ופגמתי במח שלי, בעיני שלי, בפסח שלי, בידי שלי וברגלי שלי, ואני פגום לגמרי, וממילא איך אני יכול להשיג פעם את התורה הקדושה!? איך אני יכול להשיג הבנת התורה!? איך אני יכול להשיג "אהבת התורה"!? אל תאמר זאת, אהובי, בני היקר, כי בפרוש גלה

לנו רבנו ז"ל דרף קלה ונפלאה מאד (שיחות-הר"ן, סימן עו), ואף שבני-אדם צוחקים מזה, ואומרים כל מיני שטיות, שזה לא נקרא למוד, וזה סתם פטפוטי דברים וכדומה, אבל עליך לעשות לעצמך חשבון הנפש, שיבא היום ואף אחד לא ירחם עליך, ולא יועיל לך שום דבר, החבר שלך, שעכשו לעג ממך וצחק עליך, הוא יעזב אותך, הוא לא יהיה אתך, ואתה תשאר לבד.

לכן שמע בקולי ואיעצך, ויהי אלקים עמך, שתקבל את סדר-הדרך-הלמוד של רבנו ז"ל, שאמר בפרוש, שבלמוד צריכים העקר את האמירה, לומר הרבה, ולקשר את המחשבה אל הדבור, שתקח משניות, ותתחיל להגיד פרק אחר פרק לאט לאט, ותקשר את המשנה אל מחשבתך, ותבין בפשיטות מה שכתוב שם, ותהיה עקשן גדול לגרס משנה אחר משנה ופרק אחר פרק, עד שתזכה לסיים מסכתא, וממסכתא ראשונה תטיל למסכתא שניה וממסכתא שניה לשלישית וכו' וכו', עד שתזכה לסיים את כל הששה סדרי משנה. מה אמר לך אין עוד נעם וערבות יותר מזה, שזוכה לסיים ששה סדרי משנה, ואז תתחיל עוד פעם, וכשתסיים פעם

שְׁנֵיָהּ, תִּתְחִיל פְּעַם שְׁלִישִׁית, וְכִף תִּתְנַהֵג כָּל יְמֵי
חַיֶּיךָ בְּעֵקֶשׁנוֹת גְּדוּלָּה, וְאַז תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת
גְּדוּלוֹת שִׁיעֶשֶׂה עִמָּךְ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. כִּי
מִשְׁנֵיָהּ אוֹתִיּוֹת נִשְׁמָ'ה', וְתִזְדַּכֵּךְ נִשְׁמָתְךָ שֶׁלֹּא
יִחָסֵר לָךְ כָּלוּם. וְכֵן הַדְּבָר עִם לְמוֹד גְּמָרָא, שֶׁבִּיּוֹתֵר
צָרִיכִים לָשִׁים אֶת הַדְּגִשׁ עַל לְמוֹד גְּמָרָא, כִּי גְמָרָא
זֶה כָּלֵל תּוֹרָה שְׁבַע-עַל-פֶּה, וּמִי שֶׁלּוֹמֵד הַרְבֵּה גְמָרָא,
הוּא מִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אֶת הָאֲרַבְעָה מְלֶאכִים
הַשּׁוֹמְרִים אֶת הָאָדָם, שֵׁהֵם: גְּבֻרִיאֵל, מִיִּכָּאֵל,
ר'פָּאֵל, א'וֹרִיאֵל, שְׁזֶה אוֹתִיּוֹת גְּמָרָא', וְאֵין יְכוּלִים
לְהִסְבִּיר לָאָדָם אֶת הַשָּׂכָר שֶׁמְקַבְּלִים בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
עַל דֶּף גְמָרָא אֶחָד שְׁלוֹמְדִים, וְאִם בְּנֵי-אָדָם הֵיוּ
יּוֹדְעִים אֶת הַנְּעִם וְהַזִּיו וְהָעֲרֻבוֹת שֶׁמְקַבְּלִים עַל דֶּף
גְמָרָא אֶחָד, הֵיוּ תָמִיד גּוֹרְסִים דֶּף אַחַר דֶּף וְלֹא הֵיוּ
עוֹזְבִים אֶת זֶה אִף פְּעַם, כִּי זֶה הִיָּה הַחַיִּים שְׁלָהֶם,
וּמְכַל שֶׁכֵּן שֶׁמְכַנִּים אֶת עֲצָמוֹ אֶל תּוֹךְ הַדֶּף, שֶׁלּוֹמֵד
רִש"י וְתוֹסְפוֹת עַל הַדֶּף הַזֶּה, אֵין עוֹד נֵעֵם וְעֲרֻבוֹת
יּוֹתֵר מִזֶּה, וּמְכַל שֶׁכֵּן כְּשֶׁלּוֹמֵד גַּם מִפְּרָשִׁים עַל הַדֶּף
הַזֶּה, וְכִף לּוֹמְדִים עוֹד דֶּף וְעוֹד דֶּף, עַד שְׁזוֹכִים
לְסִים פָּרְק, וְכִשְׁמִסִּימִים פָּרְק מִתְחִילִים עוֹד פָּרְק,
עַד שְׁזוֹכִים לְסִים מִסְכָּתָא שְׁלֵמָה, וְכִשְׁזוֹכִים לְסִים
מִסְכָּתָא מִתְחִילִים עוֹד מִסְכָּתָא, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה

מבטלים את סמ"ך-מ"ם לגמרי, כי מ'ס'כ'ת' הם תבות כ"ת ס"מ, כי הסמ"ך-מ"ם רוצה להתלבש על אדם ולהחטיאו בכל מיני עברות, והוא בא עם כל הכתות שלו לבטל את האדם, העקר שלא ילמד תורה, בשביל זה הראשי תבות של שמו הוא: ס'יום מ'סכתא אין לעשות, כי הוא לא רוצה שאדם יסיים מסכתא, מחמת שיודע, שאם זוכה אדם לסיים מסכתא, הוא זוכה לבטל את כ"ת ס"מ, הינו את הסמ"ך-מ"ם והכת שלו. ולכן אל תהיה בטלן, אהובי, בני היקר, אלא תקח גמרא, ותגרס שעות על גבי שעות, וכן תתעמק בשלחן ערוך בכל יום סימן אחר סימן, עד שיפנס בך חשק כזה, שלא תצטרך אף בן אדם שישמר עליך, ולא תרצה את שום בן אדם בעולם, תרצה רק את התורה הקדושה. וביותר צריכים גם להתמיד בלמוד שלחן ערוך, כי שלחן ערוך הוא היסוד ביהדות, בלי שלחן ערוך אין יודעים איך להתנהג, והשלחן ערוך הוא התמצית של התורה שבכל-פה. ומכל שכן ללמד מדרשים, שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי עקב): רצונך להפיר את מי שאמר והיה העולם — למד אגדה; אם רוצה אדם להגיע אל סודות התורה, עליו ללמד הרבה מדרש והרבה זהר והרבה

תקונים, ובהתחלה יהיה נדמה לך כאלו זה על מנת שתעלה לרקיע, והלמוד אינו בשבילך, אבל עליך לדעת, כי בדור הזה שמתרבים האפיקורסים והמינים, הרשעים והעורב־רב שמתערבים בין נשמות ישראל, רחמנא לצלן, אין עצה אחרת אלא להתמיד הרבה בלמוד זה, בלמוד תקונים ובלמוד מדרש, אשר הם מחזקים את האמונה הקדושה, וכל הספרי מוסר יסודותיהם מהזהר והתקונים והמדרשים, ולכן ראה ללמד מהמקור — הרבה זה, הרבה תקונים והרבה מדרשים, ועכשו אני יודע, שיבאו ויחלישו את דעתך, ויתלוצצו ממך, כאלו אין זה נקרא למוד, עליך לדעת, שזה לא נכון, ועליך לעשות את חשבון הנפש הזה — או שעלי לקחת את עצמי אחת ולתמיד בידי, או שאוליך את עצמי שולל. תסתכל, אהובי, בני היקר, מה קורה בחוץ, איך בחורים אחרים בגילך, או אברכים אחרים בגילך מסתובבים משעממים, ואינם עושים מאומה, בחורים צעירים מבטלים את זמנם היקר, ושורפים אותו לגמרי, בשעה שיכולים לסיים פרק אחר פרק, דף אחר דף, סימן אחר סימן ופרשה אחר פרשה, והם מבטלים ומבליים את הזמן בשטיות, ומכל שכן אברכים שכבר טרודים

קכט

אהבת התורה

התורה היא אוצר חיים ושלום לכל מי שמאמין בה

התורה מעשרת את האדם ברוחניות ובגשמיות.

אבל, אהובי, בני היקר, עלי לגלות לך, כשאגמר לדבר אליך, וכשתסיים לקרוא את דברי אלו, אז יבואו חברים רעים, ויתחילו לבלבל אותך, ויטעו אותך שזה לא דרך למוד, וזהו בזבוז זמן בעלמא, או יבאו אברכים פרחחים ויתלוצצו ממך. אבל זו הבחירה שלך, אם תקבל את כל דברי פמות שהם, אז אני מבטיח לך, שלא יחסר לך כלום, ויהיו לך חיים ארפים, חיים נצחיים, עשר וכבוד בעולם הזה ועשר וכבוד בעולם הבא, ואם לא תקבל את כל דברי אלו, אז תראה מה יהיה נעשה עמך. וזכור תזכר, שיבא היום האחרון, וכבר לא תוכל להחזיר את השעון אחורנית. לזאת תראה ללכת לאיזה מקום פנוי שאין שם בני-אדם, ותבקש מהקדוש-ברוך-הוא, שתזכה לקים את דברי אלו ולצית אותי, ואז לא תתחרט — לא בעולם הזה ולא בעולם הבא.

תם ונשלם שבה לאל בורא עולם!

קונטרס

בן תורה

יגלה מי נקרא בן תורה, ומעלת הלומד תורה, ואיך שכל העולם פלו עומד רק בזכותו, וממשיך את השכינה בעולם.

★

*

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבינו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבינו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור נפלא, אשר פל רז לא אגיס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לךפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: מִי שְׁעוֹזֵב אֶת כָּל
הַבְּלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וּכְבָר לֹא אֶכְפֵּת לוֹ
מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוָלָם, וְאִינוֹ רוֹצֵה שׁוּם
דָּבָר רַק אֶת הַתּוֹרָה, וּמְרַגֵּשׁ שְׂאִין לוֹ בְּזֵה
הָעוֹלָם רַק אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא חֻקְמַתוֹ
יְתִבְרֵן, זֶה נִקְרָא בֵּן תּוֹרָה, בֵּן שֶׁל הַתּוֹרָה,
כְּדַגְמַת בֵּן יַחִיד, שְׂאִין לוֹ שׁוּם מַחְשְׁבוֹת
אַחֲרוֹת רַק אֶת אָבִיו; אֲשֶׁרִי מִי שְׁמַגִּיעַ אֶל
מְדַרְגָּה זוֹ.

(אֲמַרֵי־מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תרנא)

קוֹנְטֵרס

בֶּן תּוֹרָה

א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, אַחֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר
לְהַקְרֹא בֶּן תּוֹרָה כִּי אִם מִי שְׁמַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי
בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְחֵי עִמָּה, וְכָל מַהוּתוֹ וּמְצִיאוֹתוֹ
הֵיא רַק הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְרַק זֶה נִקְרָא בֶּן תּוֹרָה, כִּי
הוּא נַעֲשֶׂה הַבֵּן שֶׁל הַתּוֹרָה, וּכְמוֹ שֶׁבְּגִשְׁמִיּוֹת בֶּן הוּא
נִמְשָׁךְ מֵאָבִיו, וּמִקְבֵּל אֶת מְדוּת אָבִיו, וּמַהוּת אָבִיו,
וְטָבַע אָבִיו, כְּמוֹ-כֵן וְיֹתֵר מִכֵּן, כְּשֶׁאָדָם לּוֹמֵד תּוֹרָה,
הוּא צָרִיף לְהִיּוֹת כָּל-כָּף בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עַד
שִׁיתְּהַפֵּךְ לְמַהוּת הַתּוֹרָה, וְיִהְיֶה לוֹ מְדוּת הַתּוֹרָה, וְטָבַע
הַתּוֹרָה, וְרַק זֶה נִקְרָא בֶּן תּוֹרָה אֲמִתִּי, עַד שֶׁכְּשִׁירָאוֹ
אוֹתוֹ, יַעֲיֶדוּ שְׁזֶה נִקְרָא בֶּן תּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁמְעִידִים עַל

הבן — זה נראה בדיוק כמו אביו, פניו כקלסתר פני אביו, כמו־כן צריך להיות בן תורה, שכלם יעידו שזה הוא התורה, זאת התורה — אדם, הינו האדם דומה בדיוק כמו התורה הקדושה — הן בקיום מצוותיו יתברך, והן בהנהגותיו עם בני אדם בדרך אהבה ונעם; אשרי לו!

ב.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר! אם אתה רוצה להיות בן תורה, עליך לעסוק בה בקביעות עצומה, כמו שהבן האמתי תמיד מדבר מאביו ומזכירו לטובה, ומספר ממנו, כמו־כן צריך להיות הבן של התורה, תמיד ידבר מהתורה ויזכירה לטובה, וצריך שתדע, שכל העולם עומד עליך, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש רבה, פרשת נצבים, פרק ח', סימן ה'): אמר הקדוש ברוך הוא, אם קריתם את התורה, מצוה אתם עושים על עולמי, שאלמלא התורה, כבר היזה העולם חוזר לתהו ובהו, וכשתדע דבר זה היטב — שכל העולם עומד עליך, ובזכות תורתך מתקיים העולם, ותכניס דבר זה היטב בדעתך, על־ידי־זה

תהיה ראוי להקרא בן תורה אמת, מאחר שלא תסיח דעתך מהתורה הקדושה כלל, כי הלא כל העולם עומד רק בזכותך.

ג.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי בן תורה אמת נקרא רק מי שהפקיר את עצמו לגמרי אל התורה הקדושה, ונכנס לפני ולפנים בתוך התורה הקדושה, ויודע, שאין לו רק התורה הקדושה, וכמו בן יחיד היורש מאביו, הוא יורש את הכל, ויודע שכבר לא נשאר שום דבר, כמו־כן מי שזוכה להכניס את עצמו לגמרי בתוך התורה הקדושה, ולומד ומטייל כל חלקי התורה, עד שיודע שאין שום מקום בתורה הקדושה שלא היה שם, זה נקרא בן תורה אמת, ומתיגע עצמו ללמד יותר ויותר, ויודע, שכל התורה היא פאן בעולם הזה, כעין שאמרו חכמינו הקדושים (שם, סימן ו'): לא בשמים היא, שלא נשתיר הימנה בשמים, ועל־כן הוא מכניס את עצמו לגמרי בכל חלקי התורה הקדושה כדגמת בן יחיד, שמכניס את עצמו בכל מהותו ועצמותו בעסק אביו שהשאיר לו ירושה, היקא זה

נקרא בן תורה אמת; אשרי מי שזוכה להגיע אל מדרגה נפלאה כזו — להכניס עצמו בתוך התורה ולירשה, כדגמת בן המכניס עצמו בעסקי אביו ויורש אותם.

ד.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, כי עקר שלמות בן תורה נקרא רק מי שתמיד לומד את התורה הקדושה, ואינו יכול להפרד ממנה כלל, כדגמת הבן האמתי, שאינו יכול להפרד מאביו מרב אהבתו ותשוקתו, כמו-כן בן תורה אמת, אי אפשר לו להפרד מהתורה הקדושה כלל, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש רבה, פרשת ואתחנן, פרק ב', סימן כ"ו): מי שאוהב תורה, אינו שבע תורה, הינו כי תמיד לומד, והוא תמיד רעב ללמד עוד, וכן כמו שבן אמת יגלה ויפרסם תמיד את אביו מרב אהבתו אליו, כמו-כן בן תורה אמת, ילמד את התורה לאחרים, וכן אמרו חכמינו הקדושים (שם): מי שהוא לומד תורה, ואינו מלמד, אין לו הכול גדול מזה, ועל-כן שלמות בן תורה אמת הוא כדגמת בן האוהב את אביו, ומגלהו

וּמְפָרְסֵמוּ, וּמְדַבֵּר מַגְדְּלוֹתוֹ, כְּמוֹ-כֵן הוּא — לוֹמֵד
בְּעֶצְמוֹ, וּמְלַמֵּד אֶת אֲחֵרִים; אֲשֶׁרֵי לוֹ!

ה.

צָרִיף שֶׁתִּדַּע, לָמָּה קוֹרְאִין לְמִי שְׁלוֹמֵד תּוֹרָה —
בֶּן תּוֹרָה? כִּי כְמוֹ שֶׁבֵּן, אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְלַכֵּת בְּפַעַם אַחַת,
רַק מִתְחִיל פְּסִיעָה אַחַר פְּסִיעָה, עַד שֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֶצְמוֹ
לִילָף, כְּמוֹ-כֵן מִי שֶׁרוֹצֶה לְזַכּוֹת לְכַתְּרָה שֶׁל תּוֹרָה,
וְלִהְיוֹת נִקְרָא בֶּן תּוֹרָה, עָלָיו לְהַרְגִיל אֶת עֶצְמוֹ לְלַמֵּד
מְעַט וְעוֹד מְעַט עַד שְׂיִזְכֶּה לְהַעֲשׂוֹת מִתְמִיד גָּדוֹל
בַּתּוֹרָה, כִּי הַטָּפֶשׁ הַזֶּה נִכְנָס לְבֵית הַמְדַרְשׁ, וְרוֹאֶה שֵׁישׁ
כָּל-כָּף הַרְבֵּה לְלַמֵּד, וְשׂוֹאֵל — מָתִי אֲזַכֶּה לְלַמֵּד כָּל-
כָּף הַרְבֵּה? וְעוֹנִים לוֹ: וְכִי צָרִיכִים לְלַמֵּד וּלְגַמֵּר הַכֹּל
בְּיוֹם אֶחָד?! אֶלָּא תִלְמַד הַיּוֹם מְעַט וּמִחָר מְעַט, עַד
שֶׁתִּזְכֶּה לְגַמֵּר וּלְסַיֵּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה; וְעַל-כֵּן,
אֶהוּבִי, אֲחֵי הַיִּקְרָ! אִם אַתָּה רוֹצֶה לְהַקְרִיא בֶּן תּוֹרָה,
עָלֶיךָ לְהִתְנַהֵג כְּבֶן הַזֶּה שֶׁמִּתְחִיל לִילָף פְּסִיעָה אַחַר
פְּסִיעָה, עַד שֶׁיִּרְגִיל אֶת עֶצְמוֹ לְהַכְנִס לְפָנָיו הַתּוֹרָה,
וְיִהְיֶה נֹעֵשֶׂה בְּנֵה שֶׁל הַתּוֹרָה — מְרַב עֲרֻבוֹת, נְעִימוֹת,
זִיו, תְּשׁוּקָת וְחֵיּוֹת הַתּוֹרָה, שְׂיִזְכֶּה לְקַבֵּל וּלְטַעַם; אֲשֶׁרֵי

ו.

צָרִיף שֶׁתִּדַע אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, כִּי בֶן תּוֹרָה אֲמַתִּי
 הוּא מִי שְׁזוֹכָה לַחֲזוֹר בְּכָל פַּעַם עַל לְמוֹדוֹ שְׁלֹמֹד, וְכָל
 פַּעַם מְצִיָּן לְעֶצְמוֹ צִיוֹנִים, כִּי בָּזָה מֵרְאָה שְׁמַעֲנִין אוֹתוֹ,
 אוֹתוֹ הָעֲנָן שְׁצִיָּן, וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (עֲרוּבִין
 נ"ד:): :: הַצִּיבִי לָךְ צִיוֹנִים, עָשׂוּ צִיוֹנִים לַתּוֹרָה, כִּי אֵין
 הַתּוֹרָה נִקְנִית, אֶלָּא עַל-יְדֵי צִיוֹנִים שְׁמַצִּיָּן לְעֶצְמוֹ כְּפִי
 דְרָף לְמוֹדוֹ, וְזֶה נִקְרָא בֶן תּוֹרָה אֲמַתִּי — שְׁמַכְנִים אֶת
 עֶצְמוֹ בְּתוֹף הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמַעֲנִין אוֹתוֹ כָּל עֲנָן
 וְעֲנָן בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה; אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה לְהַכְנִים אֶת
 עֶצְמוֹ לְגַמְרֵי בְּתוֹף הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וַיִּצִיָּן לְעֶצְמוֹ
 צִיוֹנִים בַּתּוֹרָה, וַיַּחֲדֵשׁ לְעֶצְמוֹ חֲדוּשִׁים נְאִים, אֲשֶׁר עַל-
 יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהַקְרָא בֶן תּוֹרָה אֲמַתִּי, וַיִּזְכֹּר תָּמִיד אֶת כָּל
 מַה שְׁלֹמֹד, וַיְהִיָּה הַלְמוֹד חֲקוּק בְּדַעְתוֹ הַיָּטֵב.

ז.

צָרִיף שֶׁתִּדַע, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! כְּמוֹ שֶׁהֵבֵן תָּמִיד
 מְדַבֵּר מֵאֲבִיו, וּמְסַפֵּר לְכָל־מֵאֲבִיו, וּמְתַעַסֵּק עִם אֲבִיו,
 וְכָל עֲנִיָּנוֹ הֵם רַק אֲבִיו, כְּמוֹ-כֵן צָרִיף כָּל בֶּן תּוֹרָה —

להתעסק רק עם התורה ולדבר עם כלם רק דברי תורה, ולספר תמיד בדברי תורה, אשר זה עקר אריכות ימינו וארך שנותינו, כי מי שזוכה להכניס את עצמו בתוך התורה הקדושה, אז כל חייו כבד חיים אחרים לגמרי, ומרגיש נעימות אמתית בחייו; אשרי מי שמדבר ומתעסק תמיד רק עם התורה, וזה כל ענינו ומהותו, ואז זוכה להכליל לגמרי בתוך התורה הקדושה, שהיא דעתו יתברך.

ח.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר! מי שהוא בן תורה אמת, הוא תמיד מדבר רק דברי תורה ודבורי תפלה ודבורי אמונה, כי — מפיו דעת ותבונה, (משלי ב'), מפיו של האדם יכולים להכיר את כל האדם, ואם הוא בן תורה, אזי רק בזה דבוריו תמיד, ולהפוך — קל ועם הארץ מדבר מה שחושב ובמה שחי; על-כן אשרי ואשרי מי שזוכה להכניס את עצמו לגמרי בתוך התורה הקדושה, עד שנעשה בן תורה אמת, וכל דבוריו הם רק דברי תורה ודברי אמונה ודברי יראת

שמים, שאז כל חיינו ומחשבותינו הם כבר באפן אחר
לגמרי; אשרי לו, ואשרי חלקו בזה ובבא!

ט.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר! אם אתה רוצה
להקרא בן תורה, עליך להתנהג במדות טובות ובדרך
ארץ גדול, כמו שראוי לבן תורה, כי למעלה מאד
מדקדקים על בן תורה אין שהוא מתנהג, כי דרך
המון-עם להסתכל ולהתבונן על בן תורה, ולראות
התנהגותו, ועל-כן אם בן תורה מתנהג בפראות, ולא
בדרך ארץ, אזי גורם חלול השם גדול, ועל זה מאד
מקפידים בשמים, ומתעוררים עליו דינים גדולים
בעולמות העליונים, ועל-כן ראה להתנהג בדרך ארץ
גדול ובמדות טובות כפי שאתה לומד בתורה
הקדושה, אשר דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום,
ואז תקדש שמו יתברך, אשר אין למעלה מזה.

י.

צריך שתדע, אהובי, אחי היקר, אשר אין לך טוב

בְּהִתְמַדָּה וּבִשְׂקִינָה נִפְלְאָה, וְאִינוּ יְכוּל לְהִפְרֹד
 מִהַתּוֹרָה כָּלֵל, וְדִיקָא אֲז נִקְרָא בֶּן תּוֹרָה, וְדִיקָא אֵלּוּ הָיוּ
 הַגְּדוּלִים וְהַגְּאוּנִים שְׁלָנוּ, מֵה שְׂאִין בֶּן אֶחָד שְׂאִינוּ יְכוּל
 לְלַמֵּד, כִּי אֵין לוֹ חֲבֵרוֹתָא טוֹבָה, אוֹ אֵין לוֹ כּוּלֵּל טוֹב,
 אוֹ אֵין לוֹ פְּרִנְסָה, אוֹ יֵשׁ לוֹ בְּלִבּוּלִים, תְּמִיד יֵשׁ לוֹ
 תְּרוּץ אֲמַתִּי, לָמָּה מִתְרַשֵּׁל מִלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
 וְזֶה אִינוּ נִקְרָא בֶּן תּוֹרָה כָּלֵל, רַק בְּטָלָן שְׂמַבְטֵל אֶת
 זְמַנּוֹ הַיְקָר, וְזֶה יִסְבֵּל בְּחַיָּיו הַרְבֵּה מְאֹד, כִּי מְאוּמָה לֹא
 יִהְיֶה עִמּוֹ — לֹא בְּגִשְׁמִיּוֹת וְלֹא בְּרוּחָנִיּוֹת, כִּי בֶּן תּוֹרָה
 אֲמַתִּי, לוֹ לֹא חֲסֵר שׁוּם דְּבָר, כִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְזַמֵּן לוֹ כָּל הַצְּטֻרְכוֹתוֹ, וְלֹא צָרִיךְ שׁוּם טוֹבוֹת מְשׁוּם
 בֶּן אָדָם, רַק תְּמִיד דְּבוּק בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא
 חַיָּו הַרוּחָנִיִּים וְהַגְּשְׁמִיִּים; אֲשֶׁרִי מִי שְׂאִינוּ מְטַעֵה אֶת
 עַצְמוֹ, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׂאִינוּ מְטַעֵה אֶת אֲחֵרִים, וְחוֹקֵק
 דְּבָרִים אֵלּוּ הֵיטֵב בְּלִבָּבוֹ וְדַעְתּוֹ, וְאֲז טוֹב לוֹ תְּמִיד.

יב.

אֶהוּבִי, אַחֵי הַיְקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי עָקֵר שְׁלָמוֹת
 לְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה נִקְרָא רַק כְּשִׂמְכָנִים עַצְמוֹ בַּתּוֹרָה
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְנַעְלָם שֵׁם וְנִכְלָל בָּהּ לְגַמְרִי, וְאֲז

דִּיקָא יְכוּל לְהִקְרָא בְּן תּוֹרָה אֲמַתִּי, כְּמוֹ בֶּן הַנְּכָלָל
 וְנַעֲלָם בְּתוֹךְ הָאָבָא אוֹ הָאֲמָא, וְכְמוֹ שֶׁהוּא בְּגִשְׁמִיּוֹת
 כְּמוֹ-כֵן הוּא בְּרוּחָנִיּוֹת, בְּדִיּוּק כְּמוֹ שֶׁהֵבֵן הַטּוֹב תְּמִיד
 חוֹשֵׁב וְזוֹכֵר אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, וְנִמְשָׁךְ אַחֲרֵיהֶם, כְּמוֹ-
 כֵן מִי שֶׁמְכַנֵּס בְּעֵצְמוֹ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה אַחֲרֵי הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, אִזּוֹ מְמַשִּׁיף עַל עֵצְמוֹ אֶת הָאֲרֵת נוֹתֵן הַתּוֹרָה
 בְּעֵצְמוֹ, שֶׁהוּא הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהַשְּׂפִיץ הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֵלֶקוּתוֹ בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה, וְהַזּוֹכֵה לְהַכְנִיס אֶת
 עֵצְמוֹ לְגַמְרֵי בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלוֹמֵד תּוֹרָה
 לְשִׁמָּה — לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, עַל-יְדֵי-זֶה מְאִיר עָלָיו אֹר
 הַשְּׂכִינָה, וְזֶה שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרָכוֹת ו.):
 שֶׁאֲפָלוּ אֶחָד שִׁיּוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה שְׂכִינָה עִמּוֹ, כִּי מִי
 שֶׁלוֹמֵד תּוֹרָה לְשִׁמָּה הוּא תְּמִיד יֹלָמֵד, וּבְאֵהֱבָתָהּ יִשְׁגָּה
 תְּמִיד, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ חִלּוּק וְהִפְרָשׁ בֵּין אִם הוּא נִמְצָא
 בְּרָחוּב, אוֹ בְּחִנּוּת, אוֹ בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ, אוֹ בְּבֵית, בְּכָל
 מְקוֹם שֶׁרַק בּוֹא יָבוֹא תִּהְיֶה עִמּוֹ חֲבִילָה שֶׁל סְפָרִים
 וְיִלְמַד, וְכֵן לֹא יִהְיֶה אֲכִפַּת לוֹ אִם יֵשׁ לוֹ חֲבָרוֹתָא אוֹ
 כּוֹלָל אוֹ אֵין לוֹ, הוּא תְּמִיד לוֹמֵד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה
 מְרַב אֲהַבֵּת הַתּוֹרָה שֶׁנִּכְנְסָה בּוֹ, וְהוּא דִּיקָא יִזְכֶּה
 לְהַמְשִׁיף אֵלָיו אֶת הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא אֹר, זִיו וְחַיּוֹת
 אֵלֶקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהַשְּׂפִיץ כְּבִיכּוֹל בְּעוֹלָם, וְהַתְּלַבֵּשׁ

עצמו בלבושין, וזה סוד — אפלו אחד יושב ועוסק בתורה, הינו שלא אכפת לו שום דבר, הוא צריך תמיד רק את התורה הקדושה, ולא אכפת לו אם יש לו חבר, או כולל, או חבורה וכדומה, או הוא לבד, תמיד הוא דבוק בתורה, וזה ממשיך על עצמו את השכינה, ושכינה עמו, ונקרא בן תורה אמתי; אשרי מי שזוכה להגיע אל דעת והשגה כזו, כי רב בני אדם נשברים ונתרחקים מהתורה הקדושה, מפני סבות ואמטלאות שונות — זה אין לו חבר ללמד עמו, וזה אין לו כולל איפה ללמד, וזה אין לו בית המדרש היכן ללמד, וזה קשה לו ללמד בכלל, כי הוא מטרד בחנותו או נוסע נסיעות, כל אחד עם המניעות והעכובים שלו, וכל זה מפני שאינו בן תורה אמתי, אזי יכול לפטר עצמו בכל מיני תרוצים ואמטלאות, לא כן מי שהוא בן תורה אמתי, ומחפש את הקדוש ברוך הוא בתוך התורה, ומדבק עצמו ברוחניות אלקותו ותברך המלבש בדיני התורה, זהו בן תורה אמתי, ודבוק תמיד בחי החיים, ולעולם לא יוכל להפריד מהתורה הקדושה יהיה אף שיהיה.

יג.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיִּקָּר! אֶפְלוּ כְּשֵׁאתָה
 נוֹפֵל בְּעַמְקֵי עַמְקִים וּבִשְׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו, אָסוּר
 לְהִתְיַאֵשׁ עֲצֻמָּה בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפֶּן — אִם רַק תֵּאָחַז
 עֲצֻמָּה בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי מַעֲלַת הַלּוּמָד אֶת
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּקַבִּיעוֹת, זֶה אֵין לְתֵאָר וּלְשַׁעַר כָּלֵל,
 כִּי כְמוֹ הַבֵּן — אֶפְלוּ שְׁבוֹרַח מֵאָבִיו וּמִתְלַכְלֵף בְּמָה
 שְׁמִתְלַכְלֵף, וְנוֹפֵל בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּה, אֲשֶׁר יֵשׁ
 לְאָבִיו צַעַר גָּדוֹל מְזֵה, עִם כָּל זֹאת כְּשִׁחֲזַר אֶל אָבִיו
 מִיַּד מְקַבְּלוֹ, כְּמוֹ-כֵן בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אֶפְלוּ
 כְּשֵׁאָדָם בְּמַדְרָגָה שְׁפֵלָה עַד מְאֹד, וּמְלַכְלֵף בְּחֻטָּאִים
 וְעוֹוֹנוֹת, עִם כָּל זֹאת כְּשִׁלּוּמָד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,
 נַעֲשֶׂה בֶּן תּוֹרָה, וְהוּא בְּדַגְמַת הַבֵּן הַחֲבִיב עַל אָבִיו
 שֶׁבְּשָׂמִים, וְיָכוֹל לְחַזֵּר בְּתַשׁוּבָה אֲמִתִּית, יִהְיֶה אֵיף
 שִׁיְהִיָּה, וְעַל-כֵּן אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, אֶהוּבִי, אַחֵי הַיִּקָּר,
 וְאֵף שֵׁאתָה מְרַגֵּישׁ שֵׁאתָה הַכִּי גְרוּעַ שֶׁבְּעוֹלָם
 וְנִתְלַכְלַכְתָּ וְכוּ' בְּכָל מִיָּנִי חֻטָּאִים וְעוֹוֹנוֹת וּפְשָׁעִים, עִם
 כָּל זֹאת רְאֵה לְבָרַח וּלְחַזֵּר אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי שֵׁם
 חַיִּיךָ וְשֵׁם אֲרֶךְ יָמֶיךָ, וּבְזִכּוֹת הַתּוֹרָה תִּהְיֶה בֶּן חֲבִיב
 אֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ, וּמִיַּד יִקְבְּלֵךְ בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן, וְתִזְכֶּה

לְתַקַּן הַכֹּל — כָּל הָעֵבֶר שֶׁלָּךְ, כִּי הַלּוֹמֵד תּוֹרָה, זוֹכֵה
 שֶׁהַתּוֹרָה מְכַבֶּסֶת וּמְנַקֶּה אוֹתוֹ מִכָּל מִינֵי לְכַלּוּכִים
 וּכְתָמִים וְכוּ', וּמַעֲלִית אוֹתוֹ בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה; אֲשֶׁרִי מִי
 שֶׁיִּתְמַיֵּד תָּמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְאֶפְלוּ שִׁיּוּדַע
 שֶׁעֲדִין הוּא רְחוּק לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, עִם כָּל זֹאת,
 יִתְמַיֵּד בַּתּוֹרָה, וְזֶה נִקְרָא בֶּן תּוֹרָה אֲמִתִּי, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא יוֹרֵד אֵלָיו וַיְהִי מָלֵא חֲסָדִים עָלָיו, וַיִּמְחַל לוֹ עַל
 הַכֹּל, כִּי עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה נַעֲשֶׂה כְּדַגְמַת הַבֶּן הַחֲבִיב
 שֶׁאָבִיו יוֹרֵד אֵלָיו; אֲשֶׁרִי לוֹ!

י.ד.

אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי אֵין לָךְ עוֹד
 דְּבַר חָשׁוּב אֲצִלּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ הַלּוֹמֵד תּוֹרָה, כִּי כָּל
 הַלּוֹמֵד תּוֹרָה לְשִׁמָּה — לְשֵׁם אֵל עוֹלָם, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא שׁוֹכֵן אֲצִלּוֹ וְנַעֲשֶׂה מִשְׁפָּן הַשְּׂכִינָה, וּכְרוּזִים
 יוֹצְאִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת עָלָיו, וּמִשְׁבָּחִים וּמִפְאָרִים
 אוֹתוֹ: אֲשֶׁרִי הַבֶּן הַחֲבִיב! אֲשֶׁרִי הַבֶּן הַמְּצִיֵּת אֶת הָאֵב,
 וְנִכְנַס לְבֵית גְּנָזָיו, אֲשֶׁרִי לוֹ בְּזֵה, וְאֲשֶׁרִי לוֹ בְּבֹא!
 וְלִכֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר, לְהִתְמַיֵּד בְּלִמּוּד

התורה הקדושה תמיד, כי רק זה ישאר לך בזה ובכא לנצח, וכמאמרם, זכרונם לברכה (קדושין פ"ב): מניח אני כל אמונות שבעולם, ואיני מלמד את בני, אלא תורה, כי התורה עומדת לו לאדם בעת ילדותו, ונותנת לו אחרית ותקנה בעת זקנותו, כי הלומד תורה, זוכה להתגדל ולהתפרסם בעולם, ובפרטיות כשלומד תורה לשמה, שאז נעשה בנה של התורה, וכמו שהאם חפצה תמיד בגדלת בנה, כמו-כן מי שזוכה לשקד בתורה הקדושה לשמה, זוכה להקרא בן תורה, שהוא בנה של התורה, והתורה הקדושה בעצמה חפצה ומשתוקקת שיתגדל ויתפרסם בעולם, כדי שיהנו ממנו בני-אדם, כי הלומד תורה לשמה, מתבשם בכל מיני ריחות טובים, והתורה הקדושה חפצה שגם אחרים יתבשמו מהבשמים והריחות הטובים שקלט בעצמו, על-כן היא מפרסמת אותו; אשרי מי שמתמיד תמיד בלמוד התורה הקדושה, ומלמד את תורתו לאחרים.

טו.

אהובי, אחי היקר! ראה לחזק את עצמך להכליל לגמרי בו יתברך, אשר אל זה תזכה רק על-ידי שתזכה

ללמד את התורה לשמה, כי (סנהדרין צ"ט): כל העוסק בתורה לשמה, משים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה, הינו, מי שמכניס את עצמו בתוך התורה הקדושה ונעשה בדרגמת בנה של התורה, שזה נקרא בן התורה האמתי — שהוא בנה של התורה, אז זוכה להכלל בו יתברך ועושה שלום בפמליא של מעלה, כי למעלה מתחשבים עצמם עמו מאד מאד, וכן עושה שלום בפמליא של מטה, כי למטה מתחשבים עצמם עמו מאד מאד, ועל-כן כל העוסק בתורה לשמה, מגן על כל העולם כולו, וכן מקרב את הגאולה, כי התורה הקדושה היא חכמתו יתברך, וכפי שלומד תורה, ומעמיק את עצמו בתוך התורה הקדושה, בן מתנהגים כל העולמות — העולם הזה והעולם הבא; ועל-כן אשרי מי שזוכה להיות בן תורה אמתי, ואינו מטעה את עצמו כלל, שאז גורם רב טוב הצפון בכל העולמות; אשרי לו, ואשרי חלקו!

טז.

אהובי, אחי היקר! עליך לדעת, כי אצלו יתברך מאד מאד חשוב למוד התורה הקדושה, והקדוש ברוך

הוא ותר על הכל, אף אינו מותר על למוד התורה הקדושה, ועל-כן הרגל את עצמך להיות בן תורה אמתי, וכדגמת הבן אשר לעולם לא יעזב את אמו, כי תמיד יזכר אותה, ותמיד יהיה פרוץ אחריה, כמו-כן צריך להיות בן התורה האמתי — שיהיה פרוץ אחר התורה הקדושה, וילמד בכל יום קצת, ולא יסתפל על ארץ ורחב ועמק וגבה של התורה, רק בכל יום ילמד קצת ועוד קצת, ואף ששוכח מה שלומד וכו', תמיד יהיה פרוץ אחר התורה הקדושה, כדגמת הבן החביב, אשר תמיד הוא פרוץ אחר אמו, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (ויקרא רבא, פרשה י"ט, סמן ב'): מי שטפוש, אומר — מי יכול ללמד את התורה? כי ארפה מארץ מדה, אבל מי שפקח, אומר — הריני שונה שתי הלכות היום ושתי הלכות למחר, עד שאני שונה את כל התורה כלה וכו', וכן טפוש אומר — מה אני מועיל בלמוד התורה, הלא אני משכחה? אבל הפקח אומר לעצמו: והלא שכר יגיעה הקדוש פרוץ הוא בודאי יתן לי, שכרו משלם.

על-כן, אהובי, אחי היקר! ראה להיות בן תורה אמתי, ותמיד תהיה פרוץ אחר התורה הקדושה,

קנא

בן תורה

וְתִלְמַד בְּכָל יוֹם מֵעַט וְעוֹד מֵעַט, וְכִף יִתְקַבְּצוּ אֲצִלְךָ
הַלְכוֹת וְלִמּוּדִים, עַד שֶׁתְּהִי מְלֵא תוֹרָה, וְתִקְרָא בֶּן
תוֹרָה אֲמִתִּי.

תם וְנִשְׁלַם, שְׂבַח לְאֵל עוֹלָם!

* * *

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר מטות-מסעי ה'תשל"ה.

שלום וברכה וכל טוב סלה יגיעו וירדפו אל האברך היקר לי מאד, שותה ממי הנחל
נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

לנכון קבלתי את מכתבך הארוך, אשר בו אתה שופך את לבך, שאינך מבין את אשר
אתה לומד מרב בלבוליך ופגמייך וכו' וכו'.

מה אמר לך, ידידי היקר, ובנו ז"ל גלה לנו עצה נוראה ונפלאה בלמוד התורה
הקדושה, כמובא באריכות שיחות-ה"ר"ן, סימן עו. וראוי לך עכשו להסתכל בשיחה הזו,
ושם תראה נפלאות. ותמצית הדברים ביתר באור הוא, שאדם צריך להרגיל את עצמו לומר
הרבה, הינו שיקח משניות ויתחיל מהתחלה, ויאמר פרק אחר פרק, פרק אחר פרק, עד
שיזכה לסים מסכתא, ואחר-כך יתחיל עוד מסכתא, עד שישים את כל ששה סדרי משנה,
ויתחיל עוד פעם, וכן עוד פעם, ואף שבהתחלה ידמה לו כאלו הוא סתם אומר, אל תאמר
זאת, כי סוף כל סוף יפתח לך המת, ותזכה ותשכיל ותבין את פשוטן של דברים עם פרוש
הרב. וכמו-כן בלמוד גמרא תתחיל לומר דף אחר דף מהתחלת ברכות בלי רש"י ובלי
תוספות, ותאמר כך בתמימות עד שתסיים פרק, ואחר-כך תאמר עוד פרק, עד שתזכה לסים
את כל המסכתא. ואחר-כך תתחיל מסכת שבת, וגם-כן תלמד דף אחר דף, ותאמר דף אחר
דף, פרק אחר פרק, עד שתסיים את כל מסכת שבת, אז תתחיל ערויבין וכו' וכו', עד שתזכה
לסים את כל הש"ס כלו. באמת בהתחלה תראה כמו שוטה, חס ושלום, וכו' וכו', מה אתה
סתם אומר דפים גמרא, פרקים משניות, בלי שאתה מבין שום דבר? ! אבל באמת אם תהיה
רגיל בזה בהתמדה ובתשוקה עצומה ובתמימות הכי גדולה, אז תזכה שיפתח לך מתך. וזה
דבר בדוק ומנסה — כל אלו שהם כבדי עיון, כשמרגילים את עצמם לומר פרקים משניות
בלי שום פרושים, דפים גמרא בלי פרושים, הכח של התורה כל-כך גדול, שמזכך ומטהר
את המח מחשבה מכל מיני פגמים, עד שזוכה לתשוקת התורה, וכבר אינו רוצה שום דבר,
רק את התורה בעצמה.

אני מאד מבקש אותך, ידידי היקר, תקח את דברי ברצינות הכי גדולה, ואז תהיה תמיד
עסוק, או בלמוד משניות או בלמוד גמרא, ואם תזכה ללמד גם שלחן ערוך — אין למעלה
מזה, ובהתחלה תתחיל ללמד רק מחבר רמ"א מהתחלת ארץ חיים, עד שתזכה לסים את
כל ארבעת חלקי שלחן ערוך, ואז תתחיל עוד פעם וכן עוד פעם, לכל הפחות שלש פעמים
מחבר רמ"א, ובפעם הרביעית תתחיל ללמד כפר 'באר היטב', וכשתסיים פעם רביעית
ארבעת חלקי שלחן ערוך עם 'באר היטב', אז תתחיל פעם חמישית עם ה'מגן אברהם' או
הש"ף וכו', ואחר-כך במשך הזמן, כשתזכה לסים כפר שש שבע פעמים, אז כבר תוכל
ללמד עם כל המפרשים, וזה בדוק ומנסה; אבל בהתחלה צריך להיות עקשן גדול מאד,
ללמד בתמימות ובפשיטות, ואז תצליח דרכך בלמוד התורה הקדושה.

אל תפל בדעתך כלל מכל מה שעובר עליך, אלא תשתדל לעשות בכל פעם התחלה
חדשה, ותסיח דעתך מכל אשר עובר עליך, ואז תצליח דרכך תמיד.

הדורש שלומך באהבה רבה מאד...

קוֹנְטֵרַס

זוּג מִן הַשָּׁמַיִם

כּוּ יִבָּאֵר מֵהוּ הַזּוּג הַבְּטוּחַ בְּיוֹתֵר מִן הַשָּׁמַיִם
לְבַחֲוֹר אוֹ לְבַחֲוֹרָה, וְיִוָּרֶה לָהֶם יַעֲזוֹת וְהַנְּהַגוֹת
יִשְׂרָוֹת אֵיךְ לְמַצֵּא אֶת זְוֹגָם מֵה שְׂיֹתֵר מֵהַר,
וְיִצְלִיחוּ בְּחַיֵּי נְשׂוּאֵיהֶם, וְיִהְיוּ הֵכִי מְאֻשְׂרִים כָּל
הַחַיִּים.

*

בְּנוֵי וּמִסֵּד עַל־פִּי דְבָרֵי
רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בּוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ.

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רוּז לֹא אָנִים לִיה
רַבֵּי נֵתָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ,

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֹהַר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוּבָא לְדָפוּס עַל־יְדֵי
חֻסִידֵי בְּרֵסֵלָב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, הַמְצֹנָה
הָרֵאשׁוֹנָה בַּתּוֹרָה הַיָּא: לְשֵׁא אִשָּׁה וְלַפְרוֹת וְלַרְבוֹת.
וּכְשֶׁאָדָם נָשׂוּי יֵשׁ לוֹ שְׂמִירָה, שְׂאִשְׁתּוֹ שׁוֹמֶרֶת
עָלָיו, וּכְשֶׁהָאִשָּׁה נְשׁוּאָה יֵשׁ לָהּ שְׂמִירָה, בְּעֵלָהּ
שׁוֹמֵר עָלֶיהָ, וּשְׁנִיָּהֶם — הַשְּׂכִינָה שׁוֹמֶרֶת עֲלֵיהֶם;
כִּי כָּל זְמַן שְׂאִינָם נְשׁוּאִים נִקְרָאִים חֲצִי גּוֹף,
וְתַכְף־וּמְיָד כְּשֶׁמִּתְחַתְּנִים נַעֲשִׂים גּוֹף שָׁלֵם, וְהַבְּרָכָה
מְצוּיָה בִּינֵיהֶם, כִּי אֵין הַבְּרָכָה שׁוֹרָה בְּחֲצִי דָבָר,
אֶלָּא בְּדָבָר שָׁלֵם. וְזֶה שְׂאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(ירוּשְׁלָמִי, בְּרֻכּוֹת, פָּרָק ט'): אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה,
וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לְשְׁנֵיהֶם
בְּלֹא שְׂכִינָה; אֲבָל הַדָּבָר תְּלוּי רַק בְּיַדְכֶם, אִם אַתֶּם
בְּאַמַּת רוּצִים לְהַתְּחַתֵּן לְשֵׁם שָׁמַיִם, לְהִיּוֹת שְׁמוּרִים
מִהַחֲטָא, וְשֶׁתְּהַיְיָנָה לָכֶם מִתְּשֻׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת
וּטְהוּרוֹת, לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּטְהָרָה, וְלִבְנוֹת בֵּית
בְּטְהָרָה, עֲלֵיכֶם לֹא לְהִיּוֹת בְּרָרָנִים, אֶלָּא הַשְּׂדוּף
הָרֵאשׁוֹן שְׂמַצִּיעִים לָכֶם תַּחֲטִפוּ וְתִנְשְׂאוּ לְשֵׁם
שָׁמַיִם, וְזֶה סִימָן שְׁזֵהוּ "זוּוּג מִן הַשָּׁמַיִם", אֲבָל
תַּכְף־וּמְיָד כְּשֶׁנִּכְנָס בְּאַחַד מִכֶּם אֵילוֹ מִתְּשֻׁבוֹת שֶׁל
בְּרָרָנוֹת, וְאַתֶּם מִתְּחִילִים לְבָרֵר: זֶה כֵּן טוֹב זֶה אֵינוֹ
טוֹב, זֶה כֵּן טוֹבָה זֶה אֵינָה טוֹבָה, אָז אֹמֵר
הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא: הִנֵּה אֲנִי רוּצֵה לְהַשִּׂיא לָכֶם אֶת

בְּנֵי זְוֹגְכֶם, וְאַתֶּם מִתְחִילִים לְהִיּוֹת בְּרֻנִים, וַיֵּשׁ
 לָכֶם זְמַן לְחַכּוֹת, אֲזַי כְּבִיכּוֹל גַּם לִי יֵשׁ זְמַן לְחַכּוֹת;
 וְכִךְ מִסְתַּבְּכִים בְּסִבּוּכִים, וְעוֹבֵר יוֹם אַחַר יוֹם,
 שָׁבוּעַ אַחַר שָׁבוּעַ, חֹדֶשׁ אַחַר חֹדֶשׁ, שָׁנָה אַחַר
 שָׁנָה, וְלִפְעָמִים כַּמָּה שָׁנִים, וַיּוֹשְׁבִים שְׁבוּרִים
 וְרֻצּוּצִים וְגַלְמוּדִים, וְנוֹפְלִים בְּעֲצָבוֹת וּבְמִרְרוֹת
 וּבְדַכְּאוֹן פְּנִימִי, וְהֵלֵב מִתְעַקֵּם בְּקִשְׁיוֹת וּבְסִפְקוֹת
 עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְשׂוֹאֲלִים: "מִדּוּעַ אֲנִי צָרִיךְ לְהִתְיַסֵּר
 בְּיִסּוּרֵי תַפְת כְּאֵלוֹ?!" בְּשָׁעָה שְׂאִינְכֶם תּוֹפְסִים —
 הֵן הַבֵּן וְהֵן הַבֵּת, שְׂאַתֶּם בְּעֲצָמְכֶם אֲשֵׁמִים בְּדָבָר,
 כִּי אִם הֵייתֶם שׂוֹמְעִים בְּקוֹלִי, וְלוֹקְחִים אֶת הַשְּׂדוּף
 הָרֵאשׁוֹן שֶׁהֲצִיעוּ לָכֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם, לְהִתְחַתֵּן —
 כִּדֵי לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, אֲזַי מִזְמַן
 הֵייתֶם יְכוֹלִים לְהִיּוֹת נְשׂוּאִים, וְלְהוֹלִיד בְּנִים
 וּבָנוֹת, אֶךְ מִחֲמַת הַחֲכָמוֹת שֶׁל הֶבֶל, שֶׁנִּכְנְסוּ בְּכֶם
 אֵילוֹ חֲכָמוֹת שָׂרֵק יֵהוּ, כִּי יֵשׁ הַמוֹן חֲכָמוֹת שֶׁל
 הֶבֶל, שְׂדוּחִים אֶת הַזְּוֹג שֶׁל שְׁנֵיהֶם: אֶחָד מְחַפֵּשׁ
 יְחוּס, וְאֶחָד מְחַפֵּשׁ כְּבוֹד, אֶחָד דּוֹאֵג מֵה יִגִּידוּ
 הַחֲבֵרִים, הַשְּׂכֵנִים וְהַיְדִידִים, וְאֶחָד מְחַפֵּשׁ יִפִּי,
 וְאֶחָד מְחַפֵּשׁ אֵיזָה דָּבָר, אֲשֶׁר הוּא בְּעֲצָמוֹ אֵינוֹ
 יוֹדֵעַ מֵה שְׂרוּצָה, אוּ מִשֶּׁהוּ שְׂעַדִּין לֹא נִבְרָא, וְכֵן
 הַדָּבָר בְּבַחֲוָרָה, שֶׁקִּשָּׁה לָהּ לְהַחֲלִיט מֵה הִיא בְּאַמֶּת

רוצה, ודבר זה גורם לשניהם להשאר גלמודים, רוקים ורוקות, מבודדים, והם נשברים לגמרי, ומלאים ספקות וקשיות: "מדוע לחברינו ולידידינו, לחברותינו ולידידותינו הולך כל-כך בנקל, וכבר התחתנו מזמן, והם צעירים יותר מאתנו, ויש להם כבר ילדים, ואנחנו כל-כך פקחים ומצלחים, מיחסים ועשירים, ועדין לא מצאנו את בני זוגינו" ?!

ובאמת אין זו קשיה כלל וכלל, כי הקדוש-ברוך-הוא אב הרחמן, ורוצה לעזור לבריותיו, ולכל אחד ואחת יש לו את בני זוגם, אלא האדם בעצמו על-ידי חכמתו הטפשית והאולת דוחה את זוגו, ואחר-כך יש לו טענות על הקדוש-ברוך-הוא. שעל זה נאמר (משלי ט, ג): "אולת אדם תסלף דרכו, ועל הוי"ה יזעף לבו"; הם גורמים לעצמם עכובים, ודוחים בידיהם מה שהקדוש-ברוך-הוא נותן להם, ואחר-כך יש להם טענות וקשיות וספקות על הקדוש-ברוך-הוא, שמעכב להם את זוגם, וזה שובר אותם לגמרי; כי באמת אין עוד דבר ששובר את בחור או בחורה, כמו שנשארים רוקים או רוקות. ולכן ראו, בני ובנותי היקרים,

מאחר שְׁעֵבֶר עֲלֵיכֶם כְּבֹר מֵה שְׁעֵבֶר, וּדְחִיתֶם מֵה שְׁדַחִיתֶם, תִּדְעוּ וְתֵאֱמִינוּ שְׁגַם זֶה מֵה־שָׁמַיִם, כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוֹם מְצִיאֹת בְּלַעְדֵּי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה וּמְקַיִם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ אֶלֶּא בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, וְלִכֵּן אִם כְּבֹר סִבֵּב הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֲתֹכֶם, שְׁדַחִיתֶם עַד עֵכָשׁוּ כָּל הַצָּעָה שֶׁהֲצִיעוּ לָכֶם, אֵל תְּהִיּוּ שְׁבוּרִים, אֶלֶּא תִדְעוּ שֶׁזֶה גַם-כֵּן מֵה־שָׁמַיִם, וְתִשְׁמְעוּ בְּקוֹלֵי מֵהַיּוֹם הַזֶּה, מֵהַשָּׁעָה הַזֹּאת שְׁאַתֶּם שׁוֹמְעִים אֶת קוֹלִי, אֶת הַזְּיוּג הָרֵאשׁוֹן שֶׁיִּצְיִעוּ לָכֶם — תִּתְּפֹשׁוּ וְתִתְּחַתְּנוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְאֵל תִּסְתַּכְּלוּ לֹא עַל כֶּסֶף וְלֹא עַל יְחוּס וְלֹא עַל כְּבוֹד, וְלֹא מֵה יֵאמְרוּ הַבְּרִיּוֹת, כִּי עֲלֵיכֶם לְדַעַת, שֶׁהַכֹּל דְּמִיּוֹן, מֵה שְׁנִכְנַס בְּמַח כְּאֵלוֹ חֲבָרִי אוֹ חֲבָרוֹתֵי יָגִיבוּ אוֹ יִלְעָגוּ וְיִצְחָקוּ מִמֶּנִּי, עֲלֵיכֶם לְזַכֵּר הַיֵּטֵב, בְּרָגַע שְׁאַתֶּם מִתְּחַתְּנִים, חֲבָרִיכֶם אוֹ חֲבָרוֹתֵיכֶן כְּבֹר לֹא יִרְצוּ לְהִסְתַּכֵּל עֲלֵיכֶם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְדַבֵּר עִמָּכֶם, וְלִכֵּן מֵה אַתֶּם צָרִיכִים לְשֵׁם לֵב לְמֵה שְׁאַחֲרִים אוֹמְרִים? ! עֲלֵיכֶם לְהִסְתַּכֵּל מֵה שְׁטוּב בְּעִבּוּרְכֶם. וְאִם תִּלְכוּ בְּדֶרֶךְ זֶה, אֲזִי אֲנִי מִבְּטִיחַ לָכֶם, שְׁלֹא יַעֲבְרוּ עֲשָׂרִים

וְאַרְבַּע שָׁעוֹת וְתִמְצְאוּ אֶת הַ"זְיוּג מִן הַשָּׁמַיִם",
 שְׁשִׁיף לְשֶׁרֶשׁ נִשְׁמַתְכֶם. וְאַל תַּחֲשְׁבוּ שְׁאֲנִי רוֹצֶה
 לְעַבֵּד עֲלֵיכֶם, אוֹ לִפְתּוֹת אֶתְכֶם, אֲלֵא זֹה־י
 הַמְצִיאֹת, מִי שֶׁרַק מִסְתַּכֵּל הֵיטֵב הֵיטֵב מֵה קוֹרֵה
 בְּעוֹלָם, וְאִיךָ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כָּלוּ מְלֵא דְמִיּוֹנוֹת, וְאֶחָד
 אֵינוֹ מְעַנֵּן בְּשֵׁנֵי, וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֶת חֲבִילוֹת
 הַצָּרוֹת שְׁלוֹ, וּמִסָּבֵף בְּעֵנִינִים שֶׁל עֲצָמוֹ, אִיךָ יֵשׁ לוֹ
 זְמַן אֲפִלוֹ לַחֲשֹׁב מִכֶּם?! וְעַל-כֵּן בְּשִׁבִיל דְּמִיּוֹן
 שְׁנִכְנַס לָכֶם מֵה יֵאמְרוּ הַחֲבֵרִים אוֹ הַחֲבֵרוֹת אוֹ מֵה
 יֵאמְרוּ הַבְּרִיּוֹת, בְּשִׁבִיל זֶה תִּרְחֲקוּ אֶת הַ"זְיוּג מִן
 הַשָּׁמַיִם", שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֶה לָתֵת לָכֶם?!
 תִּפְקְחוּ כִּכְר אֶת עֵינֵיכֶם, וִירְאוּ מֵה לְפָנֵיכֶם, הַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֲמָן, חָמֵל וְרַחֵם עֲלֵיכֶם, שְׁאַתֶּם
 בְּרִיאִים בְּשִׁכְלְכֶם וּבִדְעַתְכֶם, יֵשׁ לָכֶם עֵינִים לִרְאוֹת
 וְאַזְנִים לְשִׁמְעַ, פֶּה לְדַבֵּר רַגְלִים לְלַכֵּת וְיָדַיִם
 לְהַתְנוּעֵעַ, וְעֲלֵיכֶם לָתֵת תּוֹדָה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 עַל הַחֲסֵד הַנִּפְלָא הַזֶּה, כִּי כִּמָּה בְּעֲלֵי מוֹמִים יֵשׁ
 בְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִישׁזְכּוֹן, כִּמָּה סוֹבְלֵי חֲלָאִים יֵשׁ
 בְּעוֹלָם?! כִּמָּה מְסַכְּנִים שׁוֹכְבִים בְּבֵתֵי חוֹלִים, וְהֵם
 יוֹתֵר פְּקָחִים וְעֲשִׁירִים וּמִיַּחְסִים מִכֶּם, וְהֵם נִלְחָמִים
 עַל קִיּוּמָם, וְכָל מְגַמְתָּם הִיא רַק אִיךָ זוֹכִים לְהִיּוֹת
 בְּרִיאִים, וְלָכֶם עֶזֶר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁבָרוּךְ

השם, יש בכם את כל החושים וכל האיברים, ואתם בריאים, ורק בשביל שטות וקטנוניות ודמיונות תדחו את הזווג המיעד לכם מהשמים, שכל-כף רוצה הקדוש-ברוך-הוא לתת לכם! ולכן תפסיקו, בני ובנותי, להיות בטלנים ובררים, אלא תכף-ומיד מעכשו הזווג הראשון שיציעו לכם תקחו לשם שמים, ותראו שתהיו אחר-כך הכי מאשרים בחייכם, כי בני זוג שמקבלים החלטה ברורה שזה "זווג מן השמים", זווג זה מצליח, כי מוסרים את עצמם לגמרי אליו יתברך, והוא יתברך בודאי יודע יותר טוב מאתנו, מה טוב בשבילנו, לא-כן אנחנו עם הדמיונות שלנו, אם נתחיל לבחור בבחירת לבנו המדמה, נפל בפח, שזה כלל המריבות והמחלוקת שיש בין בני הזוג, כי לא מסרו את עצמם אל הקדוש-ברוך-הוא, אלא הלכו בחכמות של הבל, "בחירת לבו", "בחירת לבה", בשביל זה לא אורך זמן רב, ויש מריבות ובגידות ביניהם, שלפתע פתאום אחר החתנה מתחילים להתעורר ולפקח את העינים, ורואים שזה לא זה מה שרציתי, היא לא הכי יפה בעולם, והוא לא הכי חכם בעולם, היא לא הכי מיחסת בעולם, והוא לא הכי עשיר בעולם, וכדומה, נפקחות

הַעֵינַיִם וְרוֹאוֹת אֶת הַחֲסְרוֹנוֹת בֵּין שְׁנֵיהֶם, וּמִתְחִילִים, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, לְבַגְד אֶחָד בְּשָׁנִי, וּמִתְחִיל לְהִיּוֹת מְרִיבוֹת וּכְפוּחִים, וְנִפְרָדִים עַד שְׁמִתְגַּרְשִׁים, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, וְכָל זֶה בָּא כְּשִׁתּוּלִים אֶת הַזּוּוּג עַל הַשֶּׁכֶל עֲצָמִי, עַל בְּחִירַת הַלֵּב, לֹא-כֵן כְּשֶׁאָדָם מוֹסֵר אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְיוֹדֵעַ וְעַד אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְאֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה אֶלָּא אִם-כֵּן מְכַרְיִזִין מִלְמַעְלָה (חֲלִין ז:), וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמָּה שְׁמוּכָן לְחִבְרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגֵעַת בְּמַלְכוּת חֲבֵרְתָא אֶפְלוּ כְּמֵלָא נִימָא (יּוֹמָא ל.ח.), אֲזִי כְּבָר מְסַכְיָמִים לְהַצָּעָה הָרֵאשׁוֹנָה שְׁמַצִּיעִים לָהֶם, וְיוֹדְעִים שְׁזֶה "זוּוּג מִן הַשָּׁמַיִם", וּמִתְחַתְּנִים בְּיַחַד לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְנִעֲשִׂים הַזּוּג הַמְּאֻשָּׁר בְּיֹתֵר בְּחַיִּים.

ב.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שְׁתַּעֲמְדוּ לְרַגַע וְתַתִּישְׁבוּ בֵּינֵיכֶם לְבֵין עֲצָמְכֶם, מַה קוֹרָה עִמְכֶם, חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (קְדוּשִׁין כ.ט:): בֶּן עֲשָׂרִים וְלֹא נָשָׂא אִשָּׁה, אוֹמֵר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תִפְח רֹחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ, שְׁרַחֲמָנָא לִישׁוּבָן,

יש קללה על האדם שאינו מתחתן בגיל צעיר, ונשאלה השאלה, למה באמת מגיעה קללה, כשאני מוצא את בן זווגי או בת זווגי? אלא התרוץ הוא, שהן בחור והן בחורה צריכים להיות מוכנים תכף-ומיד כשהם בגיל בגרות להתחתן, ולבקש ולהתחנן ממנו יתברך שיחוס וירחם עליהם וימציא להם בני זוגם, ואז אין עליהם שום טענות מהשמים, כי המניעות אינן מצדם, אז נכון לכם יהיה בטוח, שאין עליהם שום ענש. כי כך צריך להיות הן בחור והן בחורה, מוכנים להתחתן, ואת השדוף הראשון שמציעים להם הם צריכים לקחת ולהתחתן לשם שמים, לא-כן אם נעשים חכמים בעיניכם, ומתחילים לברר, זה כן טוב בעדי, זה לא טוב בעדי, לזה יש חסרונות יתר על המדה, ולזה יש מעלות יתר על המדה, אזי גורמים עכובים לעצמם, ולפעמים מאבדים את בני זוגם, ועל-כן לא בחנם הזהירונו חכמינו הקדושים לשא אשה שמא יקדימנו אחר ברחמים (מועד קטן יח:), כי אם האדם חכם בעיניו יכול להיות שאחר יבוא ויתפס לו את זה, ואז נשאר אמלל לכל החיים, שזה מה שאנחנו רואים, שמסתובבים בעולם כל-כך הרבה רוקים ורוקות, בחורים ובחורות

לְאֶלְפֵי אֲלָפִים וְרֹב רִיבֵי רִבְבוֹת, וְהֵם שְׁבוּרִים
 וְרֻצְוֻצִים וּמְדַכָּאִים בְּדַכָּאוֹן פְּנִימִי, וְנִכְשָׁלִים
 בְּעִבְרוֹת תְּמוּרוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְהַכֹּל מִחֲמַת
 שְׁהִיוּ חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם, וְלֹא רָצוּ לְקַבֵּל אֶת זְוּוּגָם
 מִהַשָּׁמַיִם שֶׁהִמְצִיא לָהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל
 אֶחָד עִם תְּרוּץ אַחֵר. זֶה רוּצָה אֲשֶׁה הֵכִי צְדָקָת
 בְּעוֹלָם, וְזוֹ רוּצָה אֶת הַצְּדִיק הֵכִי גְדוֹל בְּעוֹלָם, זֶה
 רוּצָה מֵאֲשֶׁתוֹ תְּנָאִים כָּאֵלוֹ, וְזוֹ רוּצָה מִבְּעֵלָה
 תְּנָאִים כָּאֵלוֹ, וּבְאֵמֶת אֵף אֶחָד אֵינּוּ יָכוֹל לְדַעַת אִם
 יִקְבֹּל פְּעַם אֶת אֲשֶׁר רוּצָה, כִּי זָכְרוּ הֵיטֵב "לֹא כָּל
 מֵה שְׁרוּצִים מְקַבְּלִים, וְלֹא כָּל מֵה שְׁמְקַבְּלִים
 רוּצִים", וְזֶה יְסוּד גְּדוֹל בְּחַיִּים, הַכֹּל תְּלוּי כְּפִי
 הָאֱמוּנָה הַבְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת שְׁאֲדָם מְכַנִּיס אֶת עֲצָמוֹ
 בּו יְתַבְּרֵךְ, וְיִוְדַע וְעַד אֲשֶׁר הוּא מְנַהִיג אֶת הָעוֹלָם,
 וְתַכְף-וּמְיָד כְּשֶׁמְצִיעִים לוֹ שְׁדוּף הוּא מְקַבֵּל אֶת זֶה
 בְּשֵׁתֵי יָדַיִם. וְלִכֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, מְאֹד מְאֹד
 אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, תְּהִיוּ פְּקֻחִים, וְתִרְאוּ לְפָנֵיכֶם עוֹלָם
 וּמְלוֹאוֹ, אֵיךְ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוּצָה אֶת הֵכִי
 טוֹב בְּשִׁבְלֵיכֶם, לָמָּה תִּתְחַכְּמוּ בְּחֲכָמוֹת שֶׁל הֶבֶל,
 וְתִהְיוּ בְּרָרְנִים, כִּי דִיקָא אֵלּוֹ שְׁמְבָרְרִים יוֹתֵר מְדִי
 הֵם נוֹפְלִים בְּפַח וְנִכְשָׁלִים, וַיֵּשׁ לָהֶם כְּשֶׁלוֹן
 בְּחַיֵּיהֶם, יֵשׁ שְׁרוּצִים בֵּן אוֹ בֵּת שֶׁל רַב וְרֹאשׁ

קסה

זווג מן השמים

ישיבה, ויש שרוצים בן או בת של עשירים, כי הם
רוצים שלא יסבלו עניות, או שיהיו שמונים
נרחקים מהדעות הנפמדות שמצויה ברחור

מסית ומדיח

קמח

שנדבקו בהם, עד שמהפכים ושמים אור לחשך וחשך

כָּסֶף, כְּבוֹד וַיְחֹס, זֶה הַכֹּל הֵבֵל, וּמִכָּל שְׂכֵן שְׁלֹא
 תִּסְתַּכְּלוּ מֵה שְׁחֻבְרִיכֵם יֹאמְרוּ. הָאֵם אֵינְכֶם יוֹדְעִים
 עֲדִין, שְׂאִין דְּבַר כְּזֶה חֻבְרִים בְּעוֹלָם? ! כְּשֶׁבָאִים
 לַחַיִּים הַפְּרָטִיִּים? ! הִנֵּה הַיּוֹם הַחֻבְר מִפִּיר אֶתְכֶם
 וּמִחַר כְּבָר אֵינוֹ רוֹצֶה לְהַכִּירְכֶם. לְזֹאת תִּפְקְחוּ
 עֵינֵיכֶם וְאֵת הַשְּׂדוּף הָרֹאשׁוֹן שְׁמַצִּיעִים לָכֶם תִּקְבְּלוּ
 בְּשֵׁתֵי יָדַיִם, בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, וְתִדְעוּ שְׁזֶה ה"זִיוֹג
 מִן הַשָּׁמַיִם", וְאִז תִּרְאוּ שְׁכָל מֵה שְׁרָצִיתֶם קִבְּלֶתֶם,
 כִּי בּוֹ בְּרָגַע שְׁאָדָם מוֹסֵר אֶת עֲצֻמוֹ רַק לְהַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵינוֹ רוֹצֶה שׁוּם רָצוֹן אַחַר מִבְּלַעֲדֵי
 רָצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, אִז מִקְבֵּל מֵה שְׁרוֹצֶה, וַיּוֹתֵר מִמֶּה
 שֶׁהוּא חוֹלָם, לֹא-כֵן אִם מְעַרְב פֶּה בְּחִירַת לְבוֹ,
 כְּאֵלוֹ שֶׁהוּא בּוֹחֵר, אִזִּי נוֹפֵל בְּפֶת כְּזֶה, וְנִשְׁאָר עִם
 אֲכֻזָּבוֹת כְּאֵלוֹ שְׁנִשְׁבֵּר לְגִמְרֵי. וְלִכֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיְקָרִים, מֵה לְפָנֵיכֶם, תִּפְסִיקוּ לְהִיּוֹת בְּרָרְנִים, כָּל
 הָעוֹלָם כֵּלּוֹ מִלֵּא שְׂדוּכִים וְזוּוֹגִים, תִּמְסְרוּ אֶת
 נַפְשְׁכֶם רַק לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִתְחַתְּנוּ לְשֵׁם
 שָׁמַיִם, אִז תִּהְיוּ הֵכִי מְצַלְחִים בְּחַיֵּיהֶם. וְסוּף הַכְּבוֹד
 לְבוֹא, שְׁתִּהְיוּ זוֹג הֵכִי מְצַלַח וְהֵכִי מִתְאִים
 מֵהַשָּׁמַיִם.

ג.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! כְּבֹר הַגֵּיַע הַזְּמַן שֶׁתִּפְקָחוּ
עֵינֵיכֶם, וְתִתְחִילוּ לִרְאוֹת אֵיךְ שֶׁהַשָּׁנִים רְצוֹת
וְעָפוֹת, וְהֵייתֶם מְזַמְּן יְכוּלִים לְהִיּוֹת נְשׂוּאִים, וְהִיוּ
יְכוּלִים לְהִיּוֹת לָכֶם יְלָדִים, וּבֵית, וְכָל טוֹב בְּחַיִּים,
וְאַתֶּם בְּעֶצְמְכֶם מִפְּנֵי חֲכַמְתְּכֶם הַמְדַמָּה, שֶׁרְצִיתֶם
לְתֵת עֲצוֹת לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲבָדְתֶם אֶת הַכֹּל.
וְלָכֵן חֲמְלוּ וּרְחַמוּ עַל נַפְשְׁכֶם, תִּפְסְקוּ לְהִיּוֹת
בְּרָרִים, תִּתְחִילוּ לִשְׁמַע בְּקוֹלֵי שְׁאֵנֵי מִבְּקֵשׁ
וּמִתְחַנֵּן אֲלֵיכֶם, תְּחוּסוּ עַל יְמֵי נְעוּרֵיכֶם, וְתִתְחַדְלוּ
לְחַטָּא, אֲשֶׁר כָּל חַטָּא וְעוֹן שֶׁנִּכְשְׁלִים בְּפָגַם הַבְּרִית,
וְקִדְשֵׁי הָעֵינַיִם וְקִדְשֵׁי הַמַּחַ זֶה עוֹקֵר אֶת הָאָדָם
מִשְׁרָשׁוֹ הָעֲלִיּוֹן, וְגוֹרֵם לוֹ סְבוּכִים קָשִׁים יוֹתֵר,
שֶׁבוֹנֶה חוֹמוֹת בְּרָזֶל בֵּינוּ לְבֵינוּ יִתְבָּרֵךְ, וּמְכַנֵּס
דְּכָאוֹן פְּנִימֵי בְּתוֹךְ הַלֵּב, וּבוֹנֶה מְחִיצוֹת שֶׁל בְּרָזֶל
בֵּינוּ לְבֵינוּ יִתְבָּרֵךְ, וּמְתַמְלֵא הַלֵּב בְּעֵקְמוּמִיּוֹת
וּסְפָקוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמְסַתּוֹבְבִים שְׂבוּרִים וְרְצוּצִים
וּמְדַכָּאִים, וְנִדְמָה כְּאִלוֹ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עֹזֵב אֶת
כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְרוֹצֵה רַק לְנַקֵּם בָּנוּ, וּמוֹצִיא אֶת
כָּל הַחֲצִים רַק עָלֵינוּ, שֶׁאֲנַחְנוּ נִהְיֶה מְדַכָּאִים
וּשְׂבוּרִים וְרְצוּצִים וְעֲצוּבִים. וּבְאַמֶּת כָּל זֶה הוּא

דמיון, כי הקדוש-ברוך-הוא אב הרחמן ורוצה
 בטובת בריותיו, אלא הבריות דוחים את הטוב
 שרוצה לתת להם. ולכן תפסיקו להיות בררנים,
 ומהרגע הזה שאתם שומעים את קולי, את הזווג
 הראשון שיציעו לכם תקבלו בשמחה, ותדעו שזה
 ה"זווג מן השמים", ואם תלכו בצורה כזו, אז אני
 מבטיח לכם שתהיה לכם הצלחה במציאת הזווג,
 ותהיו הכי מאשרים, ותבנו בית נאמן בישראל,
 ויהיה לכם שפע בביתכם; כי ברגע שאדם מוסר
 את עצמו לגמרי להקדוש-ברוך-הוא וחי עמו
 יתברך, ויודע ועד אשר אין בלעדיו יתברך כלל,
 והכל לכל אלקות גמור הוא ומוסר את עצמו
 לגמרי אל ההשגחה העליונה, אז הוא הכי מצליח
 — בין בגשמיות בין ברוחניות, אבל עקר הצרות
 שעוברים על האדם, הוא רק מחמת שמנתק את
 עצמו ממנו יתברך, וזה שיך בכל פרט ופרט
 מהחיים, הן בפרנסה, והן בבריאות, ומכל שכן
 במציאת הזווג, כי ברגע שאדם מוסר את עצמו
 לגמרי אליו יתברך, אז נגאל מכל צרותיו. ולכן,
 בני ובנותי היקרים, ראו מה לפניכם, תשליכו כבר
 את חכמתכם המדמה, ואל תסתובבו ברחובות
 לחפש את זיוגכם, ולבחר בבחירת לבכם המעקם,

אָלֵא תִמְסְרוּ אֶת נַפְשְׁכֶם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵת הַזְּוֹג
הָרֵאשׁוֹן שֶׁיִּצְיִעוּ לָכֶם תִּדְעוּ שֶׁזֶה ה"זווג מן
הַשָּׁמַיִם", וְתִבְנוּ בַּיִת נְאֻמָּן בְּיִשְׂרָאֵל, וְהַשְׂכִּינָה
תִּשָּׂרָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְתוֹלִידוֹ בָּנִים וּבָנוֹת חַיִּים
וְקַיָּמִים, וַיִּמְשֹׁךְ עֲלֵיכֶם בְּרָכָה וְהִצְלָחָה בְּכֹל מַעֲשֵׂה
יְדֵיכֶם.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

תְּפִלָּה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה לְמַצִּיאת הַזְּוֹג

מהספר הקדוש והנורא "לקויטי-תפלות"

(חלק ב' תפלה מה)

מֵהַצְּדִיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נֶתָן מְבַרְסֵלֵב, זְכוּתוֹ
יִגַּן עָלֵינוּ

וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂאוּמְרָה בְּכֹל יוֹם

אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דְּעָה, זַכְנוּ בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים
וְגִלָּה לָנוּ בְּחֶסְדֵיךָ הַעֲצוּמִים אֶת הַצְּדִיק
הָאֲמֵת שֶׁהוּא בְּעַל דְּעַת גְּדוֹל. זַכְנוּ לְמִצּוֹא
אוֹתוֹ וְלַהֲתַקְרֵב אֵלָיו בְּאַמֶּת, וְלִשְׁמֹעַ
תּוֹרָה מִפִּי הַקָּדוֹשׁ, וְרַחֵם עַל כָּל יִשְׂרָאֵל

אֲשֶׁר קָשָׁה לָהֶם לְמַצּוֹא זְיוּגָם (וּבְפָרֵט עַל
פְּלוֹנִי בֶן פְּלוֹנִי), וְעִזּוֹר לָהֶם וְהוֹשִׁיעָה לָהֶם
מִהֲרָה שְׂיִזְכּוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמַצּוֹא זְיוּגוֹ
הָאֲמִתִּי הַחֲגוּן לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם חֵישׁ קַל
מִהֲרָה, בְּלִי שׁוּם עֵבוֹב וּבְלִי שׁוּם צַעַר
וְיִסּוּרִים כָּלֵל. כִּי אֵין אֲתָנּוּ יוֹדֵעַ עַד מָה,
שׁוּם יַעֲצֶה וְתַחֲבוּלָה אֵיךְ לְבַקֵּשׁ הַזְיוּג לְכָל
אֶחָד. כִּי אֲתָה יוֹדֵעַ כִּמָּה קָשָׁה לְאָדָם
לְמַצּוֹא זְיוּגוֹ הָאֲמִתִּי, כִּי כָּל הַזְיוּגִים הֵם
שְׁנֵי הַפְּכִים, וּבְפָרֵט כִּי לְפַעֲמִים הֵם בְּחֻפָּה
גָּדוֹל מְאֹד, אֲשֶׁר קָשָׁה לְזוּגָן בְּקַרְיַעַת יָם
סוּף, וְאֵי אֶפְשָׁר לְחַבְרָם וּלְזוּגָם כִּי אִם עַל
יְדֵי הַדַּעַת הָאֲמִתִּי הַמְּשִׁדֵּךְ כָּל הַשְּׂדוּכִים.
עַל כֵּן צְרִיכִים לְשִׁמְעַת תּוֹרָה מִפִּי הַכֹּהֵן דַּעַת
הָאֲמִתִּי שֶׁהוּא מְחַדֵּשׁ חַדוּשִׁים נִפְלְאִים
בְּתוֹרָה, וּמְחַבֵּר וּמְיַחֵד אֶתְּוֹן רַבְרַבִּין

וְאֵתֹן זְעִירָיו, וּמְקַשֵּׁר וּמְשִׁדֵּךְ דְּבָרֵי תוֹרָה
מִמְקוֹם לְמָקוֹם, אֲשֶׁר עַל יְדוֹ נִגְמָרִים כָּל
הַשְּׂדוּכִים שְׂפָעוּלָם. בְּסוּד "כִּי שִׁפְתַי כִּיִּן
יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ"
רֵאשִׁית־בּוֹת שִׂידוֹ"ךְ, אֲבָל בְּעִזּוֹנוֹתֵינוּ
הַרְבִּים נִעְלָם מֵאֵתָנוּ וְלֹא נִדַע אֵיךְ לְמַצֵּא
אֶת הַבַּעַל דַּעַת הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה וְלִשְׁמַע תוֹרָה
מִפִּיו, וְעַתָּה מֵאֵין יָבֹא עֲזָרְנוּ, עַל כֵּן עֵינֵינוּ
תְּלוּיֹת אֵלֶיךָ לְבַד מְלֵא רַחֲמִים יוֹשֵׁב וּמְזוּזָה
זוּגִים, שְׁתַּחֲמַל עַל כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
הַצָּרִיכִים לְמַצוֹא זוּגִם (וּבְפָרֵט זְכוּי),
וְתִשְׁלַח לְכָל אֶחָד מִתְּהַרָה זוּגוֹ הַחֲגוּן לוֹ מִן
הַשָּׁמַיִם בְּאַמָּת, וְתִהְיֶה פֶרְצוֹנוֹ וְתִהְיֶה לוֹ
לְעֶזֶר וְלַחֻעִיל, וַיִּקְיָם בּוֹ וּבְכָל הַצָּרִיכִים
לְמַצוֹא זוּגִם "מְצֵא אִשָּׁה מְצֵא טוֹב וַיִּפְקֵן
רְצוֹן מִיְהוָה".

אָדוֹן יְחִיד, מָלֵא רַחֲמִים, צוֹפֵה וּמְבִיט עַד
סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת, הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד
וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים, חוּם וְרַחֵם וַחֲמֹל עַל
יְמֵי הַנְּעוּרִים שֶׁל נְעָרֵי עַמּוֹךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹדִיעֵנוּ נָא אֶת דְּרָכֶיךָ, אֵיךְ נִזְכָּה לְדַעַת
לְמִצְוֹת זְוִנְגָם הָאֲמִתִּי שֶׁל כָּל הַתְּלוּיִים בָּנוּ.
זִכְנוּ וְעֲזָרְנוּ שְׂבַכַּח וְזִכּוֹת הַצַּדִּיקִים
הַגְּדוֹלִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁהֵם הַדַּעַת הַקָּדוֹשׁ שֶׁל
כָּל הָעוֹלָמוֹת, אֲשֶׁר הִמְשִׁיכוּ וְגִלּוּ דַּעַת
גְּדוֹל וְנִפְלֵא בְּאֵמֶת גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּכַחַם
וְזִכּוֹתָם נִזְכָּה מִתְּרַח לְמִצְוֹת זְוִנְגָם שֶׁל
כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵעַמּוֹךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִזְכָּה
לְהַשְׁיֵאֵם מִתְּרַח לְמִזֵּל טוֹב לְחַיִּים טוֹבִים
אֲרוּכִים וְלְשָׁלוֹם. וְתִהְיֶה פְּרִצוֹנוֹ, וְלֹא
תִּהְיֶה מִנְּגֻדַת אֱלֹהֵינוּ כִּלְל חֵם וְשָׁלוֹם, רַק
יְדוּרוֹ בְּאַהֲבָה וְשָׁלוֹם בְּקִדְשָׁהּ וּבְטָהֳרָה

בְּרֵצוֹנְךָ בְּאַמְתּוֹ. וַיִּזְכּוּ כָּל עַמֶּיךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל לְשִׁמּוֹר אֶת הַבְּרִית קִדְשׁ בְּקִדְשָׁהּ
 גְּדוֹלָה בְּאַמְתּוֹ, אֲשֶׁר כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה תְּלוּיָהּ
 בָּזָה, וְהוּא עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן וְהַבְּחִירָה שֶׁל כָּל
 אָדָם בְּזָה הָעוֹלָם, בְּאֲשֶׁר גְּלִיתָ לָנוּ עַל יְדֵי
 חֲכָמֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים. וַיִּזְכּוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 לְהוֹלִיד מֵאַשְׁתּוֹ בָּנִים וּבָנוֹת דּוֹרוֹת וְדוֹרֵי
 דּוֹרוֹת עַד עוֹלָם, וְכֻלָּם יִהְיוּ חַיִּים וְקַיָּמִים
 לְעַבְדוֹתֶיךָ וּלְיִרְאַתֶּךָ לְאַרְבָּע יָמִים וְשָׁנִים
 מֵוָבִים. וַיִּכִּירוּ וַיִּדְעוּ אוֹתְךָ וְאֵת גְּדֻלַּת
 צְדִיקוֹךָ הָאֱמֵתִיִּם אֲשֶׁר בָּהֶם בְּחַרְתָּ,
 וַיִּתְגַּלֶּה לָהֶם הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ שֶׁהַשְּׂאִירוֹ כָּל
 הַצְּדִיקִים בְּזָה הָעוֹלָם.

רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם לֹא כַחֲטָאֵינוּ עָשִׂיתָ לָנוּ
 וְלֹא כְּעוֹנוֹתֵינוּ גָּמַלְתָּ עָלֵינוּ, גַּם
 עָתָה חוּם וְחַמֵּל עָלֵינוּ, וְשִׁמַּע תְּפִלָּתֵנוּ,

וְהִסְתֵּר פָּנָיָךְ מִחַטָּאֵינוּ וְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ
מִיָּחָה. וְאֵל תִּבְיֹט עַל מַעֲשֵׂינֹנוּ, רַק תִּבְיֹט עַל
זְכוֹת הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּם שְׂאֵנוּ סוֹמְכִים
עֲלֵיהֶם בְּכָל יְעַת, אֲשֶׁר מִיָּמֵי דַעְתִּיהֶם
הִקְדוֹשׁ אָנוּ שׁוֹתִין וּמְפִיחֶם אָנוּ חַיִּין, עַד
הַיּוֹם הַזֶּה. וְעַל יְדֵי זֶה יִזְכֶּה כָּל אֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל לְמִצּוֹא זְוִיגוֹ הָאֲמֵתִי מִיָּחָה.
וְתִמְלֵא כָּל מְשֻׁאלוֹתֵינוּ בְּרַחֲמִים, כְּכֹל
אֲשֶׁר שְׁאַלְתִּי מֵאֲתָךְ בְּעַל הַרְחָמִים בְּעַל
הַחֲמִלָּה בְּעַל הַחֲנִינָה כִּי רַחֲמֶיךָ לֹא כָלִים,
וְאֲתָה חֲפִץ שְׂגֹם גְּרוֹעַ וּפְחוֹת כְּמוֹנִי
כְּמוֹנִי, יִבְקֹשׁ אֹתְךָ עַל כָּל הַטּוֹב וְהַחֶסֶד,
כִּי אֲתָה טוֹב וּמְטִיב לְכֹל, וְזֶה עֵקֶר גְּדֻלָּתְךָ
כְּשֶׁאֲתָה עוֹשֶׂה חֶסֶד נִפְלָא עִם הַרְחוּקִים
מִמֶּךָ וּבְכַרְט עִם רְחוֹק כְּמוֹנִי, כִּי אֲתָה
חוֹנֵן אֶת מִי שְׂאֵינוּ רְאוּי לְחוֹן, וּמְרַחֵם עַל

בְּטַחָנוּ, נְגִילָה וְנִשְׂמַחָה בִּישׁוּעָתֶךָ, "יְהִי
לְרִצּוֹן אֱמֹרֵי פִי וְהַגִּיזוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה
צוּרֵי וְגֹאֲלֵי", אָמֵן וְאָמֵן:

מוֹהֲרָא"ש אָמַר, אֲשֶׁר בְּנֵי זוּג שְׂמֻכִּינִים
אֶחָד אֶת הַשְּׂנִי, וּמְחִזְקִים עֲצָמָם שְׂתַפְּסִים
לְכָל דְּבָר, וְאֵינָם מְאֲשִׁימִים זֶה אֶת זֶה, רַק
מְחִזְקִים וּמְעוֹדְדִים הָאֶחָד אֶת זוּלָתוֹ, זֶה
נִקְרָא זוּג מְצָלַח.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרנג)

קוֹנְטֵרַס

זוג מצלח

.א

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, מֵאַחַר
שֶׁהַפְּגִישׁ אֶתְכֶם הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בִּיחַד, וְהַסְכַּמְתֶּם
לְהִתְחַתֵּן, אַתֶּם הַזּוּג הָאֲמִתִּי; כִּי כַּךְ אָמְרוּ חַכְמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (זֶהַר הַקְּדוּשׁ ח"א פה:): שֶׁהַנְּשָׁמוֹת לְמַעַלָּה הֵן
נִשְׁמָה אַחַת, וְכִשְׂיֹרְדוֹת לְמַטָּה הֵן מִתְפַּצְּלוֹת, הַבֵּן
יֹרֵד דְּרָךְ זוּג הוֹרִים אֶחָד, וְהַבַּת יֹרֵדֶת דְּרָךְ זוּג שְׁנֵי,
וְכִשְׂיֹרְדִים לְמַטָּה, עַד שְׁמֵת־חֲבָרִים יַחַד — זֶה הַקֶּשֶׁי,
שֶׁעַל זֶה אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סִנְהֶדְרִין כב.): קִשְׂה
זוּגוֹ שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יַם סוּף, לְזֹאת לְהַפְּגִישׁ בֵּין
הַזָּכָר וְהַנְּקֵבָה, זֶה בָּא מְאֹד קִשְׂה. אָבֵל תִּכְף-וּמְיָד
כְּשֶׁהֵם נִפְגְּשִׁים בִּיחַד, וּמִסְכִּימִים לְהִתְחַתֵּן בְּהַחֲלָטָה

מחלטת, ועורכים אירוסין, בזה נתגלה שהן הן הנשמות שהיו למעלה בשמים נשמה אחת, ואם תחדירו בעצמכם ידיעה זו, אז כל הענין של הנשואין יהיה אצלכם באפן אחר לגמרי, כי תבנו בית עם הקדוש-ברוך-הוא, שזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה יז.): איש ואשה זכו — שכינה ביניהם, ואם לא זכו — אש אוכלתן; אם הם זוכים לדעת ידיעה זו, שלמעלה בשמים הם היו נשמה אחת, אך מטעם הכמוס הצרכו לרדת דרך שני זוגות הורים, ושהיו להם טבעים שונים, ויבואו משני רקעים אחרים לגמרי, ועתה כשמתאחדים ביחד והולכים לבנות בית בצותא, בזה נעשה יחוד עליון מאד, שזה יחוד בין 'לה', אבא ואמא חכמה ובינה, ולכן כשזוכים להחדיר בעצמם ידיעה זו — שהחתן שהוא האיש יש בו 'של שם הוי"ה ברוך הוא, והכלה שהיא האשה יש בה 'ה' של שם הוי"ה ברוך הוא, על-ידי-זה משרים שכינה בתוך ביתם, ואהבה והבנה שיש ביניהם זה בלתי רגיל; כי תכף-ומיד כשמכניסים את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבית, שזה אות 'ה' בתוך איש ואשה, אז הם הזוג המצלח ביותר, כי בבית ששורה השכינה, הינו שתמיד מדברים רק מהקדוש-ברוך-הוא, ובכל דבר מה שרק

קורה בבית מערבים את הקדוש-ברוך-הוא — הן לטוב והן להפך, חס ושלום, הן כשיש איזה נזק, חס ושלום, יודעים שהכל מהקדוש-ברוך-הוא, והן כשהולך בטוב נותנים תודה להקדוש-ברוך-הוא, אזי הזוג הזה הוא מצלח עד מאד; אבל אם, חס ושלום, אין מכניסים את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הנשואין, וחושבים שהיה זה סתם מקרה ומזל או טבע שנפגשנו, והיתה בחירת הלב, חס ושלום, בזה מוציאים את הקדוש-ברוך-הוא מהבית ומהזוג, ונשאר אש ואש; כי אות י' ואות ה' פורחות, ועל-ידי-זה מתחילים, חס ושלום, מריבות ונפוחים ותאוות, וכל הבית מתפרק, חס ושלום.

לזאת ראו, בני ובנותי היקרים, מה לפניכם, מאחר שהפגיש אתכם הקדוש-ברוך-הוא ביחד, והספמתם להתארס ולהנשא, הרי זה סימן שלמעלה בשמים ובעולמות העליונים היתה נשמתכם נשמה אחת; ועל-כן גם עכשו תתחילו להתנהג כף, ותדעו שאתם אחד, הינו שעליכם להתאחד יחד בהבנה הדדית, שהאחד יבין את השני, ואחד יעזר לשני. ועליכם לדעת, כי נשואין זוהי שתפוח, וכמו בשתפוח מתחלקים הן ברוח והן בהפסד, כמו-כן

בְּנִשְׁוֹאִין צְרִיכִים לְהִיּוֹת מוֹכְנִים לְכָל, אִם יֵשׁ רִוּחַ, אֲסוּר לְטַל אֶת הַזְּכוּת לְעֲצָמוֹ, הֵינּוּ לוֹמְרִי, שְׁפֹל הַהֲצֻלְחָה רַק בְּגִלְלִי, מִפְּנֵי שְׁאֲנִי פִקַּח, וְאֲנִי מִשְׁכִּיל, וְאֲנִי חָכָם וְלֹא הֵצֵד הַשְּׁנִי, וְלִהְפֹךְ כְּשֵׁי שׁ הַפֶּסֶד אֲסוּר לְהַשְׁלִיךְ אֶת הָאֲשָׁמָה עַל הַשְּׁנִי, כְּאִלוֹ אֵת אוֹ אֶתְהָ אֲשָׁם בְּכָל אֲשֶׁר קָרָה. אֵין זֶה נִקְרָאת שְׁתַּפּוֹת כָּלִל וְכָלִל, וְאֵין זֶה נִקְרָא זוּג אֲמַתִּי וְנִשְׁוֹאִין מְצַלְחִים; כִּי עֵקֶר הַצְּלַחַת הַזּוּג — כְּשִׁיּוֹדְעִים שֶׁהֵם שְׁתַּפִּים בְּכָל — בֵּין בְּרוּחַ בֵּין בַּהֲפֶסֶד, וְאִז אִם מִתְחַתְּנִים בְּאִפְּן כְּזֶה, שְׁיִוֹדַע הַזּוּג שֶׁהוּא שְׁתַּף בְּכָל, אֲזִי נַעֲשֶׂה הַמְצַלַח בְּיֹתֵר.

וְלִכֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, רְאוּ מַה לְפָנֵיכֶם, זְכְרוּ הַיֵּטֵב אֶת הַחֲסֵד חֲנָם שֶׁעָשִׂה עִמָּכֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַפְּגִישְׁכֶם בְּיַחַד, וְנִסְכֶּם בְּלִבְכֶם לְבָנוֹת בֵּית בְּצוֹתָא וְלִהְתַּחַתֵּן, זְכְרוּ תָמִיד שְׁלִמְעָלָה בְּשָׁמַיִם הֵייתֶם נְשָׁמָה אַחַת, וְעַכְשָׁו פֹּה בְּאַרְצֵן, תִּשְׁתַּדְּלוּ לְהִיּוֹת נְשָׁמָה אַחַת כְּדִגְמָא דְלַעִילָא, וְתַקִּימוּ בֵּית לְתַפְאֲרַת, וְתַכְבְּדוּ זֶה אֶת זֶה, וְתִשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד לְעֶזֶר אֶחָד לְשָׁנִי בְּמָה שָׁרֵק יְכוּלִים, בְּעֲצָה בְּדֶרֶךְ וּבְהִנְהָגָה, לְהוֹעֵץ תָּמִיד עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֶט, וְאִז תִּהְיוּ הַזּוּג הַמְצַלַח בְּיֹתֵר בְּתַיִם.

ב.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם,
מֵאַחַר שְׂזֻכֵיכֶם לְמִצְאָא אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, עֲלֵיכֶם לְהוֹדוֹת
וּלְהִלֵּל וּלְשַׁבַּח וּלְפָאֵר וּלְקַלֵּס בְּכָל יוֹם אֶת הַקְּדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא עַל גְּדֹל הַחֶסֶד חֲנָם שְׁעָשָׂה עִמָּכֶם, כִּי כַּמָּה
אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַב רַבּוֹת רְוָקִים וְרוֹקוֹת מְסֻתוֹכְבִּים
וְאֵינָם מוֹצְאִים זֶה אֶת זֶה, וְאַתְּכֶם עָשָׂה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא אֶת הַחֶסֶד הַגְּדוֹל הַזֶּה, שְׁמַצְאָתֶם אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי,
רְאוּ לְשִׁתְּףוּ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, בְּתוֹךְ
הַבְּנִין שְׂאֵתֶם בּוֹנִים יַחַד, וְאִז תִּהְיוּ הַזּוּג הַמְּצֻלָּח
בְּיוֹתֵר; כִּי בּוֹ בְּרָגַע שְׁמִכְנִיסִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בְּתוֹךְ הַנְּשׂוֹאִין, כְּכָר נַעֲשִׂים זּוּג מְצֻלָּח; כִּי בְּלִי
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵין כְּלוּם, יֵשׁ רַק מַחְלָקֶת
וּמְרִיבוֹת, עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת, צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמִכְאוּבִים
רְעִים, רַחֲמָנָא לִישְׁזָבֵן, וְלָכֵן תַּעֲשׂוּ כָּל מִינֵי מְאַמְצִים
לְהוֹדוֹת וּלְהִלֵּל בְּכָל יוֹם אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל
גְּדֹל הַחֶסֶד הַנִּפְלָא הַזֶּה שְׁעָשָׂה עִמָּכֶם, וּבְזֶה יִהְיֶה
לָכֶם כַּח לְבַקֵּשׁ גַּם לְהַבָּא, שְׁכָּל מַה שְׁתַּצְטָרְכוּ בְּבֵית
— הֵן פְּרִנְסָה, הֵן בְּנִים, הֵן בְּרִיאוֹת, תְּבַקְּשׁוּ רַק מִמֶּנּוּ
יִתְּבַרַךְ, כִּי כָּל מַה שְׁאָדָם צָרִיף בְּזֶה הָעוֹלָם, אֵין מִמִּי
לְבַקֵּשׁ רַק מֵהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכָל זְמַן שְׁלֵא תַחְדִּירוּ

בַּעֲצַמְכֶם שְׁבוּזָה הָעוֹלָם אֵין מִי שְׁרוּצָה בְּטוֹבַתְכֶם
 וּבְהִצְלַחַתְכֶם כְּמוֹ אַתֶּם בַּעֲצַמְכֶם, אַזִּי יִהְיוּ לָכֶם
 קְשִׁיִּים, כִּי "זוג מצלח" זֶהוּ רַק, כְּשִׁיּוֹדְעִים בְּנֵי הַזּוּג
 שְׂאִין לָהֶם אֶף אֶחָד רַק הֵם בַּעֲצַמָּם עִם הַקְּדוּשָׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ב, כד): "עַל-כֵּן יַעֲזֹב
 אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר
 אֶחָד", בְּרִגַע שֶׁהִתְחַתְּנָתֶם בְּיַחַד, עֲלֵיכֶם לְדַעַת שֶׁאַתֶּם
 בָּשָׂר אֶחָד, וְאַל תִּתְּנוּ שְׂתִיתְעַרְבוּ הַהוֹרִים מִשְׁנֵי
 הַצְּדָדִים בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן, מִצַּד אֶחָד — צְרִיכִים
 לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר מְאֹד אֶת הַהוֹרִים, וְלִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ לְקִיָּם
 מִצְוֹת כְּבוֹד אָב וְאִם, שְׁזוֹ הַמְּצוּהָ הִכִּי גְדוֹלָה וְהִכִּי
 יִקְרָה, עַד שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, שֶׁמִּצְוֹת כְּבוֹד
 אָב וְאִם הִיא חֲמוּרָה שְׁבַח־מִוֹרֹת (פְּסִיקְתָא רַבְתִּי כג),
 אֲבָל כָּל זֶה רַק בְּנוֹגֵעַ לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר, אֶף מֵה שֶׁשִּׁיף
 בִּינֵיכֶם, אֵל תִּתְּנוּ לְאֶף אֶחָד לְהִתְעַרֵּב בְּנִשְׂוֵאֵיכֶם,
 בְּוַדַּאי זֶה אֲסוּר חֲמוּר לְהִתְחַצֵּף לַהוֹרִים, וְאֶפְלוּ אִם
 הֵם רוֹצִים לְהִתְעַרֵּב בְּחַיֵּי נִשְׂוֵאֵיכֶם, צְרִיף לְשִׁמְעַ
 אוֹתָם, וְאַחֲר־כֵּן תַּעֲשׂוּ כְּפִי שֶׁאַתֶּם מְבִינִים שְׁזֵה טוֹב
 בְּחַיֵּיכֶם, וְאִם תִּתְּנֶהֱגוּ בְּצוּרָה כְּזוֹ, תִּהְיוּ "זוג מצלח".

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְלַמֵּד חֲכָמַת הַחַיִּים,
אֲשֶׁר זֶה יְסוּד גְּדוֹל בְּחַיֵּי "זוּג מִצְלַח", כִּי מִכָּל דְּבָר
בְּעוֹלָם יְכוּלִים לְלַמֵּד. עֲלֵיכֶם לְהִבִּין, שֶׁהַחַיִּים אֵינָם
קָלִים כָּל-כָּף כְּמוֹ שְׁחוֹשְׁבִים, וְכֵן אֵינָם קָשִׁים כָּל-כָּף
כְּמוֹ שְׁחוֹשְׁבִים, אִם מְתַנְהֲגִים עַל-פִּי הַתּוֹרָה וְעוֹשִׂים
אֶת רְצוֹנוֹ יְתָבְרָךְ, וְהַבִּית מְתַנְהֵג רַק כְּפִי דְרָכֵי הַתּוֹרָה,
אִז הַחַיִּים אֵינָם קָשִׁים כָּל-כָּף; כִּי מֵה שְׁצַנְנוּ הַבוֹרָא
יְתָבְרָךְ שְׁמוֹ, זוֹ הַדְרָךְ הַנְּכוֹנָה, וְאִם חֵס וְשְׁלוֹם, אֵין
הוֹלְכִים בְּדְרָךְ הַתּוֹרָה, וְאֵין מְתַנְהֲגִים בְּבֵית כְּפִי
שֶׁהַתּוֹרָה צוֹתָה אוֹתָנוּ, אִז הַחַיִּים קָשִׁים מְאֹד, כִּי בְּלִי
דְרָךְ הַתּוֹרָה, הַחַיִּים קָשִׁים מִנְּשָׂא; וְלִכֵּן רָאוּ מֵה
לְפָנֵיכֶם, רָאוּ לְבָנוֹת אֶת בֵּיתְכֶם עַל-פִּי דְרָךְ הַתּוֹרָה
הַקְדוּשָׁה שֶׁהִיא חֲכָמַתוֹ יְתָבְרָךְ, כִּי הַתּוֹרָה וְהַקְדוּשָׁה-
בְּרוּךְ-הוּא אֶחָד הֵם, וּבְזֵה שֶׁתַּתְנַהֲגוּ עַל-פִּי דְרָכֵי
הַתּוֹרָה, אַתֶּם נִכְנָסִים בְּחֲכָמַתוֹ יְתָבְרָךְ, שֶׁשָּׁם הַכֹּל
הוֹלֵךְ יֵשֶׁר וְחָלֵק. וְלִכֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, אֶת
אֲשֶׁר לְפָנֵיכֶם, הַנְּסִיווֹת בְּחַיִּים קָשִׁים וּמְרִים מְאֹד, כִּי
כָּל אֶחָד מוֹשֵׁף לְכוּוֹן אַחַר, וְכָל אֶחָד מְנַהֵג אֶת חַיֵּי
הַנְּשׂוֹאִין בְּאֶפֶן אַחַר, וְכָל אֶחָד מְדַרִּיף אֶת הַזּוּג בְּדְרָךְ
אַחֲרָת, כָּל זֶה גוֹרֵם כְּשֶׁלוֹן לַזּוּג, כְּשֶׁאֵין לָהֶם קוֹ יֵשֶׁר

שֶׁל הַתּוֹרָה; כִּי בּוֹ בְּרָגַע שְׁלוֹקְחִים אֶת דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה, וּמְתַנְהֲגִים כְּפִי שֶׁהַתּוֹרָה הִקְדוּשָׁה צוֹתֵנוּ, בְּכָל פֶּרֶט וּפְרָט בְּחַיֵּי הַנְּשׂוּאִין, בְּזֶה מְשַׁתְּפִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ חַיֵּי הַנְּשׂוּאִין, וּבְזֶה נַעֲשִׂים "זוג מצלח", וְלִכֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, תַּחֲדִירוּ בְּעֶצְמְכֶם אֶת יְדִיעוֹת אֱלֹהֵי, אִם אַתֶּם רוֹצִים לְבָנוֹת בֵּית חַם, בֵּית מְלֵא אֱהָבָה, בֵּית שֶׁל הַבְּנֵה הַדְּדִית, בֵּית שְׁאֲחָד מְרַגֵּשׁ אֶת הַשְּׂנִי, בֵּית שֶׁל חַם וְאַהֲבָה וְשִׁתְּפוּת אֲמִתִּית, תַּתְּנֶהְגוּ רַק כְּפִי שֶׁהַתּוֹרָה הִקְדוּשָׁה מְצִוָּה אוֹתֵנוּ, אֲשֶׁר בְּזֶה אַתֶּם מְכַנְּיָסִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְאִז אֵף אֶחָד בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְהַפְרִיד בֵּינְכֶם, מֵאַחַר שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא אִתְּכֶם עַל-יְדֵי שֶׁאַתֶּם מְקַיְּמִים אֶת רְצוֹנוֹ יְתִבְרַךְ, וְאִז תִּהְיוּ "זוג מצלח", וְהִכִּי מְאֻשְׁרִים בְּחַיֵּי נְשׂוּאֵיכֶם.

ד.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, אִם אַתֶּם רוֹצִים לְזַכּוֹת לְהִיוֹת זוג מצלח, אֵף פַּעַם אֵל תַּעֲרְבוּ אַחֲרַיִם בְּפִרְטִיּוֹת שְׁלֹכֶם, וּמָה שֶׁקוֹרָה בֵּינֵיכֶם, אֲסוּר שְׂיִצָּא מִכְּתָלֵי בֵּיתְכֶם, רַק שְׂיִשָּׂאֵר בֵּינֵיכֶם, וְאֵל תִּאֲמִינוּ לְאֵף אֶחָד, וְאִז תִּהְיוּ "זוג מצלח", כִּי

לפְּעָמִים חוֹשְׁבִים שֵׁישׁ לְאָדָם אֵילוּ יְדִידִים לְהַתְיַעַץ עִמָּהֶם, וּלְבַסּוֹף חוֹפְרִים לְעַצְמָם בּוֹר. וְזָכְרוּ זֹאת הֵיטֵב הֵיטֵב, כִּי עֲצוֹת שֶׁל הַמּוֹן-עַם הֵן עֲצוֹת הַנְּחָשׁ, שֶׁגָּרַם פְּרוּד בֵּין אָדָם לַחֲוָה, כִּי עֲצוֹת שֶׁל הַמּוֹן-עַם יֵשׁ בְּזֶה קִנְיָה, בְּדֶרֶךְ הַנְּחָשׁ שֶׁקִּנְיָה בְּחֲוָה, אֲבָל עֲצוֹת הַצַּדִּיק, הוּא כֵּלּוֹ זֶרַע אֱמֶת, זֶרַע קֹדֶשׁ (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן, חֵלֶק א', סִימָן ז'), כִּי הוּא נִמְצָא כְּכֹר בְּעוֹלָם הַבָּא, דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין לִפְנֵי מַרְאֵה עֵינָיו כְּלוּם, רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵינוּ רוֹצֵה שׁוּם דְּבָר רַק אֶת הַטּוֹב מֵעַם יִשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן רָאוּ לֹא לְעָרֵב אַחֲרֵים בְּתוֹךְ חַיֵּי נִשְׁוֹאֵיכֶם, אֲלֹא תַתִּיעְצוּ בְּכָל יַעַת רַק עִם צַדִּיק שֶׁדְּבוּק תָּמִיד בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא יְדַרִּיף אֶתְכֶם בְּדֶרֶךְ הַנְּכוּנָה וְהַיִּשְׁרָה בְּיוֹתֵר, וְאִם תַּצִּיתוּ אוֹתִי בְּזֶה, אֲזִ תְּהִי "זוג מצלח" מְאֹד, וְתִקְיֵמוּ בֵּית לְתַפְאֶרֶת, וְתוֹלִידוֹ בָּנִים וּבָנוֹת מְצַלְחִים מְאֹד.

ה.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם אַתֶּם רוֹצִים לְהִיּוֹת "זוג מצלח", תִּשְׁתַּדְּלוּ לְדוֹן אֶחָד אֶת זוּלְתוֹ תָּמִיד לְכַף זְכוּת, וְאַפְלוּ אִם קָרָה אֵיזָה הַפְּסֵד מְמוֹן, אוֹ אֵיזוֹ טְעוֹת קָרְתָה בְּבֵית, אוֹ אֵיזָה נֶזֶק שֶׁנִּגְרַם עַל-יְדֵי אֶחָד

מבני הזוג, תמיד תשתדלו לדון אחד את השני לכף זכות, שלא יהיה זה במזיד, ואפלו חס ושלום, כשבאים לידי פעם או מתפרצים, חס וחלילה, תמיד צריכים לדון אחד את השני לכף זכות, ולהשתדל מאד להתעניין האחד בזולתו מה קרה ולעזור לו בכל מיני עצות ואפנים שרק יש, העקר לא לעשות איזה עסק גדול ממה שקרה בבית, סוף כל סוף בני אדם הם בשר ודם ויכולים לטעות, וצריכים למחל אחד לשני, ואז אם תלכו בדרך זו, תהיו "זוג מצלח" עד מאד, ואם תחדירו בעצמכם ידיעות אלו, אזי לא תצטרכו להגיע לזה, כי מלכתחלה תבנו את ביתכם עם אהבה וחם כזה, שאתם חיים ביחד עם הקדוש-ברוך-הוא, ותמיד תדעו שהיא יתברך מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ואין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, ובו ברגע שתחיו כף עם ידיעות אלו, אז תצליחו מאד בחיי נשואיכם ותהיו "זוג מצלח", ותמחלו האחד לזולתו, ותכבדו ותיקרו האחד את השני, ואז תראו ברכה והצלחה בחיי נשואיכם.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם,
שְׁתַּחֲוּוּ בְּיַחַד בְּאַהֲבָה וּבְהִבְנָה הַדְּדִית, וְאַף פַּעַם אֶל
תְּצַעְרוּ הָאֶחָד אֶת זוּלְתוֹ, כִּי עֲלֵיכֶם לְדַעַת, אֲשֶׁר
לְשֵׁנֵיכֶם יֵשׁ רְגָשׁוֹת, וּשְׁנֵיכֶם רְגִישִׁים, הַבֵּעַל צָרִיף
לְדַעַת שְׁאֲשָׁתוֹ רְגִישָׁה מְאֹד, אֲזִי אֲסוּר לְצַעְרָהּ בְּשׁוּם
פָּנִים וְאַפֵּן, אֲלֹא לְתַת לָהּ אֶת כָּל תְּשׁוּמַת־הַלֵּב
שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי סוּף כָּל סוּף אֵין לָהּ רַק אֶת אֲשֶׁתָּהּ, וְאִם
אֲתָהּ לֹא תִרְחַם עָלֶיהָ, אֵף אֶחָד לֹא יִרְחַם עָלֶיהָ, וְכֵן
הַדָּבָר עַל הָאִשָּׁה לְדַעַת, שֶׁהַבֵּעַל רְגִישׁ, אֲזִי אֲסוּר
לְצַעְרוֹ בְּשׁוּם פָּנִים וְאַפֵּן, אֲלֹא לְתַת לוֹ אֶת כָּל
תְּשׁוּמַת־הַלֵּב שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי סוּף כָּל סוּף אֵין לָהּ אֲלֹא
אֶת בִּעְלָהּ, וְאִם תִּכְנִיסוּ בְּעֶצְמְכֶם יְדִיעוֹת אֵלוֹ, שְׂאֵין
לְכֶם אֵף אֶחָד בְּעוֹלָם רַק אֶחָד אֶת הַשְּׁנֵי, אֲזִי תִהְיוּ
הַזּוּג הַמְּצַלַּח בְּיוֹתֵר בְּעוֹלָם, וְכִמְעַט כָּל בֵּית שֵׁישׁ בּוֹ
מְרִיבוֹת וְאֵי הִבְנוֹת זֶהוּ רַק מִחֲמַת שֶׁהָאֶחָד אֵינוֹ רוֹצֵה
לְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל שְׁלִזוּלְתוֹ יֵשׁ נִקְדַּת תְּרַפָּה, וְאֲסוּר
לְנַצֵּל אֶת הַחֲלָשָׁה שֶׁל אֶחָד מִבְּנֵי הַזּוּג, אֲלֹא צָרִיכִים
לְיוֹתֵר אֶחָד לְשֵׁנֵי בְּכָל מְחִיר, וּלְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת
רְגִשׁוֹתָיו. וְאִם תִּקְיְמוּ אֶת דְּבָרֵי אֵלֶּה, אֲזִי תִהְיוּ הַזּוּג
הַמְּצַלַּח בְּיוֹתֵר בַּחַיִּים. אֲבָל זְכוּר תִּזְכְּרוּ, שְׂאֵי אֶפְשָׁר

לְהַגִּיעַ לְזֶה, אֲלֵא אִם מְצַרְפִּים אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ הוּא
בְּתוֹךְ הַבַּיִת, צְרִיכִים לְקַיֵּם אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ בְּחַיֵּי
הַנְּשׂוּאִין, אֲשֶׁר זֶה כָּלֵל הַהִלְכוֹת שֶׁבַתּוֹרָה שְׁשִׁיכוֹת
לְבְנֵי הַזּוּג, וְאִם תִּתְנַהֲגוּ כֵן, אֲזִי אֶף פַּעַם לֹא יִהְיוּ
בִּינֵיכֶם אֵי הַכְּנוּת וּמְרִיבוֹת וּכְפוּחִים, רַק תִּהְיוּ מְאַחְדִּים
בְּאַחֲדוּת אַחַת, מֵאַחַר שֶׁאַתֶּם נִכְלָלִים בְּאַחֲדוּתוֹ
יִתְבָּרַךְ. וְאֲשֶׁרִי בְנֵי הַזּוּג שֶׁמְחַדִּירִים דְּבָרִים אֵלּוֹ בְּתוֹךְ
חַיֵּי נְשׂוּאֵיהֶם, שָׂאזֹ יִהְיוּ הַמְצַלְחִים וְהַמְאַשְׁרִים בְּיֹתֵר
בְּחַיֵּיהֶם.

ז.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי עַקֵּר
הַצְּלַחַת חַיֵּי הַנְּשׂוּאִין הוּא רַק כְּשִׂיּוּדְעִים שְׁשִׁינֵיכֶם
הֵייתֶם נְשָׂמָה אַחַת בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וְלִכֵּן אִם אַתֶּם
רוֹצִים לְהַמְשִׁיךְ לְהֵיוֹת נְשָׂמָה אַחַת בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּכְמוֹ
שֶׁחֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (קִהְלַת רַבָּה, פָּרָשָׁה ד'): טוֹבִים
הַשְּׂנִים — אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ, מִן הָאֶחָד — זֶה לְעַצְמוֹ וְזֶה
לְעַצְמוֹ; וּבִכֵּן, אִם רְצוֹנְכֶם לְהֵיוֹת נְשָׂמָה אַחַת, אֲשֶׁר
כֵּן תִּהְיוּ "זוּג מְצַלַח", זֶהוּ רַק כְּשִׂאִין לְכֶם כָּאֵן שׁוֹם
כְּוָנוֹת אִישִׁיּוֹת, הָאֶחָד לְהַקְנִיט אֶת זוּלָתוֹ, אֲלֵא הַבַּעַל
מְכַבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ, וְהָאִשָּׁה מְכַבֶּדֶת אֶת בַּעְלָהּ, כִּי

'אֲשֶׁתּוֹ כְּגֹפֹו' (יבמות סב.), וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים
 (ירושלמי ברכות, פֶּרֶק ט'): אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה,
 וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לְשְׁנֵיהֶם בְּלֹא
 שְׂכִינָה; וְאִם תִּישָׁמוּ אֶת יַדֵּיעָה זֹו בְּחַיֵּי נִשְׁוֹאִיכֶם, אָז
 תִּצְלִיחוּ מְאֹד, וּבִכְפֹּרֶט הַבַּעַל צָרִיף תָּמִיד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר
 אֶת אֲשֶׁתּוֹ עַד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים
 (בְּבֹא מְצִיעָא נט.): לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֹהִיר בְּאוֹנָאת אֲשֶׁתּוֹ,
 שְׁמֵתוֹף שְׁדַמְעָתָה מְצוּיָה אוֹנָאתָה קְרוּבָה; שְׁיִזְהֵר אָף
 פַּעַם לֹא לְצַעְרָהּ, וְאִפְלוּ אִם עָשְׂתָה אֵיזָה מְשָׁגָה אוֹ
 טְעוֹת בְּחַיִּים, אוֹ יֵשׁ לָהּ חֲסָרוֹן אוֹ מוּם כְּלָשָׁהּ, אָף
 פַּעַם אָסוּר לְהִזְכִּיר זֹאת, כִּי הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְקַפֵּיד
 מְאֹד מְאֹד עַל הַקְנָטַת הָאִשָּׁה, וְכָל הַהֲצַלְחָה
 וְהַעֲשִׂירוֹת תְּלוּיּוֹת רַק בְּזֵה, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (שם):
 לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֹהִיר בְּכָבוֹד אֲשֶׁתּוֹ, שְׂאִין הַבְּרָכָה
 מְצוּיָה בְּתוֹף בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֱלֹא בְּשָׁבִיל אֲשֶׁתּוֹ,
 וְאָמְרוּ (שם): אוֹקִירוּ לְנִשְׁיֵיכֶם כִּי הֵיכִי דַתְתַּעְתְּרוּ,
 תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְרוּ אֶת נִשְׁוֹתֵיכֶם כְּדִי שְׁתַּתְעֲשְׂרוּ, כִּי כָּל
 הַעֲשִׂירוֹת בָּאָה רַק בְּזִכּוֹת הָאִשָּׁה (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א',
 סִימָן סט), וְאֵל תַּחֲשַׁב שְׂמָה שְׁהַצְלַחַת בְּחַיֵּיךְ הֵן
 בְּפִרְנָסָה וְהֵן בְּחֲכָמָה זֶה בָּא מְצַד עֲצֻמָּה, אֱלֹא הַכֹּל
 בָּא מִהָאִשָּׁה, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (גְּדוּרִים מֵא.):
 בְּחֲסָר כָּל — בְּלֹא אִשָּׁה; אִם אֵין לְאָדָם אִשָּׁה, אֵין

לו כלום; ועל-כֵּן עָלִיךָ לְזָכֹר דְּבָר זֶה הַיָּטֵב הַיָּטֵב, שְׁבִלִי אֲשֶׁתְּךָ לֹא הָיִיתָ מְגִיעַ לְשׁוֹם דְּבָר, וְלִכֵּן עָלִיךָ לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אוֹתָהּ עַד מְאֹד. וְכֵן עַל הָאִשָּׁה לְדַעַת שְׁבִלִי בַעֲלָהּ הִיא כָּלוּם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת קיח:): טֵב לְמִיתֵב טַן דּוּ מְלִמִּיתֵב אַרְמְלוֹ; יוֹתֵר טוֹב לְאִשָּׁה, לְחַיּוֹת בְּיַחַד, מְלִישֵׁב חֵס וְשָׁלוֹם, אֶלְמָנָה, כִּי שְׁנֵיהֶם צָרִיכִים זֶה לָזֶה; וְלִכֵּן רְאוּ לְכַבֵּד הָאֶחָד אֶת זִוְלָתוֹ, וְתַבִּינוּ אֶת נְקֻדוֹת הַתַּרְפָּה שֶׁל שְׁנֵיכֶם, וְתִשְׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד לֹא לְנֹצֵל אוֹתָן, אֲלֹא תִמְסְרוּ נַפְשְׁכֶם לְחַיּוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה וּבְהִבָּנָה הַדְּדִית, וְאִז תִּהְיוּ "זוג מצלח".

ח.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְּקָרִים! מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שְׁכָל אֲשֶׁר שְׁמַעְתֶּם מִמֶּנִּי עַד עַתָּה תַחֲקִקוּ הַיָּטֵב בְּלִבְכֶם, וְזָכְרוּ זֹאת כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם, אֲפֹלוּ שִׁיגִיעוּ, חֵס וְשָׁלוֹם, מִצָּבִים קָשִׁים שֶׁלֹּא יִהְיוּ, עִם כָּל זֹאת תִּמְסְרוּ אֶת נַפְשְׁכֶם לְקַיֵּם כָּל מַה שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, כִּי אֵין לִי שׁוֹם כְּוָנָה צְדָדִית, אֲלֹא שֶׁתִּהְיוּ הִכִּי מְאֻשְׁרִים בְּחַיִּים, וְתִהְיוּ "זוג מצלח", וְלִכֵּן בֵּל תַּחֲסֹר בֵּינֵיכֶם אַהֲבָה, וְעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הָאַהֲבָה הָאַמְתִּית הוּא —

כְּשֶׁעוֹשִׁים אֶת רְצוֹן הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְחַיִּים עַל-פִּי
 דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה. וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת סב:):
 הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגוּפוֹ, וְהַמְּכַבֵּדָה יוֹתֵר מְגוּפוֹ, עָלָיו
 הַכֶּתוּב אוֹמֵר: "וַיִּדְעָתָּ כִּי שְׁלוֹם אָהֶלְךָ", כִּי אִם יֵשׁ
 אֲהָבָה אֲמַתִּית, אִזּוֹ יֵשׁ שְׁלוֹם אֲמַתִּי בְּתוֹךְ הַבַּיִת. וְלָכֵן
 רָאוּ לְמַסֵּר אֶת נַפְשָׁכֶם עַל נִקְיָה זוֹ — לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר
 אֶחָד אֶת זוּלָתוֹ, וְדַעוּ שֶׁמְשִׁימָה גְדוּלָה מְסֹרוֹ בְּיַדְכֶם,
 לְבָנוֹת עֲתִיד מְצַלַח, לְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת, וּלְהַחֲדִיר גַּם
 בָּהֶם אֶת הָאֲמוּנָה הַפְּשׁוּטָה שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ
 וּמֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ מִדּוֹר דּוֹר, וְאִזּוֹ תִצְלַיְחוּ בְּחַיֵּי
 נְשׂוּאֵיכֶם, וּמָה גַּם כְּשֶׁהֵילָדִים שֶׁתּוֹלִידוּ בְּעִזְרָתוֹ
 יִתְבָּרַךְ, יֵרְאוּ אֶת הָאֲהָבָה וְהַחֵם שֶׁיֵּשׁ בֵּין הַהוֹרִים,
 וְהַהֲבָנָה הַדָּדִית וְהַכְּבוֹד שֶׁמְכַבְּדִים זֶה אֶת זֶה, דְּבַר
 זֶה יִשְׁפִיעַ עֲלֵיהֶם, וְהֵם יִגְדְּלוּ מְצַלְחִים בְּחַיֵּיהֶם
 וּבְרֵיאוּם בְּנַפְשָׁם; כִּי רַב הֵילָדִים הַבְּעֵיטִיִּים, יוֹצְאִים
 מִזּוּג שֶׁאֵינָנוּ מְאֹשֵׁר, מִבְּנֵי זוּג שֶׁרַבִּים בֵּינֵיהֶם, וְאֵינָם
 מְכַבְּדִים זֶה אֶת זֶה, צוֹעֲקִים וּמְשִׁפִּילִים הָאֶחָד אֶת
 זוּלָתוֹ, וְהֵילָדִים רוֹאִים הַתְּנַהְגוֹת כְּזוֹ, דְּבַר זֶה מְשִׁפִּיעַ
 עַל נַפְשָׁם, וְהוֹרֵס אֶת בְּטַחְוֹנָם הָעֲצָמִי, וּמְסַתּוֹבְבִים
 שְׂבוּרִים וְרְצוּצִים כְּשֶׁרוֹאִים שֶׁהָאָבָא וְהָאֵמָא רַבִּים
 בֵּינֵיהֶם, וַיֵּשׁ אֲצֵלָם וּפּוֹחִים וְאֵי הַבָּנוֹת. וְלָכֵן תִּמְסְרוּ
 אֶת נַפְשָׁכֶם, שְׂאֵף פַּעַם לֹא יִהְיוּ בֵּינֵיכֶם מְרִיבוֹת

וּפְנוּחִים, וְאֶפְלוּ שְׂאֵתָם רוּצִים לְהִתְיַעַץ, אוּ יֵשׁ בֵּינֵיכֶם
 אֵילוּ חֲלוּקֵי דְבָרִים, תָּמִיד תִּשְׁתַּדְּלוּ לְהִתְפַּשֵּׁר וּלְהַדְבִּיר
 בַּחוּץ בְּלֹא נֹכַחֹת הַיְלָדִים, אֲזִי יִגְדְּלוּ הַיְלָדִים בְּרִיאִים
 בְּנִפְשָׁם וּבְשִׁכְלָם, וְיִכְנָס בָּהֶם בְּטָחוֹן עֲצָמִי, וְיִהְיוּ
 מְצַלְחִים מְאֹד; כִּי אֲסוּר לַיְלָדִים לִרְאוֹת אֶף פַּעַם
 הוֹרִים רַבִּים וּמְתוֹכַחִים בֵּינֵיהֶם, וּמְכַל שְׂכָן כְּשֵׁי־שׁ
 צְעָקוֹת וּמְרִיבוֹת בַּבַּיִת, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, זֶה סֵם הַמּוֹת
 לַיְלָדִים. וְלִכֵּן רְאוּ לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁכֶם עַל נִקְדָּה זוֹ,
 שְׁתִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם תָּמִיד אֲהָבָה אֲמִתִּית. וְאֵל כָּל זֶה תִּזְכּוּ
 רַק אִם תִּכְנִיסוּ בְּחַיֵּי נְשׂוֹאֵיכֶם נִקְדָּה זוֹ, אֲזִי תִהְיוּ "זוּג
 מְצַלְחִים" עַד מְאֹד; כִּי בְּרַגְעַ שְׂמִכְנִיסִים אֶת הַקְּדוּשָׁה-
 בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, אֲזִי אֶפְלוּ שְׂקָרָה מְקָרָה שְׁלֹא
 יִקְרָה, שְׁנַעֲשֶׂה, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אֵיזָה פְּרוּד לְבָבוֹת בֵּין בְּנֵי
 הַזּוּג, בְּזֶה שְׂיִכְנִיסוּ אֶת הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ חַיֵּי
 נְשׂוֹאֵיהֶם, הַכֹּל יִתְהַפֵּף לְטוֹבָה, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (יִלְקוּט
 מִשְׁלֵי, רִמֹּז תַתְקַנּוּ): "בְּרִצּוֹת הַנְּי"ה דְרַכֵּי אִישׁ, גַּם אוֹיְבֵיו
 יִשְׁלִים אֹתוֹ" (מִשְׁלֵי טז, ז), אוֹיְבֵיו זֶה אֲשֶׁתּוֹ; בְּרַגְעַ
 שְׂאָדָם מְכַנִּים בְּעֲצָמוֹ רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאִינוּ רוּצָה שׁוֹם
 רְצוֹן אַחֵר, רַק לְקַיֵּם רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֶפְלוּ שְׁנִדְמָה לוֹ
 שְׂאֲשֶׁתּוֹ אוֹיְבֵתּוֹ, הִיא תִתְהַפֵּף לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ; כִּי
 בְּאֲמַת אִשָּׁה כְּשֶׁרָה עוֹשֶׂה רְצוֹן בַּעֲלָהּ (תְּנָא דְבֵי אֵלֶיהוּ
 רַבָּה, פָּרָק ט'), וּבְזֶה שְׂאֲתָה מְבַטֵּל אֶת רְצוֹנָךְ לְרְצוֹנוֹ

יתברך, אז הקדוש-ברוך-הוא מבטל רצון אחרים
 לרצונה, כמאמרם ז"ל (אבות ב, ד): בטל רצונה מפני
 רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונה; כי בזה
 שמבטלים את הרצון הפרטי שלו אל הרצון של
 הקדוש-ברוך-הוא, שהוא רצון התורה, בזה נתישבים
 כל האי הבנות וחלוקי הדעות והפרוודים, והם נעשים
 אחד באחדות אחת. וכשחיים בצורה כזו, אז חיים
 בעולם הזה בדגמת חיי העולם הבא, והבית ממש
 גן-עדן; אשרי מי שמכניס דבורים אלו בתוך לבו,
 ומתנהג בדרך זו, אזי מבטח לו שיעבר את ימי חיי
 הבלו בזה העולם בטוב ובנעימים, ויוליד בנים ובנות
 חכמים ופקחים ומצלחים ברוחם ובנפשם, וירוו רב
 נחת מהם, ויראו דור ישרים יברך, ויעלו שעשועים
 גדולים למעלה, וימשיכו את שרשרת הזהב של
 נשמות ישראל, ויהיה ביתם משכן לשכינה, ויתברכו
 בכל הברכות, כי לא מצא הקדוש-ברוך-הוא כלי
 המחזיק ברכה אלא השלום (עקצין פרק ג), והשלום
 הוא שמו יתברך (שבת י), ואין עוד ערבות ונעם וזיו
 וחיות ודבקות כמו שלום-בית. והשכינה מצויה תמיד
 ביניהם; אשריהם ואשרי חלקם!

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!

תפלת בני הזוג

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי
 אבותינו, אלהי אברהם, אלהי יצחק
 ואלהי יעקב, שנתשמר ותנצר ותטר תמיד
 אותנו מכל גזק ומכל רע ומכל חלי, ותתן לנו
 חיים טובים, חיים ארוכים, חיים של אשר
 וכבוד, ותתן לנו זרע של קומא ובנים הגונים
 וצדיקים, ותטע בינינו תמיד אהבה ואהבה,
 שלום ורעות, ותטע בלבנו אהבתך ויראתך
 לעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם, ולעשות
 צדקה וחסד עם עמך ישראל, ונזכה לארח
 אורחים יראי השם, ותברך אותנו ברכה
 שלמה ברב עז ושלום כדבר שנאמר: יברך
 יהוה וישמרה, יאר יהוה פניו אליך ויחנה,
 ישא יהוה פניו אליך וישם לך שלום. ונאמר:
 יהוה ישמרה ויחיה ואשר בארץ, אמן כן
 יהי רצון!

שֶׁל יִיצָנוּת, נִכְנָס לֵיל דְּבַר שֶׁל יִיצָנוּת, יוֹצֵא כְּנֶגְדּוֹ
דְּבַר שֶׁל תּוֹרָה; כִּי תּוֹרָה וְיִיצָנוּת אֵינָם עוֹלִים בְּקִנְיָה
אֶחָד, אִם אָדָם רוֹצֵה לְלַמַּד תּוֹרָה, הוּא צָרִיךְ לְהַשְׁלִיךְ

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁבַדוֹר הַזֶּה אָנוּ
רוֹאִים כָּל-כֶּף הַרְבֵּה גִטִּין, רַחֲמָנָא לְצַלָן,
וְהַזּוּגוֹת נִפְרָדִים אֶחָד מֵהַשְּׁנַי, כָּל זֶה בָּא
מִחֲמַת שְׁלֹא הִתְחַתְּנוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֲלֹא
לְשֵׁם תְּאֻוָּה, רַחֲמָנָא לְצַלָן, כִּי אִם הָיָה הַזּוּג
מִתְחַתֵּן רַק לְשֵׁם שָׁמַיִם, כִּי הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא זּוּגָם יַחַד, וְהָיוּ יוֹדְעִים בְּוַדָּאוֹת
מִחֲלֻטָּת, כִּי אֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְאִם
כָּבֵר הִתְחַתְּנוּ, בְּוַדָּאי זֶהוּ מִמְּנוּ יִתְבָּרַךְ,
שְׁזַמְנָם יַחַד, אֲזוּ דִּיקָא יִזְכּוּ בְּנֵי הַזּוּג לְהִיֹּת
הַכִּי מְאֻשְׁרִים, וְנִשְׂוֵאֵיהֶם יִהְיוּ מְצַלְחִים.
(אֲמַרֵי-מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תרנ"ד)

קוֹנְטֵרס

נִשְׁוֹאֵין מִצְלָחִים

.א

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי
הַהֲצֻלָּחָה הַכִּי גְדוֹלָה בְּנִשְׁוֹאֵין הִיא רַק
כְּשֶׁמִּתְנַהֲגִים עַל-פִּי הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא
חֲכָמְתוֹ יְתֻבְרָךְ, וּכְשֶׁאָדָם מְצִיַת לַתּוֹרָה, הוּא מְצִיַת
לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּכְשֶׁהוּא מְצִיַת לְהַקְדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא,
כִּי הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְהַתּוֹרָה הֵם אֶחָד, וּכְשֶׁאָדָם
מְצִיַת לְהַתּוֹרָה, גַּם הוּא נִכְלָל בְּאֶחָד, וּבְאֶחָד אֵין
שׁוּם חֲסָרוֹן, חֲסָרוֹן שֶׁיֵּךְ רַק בְּנִפְרָד, אֲבָל תִּכְרֶף-
וּמִיָּד כְּשֶׁמִּתְזַיְקִים בְּאֶחָד שְׂמָה לֹא שֶׁיֵּךְ שׁוּם פְּרוּד,
וְלִכֵּן אִם הַנִּשְׁוֹאֵין הֵם עַל-פִּי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא

חכמתו יתברך, אז אין שום פרוידים. ולכן גם בני הזוג שמתנהגים על-פי התורה, אף פעם לא יהיו נפרדים, ולכן מי שרוצה לזכות ל"נשואין מצלחים", עליו ללמד את יסודות התורה והלכותיה, אשר שיכים לחיי הנשואין בינו לבינה ובינה לבינו, וצריך ללמד הרבה את ההלכות, כי אם אין לומדים את ההלכות השיכות לנשואין, אזי נכשלים, חס ושלום, באסורי פרישות, שהוא האסור החמור ביותר, עד כדי כך שנכרתת נשמתו משרשה, חס ושלום, והכל תלוי אם מקיים את ההלכות. ולכן חוב גדול לכל זוג צעיר להזהר מאד מאד ללמד את ההלכות התלויות בנשואין, ועל-ידי כך יהיו להם נשואין מאשרים.

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני, כל ההקדמה הזו שהקדמתי לך, אשר בהכרח ל"נשואין מצלחים" ומאשרים, ללמד את ההלכות השיכות לזוג צעיר, אל תחשב שבאתי לשכנע אותך שתלמד את ההלכות סתם, כדי שתדע אותן, על-כך אמר זאת, אלא ההכרח לומר לך, שאם אין מקימים את

ההלכות בשלחן ערוך השיכות לדיני נשואין, לבסוף נעשית שנאה ופרוד בין הזוג. לזאת אל תהיה בטלן, אלא תלמד לבד את ההלכות, וכן תלמד עם מורה דרך את ההלכות, ותשתדל ללכת אל שיעור שלומדים את ההלכות האלו, ודיקא על-ידי-זה תזכה ל"נשואין מצלחים", כי חיי הנשואין של בר ישראל אינם כחיי נשואין של גויי הארצות ואמות העולם, או כחיות יער, אלא חיים עליונים, חיים קדושים, חיים מקשרים אל הקדוש-ברוך-הוא, כי האדם נדמה לקונו, וכמו שאצלו יתברך הכל אחד, כי הוא יתברך אחד ואין בלעדיו אחד, כי אצל הקדוש-ברוך-הוא אין שום פרודים, הכל זה אחד, אחדות אחת, כך בין נשמות ישראל הכל אחד, כי כלם משלבים ומחברים עם האחד יחידו של עולם, ולכן "נשואין מצלחים" הם כשחי עם אשתו באחדות אחת, באהבה ובהבנה הדדית, ואחד מכבד את השני, ורק כך מצליחים בנשואין, אבל אם חס ותלילה, רוצים להשתלט אחד על השני, או להכניע או להשפיל אחד את השני, כך יש פשלוך בנשואין. לזאת ראה ותבין ותשכיל, אהובי, בני היקר, אשר היסוד בחיי "נשואין מצלחים" הוא

בְּלִמּוּד הַהֲלָכָה שְׁשִׁיכֶת לְחַיֵּי נִשְׂוֹאִין, וְלֹא הַמְדָּרֵשׁ
 הוּא הָעֵקֶר אֲלֹא הַמַּעֲשֵׂה (אָבוֹת א, יז), שְׁצָרִיכִים
 לְקַיֵּם אֶת כָּל מַה שְּׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, עַד
 הַהֲלָכָה בְּשִׁלְחַן עָרוֹף, וְאִם נִפְרָדִים, חֵס וְשָׁלוֹם,
 מִהֲלָכָה בְּשִׁלְחַן עָרוֹף, תִּדְעַ שְׁלִבְסוּף יִהְיֶה לָךְ
 כְּשִׁלּוֹן בְּנִשְׂוֹאִין. לְזֹאת רְאֵה מְאֹד מְאֹד לְלַמֵּד
 בְּעֶצְמְךָ אֶת הַהֲלָכוֹת, וְלַחֲזוֹר עֲלֵיהֶן פְּעָמִים אֵין
 מְסֹפֵר, וְכֵן תִּלְמַד עִם מוֹרֵה-דָרֶךְ אֶת הַהֲלָכוֹת
 הָאֵלֶּה, כִּי הֵן הַלְכוֹת חֲמוּרוֹת מְאֹד מְאֹד, וְאִם
 תִּצְיֵת אוֹתִי וְתִלְמַד אוֹתָן, וְתִתְנַהֵג בְּדָרֶךְ אֶרֶץ
 וּבְצַנִּיעוֹת גְּדוּלָּה, אֲזִי תִשְׁרָה בֵּינֵיכֶם אֶהְבֶּה גְּדוּלָּה,
 וְאִף פְּעַם לֹא יִהְיוּ בֵּינֵיכֶם וּפְּוָחִים, וְתַחֲיוּ חַיֵּי
 נִשְׂוֹאִין מְצֻלְחִים.

ג.

בְּנֵי! טַבַּע שֶׁל אָדָם הוּא שְׂרוּצָה לְהַשְׁתַּלֵּט עַל
 זוֹלָתוֹ, וְעַל מִי הוּא יְכוּל לְהַשְׁתַּלֵּט יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר עַל
 אִשְׁתּוֹ? ! כִּי נִדְמָה לוֹ מֵאֲחֵר שֶׁהִתְחַתֵּן עִמָּה בְּחִפָּה
 וְקְדוּשִׁין, וְהִיא נִכְנָסָה בְּרִשּׁוֹתוֹ, אֲזִי הוּא יְכוּל כְּכֹר
 לְהִיוֹת בְּעַל-הַבַּיִת, וְלְהִגִּיד לָהּ דְּעוֹת, וְלְהַשְׁתַּלֵּט
 עָלֶיהָ וְלָתֵת לָהּ פְּקָדוֹת, וּמְכַל שֶׁכֵּן כְּשֵׁישׁ בּוֹ מַדּוֹת

גְּרוּעוֹת וּמִגְנוֹת, וְהוּא רוֹצֵה לְהַשְׁתַּלֵּט עָלֶיהָ, עַל-יְדֵי הַשְּׁפָלוֹת שֶׁמִּשְׁפִּיל אוֹתָהּ, וּמִבְּזֵה אוֹתָהּ, וּמִשְׁתַּדֵּל לְהַכְנִיעַ אוֹתָהּ בְּכָל מִינֵי דַרְכִים מוֹזְרוֹת וּמִגְנוֹת שֶׁל קָלְלוֹת וְעִלְבוֹנוֹת — אֵת לֹא שָׁוָה לְשׁוֹם דָּבָר, וְכַדוּמָה כָּל מִינֵי בְטוּיִים חֲרִיפִים. תִּדְעַ לָּךְ, מִלְבָּד אֲשֶׁר הָעוֹן הַזֶּה הוּא עוֹן חָמוּר מְאֹד כְּמוֹ הַלְבָּנֵת פָּנִים לְחִבְרוֹ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד מְאֹד מְקַפֵּיד כְּשֶׁאָדָם מְצַעֵר אֶת אִשְׁתּוֹ, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים: מִתּוֹךְ שְׂדֵמְעָתָה מְצוּיָה אוֹנָאָתָה קְרוּבָה, כִּי אָסוּר לְפַגֵּעַ בְּכַבוֹד אִשְׁתּוֹ בְּשׁוֹם פָּנִים וְאַפֵּן, אֲלֹא צָרִיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת אִשְׁתּוֹ בְּכָל מִינֵי עֲצוֹת וְאַפְנִים וּדְרָכִים וּנְסֻבוֹת, וְתַמִּיד לְחַשֵּׁב אֵיךְ לְכַבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ, כִּי מִי שֶׁזוֹכֶה לְכַבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ, זוֹכֶה לְעֲשִׂירוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּבֹא מְצִיעָא נֹט): אוֹקִירוּ לְנִשְׁיֵכוֹ כִּי הֵיכִי דִתְתַעֲתְרוּ, תְּכַבְּדוּ וּתְיַקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם כְּדֵי שֶׁתַּתְעַשְׂרוּ; כִּי עַקֵּר הָעֲשִׂירוֹת תְּלוּי רַק כְּפִי הַכְּבוֹד שֶׁמְכַבְּדִים אֶת הָאִשָּׁה. וְרוֹאִים עַל-פִּי-רַב יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁסּוֹבְלִים עֲנִיּוֹת גְּדוּלָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, בְּגִשְׁמִיּוֹת — אֵין לָהֶם פְּרֻנְסָה וְהֵם מְסַבְּבִים בְּחֻבוֹת, וְכָל זֶה בָּא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא מְכַבְּדִים אֶת נְשׁוֹתֵיהֶם, כִּי בְּרַגַע שֶׁהִבְעֵל מְכַבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ,

יְהִי מִבְּטַח שְׂתֵהִיָּה לוֹ פְּרָנְסָה בְּשַׁפְּעַ, כִּי הַקְּדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹכֵן בְּתוֹךְ הַזּוּג הַזֶּה, כִּי בְּאִישׁ יֵשׁ י'
 וּבְאִשָּׁה יֵשׁ ה', וּבִיחַד הֵם י' ה', שֶׁהוּא שְׁמוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְהֵיכָן שְׁשֵׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ נִמְצָא, שָׁמָּה הַבְּרָכָה
 מְצוּיָה, וְעַל-כֵּן אִם הַבַּעַל מְכַבֵּד אֶת אִשְׁתּוֹ, יְהִיָּה
 בְּטוֹחַ שְׂתֵהִיָּה לוֹ פְּרָנְסָה בְּשַׁפְּעַ, וְאִם חָס וְשָׁלוֹם,
 מְזַלְזֵל בְּאִשְׁתּוֹ, הוּא מוֹצִיא, חָס וְשָׁלוֹם, אֶת ה'י'
 ה', הֵינּוּ אֶת הַשְּׂכִינָה מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאִזּוֹ אֵין לָךְ
 עֲנִיּוֹת גְּדוּלָּה מְזוּ, וּבְנֵי-אָדָם אֵינָם נִזְהָרִים בְּזֶה,
 וּבְשָׁבִיל זֶה הֵם סוֹבְלִים כָּל-כָּף הַרְבֵּה עֲנִיּוֹת, אֲבָל
 אִם תִּזְהַר בְּזֶה, אִזּוֹ תִרְאֶה אֵיךְ שְׂתֵבֵא לָךְ הַצְּלָחָה
 רַבָּה. כִּי אֲפֹלוֹ אִם יְהִיָּה לָךְ פַּעַם אִיזָה עֲנִי אוֹ
 צְמָצוּם אוֹ קִטְנוּת, אַף פַּעַם אַל תִּתְפָּרֵץ עַל אִשְׁתְּךָ,
 הִיא אֵינָה חֲיִבַת לָךְ כְּלוּם, אֲדַרְבֵּה כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת
 בָּאוֹת רַק מִמֶּנָּה, וְכֵן בְּרוּחַנִיּוֹת — עֶקֶר הָעֲשִׁירוֹת
 הוּא דִיקָא עַל-יַדֵי הָאִשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים: לוֹמֵד תּוֹרָה בְּטָהֳרָה נוֹשֵׂא אִשָּׁה,
 וְאַחֲרֵי-כֵן לוֹמֵד תּוֹרָה, כִּי מָה שְׁלוֹמֵדִים אַחֲרֵי
 הַחֲתֻנָּה זֶה אֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, אֲשֶׁר זֶה הַרְבֵּה יוֹתֵר
 מִמָּה שְׁלוֹמֵדִים קֹדֶם הַחֲתֻנָּה, כִּי מְצוּה, וְגוֹף
 טָהוֹר נוֹשֵׂא אִשָּׁה וְלוֹ בָּנִים (פְּסָחִים קִיב:); וְאַף
 שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: רִיחִים עַל צְוָאֲרוֹ

וְנוֹשְׂאָ אִשָּׁה, זֶה הָיָה פַּעַם כְּשֶׁלֹּא הָיְתָה הַפְּקָרוֹת
וּפְרִיצוֹת וְזִהְמָה בְּדוֹר, אִזּוֹ הָיָה שִׁיף דְּבַר זֶה, אֲבָל
הַיּוֹם בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, שֶׁהַדּוֹר כָּל-כָּף פָּרוּץ
וְהַעֲרַב-רַב מִתְּפִשֵּׁט בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעוֹשֶׂה
פְּרִצוֹת בְּקִדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל, עַל-כֵּן צָרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל
מְאֹד לְהִתְחַתֵּן בְּגִיל מְאֹד צָעִיר, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה
לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּטְהָרָה, וְאִזּוֹ נַעֲשֶׂה עֲשִׂיר גָּדוֹל
בְּרוּחַנִּיּוֹת. וְלִכֵּן אַתָּה צָרִיף לְהִזְהַר מְאֹד מְאֹד אִף
שֶׁהִתְחַתַּנְתָּ, עַכְשָׁו זֶה הַזְּמַן לְקַחַת אֶת עֲצֻמְךָ
בְּיָדֶיךָ וְלְלַמֵּד תּוֹרָה, אֵל תַּחֲשֹׁב מֵאַחַר שֶׁהִתְחַתַּנְתָּ
אֲנִי כִּכָּר יָכוֹל לְהוֹרִיד מִמֶּנִּי אֶת עַל הַתּוֹרָה, וְאַהֲיָה
עַכְשָׁו עָסוּק עִם אִשְׁתִּי, וּכְכֹר אַחֲיָה אֶת חַיֵּי חַלִּין
כְּצַפּוֹר דְּרוֹר שֶׁמִּסְתּוֹבֶבֶת וְעוֹשֶׂה כָּל הָעוֹלָה עַל
רוּחָהּ, אֵל תִּגִּיד דְּבַר כְּזֶה, כִּי זֶה יָבִיא לְךָ, רַחֲמָנָא
לְצַלְן, עֲנִיּוֹת בְּרוּחַנִּיּוֹת, וְעֲלֶיךָ לְנַצֵּל אֶת זְמַן
הַנְּשׂוּאֵיִן שֶׁלְּךָ לְעֲשִׂירוֹת בְּרוּחַנִּיּוֹת, כִּי דִּיקָא אִזּוֹ
אַחַר שֶׁהִתְחַתַּנְתָּ וְהַמַּחֲיִין שֶׁלְּךָ מַחֲיִין נְקִיִּים, אִזּוֹ
תִּרְגִּיל אֶת עֲצֻמְךָ לְבָרַח אֶל בֵּית-הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל
בְּמִנְיַן דִּיקָא, וְתִהְיֶה זֶהִיר מְאֹד מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל עֲרַב
וּבִקֵּר וְצַהֲרִים בְּמִנְיַן, וְכֵן תִּבְרַח אֶל בֵּית-הַמְּדֻרָשׁ
לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּהִתְמַדָּה רַבָּה מְאֹד. וּמָה גַם שֶׁתִּקְבַּע
לְעֲצֻמְךָ שְׁעוּרִים בְּבֵית, כִּדִּי שְׂאִשְׁתְּךָ גַם כֵּן תִּרְאֶה

שֶׁאֲתָה לֹמֵד, וְדַעַת לְנִבּוֹן, שְׂצָרִיכִים לְצָרָף גַּם אֶת
אֲשֶׁתּוֹ, אֶת הַהִלְכוֹת שְׂשִׁיכוֹת אֵלֶיָּה לְלַמֵּד אֶתָּה,
וַיֵּשׁ הַלְכוֹת כְּגוֹן: שֶׁבֶת וְכִשְׁרוֹת וְטְהָרָה שֶׁהִיא
צָרִיכָה לְדַעַת, וְכִשְׁתַּדְּבַר וְתִלְמַד אֶתָּה, שְׁנִיכֶם בְּיַחַד
תִּהְיוּ חֲבֵרוֹתָא, וְזֶה יִהְיֶה עֲשִׁירוֹת רוּחָנִית שְׁתִּזְכּוּ
אֶחָד הַחֲתָנָה. אֲבָל לְמַעַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְמַעַן תּוֹרָתוֹ
הַקְּדוּשָׁה, אַל תִּחְשַׁב בְּזֶה שֶׁאֲתָה מִתְחַתֵּן שְׁתוֹרִיד
מִעֲצָמָךְ אֶת עַל הַתּוֹרָה, אֲדַרְבָּה אִם אֲתָה רוֹצֵה
לְזָכוֹת לְעֲשִׁירוֹת בְּרוּחָנִית זֶה דִּיִּקָּא אֶחָד הַחֲתָנָה,
וְאִז תִּהְיֶה לָּךְ עֲשִׁירוֹת בְּגִשְׁמִיּוֹת, וְלֹא יִחַסֵּר לָּךְ
שׁוֹם דְּבָר; כִּי רוּאִים שָׂרֵב בְּנֵי-אָדָם הַהוֹלְכִים בְּטֵל
וְסוֹבְלִים צָרוֹת וְיִסוּרִים וּמְכַאוּבִים, זֶה בָּא לָהֶם, רַק
מִהַשְׁעֵמוֹם שְׂמִשְׁעֵמָם לָהֶם. וְכִשְׂאִין לְאָדָם מִה
לְעֲשׂוֹת, אֲזִי הוּא מוֹצֵא חֲסְרוֹנוֹת בְּאֲשֶׁתּוֹ וְכָל מִה
שֶׁרַק נִכְנָס לוֹ בְּמַחֲוֹ הָעֵקָם, הוּא מוֹצֵא חֲסְרוֹנוֹת
בְּאֲשֶׁתּוֹ, וְעוֹרָף עֲלֶיָּה בְּקֶרֶת, וְאֶפְלוֹ הַדְּבָר הַכִּי קָטָן
שֶׁהִיא אוֹמְרַת וּמְדַבְּרַת, הוּא צָרִיף לְבַקֵּר, וְזֶה טָבַע
רַע שֶׁל בֶּן-אָדָם גַּם וּבְטֵל מִהַתּוֹרָה וְעַם הָאָרֶץ,
שְׂמִתְנַפֵּל מִדִּי פַעַם עַל אֲשֶׁתּוֹ, מִשְׁפִּילָהּ, מְכַנְיָעָה
וּמְבַזֶּה אוֹתָהּ, וְהַכֵּל בָּא מִחֲמַת שְׁעֵמוֹם, כִּי אִם הִיא
הַבֵּית שְׁלוֹ בֵּית שֶׁל תּוֹרָה, אֲזִי הִיא נִרְאָה בֵּית אֶחָד
לְגַמְרִי.

ד.

אהובי, בני היקר! אם אתה רוצה לזכות לחיי "נשואין מצלחים", תרגיל את עצמך להיות ותָרן בתוך ביתך. ועליך לדעת, שתמיד אשתך צריכה להיות צודקת, ואף שקשה לה מאד לקבל דברים אלו, כי סוף כל סוף אתה בן אדם, ואתה יודע שיש דברים שאתה צודק והיא אינה צודקת, עם כל זאת אם אתה רוצה לחיות חיי "נשואין מצלחים", עליך להיות ותָרן גדול בתוך ביתך, ותסכים עם הכל, ובוודאי זה לא מדבר מענין הלכות ודינים וקיום המצוות, שעל דברים כאלו צריכים לעמד חזק ולא לזוז כי הוא זה, כי בהלכות התורה אסור לותר מאומה, אבל דברים של בינה לבינה ודברים של מה בכך ודברים של מלי דעלמא אסור להתעקש בשום פנים ואפן, אלא תמיד לותר לאשתו, ואז יהיו לה חיי "נשואין מצלחים", כגון אם היא רוצה ספה בצבע כחול ואתה רוצה בצבע זהב, או היא רוצה שלחן ורהיטים כאלו, ואתה רוצה שלחן ורהיטים אחרים תמיד תותר, כי זה לא הענין והעסק שלך, וכן בענין קניות תמיד תהיה ותָרן, ואף שאתה

צוֹעֵק שְׂאִין לָךְ, זְכוֹר תִּזְכֹּר מֵה שְׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (תְּמוּרָה טז): תִּכְף־וּמִיד כְּשֵׂאִין לְאָדָם
 בְּבֵית מֵה לְתֵת לְאִשְׁתּוֹ, אִשְׁתּוֹ צוֹעֵקֶת וּמִתְפָּרֶצֶת,
 וְכִף מִתְחִילוֹת הַמְּרִיבוֹת וְהַמְּחִלּוֹקוֹת בְּבֵית, וְחֵס
 וְשָׁלוֹם, אִם לֹא תוֹפְסִים אֶת זֶה בְּזִמָּן, אִזּוֹ יִכּוֹל
 לְצַאֵת מִזֶּה גְרוּשִׁין. וְחֵס וְחִלְיָה, יְכוּלִים לְהִתְנַתֵּק
 אֶחָד מִהַשְּׁנַי, וְזֶה יִגְרֵם צָרוֹת גְּדוּלוֹת. וְלִכֵּן תִּזְכֹּר
 תְּמִיד מֵה שְׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: אִשָּׁה —
 כִּיּוֹן שְׂאִין לָהּ תְּבוּאָה בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ מִיַּד צוֹעֵקֶת.
 וְעֲלֶיךָ לְזָכֹר אֶת זֶה תְּמִיד, כִּי אִם לֹא תִרְצֶה לְזָכֹר,
 וְתִהְיֶה חָכָם בְּעֵינֶיךָ, לְבַסּוֹף תִּמְצָא אֶת עֲצָמְךָ
 בַּחוּץ. וְלִכֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, אִם אַתָּה רוֹצֶה
 לְחַיּוֹת חַיִּי "נְשׂוּאֵיִן מִצְלָחִים", תִּהְיֶה וְתִרָן בְּתוֹךְ
 בֵּיתְךָ, וְתִדַּע שֶׁהִיא תְּמִיד צוֹדֵקֶת. וְתְּמִיד תִּתֵּן לָהּ
 יוֹתֵר מִמֶּה שְׂיִשׁ לָךְ, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (חֵלִין פד): לְעוֹלָם יֹאכַל אָדָם וַיִּשְׁתֶּה
 פָּחוֹת מִמֶּה שְׂיִשׁ לוֹ, וַיִּלְבֵּשׁ וַיִּתְכַּסֶּה בְּמֵה שְׂיִשׁ

לְהַצְלִיחַ בְּחַיֵּי נְשׂוּאֵיִךְ תִּקְבַּל אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי וְתִהְיֶה
וּתְרַן גְּדוֹל בְּתוֹךְ בֵּיתְךָ, וְאִז תִּהְיֶה בְּטוֹחַ שְׂאֵשְׁתְּךָ
תִּרְצֶה לְהִשָּׂאֵר אִתְּךָ תָּמִיד, כִּי הִיא רוּאָה שְׂבַעְלָה
נוֹתֵן לָהּ כָּל מָה שֶׁהִיא מְבַקֶּשֶׁת. וּבְשִׁבִיל זֶה אָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (רוּת וַבָּה, פָּרָשָׁה ב'), שְׂאִין קוֹרֵת
רוּחַ לְאִשָּׁה אֲלֵא בְּבֵית בַּעְלָהּ; כִּי כְּשֶׁרוּאָה שְׂבַעְלָה
נוֹתֵן לָהּ כָּל מָה שֶׁהִיא צְרִיכָה, אִז הִיא רוּצָה
לְהִדְבֵּק וּלְהִשָּׂאֵר עִמוֹ תָּמִיד, וּכְבָר אֵינָה רוּצָה
לְלַכֵּת מִמֶּנּוּ וְלֹא לַעֲזֹב אוֹתוֹ, אֲבָל תִּכְרַח-וּמִיד
בְּשַׁעַה שֶׁמְבַקֶּשֶׁת מִשֶּׁהוּ וְהַבַּעַל מְקַמֵּץ מִמֶּנָּה,
וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִשְׁפִּילָה וְרַב אֶתָּה, אִזִּי לְאֵט לְאֵט
נִכְנָסֶת בְּלִבָּהּ שִׁנְאָה נֶגֶד בַּעְלָהּ, וּמִתְקַרְרֶת הָאֵהָבָה,
עַד שֶׁיּוֹם אֶחָד הִיא קָמָה וּבּוֹרַחַת מִהַבֵּית וְחוֹזֶרֶת
אֶל הַהוֹרִים, וְאִז תִּצְטַרֵּךְ הַרְבֵּה יוֹעֲצִים וְשִׁדְלָנִים
שִׁיעֲזָרוּ לָךְ לְהִשִּׁיבָה הַבֵּיתָה. וְלִכֵּן הִיָּה פִקֻּחַ, וְאֵל
תָּרִיב עִם אִשְׁתְּךָ, אֲלֵא תָּמִיד תִּשְׁתַּדֵּל שֶׁהִיא תִּהְיֶה
צוֹדֶקֶת, וְאִם תִּלָּךְ בְּצוּרָה כְּזוֹ, תִּצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד
בְּחַיֵּי נְשׂוּאֵיִךְ, וְתִהְיֶה הַכִּי מְאֹשֵׁר בְּבֵיתְךָ.

ה.

תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אַף פַּעַם לֹא

לְצַעַר אֶת אֲשֶׁתְךָ, וּמִכָּל שָׂכַן שָׂאף פַּעַם לֹא תִדְבֵר
עַל הַהוֹרִים שְׁלָה, וְאִף שֵׁשׁ לָךְ חֲשָׁבוֹנוֹת רַבִּים
עִמָּהֶם, שְׂצַעְרוּ אוֹתְךָ אוֹ שֶׁהֲצִיקוּ לָךְ עַל לֹא דָבָר,
אוֹ שְׁלֹא קִיְמוּ אֶת הַבְּטָחָתָם וְלֹא נָתְנוּ לָךְ נְדוּנָה,
אוֹ שֶׁהִפְרוּ אֶת דְּבָרֵיהֶם, אַתָּה רֹאה אִף פַּעַם לֹא
לְדַבֵּר עַל הוֹרֵי אֲשֶׁתְךָ, כִּי דָבָר זֶה מְאֹד כּוֹאֵב
לְאִשָּׁה, כְּשֶׁמְדַבְּרִים עַל הוֹרֵיהָ, וְאִם תִּרְגִּיל אֶת
עֲצָמְךָ תָּמִיד לְדוֹם וְלִשְׁתֶּק עַל כָּל הַחֲרוּפִים
וְהַגְדוּפִים שֶׁהֵם מְנַת חֶלְקְךָ מִחֲמִיד וְחֲמוֹתְךָ, אֲזִי
תִרְאֶה אִיךָ אֲשֶׁתְךָ בְּעֲצָמָה תִּעְזֹר לָךְ, וְהַהוֹרִים
שְׁלָה לֹא יוּכְלוּ לְנַתֵּק אֶת הַקֶּשֶׁר בֵּינֵיכֶם. וְלִכֵּן
תִּהְיֶה פְקֻחַ, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, וְתִשְׁתַּדֵּל מְאֹד מְאֹד
לְשָׁמֵר עַל דְּבָר זֶה, כִּי בְּזֶה תִּלְוִי כָּל הַשְּׁלוֹם-בֵּית
— לֹא לְדַבֵּר אִף פַּעַם עַל חֲמִיד וְחֲמוֹתְךָ בְּפָנֶי
אֲשֶׁתְךָ, וְאֶפְלוּ שֵׁשׁ לָךְ הַרְבֵּה טְעָנוֹת וּמְעָנוֹת
עֲלֵיהֶם, אֲסוּר אִף פַּעַם לְדַבֵּר בְּפָנֶי אֲשֶׁתְךָ עַל
הַהוֹרִים שְׁלָה, כִּי סוּף כָּל סוּף הִיא הַבֵּת שְׁלָהֶם,
וְזֶה כּוֹאֵב לָהּ. וְכָל הַחֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם, שְׁלֹא רָצוּ
לְקַבֵּל דְּבָר זֶה, לְבִסוּף נִתְגַּרְשׁוּ, וְלִכֵּן תִּהְיֶה פְקֻחַ,
וְתִשְׁמַע לְעֲצָתִי, וְאֲזִי יִהְיוּ לָךְ "נִשְׂוֵאִין מְצֻלְחִים".

רֵאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִיּוֹת תָּמִיד זָרִיז
בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, כָּל מָה שְׂאֵתָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת
הֵן בְּבִיתְךָ וְהֵן בַּחוּץ, תִּהְיֶה זָרִיז מְאֹד, כִּי הַזְרִיזוֹת
מְבִיאָה אֶת הַהֲצֻלָּחָה בְּבֵית וּבַחוּץ. לְמַשָּׁל בְּבֵית,
כָּל דָּבָר שְׁצָרִיכִים לְסַדֵּר אֵיזָה סִדּוּר אוֹ לְשֵׁלֵם
אֵיזָה תְּשֻׁלוּם אוֹ לְנִקּוֹת, תִּשְׁתַּדֵּל לְתֵת יָד וְכַתֵּף,
וְלַעֲשׂוֹת אֶת זֶה בְּזְרִיזוֹת הַכִּי גְדוּלָה, וְעַל-יַדֵּי-זֶה
תִּרְאֶה אֵיךְ הַבֵּית שֶׁלְךָ יִהְיֶה הַכִּי מְסֻדָּר, כִּי בְּדַרְךָ
כָּלֵל לְאַשָּׁה מְאֹד קָשָׁה בְּבֵית, וּבְפֶרֶט כְּשֵׁישׁ לָהּ
יְלָדִים, הֵם מְהַפְּכִים אֶת הַבֵּית, וְהַבְּעַל בָּא הַבֵּיתָה
וְהוּא רַב עִם אִשְׁתּוֹ: לָמָּה פֹה לֹא מְסֻדָּר, וְלָמָּה פֹה
לֹא נָקִי, וְלָמָּה אֵינן הָעֲנֻנִים בְּמִקּוֹמָם, בְּמִקּוֹם
שֶׁתִּשְׁאַל 'לָמָּה', אִם אֵתָה רוֹצֶה "נְשׂוּאֵיִן
מִצְלָחִים", תַּעֲשֶׂה זֹאת אֵתָה בְּעֶצְמְךָ בְּזְרִיזוֹת הַכִּי
גְדוּלָה, וְעַל-יַדֵּי-זֶה תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר
בְּתַכְלִית הַזְרִיזוֹת וּבְתַכְלִית הַמְהִירוֹת, כִּי מֵה
שְׁגָבֵר יְכוּל לַעֲשׂוֹת בְּשַׁעָה אַחַת אִשָּׁה תַעֲשֶׂה אֶת
זֶה בְּשֵׁלֶשׁ שָׁעוֹת, וְזֶה לֹא בְזִיוֹן לְאַשָּׁה, כִּי פְּשׁוּט
לָהּ הוֹלֵךְ הַכֹּל קָשָׁה, כִּי הַיְלָדִים קוֹפְצִים לָהּ עַל
הָרֹאשׁ, וְכֹל הָעֵל עֲלֶיהָ וְלִכְּן אֵתָה צָרִיךְ לְדוֹן אוֹתָהּ

לְכַף זְכוּת, וְאִם תִּשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת זָרִיז מְאֹד בְּבֵית
 וּלְעֶזֶר וּלְתֵת כֶּתֶף, אֲזַי תִּרְאֶה אִיךָ שֶׁתְּהִיָּה מְצַלַּח
 בְּנִשְׁוֹאִיךָ, וְכֵן בְּרוּחַנִיּוֹת, תָּמִיד תִּשְׁתַּדֵּל לְקוֹם
 לְתַפְלָה מִקֶּדֶם, וְתִלְךָ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת עָרֵב וּבִקֵּר חֶק
 וְלֹא יַעֲבֹר כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וּבְזֶה בְּעֶצְמוֹ שֶׁתְּהִיָּה זְהִיר
 לְלֶכֶת לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל עָרֵב וּבִקֵּר, אֲשֶׁתְּךָ
 תִּסְתַּכֵּל עָלֶיךָ בְּצוּרָה אַחֲרֵת לְגַמְרִי, וְהִיא מְאֹד
 מְאֹד תִּכְבֵּד אוֹתְךָ, וְאַף שֶׁבְּתַחֲלָה יְכוּל לְהִיּוֹת
 שֶׁהִיא תִּמְנַע אוֹתְךָ מֵאִיזוֹ סִבָּה שְׁלֹא תְהִיָּה...
 "תִּשְׁאַר אֶתִּי בְּבֵית" וְכַדּוּמָה כָּל מִינֵי פְתוּיִים שִׁישׁ,
 עַל מְנַת לֹא לְלֶכֶת לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, אִם תְּהִיָּה עֶקְשָׁן
 וְלֹא תוֹתֵר בְּמִשְׁךָ הַזְּמַן הַחַיִּים וְהַעֲרֵךְ שְׁלֶךְ בְּעֵינֵי
 אֲשֶׁתְּךָ יִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרִי, כִּי הִיא תִּרְאֶה שֶׁאַתָּה חַי עִם
 עֶקְרוֹנוֹת וְאַתָּה לֹא מַחְסִיר עָרֵב וּבִקֵּר מְלֵהִיּוֹת
 בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת, וְכִמוֹ-כֵן רְאֵה לְלֶכֶת לְבֵית-הַמְּדֻרָשׁ
 שֶׁתִּקְבַּע לְעֶצְמְךָ שְׁעֵתִים אוֹ יוֹתֵר לְלַמַּד בַּיּוֹם, וְאִם
 תּוּכַל יוֹתֵר אֲשֶׁרֶיךָ וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקְךָ, כִּי סוּף כָּל סוּף
 זֶה מֵה שִׁישְׁאָר מִמֶּךָ, אֲבָל אִם תְּהִיָּה טָרוּד
 בְּפִרְנִסְתְּךָ עַל-כָּל-פָּנִים תִּגְנֹב מִהַזְּמַן שְׁלֶךְ שְׁעָה אוֹ
 שְׁעֵתִים לָבֹא לְבֵית-הַמְּדֻרָשׁ לְלַמַּד תּוֹרָה, וְזֶה
 יוֹסִיף אֶת חֲנֹף בְּעֵינֶיךָ; לְזֹאת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיִּקָּר,
 אִם אַתָּה רוֹצֵה שִׁיְהִיָּה לְךָ "נִשְׁוֹאִין מְצַלְחִים"

תִּשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי אָפְנִים שְׁבַעֲוֹלָם לְמַסֵּר אֶת
נַפְשְׁךָ בְּכָל יוֹם לְלַכֵּת אֶל בֵּית-הַמְדָּרֶשׁ, וְלִלְמַד
תּוֹרָה בְּדֶרֶךְ שְׁקִבְלָנוּ מִרַבָּנוּ ז"ל, לַעֲשׂוֹת לְךָ שְׁעוֹר
בְּמִשְׁנָה לְלַמֵּד פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק בְּזִרְיוֹת, עַד שֶׁתִּזְכֶּה
לְסִיִּים מִסְכָּתָא, וְאִז תִּתְחִיל עוֹד מִסְכָּתָא, כְּמוֹ-כֵן
בַּש"ס תִּתְחִיל מִהֶתְחִלַת בְּרָכוֹת, וְתִלְמַד דָּף אַחַר
דָּף עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסִיִּים אֶת כָּל הַמִּסְכָּתָא, וְתִתְחִיל
שַׁבָּת, וְכֵן עֲרוּבִין עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסִיִּים אֶת כָּל הַש"ס,
וְכֵן בְּאַרְבָּעָה חֻלְקֵי שְׁלֶחַן עָרוּךְ תִּתְחִיל מִהֶתְחִלַת
אַרְח חַיִּים, וְכִשְׁתִּסִּים תִּתְחִיל אֶת הַיּוֹרָה דְעָה,
וְכִשְׁתִּסִּים תִּתְחִיל אֶת אֲבָן הָעֶזֶר, וְכִשְׁתִּסִּים תִּתְחִיל
אֶת חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט, וְאַחֲר־כֵּן תִּתְחִיל עוֹד פַּעַם.
וְדַבֵּר זֶה תַעֲשֶׂה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, הֵן בְּקִיץ הֵן בַּחֲרֹף,
הֵן בְּקוֹר וְהֵן בַּחֶם, שׁוֹם דְּבַר שְׁלֵא יִמְנַע אוֹתְךָ
מִבֵּית-הַמְדָּרֶשׁ, וְאִם תַעֲשֶׂה כֵּן, אִז תִּרְאֶה אֵיךְ
שִׁיְהִי לְךָ "נְשׂוּאֵיִן מִצְלָחִים", כִּי הָאִשָּׁה רוֹאָה
אֵיךְ שְׁבַעֲלָה חַי עִם עֲקָרוֹן, אִז הִיא מְכַבֶּדַת מְאֹד
אֶת בַּעֲלָהּ. וְלִכֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקָר לְצִיַּת
אוֹתִי, וְעַל-יְדֵי-זֶה לֹא תִתְחַרֵּט — לֹא בְּזֶה וְלֹא
בְּבֵא; כִּי בְּאַמַת הַזְּרִיזוֹת הִיא מְדָה מְאֹד מְאֹד
טוֹבָה, וְלִזְכוֹת לְזֶה הוּא דִיקָא עַל-יְדֵי רַבּוּי תִפְלָה,
שִׁירְגִיל אֶת עֲצָמוֹ הַרְבֵּה לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-

הוא לְבַקֵּשׁ מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא כָּל מֵה שְׁצָרִיכִים
 בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי, דְּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן
 לְבַקֵּשׁ מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא, וְאִף שְׂבִהַתְחִלָּה יִהְיֶה
 נִדְמָה לָךְ כְּאִלוּ אִף אֶחָד לֹא שׁוֹמֵעַ אוֹתְךָ, וּכְאִלוּ
 אַתָּה מְדַבֵּר אֶל הַקִּיר, וּכְאִלוּ אֵין צָרִיכִים אוֹתְךָ,
 בְּאַמֶּת הַכֹּל דְּמִיּוֹן, כִּי אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵי
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא כָּלֵל, וְדָבָר זֶה אֵין יְכוּלִים
 לְהַסְבִּיר, כִּי אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת אֵין יְכוּלִים
 לְהַסְבִּיר לְשָׁנִי, כִּי אֶחָד רוֹאֶה וְאֶחָד לֹא רוֹאֶה,
 אֶחָד הָעֵינַיִם שְׁלוֹ פְּקוּחֹת, וְרוֹאֶה רַק אֶת הַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוא, וְהַשָּׁנִי הָעֵינַיִם שְׁלוֹ סְתוּמוֹת, וְאֵינוּ
 רוֹאֶה כְּלוּם, רַק גִּשְׁמִיּוֹת וְרַק טִבֵּעַ, וְאִם אַתָּה
 מְדַבֵּר אִתּוֹ וּמְעוֹרֵר אוֹתוֹ עַל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה,
 שְׁיִשְׁיַח וַיִּסְפֹּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
 הוּא מְסַתֵּב עָלֶיךָ כְּאִלוּ נִפְלְטָה מִהֵיֶרֶחַ, אוֹ כְּאִלוּ
 מִי יוֹדֵעַ מָה אַתָּה רוֹצֶה מִמֶּנּוּ, אֲבָל בְּאַמֶּת
 הַמְּאַמֵּין הָאֲמִתִּי, אֲשֶׁר מְאַמֵּין שְׁאֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת
 בְּלִעְדֵי יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁם
 אֵלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא, וּבְלִעְדֵי אֵין
 שׁוֹם נִמְצָא, וְהוּא מְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא,
 וְכֹל מֵה שְׁחָסֵר לוֹ הוּא מְבַקֵּשׁ רַק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, וְלִכֵּן תְּבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא,

וְתִהְיֶה זְרִיז עַל כָּל דְּבַר שְׂאֵתָה צָרִיף לַעֲשׂוֹת בֵּין
 בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחַנִיּוֹת, וְאַף פְּעַם אֶל תּוֹפֵל
 בְּיָאוֹשׁ וּבְמִרְיוֹת וּבְמָרָה שְׁחוּרָה, כִּי הִרְבֵּה הִרְבֵּה
 דְּבָרִים מְחַכִּים לָךְ בַּחַיִּים, וְאַיִנְךָ יוֹדֵעַ מַה מְחַכֶּה
 עָלֶיךָ. וְעַל-כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבָעוּלָם
 לְהִתְחַזֵּק, וְעַקֵּר הַהִתְחַזְקוֹת לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה,
 וּלְחַזֵּק גַּם אֶת אַחֲרִים וּלְשַׂמַּח אֶת אַחֲרִים, וְאַל
 תּוֹלִיף שׁוֹם שְׁנֵאָה עַל שׁוֹם בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְכֵן תִּרְגִּיל
 אֶת עֲצֻמְךָ בְּקִבְיָעוֹת לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ כָּל מַה שְׂאֵתָה צָרִיף, וְעַל-יְדֵי-זֶה
 דִּיּוֹקָא יִהְיוּ לָךְ "נְשׂוּאֵיִן מְצֻלְחִים", אִם תִּהְיֶה וְתִרְצֵן
 עַל כָּל מַה שְׂעוּבֵר עָלֶיךָ, וְאַם תִּצְיֵת אוֹתִי, אֲזִ
 תִּרְאֶה אֵיךְ שְׂיִהְיוּ לָךְ "נְשׂוּאֵיִן מְצֻלְחִים".

.ז.

בְּתֵי הַיְקָרָה! עָלֶיךָ לְדַעַת, אִם אַתָּה רוֹצֶה
 שְׂיִהְיוּ לָךְ "נְשׂוּאֵיִן מְצֻלְחִים", עָלֶיךָ לְהִיּוֹת
 וְתִרְנִית בַּחַיִּיךָ, וְאַתָּה צָרִיכָה לְכַבֵּד אֶת בַּעֲלֶיךָ; כִּי
 בְּדַרְךָ כָּלֵל בַּעַל וְגָבֵר הוּא גְאוּתָן, וְצָרִיף אֶת
 הַכְּבוֹד, וְאַם אֵינְךָ נוֹתֵנִים לוֹ אֶת הַכְּבוֹד שֶׁהוּא
 רוֹצֶה, אֲזִי נִכְנָס בְּפִאֲנִיקָה וּבְכַעַס וּבַעֲצָבִים, וְעַל

מי הוא יוציא אות זה אם לא עליך? ! ועל-כן תהיי
 ותרגנית, ובזה שתהיי ותרגנית, יהיה לך שלום-בית
 נפלא עד מאד, ואף שאני יודע שזה מאד קשה,
 כי סוף כל סוף גם את עובדת וקשה לך בבית עם
 הילדים, קשה לך עם משק הבית, וקשה לך
 להתמודד בחיים עם הרבה דברים, עם כל זאת
 ראי לכבד וליקר מאד את בעלך, כי בזה שאת
 תכבדי ותיקרי את בעלך, תכנס בו אהבה אליך
 והבנה הדדית, והוא יוכל להבין אותך, אבל אם
 את תתפוצי עליו ותצעקי עליו, "כמים פנים אל
 פנים", גם הוא יצעק עליך ויתפרץ עליך; ולכן,
 בתי היקרה, אם את רוצה שיהיה לך שלום-בית
 אמתי ו"נשואין מצלחים", היי ותרגנית בתוך
 ביתך, וכל מה שבעלך אומר תגידי כן, ואף
 שנראים לך דברים הפך המציאות, לא כדאי לך
 להכנס עמו בוכוחים, ואם יש לך בעל רע ובליעל
 שצועק ומתפרץ עליך, בכל פעם שהוא עושה
 זאת תצאי לחוץ, ותדברי אל הקדוש-ברוך-הוא,
 ותבקשי ממנו שיחוס וירחם עליך, ואז תראי איך
 שזה יפעל, והוא ישתנה לגמרי, אבל אף פעם אל
 תעני לו בחזרה, כי לא כדאי לשבור את הבית
 בשביל זה.

ח.

בתי היקרה! אם את רוצה "נשואין מצלחים", תשתדלי תמיד שבהבית יהיה מסדר, ומה שאת צריכה תשתדלי לבקש ממנו יתברך, וכן תבקשי מבעלך בעדינות, ואם את רואה שאין לו כסף, והוא בלחץ, תשתדלי לא להלחין אותו, אלא לחזק ולעודד ולשמח אותו, שעל-ידי-זה יתרחב לו הדעת והמח, והוא ישיג לך כל מה שאת צריכה, כי אם האשה עוזרת לבעלה, אז הבעל עוזר לאשתו, כי זה הולך דו סתרי, הינו זה לעמת זה, אם האשה באה לקראת בעלה, אזי הבעל בא לקראתה, וכך זוכים ל"נשואין מצלחים", ואם אחד נכנס בתוך השני ראש בראש בעקשנות ובכעס ובמריבות, אז שניהם מפסידים ועקר ההפסד זה הילדים; כי כשהבעל והאשה רבים, מי סובל? הילדים, כי הם מסתכלים איך האבא והאמא רבים ומתקוטטים ומקללים, חס ושלום, אחד את השני, ומכל שכן וכל שכן לומדים את מדת הגויים להגביה ידים, רחמנא לישזבן, ונותנים מכות, וזה עון בל יכפר, כי הקדוש-ברוך-הוא אינו מוחל על דבר כזה,

כְּשֶׁאֶחָד מִגְּבִיּוֹ יָד עַל הַשְּׂנִי, אוּ הָאִשָּׁה עַל בַּעְלָהּ
אוּ הַבַּעַל עַל הָאִשָּׁה, כִּי זֶה דְּבַר מְאֹד מְאֹד חָמוּר
אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ. וּבְכֹלל אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
(סְנֵהֲדָרִין נח:): הַמְּגַבִּיּוֹ יָדוֹ עַל חֲבֵרוֹ אֶף-עַל-פִּי
שֶׁלֹּא הִפָּהוּ נִקְרָא רָשָׁע; וּמְכַל שֶׁפֶן וְקַל וְחֹמֶר
שֶׁהַבַּעַל מִגְּבִיּוֹ אֶת הַיָּד עַל אִשְׁתּוֹ אוּ הָאִשָּׁה
מִגְּבִיּוֹהָ אֶת יָדָהּ עַל בַּעְלָהּ, אֵין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר
אֶת גְּדֹל הָעוֹן הַזֶּה, כִּי אִישׁ וְאִשָּׁה שֹׁכְנִים שׁוֹרֵה
בִּינֵיהֶם, וְתַכְף-וּמָיֵד כְּשֵׁישׁ מְרִיבוֹת אוּ וּכְוֹחִים
בִּינֵיהֶם, אִזּוֹ הֵם מְסֻלָּקִים אֶת הַשְּׂכִינָה, וּמְכַל שֶׁפֶן
כְּשֶׁמִּגְּבִיּוֹהֶם יָד בְּיָדָי מְסֻלָּקִים אֶת הַשְּׂכִינָה
מִהַבֵּית, וְכִשְׂאִין הַשְּׂכִינָה בְּתוֹךְ הַבֵּית, אִזּוֹ רַחֲמָנָא
לְצַלֵּן, כָּל הַקְּלָלוֹת בְּתוֹךְ הַבֵּית. וּבְשִׁבִיל זֶה
צָרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד לֹא לְהַכּוֹת אֶחָד אֶת
הַשְּׂנִי, וְלֹא לְזַלְזֵל זֶה בְּזֶה, וְלֹא לְהַשְׁפִּיל הָאֶחָד אֶת
זוֹלָתוֹ, וְאִם תִּתְנַהֲגִי בְּצוּרָה כְּזוֹ, אִזּוֹ תִּרְאִי אֵיךְ
שִׁיְהִיָּה לָךְ בַּעַל טוֹב שִׂיאֵהָב אוֹתָךְ, וְיִהְיֶה שׁוֹרֵה
רַק הַטּוֹב בַּבֵּית; כִּי בְּאַמַּת הַנְּשׂוֹאִין הֵכִי יָפִים
בְּחַיִּים הֵם כְּשֵׁישׁ אֶהְבָּה וְהִבְנָה הַדְּדִית, וְאֶחָד
רוֹצֵה לְעֹזֵר לְשְׂנִי, וְלֹא שֶׁכָּל אֶחָד רוֹצֵה לְפַגַּע
בְּשְׂנִי, וְלַעֲשׂוֹת דְּוָקָא, וְלִהְיוֹת רָשָׁע וְרוֹצֵחַ, רַחֲמָנָא
לְצַלֵּן.

וְלָכֵן רְאִי, בְּתֵי הַיְקָרָה, לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי
אָפְנִים שְׁבַע עוֹלָם לֹא לְהִתְמוּטֵט, חֵס וְשְׁלוֹם, וְלֹא
לְפַל בִּיאֹוֶשׁ וּבַעֲצָבוֹת וּבְמַרְירוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲלֹא
בְּעֵת שִׁבְתְּ כְּשֶׁתְּדַלִּיקִי אֶת הַנֵּרוֹת, אֲזִי תִבְקְשִׁי מִמֶּנּוּ
יִתְבָּרֵךְ כָּל מֵה שֶׁאֵת צְרִיכָה, כִּי אֲזִי הוּא עֵת רְצוֹן
גְּדוֹל בַּשָּׁמַיִם לְאִשָּׁה, וְאִם הָיוּ הַנְּשִׁים יוֹדְעוֹת אֵיזֶה
עֵת רְצוֹן הוּא בַּשָּׁמַיִם בְּשָׁעָה שְׁמַדְלִיקוֹת אֶת
הַנֵּרוֹת לְכַבוֹד שִׁבְתְּ, שֶׁיִּכּוֹלָה הָאִשָּׁה אֲזִי לְפַעַל אֲצֵל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל מֵה שֶׁהִיא צְרִיכָה, אֲזִי תָמִיד
הִיְתֵה עוֹמֶדֶת לְפָנֵי הַנֵּרוֹת זְמַן רַב וּמִתְפַּלֶּלֶת עַל
כָּל דָּבָר, וְאִם תִּתְנַהֲגִי כֶּךָ בְּכָל עָרֵב שִׁבְתְּ לְשִׁפְךְ
אֶת לִבְךָ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלִסְפֹּר לוֹ אֶת כָּל מֵה
שֶׁאֵתָה צְרִיכָה, אֲזִי תִרְאִי שֶׁתּוֹכְלִי לְשַׁנּוֹת אֶת
הַטֵּבַע, וְלִרְאוֹת נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא.

.ט

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם אַתֶּם רוֹצִים שֶׁיְהִיוּ
לָכֶם "נְשׂוּאֵיִן מִצְלָחִים", עֲלִיכֶם לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁכֶם
עַל שְׁלוֹם-בֵּית, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶה מְאֹד קָשָׁה,
כִּי לְפַעֲמִים הַבַּעַל הוּא עֲצָבָנִי וְכַעֲסָן וְרָשָׁע

שִׁמְגַבִּיהַ יָדַיִם, אוּ לְהַפִּיךְ הָאִשָּׁה עֲצָבָנִית וְכַעֲסָנִית
 וּמִגְבִּיהַ יָדַיִם, וּמִשְׁלִיכָה דְבָרִים, עִם כָּל זֹאת אִם
 אַתֶּם רוֹצִים שִׁיְהִי לָכֶם "נִשְׂוֹאִין מִצְלָחִים",
 עֲלֵיכֶם לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבָעוֹלָם לְהַשְׁלִים
 בֵּינֵיכֶם, וְלַדַּעַת שְׂשֻׁנֵיכֶם שְׂתַפִּים, הֵן לְטוֹב וְהֵן
 לְרַע, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אָסוּר לְזַרֵּק אֶת הָאִשָּׁמָה אַחַד עַל
 הַשְּׁנִי, כְּאִלוּ אֶת אִשָּׁמָה בְּכָל הַצָּרוֹת אוּ אֶתָּה אִשָּׁם
 בְּכָל הַצָּרוֹת שִׁישׁ בַּבַּיִת, אֵין דְּבַר כְּזֶה — שְׂנֵיכֶם
 שְׂתַפִּים, אִם יֵשׁ טוֹב אָסוּר לְקַחַת אֶת הַטוֹב
 לְעַצְמוֹ, שֶׁהַבַּעַל הוּא הַמְצַלַּח וְהוּא הָעוֹשֶׂה, אֵין
 דְּבַר כְּזֶה, אִשְׁתּוֹ גַּם-כֵּן שְׂתַפֶּה בְּזֶה, וְכֵן הַדְּבַר
 הָאִשָּׁה אֵינָה יְכוּלָה לְזַקֵּף אֶת הַטוֹב לְצַדָּה שֶׁהַכֹּל
 בְּגִלְלָה, וְהַבַּעַל אֵינְנוּ שְׂתַפֵּי בְּזֶה, אֵין דְּבַר כְּזֶה,
 שְׂנֵיכֶם שְׂתַפִּים — הֵן לְטוֹב וְהֵן לְרַע, חֶסֶד וְשָׁלוֹם,
 כְּשִׁישׁ אֵיזוֹ צָרָה אוּ אֵיזָה עֲנִי אוּ מַחְלָה, הַשֵּׁם
 יִשְׁמַר, עֲלֵיכֶם לַדַּעַת, שְׂשֻׁנֵיכֶם שְׂתַפִּים בַּדְּבַר, אוּ
 כְּשִׁישׁ אֵיזוֹ צָרָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, (שְׁלֹא גִדַע מִצָּרוֹת),
 אָסוּר לְהַשְׁלִיךְ אֶת הָאִשָּׁמָה אַחַד עַל הַשְּׁנִי, אֲלֹא
 שְׂנֵיכֶם תִּתְחַזְּקוּ בְּיַחַד, וְאַחַד יַעֲוֹדֵד אֶת הַשְּׁנִי,
 וְתַמִּיד תִּכְנִיסוּ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת,
 וְתַמִּיד תִּדְבְּרוּ רַק מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂבֻדָּאֵי
 לֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ, וְשְׂנֵיכֶם תִּהְיוּ רְגִילִים לְנִסְעַ אֶל

המקומות הקדושים, אל קברי צדיקים קדושים,
אל אבות העולם בחברון, ואל רחל אמנו ואל
התנאים ואמוראים ולכל הצדיקים והמקבלים

לחזק את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם, ואפלו
שאתה כבר נמצא בבוץ גדול, ונתלכלכת במה
שנתלכלכת, לך ותפס את התפלין שלך, ותניחם
בשמחה עצומה, ותרקד מרב שמחה, כי מעלת
קדשת התפלין — אין לתאר ואין לשער כלל, כי
התפלין מביאים חיים לאדם, וכשתלביש עצמך עם
התפלין הקדושים, ותכונן שאתה מקים בזה רצון
הבורא יתברך שמו, לזכר את אמתת מציאותו
יתברך, ותשעבד את לבך ואת מחך אל השם
יתברך, ותקבל עליך על מלכות שמים, אין לתאר
ולשער את האור והזיו שתרגיש; וכן מצות ציצית,
וכן מצות צדקה לעזר לזולתו, וכן להזהר לאכל
רק מאכלים כשרים, אשר על-ידי-זה יזדככו
הדמים שלך, ועל-ידי-זה תהיה כלי לקבל את

מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שִׁיְהִי לָכֶם יְלָדִים בְּרִיאִים,
 וְשֵׁלָא יַחְסֹר לָהֶם שׁוּם דְּבָר, וְשִׁיְהִי מִשְׁפִּילִים
 בְּתוֹרָה וּבְחֻמְתָּהּ. כִּי, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, עוֹבֵר
 עֲכָשׁוּ עַל בְּנֵי-אָדָם כָּל-כֶּף הַרְבֵּה צָרוֹת וַיְסוּרִים,
 רַחֲמָנָא לְצַלָן, נוֹלָדִים יְלָדִים בְּעָלֵי מוּמִין רַחֲמָנָא
 לִישְׁזַבְן, וְסוּבְלִים כָּל מִינֵי סְבָל, עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת
 וְחוּבוֹת וְצָרוֹת, אֲבָל אִם מְרַגְלִים אֶת עֲצָמָם
 לְהַקְדִים תְּפִלָּה לְצָרָה, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְבַּטְּלַת הַצָּרָה
 לְגַמְרֵי. וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, אִם אַתֶּם
 רוֹצִים לְזָכוֹת לְ"נְשׂוּאֵיִן מִצְּלָחִים", אַל תִּסְתַּכְּלוּ
 עַל אֶף אֶחָד, רַק תִּשְׁתַּדְּלוּ שֶׁבְתוֹךְ בֵּיתְכֶם יִהְיֶה
 תְּמִיד שְׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִצְלִיחוּ דְרַבְּכֶם
 כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם, וְאִם תִּצְיִתּוּ אוֹתִי בְּכָל זֶה שְׂאֲנִי
 מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם, אֲזִי יִהְיֶה לָכֶם "נְשׂוּאֵיִן מִצְּלָחִים" כָּל
 יְמֵי חַיֵּיכֶם, וְתִלְדוּ בָנִים וּבְנוֹת חַיִּים וְקַיִמִים, וַיְהִי
 מְאֹד מִצְּלָחִים, כִּי הַיְלָדִים מִסְתַּכְּלִים עַל הוֹרֵיהֶם,
 וְכִפִּי שֶׁהַהוֹרִים מִתְנַהֲגִים כֶּף הַיְלָדִים מִתְנַהֲגִים, כִּי
 הַיְלָדִים אוֹהֲבִים לְחַקוֹת אֶת הוֹרֵיהֶם, וְלִכֵּן כִּפִּי
 שְׂאֲתֶם תִּתְנַהֲגוּ, כֶּף יְלָדֵיכֶם יִתְנַהֲגוּ, וְעַל-כֵּן תִּרְאוּ
 שְׁנֵיכֶם לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְתִקְבְּלוּ עַל עֲצָמְכֶם
 לְהִתְנַהֵג עַל-פִּי הַתּוֹרָה, וְאַל תִּזְוְזוּ מִהַשְׁלִחַן עָרוּךְ,
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְזָכָה

נְשׂוּאֵיִן מִצְלָחִים

רכג

אוֹתָנוּ עִם שְׁלַחַן עָרוּף, וַיהוּדֵי אָסוּר לוֹ לְזוּז כִּי הוּא זֶה מִהַשְׁלַחַן עָרוּף, וְכָל מָה שֶׁקָּשָׁה לָכֶם, אוֹ שֵׁישׁ לָכֶם אֵיזָה סִפֵּק, תִּלְכוּ אֶל רַב יִרְאֵי שָׁמַיִם לְשֹׂאֵל אוֹתוֹ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג, כִּי אֵינְךָ הָעוֹלָם הַפְּקָר כָּלֵל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן אַתָּה, בְּתִי, תִשְׁתַּדְּלִי לְלַמֵּד אֶת הַהֲלָכוֹת שֵׁשִׁיכוֹת אֵלֶיךָ וְטָהָרֵת הַמְשַׁפְּחָה, וְתִשְׁמְרֵי עַל עֲצֻמְךָ מְאֹד מְאֹד, כִּי זֶה עוֹן חָמוּר, אָסוּר כָּרַת, אִם אֵינְךָ לּוֹמְדִים אֶת הַהֲלָכוֹת, אֲזִי נִכְשָׁלִים בְּאָסוּר כָּרַת הַחָמוּר מְאֹד מְאֹד, וְאַחֲרֵי-כֵן הֵיִלְדִים סוֹבְלִים מְזִה, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, וְעַל-כֵּן תִּלְכִי אֶל שַׁעוֹר שְׁלוֹמְדִים שָׁם עֲנִינֵי טָהָרֵת הַמְשַׁפְּחָה, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד נְחוּץ לְכָל אִשָּׁה לְדַעַת אֶת הַהֲלָכוֹת עַל בּוֹרֵינָה, וְזִכְרֵי זֵאת, שְׁלַעַם יִשְׂרָאֵל יֵשׁ תּוֹרָה, תְּהִלָּה לְאֵל, אֵינְנוּ גוֹיִם, וְלֹא כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְאֲמוֹת הָעוֹלָם אֲנַחְנוּ מִתְנַהֲגִים, רַק כִּפִּי מִהַ שְׁצִנְנוּ הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאֲנַחְנוּ מוֹכְנִים לְמִסֵּר אֶת נַפְשֵׁנוּ בְּשִׁבִיל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְלִכְן רְאִי לְלַמֵּד אֶת הַהֲלָכוֹת, וְכֵן בְּעֵנִין פְּשׁוּת וּבְעֵנִין שִׁבְתָּה, כָּל אֵלוֹ הַהֲלָכוֹת מְאֹד מְאֹד נְחוּצוֹת לְאִשָּׁה בְּבֵיתָה. וְאִם בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים, תִּצְיָתוּ אוֹתִי בְּכָל זֶה, אֲזִי אֲנִי מִכְּטִיחַ לָכֶם, שְׁיִהְיוּ לָכֶם "נְשׂוּאֵיִן מִצְלָחִים" כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם, וְתִרְאוּ בָּנִים חַיִּים

רכד

נְשׂוּאֵיִן מִצְלָחִים

וְקַיָּמִים, וְתִזְכּוּ לְרֵאוֹת בְּנִים לְבְנֵיכֶם, וְהִשְׁרֵשְׁתָּ
תְּמִשָּׁךְ עַד עוֹלָם.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוֹנְטֵרַס

טוֹב בַּבַּיִת

יִבְאֵר וַיִּגְלֶה אֵיךְ שְׂאֵדָם צָרִיךְ לְהִרְגִיל עֲצֵמוֹ לְהִיּוֹת
רַק טוֹב בַּבַּיִת, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשִׁיךְ אֶת שְׂכִינַת עֲזוֹ
יִתְבָּרַךְ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וַיִּמְשֶׁךְ רַק טוֹב וְחֶסֶד וְשִׁפְעָה
בְּבֵיתוֹ.

*

בְּנוֵי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפּוֹן
בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבֵּי נְחֶמְזָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיה
רַבֵּי נְתָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים זֹהָר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֵסֵלָב

עִיה "ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹכֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׂאָדָם צָרִיךְ לְהִרְגִיל
עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת טוֹב בְּבֵיתוֹ וְלֹא רַק בַּחוּץ; כִּי
רוֹאִים אָנָּשִׁים שֶׁבַּחוּץ הֵם טוֹבִים עַד מְאֹד,
וְעוֹשִׂים צְדָקָה וְחֶסֶד, וּמְדַבְּרִים עַל לֵב
אֲמָלָלִים, אֲבָל בְּבֵית הֵם הֵכִי אֲכַזְרִיִּים,
רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְאֵינָם מְדַבְּרִים עִם הָאִשָּׁה,
וְלֹא נוֹתְנִים לָהּ מְאוּמָה בְּעֵבֹר אֲכָל אוֹ
בְּגוּד, בְּנֵי-אָדָם כְּאֵלוֹ הֵם רוֹצְחִים מִמֶּשׁ.
וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְדַעַת, כְּמוֹ שֶׁהוּא צָרִיךְ
לְהִיּוֹת טוֹב בַּחוּץ, צָרִיךְ לְהִיּוֹת גַּם טוֹב
בְּבֵית.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרנה)

קוֹנְטְרָס

טוֹב בַּבַּיִת

א.

לֹא לְהַכְנִיֵס אִימָה יִתְרָה בְּתוֹךְ בַּיִתּוֹ

צָרִיף שֶׁתִּדַּע אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שְׁבִית שֶׁל אִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי צָרִיף לְהִיּוֹת מְדוּר לְשִׁכְנָה הַקְּדוֹשָׁה,
הֵינּוּ כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְהִתְחַתֵּן וּבוֹנֵה בַּיִת, עָלָיו
לְדַעַת, כִּי עֵקֶר הַבַּיִת זֶה הָאִשָּׁה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יוֹמָא ב.): בַּיִתּוֹ זוֹ אִשְׁתּוֹ; וְכֵן
אָמְרוּ (שֶׁבֶת קִיח:): מִיָּמִי לֹא קָרָאתִי לְאִשְׁתִּי אִשְׁתִּי,
אֶלָּא לְאִשְׁתִּי בַּיִתִּי; וְכֵן אָמְרוּ (סוֹטָה מו.): בַּיִתְךָ זוֹ
אִשָּׁה; כִּי עֵקֶר הַבַּיִת זֶה הָאִשָּׁה, כִּי הִיא נִקְרָאת
עֵקֶרֶת הַבַּיִת, כִּי הִיא עֵקֶרוֹ שֶׁל הַבַּיִת, לְזוֹאת
הַזְּהִירוֹנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְאֹד, וְאָמְרוּ (גִּטִּין ו:):

לְעוֹלָם אֶל יִטִּיל אָדָם אִימָה יִתְּרָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ; וְלָכֵן, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מֵאַחַר שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זָכָה אוֹתְךָ עִם אִשָּׁה וְעִם בֵּית, תִּשְׁמַר מְאֹד מְאֹד לֹא לְצַעַר אֶת אִשְׁתְּךָ, וְאֵל תִּתְּגֶרָה בָּהּ, וְאֵל תִּשְׁפִּיל אוֹתָהּ, וְאֵל תִּכְנִיס בָּהּ אִימָה יִתְּרָה, פֶּחַד מִיָּתֵר, וְשֹׁמֵר עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִקְפִּיד עַל דְּבַר זֶה יוֹתֵר מִהַכֹּל; כִּי תִכְףּ-וּמְיָד כְּשֶׁאָדָם מְצַעַר אֶת אִשְׁתּוֹ, הוּא מְקַבֵּל עֲנֹשׁ גָּדוֹל עַל כָּךְ, כִּי אֵין הַבְּרָכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֲלֵא בְּזָכוֹת אִשְׁתּוֹ, וְעַל-כֵּן בְּזֶה שֶׁאַתָּה מִשְׁפִּיל אֶת אִשְׁתְּךָ, וְאַתָּה צוֹעֵק עָלֶיךָ וְשׁוֹבֵר אוֹתָהּ, בְּשָׁבִיל זֶה אַתָּה סוֹבֵל כָּל-כָּךְ הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסוּרִים, מִחֲלַקֶּת וּבְזִיוֹנוֹת, וְעַל כָּל־ם — עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת, וְאַתָּה מְסַבֵּב בְּחֻבוֹת גְּדוֹלִים; כִּי עַקֵּר הַפְּרִנְסָה וְהַכֶּסֶף בָּא לְאָדָם בְּזָכוֹת אִשְׁתּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (בְּבֹא מְצִיעָא נט.) : אוֹקִיירוּ לְנַשְׂיִיכוּ כִּי הֵיכָא דַּתְתַּעְתְּרוּ — תִּכְבְּדוּ וּתְיַקְרוּ אֶת נְשׁוֹתֵיכֶם, כְּדֵי שֶׁתִּתְעַשְׂרוּ; וְאָמְרוּ (שם) : לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֶהִיר בְּכָבוֹד אִשְׁתּוֹ, שֶׁאֵין הַבְּרָכָה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם אֲלֵא בְּשָׁבִיל אִשְׁתּוֹ; וְעַל-כֵּן אֲשַׁאל אוֹתְךָ, לָמָּה אַתָּה מִשְׁפִּיל כָּל-כָּךְ אֶת אִשְׁתְּךָ?! לָמָּה נִמְלֵאת חֲמָה כָּל-כָּךְ עַל אִשְׁתְּךָ, וּבְשַׁעָה שֵׁישׁ לְךָ עֲצָבִים, אַתָּה

צָרִיף לְדַקֵּר אוֹתָהּ בְּדַבּוּרִים שֶׁהֵם יוֹתֵר חֲדִים מִחֲרָבוֹת? ! לָמָּה אַתָּה צָרִיף לְצַעֵק עָלֶיהָ וּלְהַשְׁפִּיל אוֹתָהּ וּלְרִיב עִמָּה עַל כָּל דְּבַר קָטָן, הֵיכֵן הִרְחַמְנוֹת וְהַחֲסָד שֶׁלָּךְ? ! הֵיכֵן הִמְצַפּוֹן שֶׁלָּךְ? ! זְכוּר תִּזְכּוּר בְּאִיזָה מַעֲמָד וּמִצָּב הָיִיתָ כְּשֶׁהָיִיתָ רֶוֶק, הָרִי הַסְּתוּבָּתָּ נַע וְנָד, וְנִכְשַׁלְתָּ בְּכָל מִינֵי עֲבֵרוֹת וְחַטָּאִים, וְהָיִיתָ שָׁבוּר וּמְתַסְּכָל וְחָסֵר אוֹנִים וְעֲצוֹת, וְעִכְשָׁו כְּשֶׁעוֹר לָךְ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְנָתַן לָךְ בֵּית שׂוֹ אִשָּׁה, לָמָּה אַתָּה צָרִיף לְהוֹצִיא עָלֶיהָ אֶת כָּל הָעֲצָבִים שֶׁלָּךְ, וּלְהַשְׁפִּיל אוֹתָהּ וּלְרִיב עִמָּה עַל כָּל דְּבַר קָטָן, וּלְהַעִיר לָהּ הָעֲרוֹת בְּכָל פֶּרֶט? ! לְזֹאת אֲנִי מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתָךְ, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, רְאֵה לְשָׁנוֹת דְּרָכָךְ, וְתִתְחִיל לְהִיּוֹת אִישׁ טוֹב בְּתוֹךְ בֵּיתָךְ, תַּעֲשֶׂה רַק צְדָקָה וְחֲסָד עִם אִשְׁתְּךָ, תִּרְחַם עָלֶיהָ, תִּחְזַק וּתְאַמֵּץ אוֹתָהּ, וְאִז תִּזְכֶּה שֶׁהַשְׂכִּינָה תִּהְיֶה שׁוֹרָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וּבְמִקּוֹם שֶׁהַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה, שָׁם כָּל הַבְּרָכוֹת מְצוּיּוֹת, כִּי בְּלֹא אִשָּׁה אָדָם חָסֵר מְכַל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נְדָרִים מ.א.): בְּחֲסָר כָּל — בְּלֹא אִשָּׁה; כִּי בְּלִי אִשָּׁה שֶׁהִיא עֲקָרָת הַבַּיִת, עֲקָרוֹ שֶׁל בַּיִת, אָדָם חָסֵר מְכַל, וְעַל-כֵּן רְאֵה לְהִיּוֹת טוֹב בַּבַּיִת, וְאִז תִּרְאֶה אִיךָ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הוּא יְחוּס וִירְחַם עָלֶיךָ, וַיִּמְשִׁיךְ לָךְ בְּרָכָה וְהִצְלָחָה

בְּכֹל מַעֲשֵׂה יְדִידָה, וְתַתְּפֹטֵר מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַיְסוּרִים
 וְהַחֻבוֹת שְׁעוֹבֵרִים עָלֶיהָ. הָעֵקֶר תִּשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת
 "טוֹב בְּבֵית", תָּמִיד תַּעֲשֶׂה חֶסֶד עִם אִשְׁתְּךָ וְאֵל
 תִּצְעַק עָלֶיהָ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁלֵא תִשְׁפִּילָהּ בְּפָנֶי יְלָדֶיהָ,
 קְרוֹבֶיהָ וְחֻבְרֶיהָ, כִּי זֶה עוֹן גָּדוֹל מְאֹד. וְאִם תִּשְׁמַע
 בְּקוֹלֵי לֹא תִתְחַרֵּט, כִּי הַטּוֹב שְׁיָבוֹא לָךְ, אֵין לְתֹאֵר
 וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל.

ב.

יִשְׁתַּדֵּל שְׁתַּהַיֶּה שְׂרוּיָה בְּבֵיתוֹ אֲוִירָה שֶׁל שְׂמִיחָה

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם אַתָּה רוֹצֶה
 לְהַצְלִיחַ בְּבֵיתְךָ, אַתָּה צָרִיף לְרֵאוֹת לְהִיּוֹת "טוֹב
 בְּבֵית", וְתַעֲקֹר מֵעֲצָמְךָ אֶת הַכַּעַס וְהַרְצִיחָה
 וְהָאֲכֻזְרִיּוֹת שֵׁשׁ בְּךָ מֵרַב חֲטָאִיךָ, כִּי הַכַּעַס וְהָרַע
 לֵב בָּאִים מֵעֲבֻרוֹת שְׂאָדָם חֲטָא נִגְדוֹ יִתְבַּרְךָ, שְׂאֹז
 נִטְבַּעַת בּוֹ מִדַּת הָאֲכֻזְרִיּוֹת, שֶׁהוּא מִתְאֲכֹזֵר עַל
 אִשְׁתּוֹ וְעַל יְלָדָיו, וּמִזֶּה בָּאָה מִדַּת הָרַע וְהַרְצִיחָה,
 שְׂמוּצִיא אֶת כָּל הָעֲצָבִים שְׁלוֹ עַל אִשְׁתּוֹ, וּמִזֶּה
 בָּאִים הָעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּכָאוֹן בְּתוֹךְ הַבֵּית;
 וְלִכֵּן רְאֵה לְשָׁנוֹת אֶת דְּרָכְךָ וּמְדוּתֶיךָ, וְתַפְסִיק כְּבָר
 לְהִתְאֲכֹזֵר עַל אִשְׁתְּךָ וְאֵל תִּתְחִיל עֲמָה עַל כָּל דְּבָר

קָטַן לַעֲשׂוֹת עֶסֶק מִמְּנוּ, כִּי אַתָּה שׁוֹבֵר בְּזֶה אֶת
בֵּיתְךָ, וּמְמַלֵּא אֶת בֵּיתְךָ בְּעֲצָבוֹת וּמָרָה שְׁחוּרָה.
וְלִכֵּן תִּרְאֶה וְתִשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת "טוֹב בְּבֵית", וְתִפְסִיק
לְהִתְרַגֵּז עַל אֲשֶׁתְךָ וְלַעְרוֹךְ בְּקִרְתָּ עַל כָּל דָּבָר קָטָן
שֶׁהִיא עוֹשֶׂה, וְתִשְׁתַּדֵּל שִׁתְּהִי שְׂרוּיָה תָּמִיד רַק
אֲוִירָה שֶׁל שְׂמֻחָה, כִּי הַשְׂמֻחָה מְבִיאָה בְּרָכָה בְּתוֹךְ
הַבַּיִת, וְלִכֵּן תִּשְׁתַּדֵּל שִׁתְּהִי בְּבֵיתְךָ תָּמִיד קוֹל
שְׂמֻחָה וְנִגְיָנָה, וְשֶׁלֹּא יִשְׁמְעוּ בַּחוּץ הַשְּׂכָנִים קוֹלוֹת
שֶׁל צְעָקוֹת וּמְרִיבוֹת וּקְלָלוֹת, אֲלֵא שִׁירִים וְנִגּוּנִים
שֶׁל שְׂמֻחָה, וְאִז תִּתְּהִי בְּטוֹחַ שִׁתְּהִי בֵּיתְךָ בֵּיתוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אֵין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹרֵה
אֲלֵא בְּמָקוֹם שֶׁל שְׂמֻחָה. וְזָכֹר כָּלֵל זֶה, שֶׁלֹּא כָּל-כָּף
קָל לְהַגִּיעַ לְמִדַּת הַשְׂמֻחָה, כִּי טֹבֵעַ הָאָדָם לְהַמְשִׁיךְ
לְעֲצָבוֹת וְלַעֲצָלוֹת וְדַכְאוֹן, וּבִפְרָט בְּשָׂעָה שְׁחָטָא
בַּחֲטָאִים מְגֻנִים, זֶה מְכַנֵּס בּוֹ אַכְזָרִיוֹת לְהִתְאַכְזֹר
עַל אֲשֶׁתּוֹ, וְלַעְרוֹךְ עָלֶיהָ בְּקִרְתָּ עַל כָּל דָּבָר קָטָן

וְלִהְשִׁילָהּ וְלִקְלָל אוֹתָהּ, וְלָרִיב עִמָּהּ, שְׁכַל זֶה
 מִכִּנְיֵם דְּכַאוּן וְעֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת בְּתוֹךְ הַבַּיִת, הַגִּיעַ
 הַזְּמַן שֶׁתִּפְקַח עֵינֶיךָ בְּאֵיזָה פֶּח יִקוּשׁ אֶתָּה נִמְצָא,
 אֶתָּה אִישׁ רַע וּבְלִיעֵל, תִּפְסִיק כָּבֵר לְהִתְעַלֵּל בָּהּ
 וְלִהְשִׁילָהּ, תִּתְחִיל לְהִיּוֹת "טוֹב בַּבַּיִת", תִּחְזֹקָהּ
 וְתִאֲמָצָה וְתַעוֹדְדָהּ וְתִשְׁמַחָהּ, אֲזִי תִרְאֶה אִיזוֹ בְּרָכָה
 תָּבוֹא לָךְ עַל-יְדֵי-זֶה. וְאֵל תִּחְשַׁב שְׁזֶה דְּבַר קָל, זֶה
 עֲבוּדָה הַכִּי קָשָׁה לְאָדָם, שִׁישְׁבֹר אֶת הַטֶּבַע הָרַע
 שְׁנֹכְנֵס בּוֹ, וְיִתְחִיל לְהִיּוֹת "טוֹב בַּבַּיִת"; וְלִכֵּן
 אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקָּר! רְאֵה לְהִתְחִיל מֵהַיּוֹם הַזֶּה,
 תִּשְׁנֶה אֶת מְדוּתֶיךָ הָרָעוֹת, וְתִשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת "טוֹב
 בַּבַּיִת", שְׁזֶה יָבִיא שְׂמֵחַת הַחַיִּים בְּשִׂמְחָה בַּבַּיִת,
 וְתִתְחִיל עוֹד הַיּוֹם, וְאֵל תִּדְחָה אֶת זֶה לְמָחָר, כִּי
 אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא, פְּרַשְׁתַּ שְׁמִינִי):
 אֵין הַשְׂמֵחָה מִמִּתְנַת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשְׂמַח הַיּוֹם
 שְׂמַח לְמָחָר; וְעַל-כֵּן הַגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁתִּתְעוֹרֵר כָּבֵר,
 וְתִדַּע וְתִזְכֹּר שְׁכַל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים וְהַחֻבוֹת
 וְהַדְּכָאוֹנוֹת בָּאִים מִמָּךְ, כִּי הִרְשָׁעוֹת וְהָרַע לֵב
 שְׁנִטְבְּעוּ בְּעֲצָמְךָ, הֵם מֵה שְׁגוּרָמִים לָךְ אֶת כָּל
 הַסֶּבֶל שֶׁאֶתָּה סוֹבֵל, וְעַל-כֵּן תִּתְחִיל לְהִיּוֹת "טוֹב
 בַּבַּיִת", טוֹב עִם אִשְׁתְּךָ, וְאֲזִי תִרְאֶה אִיךָ שֶׁהַכֹּל
 יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה. הִעָקֵר תִּשְׁתַּדֵּל, שֶׁתִּהְיֶה שְׂרוּיָה

תמיד בביתך אִוִּירָה שֶׁל שְׂמֵחָה, וְאַף פַּעַם אֵל
תִּתְפָּרַע וְאֵל תִּצְעַק בְּתוֹךְ בֵּיתְךָ, אֲלֵא תִדְבֵר
בְּעֵדִינּוֹת וּבִסְבָּלָנוֹת, וְאִז תִּצְלִיחַ אֶת דְּרֹכְךָ מְאֹד.

ג.

יִכְבֵּד וַיִּיקַר מְאֹד אֶת אִשְׁתּוֹ

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שְׂאָדָם צָרִיךְ
לְהִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת טוֹב בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, לְכַבֵּד
וְלִיקַר מְאֹד מְאֹד אֶת אִשְׁתּוֹ, וְלִתֵּן אֶת כָּל מַה
שֶׁצָּרִיכָה, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ראש השנה ו:):
אִשָּׁה — בַּעֲלָה מִשְׂמָחָה; הָאִשָּׁה תָּמִיד מְצַפֶּה
וּמִסְתַּפְּלֵת אֵל בַּעֲלָה, עַל-כֵּן בָּזָה שֶׁתִּכְבֵּד וּתִיקַר אֶת
אִשְׁתּךָ וּתְשַׂמְחָה וּתְעוֹדְדָהּ, תִּגְבִּיֶה אוֹתָהּ לְגַמְרֵי,
תְּשַׁתְּנָה לָךְ לְטוֹב, וְלִכֵּן תִּשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת בַּעַל טוֹב
בְּבֵית, וְתִסִּיר וּתְבַטֵּל אֶת הָאֲכֻזָּרִיּוֹת וְהָרַע לֵב שְׁלָךְ,
שְׂזָה גוֹרָם לָךְ אֶת כָּל הַצָּרוֹת וְהַחֻבּוֹת וְהִסּוּרִים
וְהַמְרִירוֹת. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יבמות סב:):
הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגוּפוֹ, וְהַמְּכַבְּדָהּ יוֹתֵר מִגּוּפוֹ,
עָלָיו הַכֶּתוּב אוֹמֵר: "וַיִּדְעָתָּ כִּי שְׁלוֹם אָהֶלְךָ";
וְעַל-כֵּן תִּפְסִיק כְּבָר עִם הָרָשָׁעוֹת וְהָאֲכֻזָּרִיּוֹת שְׁלָךְ,
שֶׁמַּעֲבַרְתָּ אוֹתָךְ עַל דַּעְתְּךָ וְעַל דַּעַת קוֹנְךָ, וְאֵל

תִּכְעַס עַל אֲשֶׁתְּךָ בְּשׁוּם פְּנִים וְאַפֵּן, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׁלֹא
 תִּתְפָּרַע עָלֶיךָ, וְלֹא תִתְעַלֵּל בָּהּ לְהִשְׁפִּילָה פִּיזִית
 וּמְלוּלִית, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד מְאֹד מִקְּפִיד
 עַל זֶה, כִּי כָּל הָעֲנָשִׁים קָשִׁים בָּאִים לְאָדָם רַק
 בְּשִׁבִיל זֶה שֶׁהוּא רַע בְּבֵיתוֹ, וּמוֹצִיא אֶת כָּל עֲצָבָיו
 עַל אֲשֶׁתּוֹ, אִם הוֹלֶכֶת אֶל הַהוֹרִים שְׁלָה הוּא
 מִשְׁתַּגֵּעַ לְגִמְרֵי, אוֹ אִם עוֹשֶׂה אֵילוּ קִנְיֹת, הוּא
 נֹעֵשֶׂה פִּילִי וְקִמְצָן, וּמַעִיק וּמְצִיק לָהּ שֶׁתִּפְרֹט
 בְּדִיוֹק אֶת הַחֹשֶׁבוֹן כַּמָּה הוֹצִיאָה, הֵיִשׁ עוֹד רִשְׁעוֹת
 וְאִכְזָרִיּוֹת מִזֹּו?! הֲאֵם אֵינְךָ סוֹבֵל כְּכֹר מִסְּפִיק
 יְסוּרִים וְחוֹבוֹת, וְהִנֵּךְ צָרִיךְ עוֹד?! מִדּוּעַ אַתָּה אִישׁ
 רַע וּבְלִיעֵל?! תִּתְחִיל כְּכֹר לְהִיּוֹת "טוֹב בְּבֵית",
 וְזָכוֹר תִּזְכֹּר אֶת אֲשֶׁר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (כָּבֹא
 מְצִיעָא נט.): לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם זָהִיר בְּאוֹנָאת אֲשֶׁתּוֹ,
 שְׁמִתוֹךְ שְׂדֵמְעָתָה מְצוּיָה אוֹנָאתָה קְרוּבָה; בְּזֶה
 שְׂאֵתָה מְאֵנָה וּמְצַעַר אֶת אֲשֶׁתְּךָ, וְהִיא מִתְחִילָה
 לְבַכּוֹת, אַתָּה מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמְךָ כָּל מֵינֵי דֵינִים
 וּגְבוּרוֹת מְלֻמְעָלָה, שְׁיִנְקָמוּ בְּךָ, וּמָה אַתָּה צָרִיךְ אֶת
 זֶה?! לְזֹאת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, תִּשְׁנֶה כְּכֹר אֶת
 מִדְּתְךָ הָרַעָה, וְתִתְחִיל לַיֶּקֶר וּלְכַבֵּד מְאֹד אֶת
 אֲשֶׁתְּךָ, וְתִהְיֶה "טוֹב בְּבֵית", וְאֹז תִּרְאֶה אִיךָ שְׁכָל
 הַמָּזֶל שְׁלָךְ יִשְׁתַּנֶּה לְטוֹבָה לְגִמְרֵי, עַד שְׁיִהְיֶה לְךָ

שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדָיךָ, וּבְכָל אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה — תִּשְׁכִּיל וְתַצְלִיחַ מְאֹד מְאֹד, וְכָל הַצָּרוֹת
וְהַיְסוּרִים כָּלִיל יַחֲלֹפוּ מֵאַתָּךְ, וְתִבֵּא לְךָ רַק בְּרָכָה
וְהַצְלָחָה בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה.

ד.

נגביה ויחזק וישמח את ילדיו

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי אִם אַתָּה
רוֹצֵה לְהַצְלִיחַ עִם הַיְלָדִים שְׁלֹךְ, עָלֶיךָ לְהִתְחִיל עִם
מִדַּת הַטּוֹב, שֶׁתִּהְיֶה טוֹב לְיְלָדִים, אֵל תּוֹצִיא אֶת
עֲצָבֶיךָ עֲלֵיהֶם, כִּי אֲזוּ אַתָּה הוֹרֵס אוֹתָם לְגַמְרִי, וְאַף
שִׁיְלָדִים קוֹפְצִים עַל הָרֹאשׁ, וּמְעִיקִים וּמְצַעְרִים אֶת
הַהוֹרִים, עִם כָּל זֹאת אִם אָדָם רוֹצֵה לְהַצְלִיחַ עִם
הַיְלָדִים, הוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת חָכֵם וּפְקֻחַ, וַיִּתְחִיל רַק
עִם טוֹב, כִּי עִם מִדַּת הַטּוֹב, הֵינּוּ כְּשֶׁהוֹלְכִים עִם
הַיְלָדִים בְּטוֹב, אֲזִי מְצַלִּיחִים עִמָּהֶם מְאֹד מְאֹד,
לֹא-כֵן אִם מוֹצִיאִים עֲלֵיהֶם אֶת הָעֲצָבִים, וְהַכְּעַס
וְהָרְצִיחָה מְכַנִּיסִים בָּהֶם, אֲזוּ הֵם מְשִׁתּוֹלְלִים יוֹתֵר,
וּמְכַל שֹׁכֵן כְּשֶׁמְשַׁפִּילִים אֶת הַיְלָדִים, הֵם גְּדֹלִים
בְּעֵלֵי מוֹמִים בְּנִפְשָׁם; וְלָכֵן, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר! אִם
אַתָּה רוֹצֵה לְהַצְלִיחַ עִם הַיְלָדִים שְׁלֹךְ, תִּשְׁתַּדֵּל מְאֹד

להיות "טוב בבית", טוב עם הילדים, ותמיד
 תשתדל לעזור להם ולתן להם מחמאות על כל פרט
 ופרט שהם עושים, ואל יהיה דבר זה קל בעיניך,
 כי מה שאדם לא רוצה שיעשו לו, כגון: בושות
 וחרפות, השפלות וצעקות וכדומה, דבר זה לא
 יעשה לילדיו, תמיד תסתכל על הילדים שלך כאלו
 הם כבד מבגרים, ותדבר עמהם בצורה מבגרת,
 ותסביר להם כמו שמסבירים לגדול, וכל 'טוב'
 שהם עושים תתן להם מחמאה ותשבח ותפאר
 אותם, ועל-ידי-זה תראה איך שתצליח עמהם; כי
 הילדים מאד אוהבים כשמתפארים עמהם ונותנים
 להם הכבוד כפי בחינתם, ועושים עסק מכל דבר
 טוב שהם עושים, ודיקא כף נכנסת בהם תשוקה
 לעשות יותר טוב, ומתעלים עלוי אחר עלוי, כי
 הרי רואים שההורים מתחשבים במעשיהם, ושזה
 להם להשתפר במעשיהם, כי הם מקבלים מחמאות
 ומלים טובות על כל דבר; לא-כן אם מוציאים את
 כל העצבים על הילדים, וצועקים ומתפראים
 עליהם, ומכל שכן שמכים אותם מכות אכזריות
 רחמנא לישזבן, ואפלו שעושים דבר טוב, מגרשים
 אותם וצועקים: "לה, אין לי זמן עכשו בעבורך,
 אין לי סבלנות בשבילך, אני עסוק יותר מדי",

וכדומה כל מיני בטויים כאלו, בזה אתה הורס את
 ילדיך בידיך, כי מדות הפעם והאכזריות והעצבנות
 אינן בונות את הילדים, אלא הורסות אותם; ולכן
 ראה, אהובי, בני היקר, לשנות את רע מדותיך,
 ותתחיל להיות "טוב בבית" עם ילדיך, וזכור תזכר
 שכל השקעה שאתה משקיע בילדים שלך, תוציא
 מהם אחר-כך כשיגדלו כפל כפלים, לא-כן, אם
 תצעק עליהם ותשפילם או תכה אותם, שאז יגדלו
 בעלי מומים בנפשם, ואז תצטער מאד מאד,
 ותשאל לעצמך: "מדוע מגיע לי ילדים חצפנים
 כאלו, מלאי עצות, שכל מה שאני מבקש מהם
 אינם מתחסיים אלי, כל מה שאני מדבר אליהם
 אינו מועיל?!" ואינך שם לב, שכל זה בא כי לא
 חנכת אותם טוב כשהיו ילדים קטנים, כשהם רצו
 ממך את תשומת הלב, כשרצו ממך את המחמאה,
 את הדבור טוב, הלטיפה על הדבר טוב שעשו,
 ויחכו למלה טובה ממך, להתחסות ממך, ובמקום
 כל אלו צעקת כמטרף ומשגע: "צא מפה, אין לי
 סבלנות אליך, אתה מעצבן אותי, הנך משגע, ילד
 מפרע", וכל מיני לשונות של השפלה השתמשת
 נגדם, על לא דבר, רק מחמת העצבים שנכנסו בך,
 על-כן מה אתה רוצה עכשו כשהם גדלים, שלא

יִשְׁלְמוּ לָךְ אֶת זֶה בְּחֻזְרָה כָּפֶל כְּפֹלִים? ! וְלִכֵּן רְאֵה,
 אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, לֵהִיּוֹת "טוֹב בְּבֵית", וְתִתְחִיל
 לְחַנּוּךְ אֶת הַיְלָדִים כְּשֶׁהֵם עֹדִין קְטַנִּים, וְתִשְׁתַּדֵּל
 שְׂיִכְנְסוּ לְתַלְמוּד תּוֹרָה לְלַמֵּד תּוֹרָה, כִּי מִי נִקְרָא
 עִם הָאָרֶץ? מִי שֵׁשׁ לוֹ בָּנִים, וְאִינוּ מְגַדְּלִים לְתַלְמוּד
 תּוֹרָה (פְּסָחִים קִיג:); כִּי צְרִיכִים לְחַנּוּךְ אֶת הַיְלָדִים
 כְּשֶׁהֵם עֹדִין קְטַנִּים, לְקַיֵּם אֶת הַמְצֻוֹת, וּכְמֵאמָרָם
 ז"ל (סְפָה מ.ב.): קָטָן הַיּוֹדֵעַ לִנְעֻנֵעַ — חָיֵב בְּלוּלָב,
 לְהִתְעַטֵּף — חָיֵב בְּצִיצִית, לְשָׁמֵר תְּפִלִּין — אָבִיו
 לוֹקֵחַ לוֹ תְּפִלִּין, יוֹדֵעַ לְדַבֵּר — אָבִיו לוֹמְדוֹ תּוֹרָה
 וְקָרִיאַת שְׁמַע; וְתִשְׁמַר מְאֹד מְאֹד עַל יְלָדֶיךָ, וְאִם
 אַתָּה מְבַטֵּחַ לָהֶם מִשְׁהוּ, תִּרְאֶה לְקַיֵּם אֶת זֶה, כִּי
 אֲסוּר לְהַבְטִיחַ לַיְלָדִים מִשְׁהוּ, וְאַחֲר־כֵּן לְהִתְחַמֵּק
 בְּאֵילוֹ תְרוּצִים, כִּי בְּזֶה אַתָּה מְלַמֵּד אוֹתָם שֶׁקֶר,
 כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סְפָה מו:): לֹא לֵימָא
 אִינִישׁ לִינוּקָא דִּיהִיבְנָא לָךְ מִיַּדִּי, וְלֹא יְהִיב לִיָּה,
 מִשׁוּם דְּאִתִּי לְאַגְמוּרִיָּה שִׁיקְרָא — שְׁלֹא יִגִּיד אָדָם
 לְתִינוּקָא, אֲנִי נוֹתֵן לָךְ מִשְׁהוּ, וְאִינוּ נוֹתֵן לוֹ, כִּי עָלוּל
 הוּא לְלַמְדוֹ לְשִׁקֵּר; כָּל-כֵּן הַקְּפִידוֹ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים עַל חֲנוּךְ הַיְלָדִים בְּעוֹדָם קְטַנִּים. וְלִכֵּן
 תִּפְסִיק כְּבָר אֶת הָרַע וְהַאֲכֻזְרִיּוֹת שֶׁלָּךְ, שְׂאֵתָה
 מוֹצִיא עֲצָבֶיךָ עַל יְלָדֶיךָ, תִּתְחִיל לֵהִיּוֹת טוֹב עִמָּהֶם,

ותן להם מחמאה ותשומת לב, ואז תזכה לילדים
מצלחים.

ה.

יכניס אורחים בתוך ביתו

ראה אהובי, בני היקר, שביתך יהיה בית מלא
טוב, בית שמתארחים בו אורחים, לא מבעי
שתארח את ההורים של אשתך ואת המשפחה
שלה, אלא אפלו סתם יהודים שאין להם היכן
להתארח תארח אותם, כי אמרו חכמינו הקדושים
(שבת קכז): גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני
שכינה; ואמרו (שם): הכנסת אורחים היא
מהמצוות שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה והקרן
קיימת לו לעולם הבא; כי אף פעם לא תדע איפה
אתה תתגלגל בזה העולם, ואם היום הכנסת את
מישהו לאורח, מי יודע אם פעם לא תצטרך
להתארח אצלו, על-כן תשתדל מאד להכניס
אורחים בתוך ביתך; ואמרו חכמינו הקדושים
(אבות א, ה): "יהי ביתך פתוח לרוחה ויהיו העניינים
בני ביתך"; ולא זכה אברהם אבינו אל כל הגדלה
שלו, עד שכל הבריאה לא נבראה אלא בשביל

אֲבָרָהֶם אָבִינוּ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (בְּרֵאשִׁית ב, ד):
"בְּהַבְרָאִים", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה,
פְּרָשָׁה יב, ט): אֵל תִּקְרָא 'בְּהַבְרָאִים' אֶלָּא 'בְּאֲבָרָהֶם',
כִּי כָל הַבְּרִיאָה לֹא נִבְרָאָה אֶלָּא בְּזִכּוֹת אֲבָרָהֶם
אָבִינוּ, שֶׁהוּא עָשָׂה חֶסֶד לְכָל עוֹבֵר אַרְח, וְהַכְנִיסוּ
בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְחִזְקוּ וְאִמְצוּ וְעוֹדְדוּ, וְדַבֵּר עַל לְבָבוֹ,
שְׁנֵה דְבָר מְאֹד חָשׁוֹב בְּעֵינָיו יְתַבְּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאֲבָרָהֶם (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה מ, ח,
ח): אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, פֶּתַח טוֹב פֶּתַחַת
לְעוֹבְרִים וְלִשְׁבִים וְלַגְּרִים, שְׁלוּלָא אַתָּה לֹא בְּרֵאתִי
שָׁמַיִם וָאָרֶץ; כִּי בְּזֵה שְׁמִכְנִיסִים אוֹרְחִים,
וּמְשַׁמְחִים אוֹתָם, וּמְדַבְּרִים עַל לְבָם, בְּזֵה נַעֲשִׂים
שְׁתַּפִּים לְמָקוֹם בְּרוּךְ הוּא יְתַבְּרֵךְ שְׁמוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה מ, ג): אָמַר לוֹ
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲנִי לֹא הָיָה שְׁמִי נִפְרָ לְבְרִיּוֹתִי,
וְהַכְרַתְּ אוֹתִי בְּבְרִיּוֹתִי, מִעֲלָה אֲנִי עָלֶיךָ כְּאֵלוֹ אַתָּה
שִׁתַּף עִמִּי בְּבְרִיתוֹ שֶׁל עוֹלָם; כִּי בְּזֵה שֶׁאָדָם מְכַנֵּס
אוֹרְחִים בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וּמְדַבֵּר עִמָּהֶם וּמְחַזְקֵם
וּמְאִמְצֵם וּמְעוֹדְדֵם וּמְשַׁמְחֵם וּמְגַלֵּה לָהֶם אֲמַתַּת
מְצִיאֹתוֹ יְתַבְּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשִׂים שְׁתַּפִּים עִם
הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא; וְעַל-כֵּן רֵאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיִּקָּר,
לְשִׁבֵר אֶת רַע מְדוּתֶיךָ, שְׁנִכְנְסָה בְּךָ מִדַּת הָרַע

וְהַרְשָׁעוֹת, עַד שְׁאִינְךָ יְכוּל לְסַבֵּל אוֹרַח, תַּעֲקֹר כְּבָר

מְעַצְבָּנִים אֶת הַהוֹרִים, וְהַהוֹרִים מְעַצְבָּנִים
אֶת הַיְלָדִים, עַד שֶׁהַפִּית נִתְהַפֵּךְ לְגִיּהֲנוּם.
לְזֹאת צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד סְבֻלָּנוֹת לְיְלָדִים,
וְלֹא לְהַשְׁבֵּר מֵהֶם בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן, וְדִיקָא
עַל-יְדֵי-זֶה יִצְלִיחוּ.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרמז).

והקְרוֹבִים בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. וְאִם מִתְנַגְּדִים לְדַבֵּר זֶה, הֲרֵי זֶה מִחֲמַת רֵעַ לֵב וּמִדּוֹת רָעוֹת שֶׁנִּשְׁתַּרְשׁוּ בּוֹ מִחֲמַת חֲטָאִיו וְעוֹנוֹתָיו, וְלִכֵּן רָאָה לְהַפְסִיק כֶּבֶר אֶת הַרְשָׁעוֹת שֶׁלָּךְ, שֶׁבִטְבַּעַךְ אַתָּה רָשָׁע גָּמוּר, וּמְכַל דְּבַר קָטָן אַתָּה עוֹשֶׂה מְרִיבוֹת בְּתוֹךְ בֵּיתְךָ, אֲשֶׁר זֶה אֶת גּוֹרֵם כָּל הַצָּרוֹת בְּבֵיתְךָ; וְלִכֵּן תִּרְגֵּל אֶת עֲצָמְךָ לְאַרְחֵ אֲוֵרָחִים, וּבְזָכוֹת זֶה תִּרְאֶה אִיךָ שֶׁהַשְּׂכִינָה תִּשְׁרָה בְּבֵיתְךָ, וּבְמָקוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה שָׁם הַבְּרָכָה מְצוּיָה.

.ו.

על האשה לכבד וליקר את בעלה

בְּתֵי הַיְקָרָה! אִם אַתְּ רוֹצָה שְׂיִהְיֶה לְךָ שְׁלוֹם-בֵּית אֲמַתִּי, תִּשְׁתַּדְּלִי מְאֹד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת בַּעְלֶךָ, וְאֵל תִּמְתַּחֲי בַקֶּרֶת עַל כָּל דְּבַר קָטָן שֶׁעוֹשֶׂה, אֲלֵא יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּמֶלֶךְ מִמָּשׁ, וְתִשְׁמְעֵי בְּקוּלוֹ, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה בְּנִקֵּל תִּהְפְּכִי אֶת לְבוֹ, וְאֶפְלוּ אִם אַתְּ יוֹדַעַת שֶׁהֲרַבָּה פְּעָמִים אֵינּוּ צוּדֵק, תִּרְאִי לוֹתֵר לוֹ, וְתִדּוּנִי אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, וְעַלֶיךָ לְהַבִּין אֵילוּ הַשְּׁפָלוֹת וּבְזִיוֹנוֹת הוּא סָבֵל בְּעִבּוּדָה וּבְחוּץ, וְלִכֵּן כְּשֶׁבָא הַבֵּיתָה, הוּא רוֹצָה לְמַצֵּא בֵּית חֵם, אֲשֶׁה שְׂמִבְיָנָה

אותו, ונותנת לו תְּשׁוּמַת־לֵב, כִּי בְּמַחְמָאָה קָטְנָה
 שָׂאת אומרת לְבַעֲלָךְ, אַתְּ שׁוֹבִית אֶת לְבוֹ, לֹא־כֵן
 אִם תִּזְלְזְלִי בּוֹ וְתִצְעֲקִי עָלָיו וְתִתְפָּרְעִי, עַל־יְדֵי־זֶה
 אַתְּ מִתְרַבֶּת אֶת בֵּיתְךָ, וְתִסְבְּלִי אַחֲר־כֶּךָ סָבֵל גָּדוֹל;
 וְלֵכֵן רָאִי מְאֹד, בְּתִי הַיִּקְרָה, לְכַבֵּד אֶת בַּעֲלֶךָ,
 וְלִהְשִׁתְּדֵל לְבָנוֹת אוֹתוֹ, וּבְפָרֵט בְּשַׁעַה שָׂאִין לוֹ
 פְּרִנְסָה, תִּשְׁתַּדְּלִי לְדַבֵּר עַל לְבוֹ וְלִהְכְּנִים בּוֹ בְּטַחְחוֹן
 עֲצָמִי, וְכָל דְּבַר קָטָן שְׁעוֹשָׂה, תִּתְּנִי לוֹ מִחֲמָאָה, כִּי
 הִרְבֵּה פְּעָמִים הִבְעֵל כָּל־כֶּךָ שָׁבוּר, וְאִין לוֹ בְּטַחְחוֹן
 עֲצָמִי כָּלֵל, וְהוּא כָּל־כֶּךָ מִשְׁפָּל בְּעֵינַי עֲצָמוֹ, עַד
 שְׁנַמְאָסִים לוֹ הַחַיִּים, וְזֶה גֹרֵם אַחֲר־כֶּךָ מְרִיבוֹת
 וּמִתְחִים בְּתוֹךְ הַבַּיִת, וְאַתְּ, בְּתִי הַיִּקְרָה, יְכוּלָה
 לְתַקֵּן אֶת זֶה, אִם רַק תִּבְּנִי אֶת בַּעֲלֶךָ, וְתִשְׁתַּדְּלִי
 לְהַבִּין אוֹתוֹ, וְלֹא תִרְיָבִי עִמוֹ, אֲזִי יִהְיֶה לָךְ חַיִּים
 טוֹבִים וְנִעִימִים, וּבַבַּיִת תִּשְׁרָה תָּמִיד הַשְּׂכִינָה.
 וְעַלֶיךָ לְזַכֵּר, שְׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכוֹת יז.):
 גְּדוּלָה הַבְּטָחָה שֶׁהַבְּטִיחַן הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
 לְנָשִׁים יוֹתֵר מֵאֲנָשִׁים, כִּי אִשָּׁה נִקְרָאת עֲקָרַת הַבַּיִת,
 הִיא עֲקָרוֹ שֶׁל בַּיִת, וְהָאִשָּׁה יְכוּלָה לְבָנוֹת אֶת בֵּיתָהּ
 אוֹ לְהַחְרִיב אֶת בֵּיתָהּ, אִם יֵשׁ לָהּ שִׁכְל וְדַעַת
 וּמְחֻזְקַת וּמְעוֹדְדַת אֶת בַּעֲלָהּ, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַחֵב
 דַּעְתוֹ וְלְבוֹ, וְנִבְנָה בּוֹ הַבְּטָחוֹן הָעֲצָמִי, אֲזִי גַם אַתְּ

תהני מבעלך, לא-כן כשאת תצעקי ותתפרצי
 ותשפילי אותו, אפלו שהוא מתנהג באפן ילדוטי
 וכדומה, על-ידי-זה את הורסת אותו לגמרי,
 ולבסוף גם את תסבלי, כי הוא יצא ויריב עמך
 יומם ולילה, ויערך עליך בקרת; ועל-כן, בתי
 היקרה, תשתדלי להיות טובה בבית, תמיד לחזק
 ולעודד ולשמח את בעלך ולתת לו תשומת לב,
 ותמציאי את עצמך אליו, ותמיד יהיה לך חיוך על
 הפנים, ולכבדו וליקרו כמו שמכבדים ומיקרים
 מלך, ואז תראי איך הוא ישתנה לגמרי; כי באמת
 אשה יכולה להפך את לב בעלה בקלות, אם יש
 לה רק קצת שכל ודעת והכנה והשכלה לדעת איך
 להתנהג אפלו עם הבעל הכי קשוח ורע לב או
 להיפך, אפלו הכי ילדוטי וטפשי, כי בידי האשה
 כחות עצומים לבנות את בעלה, אם תכבד אותו
 ותתן לו תשומת לב, ועל כל דבר שאומר ומדבר
 תסכים. ואפלו כשאינו צודק, תתני לו הצדק, ולא
 תצאי נגדו, אז תראי איך באמת ישתנה במשך
 הזמן לטובה, ויהיה לך בעל טוב, בעל נפלא, בעל
 שרוצה לעזור לך, בעל שיאהב אותך, אבל אם
 תמשיכי להיות רעה בתוך ביתך, ותלכי עם רשעות
 נגד בעלך, ועל כל דבר קטן שעושה תערכי בקרת

וְתִשְׁפִּילֵי אוֹתוֹ בְּרַבִּים, וְתִצְעֲקֵי וְתִתְפָּרְצֵי עָלָיו, אֲזַ
 עָלֶיךָ לְדַעַת, שְׁיִהְיוּ לָךְ רַק צָרוֹת בְּתוֹךְ הַבַּיִת, כִּי
 אֲזַ הוּא יִתְפָּרַע לְגַמְרֵי, וַיּוֹצִיא אֶת כָּל עֲצָבָיו עָלֶיךָ.
 וְעַל-כֵּן רְאֵי, בְּתֵי הַיְקָרָה, לְשָׁנוֹת אֶת מְדוֹתֶיךָ
 הָרַעוֹת, וְתִתְחִילֵי כְּבֹר לְהִיּוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּתוֹ שֶׁל
 אֲבָרָהֶם אָבִינוּ, שְׁעָשָׂה חֶסֶד עִם כָּלֶם, וְאֲזַ תִּרְאֵי
 שְׁבַבֵּית שְׁלָךְ תִּשְׁרָה הַשְּׂכִינָה, וּבְמָקוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה
 שׁוֹרָה — הַבְּרָכָה מְצוּיָה. וְאֵל כָּל זֶה תִּזְכֵּי אִם רַק
 יִהְיֶה לָךְ שִׁכְל וְדַעַת אֵיךְ לְבַנּוֹת אֶת בַּעֲלֶךָ, וְלֹא
 לְהִרְס וּלְהַשְׁפִּיל אוֹתוֹ, תִּהְיִי פְקַחִית, בְּתֵי הַיְקָרָה,
 וְתִבְנִי אֶת בֵּיתְךָ וְלֹא תִחַרִּיבֵי אוֹתוֹ. וְדַעֵי לָךְ, שְׁבַנְיִן
 הַבַּיִת אוֹ הֶרֶס הַבַּיִת תְּלוּי בְּיַדֶּיךָ, בְּאִיזוֹ צוּרָה
 שְׁתִּלְכִי עִם בַּעֲלֶךָ — כִּי יִהְיֶה לָךְ בַּעַל, כִּי הָאִשָּׁה
 בּוֹנָה אֶת הַבַּעַל, אוֹ הוֹרֶסֶת אֶת הַבַּעַל, וְלִכֵּן תַּעֲקְרֵי
 אֶת מְדַת הָרַע שְׁלָךְ, וְאֵל תִּרְיָבֵי אֶתוֹ בְּשָׁעָה שְׂאִין
 לוֹ פְּרִנְסָה, אוֹ שְׂמֵאֲרַח אֶת אָבִיו וְאִמּוֹ וְאֶחָיו
 וְאֶחָיוֹתָיו, אֲלֹא תִקְבְּלֵי אוֹתָם בְּסִבָּר פָּנִים יְפוֹת,
 וּבְזֶה תִגְרָמֵי שְׁבַעֲלֶךָ יֵאֱהָב אוֹתְךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי
 כְּשֶׁהַבַּעַל רוֹאֶה שֶׁהָאִשָּׁה מְכַבֶּדֶת אוֹתוֹ וּבוֹנָה אֶת
 אִישִׁיוֹתוֹ, וּמְכַבֶּדֶת אֶת הַהוֹרִים שְׁלוֹ וְאֶת הַמְּשֻׁפָּחָה
 שְׁלוֹ, אֲזַ נִכְנָסֶת בּוֹ אֶהְבָּה גְּדוּלָה אֵלָיָה; וְלִכֵּן תִּהְיִי
 פְקַחִית, בְּתֵי הַיְקָרָה, וְתִשְׁתַּדְּלֵי לְהִיּוֹת תָּמִיד טוֹבָה

בבית, ואז תראי איך שכל האוירה בבית תשתנה
לגמרי, ותחיו ביחד באהבה ובהבנה הדדית, ויהיה
השלוש מצוי ביניכם, ותהיה ההצלחה וברכה בכל
מעשה ידיכם.

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!

קוֹנְטֵרַס

הַכֵּל הַמְּיוֹן

יְגַלֶּה אֵיךְ שֶׁכֵּל הָעוֹלָם כִּלּוֹ מֵלֵא דְמִיּוֹנוֹת, וְכֵל
הַסֶּכֶל שֶׁאָדָם סוֹבֵל בְּזֶה הָעוֹלָם, זֶהוּ רַק מַחֲמַת
הַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁנִּדְבְּקוּ בוֹ, וְתַכְּף-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם יוֹצֵא
מֵהַדְּמִיוֹן, וְבֹא אֶל הַמְּצִיאוֹת — נִגְאָל מִכָּל
צָרוֹתָיו.

*

בְּנוֵי וּמִסֵּד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵי
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֵסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיה
רַבֵּי נִתָּן מִבְּרֵסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֵסֶלֶב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר הַדְּמִיוֹן הוֹרֵס
אֶת חַיֵּי הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְאֵין עוֹד דְּבַר
שְׁפָל-כֶּן הוֹרֵס לְאָדָם אֶת הַבְּרִיאוֹת וּמְפִילוֹ
בְּנִפְיָה אַחַר נִפְיָה כְּמוֹ הַדְּמִיוֹן שֶׁנִּכְנָס
בְּאָדָם, וְרַב הַחוֹלִים שְׁסוּבָלִים מִחֳלוֹת
וּכְאֲבִים, הֵפֵל בָּא רַק מִחֲמַת הַדְּמִיוֹנוֹת
שֶׁהוֹרְסִים לָהֶם כָּל הַחַיִּים.

(אֲמַרֵי-מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תרנו)

קוֹנְטְרָס

הַכֵּל הַמְיוֹן

א.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, שְׁכַל הַצָּרוֹת
וְהִיסוּרִים וְהַמְרִירוֹת שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, הֵם רַק מַחֲמַת
שְׁנַעַתְקַת מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַד שְׁנִדְמָה לָּךְ, כְּאֵלוֹ
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵינוֹ צָרִיךְ אוֹתָךְ, וְכֵאלוֹ שׁוֹנֵא
אוֹתָךְ, וְכֵאלוֹ רוֹצֵה לְנַקֵּם בְּךָ, וְכֵאלוֹ עֹזֵב אֶת כָּל
הָעוֹלָם, וְלָקַח אֶת עֲצָמוֹ רַק עָלֶיךָ. עָלֶי לְהוֹדִיעַ לָּךְ,
שׁ"הַכֵּל הַמְיוֹן", כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֵמֵן, זֶן
וּמְפָרְנֵס מְקַרְנֵי רְאֵמִים עַד בֵּיצֵי כְּנִים, וְרוֹצֵה בְּטוֹבוֹת
בְּרִיּוֹתָיו, וְכֹל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים שְׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם,
זֶה רַק מִפְּנֵי שְׁאֵינוֹ רוֹצֵה לְקַבֵּל יְדִיעָה זֹו; כִּי עַל-יְדֵי

החטאים שאדם חטא נגדו יתברך, ובפרט על-ידי פגם הברית — הוצאת זרע לבטלה, שמאד שכיח בין בני הנעורים, ואשר דבר זה עוקר את המוח ממקומו, ומעקם את הלב בעקמומיות, ומכניס באדם דפאון פנימי, מכל זה נארגת מחיצה של דמיון, כעין קורי עכביש בינו לבינו יתברך. ובאמת אמרו חכמינו הקדושים (פסחים פה:): 'אפלו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין הקדוש-ברוך-הוא לישראל'. לזאת איעצף, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה לצאת מהצרות והיסורים והדמיונות שלך, לך וכרח לך במקום פנוי שאין שם בני-אדם, באיזה שדה או באיזה יער, או באיזה קבר וציון של איזה צדיק קדוש ונורא, תנא ואמורא, ותתחיל לדבר עמו יתברך כאשר ידבר האיש אל רעהו והבן אל אביו, ותספר לו יתברך כל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות, ושום דבר בעולם אל תעלים ותסתיר ממנו יתברך, אלא כל פרט ופרט מה שעבר עליך ועובר עליך תגלה לו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, ואף שבתחלה יהיה נדמה לך כאלו אין מי ששומע אותך, כאלו אין מי שצריך אותך, כאלו אתה מדבר אל הקיר, חס ושלום, עלי לגלות לך, ש"הכל דמיון", כי הוא יתברך נמצא ובלעדיו אין שום נמצא, ויקח לך

זמן עד שתשבור את המחיצה של הדמיונות שנבנתה
 בינך לבינו יתברך, ויעברו עליך הרבה נסיונות קשים
 ומרים, שירצו לרחק אותך מהעבודה הקדושה הזו
 של תפלה והתבודדות, שיחה בינך לבין קונך, כי
 הדמיון עובד אצלך כאלו הוא יתברך שונא אותך,
 ואינו צריך אותך, ואינו רוצה לעזור לך, אבל אם
 תהיה עקשן גדול בקביעות עצומה לא לעזב את
 מקומך, ותבוא יום אחר יום אליו יתברך, אז סוף כל
 סוף תפלנה כל המחיצות, ויתבטלו לפניך כל אויביך
 ושונאיך, שהם כלל העוונות והחטאים והפשעים,
 שמהם נבראו מזיקים ומשחיתים ושדין, שמציעים
 אותך ומעיקים את נפשך, ומפילים אותך במרירות
 ובדכאון, כאלו אתה כבר אבוד משני העולמות. וזה
 שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ז:): 'כל הקובע
 מקום לתפלתו, אויביו נופלים תחתיו'; כשאדם קובע
 את עצמו בקביעות עצומה, "אני לא אזוז מהקדוש-
 ברוך-הוא יהיה מה שיהיה ויהיה איך שיהיה, אני
 צריך רק לדבר להקדוש-ברוך-הוא, אפלו שנדמה לי
 שאבדתי את העולם הזה והעולם הבא, איני עוזב את
 הקדוש-ברוך-הוא". אם הוא קובע לעצמו קביעות
 מקום כזו, אז כל אויביו הרוחניים והגשמיים נופלים
 תחתיו. ולבסוף נתגלה לו אור כזה, שרואה שאין לו

אף אחד בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא. ובו ברגע שנסכם באדם שאין לו רק אותו יתברך, כבר נגאל מכל צרותיו; כי כל זמן שאדם חושב שיש לו איזה ידיד טוב, איזה חבר טוב, איזה קרוב משפחה, איזה אח או איזה גיס, שיכולים לעזור לו, עדין הוא נמצא בצרה גדולה מאד, וחי בדמיונות, שהם הורסים לו את החיים, אבל בו ברגע שנסכם בדעתו, ש"הכל דמיון", ואין לי אף אחד בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא, בו ברגע נגאל מכל צרותיו, כי נתרחב לבו, ומתחיל לראות עולם אחר לגמרי: "מה עלי לחיות בדמיונות ובהזיות, ולהיות משפע מזה או מזה, להסתובב פעני בפתח אצל זה או אצל זה, זה יחזקני, זה יעודדני, זה ישמחני, מה אני צריך לכל זה!?" אין לי רק את הקדוש-ברוך-הוא, שהוא אוהב אותי. אז הוא יכול להיות משפיע ונותן ולתרום לאחרים. ואל תחשב, אהובי, בני היקר, שאני רוצה לעבד עליך או לפתותך, אלא זו המציאות; כי המאמין באמונה שלמה, שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, אז רואה שכל העולם כלו הוא דמיון אחד גדול, שכל אחד מסתובב שבור ורצון, וצריך תשומת-לב מהשני, זה רוצה שיברו אתו, זה רוצה שיחזקו אותו, זה רוצה שיתנו לו כסף,

זֶה רוֹצֵה שְׂיִתְנוּ לוֹ כְּבוֹד, וְזֶה רוֹצֵה שְׂיִדְרְשׁוּ בְּשִׁלּוּמוֹ,
 כָּל אֶחָד רוֹצֵה דָבָר אַחֵר. כָּל זֶה נוֹבֵעַ מִדְּמִיוֹנוֹת, כִּי
 בְּרַגַע שְׂאִינוֹ מְקַבֵּל מֵה שְׂרוֹצֵה, הוּא נִשְׁבֵּר לְגַמְרִי,
 אֲבָל אִם מְכַנִּים בְּעֵצְמוֹ יְדִיעָה זֹו, שְׂאִין לִי רַק אֶת
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמֵה שְׂאִנִּי צָרִיךְ אֲבַקֵּשׁ רַק
 מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֵקֶשׁנוֹת הַכִּי גְדוֹלָה, אֲזִי יִרְאֶה
 לְפָנָיו עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרִי, וְיִהְיֶה בֶן חוֹרִין. וְזֶה שְׂאֵמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת כד:): "אִין עֲמִידָה אֶלָּא
 תְּפִלָּה" — עָקֵר הַדְּבָר שְׂמַעְמִיד אֶת הָאָדָם, זֶה רַק
 תְּפִלָּה, "אִין שִׁיחָה אֶלָּא תְּפִלָּה" — עָקֵר הַשִּׁיחָה שְׂלִי
 וְהַדְּבוּר שְׂאִנִּי צָרִיךְ לְדַבֵּר וּלְשִׁיחַ, זֶה רַק עִם הַקְּדוֹשׁ-

יודעים את זאת, חושבים שהילדים מנדנדים

דמיון, כי כל אחד חושב כן, אבל בו ברגע שתצית אותי, ותברח אל הקדוש-ברוך-הוא, ותדבר עמו ברחמים ובתחנונים בעקשנות גדולה, אז יתגלה לפניך מלך עליון בהארה וזיו נפלא, ותשתעשע בשעשוע דמלכא.

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, שכל מה שאתה רואה בזה העולם, זה רק הקדוש-ברוך-הוא, דומם מנח לפניך, זה לבוש של אין סוף ברוך הוא, כמו שכתוב (חבקוק ב, א): "אבן מקיר תזעק"; עשבים ואילנות ופרחים שצומחים, הכל לבוש לאין סוף ברוך הוא, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה יג, סימן ב): 'כל האילנות כאלו משיחין אלו עם אלו'; כל החיות שרצים ושורצים בעולם הכל לבוש לאין סוף ברוך הוא, מה שהולך, מה שמתנועע, הכל חיות אלקותו יתברך. כל בני-אדם שנבראו בזה העולם רואים, שומעים, נושמים, מדברים, הולכים, מתנועעים, הכל אין סוף ברוך הוא, אף האדם מרב חטאתיו ועוונותיו המרבים, אינו מסגל להבין איך יכול להיות דבר כזה, שהכל לכל

אין סוף ברוך הוא, ומזה באים כל הצרות והיסורים,
 כל המחשבות והדמיונות, שכל אחד חושב כאלו
 רוצים להציק לי, או להזיק לי, והוא נרדף מעצמו,
 ונכנסת בו קנאה ושנאה לגבי זולתו, והוא נכנס בתוך
 עצמו, ואינו מענין כבר לדבר עם אף אחד, המח שלו
 לחוץ, הלב שלו מעקם בקשיות ובספקות אחריו
 יתברך, ונדמה לו כאלו זה סוף העולם, וכל זה בא
 לו מחמת הדמיונות שנדבקו בו, אבל אם אדם עקשן
 גדול, ומדבר אליו יתברך בתמימות ובפשיטות
 גמורה כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו,
 והוא עקשן גדול על דבר זה, אז סוף כל סוף
 נפתחות עיניו ורואה מראות וחסיונות כאלה, שכל
 העולם כלו אלקות, והוא שש ושמש ומשמש את
 הבריות. ואל תחשב, אהובי, בני היקר, שזה נעשה
 מהיום למחר, אלא צריכים להיות עקשן גדול
 בעבודה הקדושה הזו, לבוא מדי יום ביומו, ולדבר
 ולשיח עמו יתברך, ואפלו אם עובר שבוע, חדש,
 שנה, שנתים, שלש, ואפלו כל ימי חייו, אל ייאש
 עצמו מן הרחמים, למה? כי כל תפלה ותפלה שאדם
 מתפלל אליו יתברך, אינה הולכת ריקם, כי בונה
 על-ידי-זה מלאכים ועולמות למעלה מעולמות,
 והקדוש-ברוך-הוא משתעשע עמו, כי רואה איך

שָׂאֲדָם כָּל-כָּף מִתְעַקֵּשׁ לֹא לְעֹזְבוֹ, וְאִף שְׁעוֹבֵר עָלָיו
 כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְכַאֲבִים, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הוּא
 מֵאַרְיֵךְ בְּתַפְלָתוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה מִבְּטָח לוֹ שֶׁלֹּא תִחְזַר
 תַּפְלָתוֹ, כִּמוֹ שְׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֻכּוֹת לב:):
 'כָּל הַמְּאַרְיֵךְ בְּתַפְלָתוֹ, אֵין תַּפְלָתוֹ חוֹזֶרֶת רִיקָם'; וְזֶה
 עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הַצְּדִיקִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהֵיוּ בְּזֶה
 הָעוֹלָם, כִּי גַם עֲלֵיהֶם עָבְרוּ כָּל מִינֵי נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים
 וּמְרִים, עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת, הַשְּׁפָלוֹת, מַחְלָקֶת וּמְרִיבוֹת,
 וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הִחְזִיקוּ מֵעַמֵּד, וְלֹא נִשְׁבְּרוּ, אַזִּי לְבִסּוֹף
 נִעֲנֶה, וְנִפְתָּחוּ לָהֶם שַׁעֲרֵי הַרְחָמִים וְהַרְצוֹן, וְנִשְׁפַּע
 עֲלֵיהֶם אוֹר הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא. וְזֶה שְׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשָׁלַי בְּרֻכּוֹת פָּרָק ד', הִלְכָה א'): "וְהִיָּה כִּי
 הִרְבַּתָּה לְהִתְפַּלֵּל" (שְׁמוֹאֵל-א, א, יב) — מִכָּאן שֶׁכָּל
 הַמְּרַבֶּה בְּתַפְלָה — נִעֲנֶה.

אָבֵל צְרִיכִים הִרְבֵּה הַתְּחִזְקוֹת, לְעַמֵּד עַל עַמְדוֹ
 וְלֹא לְהִשָּׁבֵר, כִּי בַּהֲתַחֲלָה הַדְּמִיוֹן שֶׁל הָאָדָם עוֹבֵד
 עָלָיו חֲזָק עַד מְאֹד, כְּאִלוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹנְאוֹ
 וְאֵינוֹ רוֹצֶה בּוֹ וְעֹזְבוֹ, וְכֵאלוֹ עֹזֵב אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ
 וְרוֹדֵף רַק אוֹתוֹ, וְרוֹצֶה לְנַקֵּם רַק בּוֹ. וּבְאֵמֶת "הַכֹּל
 דְּמִיוֹן". וְזֶה שְׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יוֹמָא כט.):
 'לָמָּה נִמְשָׁלָה תַּפְלָתָן שֶׁל צְדִיקִים כְּאֵילָת? מָה אֵילָת

זו כל זמן שֶמגִּדֶלֶת קַרְנֵיהָ מִפְצִילוֹת, אַף צַדִּיקִים כָּל זמן שְׁמַרְבִּים בַּתְּפִלָּה — תִּפְלְתָן נִשְׁמַעֲתִי; הֵינּוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַבֵּב עִם הַצַּדִּיקִים שִׁיִּסְבְּלוּ צְרוֹת וִיסוּרִים וּמְכַאוּבִים, כָּל אֶחָד כִּפִּי בְּחִינָתוֹ וְעֵנְיָנוּ, וְעַל כָּל אֶחָד עוֹבְרִים מְרִירוֹת וּלְחָצִים וִיסוּרִים אַחֲרֵים, הַכֹּל כְּדֵי שְׁיָבֵא אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ מֵעֵנְיָנוּ; כִּי אֲצִלוּ יִתְבַּרֵךְ מְאֹד מְאֹד חֲשׂוּבָה תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, אֲבָל הַדְּמִיוֹן שֶׁל הָאָדָם הוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, כִּי נִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ הַכֹּל חֲשׂוֹף וְהַכֹּל סָגוּר, וְאֵין צְרִיכִים אוֹתוֹ, וְהוּא אָבוֹד לְגַמְרֵי, וְאֵבֵד אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְאֶת הָעוֹלָם הַבָּא גַם יַחַד, וּמִזֶּה בָּא שְׁמִתִּיאֵשׁ וְעוֹזֵב אֶת עֲצָמוֹ, וְנִכְנָס לַמַּטָּה, וְשׁוֹכֵב שָׁם בְּדַכְּאוֹן עֲמֵק. וּבְקִאֲמַת "הַכֹּל דְּמִיוֹן"; כִּי הוּא יִתְבַּרֵךְ אֵב הַרְחֲמָן, וְכֹל הַבְּרִיאָה כְּלָה זֶה רַק אֱלֻקוֹת, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרָא אֶת הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, שְׁיִחַשֵׁב רַק מִמֶּנּוּ, וַיְהִי דְּבוֹק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּקַבִּיעוֹת, וַיִּסְתַּכֵּל עָלָיו יִתְבַּרֵךְ, וַיִּרְאֶה אוֹתוֹ מְכַל פְּרִטֵי הַבְּרִיאָה — דוֹמָם, צוֹמֵחַ, חֵי, מְדַבֵּר, וַיִּשְׁמַע אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּכֹל חֲלָקֵי הַבְּרִיאָה, שְׁזֶה סוֹד הַנְּבוּאָה וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁזָּכוּ אֵלֶיהָ הַצַּדִּיקִים, שֶׁהִגִּיעוּ לְהַתְּפָשֵׁטוֹת הַגְּשָׁמִיּוֹת כְּזוֹ, שֶׁכָּבַר לֹא רָאוּ לְפָנֶיהֶם עוֹלָם, רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזֵי מִמִּילָא שָׁמְעוּ אֵיךְ שְׁדוּמָם מְדַבֵּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (חֲבֻקָק ב,

(יא): "אָבן מקיר תזעק", והאילנות משיחים אתם,
 כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה יג,
 סימן ב'): 'כל האילנות כאלו משיחין אלו עם אלו';
 וכל החיות נוהמות, שואגות, מצפצפות ומיללות
 ומגלות סודות ורזים נפלאים, ומכל שכן כל בני-אדם
 שמדברים ומפטפטים דבורים של מה בכך, כלם
 מגלים רזים וסתרי נסתרות, שכל זה סוד שיחות
 חיות ועופות, שיחות דקלים, מעשה בראשית ומעשה
 מרכבה, שזוכים הצדיקים הדבקים בו יתברך; ועל-כן
 ראה, אהובי, בני היקר, מה לפניה, למה לך לחיות
 בדמיון, כאלו הקדוש-ברוך-הוא שונא אותך, ואינו
 צריך אותך, בו ברגע תקבל על עצמך: "אני את
 מקומי לא אעזב, ואבוא כל יום אליו יתברך, ואדבר
 ואשיח ואספר את כל אשר עם לבבי עמו יתברך,
 יהיה מה שיהיה ואיך שיהיה בעקשנות הכי גדולה".
 על-ידי-זה סוף כל סוף יתגלה לפניה עולם אחר
 לגמרי, ותהיה שש ושמח על חלקך, ותדע שכל אלו
 הדמיונות והחשכות וההתרחקות והמרירות
 והחלישות הידעת שעוברים עליך, עברו על כל
 הצדיקים שהיו בזה העולם, אבל ההפרש בינם לבינך
 — שהם רצו רק את הקדוש-ברוך-הוא, ואמרו
 לעצמם: "יעבר עלי מה, אני את מקומי לא אעזב

ולא אתרחק מהקדוש-ברוך-הוא", ואתה נשבר מכל דבר קטן, ועוזב את הכל, ובורת ונמלט אל תוף המטה, ושוכב כפגור מת במרירות ובעצבות ובדכאון, וצרים ומרים לך החיים. ועל-כן, אהובי, בני היקר, שמע בקולי, הורד מעצמך את כל הדמיונות, כאלו יש לך בזה העולם איזה אדם שמבין אותך, או איזה אדם שרוצה לעזר לך, אין דבר כזה "הכל דמיון", כל אחד מתכוון לטובתו הוא, אתה צריך להגיע למדרגה כזו, שאתה תשפיע על אחרים שמחה ועודד וחזוק, ולקרבתם, להצחיקם, ולשמחם, וזו המדרגה העליונה ביותר להגיע אליה בזה העולם.

ג.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כשאדם חוטא בחטא המגנה של פגם הברית, ובפרט הוצאת זרע לבטלה, על-ידי-זה נעקר מחו ושכלו לגמרי, ונכנס בו דכאון פנימי, והדכאון והעצבון אורגים לו דמיון, שנדמה לו כאלו כלם שונאים אותו, וכלם אינם צריכים אותו, ואינם יכולים לסבלו, וכלם מכירים את מעשיו, וכלם קוראים את מחשבותיו, ומדמיון הזה בא, שאדם סוגר את עצמו בתוף ביתו, ואינו רוצה

לצאת. ובאמת אין לה עוד דמיון יותר גדול מזה, והדמיון הזה הורס את האדם לגמרי; כי יש בני-אדם שמתענים בענויים קשים ומרים ימים ושבעות וחדשים, ואפלו שנים, כאלו כלם רודפים אותם וכלם שונאים אותם, וכלם משפילים אותם, והדמיון הזה אין מי שיהיה נקי ממנו, אחד פחות ואחד יותר. וכל זה בא מחמת רב עוונותיו, שברא קלפות ומשחיתים ומזיקים ושדים שנוקמים בו, ואינו תופס ש"הכל דמיון", כי בו ברגע שיברח לו במקום פנוי שאין שם בני-אדם, וידבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ויתחיל לגלות לפניו יתברך את לבבו, ושאינו רוצה שום דבר רק את הקדוש-ברוך-הוא, אזי אם יהיה חזק בזה עד כדי מסירות נפש, ש"איני רוצה כלום רק אותך רבוננו של עולם", אז ישבר את כל החומות והמחיצות, ויתבטלו כל הקלפות והמזיקים והמשחיתים, ותשמע תפלתו. כמאמרם ז"ל (תענית ח.): 'אין תפלתו של אדם נשמעת אלא אם-כן משים נפשו בכפו'; כי מי שרוצה לצאת אחת ולתמיד מדמיונותיו, עליו להרגיל את עצמו בעבודה הקדושה הזו של תפלה והתבודדות, ומי שמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, הוא הכי מאשר בחיים. אך הצרה הכי גדולה, שאלו הקלפות והמשחיתים, השדים

וְהָרוּחִין שְׁבָרָא מְעוּוּנוּתִיו, הֵן הֵן הַמְעַלְיָמִים וּמְכַסִּים
 וּמְסַתִּירִים אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שְׁנֵדָמָה לוֹ כְּאֵלוֹ הַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתוֹ, וְאֵינוֹ צָרִיךְ אוֹתוֹ
 לְגַמְרִי. וּבְאֻמַּת אֵין לָךְ עוֹד דְּמִיוֹן גָּדוֹל יוֹתֵר מִזֶּה, כִּי
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא בְּתוֹכְךָ, וּמְחִיָּה וּמְהִיָּה
 אוֹתְךָ, וְאַתָּה הוֹלֵךְ עִם הַחַיּוֹת, מְתַנּוּעֵעַ עִם הַחַיּוֹת,
 וְהוּא רַק מְחַכֶּה וּמְצַפֶּה, שְׁתַּתְּחִיל לְהַסְתַּכֵּל וּלְהַתְּבוּנָן
 בְּזֶה. וְלִכֵּן עָקֵר הַגְּלוּת וְצָרוֹת הַנֶּפֶשׁ הֵם רַק מְחַמַּת
 שְׁנַעְעֵלָם וְנִסְתֵּר מִמֶּנּוּ אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁמֵזָה נְתִיחוֹת
 כָּל הַדְּמִיוֹנוֹת, שְׁחֹשֵׁב שְׁכֹלָם שׁוֹנְאִים אוֹתוֹ וְקוֹרְאִים
 אֶת מַחְשְׁבוֹתָיו, וְיוֹדְעִים אֶת מַעֲשָׂיו. וּבְאֻמַּת "הַכֹּל
 דְּמִיוֹן", כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (פְּסָחִים נד:): 'אֵין
 אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּלִבּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ'; אָדָם יָכוֹל לַעֲמֹד עַל
 יַד חֲבֵרוֹ, וְיִהְיֶה נִדְמָה לוֹ כְּאֵלוֹ לְחֲבֵרוֹ יֵשׁ טוֹב יוֹתֵר
 מִמֶּנּוּ, וּבְאֻמַּת חֲבֵרוֹ הֵכִי אֲמַלֵּל בְּחַיִּים, וְאֶפְלוֹ שְׁרוּאָה
 שֶׁהוּא בְּעֵצְמוֹ עָנִי וְאֶבְיוֹן וּמְדַכָּא בִּיסוּרִים, וְנִהוּא
 עָשִׂיר גָּדוֹל וְאֵין חֶסֶר לוֹ עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וְאַרְמוֹנוֹת,
 עִם כָּל זֹאת הוּא מָלֵא צַעַר וְיִסּוּרִים וּמְכַאוּבִים, וְחֲזִיו
 אֵינָם שְׁוִים מְאוּמָה. וְלִכֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר,
 לְקַחַת אֶת עֲצָמְךָ בְּיַדֶּךָ אַחַת וּלְתַמִּיד, וְצֵא מִדְּמִיוֹנְךָ,
 וְתַחַקֵּק בְּדַעְתְּךָ, שְׂאֵין לָךְ רַק אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 כִּי הוּא אוֹהֵב אוֹתְךָ, וְעֲלֶיךָ לְאַהֵב אוֹתוֹ, שְׁוֵו הִיְתָה

מדרגת כל הצדיקים הקדושים שהיו בעולם,
הנביאים, התנאים והאמוראים, הגאונים והמקבליים,
שעברו את דמיון העולם הזה, ודלגו על הכל, עד

הטהורה והברורה בו יתברך. ואם תקימו את דברי
אלה, אז תצליחו בחנוכם, לחנכם על-פי דרכי

ידיעות אלו, בו ברגע יפלו ממך כל הדמיונות,
 שהורסים את האדם לגמרי; כי רואים בחוש, על כל
 אדם בזה העולם עובר משבר אחר: זה רודפים אותו
 במציאות — מפטרים אותו מעבודה, זה פושט רגל
 — מתחרים שוברים את עסקו, זה נפרד מאשתו —
 כי בני-אדם התערבו בחיי האישות שלו, זה אינו
 מוצא את בן זוגו, וזו אינה מוצאת את בן זוגה —
 מחמת שאנשים מדברים עליהם רע, וזה כל השכנים
 שונאים אותו ומדברים עליו ונוקמים בו, וזה כל
 הדירים אינם יכולים לסבלו, וזה כל העיר רודפת
 אותו, וזה כל המדינה מתנכלת לו, וזה כל העולם
 כלו מדברים עליו, אפלו שאין מכירים אותו, הוא
 נעשה שיחה בין הבריות, שכל אחד צריך לדבר
 עליו. ובאמת אם תתבונן היטב, תראה ש"הכל
 דמיון", כי בו ברגע שאדם מכניס את הקדוש-ברוך-
 הוא בתוך החיים שלו, אז נופלות ממנו כל המחיצות
 וכל ההעלמות וההסתרות והכסויים, ונתגלה לו האין
 סוף ברוך הוא, ויודע ועד אשר כל המרירות
 והדכאונות שמעיקים ומצערים אותו, יש בזה חשבון
 צדק, הן מסודי הגלגול, שצריך לתקן מה שקרה
 בגלגולים הקודמים, הן שמשליכים אותו במקומות
 מזהמים ופגומים שהוא ימצא שם נשמות ששיכות

לְנִשְׁמָתוֹ, וְכִשְׁהוּא יַחְזֹר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וַיִּתְגַּלֶּה לְפָנָי
 עֵינָיו אֹרֹו יִתְבַּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה יַעֲלֶה גַם אֶת אוֹתָן
 הַנְּשָׁמוֹת; וְעַל-כֵּן אֵין עָלֶיךָ לְהִשְׁבֵּר מִכָּף שְׁבִי-אָדָם
 רוֹדְפִים אוֹתְךָ, מִשְׁפִּילִים אוֹתְךָ, מְדַבְּרִים עָלֶיךָ
 וּמְקַנְאִים בְּךָ, כִּי נִשְׁמָתְךָ נִשְׁמָה הַכְּלוּלָה מִהֶמוֹן
 נְשָׁמוֹת, וְאִם אַתָּה תִּתְחַזֵּק בְּעַקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה לְהִיּוֹת
 דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, אָז תִּמְשֹׁךְ אֶתְךָ עוֹד מֵאוֹת וְאֶלְפֵי
 נְשָׁמוֹת הַתְּלוּיּוֹת בְּנִשְׁמָתְךָ, שְׁזֶה מֵה שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (יוֹמָא פו:): 'גְּדוּלָה תִּשׁוּבָה, שְׁבִשְׁבִיל יַחֲדָה
 שְׁעָשָׂה תִּשׁוּבָה מוֹחֲלִים לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ'; כִּי אָדָם
 כְּזֶה שְׁכָל הָעוֹלָם כְּלוּ מְדַבְּרִים עָלָיו, אֶפְלוּ שְׂאִין
 מְפִירִים אוֹתוֹ, זֶה סִימָן שְׁכָל אֵלוֹ הַנְּשָׁמוֹת תְּלוּיּוֹת
 בְּנִשְׁמָתוֹ, וְאִם הוּא חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, וּמְדַבֵּק אֶת
 עַצְמוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֲזִי מַעֲלֶה אֶת כָּל הָעוֹלָם
 כְּלוּ, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל לוֹ. אוֹתוֹ דְּבַר עִם כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, זֶה שְׁשׁוּבָרִים אוֹתוֹ בְּעֶסֶק,
 וְזֶה שְׁמִגְרָשִׁים אוֹתוֹ מִבֵּיתוֹ, וְזֶה שְׁמִבְּזִים אוֹתוֹ
 בְּחִבְרָה, בְּמִקּוֹם לַעֲנוֹת לְאֵלוֹ הָאֲנָשִׁים, הוּא בּוֹרַח
 אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְשֵׁשׁ וְשִׁמְחָה בְּשִׁמְחָה אֵין סוּפִית, אֲזִי בּוֹ
 בְּרִגַע הַכֹּל מִתְבַּטֵּל, כִּי רוֹאֶה שׁ"הַכֹּל דְּמִיּוֹן", וְנִשְׁפָּע
 עָלָיו שְׁפַע עָלְיוֹן, וְכָל מֵה שְׁרָצוּ הַשׁוֹנְאִים לְרֹאוֹת בּוֹ,
 נוֹפֵל עַל רֵאשׁוֹ, וְהוּא יוֹצֵא הַכִּי מֵאֲשֶׁר.

ובלבד, אהובי, בני היקר, שתהיה חזק בעבודה
 הקדושה הזו — לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא,
 ולהוציא את הרצונות שלך אליו יתברך, שתגלה לו
 יתברך תמיד, שאתה רוצה רק אותו יתברך, ותתפלל
 לפניו יתברך בשמחה עצומה, כי כך אמרו חכמינו
 הקדושים (ילקוט תהלים, רמז תרכג): 'בשעה שאדם
 עומד בתפלה, יהא שמח שעובד לאלוה שאין כמותו
 בעולם, ואל תהי נוהג בקלות ראש לפניו'; וזו
 המדרגה העליונה ביותר שאדם יכול לזכות בזה
 העולם, שבא לפניו יתברך בשמחה עצומה: "רבנו
 של עולם, אין לי כבר כלום, אבדתי את הכל, נשאר
 לי רק אותך". כשאדם מגיע אל נקדה זו, אז נגאל
 מכל צרותיו, והוא בא אל מדרגות הצדיקים
 הקדושים, שזכו לראות אורות צחצחות, ויחדו
 יחודים קדושים, והתענגו בזיו שכנית עזו יתברך; כי
 גם עליהם עברו בהתחלה כל מיני צרות ויסורים
 ומרירות כאלו, רק ההפרש בינה לבינם — שהם
 החזיקו מעמד, ואתה נשבר מכל דבר קטן, ומדמין
 לך כל מיני דמיונות, וחושב כל מיני שטיות, ואתה
 נופל בקטנוניות כאלו זה הסתפל עלי, זה דבר עלי,
 זה קרץ עיניו עלי וזה צחק ממני, שכל זה קטנוניות
 שכלולה מכל מיני דמיונות, שמעלימים ומסתירים

את האמת; ועל-כן אהובי, בני היקר, צא מכל אלו
הקטנוניות והדמיונות, וראה לפניך עולם גדול, מלא
אורות, והדבק את עצמך בו יתברך, ותחשב רק ממנו
יתברך, ואז תהיה הכי מאשר בחייה, ולא תצטרך
כלום, רק את הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, ואז תגיע
אל מדרגות הצדיקים, ותהיה משפיע ולא משפיע,
נותן ולא מקבל, שזו גאלת הנפש; אשרי מי ששם
דברים אלו אל תוך לבו, ושובר את כל הדמיונות
שעוברים עליו, ובורח רק אליו יתברך, שאז יהיה
הכי מאשר בחייו.

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!

קוֹנְטֵרס

זֶה לֹא נוֹרָא

יִחְזַק וַיֵּאמֶן וַיִּשְׁמַח אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וַיַּעֲוֹד
אוֹתוֹ שְׁלֹא יִרְגִישׁ רִגְשׁוֹת אֲשֶׁמָּה, אֶלֶּא יִחְזַר
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ מִתּוֹךְ אֲהָבָה אֲמִתִּית,
וְעַל-יְדֵי-זֶה יִמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֻבוֹת נְעִימוֹת זֵיו
שְׂכִינַת עֵזוֹ יִתְבַּרֵךְ.

*

בְּנוֹי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָא, אֲדוֹנְגוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיה
רַבִּי נַתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ,

וּמְשַׁלֵּב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֹהַר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב
עִיה "ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹבֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁאָסוּר לְאָדָם לְהַפִּיל
עֲצָמוֹ, וּמִכָּל שֶׁפֶן לְשֵׁנָא אֶת עֲצָמוֹ, כִּי כְמוֹ
שְׁאָסוּר לְשִׁבֵר אֶת זוּלְתוֹ, וּמִכָּל שֶׁפֶן לְשֵׁנָא
אֶת חֲבֵרוֹ, כְּמוֹ-כֵן צְרִיכִים לְחֻזַּק וּלְאַהֲבָה
אֶת עֲצָמוֹ, וְאַף שְׁאָדָם עָלוּל לַעֲשׂוֹת טְעִיּוֹת
בְּחַיָּיו, עִם כָּל זֹאת צְרִיךְ לוֹמַר לְעֲצָמוֹ
תְּמִיד: זֶה לֹא נוֹרָא, וְלֹא יִכְנִיס בְּעֲצָמוֹ
רְגִשׁוֹת אֲשֶׁמָּה, אֲלֵא אִם יוֹדֵעַ שְׁחָטָא נֶגְדוֹ
יִתְבַּרֵךְ, יִחְזֹר בְּתִשׁוּבָה וְיִתְנַדֵּה, וְכֵן אִם
יוֹדֵעַ שְׁחָטָא נֶגְדַּ מִיִּשְׁהוּ — יִבְקֹשׁ אֶת
סְלִיחָתוֹ, וּכְבָר יִשְׁפַח מִהַכֹּל, כִּי אָסוּר
לְחַיּוֹת בְּרְגִשׁוֹת אֲשֶׁמָּה, שְׁהוֹרְסִים אֶת
הַחַיִּים לְגַמְרֵי.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרנז)

קוֹנְטֵרִים

זֶה לֹא נוֹרָא

.א

בְּנֵי! עֲלִיף לְדַעַת, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל
כָּל אֶחָד כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים, מְשֻׁבְּרִים וְגַלִּים,
וְהַכֹּל בְּכוֹנֵה עֲמֻקָּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא אוֹהֵב אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְרוֹצֵה בְּתִשׁוּבַתְךָ שֶׁל
בְּנִי, וּמָה שֶׁמְגַלְגֵּל עִם כָּל אֶחָד, שֶׁיַּעֲבִרוּ עָלָיו כָּל
מִינֵי עֲנִינִים קָשִׁים וּמְרִים; כִּי יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁסּוֹבְלִים
לְחָצִים בַּמַּח, וְנִתְעַקְּם לְבָם בְּקִשְׁיוֹת וּבִסְפָקוֹת,
וְנוֹפְלִים בְּדָכְאוֹן וּבְעֲצָבוֹת וּבְמִרְרוֹת, עַד
שֶׁמִּתְיָאֲשִׁים לְגַמְרֵי מֵהַחַיִּים, וְהֵם כָּל-כָּף מְתַסְּפְלִים,
שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים עַל מָה וְלָמָּה הֵם חַיִּים, מָה יֵשׁ לָהֶם
לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם?! וְהֵם שׂוֹאֲלִים אֶת עֲצָמָם:

"למה עוברים עלינו כל-כף הרבה צרות ויסורים,
 ומה פתאם עלינו לסבל כל-כף?! " ובאמת כִּתוּב
 (איכה ג, לח): "מפי עליון לא תצא הרעות וגו'",
 הקדוש-ברוך-הוא אב הרחמן ועושה חסד עם
 בריותיו, ורוצה רק את הטוב מהבן-אדם, ומה
 שרואים שעוברים עליו כל-כף הרבה משברים
 ולחצים ודכאונות, זו סבה מאתו יתברך, שרוצה
 שהנשמה הזו תעבר בשביל הצר והמר הזה, כי הוא
 רוצה מהנשמה הזו שעשועים כפי בחינת גדלת
 נשמתו; הינו כי הוא יתברך ברא את העולם, כדי
 לקבל שעשוע מכל נשמה, ובשביל זה הוא מסבב
 עם כל אחד סבובים כאלו, שיפל כל אחד בנפילה
 אחרת, ויירד בירידה מיחדת, והכל כדי שהוא יעלה
 משם דיקא נשמות שמנחות ומשלכות בעמקא
 דתהומא רבא מאות שנים; כי יש נשמות שמנחות
 ככר מאות בשנים בלי תקוון, והן מסכנות מאד,
 מסתובבות בעולם ערמות בלי תורה ומצוות,
 ומחכות ומצפות שיעלו אותן, ולכן הקדוש-ברוך-
 הוא משליך נשמה בתוך לחצים, ומגלגל עם האדם
 סבות שונות שיפל בדעתו ותחלש דעתו — הכל,
 כדי שהוא יחזר אל הקדוש-ברוך-הוא מהמקום
 הצר הזה, ובין כף הוא מנתק משם נשמות המנחות

בְּעִמְקָא דְתַהוּמָא רַבָּא.

וְעַל-כֵּן בָּאתִי לְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר,
מֵאַחַר שֶׁעָבְרוּ עָלֶיךָ כָּל מִינֵי צָרוֹת וַיְסוּרִים וּמְרִירוֹת
וּמְכַאוּבִים וּלְחָצִים, אֵל תּוֹפֵל בְּדַעְתְּךָ כְּאִלוֹ זֶה סוּף
הָעוֹלָם, אֲלֵא תִדַע אֲשֶׁר "זֶה לֹא נוֹרָא", כִּי הַכֹּל
בְּהַשְׁגָּחָה עֲלִיוֹנָה מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁתַּעֲבֹר אֶת הַשֶּׁלֶב
הַקָּשֶׁה הַזֶּה, כִּדִּי שָׂאֵם אֶתְּהָ תַתְּחִזֵּק וְתַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי
פְּעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, אֲךָ שְׂזֵה בָּא לְךָ
מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, וְתִקְיִים אֶת מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ —
לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, לְהַתְּלַבֵּשׁ עִם צִיצִית, לְהַתְּעַטֵּר עִם
תְּפִלִּין, וּלְבוֹא לְבֵית-הַכְּנֶסֶת וּלְהַתְּפַלֵּל שְׁחֵרִית,
מְנַחֵה, עֲרַבִּית, וְלַעֲנוֹת "אֲמֵן יְהִי שְׁמֵיהּ רַבָּא",
"קִדְשָׁה" ו"בְּרֹכּוֹ", וְתַהֲיֶה רַק בְּשִׂמְחָה, וְתִשְׁמֹר שֶׁבֶת
בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְכֵן כָּל מְצוּוֹה וּמְצוּוֹה שֶׁתִּבְּא לְיָדְךָ,
תַּהֲיֶה מְאֹד מְאֹד שְׂמִיחַ בָּהּ, בּוֹ בְּרַגַע אֶתְּהָ מֵעֵלָה
מֵאוֹת נְשָׁמוֹת שֶׁשֵּׁיכוֹת לְשָׂרֵשׁ נִשְׁמַתְךָ, וְאֶתְהָ זוֹכָה
וּמְזוֹכָה אֶת הָרַבִּים; וְלִכֵּן, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, תִּדַע
שֶׁכָּל מֵה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ עַד עַכְשָׁו "זֶה לֹא נוֹרָא", הַכֹּל
בְּכּוֹנֵנָה עֲלִיוֹנָה מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּדִּי שֶׁמֵה־שְׁבִיל הַצָּר
וְהַמֵּר שֶׁאֶתְהָ עוֹבֵר, תּוֹכֵל לְמַשֵּׁךְ עוֹד מֵאוֹת נְשָׁמוֹת,
וְלְהוֹצִיאָם מִנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא.

מֵאֵד לְהִיּוֹת סְבָלָנִיִּים, וְלִהְיוֹת לְדַבָּר אֶל הַיְלָדִים

מחטאים ועוונות, כמו שכתוב (תהלים לח, יט):
 "אֲדַאֵג מִחַטָּאתַי", כֹּל הַדְּאָגוֹת בְּאוֹת לְאָדָם רַק מִפְּנֵי
 הַחַטָּאִים וְהָעוֹנוֹת שְׁלוֹ, אֲבָל בּוּ בְּרַגַע שְׂאָדָם חוֹזֵר
 בְּתִשׁוּבָה, אִזּוּ נַעֲשֶׂה שְׂמִיחַ, וְעַל-כֵּן סִימָן לְכָךְ שְׂזִכָּה
 אָדָם בְּשִׁלְמוֹת לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה — אִם הוּא תָּמִיד
 שְׂמִיחַ, וְזִזְכָּה לְשִׂמְחָה אַחֲרֵים. וְעַקֵּר הַשְּׂמִיחָה צְרִיכָה
 לְהִיּוֹת שְׂמִיחָה עֲצֵמִית, שְׂיִרְגִישׁ שְׂמֵה שְׁעֵבֵר עָלָיו זֶה
 בְּכֹנֶנָה גְדוֹלָה, בְּכֹנֶנָה עֲלִיוֹנָה, בְּכֹנֶנָה עֲמֻקָּה מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרֵךְ, מֵה שְׂאִינָנוּ יְכוּלִים לְהִבִּין. וְעַל-כֵּן תִּדַע שְׁכָל
 מֵה שְׁעֵבֵר עָלֶיךָ "זֶה לֹא נוֹרָא", כִּי הַכֹּל מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרֵךְ, אֲבָל הָעַקֵּר תִּתְחַזֵּק וְתִהְיֶה בְּשְׂמִיחָה עֲצוּמָה,
 וְתִשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ מֵעַכְשָׁו, וְתִקְיִם
 אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ:

הֵינּוּ לְשִׁמּוֹר שַׁבַּת-קִדְּשׁ בְּשְׂמִיחָה עֲצוּמָה, כִּי
 שַׁבַּת הִיא שְׁמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכִשְׂאָדָם
 שׁוֹמֵר שַׁבַּת וְשְׂמִיחַ בְּשַׁבַּת, וְהוֹלֵךְ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת
 וּמִתְפַּלֵּל בְּשְׂמִיחָה עֲצוּמָה וּמְקַדֵּשׁ, בְּזֶה נַעֲשֶׂה שְׂתָף
 לְהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂמֵעֵיד שֶׁהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בְּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּשֵׁשֶׁת יָמִים, וּבִיּוֹם הַשַּׁבַּת שַׁבַּת
 וַיִּנְפֹּשׁ, וְזֶה עוֹלָה יוֹתֵר מִכֹּל הַתַּעֲנִיּוֹת וְהַסְּגוּפִים
 שְׁבַעַל עֲבָרָה צְרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת וּלְסַגֵּף אֶת עֲצָמוֹ; כִּי

כִּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא בְּרֵאשִׁית):
 'כְּבוֹד שַׁבָּת עָדִיף מֵאֲלֵף תַּעֲנִיּוֹת, הַכְּבוֹד שַׁבָּת
 דְּאוֹרֵיתָא וְתַעֲנִית דְּרַבָּנָן'. וּבְזֶה שְׂאֵדָם שָׁשׁ וְשִׂמְחָה כָּל
 הַשַּׁבָּת בְּמִסִּירוֹת נַפְשׁ הַכִּי גְדוּלָה, שְׂתֵהֲלֶה לְאֵל, הוּא
 שׁוֹמֵר שַׁבָּת, וְאֵינוֹ מְחַלְלָהּ, אֵינוֹ מְבַעֵיר אֵשׁ, אֵינוֹ
 נוֹסֵעַ, אֵינוֹ מְעַשֵּׂן, אֵינוֹ מְבַשֵּׁל, הַשְּׂמִחָה הַזֹּאת בְּעֶצְמָהּ
 מִמְּשִׁיכָה עָלָיו אוֹר נִפְלֵא מְאֹד, שְׂמֵרָגִישׁ אֶת
 הַשְּׂכִינָה עַל עֶצְמוֹ כָּל שְׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל. עַל-כֵּן אָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (מְכִילֵתָא בְּשַׁלַּח): 'מִי שֶׁשָּׂמַר אֶת
 הַשַּׁבָּת מִרְחָק מֵעֵבֶרָה'; הֵינּוּ שְׂשׁוֹמְרֵי אֶת כָּל הַשַּׁבָּת
 וְהוּא רַק בְּשִׂמְחָה, וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה שׁוּם מְלָאכָה, וְשִׂמְחָה
 בְּשִׂמִּירַת הַשַּׁבָּת, הַשְּׂמִחָה הַזֹּאת עוֹזֶרֶת לוֹ שְׁלֵא יַעֲבֹר
 שׁוּם עֵבֶרָה.

וְאִם-כֵּן עִקַּר תְּקוּנָתָא שֶׁל בְּעַל תְּשׁוּבָה — לְהִיּוֹת
 שְׂמִיחָה בְּשַׁבָּת, וְלִמְסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְבוֹא שְׁלֵשׁ פְּעָמִים
 לְבֵית הַכְּנֶסֶת: עֵרְבִית, שְׁחָרִית וּמְנַחָה, וְלֶאֱכֹל הַשְּׁלֵשׁ
 סְעֻדוֹת שֶׁל שַׁבָּת, וְאִזּוֹ אֶפְלוּ שְׂעֵבֶר אֶת כָּל הָעֵבֶרוֹת
 שְׂבָעוּלָם, אִם שׁוֹמֵר שַׁבָּת, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל
 לוֹ עַל הַכֹּל. כִּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שַׁבָּת
 קִיז:): 'כָּל הַמְּשַׁמֵּר שַׁבָּת כְּהִלְכָתָהּ, אֶפְלוּ עוֹבֵד
 עֲבוּדָה זָרָה כְּדוֹר אָנוּשׁ מוֹחֲלִין לוֹ'; עַד כִּדֵּי כִּן

חשובה אצל הקדוש-ברוך-הוא שמירת שבת, שאפלו, חס ושלום, נפל בעמקי עמקים בשאול תחתיות ומתחתיו, ועבד עבודה זרה, שזה הכי גרוע, עם כל זאת כשמוסר את נפשו, ושומר שבת ושמח עם השבת, אז נפתחים לו כל העולמות.

ולכן, אהובי, בני היקר, אף שעברו עליך כבר בחיים כל מיני משברים וגלים, ראה להתחזק ותאמר לעצמך: "זה לא נורא", אני לוקח את עצמי עכשו בידיים, ומעכשו אשמר שבת בשמחה עצומה, ואניח תפלין בכל יום, שעל-ידי-זה אמשיך על עצמי מחין על-אין. כי כל המניח תפלין זוכה לחיים (מנחות מד.), שדבוק בחי החיים; כי מי שמניח בכל יום תפלין, לא זז משם עד שמוחלים לו על כל עוונותיו. ועל-כן, אהובי, בני היקר, מאחר שעבר עליך בחייה מה שעבר, תשתדל להניח תפלין בכל יום בשמחה עצומה, כי התפלין הן כתר המלך, ותתאר לעצמך שאיש גם ומגשם ומלכלך בחטאים כמוך, זוכה להתלבש בכל יום עם בגד המלך, שזוהי הציצית, ולהתעטר עם כתר המלך שהם התפלין, היש זכות יותר גדולה מזו? ! דבר זה צריך להביא אותך אל השמחה הכי גדולה.

וְלִכֵּן אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ מְאֹד, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר,
 מֵאַחַר שֶׁאַתָּה מִנַּח בְּעִשְׂרֵה כְּתָרִין דְּמִסְאַבוּתָא,
 וְעִשְׂרֵה קַבִּין מְרֵה שְׁחוּרָה וְעִצְבוֹת נִפְלוּ עָלֶיךָ, וְאַתָּה
 מִנַּח בְּמִטָּה כְּפָגֵר מֵת, מִיֹּאֵשׁ לְגַמְרֵי מֵהַחַיִּים, וּבוֹכָה
 וּמְבַכָּה שָׁמַיִם וָאָרֶץ — "לָמָּה נִבְרָאתִי", וְנִדְמָה לְךָ
 כְּאִלוּ אֵין צְרִיכִים אוֹתְךָ בְּזֶה הָעוֹלָם, וּכְאִלוּ כָּלֵם
 נִגְדֶּךָ, עָלִי לוֹמַר לְךָ, שֶׁהַכֹּל מֵהַקְּלָפוֹת וְהַסְּטָרָא
 אַחֲרָא הָרוּצִים לְשֹׁבֵר אוֹתְךָ לְגַמְרֵי. וְלִכֵּן קַח אֶת
 עֲצֻמְךָ בְּיַדֶּיךָ, וְתַגִּיד לְעֲצֻמְךָ "זֶה לֹא נוֹרָא", מֵהַיּוֹם
 וְהַלָּאָה אֲנִי לוֹקַח אֶת עֲצֻמֵי בְּיָדַיִם, וְאַהֲיָה תָּמִיד
 שְׂמִיחַ שְׂמִיחָה עֲצֻמִּית, וְאַשְׂמַח גַּם אַחֲרַיִם, וְאִז תִּרְאֶה
 שְׁכַל הַמְרִירוֹת וְהַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלִבּוּלִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ
 — הַכֹּל לְטוֹבָתְךָ; כִּי בְּזֶה שֶׁאַתָּה תָּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה, תַּעֲשֶׂה זְעִזוּעַ בֵּין כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַתְּלוּיּוֹת
 בְּנִשְׁמַתְךָ, הַמְּנַחֹת בְּשָׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו כְּכַר
 כֶּמֶה שָׁנִים, וּבְזֶה שֶׁאַתָּה חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְאַתָּה שְׂמִיחַ
 בְּשִׂמְחָה אֵין סוּפִית, בְּזֶה אַתָּה מַעֲלֶה אֶת כָּלֵן
 לְשִׁרְשֵׁן, וּמִי יוֹדֵעַ פֶּן וְאוּלַי הַשְּׁלִיכוּ אוֹתְךָ בְּמִצְבִּים
 הַכִּי קָשִׁים שֶׁאַתָּה נִמְצָא בָּהֶם — לְחֻצִים בְּמַח,
 עֲקֻמוּמִיּוֹת בִּלְב, כְּבִדּוֹת בַּגּוּף, כִּדֵּי שֶׁתּוּכַל לְנַתֵּק אֶת
 עֲצֻמְךָ מֵהָרַע, וּבְאִפֵּן הַזֶּה תִּזְכֶּה לְנַתֵּק עוֹד מֵאוֹת
 נְשָׁמוֹת הַתְּלוּיּוֹת בְּנִשְׁמַתְךָ, הַמְּנַחֹת בְּשָׂאוֹל תַּחֲתִית

וּמִתְחַתִּיו, וּמִסְתּוֹכְבוֹת בְּכַף הַקֶּלַע כָּבֵד מֵאוֹת
בְּשָׁנִים.

וְעַל-כֵּן רָאָה מָה לְפָנָיִךְ, אִם תִּשְׁמַע בְּקוֹלִי,
וְתִרְאֶה שְׁפָל הַדְּכֹאוֹנוֹת וְהַכְּבֹדוֹת וְהַלְחָצִים
שֶׁמִּסְבָּבִים אוֹתְךָ, זֶה רַק בְּשִׁבִיל נְסִיוֹן, שְׁרוּצִים
לְנִסּוֹת אוֹתְךָ, לְרֹאוֹת אִם לְבָךְ לֵב אָמֵת, וְאַתָּה רוּצָה
וְחַפֵּץ בְּאָמֵת לְשׁוֹב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזוּ בּוֹ
בְּרָגַע יִתְבַטֵּל מִמֶּךָ הַכֹּל, וּכְבֹד לֹא תִרְצָה שׁוֹם דְּבָר
רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִהְיֶה כָּל-כָּךְ שְׂמֵחַ,
שֶׁתִּשְׂמַח אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְאַף שְׂבִין כָּךְ יִכְנָסוּ בְּךָ
מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל הָעֶבֶר הַנוֹרָא שֶׁעָבַר עָלֶיךָ מִגִּיל קִטְנוּת,
אֲבָל זְכוֹר תִּזְכֹּר אֲשֶׁר "זֶה לֹא נוֹרָא", כִּי הַכֹּל מִמְּנוֹ
יִתְבַרֵךְ, דְּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה אֶלָּא
בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, וּבְזֶה שֶׁתַּצִּית אוֹתִי,
וְתִשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, וְתִשְׁמַר וְתִקְיֶים
אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבַרֵךְ: תִּתְעַטֵּף בְּכָל יוֹם בְּצִיצִית,
וְתִתְעַטֵּר בְּכָל יוֹם עִם תְּפִלִּין, וְתִלְוֶךָ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת
לְהַתְּפַלֵּל בְּמִנְיַן דִּיקָא, וְלוֹמַר "קְדֻשָּׁה" וּ"בְּרִכּוֹ"
וְ"אֱמֵן יְהִי שְׁמֵיהּ רַבָּא", וְתִשְׁמַר שַׁבָּת בְּשִׂמְחָה
עֲצוּמָה, אֲזוּ תִזְכֶּה לְהִגִּיעַ אֶל מְדִרְגּוֹת גְּבוּהוֹת
בְּהַשְׁגוֹת עֲלִיוֹנוֹת, בְּהַשְׁגוֹת אֱלֹקוֹת. וְאֵל תִּחְשַׁב

שְׁאֲנִי רוֹצֵה לְשַׁכְנֵעַ אוֹתְךָ לְצֵאת מֵהַדְּפֹאֹן וְהַעֲצֹבוֹת
וְהַמְרִירוֹת וְהַלְחָצִים שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, וּבְשִׁבִיל זֶה אֲנִי
אוֹמֵר לְךָ אֵת כָּל זֶה, אֲלֵא זֹה הַמְצִיאוֹת, כִּי "מִלֵּא
כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִמֵּלֵא כָּל עֲלָמִין
וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין, 'אֵין אָדָם נוֹקֵף
אֲצַבְעוֹ מִלְמַטָּה אֲלֵא אִם-בֶּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה'
(חֲלִין ז:), 'וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמָה שְׁמוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין
מַלְכוּת נוֹגַעַת בְּמַלְכוּת חֲבֵרְתָּהּ, אֲפִלוּ כְּמֵלֵא נִימָא'
(יּוֹמָא לח); וְעַל-בֶּן אֵל לְךָ לְקַנָּא בְּשׁוֹם בְּרִיָּה
שְׁבַעוֹלָם, כִּי אַתָּה בְּנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ
שְׁכַתוֹב (דְּבָרִים יד): "בָּנִים אַתֶּם לַהוֹי" הַאֲלֵקִיכֶם", כָּל
בֵּר יִשְׂרָאֵל הוּא בֶּן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּבֶן יָכוֹל
תְּמִיד לַחֲזוֹר אֶל אָבִיו, וְזוֹ הַמְצִיאוֹת; וְלִכֵּן אֲבַקֵּשׁ
אוֹתְךָ מְאֹד, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, תֵּצֵא מֵהַדְּפֹאֹן
וְהַלְחָצִים שְׁלֶךְ, וְתִתְחִיל לְשִׁמַּח בְּשִׂמְחַת יְהוּדוּתְךָ,
וְאֵז תִּרְגִּישׁ אֵת עֲצֻמָּךְ אָדָם אַחַר לְגַמְרִי.

ב.

אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר! מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ,
שֶׁתִּקַּח אֵת עֲצֻמָּךְ בְּיַדֶּיךָ, וְאֶף שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁאַתָּה
נִמְצָא עֲכָשׁוֹ בְּמִצָּב גְּרוּעַ מְאֹד, שְׁנִפְלֵת בְּדְפֹאֹן

וּבִיאֹוֹשׁ וּבְמִרְרוֹת עֲצוּמָה, וּמִחֶךְ בְּלַחֵץ גָּדוֹל, וְהִלֵּב
 שְׁלֵךְ מְעַקֵּם בְּעַקְמוּמִיּוֹת, וְהִנֵּךְ מְלֵא קִשְׁיוֹת וּסְפִקוֹת
 עָלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְעַל כָּל אֶחָד אֶתָּה עוֹרֵךְ בִּקְרַת, וְגוֹפֵךְ
 מְלֵא כְּבִדּוֹת, וְקֹשֶׁה לֶךְ לְצֵאת מֵהַמָּטָה — כָּל-כֶּךָ
 נִפְלֵת בְּעֲצָלוֹת וּבְעֲצָבוֹת, וְנִדְמָה לֶךְ שְׁמֹרֵב חֲטָאִיךָ
 וְעוֹנוֹתֶיךָ כְּכֹר אֲבָד מְנוּס מִמֶּךָ, וְאַף אֶחָד אֵינוֹ צָרִיךְ
 אוֹתְךָ, כָּל זֶה בָּא מֵרַב עוֹנוֹתֶיךָ; כִּי עַל-יְדֵי כָּל חֲטָא
 וְעוֹן שְׂאֲדָם חוּטָא, הוּא בּוֹרָא קְלָפוֹת וּמִשְׁחִיתִים
 שְׁמַתְלַבְּשִׁים בּוֹ, וְהֵם נוֹקְמִים בּוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (תְּהִלִּים
 לַד, כב): "תְּמוֹתֵת רָשָׁע רָעָה", הִרַע שְׂאֲדָם עָשָׂה, זֶה
 מִמִּית אוֹתוֹ וְנוֹקֵם בּוֹ. וְלִכֵּן עָלֶיךָ לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה, כִּי
 תִכְרַךְ-וּמִיד כְּשֶׁתִּחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי תִצָּא מֵעֲצָמְךָ,
 מֵהַמִּרְרוֹת וְהָעֲצָבוֹת וְהַדְּכָאוֹן וְהַלְחָצִים, וְיִפְתַּח
 לְפָנֶיךָ עוֹלָם רָחֵב לְגַמְרִי, כִּי תִתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל עַל
 עוֹלָם יָפֵה, עוֹלָם בְּהִיר. אַף אֵל זֶה תִּזְכֶּה רַק אִם
 תִּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, תִּשׁוּבָה שֶׁל שְׁמִחָה וְשֶׁל
 אֶהְבָּה.

וְעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַתִּשׁוּבָה — שְׁתַּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ
 לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂאֵתָה רְגִיל בָּה, וְתִלַּךְ
 בְּמִקּוֹם פְּנוּי שְׂאִין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וְתִפְרֹשׁ אֶת כָּל
 שִׁיחָתְךָ וְכֹל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּפִרְטֵי פִרְטִיּוֹת, וְאַף

ג.

אַהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר! אִם אַתָּה רוֹצֵה לְחַזֵּר
 בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, תִּקַּח אֶת עֲצֻמָּךְ בְּיַדְיךָ,
 וְתִשְׁפַּח אֶת כָּל הָעֶבֶר שְׁלֶךְ, וְאַף שִׁתְּמִיד צָץ וּבֹא
 לְפָנַי עֵינֶיךָ כָּל מָה שֶׁעָשִׂיתָ עַד עַכְשָׁו, תֹּאמֶר
 לְעֲצֻמָּךְ: "זֶה לֹא נוֹרָא", כִּי כָּל מָה שֶׁסָּבַב עִמָּךְ
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתִּרְדּוּ וְתִפְּלוּ בִּירִידוֹת וּבִנְפִילוֹת
 כְּאֵלוֹ, וְתִשְׁלַךְ בְּהִשְׁלָכוֹת מְגִנּוֹת כְּאֵלוֹ, הַכֹּל הִיָּה
 בְּכוֹנְתוֹ יִתְבַּרְךָ, כְּדֵי שֶׁתִּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה בְּשְׁלֵמָה
 מִמְּקוֹם שֶׁאַתָּה נִמְצָא שָׁמָּה. וְלִכְן עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי
 עֵקֶר תִּשׁוּבָתְךָ תִּלּוּי רַק בְּהִתְקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיקִים
 הָאֱמִתִּים הַדְּבִקִים בּוֹ יִתְבַּרְךָ, שֶׁתִּהְיֶה מְקָרֵב וּמְקַשֵּׁר
 אֶל צְדִיק אֱמִתִּי, שֶׁהוּא דְבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבַּרְךָ,
 שֶׁאוֹהֵב אוֹתְךָ וְרוֹצֵה לְעֹזֵר לְךָ לְצֵאת מִהַמְּקוֹם
 הַמְּגֻנָּה שֶׁאַתָּה נִמְצָא בּוֹ, וְתִחְזִיק בּוֹ בְּכֹל מְחִיר,
 אֲפִלוּ שִׁירְצוּ לְרַחֵק אוֹתְךָ מִמֶּנּוּ, כִּי דִיקָא עַל יָדוֹ
 תָּבֵא לְתַקּוּנְךָ. וְעָלֶיךָ לְדַעַת, מֵאַחַר שֶׁעֲבָרוּ עָלֶיךָ
 מִשְׁבָּרִים וּגְלִים כְּאֵלוֹ, שֶׁבָּהֶם אַתָּה נִמְצָא, יִסִּיתְךָ
 יִצְרָךְ הָרַע, כְּאֵלוֹ אַתָּה צָרִיךְ לְנַדֵּד שָׁנָה מֵעֵינֶיךָ,
 וְעָלֶיךָ לְסַגֵּף אֶת עֲצֻמָּךְ בְּאַכִּילָה, וְאַתָּה צָרִיךְ לְפָרֵשׁ
 מִבְּנֵי אָדָם, תִּדַע שֶׁהַכֹּל הַסְּתוֹת שֶׁל הַקְּלָפוֹת וְהַסְּטָרָא

אחרא שבראת מחטאיך, שהכשילו אותך בעוונות
וּחַטָּאִים. כִּי בְּאֵמֶת עָקַר הַתְּשׁוּבָה הוּא רַק שְׁמִחָה,
לְשִׂמְחַ בּוֹ יִתְבַּרְךָ, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (תהלים קד, לד-לה):
"יַעֲרֹב עָלָיו שִׂיחֵי אֲנֹכִי אֲשַׁמַּח בְּהוֹי"ה, יִתְמוּ
חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם", בְּזֶה שְׂאֲשִׁיחַ
וְאֶסְפֵּר אֶת כָּל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלַי אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְאֲשַׁמַּח
בּוֹ יִתְבַּרְךָ, עַל-יְדֵי-זֶה יִתְבַּטְּלוּ כָּל הַחַטָּאִים מִן
הָאָרֶץ, וּכְבָר לֹא יִהְיוּ רְשָׁעִים; וְזִכֹּר דְּבָר זֶה הֵיטֵב,
כִּי יִצְרָךְ יְסִיתֶךָ שְׁלֹא תִישֵׁן, וְתִסַּגֵּף אֶת עֲצָמֶךָ בְּשִׁנָּה,
וְאִז תִּסְתַּוֵּב כָּל הַיּוֹם כְּסוּס מִתְנַמְנֵם וְנוֹפֵל רֹאשׁוֹ,
וְכֵן תִּסַּגֵּף אֶת עֲצָמֶךָ בְּאֲכִילָה וּבִשְׂתִיָּה, וְתִהְיֶה מְבָדָד
וּמִפְרָשׁ מִבְּנֵי-אָדָם, אֲשֶׁר הִכֵּל דְּמִיּוֹן גָּדוֹל, כִּי עַל-יְדֵי
שְׂאֵתָה מִמָּשִׁיךְ עַל עֲצָמֶךָ עֲשֶׂרָה קִבִּין מָרָה שְׁחוֹרָה,
אֵין זֶה נִקְרָאת תְּשׁוּבָה אֶלָּא שְׁטִיּוֹת; כִּי עָקַר
הַתְּשׁוּבָה זֶה רַק שְׁמִחָה, לְשִׂמְחַ בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
וְלוֹמַר לְעַצְמוֹ: "זֶה לֹא נוֹרָא", מַה שְּׁעֲשִׂיתִי עַד
עַכְשָׁו, כִּי בּוֹדָאֵי הִיָּתָה כְּוֹנָה עֲמָקָה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ
לָמָּה הִצְרַכְתִּי לְעֵבֵר אֶת הַשְּׁבִיל הַצָּר וְהִמַּר שְׁעֵבֵרְתִּי
בּוֹ, וְלָמָּה הִצְרַכְתִּי לְסַבֵּל אֶת הַסַּבָּל הַנוֹרָא שְׁסַבֵּלְתִּי,
וְלָמָּה הִצְרַכְתִּי לְעֵבֵר אֶת הַלְחָצִים הָאֵלֶּה
שֶׁהִלְחִיצוּנִי?! "לְכֹל זֶה יֵשׁ כְּוֹנָה עֲמָקָה מִמֶּנּוּ
יִתְבַּרְךָ, שְׁרוּצָה שְׂאָדָם יִפֹּל, כְּדֵי שְׂיֻכַּל לְהִקִּים עוֹד

מֵאוֹת נְשָׁמוֹת הַתְּלוּיֹת בְּנִשְׁמָתוֹ.

וְלִכֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, תִּקַּח אֶת עֲצֻמְךָ בְּיַדֶּיךָ,
 וְתִהְיֶה רַק בְּשִׁמְחָה, וְאֵל תִּרְגִּישׁ שׁוֹם רְגָשׁוֹת אֲשֶׁמָּה
 מִמָּה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ עַד עַכְשָׁיו, כִּי בּוֹ בְּרָגַע שֶׁהִחֲלִיט
 בְּדַעְתְּךָ לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כְּכֹר יִמְחַלוּ לְךָ עַל
 כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ; כִּי תִשׁוּבְתָךְ תְּלוּיָה רַק כְּפִי מִדַּת
 הַשִּׁמְחָה שֶׁתִּכְנִיס בְּעֲצֻמְךָ, וְתִהְיֶה שֵׁשׁ וְשִׁמְחָה,
 וְתִשְׁמַח אֶת אַחֲרִים, וְתִרְגִּיל אֶת עֲצֻמְךָ לְדַבֵּר אֶל
 הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּאֲשֶׁר יִדְבֹר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבִּין
 אֶל אָבִיו. וְכִמְאֻמָּרָם ז"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה ל', סִימָן ג'):
 'בְּדוֹרוֹת הֶלְלוּ שְׂאִין לָהֶם — לֹא מִלֶּךָ וְלֹא נְבִיא,
 לֹא כֹהֵן וְלֹא אוֹרִים וְתַמִּים, וְאִין לָהֶם אֱלֹא תִפְלָה זוֹ
 בְּלָבָד, אָמַר דָּוִד לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רַבּוֹנוּ שֶׁל
 עוֹלָם, אֵל תִּבְזֶה אֶת תִּפְלָתָם'; כִּי אֶצְלוּ יִתְבָּרַךְ מְאֹד
 מְאֹד חֲשׁוּבָה תִפְלָה וּבִקְשָׁה, שְׂאָדָם מִבְּקֵשׁ וּמִתְחַנֵּן
 לְהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִתְוַדֶּה עַל כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר
 עָלָיו, וְשׁוֹפֵךְ אֶת נַפְשׁוֹ, וּמַגְלֶה אֶת כָּל עֲבָרוֹ, וּמִקְבֵּל
 עַל עֲצָמוֹ קִבְלָה חֲזָקָה שְׁמֵהַיּוֹם וְהִלָּאָה כְּכֹר לֹא
 יַעֲשֶׂה מַה שֶׁעָשָׂה, וְיִשְׁמַח אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי
 שִׁמְחוֹת, וְיוֹצִיא מֵעֲצָמוֹ רְגָשׁוֹת אֲשֶׁמָּה, אֲזִי יִקְבְּלוּ
 אוֹתוֹ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה בְּאַמֶּת.

אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר! רֵאֵה לְחִזֵּק אֶת עֲצָמְךָ בְּכָל
מִיָּנֵי אַפָּנִים שְׁבַע עוֹלָם, וְאַף שֶׁנִּדְמָה לְךָ שְׂאֵתָה נִמְצָא
בְּמִצָּב הַכִּי גְרוּעַ וְהַכִּי יָרוּד, וְאֵינְךָ רוֹאֶה שׁוֹם אוֹר
בְּקִצָּה הַמְּנַהֶרֶה, וְכָל חַיִּיךָ חֲשׂוּכִים לְגַמְרִי, וְכֹאֲלוֹ
אֵתָה אָבוּד וְאִבְדָּתְךָ אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא,
עָלִיךָ לְהִתְחַזֵּק וְלִדְעַת, כִּי "זֶה לֹא נוֹרָא"; כִּי אָדָם
צָרִיךְ לְהִגִּיעַ בְּזֶה הָעוֹלָם לְמִדְרָגָה כְּזוֹ, שֶׁלֹּא יִרְצֶה
אֶת אֵף אֶחָד, רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִפְלוֹ
שְׁשׁוּמֵעַ כְּרוֹזִים יוֹצְאִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, שֶׁהָאָדָם הַזֶּה
אִבְדָּתְךָ אֶת כָּל הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁלוֹ בְּרוּחַנִיּוֹת, וְכֵן בְּזֶה
הָעוֹלָם בְּגִשְׁמִיּוֹת כָּלֵם רוֹדְפִים אוֹתוֹ, שׁוֹנְאִים
וּמְשִׁפִּילִים אוֹתוֹ, וְאֵין לוֹ כְּלוּם, אִבְדָּתְךָ אֶת הַכָּל, לֹא
יִשְׁבֵּר מִשׁוֹם דְּבָר, אֲלֵא יַחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּהַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא. כִּי צָרִיךְ שֶׁתִּדַע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר
אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ
מִחַיָּה וּמִהוּיָה וּמִקָּיָם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְדוּמָם,
צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמֵי חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְדַבֵּר זֶה לֹא יִכִּילֵהוּ הָרַעִיוֹן, וְאֵי אֶפְשָׁר
לְהַבְיִנוּ, כִּי דַבֵּר רוּחַנִי לֹא נִתֵּן לְהַסְבִּיר לְשָׁנֵי, אֲבָל
זוֹ הַמְצִיאוֹת, שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה הִיא רַק אֱלֻקוֹת, אֵף

הָאָדָם מַחֲמַת שְׁחָטָא, אֵינּוּ זוֹכֵה לְרֹאוֹת אֹר לְפָנָיו, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ הַכֹּל טָבַע מְקָרָה וּמְזֵל, וְחִשָּׁף לוֹ וְלֹא אֹר. אֲבָל בּוֹ בְּרָגַע שְׁנִסְכָּם בְּדַעְתּוֹ, אֲשֶׁר אֵינּוּ צָרִיף אֶת אֵף אֶחָד, רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֵצְמוֹ, וְאֵינּוּ מְעַנֵּן לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא, הָאָדָם הַזֶּה הַמְּצַלַח בְּיוֹתֵר בַּחַיִּים, וְכֹל מֵה שְׁקוֹרָה עִמּוֹ הוּא אוֹמֵר: "זֶה לֹא נוֹרָא", הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא גְדוֹל'. וְלִכֵּן רֵאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, מֵה לְפָנָי, וְאֵל תַּחֲשֹׁב שֶׁהַמְּדַרְגָּה הַזֹּאת הִיא מְדַרְגָּה גְבוּהָה מְאֹד, וְאֵינָה יְכוּל לְזַכּוֹת אֵלֶיהָ, אֵל תֹּאמֶר זֹאת, כִּי בְּמִצְבֶּךָ אֲשֶׁר בּוֹ אַתָּה נִמְצָא, שֶׁהֵנָּה רוֹאָה שְׁכָלָם כְּנִגְדָּךָ וְכָלָם מְדַבְּרִים עִלְיָךָ וְרוֹדְפִים וּמְשַׁפִּילִים אוֹתְךָ, וּמְסַתְּכָלִים עִלְיָךָ בְּעֵינַי לֹא טוֹבָה, וְכֵן נִדְמָה לָךְ כְּאִלוֹ כָּל הָעוֹלָמוֹת סְגוּרִים בְּפָנָי, וּבְיָדָי לֹא יִהְיֶה לָךְ עוֹלָם הַבָּא, בּוֹ בְּרָגַע שֶׁהִגַּעְתָּ לְמִסְקָנָה זֹאת, שְׂאִין לָךְ לֹא עוֹלָם הַזֶּה וְלֹא עוֹלָם הַבָּא, אֲלֵא אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֵצְמוֹ, כְּכֹר הַגַּעְתָּ לְמְדַרְגָּה זֹאת.

וְלִכֵּן תִּגִּיד עַל כָּל דְּבָר: "זֶה לֹא נוֹרָא". הָעֵקֶר תִּרְגִּיל אֶת עֵצְמְךָ, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, לֹא לְצִאת מִגְדְּרֵי הַתּוֹרָה, וְתִהְיֶה רְגִיל לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם שְׁעוֹר

ב"שִׁלְחַן עֲרוּף", שֶׁהוּא תְּמַצִּית שֶׁל תּוֹרַה שְׁבַע־לִפְנֵי, וְאֵל תְּזוּז כִּהוּא זֶה מֵה"שִׁלְחַן עֲרוּף", זֶה יִהְיֶה הַמְדַרְיָךְ שֶׁלְךָ בְּחַיֶּיךָ. וְאִז אִם תִּקְשֶׁר אֶת עֲצֻמָּךְ אֶל הַ"שִׁלְחַן עֲרוּף", וְלֹא תִצֵּא מִגְדְּרוֹ, אִז אֵין לְךָ לִפְחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַע־עוֹלָם, וְלֹא צָרִיךְ לַעֲנִין אוֹתָךְ אִם יֵשׁ לְךָ עוֹלָם הַזֶּה אִם אֵין עוֹלָם הַזֶּה, אִם יֵשׁ לְךָ עוֹלָם הַבָּא אִם אֵין לְךָ עוֹלָם הַבָּא, אֵינְךָ צָרִיךְ כְּלוּם רַק אֶת הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בַעֲצֻמוֹ, וְאִז עַל כָּל דְּבַר שִׁיקָרָה לְךָ תֹאמַר: "זֶה לֹא נוֹרָא", וְתִהְיֶה רַק שְׂמִיחַ, וְתִשְׂמַח אֶת כָּל הַשְּׂבוּרִים שְׁבַע־עוֹלָם. אִם תִּצִּית אוֹתִי, אֶהוּבִי, בְּנִי, בְּנִקְדָּה זוֹ, תִּהְיֶה הֶכִי מֵאֲשֶׁר בְּחַיֶּיךָ; כִּי רַב בְּנֵי־אָדָם הַמְּסֻתוֹבְבִים בְּזֶה הָעוֹלָם בְּמַרְירוֹת וּבְדַפְאוֹן, בְּשִׁבְרוֹן לֵב וּבְלִחְצִים — הַכֹּל, מִחֲמַת שְׂרוּצִים מִשָּׁהוּ, זֶה רוּצָה עוֹלָם הַזֶּה: כְּבוֹד, כְּסֹף תְּאוֹוֹת, זֶה רוּצָה עוֹלָם הַבָּא: לְרֹאוֹת מְלֹאכִים, לְדַבֵּר עִם נְשָׁמוֹת, לַעֲלוֹת מֵעֵלָה מֵעֵלָה, וְכִדוּמָה כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֵיזָה רְצוֹן, וּכְשֶׁאֵין נִתְמַלֵּא רְצוֹנוֹ, הוּא שָׁבוּר לְגַמְרֵי כְּתָרִס הַנְּשָׁבֵר, וְנִדְמָה לוֹ שְׁכָלִם כְּנִגְדוֹ, בְּרוּחָנִיּוֹת — כָּל הַמְּלֹאכִים וְהַשְּׂרָפִים וְכָל הָעוֹלָמוֹת מְשֻׁלִּיכִים וּמְגֻרָשִׁים אוֹתוֹ, וְגִיּהֲנוּם יִכְלֶה וְהוּא לֹא יִכְלֶה. וּבְגִשְׁמִיּוֹת — כָּל אֶחָד מִשְׁפִּיל אוֹתוֹ וּמְבַזֶּה אוֹתוֹ וְגוֹנֵב וְגוֹזֵל אוֹתוֹ וּמְסַדֵּר אוֹתוֹ, וְנִשְׁאָר לְלֹא

פְּרוּטָה, מְגַרְשִׁים אוֹתוֹ, אֵין יְכוּלִים לְסַבְּלוֹ, לוֹקָחִים
 אֶת אִשְׁתּוֹ וְיִלְדָיו, אֶת הַבַּיִת וְהָרְהִיטִים, וְעוֹשִׂים לוֹ
 כָּל מִינֵי עוֹלוֹת בְּעוֹלָם, וְכֹל זֶה מַחְמַת שֵׁשׁ לוֹ אֵיזָה
 רְצוֹן — אוּ בְרוּחַנִיּוֹת אוּ בְגִשְׁמִיּוֹת, וּבְרַגַע שְׁאִין
 מְמַלְאִים אֶת רְצוֹנוֹ, הוּא חוֹשֵׁב שְׁזֶה סוּף הָעוֹלָם,
 אֲבָל בּוֹ בְּרַגַע שְׁנַסְכֶּם בְּדַעְתּוֹ שְׁאִינוֹ צָרִיךְ כְּלוּם, רַק
 אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ, אֲזִי הוּא שְׂמַח כָּל-כָּף,
 שְׁכָל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלָיו בֵּין בְּרוּחַנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי, הוּא
 אוֹמֵר: "זֶה לֹא נוֹרָא", הָעֶקֶר יֵשׁ לִי אֶת הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וְאִינִי זֶז מִדְּרָכֵי הַ"שְׁלַחַן עָרוּךְ", זֶה
 הַמְּדַרְיָךְ וְהַמּוֹרָה-דְּרָךְ שְׁלִי. וְאֲזִי, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר,
 אִם תִּקְבַּל אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים, תִּהְיֶה הַכִּי מְאֹשֵׁר, וְלֹא
 תִּצְטָרֵךְ כְּדוּרִים, וְלֹא תִצְטָרֵךְ חֲזוּקִים, וְלֹא תִצְטָרֵךְ
 טוֹבוֹת מְשׁוּם בֶּן-אָדָם, אֲלֹא אַתָּה בְּעַצְמְךָ תוּכַל
 לְהַשְׁפִּיעַ לְכֻלָּם, וְזוֹ הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיוֹנָה בְּיוֹתֵר, שְׁאָדָם
 צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ בְּזֶה הָעוֹלָם, שְׂיִהְיֶה מְשֻׁפָּע וְלֹא
 מְשֻׁפָּע, נוֹתֵן וְלֹא מְקַבֵּל; אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה לְהַגִּיעַ
 לְמְדַרְגָּה זוֹ, וְאֲזִי טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְכָא לְנִצַּח נִצָּחִים.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קונטרס

צו השעה

יעזרר ויחזק את נשמות ישראל על ענינים מאד
דחופים, שנצרכים לכל אחד בחיי יום יום, ואשרי
מי שיקים את כל זה, ויראה ברכה והצלחה בכל
מעשה ידיו.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי
רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
פוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו
הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה
רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי
חסידי ברסלב
עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: בְּעֵתִים הַלְלוּ
שְׁהַמִּינִים וְהַזִּידִים וְהַעֲרֵב־רַב לְמִנִּיהֶם
מִתְפַּשְׁטִים בְּעוֹלָם, צוֹ הַשְּׁעָה לְהַחֲרִידִים
לְדַבֵּר ה' רַק לְגִלוֹת אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
בְּעוֹלָם, וְלִמְלֵא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ עַם
הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְלֹא לְהַתְּפַעֵל מִשׁוּם
פָּגַע וְנָגַע, שֶׁהֵם כָּלֵל הַרְמָאִים וְהַצְּבוּעִים,
שְׁעוֹשִׂים מַעֲשֵׂה זְמָרִי וּמִבְּקָשִׁים שְׁכָר
כְּפִינְחָס, אָסוּר לְהַתְּחַשֵּׁב בָּהֶם כָּלֵל, רַק
לְגִלוֹת אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוֹי
ר.ב.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרנח)

קונטרס

צו השעה

א.

הלוונזי זעאמדי רזיל די. וואס זעפדיחמלה גרחה לך

כִּי תִמְיֵד מְזַכְּרִים אֶת שֵׁם הַשֵּׁם, אִיךְ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא כָּאֵן בְּבֵית, וְהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְזֶה
 יַעֲזֹר לָכֶם בְּתַיִיכֶם הַפְּרָטִיִּים שְׂאֵף פְּעַם לֹא תָרִיבוּ
 בֵּינֵיכֶם, וְלֹא תִבְקְרוּ אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, וְכֵן זֶה יוֹעִיל
 וַיַּעֲזֹר לְיִלְדֵיכֶם, כִּי כִּשְׁהִילָדִים רוֹאִים וְשׁוֹמְעִים
 שֶׁהַהוֹרִים מְדַבְּרִים תִּמְיֵד רַק מִהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 אִיךְ שֶׁהַכֹּל אֱלֻקוֹת, וְאֱלֻקוֹת זֶה הַכֹּל, וְכֹל מֵהַ
 שְׁקוּרָה בְּבֵית אוֹ בְּעוֹלָם זֶה רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְשֵׁם
 שָׁמַיִם שָׁגוּר בְּפִיכֶם, עַל-יְדֵי-זֶה גַם הִילָדִים גְּדֻלִּים
 בְּרִיאִים בְּנַפְשָׁם וּבְשִׁכְלָם, וְהֵם נִשְׁמְרִים מִכָּל מִינֵי
 חַטָּאִים וְשִׁטוֹת הַנִּמְצָאוֹת עֲכָשׁוּ בְּרַחוּבוֹת; כִּי
 בְּרַגַע שֶׁבְּבֵית יֵשׁ יִסוּד חֲזָק מְאֹד שֶׁל אֲמוּנָה
 פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה גַם הִילָדִים גְּדֻלִּים
 בְּרִיאִים בְּנַפְשָׁם וּבְשִׁכְלָם, וּמִקְבָּלִים כַּח לְהַמְשִׁיךְ
 בְּחַיִּים, וְלִהְתְּמוּדָד עִם כָּל מִינֵי בְּעִיּוֹת שֶׁהָאָדָם
 נִתְקַל בָּהֶן בְּזֶה הָעוֹלָם; כִּי בְּאַמֶּת הָאֲמוּנָה הִיא דְּבַר
 גְּדוֹל מְאֹד, וְכֹל הַתּוֹרָה כְּלָהּ יִסוּד בְּאֲמוּנָה, כְּמוֹ
 שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים קִיט, פו): "כָּל מְצוּוֹתֶיךָ אֲמוּנָה", כָּל
 הַמְצוּוֹת מְבִיאוֹת אֶת הָאָדָם לְאֲמוּנָה בְּבוֹרָא כָּל
 הָעוֹלָמִים; כִּי בְּזֶה שְׂאָדָם מְקַיֵּם אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה לוֹ צְנוּר שֶׁנִּשְׁפָּךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו
 וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, וּמִכָּל שְׂכָן

כְּשֶׁמְדַבְּרִים דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית מִמְּנוֹ
יִתְבָּרֵךְ, עַל-יַד־זֶה כָּל הַבַּיִת נִתְמַלֵּא אוֹר וְחַיּוּת,
וַיֵּשׁ שֶׁקֵּט נִפְשֵׁי, וְקוֹנִים לְעֶצְמָם אֶת מֵדַת הַסְּבָלָנוֹת
לְסִבֵּל אֶת כָּל הַבָּא עֲלֵיהֶם; כִּי בּוֹ בְּרָגַע שֶׁאָדָם
מִחֲדִיר בְּעֶצְמוֹ אֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיִּוֹדַע
וְעַד אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַח,
חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֵצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וְהַכֵּל מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי יְכוּלִים לְסִבֵּל וְלַעֲבֹר עַל
הַכֵּל, אֲפִלּוּ אֶת הַמְּצָבִים הַכִּי קָשִׁים. וְכִשְׁהִילָדִים
רוֹאִים שֶׁהַהוֹרִים רְגוּעִים וְאֵינָם צוֹעֲקִים, וּמְכַל שֶׁפֶן
אֵינָם מִשְׁתוֹלְלִים וְאֵינָם מְרַבִּיצִים לִילְדֵיהֶם, אֲזִי הֵם
גְּדֻלִים בְּרִיאִים בְּנִפְשָׁם, בְּרוּחָם וּבְשִׁכְלָם, וּמְצַלִּיחִים
בְּחַיֵּיהֶם, כִּי גַם הֵם קוֹנִים לְעֶצְמָם אֶת הַמְּדָה הַיְקָרָה
הַזֹּאת שֶׁל סְבָלָנוֹת וְשֶׁקֵּט נִפְשֵׁי; הַיּוֹת שֶׁהִילָדִים
מְחַקִּים תָּמִיד אֶת הוֹרֵיהֶם, וּמָה שֶׁשׁוֹמְעִים בַּבַּיִת זֶה
מָה שֶׁהֵם מְדַבְּרִים (סֵפֶה נו:), וְכֵל מָה שֶׁרוֹאִים בַּבַּיִת
כִּךְ הֵם מְתַנְהֲגִים; וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, רְאוּ
לְחַזֵּק אֶת עֲצָמְכֶם בְּיֹתֵר בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְתִהְיוּ רְגִילִים תָּמִיד לְדַבֵּר בֵּינֵיכֶם מִמְּנוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן תְּדַבְּרוּ עִם יְלָדֵיכֶם מֵאֲמוּנָה פְּשוּטָה
שֶׁהַכֵּל מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתַחֲיוּ וְתַחֲזְקוּ וְתַאֲמְצוּ
וְתַשְׁמְחוּ אוֹתָם, וְעַל-יַד־זֶה תִּזְכּוּ לְהַקִּים מִשְׁפָּחָה

נהדרת, והברכה וההצלחה תהיינה מצויות
 בביתכם, ומכל שכן שלא תקרב לביתכם שום
 מחלקת ומריבות, ושום נגע ופגע רע; כי ברגע
 שמתחזקים באמונה פשוטה בו יתברך וחיים רק
 עם הקדוש-ברוך-הוא, על-ידי-זה נצולים מהמון
 צרות. כי כל הצרות והיסורים שעוברים על האדם,
 זה רק מחמת הכפירות והאפיקורסות, שעקרו את
 הקדוש-ברוך-הוא מחייהם הפרטיים, וחושבים
 שהכל טבע מקרה ומזל, חס ושלום, ומזה באות
 כל הקללות והצעקות, המריבות והמחלוקות,
 החלישות הדעת והבלבולים, וההפאות שמכים את
 הילדים ומתעצבנים עליהם; כי המאמין האמתי
 שיודע ועד אשר הכל ממנו יתברך, והוא יתברך
 צופה ומביט ומשגיח על כל דבר פרטי, אז הוא
 לא היה משתולל ולא היה צועק, ולא היה מהפך
 את הבית לגיהנום.

לזאת אני מבקש אתכם מאד, בני ובנותי
 היקרים, תתחזקו באמונה פשוטה בו יתברך, ותהיו
 רגילים לדבר ביניכם רק ממנו יתברך, שהכל הוא
 בהשגחה פרטית, והוא יתברך בודאי יעזר לנו
 והוא אל טוב, כמו שכתוב (תהלים קמה, ט): "טוב

הַיְי"ה לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו", וְאַפְלוּ כְּשֶׁעוֹבֵר
 אֵיזָה מִשְׁבֵּר אוֹ צָרָה, חֵס וְשְׁלוֹם, גַּם-כֵּן תִּאֲמִינוּ,
 אֲשֶׁר "בְּכָל צָרְתֶם לוֹ צָר" (ישעיה סג, ט), וְהוּא
 יִתְבָּרַךְ נִמְצָא בְּתוֹךְ הַצָּרָה, וְהֵכֵל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי
 פְּרָטִית, וְצָרִיכִים לְחֹזֵר עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים לב, יח):
 "הַצּוֹר תָּמִים פָּעָלוּ כִּי כָּל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט אֵל אֱמוּנָה
 וְאֵין עָוֹל, צָדִיק וְיֵשֶׁר הוּא"; וְכִשְׁתִּהְיוּ חֲזֻקִים בְּזֶה,
 אֲזַ תִּזְכּוּ לְעֵבֵר עַל הַכֹּל, וּמָה גַם שִׁילְדֵיכֶם יֵרְאוּ
 הַנְּהַגָה כְּזוֹ שְׂאֵתֶם חַיִּים רַק עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וְיִשְׁמְעוּ רַק דְּבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, זֶה
 יַחְדִּיר בְּמַחֵם הַקְּטָן וּבְשִׁכְלָם הַפְּעוּט גַּם-כֵּן מִדַּת
 הָאֱמוּנָה, וְכֵן גַּם הֵם יִגְדְּלוּ בְּאוֹרָה שֶׁל אֱמוּנָה,
 וְכִשְׁתִּבְגְּרוּ הֵם יִהְיוּ יְלָדִים מְצַלְחִים בְּרוּחָנִיּוֹת
 וּבְגִשְׁמִיּוֹת; מַחֲמַת שְׁהִסוּד שֶׁקִּבְּלוּ בְּבֵית הָיָה רַק
 אֱמוּנָה בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם תָּמִיד
 יִהְיוּ סְבָלָנִיִּים וְצָנוּעִים וְעֲנוּיִם, וְיַחֲזִי אֶת חַיֵּיהֶם
 בְּהַשְׁקָט, בְּצַנִּיעוֹת וּבְעֲנוּהָ, וְתָרוּ מֵהֶם הַרְבֵּה נַחַת
 בְּזֶה וּבְכָא; כִּי הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הִיא
 הִיסוּד בְּכָל הַיְהוּדוֹת, וְאֵל יִהְיֶה דְּבָר זֶה נֶקֶל
 בְּעֵינֵיכֶם, כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, מֵאֲז שֶׁגָּלִינוּ
 מֵאַרְצֵנוּ, וְנִחְרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, נִדְּלַדְּלָה הָאֱמוּנָה,
 וְרָאוּ בְּחוּשׁ שְׂאוֹתֶם מֵאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהִחֲזִיקוּ

בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, זָכוּ לְהִקִּים דּוֹרוֹת וְדוֹרֵי
דּוֹרוֹת, שֶׁהַמְּשִׁיכוֹ אֶת שְׁלֹשֶׁת הַזָּהָב שֶׁקִּבְּלָנוּ
מִמֶּשֶׁה רַבָּנוּ כְּפִי שֶׁקִּבַּל מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּהַר
סִינַי, וְאוֹתָם שֶׁהִיָּתָה אֲמוּנָתָם לְקוּיָהּ וְהִלְכוּ אַחַר
רוּחַ הַזְּמַן, לְבִסּוֹף נִתְבּוֹלְלוּ וְנִטְמְעוּ בֵּין הַגּוֹיִים,
רַחֲמָנָא לִישׁזְבֹן, וְלֹא נִשְׁאַר מֵהֶם כְּלוּם, וְזֶה הָיָה
בְּכָל הַדּוֹרוֹת, וּבְפָרֵט בַּדּוֹר הַזֶּה, אֲשֶׁר בָּאוּ רְשָׁעִים
אֲרוּרִים, עַרְב־רַב הַמְדַבְּרִים בְּרִישׁ גְּלִי נִגְדוּ יִתְבַּרֵךְ
יִתְבַּרֵךְ, וּמַחְלָלִים שֶׁבֵּת בְּפִרְהוּסָיָהּ, וּמֵאֲכִילִים
טָרְפוֹת וְנִבְלוֹת אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁר הַחֲזִיר
וְהַשְּׂפָנִים, בְּשֵׁר חַמּוּרִים וּגְמָלִים, רַחֲמָנָא לִישׁזְבֹן,
וְהִתִּירוּ אֶת הָעֲרִיּוֹת, וְהִשְׁקוּץ וְהַתְּעוּב וְהַנְּאוּף הֵם
בְּרִישׁ גְּלִי, בְּעֵת כְּזֹאת צָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בִּיְתֵר שְׂאֵת
וּבִיְתֵר עֵז בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְלְהִתְחַבֵּא רַק
אֲצִלוּ יִתְבַּרֵךְ, וְלִידַע שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַיֶּה
וּמְהַיֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ, וְדוּמָם, צוּמַח,
חַי, מְדַבֵּר, הֵם עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ,
וְאֵף שֵׁישׁ הַרְבֵּה דְּבָרִים שְׂאִין מְבִינִים, אִיךָ אֵלוֹ
הַרְשָׁעִים עוֹשִׂים חַיִל, שְׁחוֹפְרִים קְבָרִים וְזוֹרְקִים אֶת
עֲצָמוֹת הַמֵּתִים הַחוּצָה, וְהַעֲצָמוֹת מִנְּחוֹת כְּדָמָן עַל
פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּלִי שׁוּם רָגֶשׁ וּבְלִי שׁוּם רַחֲמָנוּת וּבְלִי
טַפַּת בּוֹשָׁה, וְאִיךָ רוּמְסִים אֶת כָּל הַקְדוּשׁ לְעֵם

יִשְׂרָאֵל, וַיֵּשׁ לָהֶם כַּחוֹת עֲצוּמִים, עִם כָּל זֹאת
כְּשֶׁאָדָם מִחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וַיּוֹדַע וַעֲד שֶׁהַכֹּל זֶה נִסְיוֹנוֹת שְׂמַנְסִים
אוֹתָנוּ לְרֵאוֹת אֶל מִי נִפְנָה בְּעֵת צָרָה וּמָרָה כְּזוֹ, אֲזִי
מִתְחַזְּקֵת הָאִמוּנָה בְּיִתְרֵ שְׂאֵת וּבְיִתְרֵ עֵז, כִּי בְּפִרוּשׁ
גְּלָה לָנוּ רַבְּנוֹ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן לַה), שֶׁהוֹלֵכֵת
אֶפִיקוֹרְסוֹת גְּדוּלָה עַל כָּל הָעוֹלָם, וְאֲשֶׁרִי מִי
שִׁיחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּאִמוּנָה בְּעֵתִים הַלְלוּ. וְאָמַר:
אֶךְ-עַל-פִּי שְׂאֲנִי מְדַבֵּר וּמְסַפֵּר לְפָנֶיכֶם שֶׁתְּהִיָּה
אֶפִיקוֹרְסוֹת גְּדוּלָה בְּעוֹלָם, וּמִלְמַעְלָה יִפְתָּחוּ אֶת
אַרְבוֹת הַשָּׁמַיִם וַיִּשְׁפְּכוּ כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת
וְאִמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, אֲבָל זֶה לֹא יוֹעִיל, כִּי הַכֹּל הוּא
בְּשִׁבִיל הַבְּרוּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דִּנְיָאֵל יב, י): "יִתְבָּרְרוּ
וַיִּתְלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים וְהִרְשִׁיעוּ רָשָׁעִים"; אֲשֶׁרִי מִי
שִׁיחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּעֵתִים הַלְלוּ בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל כָּל מֵה שֶׁנֶּאֱרָע בַּחוּץ, אֲלֵא
יִתְנַף אֶת יִלְדָיו בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהִירָאָה הַמְּסוּרָה לָנוּ
מִדּוֹר דּוֹר, וַיִּחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בְּלִי
שׁוּם חֲכָמוֹת וְהִשְׁכָּלוֹת כָּלֵל, וְכֵן יִנְהִיג אֶת בֵּיתוֹ,
שָׂאֵז יִזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וַיְהִיֹּ הַשְּׁלוֹם וְהָאֱהָבָה
מְצוּיִים בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וַיִּלְדָּיו יִגְדְּלוּ בְּרִיאִים בְּנִפְשָׁם
וּבְרוּחָם וּבְשִׁכְלָם, וַיְהִיֹּ מְצַלְחִים מְאֹד, כִּי בְּבֵית

שְׁמַת־חֲזָקִים בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁם שׁוֹרָה
הַשְּׁקֵט הַנִּפְשִׁי וְהַשְּׁלוֹה וְהַשְּׁלוֹם הָאֲמִתִּי, וְחַיִּים
חַיִּים מְצַלְחִים; אֲשֶׁרִי בֵּית שְׁחַיִּים בּוֹ עִם אִמוּנָה
פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר לְרֹב טוֹב הַצָּפוֹן יִזְכֶּה בְּזֶה
וּבְבֹא.

ב.

בְּנִי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל מִיָּנִי
אֲפָנִים שְׁבַעֲוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי הַשְּׁמִחָה הִיא
הַיְסוּד בְּקִיּוֹם הַבֵּית וּבְקִיּוֹם הָאָדָם בְּכֻלְיָוִת
וּבְפְרֻטִּיּוֹת, כִּי טֹבֵעַ שֶׁל אָדָם שֶׁנִּמְשָׁךְ תָּמִיד אַחֵר
הַעֲצָבוֹת וְהַדְּפֹאוֹן, כִּי רֹב יְסוּדוֹ שֶׁל הָאָדָם הוּא
נִמְשָׁךְ מִיְסוּד הָעֵפֶר, שֶׁמֶשֶׁם נִמְשַׁכֶּת הַעֲצָבוֹת
וְהַעֲצָלוֹת וְהַדְּפֹאוֹן, וְעַל-כֵּן צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִיָּנִי
פְּעֻלוֹת שְׁבַעֲוֹלָם לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וּבֵית שֵׁשׁ בּוֹ
אֲוִירָה שֶׁל שְׁמִחָה, אֲזִי יֵשׁ בּוֹ אֶהְבֶּה אֲמִתִּית וְהַכְּנָה
הַדְּדִית, וְחַיִּים בְּיַחַד חַיִּים שְׁקֵטִים וְשְׁלוֹמִים
וּמִשְׁבִּים, לֹא-כֵן בְּבֵית שֶׁהַעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת
וְהַדְּפֹאוֹן מְצוּיִים שָׁם, אֲזִי כָל הַבֵּית מְהַפֵּךְ, וַיֵּשׁ
מְרִיבוֹת וּקְלָלוֹת וְאֲלִימוֹת וְהַשְּׁפָלוֹת, אֲשֶׁר מִשָּׁם
בָּאוֹת כָּל הַצָּרוֹת בְּבֵיתוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְכֵן בַּחוּץ

כְּשֶׁאָדָם תָּמִיד מְדַכָּא בְּדַכְּאוֹן, וּמְמַרְמֵר בְּעֲצָבוֹת
 וּבְמַרְירוֹת, אֲזִי הוּא מְסַתְּפֵל עַל כָּל דָּבָר בְּצַבֵּעַ
 שְׁחֹר, וְכָל מֵה שְׁקוֹרָה בְּעוֹלָם הוּא רַק רוֹאֵה הַפּוֹף,
 וְהַדְּמִיוֹן שְׁלוֹ עוֹבֵד שְׁעוֹת נוֹסְפוֹת, עַד שְׁנֹדְמָה לוֹ
 שְׁכָלָם כְּנִגְדּוֹ, וּמְסַתְּפֵל עַל כָּל אֶחָד בְּחֶשֶׁד כְּאִלּוּ זֶה
 רוֹצֵה לְהַפִּילֵנִי בַּפֶּחַ, אוֹ זֶה רוֹצֵה לְסַדֵּר אוֹתִי, אוֹ
 זֶה רוֹצֵה לְהַשְׁפִּיל אוֹתִי וְכַדּוֹמָה כָּל מִינֵי הַדְּמִיוֹנוֹת
 שְׁנֹכְנְסִים בְּאָדָם, שֶׁהֵם הוֹרְסִים לוֹ אֶת כָּל הַחַיִּים.
 וְרוֹאִים דָּבָר זֶה בְּחוֹשׁ, שִׁישׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁכָל-כָּף
 מְמַרְמְרִים בְּעֲצָבוֹת וּבְדַכְּאוֹן עַד שְׁמְסַתְּפֵלִים עַל כָּל
 אֶחָד בְּמַרְירוֹת וּבְעֲצָבוֹת, וְחוֹשְׁדִים בּוֹ כְּאִלּוּ הֵהוּא
 רַק רוֹצֵה לְהַכְנִיעַ אוֹתִי, וּכְאִלּוּ הֵהוּא רַק רוֹצֵה אֶת
 רַעְתִּי, וּבְאַמַּת הַכֹּל רַק הַדְּמִיוֹן וְרַעוֹת רוּחַ, אַף אֶחָד
 אֵינּוּ חוֹשֵׁב מִמֶּדֶ, כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ אֶת הַבְּעִיּוֹת שְׁלוֹ
 בְּזֵה הָעוֹלָם, וְכָל הַדְּמִיוֹנוֹת שְׁנֹכְנְסִים בָּהֶן, זֶה רַק
 מִחֲמַת הָעֲצָבוֹת וְהַמַּרְירוֹת וְהַדַּכְּאוֹן שְׁנֹכְנְסוּ בָּהֶן.
 וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, אִם אַתֶּם רוֹצִים לְחִיּוֹת
 חַיִּים עֲרָבִים וְנִעְיָמִים, עֲלִיכֶם לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
 פְּעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם, שְׁבִבֵיתְכֶם תִּשְׁרֶה תָּמִיד הַשְּׂמִחָה.
 תִּרְאוּ לְחִזֵּק אֶחָד אֶת הַשְּׂנִי, וְתִשְׂמְחוּ בְיַחַד, וְתַעֲשׂוּ
 אֶת עֲצֻמְכֶם כְּאִלּוּ אַתֶּם שְׂמֵחִים, וְזֶה יָבִיא אֶתְכֶם
 לְשְׂמִחָה, וְתִצְחִיקוּ אֶחָד אֶת הַשְּׂנִי בְּאִפְן שְׂתִמְיֵד

תְּהִיָּה בְּבֵית אֲוִירָה שֶׁל שְׂמֹחָה וְהִרְחַבְתְּ הַדַּעַת, וְאִז
 תִּרְאוּ אִיךָ שֶׁהַבֵּית שְׁלָכֶם יִהְיֶה מְבָרֵךְ, כִּי הַשְׂמֹחָה
 הִיא הַבְּרָכָה הַכִּי יִקְרָה שֶׁל הָאָדָם, וְלִהְפֹךְ הָעֲצָבוֹת
 וְהַדְּפֹאוֹן זֶה הַקְּלָלָה הַכִּי גְדוֹלָה בְּחַיֵּי הָאָדָם, וְלִכְן
 תִּשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל מִיָּנִי אֲפָנִים שֶׁבְּעוֹלָם שִׁישְׁמַע קוֹל
 שְׂשׂוֹן וְקוֹל שְׂמֹחָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְאִם בְּבֵיתְכֶם
 תִּשְׁרֶה רַק שְׂמֹחָה, אִז יִלְדִיכֶם גַּם-כֵּן יִגְדְּלוּ בְּאֲוִירָה
 שֶׁל שְׂמֹחָה, וְתַמִּיד יִהְיוּ שְׂמֹחִים וְעֲלִיזִים, וְיִרְגִּישׁוּ
 אֶת עֲצָמָם הַכִּי מְאֻשְׁרִים, כִּי יִלְדִים הַגְּדֹלִים בְּבֵית
 שֶׁל שְׂמֹחָה הֵם מְצַלְחִים מְאֹד, וְהֵם מִישָׁבִים
 וְחֻכְמִים וּפְקָחִים מְאֹד, כִּיֹּן שֶׁהַשְׂמֹחָה מְרַחֶבֶת אֶת
 הַדַּעַת, לֹא-כֵן אִם הַבֵּית מְהַפֵּךְ וְשׂוֹרֶה בְּעֲצָבוֹת
 וּבְמַרְרֵרוֹת וּבְדְפֹאוֹן, בְּמַרְיבוֹת וּבְקָלְלוֹת, אִז גַּם
 הַיִּלְדִים נִכְנָס בְּטַבְּעָם שִׁיְהִיו עֲצָבָנִיִּים, וְשְׂרוּיִים
 בְּעֲצָבוֹת וּבְמַרְרֵרוֹת וּבְדְפֹאוֹן, וְאִינָם קוֹלְטִים אֶת
 לְמוֹדָם, וְהֵם לֹא מְצַלְחִים עִם הַחֲבֵרָה, וְנִסְגָּרִים
 בְּתוֹךְ עֲצָמָם, וּמִשָּׁם נִמְשְׁכוֹת כָּל הַבְּעִיּוֹת, וְהַכֹּל
 מִפְּנֵי שֶׁהַבֵּית מְהַפֵּךְ וְשׂוֹרֶה בְּעֲצָבוֹת וּבְמַרְרֵרוֹת
 וּבְדְפֹאוֹן. וְכִמוֹ-כֵן בְּחוּץ אִם הַיִּלְדִים רוֹאִים
 שֶׁהַהוֹרִים תַּמִּיד בְּדְפֹאוֹן וּבְעֲצָבוֹת, וְרַבִּים עִם
 הַשְּׂכָנִים וְעִם כָּל אֶחָד, וּמְדַבְּרִים רַק נֶגֶד כָּל מִי
 שָׁבָא נִגְדָם, אִז גַּם הַיִּלְדִים הוֹלְכִים בְּאוֹתוֹ טַבַּע,

וְגַם הֵם גְּדֹלִים עִם מִדַּת הַשְּׁנֵאָה שְׁשׁוֹנָאִים אֶת כָּל
 אֶחָד, שְׁזֵה בְּעֵצְמוֹ מְדַכָּא אוֹתָם יוֹתֵר, כִּי כָּל מֵה
 שְׁאָדָם נִכְנָס בְּעֵצְבוֹת וּבְמִירוֹת וּבְמָרָה שְׁחוּרָה,
 יוֹתֵר נִכְנָסֶת בּוֹ מִדַּת הַשְּׁנֵאָה וְהַקְּנָאָה עַל זוּלְתוֹ,
 וְהוּא רַב וְחוּלֵק עִם זוּלְתוֹ. כִּי אִי אֶפְשָׁר לְחַלֵּק
 וְלָרִיב עִם זוּלְתוֹ אֲלֵא כְּשֶׁנִּכְנָסֶת בּוֹ מִדַּת הַקְּנָאָה
 וְהַשְּׁנֵאָה, אַחֲרֵת אַף פְּעַם אָדָם לֹא יָרִיב עִם זוּלְתוֹ,
 כִּי מֵה יֵשׁ לְאָדָם עִם זוּלְתוֹ, הֲלֹא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בָּרָא אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁבִיל כָּל הַבְּרוּאִים, וְלֹא שִׁיךְ
 שְׁאֶחָד יִתְפָּאֵר שֶׁהוּא יוֹתֵר גְּדוֹל מִהַשְּׁנֵי אוֹ הוּא
 יוֹתֵר חָכָם מִהַשְּׁנֵי, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 (סִנְהֶדְרִין לז.): בְּשִׁבִיל זֶה בָּרָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת
 הָאָדָם יְחִידִי, שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ שְׁאָבִי גְדוֹל מֵאָבִיךָ, אֲלֵא
 צָרִיכִים לְדַעַת שְׁכָּל הַבְּרוּאִים וְהַנְּבָרָאִים הֵם
 בְּרוּאִים וְנִבְרָאִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּמֵה שִׁיךְ שְׁאֶחָד
 יִגְבִּיֵה אֶת עֵצְמוֹ וְיִתְגָּאָה עַל זוּלְתוֹ, שְׁכָּל זֶה בָּא
 מֵעֵצְבוֹת וּמִירוֹת וְדַכְאוֹן שְׁנִכְנָסֶת בּוֹ, שְׁמִשָּׁם
 נוֹבְעֵת הַקְּנָאָה וְהַשְּׁנֵאָה עַל זוּלְתוֹ, וְזֵה מֵה שְׁהוֹרֵס
 לוֹ אֶת הַחַיִּים וְהַיְלָדִים יוֹרְשִׁים אֶת הַטְּבַע הַזֶּה
 מִהַהוֹרֵס, לֹא-כֵן אִם הַהוֹרֵס מִתְחַזְּקִים בְּמִדַּת
 הַשְּׁמִחָה וְתַמִּיד שְׂמִיחִים וְעֲלִיזִים, וְלֹא מִסְתַּכְּלִים עַל
 אַף אֶחָד, וְלֹא אֲכַפֵּת לָהֶם שׁוּם דְּבָר, רַק הֵם דְּבָקִים

בְּחַי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וַיּוֹדְעִים אֲשֶׁר אֵין בְּלַעֲדָיו
 יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וְהוּא
 יִתְבַּרֵךְ מִחַיָּה וּמְהוּיָה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה,
 וְדוּמָם, צוּמַח, חַי, מְדַבֵּר, הֵם כִּסָּא לְאֱלֻקוֹתָיו
 יִתְבַּרֵךְ, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שָׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם,
 וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ אֶלָּא
 מִהַמְּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, מִי שֶׁמְכַנִּים בְּעֲצָמוֹ יְדִיעוֹת אֱלוֹ,
 הוּא תָּמִיד שָׁשׁ וְשִׂמְחָה עַל נַעַם חֶלְקוֹ, וְאִף פַּעַם אֵינוֹ
 מְקַנָּא בְּאִף אֶחָד, וְכָל שֶׁכֵּן שְׂאִינוֹ שׁוֹנֵא אֶת אִף
 אֶחָד, הוּא חַי אֶת הַחַיִּים שְׁלוֹ, וְהוּא שִׂמְחָה בְּחֶלְקוֹ
 שְׁמֵרְגִישׁ אֶת הַגֶּן-עֵדֶן בְּזֵה הָעוֹלָם, וְאֵת זֶה הוּא
 מוֹרִישׁ לִילָדָיו, וְאֵז כָּלֵם מְאֻשְׁרִים. לְזֹאת, בְּנֵי
 וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, רְאוּ מַה לְפָנֵיכֶם, תִּתְחַזְּקוּ עוֹד
 הַיּוֹם לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתִרְקְדוּ מְרֹב שִׂמְחָה,
 וְתִשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד שֶׁבְּבִיתְכֶם יִשְׁמַע קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל
 שִׂמְחָה וְקוֹל נְגִינָה, וְגַם תִּרְקְדוּ עִם יְלָדֵיכֶם בְּאִפְּן
 שֶׁבְּבִית תִּהְיֶה אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה, וְאֵל תִּרְחִיקוּ אֶת
 הַשִּׂמְחָה לְמַחֵר, אֶלָּא זְכְרוּ מַה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי): אֵין הַשִּׂמְחָה
 מִמְּתַנֵּת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשִּׂמְחָה הַיּוֹם שִׂמְחָה
 לְמַחֵר; וְעַל-כֵּן רְאוּ לְשִׂמְחָה עוֹד הַיּוֹם הַזֶּה, וְתִשְׁנוּ
 אֶת דְּרַכְכֶם הַמְּרָה וְהָרַעָה שֶׁהִרְגַּלְתֶּם אֶת עֲצַמְכֶם

בָּה, וְתִהְיוּ שְׂמֵחִים וְעֲלִיזִים, וְתַחֲדִירוּ בְּתוֹךְ יְלִדֵיכֶם
 אֶת מִדַּת הַשְּׂמֵחָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרַחֵב לְבַבְכֶם וְלֵב
 יְלִדֵיכֶם, וְתֵאָהְבוּ אֶת כָּל בֶּר יִשְׂרָאֵל, וְתִזְכּוּ לְדַבֵּק
 אֶת עַצְמְכֶם בּוֹ יִתְבָּרֵךְ וְהַשְּׂמֵחָה תָּבִיא לָכֶם כָּל מִינֵי
 הַצְּלָחָה בְּעוֹלָם, כִּי מִי שֶׁהוּא תָּמִיד שְׂמֵחַ, הֵרִי הוּא
 מִצְּלִיחַ. וְאִם תַּחֲדִירוּ בְּעַצְמְכֶם אֶת דְּבָרֵי אֱלוֹהִים, אֲזַ
 לֹא תִפְסִידוּ לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא, כִּי
 הַעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּפֹאוֹן הַזֶּה הוֹרְסִים אֶת הָאָדָם
 וּמֵאֲבָדִים לוֹ אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְאֶת הָעוֹלָם הַבָּא גַם
 יַחַד. לְזֹאת הָיוּ חֲכָמִים וּפְקָחִים, וְתִשְׁנוּ אֶת
 הַנְּהַגוֹתֵיכֶם, וְתִהְיוּ כְּכֹר הַיּוֹם בְּשְׂמֵחָה, וְתִזְכְּרוּ שֶׁזֶה
 "צו השׁעה" לְהִיּוֹת עֹשֵׂי בְּשְׂמֵחָה, וְאֶפְלוּ
 שְׂעוּבָרִים עֲלֵיכֶם צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְכַאוּבִים
 וּמְרִירוֹת, מִמְּלֻכּוֹת וְחֻבוֹת, קִטְנוֹת וְחִלְשׁוֹת
 הַדַּעַת, בְּרָגַע שֶׁתִּתְחַזְּקוּ לְהִיּוֹת בְּשְׂמֵחָה וְתִרְקְדוּ
 מֵרֵב שְׂמֵחָה, וְתִשְׂמְחוּ אֶת יְלִדֵיכֶם, וְשִׁנִּיכֶם בְּיַחַד
 תִּשְׁלִימוּ בֵּינֵיכֶם, אֲזַ יִפְתַּח לָכֶם עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי;
 אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁשָּׂם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהִים אֶל תּוֹךְ לְבוֹ, וְאֲזַ
 לֹא יִפְסִיד כָּלֵל.

ג.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, תִּשְׁתַּדְּלוּ לַעֲשׂוֹת חֶסֶד
אֶחָד עִם הַשְּׁנִי, כִּי כָּף אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
לְיִשְׂרָאֵל: חֲבִיב עָלַי חֶסֶד שְׂאֵתֶם גּוֹמְלִים זֶה עִם זֶה
יוֹתֵר מֵאֶלֶף עוֹלוֹת שֶׁהַקָּרִיב לְפָנַי שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ
(יִלְקוּט הוֹשַׁע, רַמְזוֹ תְּקוּב); כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד
חֲשׂוּבָה מִדַּת הַחֶסֶד שֶׁאֶחָד גּוֹמֵל עִם הַשְּׁנִי, וּבִעֵת
בְּרִיאַת הָעוֹלָם קִטְרְגוּ הַמַּלְאָכִים לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא שְׁלֵא יִבְרָא אֶת בְּנֵי-הָאָדָם, אִמַּת אִמְרָה
שְׁלֵא יִבְרָא, שֶׁכָּלוּ שְׁקָרִים, אֲבָל חֶסֶד אָמַר יִבְרָא,
שֶׁהוּא גּוֹמֵל חֶסֶד; כִּי זֶה טָבַע טוֹב שֶׁל אָדָם שֶׁהוּא
גּוֹמֵל חֶסֶד עִם זוּלָתוֹ, וְלֹא יִגְמַל אָדָם חֶסֶד עִם
זוּלָתוֹ אֲלֵא כִּשֶׁהוּא זוֹכֵה לְאִמּוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת
בוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִכִּיר בְּחִסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁגַם הוּא בְּעֶצְמוֹ
וְעַם כָּל מִשְׁפַּחְתּוֹ חַיִּים עַל חֶסֶד, וְשֶׁהוּא צָרִיךְ אֶת
חִסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל רִגַע וְרִגַע, כִּי אָדָם לֹא יוֹדֵעַ מַה
מְחַכֶּה עָלָיו, וְעַל-כֵּן בָּזָה שְׂאֵדָם עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם
הַשְּׁנִי, זֶה סִימָן שֶׁהוּא מִכִּיר בְּחִסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלִהְפֹּךְ
— כִּשְׂאֵדָם אֲכֹזֵר, זֶה סִימָן שֶׁהוּא אֵינוֹ מִכִּיר בְּחֶסֶד
שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹשֶׂה עִמוֹ. וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
אָמְרוּ (יְרוּשָׁלַי תַּעֲנִית, פָּרָק ד'): "וּבְצֵל יָדֵי כְּסִיתִיךָ"

(ישעיה נא, טז), זו גמילות חסדים, שכל העוסק בגמילות חסדים זוכה לישיב בצלו של הקדוש-ברוך-הוא. זה עקר שבת של בר ישראל שהוא רחמן ובישן וגומל חסד, כמאמרם ז"ל (יבמות עט.); שלשה סימנים יש באמה זו, הרחמנים ובישנים וגומלי חסדים; ועל-כן בזה שאדם גומל חסד עם השני ומרחם עליו, סימן שהוא מתבייש מהקדוש-ברוך-הוא, אבל ברגע שאין לו מדת הרחמנות, ואיננו גומל חסד, זה סימן שאין לו בושה מפני הקדוש-ברוך-הוא, כי אמונתו לא ברוחה ומזככת. לזאת ראו, בני ובנותי היקרים, להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ועל-ידי שתעשו חסד אחד עם השני הקדוש-ברוך-הוא יעשה אתכם חסד, כי צריכים להרגיל את עצמו להתחיל עם החסד בתוך הבית, שיעשה הבעל חסד עם אשתו והאשה תעשה חסד עם בעלה, ושניהם יעשו חסד עם ילדיהם, וכך יחדירו בילדים את מדת החסד הטוב והאהבה, ועל-ידי-זה הם יגדלו בריאים בנפשם ובשכלם.

ובכלל, טוב מאד שתרגילו את עצמכם בקיום מצוות מעשיות, לעשות הרבה מצוות בכל יום, כי

מַה יִשְׁאַר מֵהָאָדָם? רַק הַמְצוּוֹת שֶׁזָּכָה לַעֲשׂוֹת בְּכָל
 יוֹם, כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נָתַן לָנוּ תְּרִי"ג מְצוּוֹת
 (שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מְצוּוֹת), רַמ"ח מְצוּוֹת
 עֲשֵׂה וְשֵׁס"ה מְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֵה
 לְקַיֵּם מְצוּוֹת עֲשֵׂה, מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אוֹר וְזִי
 וְחַיִּית וּדְבִקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שָׁמוּ; כִּי יֵשׁ לְאָדָם
 רַמ"ח אֵיבָרִים, וְעַל-יָדַי כָּל מְצוּוֹה וּמְצוּוֹה שֶׁאָדָם
 מְקַיֵּם הוּא מִמְּשִׁיךְ חַיִּית לְאוֹתוֹ אֵיבָר, וְלִהְפֹךְ יֵשׁ
 לְאָדָם שֵׁס"ה גִּידִים, וּכְשֶׁאָדָם נִשְׁמַר מִלְּעֵבֵר עַל
 עֵבְרָה, אִזּוֹ הוּא מוֹנֵעַ מֵעֲצָמוֹ כָּל מִינֵי מַחְלוֹת
 שֶׁבָּאוֹת בְּתוֹךְ הַגִּידִים; וְלִכֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
 הַיִּקְרִים, לְהִרְבוֹת בְּמְצוּוֹת. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְדוּשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה לֵב, סִימָן ו'): עוֹשֶׂה אָדָם
 מְצוּוֹה אַחַת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן לוֹ מִלְּאָף אֶחָד,
 עוֹשֶׂה שְׁתֵּי מְצוּוֹת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן לוֹ שְׁנֵי
 מִלְּאָכִים, עוֹשֶׂה הִרְבֵּה מְצוּוֹת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 נוֹתֵן לוֹ חֲצִי מִחֲנֹהוּ, וְעַל-כֵּן תִּשְׁתַּדְּלוּ בִּיּוֹתֵר לְהִזְהַר
 לְקַיֵּם מְצוּוֹת בְּכָל יוֹם, לְהִשְׁמַר לֹא לֶאֱכֹל שׁוֹם בְּשׁוֹר
 פְּגוּלִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּשׁוֹר הַחֲזִיר וְהַשֶּׁפֶן, הַחֲמוֹר
 וְהַגָּמֶל, שְׁמֹטְמֹטְמִים אֶת הַמֶּחַ וְהַלֵּב וְהַדַּעַת. וְרָאוּ
 מַה שֶׁקוֹרָה עֲכָשׁוּ בְּאַרְצֵנוּ הַקְדוּשָׁה, שֶׁהַעֲרֵב-רַב
 מִמְּלָאִים אֶת כָּל הָאָרֶץ בְּשׁוֹר פְּגוּלִים, נִבְלוֹת

וטרפות, אֲשֶׁר אֵין יוֹדְעִים מִי הַשׁוֹחֲטִים, וּמָה גַם
שֶׁנִּפְתָּחִים בְּכָל יוֹם חַנּוּיֹת שְׁמוֹכָרִים חֲזִיר בְּרִישׁ
גְּלִי, וּבָשָׂר שְׁפָנִים חֲמוּרִים וּגְמָלִים, רַחֲמָנָא
לִישְׁזֹבֵן, וְדָבָר זֶה מְטַמֵּם אֶת הַמַּחַ וְאֶת הַלֵּב,
וּמֵבִיא אֶת כָּל הַמַּחֲלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, וּבִפְרָט מַחֲלַת
הַסֶּרְטָן בָּאָה כְּשֶׁאָדָם אֵינוֹ נֹזֶהר מִלְּאָכֵל מֵאֲכָלִים
כְּשָׂרִים. וְעַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, שְׁמָרוּ עַצְמְכֶם
בְּיוֹתֵר לְאֹכֵל רַק מֵאֲכָלִים כְּשָׂרִים, וְעַל-יַד־זֶה תִּהְיֶה
בְּטוּחִים שְׁתִּהְיֶה בְּרִיאִים. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ו', סִימָן ד'): הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מַחֲזִיר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל וְאוֹמֵר לָהֶם, אַל תִּנְבְּלוּ
עַצְמְכֶם בְּדָבָר רַע, וְאֲנִי נוֹתֵן לָכֶם שְׂכָר טוֹב, כִּי בָּזָה
שְׂאָדָם נֹזֶהר בְּמָה שֶׁהוּא אוֹכֵל, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מְשַׁלֵּם לוֹ שְׂכָר טוֹב בְּגִשְׁמִיּוֹת, שֶׁהוּא בְּרִיא,
וּבְרוּחַ חַנּוּיֹת — שֶׁנִּמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחַיִּוֹת
וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ. וְכֵן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
הַיְּקָרִים, לְשָׁמֵר מְאֹד עַל מַצּוֹת מְזוּזָה. כִּי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (שִׁבְת ג:): הִזְהִיר בְּמְזוּזָה זוֹכָה
לְדִירָה נְאֻה, וּלְהִפָּךְ מִי שֶׁאֵינוֹ נֹזֶהר בְּמְזוּזָה, אֲזַי כָּל
הַמַּחֲלוֹת וְהָעַנְשִׁים בָּאִים לוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. כְּמוֹ
שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שָׁם לב:): בְּעוֹן מְזוּזָה
בְּנִים מֵתִים, וְדָכְתִּיב (דְּבָרִים ו, ט): "וּכְתַבְתֶּם עַל

מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ", וּכְתִיב בַּתְּרִיָּה: "לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וַיְמֵי בְנֵיכֶם". עַל-כֵּן צָרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד בְּמַצּוֹת מְזוּזָה, לְהַשְׁתַּדֵּל שְׂיִהְיֶה לוֹ עַל כָּל פֶּתַח וּפֶתַח מְזוּזָה כְּשֶׁרָה, וּמְזוּזָה מְצֻלָּת מִן הַמִּיתָה, כַּמּוּבָא בְּזֵהַר הַקָּדוֹשׁ מְזוּזוֹת' אוֹתִיּוֹת זָז' מְוֹת', בְּבֵית שֵׁשׁ בּוֹ מְזוּזָה, אֲזוּ לֹא נִכְנַס הַמּוֹת שָׁם, וְלִהְפֹךְ כְּשֶׁלֹּא נִזְהָרִים בְּמְזוּזָה, אֲזוּ כָּל הַגָּרִים בְּבֵית גַּחְלִים וְגַם מֵתִים בְּקִצּוֹר יָמִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְצָרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד בְּמַצּוֹת מְזוּזָה. וְכֵן תִּשְׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל קִדְשַׁת שַׁבָּת, כִּי הַשַּׁבָּת מְעַשְׂרֶת בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחֵנִיּוֹת, וְכָל הַתְּאוֹנוֹת דְּרָכִים שְׁקוֹרוֹת הַיּוֹם, זֶה רַק מַחֲמַת חֲלוּל שַׁבָּת, כִּי "מַחֲלִיָּה מוֹת יוֹמַת" (שְׁמוֹת לט, יד), וְזֶה לֹא יוֹעִיל לְאָדָם בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן לְהִתְחַבֵּא מִמְּלֶאךָ הַמּוֹת, מִלְּאָךְ הַמְּשַׁחִית, מִקָּדָם אוֹ אַחֲר־כֵּךְ הוּא יָמוֹת בְּמִיתָה מְשֻׁנָּה — מִי שְׁמַחֲלִיל שַׁבָּת. וְעַל-כֵּן אֲנִי מְאֹד מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, שְׁמְרוּ עַל נַפְשְׁכֶם וְעַל נַפְשׁ בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם וְתִשְׁמְרוּ אֶת הַשַּׁבָּת, וְאֲזוּ הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עֲלֵיכֶם, וְאֲזוּ תִמְשֹׁךְ עֲלֵיכֶם בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה, כִּי הַשַּׁבָּת הִיא הַשֵּׁם שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (זֵהַר ח"ב פח:), וַיְמִי שְׁזוּכָה לְשִׁמּוֹר אֶת הַשַּׁבָּת, אֲזוּ נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ,

ומתענג בנעם זיו שכינת עזו יתברך, וכל מה
 שאדם קונה לכבוד שבת, זה לא נכנס בתקציב
 שלו, כי הקדוש-ברוך-הוא משלם את זה מהאוצר
 העליון שבא מן השמים, ומי שזוכה לקנות לכבוד
 שבת-קדש, יש לו שפע על כל השבוע, ועל-כן
 ראו לשמר מאד על שבת-קדש, ואל תקל בעיניכם
 שמירת שבת כי בנפשכם היא, ואל תסתכלו לא על
 השכנים ולא על הקרובים ולא על הידידים, אלא
 תסתכלו בתורה הקדושה, שמזהרת אותנו "זכור
 את יום השבת לקדשו" (שמות כ, ח), שצריכים
 לקדש את יום השבת, וכן ראו להזהר ביותר
 בטהרת המשפחה, שעל-ידי-זה תהיו בטוחים
 שיהיו לכם בנים ובנות חיים ובריאים ומשפילים,
 ולהפוך, חס וחסלה, כשלא שומרים על טהרת
 המשפחה, אז יוצאים ילדים בעלי מומים, רחמנא
 לישזבן, ולכן רחמו וחמלו על נפשות בנכם
 ובנותיכם, שלא יצאו בעלי מומים, אלא תשתדלו
 לשמר מאד מאד על טהרת המשפחה, וכן תקימו
 את כל המצוות שצונו הקדוש-ברוך-הוא, ואז
 תרגישו טעם אחר בחיים, כי המצוות הן צנורות
 שבהם נמשך אור וזיו חיות אלקותו יתברך,
 ותכלית המצוות היא לקרב את האדם אל הקדוש-

בְּרוּךְ-הוּא וּלְקָרֵב אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶל הָאָדָם,
 שְׁזוּהִי מִדַּת הַחֶסֶד שֶׁתִּגְמְלוּ זֶה עִם זֶה, שֶׁהִיא יְסוּד
 שֶׁל כָּל הַמְצוּוֹת, כִּי כָּל מְצוּוָה וּמְצוּוָה הִיא כְּדִי
 לְגַלוֹת אֶת חֶסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-כֵּן תִּפְסִיקוּ לַעֲשׂוֹת
 רָשָׁעוֹת אֶחָד לְשָׁנִי, אֲלֵא תִשְׁתַּדְּלוּ לְקַיֵּם מְצוּוֹת
 מַעֲשִׂיּוֹת בְּפֶעַל בְּכָל יוֹם, וּבִזְכוּת זֶה תֵּרְאוּ בְּרָכָה
 וְהִצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם.

ד.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! תִּקְבְּלוּ עַל עֲצַמְכֶם לֹא
 לְדַבֵּר עַל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא תַחֲדִירוּ בְּעֲצַמְכֶם
 אֶהְבֵּת יִשְׂרָאֵל, שְׁמִי שְׁמַרְגִּיל אֶת עֲצַמוֹ לְאַהֲבֵת אֶת
 כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, אֲזִי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל
 כָּל עֲוֹנוֹתָיו. וַחֲכַמֵּינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה,
 פָּרָשָׁה יח): עַל כָּל שֶׁבַח וְשִׁבְחַת שִׁישְׂרָאֵל מִשְׁבַּחִים
 לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשְׁרָה שְׁכִינָתוֹ עֲלֵיהֶם;
 כְּשִׁיְהוּדֵי מִשְׁבַּח אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא מִשְׁרָה אֶת הַשְּׁכִינָה עָלָיו, וְכִמוֹ-כֵּן כָּל
 בַּר יִשְׂרָאֵל שֶׁהִשְׁכִּינָה שׁוֹרָה עָלָיו, אֲזִי הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא אֵינוֹ עוֹזֵב אוֹתוֹ וְהוּא אִתּוֹ בְּיַחַד, וְלִכֵּן
 צְרִיכִים לְאַהֲבֵת אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל בְּלִי יוֹצֵא מִן

שיא

צו השעה

הַכָּלָל כִּי (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה ל'): חֲבִיבֵיךְ יִשְׂרָאֵל כְּבֹבֶת
עֵינַי עָלֶיךָ, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אֶת כָּל בֵּר
יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה
אֲנִי הַחֲבִיבֵיךְ-רַבָּה לְעֵינַיךְ רַל עִבְרִית וְיִצְחָק

בַּר יִשְׂרָאֵל, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (פְּסָחִים פה):
 אֲפֹלוּ מְחִיצָה שֶׁל בְּרוֹזַל אֵינָה מִפְּסֻקַת בֵּין יִשְׂרָאֵל
 לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים, כָּל־כָּף חֲבִיבִים נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
 אֲצֹל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל־כֵּן תִּשְׁמַר אֶת עֲצֻמְךָ
 לֹא לְצַעַר אֶת שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל, רַק תִּשְׁתַּדְּלוּ לְעֹזֵר
 אֶחָד לְשָׁנִי, וּבְזָכוֹת זֶה תִּהְיוּ נַעֲשִׂים כְּלִים לְהִשְׁרָאֵת
 הַשְׁכִּינָה, וְתִשְׁרוּ אֶת הַשְׁכִּינָה בְּעוֹלָם, וְדִקְא עַל־
 יְדֵי־זֶה נִזְכָּה לְגֵאֲלָה אֲמִתִּית וְנִצְחִית.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

קוֹנְטֵרס

שְׁמוֹר פִּיךָ

יְעוֹרֵר וַיִּחַזַק עַל מַעֲלַת הַזֹּכֶה לְשֹׁמֵר פִּיו, לֹא
לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצַל מִכָּל
מִינֵי צָרוֹת, וַיִּמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֻבוֹת יְדִידוֹת זֵיו
שְׂכִינַת עֲזוֹ וְתַבְרָךְ.

*

בְּנוֹי וּמְיֻסָּד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נְחֶמָן מְבָרְסֵלָב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תְלַמִּידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נְפֻלָּא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיה
רַבִּי נְתָן מְבָרְסֵלָב, זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמְשֻׁלָּב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמְאַמְרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֹהַר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבֵא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֻסִּידֵי בְּרֵסֵלָב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר : אִם הָיָה אָדָם שׁוֹמֵר
עַל דְּבוּרֵי פִּי, אֲזַי אֵף פֶּעַם לֹא הָיָה מְסַתְּבֵן
בְּצָרוֹת לֹא בְּבֵית עִם אֲשֶׁתּוֹ וְלֹא בַּחוּץ עִם
בְּנֵי־אָדָם, כִּי כָּל הַצָּרוֹת הֵן רַק מִחֲמַת
שְׂמִמְקִיר אֶת דְּבוּרֵי פִּי, כִּי בּוֹ בְּרָגַע שְׂאָדָם
שׁוֹמֵר עַל דְּבוּרוֹ, אֲזַי מְצָלִיחַ מְאֹד בֵּין
בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחַנִיּוֹת, וְאֵף פֶּעַם לֹא יֵצֵא
לוֹ לָרִיב עִם אֲשֶׁתּוֹ אוֹ עִם שְׂאָר בְּנֵי־אָדָם,
כִּי הַדְּבוּר הוּא הַפֶּתַח, וְצָרִיכִים לְשֹׁמֵר מְאֹד
עַל דְּלִתֵּי הַפֶּתַח.

(אֲמֵרֵי־מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תרנ"ט)

קוֹנְטָרַס

שְׁמֹר פִּיךָ

.א.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי כָּל הַצָּרוֹת
וְכָל הַיִּסּוּרִים וְכָל הַמְרִירוֹת שְׁעוֹבְרִים עַל בְּנֵי-אָדָם,
הוּא רַק מִחֲמַת הַדְּבוּר, שְׁמִפְקִיר וּמַדְבֵּר אֶת כָּל
הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ; כִּי בְּאַמַּת אִם אָדָם הָיָה שׁוֹמֵר עַל
פִּיו, וְלֹא הָיָה מְדַבֵּר כָּל דָּבָר, אֲזִי הָיָה חַי חַיִּים
עֲרָבִים וּמְתָקִים בְּגִשְׁמִיּוֹת, כִּי אִף פַּעַם לֹא הָיָה
מִסְתַּבֵּף וּמִסְתַּכֵּף בְּסִבּוּכִים וּבְסִכּוּכִים עִם אִף
אֶחָד, וְכֵן הָיָה חַי חַיִּים רוּחָנִיִּים, הִינּוּ שֶׁהָיָה מְרַגֵּשׁ
עֲרָבוֹת, יְדִידוֹת, זִיו, חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ; כִּי כָּל
הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שְׁעוֹבְרִים עַל אָדָם בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת
וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת הֵם רַק בְּסִבַּת הַדְּבוּרִים שְׁמִפְקִירָם,

ומדבר כל העולה על רוחו, בגשמיות — אדם
 מסתבך ומסתכסך בסכסוכים כשיש לו תמיד להעיר
 הערות על השני, וצריך לבקר בבקרת את זולתו,
 ועל-ידי-זה הוא מקבל בחזרה מנה אחת אפים, כי
 אף אחד אינו אוהב בקרת, וכשאדם מבקר את
 זולתו, זולתו מחזיר לו בחזרה, ומזה יוצאות כל
 המרירות והמחלוקות, כשאדם דוקר את השני
 בחרב לשונו, ועל-ידי-זה בא חברו ומשלים לו כפל
 כפלים, ומזה נובעות המריבות והצרות, עד שגורם
 לעצמו שונאים שאינם יכולים לסבל אותו. וכמו-כן
 ברוחניות — הדבור הוא כלי השפע, אם אדם
 מדבר דבורי אמונה והשגחה הפרטית, ומגלה את
 אמתת מציאותו יתברך לכל אחד, וכן מדבר תמיד
 אליו יתברך דבורים ושיחות ותפלות ובקשות, אזי
 ממשיך על עצמו אור השכינה, כי הדבור הוא הפלי
 להמשיך בו כל מיני השפעות טובות, ומכל שכן
 וכל שכן כשאדם זוכה ללמד את התורה הקדושה,
 על-ידי-זה נשפעת בו חכמתו יתברך, לא-כן תכף-
 ומיד כשאדם מפקיר את דבורו, ומדבר לשון-הרע
 ורכילות וליצנות, על-ידי-זה מסלק את השכינה
 ממנו, וסובל יסורים ומרירות, וצרים ומרים לו
 החיים, כי כל מה שמדבר יותר דברים בטלים

וְדַבּוּרִים אֲסוּרִים, גְּבוּל פֶּה, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, עַל-
יְדֵי-זֶה מִתְבַּלְבְּלִים דַּעְתּוֹ וּמַחוּ וּמָר וְחֶשֶׁךְ לוֹ, וְאִינוּ
רוֹאֵה עֲתִיד לְחַיּוֹ, וְלִכֵּן אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם אַתָּה
רוֹצֵה לְזָכוֹת לְחַיּוֹת חַיִּים עֲרָבִים וְנֹעִימִים וּמְתַקִּים
בְּזֶה הָעוֹלָם, עָלֶיךָ לְשֹׁמֵר מְאֹד עַל דַּבּוּרֵי פִיךָ, לֹא
לְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל פִּיךָ, וְאֵל תִּסְפֹּר לְאַף אֶחָד שׁוֹם
סְפוּרִים וְדַבּוּרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ, הִרְגַּל אֶת עֲצֻמְךָ
לְשִׁתְּךָ, וּתְחַכְּהָ שְׁזוּלְתְּךָ יָבֵא אֵלֶיךָ וַיִּשְׁאַל בְּשִׁלּוּמֶךָ,
אוּ יִשְׁאַל אוֹתְךָ אֵיזוֹ שְׂאֵלָה אֲזוֹ תָּשִׁיב לוֹ בְּקִצּוֹר,
וְעַל-יְדֵי-זֶה חָכָם גָּדוֹל תִּחְשַׁב בְּעֵינֵי זוּלְתְּךָ, וְאֶפְלוּ
שְׂאֵתָה יוֹדַע שְׁרַחוּק אַתָּה לְגַמְרֵי מַדַּעַת זוּלְתְּךָ, עִם
כָּל זֹאת בְּזֶה שֶׁתִּשְׁמֹר אֶת פִּיךָ, זוּלְתְּךָ יִחְשַׁב שְׂאֵתָה
חָכָם וּפְקִיחַ גָּדוֹל, וּמְכַל שְׁכֵן שְׁלֹא תִסְתַּבֵּךְ וְתִסְתַּכְסֹּף
עִם אֶף אֶחָד, וְאֶפְלוּ שֶׁהָהוּא יִבְזֶה אוֹתְךָ בְּחִרוּפִין
וּבְגִדוּפִין, אַתָּה אֵל תָּשִׁיב לוֹ כְּלוּם, תִּשְׁתַּק וְתִקְבֵּל
אֶת הַכֹּל בְּאַהֲבָה לְכַפֵּרֶת עֲוֹנוֹת, וְאֲזוֹ תִרְאֶה אִיךָ
שְׁבִנְקָל הָהוּא יִתְבַטֵּל לְפָנֶיךָ לְגַמְרֵי, וּכְמוֹ-כֵן
בְּרוּחַנִיּוֹת אִם תִּרְגִּיל אֶת עֲצֻמְךָ לֹמַר אֶת תְּבוֹת
הַתְּפִלָּה לְאֵט לְאֵט מְלָה בְּמְלָה וְתִתְפַּלֵּל בְּכוֹנָה, וְכֵן
תִּהְיֶה רְגִיל לְבָרֶךְ אֶת הַבְּרָכוֹת שֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ
לְבָרֶךְ בְּכָל יוֹם שֶׁהֵן מְאֵה בְּרָכוֹת — לְאֵט וּבְכוֹנָה
גְּדוּלָה, אֲזוֹ בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן יִזְדַּכֵּךְ גּוֹפֶךְ בְּזִכּוֹךְ עֲלִיוֹן,

עד שגם גופך ישיג אלקות, כמו שכתוב (איוב יט, כו):
 "ומבשרי אֶחֶזָה אֱלוֹהִים", שגם מבשר הגוף תזכה
 לראות אלקותו יתברך, וכמו־כן אם תרגיל את עצמך
 ללמד את התורה הקדושה בשקיפה רבה ונפלאה,
 על־ידי־זה יפתח לך מִחָדָה, ותכנס בך חכמה עליונה,
 עד שתהיה דבוק בחי החיים בו יתברך.

לזאת ראה, אהובי, בני היקר, למה יכולים
 לזכות על־ידי שמירת הדבור, ולכן אני מבקש
 אותך מאד "שמור פיה", ואל תפקירו בין בגשמי
 בין ברוחני, הינו בגשמיות אל תסתכסך עם שום
 בן אדם, ואינך מחיב להתנצל לאף אחד, ואינך חיב
 לתת תרופים לאף אחד, שתק, שתק, ואז יאיר עליך
 מלך הכבוד. וכן ברוחניות הרגל את עצמך
 להתפלל תפלתך בכונה גדולה, ולבקש ולהתחנן
 ממנו יתברך, מלה במלה לאט לאט, ואל תרוץ
 כמדלג על גחלים, אלא עשה תפלתך רחמים
 ותחנונים לפני המקום ברוך הוא יתברך שמו, וכן
 למוד התורה הקדושה, תלמד בהתמדה גדולה, ואל
 תפסיק לדבר דברים בטלים באמצע למודך, ועל־
 ידי־זה תראה איך תזדכך בתכלית הזכוה, וימחל לך
 הקדוש־ברוך־הוא על כל עוונותיך, ותהיה פלי

לְהַמְשִׁיךְ אֶת שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְיִהְיֶה
הַשָּׁלוֹם תָּמִיד אֶצְלְךָ.

ב.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי עַקֵּר
הַכְּשָׁלוֹן שֶׁל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא עַל-יַדֵי הַדְּבֹר
שֶׁמִּפְקִירוֹ וּמִדְּבַר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, כִּי אִם הָאָדָם
הָיָה שׁוֹמֵר עַל הַדְּבֹר שְׁלוֹ, אֲזִי הָיָה מִצְּלִיחַ בֵּין
בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, וְעַקֵּר כְּשָׁלוֹנוֹ הוּא רַק
עַל-יַדֵי הַדְּבֹר שֶׁמִּפְקִירוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת — מִסְתַּכְסֵּף עִם
בְּנֵי-אָדָם וּמִקְלָל אוֹתָם וְרַב עִמָּם, וּבְרוּחָנִיּוֹת —
אֵינּוּ לוֹמֵד תּוֹרָה וְאֵינּוּ מִתְפַּלֵּל וְאֵינּוּ מְקַיֵּם אֶת
הַמִּצְוֹת, כִּי הוּא תָּמִיד עָסוּק לְהַצְדִּיק אֶת עַצְמוֹ.
וְעַל-כֵּן, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם אַתָּה רוֹצֵה לְהַצְּלִיחַ
בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת "שְׁמֹר פִּיךָ", וְאַל
תְּדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחְךָ, כִּי מִמָּה נִפְשָׁךְ לֹא
תִּצְלִיחַ, אִם תִּרְצֶה לְהִרְאוֹת אֶת צְדָקָךְ לְזוּלָתְךָ, הֲרִי
אַתָּה רוֹצֵה לְנַצַּח אוֹתוֹ, וְאַף אֶחָד לֹא רוֹצֵה לְהִיּוֹת
בְּעוֹלָם מְנַצָּח, וְעַל-כֵּן כָּכָל שְׂאֵתָה תִּצְדִּיק אֶת עַצְמְךָ
הוּא יוֹתֵר יִרְשִׁיעַ אוֹתְךָ, וְיִכְנַס אֶתְךָ בְּכּוֹחֵימָם וְאַתָּה
תִּתּוֹכַח אֹתוֹ, וְכָךְ יִהְיֶה גִלְגָּל בְּלִי סוּף, וְלֹא תִּגִּיעַ אֶל

שום דְּבַר רַק אֶל שְׁנֵאָה עֲמָקָה יוֹתֵר וַיּוֹתֵר, כִּי אִף
אֶחָד אֵינּוּ רוֹצֵה שְׁיִנְצָחוּ אוֹתוֹ, וְעַל-כֵּן אִם אַתָּה
רוֹצֵה לְנִצָּחַת, שְׁתַּק, שְׁתַּק, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, עַל
הַחֲרוּפִים וְהַגְדוּפִים שְׁמַחְרָפִין וּמְגַדְפִים אוֹתְךָ, וּבְזֵה
תִּפְטֹר מִכָּל שׁוֹנְאֵיךָ; כִּי בְּרַגַע שְׁזוּלְתְךָ רוֹאֵה שְׁאַתָּה
שׁוֹתֵק, הוּא מִתְפּוֹצֵץ וְנִנְעֵלֵב, וּבּוֹרַח לוֹ, וַיַּעֲזֹב אוֹתְךָ
בְּמִנוּחָה, כִּי כָּל מֵה שְׁזוּלְתְךָ רוֹצֵה לְרֵאוֹת בְּמִפְלְתְךָ,
רַק עַל-יַדֵּי שֶׁהוּא מִתּוֹכָם אַתָּה, וְאַתָּה עוֹנֶה לוֹ וְנִכְנָס
אִתּוֹ בְּדִין וּדְבָרִים, וְהוּא שָׁמַח שִׂישׁ לוֹ עִם מִי
לְהִתּוֹכַח וְלָרִיב, וּבִפְרָט כִּשְׁהוּא רוֹאֵה שְׁאַתָּה
מִתְפּוֹצֵץ מְרַב צַעַר, זֶה עָקֵר הַהֲנָאָה שְׁלוֹ, אֲבָל אִם
תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְשֹׁמֵר פִּיךָ, אֲזִי אַתָּה תִּהְיֶה הַמְּנַצֵּחַ,
וְאִפְלוּ שְׁבָרְגַע זֶה אַתָּה מְאֹד בְּצַעַר, אֲבָל אִם תִּשְׁתַּק
לְרַגַע הַזֶּה, אֲזִי תִצְלִיחַ לְטוֹחַ אָרֶךְ, כִּי מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת
דְּבוּרוֹ וְאֵינּוּ מְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, וְאֵינּוּ
מִתּוֹכָם עִם אִף אֶחָד, לְבִסוּף הוּא יוֹצֵא הַמְּנַצֵּחַ —
זֶה בְּגִשְׁמִיּוֹת, וְכָל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן בְּרוּחָנִיּוֹת אָדָם
צָרִיף לְדַעַת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדֵּיו יִתְבָּרֵךְ
כָּלֵל, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מְחִיָּה וּמְהִיָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה
כְּלָה, וְדוּמָם, צוּמַח, חִי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת
אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמֵה שְׁאַתָּה רוֹאֵה זֶה רַק אֶלְקוּת,
רַק הַתְּלַבֵּשׁ בְּלִבוֹשׁ הַזֶּה אֲשֶׁר לְמֵרָאֵה עֵינֵינוּ: דוּמָם,

צומח, חי, מדבר, אבל הכל הוא לבוש לגבי גלוי
 האין סוף ברוך הוא, כי באמת בכל תנועה ותנועה
 שם אלופו של עולם, אף האדם אינו זוכה להשיג
 את זה, מפני שהפקיר את הפה שלו ודבר שטיות,
 וכל שכן, חס וחלילה, כשדבר דברים בטלים, או
 דבורים האסורים נבול פה וקללות וכיוצא, על-ידי-
 זה נתבלבל מחו, ואינו זוכה לתפס רוחניות אלקות,
 כי הדבור והפה של האדם הוא כלי להמשיך
 השכינה, אם אדם מדבר רק דבורי אמונה והשגחה

ומלמוד מדרש ואגדה, ועוד למודים שתקבל על
 עצמך, כי אם תרגיל את עצמך בזה, אז לא תרצה
 שום דבר, ולא תצטרך שאחד יעמד על ראשך

וְכַשְׁמֵדְבַר רַע עַל זִוְלָתוֹ, סִימָן שְׂאִינוֹ מֵאֲמִין
 שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֹה, נִמְצָא שְׁעַל-יְדֵי
 לְשׁוֹן-הָרַע הוּא מְסַלֵּק אֶת שְׂכִינַת עֲזֹו יִתְבַּרְךָ
 לְמַעַלָּה. וְלָכֵן רֵאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְשֹׁמֵר מְאֹד
 עַל דְּבוּרֵי פִיךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה תַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם
 בְּשָׁלוֹם, בְּרוּחָנִיּוֹת — תִּרְגִּישׁ תָּמִיד אִיךָ שֶׁהוּא
 יִתְבַּרְךָ מְחִיָּה וּמְהִיָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְכָל מֵה
 שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ זֶה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְתִתֵּן תּוֹדָה
 וְהוֹדָאָה לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל הַחֲסֹד חֲנֻם שֶׁעָשָׂה
 עִמָּךְ, וְאַפְלוֹ בְּתוֹךְ הָרַע שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ תִּמְצָא אֶת
 הַטּוֹב, וּבְגִשְׁמִיּוֹת תָּמִיד תִּהְיֶה בְּשָׁלוֹם עִם כָּל אֶחָד,
 וְכָל אֶחָד יֵאָהֵב אוֹתְךָ. כִּי בְּרַגַע שְׂאֵתָה לֹא נִכְנָס
 בְּכוֹחֵים עִם אֵף אֶחָד, אֲזִי אֵף אֶחָד לֹא יִכּוֹל לְנַצַּח
 אוֹתְךָ, וְאִדְרָבָה הֵם יִהְיוּ מְנַצְּחִים מִמָּךְ, כִּי מִי הוּא
 הַמְנַצַּח הָאֲמִתִּי? מִי שְׁזוֹכָה לְשֵׁתָק. וְעַל-כֵּן שֵׁתָק,
 שֵׁתָק, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ
 בֵּין בְּרוּחָנִי וּבֵין בְּגִשְׁמִי, וְתִדַּע כִּי "צַדִּיק הוֹי" הַבְּכָל
 דִּרְכָיו וְחֲסִיד בְּכָל מַעֲשָׂיו" (תְּהִלִּים קמ"ה, יח), וְכָל מֵה
 שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ זֶה בְּחֻשְׁבוֹן צַדִּיק, בְּרַח לָךְ אֱלֹו
 יִתְבַּרְךָ, וְתִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמְךָ עֲרֵבוֹת נְעִימוֹת יְדִידוֹת
 זִיו חֵיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאֲזִי תִתְעַנֵּג בְּרוּחָנִיּוֹת
 אֱלֻקוֹת.

ג.

אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר! שְׁמֹר פִּיךָ, וְאַל תִּכְנַס
 בְּכּוֹחוֹתִים עִם אֶף אֶחָד בְּעוֹלָם, וְאַפְלוּ שְׁאַתָּה מִבֵּין
 שְׁהַצְדָּק אֶתְךָ וְזוֹלָתְךָ אֵינוֹ צוֹדֵק, עִם כָּל זֹאת תִּהְיֶה
 חָכָם וְאַל תִּכְנַס בְּכּוֹחוֹתִים, כִּי לֹא תִצְלִיחַ לְשִׁכְנַע אֶת
 זוֹלָתְךָ בְּשׁוֹם פָּנִים וְאַפֵּן, וְאַף שְׁנַדְמָה לְךָ, שְׂיֵשׁ לְךָ
 כַּח הַדְּבוּר, וְאַתָּה מְסַגֵּל לְשִׁכְנַע אֶת זוֹלָתְךָ, וְתִמְשִׁיךְ
 אוֹתוֹ לְדַעְתְּךָ, זֶה רַק דְּמִיּוֹן גְּדוֹל, כִּי טַבַּע שֶׁל הָאָדָם
 שְׂאֵינוֹ רוֹצֶה לִּהְיוֹת מְנַצָּח, כִּי בְּרַגַּע שֶׁתִּשְׁכַּנְעוּ
 שְׁהַצְדָּק רַק עִמָּךְ, וְאַתּוֹ אֵין צְדָק וְיִשָּׁר, הֲרִי הוּא
 יִפְעַר פִּיו יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְיִשְׁפִּילְךָ וְיִבְזֶה אוֹתְךָ וְתִסְבַּל
 מִמֶּנּוּ צָרוֹת רַבּוֹת וְחַרוּפִין וְגַדּוּפִין, וְעַל-כֵּן מֵה
 וְלָמָּה לְךָ לִהְפָּנֵס בְּצָרָה זֹה, יוֹתֵר טוֹב שְׁאַתָּה תִּשְׁתַּק, וְעַל
 כָּל גַּל וְגַל שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ תִּנְעַנְעֵל אֶת רֹאשְׁךָ, וְאַז
 תִּצְלִיחַ דְּרַכְךָ בְּזֶה וּבְכָּא לְנִצַּח נְצָחִים; כִּי מִי שֶׁזוֹכֶה
 לִהְגִיעַ אֶל מַדַּת הַשְּׁתִיקָה, הוּא הַמְנַצָּח — בֵּין
 בְּגִשְׁמִי וּבֵין בְּרוּחָנִי. וְלָכֵן אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, שְׁתַּק
 וְשְׁמֹר פִּיךָ, וְאַז תִּצְלִיחַ דְּרַכְךָ תָּמִיד.

ד.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר, אֲשֶׁר אֵין עוֹד

טוב, ואין עוד נעם ואין עוד ערבות בזה העולם כמו הדבקות בו יתברך, דהינו שאדם יחדיר בעצמו, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והקדוש-ברוך-הוא משגיח על כל פרט ופרט מפרטי הבריאה, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, ודבר זה לא יתאר בשכל האנושי, איך שהקדוש-ברוך-הוא משגיח בפרטי פרטיות על כל חיה וחיה הרצה ומסתובבת בתוך היער, וכל הצמחים, האילנות והפרות שבעולם, וכל הדומם — הכל משגח בהשגחה נוראה ונפלאה מאד, דומם היכן שצריך להיות, צומח היכן שצריך לצמח, בעל חיים היכן שצריך לחיות, בן אדם היכן שצריך לגור, כל אחד יש לו את הכתבת שלו והמקום שלו מפני טעמים הכמוסים עמו יתברך, אבל כל אחד משגח בהשגחה נוראה ונפלאה מאד מאת הקדוש-ברוך-הוא, ודבר זה לא יכילו הרעיון והשכל כלל, איך כפיכול בסקירה אחת צופה ומביט על כל הנבראים. ובאמת מי שחזק באמונה ברוחה ומזככת בו יתברך, ולא קשה לו שום דבר, כי יודע שהכל לכל אלקות, ואלקות הכל לכל, כי הוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, והוא בתוך

כל הבריאה, והכל לבוש ממנו יתברך, ואז כשזוכה
 להגיע להשגה זו, הוא בעצמו מתבטל אל האין
 סוף ברוך הוא, וזוכה לשמע את שירת הבריאה
 כלה, ואיך שדומם, צומח, חי, מדבר, שרים שירות
 ותשבחות להקדוש-ברוך-הוא, וכל הדבורים וכל
 הספורים וכל המאורעות והמקרים שקורים בעולם
 הכל לכל שירה להקדוש-ברוך-הוא. ולכל זה
 תזכה, אהובי, בני, אם תשמר את פיך ולא תדבר
 כל העולה על רוחך, כי ברגע שאדם שומר את פיו,
 הוא זוכה לרוח-הקדש ברוחה ומזככת, כי הוא
 מבין ומשכיל בהשכלות כאלו למעלה משכלו, כי
 הכל תלוי לפי הדבור של האדם, ואם האדם זוכה
 לשיר שירות ותשבחות להקדוש-ברוך-הוא, ולדבר
 אל הקדוש-ברוך-הוא ולומד תורתו הקדושה, על-
 ידי-זה זוכה להזדכך בזכוך אחר זכוך ונתעלה
 בעלוי אחר עלוי, עד שנכלל באין סוף ברוך הוא,
 ורואה את כל הבריאה כלה, שהיא לבוש לגבי האין
 סוף ברוך הוא. ולמה בני-אדם אינם זוכים לזה,
 ואדרבה רואים את כל העולם הפוך, שבור ורצוף,
 הרג ומיתות משנות וחרבנות, שטפונות ורוחות
 רעות וכל מרעין בישין, עד שיש בני-אדם שכל-כף
 נפלו, שכל-כף מר להם, שלא רואים שום אור

בְּחַיֵּיהֶם, וּמִסְתּוֹבְבִים בְּדַכְאוֹן וּבְעֲצָבוֹן וְהֵם
 עֲצָבָנִיִּים, מְלֵאֵי סִפְקוֹת וְקִשְׁיוֹת אַחַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, וַיֵּשׁ כָּאֱלוֹ שְׁנֹסְכֶם אֲצֵלֶם שְׂאִין לָהֶם שׁוּם
 תְּכִלִּית בְּזֶה הָעוֹלָם רַק לְהִתְאַבֵּד, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן,
 וּמֵהֵיכָן בָּא דְבַר כְּזֶה? רַק מִפְּגַם הַדְּבֹר, שֶׁהַדְּבֹר
 נַעֲשֶׂה אֲצֵלֶם הַפֶּקֶר, וּמִדְּבָרִים כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחָם,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲקֶרֶת דַּעְתָּם מְלֵה־שִׁיג רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת
 אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֲזִי נוֹפְלִים בְּשִׂאוֹל תַּחֲתִית בְּזֶה
 הָעוֹלָם, וּמְרִים וּמְרוֹרִים לָהֶם כָּל הַחַיִּים.

וְעַל-כֵּן, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, רְאֵה מָה לְפָנֶיךָ, אִם
 תִּזְכֶּה לְשֹׁמֵר אֶת דְּבֹר פִּיךָ, תִּהְיֶה נַעֲשֶׂה כְּלִי לְגִלּוֹי
 אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְתֵאִיר בְּךָ תָּמִיד הַשְּׂכִינָה, וְתִהְיֶה
 מְרַכְבָּה לְשִׂכְנֵת עִזּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהֵיכָן שָׂרַק תִּלְךָ תִּרְאֶה
 אֱלֹקוֹת, שְׁזוֹ מִדְּרַגַּת גְּדוּלֵי וּמִבְּחָרֵי הַצְּדִיקִים,
 שְׂאִינָם רוֹאִים שׁוּם דְּבַר רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וְלִהְפֹךְ — מִי שְׁפוּגִם בְּדְבֹרוֹ, הוּא אֵינוֹ רוֹאֶה אֶלָּא
 טָבַע וְחֶשֶׁךְ, מִחֲלֻקַּת וּמְרִיבוֹת, מְלַחְמוֹת וְהַרְסוֹת,
 וְאַחַד אֵינוֹ יָכוֹל לְהִבִּין אֶת הַשְּׁנִי, דְּהֵינּוּ הֶרְשַׁע
 שְׁפָגִם בְּדְבֹר פִּיו, וּמִדְּבַר נְבוּל פֶּה, לְשׁוֹן-הֶרַע,
 רְכִילוֹת וְלִיצְנוֹת וְקִלְלוֹת וּדְבָרִים בְּטִלִּים, עַד שְׂמֵחוֹ
 נִתְבַּלְבַּל לְגַמְרֵי, הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְהִבִּין אֵיךְ שִׁיךְ

לראות אלקות ולשמע אלקות ולהרגיש אלקות,
 הוא אינו מאמין שיש דבר כזה, שיהיה אדם
 מסתובב בזה העולם, ורואה רק רוחניות חיות
 אלקותו יתברך, מאחר שהוא אינו זוכה לראות את
 האלקות, כי הוא מאד מבהל ומבלבל, מלא קשיות
 וספקות אחריו יתברך ולבו מעקם ומבלבל, והכל
 חשך לפניו, על-כן אינו יכול להבין איך יש בן אדם
 שכן זוכה לזה, מסתובב בזה העולם ורואה רק
 אורות צחצחות, אורות רוחניות, שזו עבודת
 הצדיק, ועל-כן הרשע אינו יכול להבין את הצדיק
 בשום פנים ואפן, ואינו מאמין בו, ולהפך הצדיק
 אינו יכול להבין איך שיך שיהיה רשע בזה העולם,
 איך שיך דבר כזה, שלא יהיה אדם שיראה מה
 שאני רואה. וזה ההפרש בין צדיק לרשע, בין
 השומר פיו לשאינו שומר פיו, מי ששומר פיו, הוא
 נקרא צדיק, והוא דבוק בחי החיים בו יתברך, ומי
 שפוער פיו בצרופים רעים, ומדבר כל העולה על
 רוחו, הוא נקרא רשע, ועוקר את עצמו מחי החיים.
 וזו המחלקת בין צדיק לרשע, בין רשע לצדיק, כי
 אחד אינו יכול להבין את השני. ולכן ראה, אהובי,
 בני היקר, ו"שְׁמוֹר פִּיךָ", ותהיה נכלל בנשמת
 הצדיק, שגם אתה תראה ותשכיל ותבין רוחניות

חיות אלקותו יתברך, ומה גם שתדין את הרשע לכהן זכות, ותלמד עמו איך ישמר את פיו, אז גם כן יזכה להגיע אל מדרגות אלו; כי באמת הוא יתברך אב הרחמן, צופה ומביט על כל אחד, ורוצה ורפץ בתשובת הרשעים, ואינו חפץ במיתתם. ולכן ראה, אהובי, בני היקר, לשמר פיך, ובזה גם אתה תתעלה בעלוי אחר עלוי, ותזכה שיאיר עליך מלך הכבוד בעצמו, ואז תהיה הכי מאשר בחייה.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להצליח בחייה, ראה לשמר פיך, ולא לדבר כל העולה על רוחך, כי כל הצרות והמרירות, היסורים והעגמת נפש שאדם סובל בזה העולם, זהו רק על-ידי פגם הדבור, שמפקיר את דבורו. ובאמת רואים שאלו הצדיקים שזכו להגיע לדבקות אמיתית בו יתברך, לא הגיעו לזה אלא על-ידי שהפרישו את עצמם בפרישות מבני-אדם, וישבו בהתבודדות ימים ושנים, ולא התערבו בין בני-אדם, ודוקא על-ידי-זה זכו להגיע למדרגתם הגדולה; כי באמת הפה של האדם הוא הצנור להשפיע שפע רוחני

וְשָׁפַע גִּשְׁמִי, כִּי הִפָּה הוּא הַסֵּלֶם הַמְקַשֵּׁר אֶת הָאָדָם
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְשִׁמּוֹר פִּי, וְ
 וְאֵינוֹ מְדַבֵּר כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחוֹ, אֲזִי יִזְכָּה לְהַשְׁיֵג
 הַשְּׂגוֹת אֱלֹקוֹת עֵינַי לֹא רָאִתָּה.

.ו.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם אַתָּה רוֹצֵה
 לְהִתְחַזֵּק בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלִהְגִּיעַ לְמַדְרָגוֹת רָמוֹת
 בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הָעֵקֶר הוּא עַל-יַדֵי שְׁמִירַת
 הַדְּבוּר, כִּי הַדְּבוּר הוּא הַפֶּתַח לְהַכְּנִס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,
 וְאִם אָדָם מְקַדֵּשׁ אֶת דְּבוּרוֹ, בְּנִקְלָלוֹ לְהַכְּנִס אֵל
 הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲבָל אִם אָדָם מְפַקִּיר אֶת דְּבוּרוֹ,
 וּמְדַבֵּר: לְשׁוֹן הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצָנוֹת, נְבוּל פֶּה
 וְדְבָרִים בְּטִלִים, עַל-יַדֵי-זֶה הוּא סוֹתֵם אֶת הַפֶּתַח,
 וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַכְּנִס אֶל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלִכֵּן
 רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מֵה לְפָנֶיךָ, אִם אַתָּה רוֹצֵה
 לְהַצְלִיחַ בְּדַרְכְּךָ, שְׁמוֹר פִּתְחֵי פִיךָ, וְאֲזִי טוֹב לְךָ בְּזֶה
 וּבְבֹא לְנִצַּח נְצָחִים.

.ז.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אִם אַתָּה רוֹצֵה

על רוחו, ומי שזוכה לשמור את דבורו, הוא חי חיים אמתיים, חיים נצחיים, חיים ערבים, חיים מתקים, אשרי לו בזה ואשרי לו בבא!

ט.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה לדבק את עצמך באין סוף ברוך הוא, ולידע תמיד, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ותזכה להכלל לגמרי ברוחניות חיות אלקותו יתברך, עד שלא תראה לפני מראה עיניך רק את אמתת מציאותו יתברך, עליך לדעת, שהנך צריך לעבד על נקדה זו — לשמור את פיך לא לדבר את כל העולה על רוחך, כי כל הצרות והיסורים והמרירות והחשכות שעוברים על האדם, שנעלם ונסתר ממנו האור אין סוף ברוך הוא, הוא רק על-ידי פגם הדבור, כשאדם פוגם בדבורו ומדבר כל העולה על רוחו, על-ידי-זה נסתר ממנו גלוי אלקותו יתברך. ולכן מי שזוכה לשמור את פתחי פיו, ואינו מדבר את כל העולה על רוחו, אז זוכה שרוח-הקדש שורה עליו בקביעות.

וזה גדל מדרגת נשמת הצדיקים הגבוהים

מאד, שזוכים לרוח-הקדש גדול, כל זה רק על-ידי שהם שומרים על פיהם. ולכן, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להכניס ולהיות ביניהם, וגם בן לזכות לרוח-הקדש ברוך ומזכך, עד שתראה ותביט ותצפה במרכבה העליונה, עליך לשמר את פתחי פיה. וזכור כלל זה, ואז תעבר על הכל, ואף אחד לא יוכל לשבר אותך, ותזכה לעלות מעלה מעלה, ותיחד יחודים קדושים ועליונים.

י.

עליך לדעת, אהובי, בני היקר, כי תנאי ראשון בהשגת החכמה העליונה הוא שמירת הדבור, לא לדבר כל העולה על רוחו, ולזכות לשמר את הפה שהוא הפתח להכניס אליו יתברך, וכל אלו הזוכים לשמירת הדבור, ואינם מדברים כל העולה על רוחם, הם זוכים למדרגות ולהשגות גבוהות עד מאד, שאי אפשר לתאר ולשער כלל. כי באמת בזה העולם יכולים לזכות למדרגות עליונות, ולהגיע לבטול בזה, עד שלא יראה לפני מראה עיניו ולא ישמע למשמע אזניו ולא ינשם שום דבר רק אלקותו יתברך, והמדרגה הזאת היא המדרגה הכי

עֲלִיּוֹנָה — שְׁאִינוּ רוֹאֵה וְאִינוּ מְסַתְּכַל וְאִינוּ מְבִיט
וְאִינוּ שׁוֹמֵעַ וְאִינוּ מְרַגֵּשׁ רַק אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ
יִתְבַּרֵךְ, עַד שִׁיְהִיָּה רוֹאֵה אִיךָ שֶׁהַכֹּל לְכֹל אֱלֻקוֹת
גָּמוֹר הוּא, וְהוּא מְסַבֵּב עִם אֹר, וְכֹל זֶה זֹכִים דִּיקָא
עַל-יְדֵי שְׁמִירַת הַדְּבֹר; וְעַל-כֵּן כָּל אֱלוֹ שְׁזֹכִים
לְשֹׁמֵר אֶת דְּבֹרָם, הֵם זֹכִים לְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ בְּרוּר
וְלִזְכוּת הַמְדַמָּה, עַד שֶׁמֵּאִיר עֲלֵיהֶם אֹר נֹרָא וְנִשְׁגָּב
מְאֹד; אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיכְנִים אֶת דְּבָרֵי אֱלוֹ בְּתוֹךְ לְבוֹ,
וְיִזְכֶּה לְשֹׁמֵר אֶת פְּתִיחֵי פִּיו, וְלֹא יִדְבֹר כָּל הָעוֹלָה
עַל רוּחוֹ, שְׂאֵז יִהְיֶה בְּמַדְרַגַּת הַצְּדִיקִים, וְכִרְוִזִים
יֵצְאוּ לְפָנָיו בְּכֹל יוֹם: אֲשֶׁרֵי הֵבֵן שְׁמִשְׁרַת אֶת אָבִיו!
אֲשֶׁרֵי הֵבֵן שְׁמִצִּית אֶת אָבִיו! אֲשֶׁרֵי הֵבֵן שְׁמִכְבֵּד
אֶת אָבִיו! אֲשֶׁרֵי לוֹ בְּזָה וְאֲשֶׁרֵי לוֹ בְּבָא!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוֹנְטֵרַס

תָּמִים תְּהִיָּה

יְבָאָר וַיִּגְלָה מַעֲלַת חֵהוּלֵךְ בְּתַמְיֵמוֹת וּבְכַפְשֵׁיטוֹת, וְאִינוֹ
חוֹקֵר אַחַר עֲתִידוֹת, וְאִינוֹ מְסַתְּפֵךְ בְּשׁוֹם סְכָסוּכִים
וּמַחֲלֵקֵת, רַק מַחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ,
וְהוֹלֵךְ תָּמִים בְּכָל דְּרָכָיו.

★

בְּנוֹי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנוֹ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֵךְ הַגְּנוּז וְהַצֶּפּוֹן
בוֹצֵינָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹגְנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבִּי נְחֵמָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגְן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹרֵךְ נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִיָּה
רַבִּי נְתָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגְן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלָב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֵסֵלָב
עִיָּה "ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹכֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׁכָל עֲנִין רַבָּנוּ ז"ל
הוּא תְּמִימוֹת עֲמֻקָּה, עֲמֻק עֲמֻק מִי
יִמְצְאוּנוּ, וְאֲשֶׁרִי מִי שְׁזוּכָה לְהִכְנִיס עֲצָמוֹ
בְּתוֹךְ הַתְּמִימוֹת, שְׂאֵז יִצְלִיחַ בְּחַיָּיו.
(אֲמֵרֵי-מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תרס)

תָּמִים תְּהִיָּה

הַקְדָּמָה

כְּתִיב (תְּהִלִּים י"ח): "הָאֵל הַמְּאַזְרֵנִי חֵיל, וַיִּתֵּן תָּמִים דְּרָכָי", דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, מְשַׁבַּח אֶת עֲצֻמוֹ שֶׁהִקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָזְרוּ וְהִצְלִיחוּ וְעָשָׂה חֵיל, הַכֹּל בְּשִׁבִיל מִדַּת הַתְּמִימוֹת שֶׁהִיָּה בּוֹ, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר בְּעֲצֻמוֹ (שֵׁם כ"ו): "כִּי אָנִי בְּתַמִּי הִלְכְּתִי וּבִה' בְּטַחְתִּי, לֹא אֶמְעַד", וְכְתִיב (שֵׁם י"ח): "וְאֵהִי תָּמִים עִמוֹ, וְאֶשְׁתַּמֵּר מִעֲוֹנָי", כִּי אֵין לָךְ עוֹד מִדָּה טוֹבָה כְּמִדַּת הַתְּמִימוֹת עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, (נְדָרִים ל"ב): "כָּל הַמְּתָמִים עֲצֻמוֹ, הַקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְּמִים עִמוֹ" וְכוּ', וְאָמְרוּ (שֵׁם): "כָּל הַמְּתָמִים עֲצֻמוֹ, שָׁעָה עוֹמְדַת לוֹ" וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְאָמַר רַבֵּנוּ, זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, (שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן ק"א): שֶׁאֵין צָרִיכִין שׁוֹם חֲכָמוֹת בְּעִבּוּדַת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ, רַק תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת וְאַמוּנָה, וְאָמַר שֶׁפְּשִׁיטוֹת הוּא גְבוּהָ מִן הַכֹּל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ הוּא, הוּא בּוֹדֵאֵי גְבוּהָ מִן הַכֹּל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ — הוּא פָּשוֹט בְּתַכְלִית הַפְּשִׁיטוֹת עֵינֵי שָׁם.

כִּי בְּאֵמַת הַמִּשְׁכִּיל וְהַמִּתְבוֹנֵן עַל דְּבַר אֵמֶת, יִדַע,
 יְבִין וַיִּשְׁכִּיל אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרַךְ
 כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל עֶצֶם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹהוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ
 מִמֶּשׁ, רַק הוּא יִתְבָּרַךְ הַלְבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּלְבוּשׁ הַזֶּה
 שְׁלִמְרָאָה עֵינָיו, וְאֲשֶׁר עַל שֵׁם זֶה נִקְרָא הָעוֹלָם לְשׁוֹן
 הָעֵלָם, כִּי אֱלֹהוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שָׁמוֹ נִעְלַמְת וְנִסְתָּרְת מֵעֵין
 כָּל חַי, כִּי הַלְבִּישׁ עֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל בְּהָעוֹלָם כְּהַדִּין
 קִמְצָא דְלְבוּשִׁיה מְנִיָּה וּבִיָּה (עֵין מִדְּרַשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת
 בְּרֵאשִׁית, פָּרָק כ"א, סִימָן ה'). וְכִתִּיב (תְּהִלִּים ק"ד): "עוֹטָה
 אֹר כְּשִׁלְמָה", כְּשִׁמְלָה הַזֹּאת שְׁאָדָם מְכַסֶּה עֲצָמוֹ בָּה,
 וְאֵי־אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיגוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם עַל־יְדֵי סְלוּק
 חֲכָמָתוֹ הַמְדַמָּה, לְבִטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי מְכָל וְכָל אֱלֹיו
 יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שְׁהָאָדָם זוֹכֶה לְהַשְׁלִיךְ מֵעֲצָמוֹ כָּל
 מִינֵי יִשׁוֹת וְגֵאוֹת, שֶׁהַכֵּל בְּכָלֵל הַחֲכָמוֹת הַמְדַמּוֹת,
 שְׁנִדְבָקוֹת אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, עַל־יְדֵי־זֶה מְאִירָה
 עָלָיו הָאֲרֵת אֵין סוּף בְּרוּף הוּא, בְּהָאֲרָה נוֹרָאָה וּבְזִיו
 נִפְלָא כְּשִׁמְשׁ בְּצִהָרִים..

וְעַל־כֵּן הַפְּלִיג הַחֲכָם מְכָל אָדָם כָּל־כָּף בְּמַעֲלַת
 מְדַרְגַּת הַתְּמִימוֹת, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (מִשְׁלֵי ב') "מִגֵּן
 לְהוֹלְכֵי תָם" וְגו', וְכִתִּיב (שָׁם): "הוֹלֵךְ בְּתָם יִלֵּךְ

בְּטַח" וְגו', וּכְתִיב (שָׁם): "מְעוֹז לְתָם דְּרָךְ ה'" וְגו',
 וּכְתִיב (שָׁם י"א): "תִּמְתַּי יִשְׂרָאֵל תִּנְחָם", וְגו' וּכְתִיב
 (שָׁם): "צְדָקַת תָּמִים תִּישַׁר דְּרָכּוֹ", וְגו' וּכְתִיב (שָׁם)
 י"ג): "צְדָקָה תִצַּר תָּם-דְּרָךְ", וְגו' וּכְתִיב (שָׁם י"ט):
 "טוֹב רֵשׁ הוֹלֵךְ בְּתַמּוֹ" וְגו', וּכְתִיב (שָׁם כ'): "מִתְהַלֵּךְ
 בְּתַמּוֹ צַדִּיק, אֲשֶׁר־י בְּנֵי אַחֲרָיו" וְגו' וּכְתִיב (שָׁם כ"ח):
 "הוֹלֵךְ תָּמִים יוֹשֵׁעַ" וְגו', כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת שְׂאֵדָם
 צְרִיף לְהַשְׁתוֹקֵק אֲלֶיהָ, וְכֹל הַצְּדִיקִים לֹא הִגִּיעוּ אֶל
 מְדַרְגָּתָם הַנּוֹרָאָה וְהַנְּפִלְאָה, כִּי אִם עַל-יַדֵּי הַמְּדָה
 הַיְקָרָה הַזֹּאת שֶׁל תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת; וְכִמוֹ שֶׁסִּפֵּר
 רַבֵּנוּ, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, (שִׁיחוֹת הַר"ן, סִימָן קנ"ד): שֶׁעֵקֶר
 מֵה שֶׁהִגִּיעַ לְמְדַרְגָּתוֹ, הָיָה רַק עַל-יַדֵּי עַנְיָן פְּרָאסְטִיק,
 שֶׁהָיָה מְדַבֵּר הַרְבֵּה וּמְשִׁיחַ הַרְבֵּה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ,
 וְאָמַר תְּהִלִּים הַרְבֵּה בְּפְשִׁיטוֹת, וְעַל-יַדֵּי-זֶה דִּיקָא
 הִגִּיעַ לְמָה שֶׁהִגִּיעַ וְכו', וְכֵן אָמַר, שֶׁדַּבֵּר עִם כְּמָה
 צְדִיקִים גְּדוֹלִים, וְאָמְרוּ גַם-כֵּן שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְמְדַרְגָּתָם,
 כִּי אִם עַל-יַדֵּי עַנְיָן פְּרָאסְטִיק — שֶׁעֲסָקוּ בְּעִבּוּדָתָם
 בְּפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, בְּהַתְּבוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ,
 וְעַל-יַדֵּי-זֶה הִגִּיעוּ לְמָה שֶׁהִגִּיעוּ, עֵינֵי שָׁם. וְרַבֵּנוּ,
 זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, בְּעֲצָמוֹ כְּשֶׁהָיָה יָלֵד, אָף שֶׁהָיָה חָכָם
 מְחָכָם כִּידוּעַ, אֲבָל תַּכְף וּמִיד הַבֵּינִי, אֲשֶׁר עֵקֶר

הַחֲכָמָה בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבָלִי לְהִיּוֹת חָכֵם, אֲשֶׁר
יְדִיעָה זֹו הִיא בְּעֶצְמָה הַחֲכָמָה הַכִּי גְדוּלָה — לִידַע
כִּי צְרִיכִים לְהִיּוֹת אִישׁ תָּם וִירֵא-אֱלֹקִים, בְּלִי שׁוֹם
חֲכָמוֹת כָּלֵל, וּמִוִּרְנֵי הָרַב רַבִּי נֶתָן, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה,
הַתְּאוּנָן קִדְם הַסְתַּלְקוּתוֹ: "מִי יוֹדַע אִם יֵצְאֵתִי יְדֵי-
חוֹבֵת-הַתְּמִימוֹת שְׂרָצָה רַבָּנוּ, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, מֵאֲתָנוּ..

לְזֹאת הַתְּעוֹרְרָנוּ לְחַבֵּר עֲכָשׁוּ אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה,
הַמְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַזִּזְכָּה לְהַשְׁלִיךְ מִמֶּנּוּ חֲכָמָתוֹ
הַמְדַמָּה, וַיִּמְשֵׁךְ אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתְמִימוֹת
וּבְפִשְׁיטוֹת גָּמוּר, אֲשֶׁר זֶהוּ הַמְדַרְגָּה הַכִּי נִשְׁגָּבָה
לְזִכּוֹת אֵלֶיהָ, כִּי עַל-יְדֵי מֵדַת הַתְּמִימוֹת נִכְלָלִין בּוֹ
יִתְבָּרַךְ, כִּי (דְבָרִים ל"ב): "הַצּוֹר תְּמִים פֶּעֱלוּ, כִּי כָל
דְרָכָיו מִשְׁפָּט, אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עוֹל, צְדִיק וַיִּשֶׁר הוּא,
וְהוּא הַטּוֹב לֹא יִמְנַע טוֹב לְהוֹלְכִים בְּתְמִים.

"מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּתְמִימוֹת נַעֲשֶׂה מִשְׁכִּיל".

(סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת דַּעַת, סִימָן ט"ז)

"מִי שֶׁמְקָרֵב אֶת עֲצָמוֹ לְהַצְדִּיק, וְקִרְבָּתוֹ אֵינוֹ בְּתְמִימוֹת,

עַל-יְדֵי-זֶה נִתְהַפֵּךְ אַחֲרֵי-כֵן לְרוֹדֵף".

(שָׁם, אוֹת צְדִיק, סִימָן קנ"ג)

סֵפֶר

תָּמִים תְּהִיָּה

.א

כְּתִיב (דְּבָרִים י"ח): "תָּמִים תְּהִיָּה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ",
וּפִרְשׁ רַש"י: הִתְהַלֵּךְ עִמּוֹ בְּתַמִּימוֹת, וְתִצְפֶּה לוֹ, וְלֹא
תַחְקֹר אַחֲרֵי הָעֲתִידוֹת, אֲלֵא כָּל מֵה שְׁיָבוֹא עָלֶיךָ קִבֵּל
בְּתַמִּימוֹת, וְאַז תְּהִיָּה עִמּוֹ וּלְחַלְקוֹ, עֵינֵי שָׁם. וְאָמַר רַבֵּנוּ,
זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן י"ב): שֶׁעָקַר
הַיְיִהוּדוֹת הוּא רַק לִילֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת בְּלֵי שׁוֹם
חֲכָמוֹת, וְלִהְסַתְּפֵל בְּכָל דְּבָר שְׁעוֹשֶׂה שְׁיִהְיֶה שָׁם הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ, וְלִבְלֵי לְהַשְׁגִּיחַ כָּלֵל עַל כְּבוֹד עֲצֻמוֹ, רַק אִם יֵשׁ
בְּזֶה כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲשֶׂה, וְאִם לֹא — לֹא, וְאִזִּי
בְּיִדְאֵי לֹא יִכָּשֵׁל לְעוֹלָם וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. וְאֶפְלוּ כְּשֶׁנּוֹפֵל,
חַס וְשָׁלוֹם, אֵל תּוֹךְ סִפְקוֹת וְהִרְהוּרִים וּמְהִרְהֵר אַחֲרֵי
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁזָהוּ עָקַר הִירִידָה וְהִנְפִּילָהּ, אֶף-עַל-פִּי-
כֵן כְּשִׁילֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת וַיִּחַפֵּשׂ תָּמִיד אַחֲרֵי
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אִזִּי סוּף כָּל סוּף יִזְכֶּה לְצֵאת מֵהַחֲשָׁךְ

שנפל לשם, כי אין לך עוד ירידה ונפילה בעולם כמו מי שנכנסו בו ספקות ועקמימות הלב בחינת (תהלים ל"ח): "לבי סחרחר", כי יש קליפה שהיא מעקמת ומסבבת הלב בעקומים, סבובים ובלבולים הרבה, שאז מר לו מאד מאד, כי אינו מוצא את מקומו, רחמנא לצלן, ועל-כן עקר תקנתו שיחפש ויבקש אחריו יתברך, ועל-ידי-זה יזכה להעלות אל תכלית העליה שהיא השגת אמתת מציאותו יתברך.

ב.

כי באמת צריך שתדע אהובי, אחי. מי שהולך בתמימות — לא יפשל לעולם. כמו שנאמר (משלי י'): "הולך בתום ילך בטח", ואף שיש מבוכות וספקות שכל אחד נתפס בזה, כגון: המבוכות, הקשיות והספקות של הידיעה והבחירה, כי מצד אחד אנו יודעים שהכל ממנו יתברך ואין שום דבר שנעשה מעצמו, ומצד שני אנו יודעים שנמסרה בידינו הבחירה לבחור בטוב, ולכאורה הם נראים כסותרים זה את זה, כי הם שני הפכים לגמרי, ואשר משם נמשכים כל הספקות והקטנות, הירידות וההרהורים הרעים

תָּמִים תִּהְיֶה

שמג

אֲחֵרָיו יִתְבָּרַךְ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אִךְ אִף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יַדִּי
שֶׁתְּרַגְּלֵי אֶת עֲצָמָךְ לִילָךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשֵׁיטוֹת גָּמוֹר
תִּזְכֶּה לְעֹבֵר עַל הַכֹּל, כִּי עַל-יַדִּי תַמִּימוֹת וְאַמוּנָה הוּא
מְקַיֵּם כָּל הַתּוֹרָה כְּדִינוֹ, כִּי מֵאֲמִין שְׁצָרִיכִין לַעֲשׂוֹת
צִיצִית לְבַגְדוֹ כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חָפֵץ בְּצִיצִית, וְאִף-עַל-
פִּי-כֵן אָסוּר לְהוֹסִיף עַל הַחוּטִין כִּי אִם שְׂמוּנָה חוּטִין
— לֹא יוֹתֵר, וְכֵן בְּכֹל הַמְצָוֹת, כִּי אֲנוּ צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת
הַמְצָוֹת רַק כְּפִי מַה שְּׁצִוָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּלִי שׁוּם טַעַם
כָּלֵל, וְאַנְחֵנוּ מְחַיְבִים לַעֲשׂוֹת מַה שְּׂמַטָּל עֲלֵינוּ, וְהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ יִגְמֹר בְּעֲדֵינוּ, כִּי הַכֹּל עַל יְדוֹ, וְאִף-עַל-פִּי-כֵן
אֲנוּ צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת מַה שְּׂמַטָּל עֲלֵינוּ; וְכֵן אֶפְלוּ כְּשַׁחַס
וְשָׁלוֹם הוּא נִכְשָׁל לְפַעֲמִים בְּאַיִזָּה חֲטָא וְעוֹן, אִף-עַל-
פִּי-כֵן לֹא יִפֹּל מִזֶּה, וַיִּתְחַזַּק לְשׁוֹב בְּתַשׁוּבָה, כִּי יוֹדֵעַ
שֶׁיֵּשׁ בְּרוּר לְמַעֲלָה כְּפִי שְׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ וְכוּ', שְׁעַל-יַדִּי זֶה
נִתְקַן הַכֹּל, וְעַל-כֵּן עַל-יַדִּי-זֶה יִשָּׂא קַיָּם לְעוֹלָם
בְּעִבּוּדוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, יִהְיֶה אִיךְ שְׂיִהְיֶה, וְלֹא יִבְלָבֵל אֶת
דַּעְתּוֹ מִשׁוּם דְּבָר, כִּי יֵשׁ כַּמָּה קִשְׁיוֹת וְשִׁטוֹת אֲצֵל רַב
בְּנֵי-אָדָם, שְׁעַל-יַדִּי-זֶה יִפְלוּ וַיִּכְשְׁלוּ הַרְבֵּה, רַחֲמָנָא
לְצִלָּן, וְצָרִיךְ לְבָרַח מֵהֶם מְאֹד, וְלִסְמָךְ רַק עַל אָמוּנָה;
וְלֹא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִשׁוּם דְּבָר, כִּי כָּל הַנְּפִילוֹת
וְהַתְּרַחֲקוֹת מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְתוֹרָתוֹ נִמְשָׁכוֹת מִמְּבוּכוֹת

וספקות של החלל הפנוי שמשם כח הבחירה, כי בודאי כל הנפילות וההתרחקות הם מחמת הבחירה של האדם, שיש לו כח בבחירתו להתקרב להשם יתברך על-ידי תורה ומצוות, או להפך חס ושלום, וזה הכח של הבחירה, נמשך רק ממה שאין מבינים מבוכות וספקות שנכנסות בלב כל אחד ואחד בכל פעם מהענין הנאמר למעלה.

כי יש שאינו מתחיל כלל לעבד את השם יתברך, או שעושה, חס ושלום, עוד להפך, כמו קלי העולם, הרשעים ובעלי עבירות, רחמנא לצלן, וזה נמשך מהיצר הרע שיונק ממבוכות וספקות, שרוצה להגביר הידיעה על הבחירה — כאלו אין השם יתברך רוצה כלל בעבודת האדם, שמשם נמשכו כל הדעות של האפקורסים ופורקי-העול לגמרי, ועל המצוות אומרים טעמים של הבל, כאלו הם תקון המדינה, רחמנא לצלן — מהם ומהמונם, ואפלו בעלי התאוות שעוברים עבירות, ואינם יודעים חקירות כלל, אף-על-פי-כן כח בחירתם וזיכר הרע שלהם נמשך מבחינה זו, כי עקר היצר הרע נמשך מכפירות; ויש להפך, כי יש בני-אדם שכבר התחילו קצת בעבודת השם וקימו כמה מצוות, ולפעמים התפללו

בְּכוֹנָה וְעִסְקוּ בַתּוֹרָה קִצָּת, אִךְ נִפְלו אַחֲר־כֶּף מִמַּעַט
 עֲבוֹדַתְם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִפְלו בְּדַעְתָּם מְאֹד; וַיֵּשׁ הַרְבֵּה
 שְׁנֵתִיאֲשׁוּ לְגַמְרֵי, מִחֲמַת שָׂאוּ שָׁזָה כִּמָּה פְּעָמִים
 שֶׁהִתְעוֹרְרוּ לְהֵשֵׁם יְתָבְרָךְ, וְלֹא עָלְתָה בְיָדָם וְכוּ',
 כִּידוּעַ הָעֲנִיָּן הָרַע הַזֶּה בְּכִמָּה בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וַיִּצַר הָרַע
 זֶה הוּא לְהַפְּךְ, שְׁיוֹנֵק מִמְּבוּכוֹת הַנְּזוֹכְרִים לְעִיל, וְרוֹצֵה
 לְהַגְבִּיר הַבְּחִירָה עַל הַיְדִיעָה, כְּאֵלוֹ הַכֹּל רַק תְּלוּי
 בְּאָדָם לְבַד בְּלֵי הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ כָּלֵל, וְעַל־כֵּן מֵאַחַר
 שְׁנִפְּל, שׁוֹב אֵין לוֹ תְקוּהָה, חֵס וְשָׁלוֹם, אֲבָל בְּאֵמַת
 הַכֹּל מַעֲשֵׂה בַעַל דָּבָר, שְׁרוּצָה לְהַפִּילוֹ בְּדַעְתּוֹ, שְׁכָּל
 כַּחוֹ מֵהַמְּבוּכוֹת הַנְּזוֹכְרִים לְעִיל.

כִּי מִי שֶׁהוֹלֵךְ בַּתְּמִימוֹת, וּמֵאַמִּין שְׂאֵי אֶפְשָׁר
 לְהַשִּׁיג הַמְּבוּכוֹת שֶׁל הַיְדִיעָה וְהַבְּחִירָה, רַק אָנוּ
 מְחַיְבִים לְהֵאֱמִין שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בְּנוֹ, וְהַכֹּל מֵהַשֵּׁם
 יְתָבְרָךְ, אֶף־עַל־פִּי שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּין זֹאת, בּוֹדָאֵי לֹא
 יִתְרַחַק מֵהַשֵּׁם יְתָבְרָךְ, וְלֹא יִפֹּל לְעוֹלָם, כִּי בּוֹדָאֵי
 צָרִיכִין לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יְתָבְרָךְ בְּכֹל כַּחֲנוּ, כִּי הַכֹּל
 תְּלוּי בְּנוֹ, כִּי הָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי־אָדָם, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵין
 שׁוֹם נְפִילָה וַיֵּאוֹשׁ בְּעוֹלָם, כִּי סוּף כָּל סוּף יִגְמַר הַשֵּׁם
 יְתָבְרָךְ כְּרָצוֹנוֹ, וְהוּא יְתָבְרָךְ גּוֹמֵר וַיִּגְמַר תְּמִיד, וְכָל
 מֵה שְׁעוֹשֵׂה הָאָדָם שׁוֹם דָּבָר טוֹב אֵינוֹ נֹאֲבָד לְעוֹלָם,

וּבּוֹדָאֵי הַדְּבָר הַטּוֹב עוֹשֶׂה פְּעֻלָּתוֹ בְּשִׁלְמוֹת, אַף־עַל־
 פִּי שְׂרוּאָה שְׂאֲחֵר־כֶּף לֹא עָלְתָה לוֹ יָפָה, כָּל זֶה אֵי־
 אֶפְשֶׁר לְהַבִּין, וּכְמוֹ שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה
 (חֲלִין קמ"ב): לְעֲנִין שְׁלוּח־הַקֶּן, הָרִי שְׂאֲמַר לוֹ אָבִיו:
 עֲלֵה לְבִירָה, וְהָבֵא לִי גּוֹזְלוֹת. וְעָלָה וְשָׁלַח אֶת הָאֵם,
 וְלָקַח אֶת הַבָּנִים, וּבְחִזְזָתוֹ נָפַל וּמָת, הֵיכֵן אֲרִיכוֹת
 יָמָיו שֶׁל זֶה? וְכוּ', וְאָמְרוּ שֶׁם, שְׂמַעֲשֵׂה כְּזֶה רֵאָה
 אַחֵר, וְעַל־יְדֵי־זֶה קִצְץַן בְּנִטְיַעוֹת, אֲבָל בְּאַמַּת פִּרְשׁוֹ
 שֶׁם חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה, שְׁעָקַר הָאֲרִיכוֹת יָמִים
 וְהַטּוֹב הוּא לְעוֹלָם שְׁכָלוֹ אַרוּךְ וְכָלוֹ טוֹב, וְכֵן יֵשׁ
 כְּמָה מְצוּוֹת וְהִנְהִיגוֹת טוֹבוֹת שְׂמִפְרָשׁוֹת בְּתוֹרָה
 וּבְדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה, שְׁעַל־יָדָם זוֹכִין
 לְהִנָּצֵל מִחַטָּאִים, וְלִהְתְּקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב
 בְּמְצוֹת צִיצִית (בַּמְדָּבָר ט"ו): "לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְעַשִּׂיתֶם
 אֶת כָּל מְצוּוֹתַי", וְכֵן בְּתַפִּילִין (שְׁמוֹת י"ג): "לְמַעַן
 תִּהְיֶה תוֹרַת ה' בְּפִיךָ", וְאִם־כֵּן אִם אֶחָד לּוֹבֵשׁ צִיצִית,
 וְאֵף־עַל־פִּי־כֵן מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַבַּעַל דְּבָר וּמִחַטִּיאֵו חֵס
 וְשָׁלוֹם, אוֹ שְׁלוֹבֵשׁ גַּם תַּפִּילִין, וְאֵף־עַל־פִּי־כֵן הֵיֶצֶר
 הָרַע מִתְגַּבֵּר עָלָיו, חֵס וְשָׁלוֹם, אִם כֵּן, חֵס וְשָׁלוֹם,
 יִפְרֹק עַל וְלֹא יִקֵּים גַּם מְצוֹת צִיצִית וּתַפִּילִין לְגַמְרֵי,
 כְּמוֹ שְׂפָאֶמֶת כָּל הַפּוֹרְקִים עַל וְכָל הַמוֹמְרִים, רַחֲמָנָא

תָּמִים תְּהִיָּה

שמו

לְצַלֵּן, בָּאוּ לָזֶה רַק מַחֲמַת נְפִילוֹת כָּאֵלֶּה, כִּידוּעַ
מַעֲשֵׂיֹת כָּאֵלֶּה הִרְבֵּה, אָבֵל בְּאֵמֶת אֵין אָנוּ מְבִינִים
דְּרַכֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וּבּוֹדָאֵי כָּל דְּבָרֵי-הַתּוֹרָה וְדְבָרֵי
חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה, אֵמֶת וְצַדִּיק רַק שֵׁישׁ כְּמָה
דְּבָרִים שְׂאֵי אֶפְשָׁר לָנוּ לְהַבִּינֵם, כִּי בּוֹדָאֵי מַצּוֹת
צִיצִית יֵשׁ לָהּ כַּח גְּדוֹל לְהַצִּיל אֶת הָאָדָם מֵהֵיֶצֶר הָרַע
וְכַמוֹבָא בְּדְבָרֵי חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבָרְכָה (מְנַחוֹת מֵד.):
בְּאָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה זֹהִיר בְּמַצּוֹת צִיצִית וְכוּ', בָּאוּ
אַרְבַּע צִיצִיּוֹתָיו וְטָפְחוּ לוֹ עַל פָּנָיו וְכוּ', אָבֵל אֶף-עַל-
פִּי-כֵן לֹא כָּל בְּנֵי אָדָם שׁוֹיִן, וַיֵּשׁ אֶחָד שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֵר
הֵיֶצֶר הָרַע כָּל-כָּף עַד שֶׁאֶפְלוּ לוֹבֵשׁ צִיצִית, קָשָׁה לוֹ
לְעֵמֵד נֶגֶד הֵיֶצֶר הָרַע, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיף לְהִזְהַר
לְלַבֵּשׁ צִיצִית, אֲדַרְבָּה הוּא צָרִיף לְהִזְהַר יוֹתֵר וְיוֹתֵר,
וְאִם רוֹאֶה שְׂאֵין הַצִּיצִית מוֹעִילָה לוֹ לְהַצִּילוֹ
מֵעֲבִירוֹת, עַל-כָּל-פָּנִים טוֹב לְפָנָיו שֶׁעַל-כָּל-פָּנִים
תִּשָּׂאֵר לוֹ זְכוֹת מַצּוֹת צִיצִית, וְלֹא תֵאבֵד לְגַמְרֵי, וְגַם
אוּלַי יִצְטָרְפוּ בְּכַמָּה זְמָנִים כָּל הַמַּצּוֹת שֶׁל צִיצִית
שְׂקִיָּם בְּכָל יוֹם, וְגַם יִצָּרֵף לָזֶה שְׂאֵר מַצּוֹת, כְּגוֹן:
צִדְקָה — שֶׁמַּצֵּלֶת מֵעֲבִירוֹת (עֵין לְקוּטִי-מוֹהֲרֵ"ן חֶלֶק א'
סִימָן קי"ז): וְכִיּוֹצֵא בָהֶם כְּלֵי הָאֵי וְאוּלַי יִתְגַּבְּרוּ
וְיִתְקַבְּצוּ כָּלָם, וְיִתְנַנוּ לוֹ כַּח לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ, וְאֵיף

שְׂיֵהְיָה, עַל-כָּל-פָּנִים כָּל מַה שְּׁעוֹשֶׂה דְבָר טוֹב, אִינוֹ אוֹבֵד לְעוֹלָם, וְאֶף-עַל-פִּי שְׁאַחַר-כֵּךְ נַעֲשֶׂה עִמוֹ מַה שְּׁנַעֲשֶׂה וְכוּ', מִי יוֹדֵעַ מַאיִזָּה בְּחִינָה וּמַאיִזָּה עוֹלָם יֵשׁ לוֹ יֵצֵר הָרַע, כִּי יֵשׁ בְּעַנְיָן זֶה כְּמָה בְּחִינּוֹת עַד אֵין קֵץ שְׁנַעֲלָמוּ מִבְּנֵי-אָדָם, וְהַכֹּל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה.

כִּי עֵקֶר הַבְּחִירָה הוּא עַל-יַדֵּי הָעֲלָמָה דִּיקָא, שְׁנַתְּעַלְמוּ עַנְיָנִים כְּאֵלֶּה מִבְּנֵי אָדָם שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּינֵם, וְהַכֹּל בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה כְּנֶאֱמַר לְמַעְלָה; כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (קִהְלֵת ג'): "גַּם אֶת-הָעוֹלָם נָתַן בְּלִבָּם, מִבְּלֵי אֲשֶׁר לֹא-יִמָּצָא הָאָדָם אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹקִים מֵרֹאשׁ וְעַד-סוֹף". שְׁפִירוּשׁוֹ לְשׁוֹן הָעֲלָמָה, כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ רַש"י שֵׁם. וְעַל-כֵּן כָּל אָדָם אֵיךְ שֶׁהוּא, יִהְיֶה אֵיךְ שְׂיֵהְיָה, הוּא מְחַיֵּב לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְאִם אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִינוֹ זוֹכֶה, חָס וְשָׁלוֹם, לְקַדְּשָׁה וְטַהַרָה וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן הַטוֹב אִינוֹ אוֹבֵד כְּלָל כִּי: "לִית רְעוּתָא טְבָא דְאַתְאַבִּיד", כִּי מִי יוֹדֵעַ מַה נַּעֲשֶׂה מִהַטוֹב שְׁלוֹ, אוֹלֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַשְּׁתַמֵּשׁ בּוֹ לְצַרְךָ גְּבִהָ וְעֲלִיּוֹן יוֹתֵר מִהָעַנְיָן שֶׁהוּא הִיָּה רוֹצֶה, כְּגוֹן: מִי שְׁרוּאָה בְּאִיזָה סֵפֶר, שְׁמַצּוּה זֹו מְסַגְּלֵת לְזִכּוֹת לְעַנְיָן זֶה, וְעַל-יַדֵּי-זֶה הַתְּעוֹרֵר לְקִיָּם מַצּוּה זֹאת, וְאַחַר שְׁקִיָּם מַצּוּה זֹאת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא זִכָּה

לְזֶה הָעֲנִיָּן, אֵין לוֹ לִפְלִ בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, כִּי מִי יוֹדַע דְּרָכֵי
הַשֵּׁם, אוֹלֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָעֵלֶה מִצְוָה שְׁלוֹ לְצַרְךָ תִּקְוֹן
גְּבוּהַ יוֹתֵר, כִּי מֵאֵד עֲמָקוֹ מַחֲשָׁבוֹתָיו, וְאֶסוּר לְהִרְהֵר
אַחֲרֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאַחֲרֵי דְבָרֵי חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֹנָם
לְבָרְכָהּ, כָּלֵל, כִּי כָּל דְּבָרֵיהֶם אֱמֶת וְצָדֵק, רַק שֵׁשׁ
כִּמָּה דְבָרִים שָׂאִין אָנוּ מְבִינִים אוֹתָם, כִּי נִמְשָׁכִין
מִהַמְּבוֹכוֹת הַנ"ל שָׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִבְינָם, שְׁמֵשׁ עֶקֶר
כַּח הַבְּחִירָה, כִּנ"ל.

ג.

וּבְאֵמֶת לְזִכּוֹת אֶל מִדַּת הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת אֵי
אֶפְשָׁר, כִּי אִם עַל-יַדֵּי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה — לְהִכְנִיס
בְּעֲצָמוֹ בְּכֹל פַּעַם יְדִיעָה זֹו — אֵיךְ שָׂאִין מְצִיאוֹת
בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל לְכֹל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חִיּוֹת
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִמֶּשׁ, וְאֶפְלוּ מֵהַ שְׁנַעֲשֶׂה מִבְּעַל
בְּחִירָה, הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, וְזֶהוּ
עֶקֶר אֱמֶת הַתְּמִימוֹת — כְּשִׁזּוּכָה לִידַע בְּאֵמֶת כִּי הַכֹּל
מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְכֹל מֵהַ שְׁמַחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ בִּידִיעָה זֹו,
יוֹתֵר תְּמִימוֹת וְאֱמֶת נִכְנָסִים בּוֹ, וְזוּכָה לְאֱמוּנָה יוֹתֵר
חֲזָקָה, כִּי מִי שְׁנוּטָה מִן הָאֱמֶת יוּכַל לְבוֹא עַל-יַדֵּי-זֶה

לְאֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, וְאִז קָשָׁה בְּיֹתֵר לְהִשְׁיבוֹ אֶל הָאֱמֶת
 וְהַתְּמִימוֹת, כִּי הָאֱמֶת הִיא בְּחִינַת דַּעַת, שֶׁמִּשְׁיֵג בְּדַעְתּוֹ
 הָאֱמֶת שֶׁל הַדְּבָר, וְלִפְעָמִים נִדְמָה לְאַחַד שֶׁהִשְׁיֵג אֶת
 הָאֱמֶת (כְּגוֹן שִׁיּוּדַע הָאֱמֶת — שְׁזֵה צְדִיק וְזֵה רָשָׁע),
 וּבִאֲמֶת הוּא לְהִפָּךְ; אֵךְ מִי שֶׁטּוֹעָה עַל-יְדֵי הָאֱמֶת, אֶף-
 עַל-פִּי שֶׁקָּשָׁה גַם-כֵּן מְאֹד לְהִשְׁיבוֹ אֶל הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ,
 אֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ תִּקְוָה עֲדִין לְהִשְׁיבוֹ, כִּי יְכוּלִין לְכַרֵּר
 לוֹ בְּכַמָּה סְבָרוֹת וְהוֹכַחוֹת אֱמֶתִיּוֹת, שָׂאִין הָאֱמֶת כְּמוֹ
 שֶׁהוּא סוֹבֵר, אֵךְ שֶׁצָּרִיכִין לָזֶה יְגִיעוֹת גְּדוּלוֹת, מֵאַחַר
 שֶׁכָּבֵר נִשְׂרָשָׁה דַּעְתּוֹ בְּהָאֱמֶת הַמְטַעִית וְהַמְדַמִּית שָׁלוֹ,
 אֲבָל מִי שֶׁנוֹטֵה מִן הָאֱמֶת כָּל-כַּף עַד שֶׁבֵּא עַל-יְדֵי
 הָאֱמֶת הַנְּבוּכָה שָׁלוֹ לְאֱמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, אֲזִי קָשָׁה בְּיֹתֵר
 לְהִשְׁיבוֹ אֶל הָאֱמֶת וְהָאֱמוּנָה הַיִּשְׂרָה; כִּי אֱמוּנָה הִיא
 דְּבָר שָׂאִין בּוֹ טַעַם וְדַעַת, כִּי בְּמָקוֹם שֶׁמְבִינִים הַטַּעַם
 בְּדַעַת אֵין זֶה אֱמוּנָה (כְּמִבְּאֵר בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א'),
 סִימָן ס"ב). רַק אִם-כֵּן מֵאַחַר שֶׁהָאֱמוּנָה הִיא דְּבָר שֶׁהוּא
 בְּלֹא דַּעַת וְשִׁכְל, יְכוּל לְהֶאֱמִין בְּכָל דְּבָרֵי שְׁטוֹת
 בְּבַחֲינַת (מִשְׁלֵי י"ד): "פָּתִי יֶאֱמִין לְכָל דְּבָר" שְׁזֵה מֵה
 שֶׁהִזְהִיר רַבֵּנוּ, זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה (עֵין שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן נ"א):
 גַּם בְּתְמִימוֹת אָסוּר לְהִיּוֹת שׁוֹטֵה.

עַל-כֵּן עָקֵר שְׁלֵמוֹת הָאֱמוּנָה תְּלוּי בְּאֱמֶת כִּי

האיש המשכיל שאינו רוצה להטעות את עצמו, וחפץ רק להשיג האמת לאמתו, יזכה להבין בשכלו מרחוק במה להאמין ובמה שלא להאמין, וכן עקר שלמות השגת האמת הוא על-ידי אמונה, פי עצם האמת שהוא השם יתברך לבודו, אי אפשר להשיגו כלל, כי לית מחשבה תפיסא ביה כלל; על-כן עקר השגת האמת היא על-ידי אמונה — שאנו מאמינים בני מאמינים, ומאמינים אנחנו באלקים אמת ובתורתו הקדושה באמת ובאמונה שלמה בלי שום חקירות כלל; אבל מי שאין האמת שלו זכה וברורה ומטעה את עצמו כאלו חפץ באמת, ובאמת הוא נוטה אחר כבוד העולם ותאוותיו, אזי בא על-ידי האמת הנבוכה והמטעית שלו לאמונות כוזבות, ואז קשה ביותר להשיבו, כי אפלו אם יבררו לו בכמה סברות, והוכחות אמיתיות, עד שיבין מעצמו בשכלו — שאין הדבר כן, ולא יוכל להכחיש הדבר בשום אפן ובשום סברא ושכל, עם-כל-זאת מאחר שמטעה את עצמו וחפץ בכבוד עצמו, לא יודה אחר האמת, כי יש לו נגיעה עצמית; ועל-כן העקר לסלק דעת עצמו לגמרי, ולרצות רק לשוב אליו יתברך, אשר רק דבר זה נקרא אמת, ואם אחר כל אלה הוא שוב, ויאמר:

”אני מבטל דעתי, ואני מאמין באמונה שלמה — בלי שום טעם ודעת בפה שמשרש בו בטעות”, אז יזכה להגיע אל האמת, כי הלא זה גדר האמונה באמת: להאמין רק באמונה לִבְד בלי שום טעם וחקירות כלל.

ומחמת זה קשה ביותר לברר האמת בעולם, והאמת משלכת ארצה, והאמת נעשית עדרים עדרים, וכל אחד אומר שאצלו האמת. וזה בחינת (יכמות ס"ג): ”זכה — עזר, לא זכה — כנגדו, ”כי אמת ואמונה הם בחינת איש ואשה (כמבאר בלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז'): וכשזכה שלא להטעות את עצמו רק לדרש, לחפש ולבקש אחר האמת, אזי אף-על-פי שעצם האמת בשלמות אי אפשר להשיגו, אף-על-פי-כן יזכה להבין ולהשיג האמת על-ידי אמונה, ואז האמונה היא בחינת עזר להאמת. לא זכה — כשאין האמת מבררת אצלו, רק הולך אחר תאוות לבו, ומטעה את עצמו כאלו חפץ באמת, אזי על-ידי-זה יכול לבוא לאמונות כוזבות, שהן בחינת אשה רעה ”מר ממות” שהיא בהפך לגמרי מן האמת, כי על-ידה נשאר שקוע כל-כך בהשקר שלו, עד שקשה מאד להשיבו אל האמת שזה בחינת ”לא זכה —

כְּנַגְדּוֹ"; כִּי אַחַר כָּל הַטְּעָנוֹת הוּא אוֹמֵר: "אֲבָל אֲנִי מֵאֲמִין בְּלִי טַעַם וְדַעַת" כַּנִּזְכָּר לְעֵיל. וּבִאֲמַת הַכֹּל נִמְשָׁךְ עַל-יַדֵּי תַאֲוֹת וְכַבּוּד וְכִיּוֹצֵא, שֶׁהֵם שָׂרֵשׁ כָּל הָאֲמוּנוֹת, הַכּוֹזְבוֹת, כַּמּוּבָן לְכֹל מִי שֶׁבָּקִי קִצָּת בְּמַעֲשֵׂי הַדּוֹרוֹת הַמּוּבָאִים בַּסְּפָרִים.

וְעַקֵּר הָעֵצָה לְהַנְצִיל מִכָּל מִינֵי שְׂקָרִים וּמִכָּל מִינֵי אֲמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת, וְלִזְכוֹת לָבוֹא לִיַּדֵּי תְּמִימוֹת אֲמִתִּית הִיא, לְשָׁמֵר אֶת עֲצָמוֹ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה כְּרוּךְ אַחַר הַתַּאֲוֹת, בְּפָרֵט אַחַר תַּאֲוֹת מִשְׁגָּל (נֹאֲרָף), שֶׁזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁהִזְהִיר הַכָּתוּב (וַיִּקְרָא י"ח): "כַּמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם וּכַמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנַעַן לֹא תַעֲשׂוּן". (שָׁם י"ח): "וּבַחֲקוֹתֵיהֶם לֹא תִלְכוּ" רַק אֲדַרְבָּה: "אֵת מִשְׁפָּטֵי תַעֲשׂוּ" בְּחִינַת מִשְׁפָּטֵי אֲמִת, "וְאֵת חֲקוֹתֵי תִשְׁמְרוּ" בְּחִינַת אֲמוּנָה דְקִדְשָׁה, וְזֶה שְׁסִיִּם הַכָּתוּב: "אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה (יוֹמָא פ"ה:): "וְלֹא שְׂיִמוֹת בָּהֶם", הִינּוּ — כִּי גַם בְּמִשְׁפָּטֵי וְחֲקוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, יֵשׁ גַּם-כֵּן שְׂתֵי בְּחִינּוֹת: סֵם חַיִּים וְסֵם מוֹת. כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה (יוֹמָא ע"ב:), שֶׁמִּזֶּה נִמְשָׁךְ מַה שֶׁנִּמְצָאוּ כַּמָּה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁנָּטוּ מִן הָאֲמִת, וְאוֹמְרִים שֶׁכָּל הָאֲמִת אֲצֵלָם, וּבָאִים עַל-יַדֵּי-זֶה לִיַּדֵּי מַחֲלָקֵת

וְחֲרַבְנוֹת גְּדוּלִים, וְרוֹדְפִים אֶת אַנְשֵׁי אֱמֶת בְּחִנָּם, עַל
 לֹא דָבָר, וּלְבִסּוּף נִדְמָה לְהַרְוֹדְפִים שֶׁהֵם צוֹדְקִים עַל-
 פִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה; עַל-כֵּן גַּם אֲנַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
 שְׂזַכֵּינוּ לְקַבֵּל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא עֶקֶר הָאֱמֶת
 וְהָאֱמוּנָה הַיִּשְׂרָאֵלִית, צְרִיכִין גַּם-כֵּן לְהִזְהַר
 בְּנַפְשֵׁנוּ, וּלְקַבֵּל מֵהַתּוֹרָה סֵם חַיִּים, וְלֹא לְהַפְּךָ, חֵס
 וְשְׁלוֹם, אֶךְ מִי שֶׁאִינוּ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ, וּמְסַתְּכֵל עַל
 הַתְּכָלִית הַנִּצְחִי בְּאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ, הוּא יָכוֹל לְהִבִּין
 הָאֱמֶת מִרְחוֹק, וְלִזְכוֹת לְאֱמוּנָה שְׁלֵמָה: לִידַע מִי הֵם
 הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים בְּאֱמֶת, וּלְמִי רְאוּי לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ
 בְּאֱמֶת, אֲשֶׁר הֵם יְאִירוּ בּוֹ הַתְּמִימוֹת הָאֱמֶתִית וְיִזְכֶּה
 עַל יָדָם לְאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת: לִידַע שְׂאִין בְּלַעֲדָיו
 יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל; וְהַעֲקֹר לְחַבֵּר עַצְמוֹ עִם יְרֵאִים וְשְׁלֵמִים,
 שְׂיִכּוּלִים לַעֲשׂוֹת טוֹבָה גַּם לוֹ, וּלְהוֹצִיאוֹ מִמְּקוֹם
 שְׁנַפְּל לְשָׁם, וְיְאִירוּ גַּם בּוֹ אֶת אֱמֶת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 וַיַּעֲזְרוּ וַיַּחֲזְקוּ אוֹתוֹ גַּם-כֵּן עַל לְמוֹד הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר זֶהוּ עֶקֶר הַתְּכָלִית וְהָאֱמֶת, כִּי אֵין שׁוֹם
 תְּכָלִית אַחַר בְּעוֹלָם — רַק תּוֹרָה וְתַפְּלָה, וּבְמִקּוֹם
 שְׂמְאִירִים וּמְחַזְּקִים אוֹתָךְ בְּיוֹתֵר עַל תּוֹרָה וְתַפְּלָה,
 צְרִיף שְׂתַדַּע אֶהוּבִי, אָחִי, שְׂשָׁם הוּא מְקוֹר הָאֱמֶת,
 וְעַל-כֵּן בָּרַח לְךָ שָׁם אֵלֵיהֶם, וְתִמְצָא אֶת הָאֱמֶת.

ד.

אך קודם שזוכים להגיע אל המדה היקרה הזו של תמימות ופשיטות ואמונה ברורה ומזככת, יש לכל אדם נסיונות רבים, שנכנסים בלבו כל מיני קשיות, ספקות ובלבולים, רחמנא לצלן, וזה נמשך מפגמיו הרבים שעל-ידי-זה נתקלקלו כלי המוחין שלו; כי עקר האדם הוא המח, והמח תלוי בתקון הברית: כפי שזוכה לשמר את בריתו, ולא לפגם בו — כמו-כן מאיר מחו, ולהפך, חס ושלום, על-ידי תאות נאוף נתקלקל כלי מחו, רחמנא לצלן, ומשם יוצא לו כל הקלקולים ברוחניות ובגשמיות; על-כן צריך כל אחד להסתכל בנפשו, שלא יצא מדרכי התמימות באמת, ולחפש דרכיו בכל עת, ולשמר נפשו מאד, שלא יטה אותו הבעל דבר מן האמת, חס ושלום, שלא יהפך לו אמת לשקר; ועברה למצוה, חס ושלום, כי זה גרוע מן הכל, חס ושלום, ויזכר את עצמו בכל עת, איך אינו נקי בענין תאות נאוף, ותפיסת כלי המוחין שלו אינם בשלמות, ואפלו הוא למדן גדול ומפלג, וגם נקרא בשם חסיד, אף-על-פי-כן מאחר שיודע בנפשו, צדקתו וחסידותו, בפרט בענין נאוף, שאינו בשלמות

כָּרְאוּי, עַל-כֵּן תְּפִיסַת הַמַּחֲזִין שְׁלוֹ אֵינָם בְּשִׁלְמוֹת, עַל-
כֵּן תִּכְרַף כְּשֶׁרוֹצֶה הַבַּעַל דָּבָר לְהַטּוֹתוֹ אִיזוֹ נִקְדָּה מְדַרְךְ
הַתְּמִימוֹת הָאֲמִתִּית צָרִיף לַחֲשֹׁב אוֹלֵי זֶה נִמְשָׁף
מִבְּחִינַת "לֹא זָכָה" וְכוּ'; וְאִף-עַל-פִּי שְׁנֵדָמָה לוֹ שְׁעַל-
פִּי הַתּוֹרָה מִגִּיעַ כָּךְ, אוֹלֵי זֶה נִמְשָׁף מִחֲמַת צִיּוֹר הָאוֹר
לְהַפֵּךְ שְׁזָהוּ בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת "לֹא זָכָה" וְכוּ', כִּנ"ל. עַל-
כֵּן הוּא צָרִיף לְהִזְהַר בְּיוֹתֵר לְבָלִי לְהַטְעוֹת אֶת עֶצְמוֹ,
שְׁלֹא לְהַפֵּךְ דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים, חֵס וְשְׁלוֹם, וּבְיוֹתֵר
וְיוֹתֵר צָרִיף לְהִזְהַר בְּעֵנִין מַחֲלָקַת, שְׁעַל-כָּל-פָּנִים לֹא
יִחְזִיק בְּמַחֲלָקַת, וְלֹא יִטְעֶה אֶת עֶצְמוֹ שְׁצָרִיף לְקַיֵּם גַּם
מִצְוֹת שְׁפִיכוֹת דָּמִים — לְרֹדֵף אַחַר אַחַד מִיִּשְׂרָאֵל,
מִכָּל שְׁכֵן אַחַר כְּשֶׁרִי הַדּוֹר, וְלֹא יִשְׁמַע לְדְבָרֵי הַמְּסִיתִים
וּמְדִיחִים, אֲפֹלוּ דְבָרֵיהֶם נִמְשָׁכִים מֵאִיזָה מְנַהֲיָגִים כִּי יֵי
לוֹ בְּתַרִּי"ג מִצְוֹת שְׁקִבְלָנוּ מִמֶּשֶׁה רַבְּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם,
וְאֵל יוֹסִיף לְעֶצְמוֹ מִצְוֹת כְּאֵלוֹ, שְׁכָלָם נִמְשָׁכִים
מִבְּחִינַת צִיּוֹר הָאוֹר לְהַפֵּךְ שְׁהוּא בְּחִינַת "לֹא זָכָה"
וְכוּ'.

וְגַם בְּעֵנִין עֲבוֹדַת הַשֵּׁם עֲצָמָה, יֵשׁ בְּעֵנִין זֶה
הַרְבֵּה לְדַבֵּר, כִּי בְּדַרְךְ שְׁאָדָם רוֹצֶה לִילֵךְ, מוֹלִיכִין
אוֹתוֹ, וְאִם יִתְגַּבֵּר שְׁיִהְיֶה לוֹ רְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִין חֲזָקִים
יּוֹתֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹלִיכוּ אוֹתוֹ בְּדַרְךְ טוֹבָה וְקִדּוּשָׁה

תָּמִים תְּהִיָּה

שנז

בְּיוֹתֵר, וְהַכֹּל כְּפִי צִיּוֹר הָאוֹר — כְּפִי תְּפִיסַת הַמַּחֲזִין
שְׁלוֹ. עַל-כֵּן בְּאֵמַת צָרִיף לְצַעֵק וְלִזְעַק הַרְבֵּה לְהֵשֵׁם
יִתְבָּרַךְ שְׂיֹלִיכוֹהוּ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְהָאֵמַת תָּמִיד, אוֹלֵי
אוֹלֵי יִזְכֶּה לְהִתְקַרֵּב לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ כְּרָאוּי, וְעַל-כֵּן
בְּאֵמַת צוֹעֵק דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, הַרְבֵּה עַל זֶה,
כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (תְּהִלִּים פ"ו): "הוֹרְנִי ה' דְּרָכֶךָ אֱהִלֶּךָ
בְּאֵמֶתֶךָ" וְכוּ'. כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (שָׁם, כ"ז): "הוֹרְנִי ה' דְּרָכֶךָ
וּנְחֲנִי בְּאֵרַח מִישׁוֹר לְמַעַן שׁוֹרְרִי" וְכוּ' (שָׁם קי"ט):
"הוֹרְנִי ה' דְּרֶךְ חֻקֶיךָ" וְכוּ', (שָׁם מ"ג): "שְׁלַח אוֹרֶךָ
וְאֵמֶתֶךָ הִמָּה יִנְחוּנִי" וְכוּ', וְכֵן הַרְבֵּה מְאֹד. וְכֵן צוֹעֵק
הַרְבֵּה שִׁיתֵן לוֹ הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ עֲצוֹת טוֹבוֹת, כְּמוֹ
שְׁכָתוֹב (שָׁם, י"ג): "עַד אָנָּה אֲשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשִׁי"
וְכוּ'. (שָׁם ע"ג): "בְּעֲצַתְךָ תִּנְחַנְנִי" וְכוּ', כִּי צָרִיכִין
לְזִכּוֹת גְּדוּלָּה, יִשׁוּעָה, רַחֲמִים גְּדוּלִים, הַשְׁתַּדְּלוּת
וַיִּגִיעָה גְּדוּלָּה כָּל יְמֵי חַיָּיו, שְׂיִזְכֶּה לִילֵךְ בְּכָל עֵת
בְּדֶרֶךְ הַקְּדוּשׁ בְּאֵמַת לְאֵמֶתוֹ, וְלֹא יִטֶּה לְיָמִין וְלִשְׂמָאל,
בְּאִפְּן שְׂיִזְכֶּה לְהִגִיעַ לְמָה שְׁצָרִיף הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי
לְהִגִיעַ בְּמִסְפָּר יְמֵי-חַיֵּי-הַבָּלוּ, שְׁלֹא יִטְעֶה אֶת עֲצָמוֹ,
חֵס וְשְׁלוֹם, בְּאִיזָה דְבָר עַל-יַד צִיּוֹר הָאוֹר, עַל-יַדֵּי
קְלָקוֹל הַכִּלִּים חֵס וְשְׁלוֹם, אֲבָל עַל-כָּל-פְּנִים כְּשֶׁשׁוֹמֵר
אֶת עֲצָמוֹ, שְׁלֹא יִהְיֶה נוֹטָה מְדַרְכֵי הַתְּמִימוֹת, הוּא

בטוח על כל-פנים ממכשול גמור, חס ושלום, כי (משלי י'): "הולך בתם ילך בטח", אבל כשנוטה, חס ושלום, אחר חכמות של הכל המצויים עכשו — ובפרט בענין מחלקת ושנאת חנם, הוא יכול לפל באין סומך, חס ושלום, ולאבד את עולמו כרגע, חס ושלום.

כי די לך להפקיע את עצמך, שתזכה להצדיק מעשיך כראוי, ואיך יעלה על הדעת שתזכה להצדיק ולתקן גם את חברך בעל כרחו? בפרט שאתה רואה שבכמה דברים הוא טוב ממך, ומתפלל בכונה יותר מאתך, ואיך תעלה על דעתך לחפש בו חסרונות, לדוננו לכף חוב, ולהוכיחו ולבישו בחנם, עד שמרבין מחלקת ושפיכות דמים, חס ושלום? והלא אפלו על החוטא הזהירה התורה (ויקרא י"ט): "הוכח תוכיח את עמיתך, ולא תשא עליו חטא", שלא תלבין פניו ברבים, ועל-כן באמת אמרו חכמינו זכרונם לברכה, (ערכין ט"ז): "אמר רבי עקיבא: 'תמה אני אם יש בדור הזה מי שיודע להוכיח. ופרש רש"י: שלא ישא עליו חטא על לבון פנים, ואמרו שם, בעי מיניה רבי יהודה בריה דרבי שמעון, תוכחה לשמה וענוה שלא לשמה, הי' מיניהו עדיפא? ומסקו שענוה שלא

לְשִׁמָּה, וּפְרַשׁ רַשׁ"י: עֲנוּה שְׁלֵא לְשִׁמָּה, שְׁעוֹשָׂה
 עֲצָמוּ עָנוּ, שְׁאִינוּ רוֹצֵה לְהוֹכִיחוֹ, וְאוֹתָהּ עֲנוּה —
 שְׁלֵא לְשֵׁם שָׁמַיִם הִיא, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הִיא עֲדִיפָה
 מִתּוֹכָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם."

מִכָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן בְּדוֹרוֹת הַלָּלוּ, אֶפְלוּ מִי
 שֶׁהוּא אִישׁ כָּשֶׁר בְּאַמֶּת וְכוֹנֵנְתוֹ לְשָׁמַיִם בְּאַמֶּת, בְּיָדָאִי
 מִצְוָה גְדוֹלָה לְדַבֵּר עַל לֵב חֲבֵרוֹ, לְהַטּוֹתוֹ לְדֶרֶךְ
 הָאֱמֶת לְאַמֶּתוֹ, אֲבָל לֹא לְהוֹכִיחוֹ בְּרַבִּים וּלְבַיֵּשׁוֹ, חֶסֶד
 וְשָׁלוֹם, מִכָּל שְׁכָן לָרִיב עִמוֹ, מִכָּל שְׁכָן לְהַרְבוֹת
 בְּמַחֲלָקֶת, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, כְּאֲשֶׁר הִפְלִיגוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם
 לְבִרְכָה, מְאֹד, וְאָמְרוּ (מְדַרְשׁ רַבָּה, פֶּרֶשׁת מִשְׁפָּטִים, פָּרָק
 ל'): "שְׁנֵאוֹי הַמַּחֲלָקֶת, וְגִדּוֹל הַשָּׁלוֹם" וְכוּ', מִכָּל שְׁכָן
 כְּשֶׁהִדְבָּר לְהַפְּךָ, שְׁעוֹמְדִים יוֹשְׁבֵי-קֶרְנוֹת וְשׁוֹתֵי-שֶׁכֶר
 עַל כְּשָׁרִים וִירָאִים, וְנִתְקַיֵּם (יִשְׁעִיָּה ג'): "רְהִבּוּ הַנַּעַר
 בְּזִקְנָן". וּמְדַבְּרִים עֲלֵיהֶם כָּל מִינֵי לְשׁוֹן הָרַע וְזִלְזוּלִים
 וְכוּ', עַד שֵׁשׁ פְּגוּמִים, שְׁאִינָם מִתְּבַיְשִׁים לְהוֹצִיא לְעַז
 עַל צְדִיקִים קְדוֹשִׁים, וּמִכָּל שְׁכָן עַל סִפְרֵיהֶם
 הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר כָּל בֵּר בִּי רַב דָּחַד יוֹמָא יָכוֹל
 לְהַסְתַּפֵּל וּלְעֵיִן בָּהֶם, אִיף שֶׁהֵם מְדַבְּרִים רַק מִגְּלוֹי
 הָאָמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמַחֲזִירִים אֶת לֵב יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם
 שְׁבַשְׁמַיִם, וְעַל סִפְרִים כְּאֵלוֹ הֵם מְדַבְּקִים כְּתָבִי

פְּלִסְתֵּר, וְכוֹתְבִים עֲלֵיהֶם מֵה שְׁכוֹתְבִים (עֲפָרָא לְפּוֹמִיָּהוּ). וְכֹל זֶה נִמְשָׁךְ מִכְּלֵיהֶם הַפְּגוּמִים, שֶׁהֵם מְלַכְלָכִים בְּטִנוּף מְעֲשִׂיהֶם עִם נְאוּף, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה אֵינָם יְכוֹלִים לְצִיר אֶת הָאוֹר לְטוֹבָה, כִּי אִם לְהַפֵּךְ, וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ שֶׁהֵם מִחְצִיפִים פְּנֵיהֶם הַמְטַנְפּוֹת, וּמַגְלִים אֶת דַּעְתָּם הַפְּגוּמָה שֶׁהֵם פְּסוּלִים, כִּי מִי שֶׁיְכוּל לְכַתֵּב עַל סְפָרִים שְׁמַגְלִים אֶת אַמְתָּתוֹ יִתְבַּרֵךְ וְהֵם בְּנוּיִים עַל דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה, בְּגִמְרָא, וּבַמְדַרְשִׁים וּבִזְהַר הַקְּדוּשׁ, וְעַל דְּבָרֵי הַצְּדִיקִים הַקְּדוּשִׁים — שֶׁהֵם פְּסוּלִים, הוּי אֹמֵר, שֶׁאֵת מְעֲשָׂיו הַפְּסוּלִים הוּא מְגַלֶּה וְאֵיךְ שֶׁהוּא נוֹלֵד בְּאֶפֶן פְּסוּל, וְחֵי חַיִּים פְּסוּלִים, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, רַחֲמָנָא לְשִׁזְבוֹן; וְעַל-כֵּן בָּרַח לָךְ מִרְשָׁעִים הָאֵלוֹ, שְׁעֲשׂוּ מְעַשֶׂה מְגַנֶּה כְּזֶה, כְּמוֹ מִי שֶׁבָּרַח מִבְּעַלֵּי רְאֲתָן אֲשֶׁר שָׂרַץ בְּמַחֵם.

ה.

וְעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַתְּמִימוֹת מִקְבָּלִים רַק עַל-יְדֵי הַצְּדִיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נִפְלְאָה מְאֹד, כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת בְּתַקְףָּ קִדְשָׁתוֹ וְחֲכָמָתוֹ הַנִּשְׁגָּבָה וְהַנּוֹרָאָה, הוּא מְסַלֵּק הַכֹּל, וּמְנַהֵג עֲצָמוֹ בְּתְמִימוֹת וּבְכִפְשֵׁיטוֹת, וּמְשַׁלֵּיךְ אֶת

תָּמִים תְּהִיָּה

שסא

עֲצְמוּ לְתוֹךְ כָּל מִינֵי רֶפֶשׁ וְטִיט בְּשִׁבִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַקֵּר הַרֶפֶשׁ וְהַטִּיט שְׁמִשְׁלִיךְ עֲצְמוּ לְשֵׁם בְּשִׁבִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, הוּא מֵה שְׁמוֹרִיד אֶת עֲצְמוּ וּמִשְׁלִיךְ אֶת עֲצְמוּ בְּעִמְקֵי-תְהוֹמוֹת, שֶׁהֵם הַמְּקוֹמוֹת הַנִּמְכִּים וְהַמְּלַכְלָכִים מְאֹד שֶׁל אֱלוֹהִים שֶׁנִּפְּלוּ לְשֵׁם בְּעוֹנוֹתֵיהֶם וְתַאוּוֹתֵיהֶם הָרָעִים, וְהַצְדִּיק בְּגִדְל רַחֲמָנוּתוֹ עַל צַעַר הַשְּׂכִינָה וְיִשְׂרָאֵל, עַל כֵּן הוּא מִשְׁלִיךְ עֲצְמוּ לְשֵׁם, כְּדִי לְהַעֲלוֹת הַנִּפְשׁוֹת הַנְּפוּלוֹת מִשֵּׁם מְעִמְקֵי-תְהוֹמוֹת תַּחֲתִיּוֹת, שֶׁזֶהוּ עַקֵּר בְּחִינַת רֶפֶשׁ וְטִיט, שְׁמִשְׁלִיךְ עֲצְמוּ הַצְדִּיק לְשֵׁם בְּשִׁבִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ; כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ חִפְץ חֶסֶד, וְרוֹצֵה בְּתִשׁוּבַתְּם שֶׁל רְשָׁעִים, וְחוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדַּח, וְהַצְדִּיק שֶׁהוּא יוֹדֵעַ גִּדְל תְּשׁוּקַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לָזֶה לְהַחֲזִיר אֵלָיו נִדְחָיו, עַל-כֵּן הוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִילוֹ, וּמִשְׁלִיךְ עֲצְמוּ לְמְקוֹמוֹת נִמְכִּים כְּאַלְהֵי, כִּי זֶהוּ עַקֵּר הַנִּחַת-רוּחַ שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מֵה שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשָּׁלוֹם (בְּרִכּוֹת יד.): "וְאֲנִי יָדִי מְלַכְלָכוֹת בְּדָם בְּשִׁפְיֵר" וְכוּ', וּמִשֵּׁם נִמְשָׁךְ שְׂרוּדָפִים אוֹתוֹ הָרְשָׁעִים וְכוֹתְבִים עָלָיו כְּתָבִי פְּלִסְתָּר וְגַלּוּי דַעַת וְכוּ'. כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא מוֹרִיד אֶת עֲצְמוּ בְּכָל אֱלוֹהֵי הַמְּקוֹמוֹת הַמְּגִנִּים וְהַמְּטַנְפִים לְהַעֲלוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִשֵּׁם, וְהַסְטָרָא אַחֲרָא מִתְקַנָּא בְּהַצְדִּיק הַזֶּה

מְאֹד מְאֹד, וְעַל כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁהַצַּדִּיק מוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ אֶל
 אֵלֹהֵי הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהֵם פְּגוּמִים מְאֹד מְאֹד בְּפִסּוּל
 מַעֲשֵׂיהֶם, וְעַל-פִּי רַב זוֹכָה לְהוֹצִיאָם, אִף נִשְׁאַרוּ גַם
 רְשָׁעִים וְקַלְפוֹת כְּאֵלֹהֵי שְׁקָשָׁה וְכַבֵּד לְהוֹצִיאָם, וְעַל-כֵּן
 בְּמָה שֶׁהֵם נִשְׁקָעִים שָׁם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, בְּזֵה הֵם
 שׁוֹפְכִים בּוֹז עַל הַצַּדִּיק, הֵם פְּסוּלִים, צוֹעֲקִים עַל
 סִפְרֵי פְּסוּלִים, וְכוּ' וְכוּ', וְכֵן הֵם מְעוֹרְרִים עָלָיו
 מִחֲלַקַּת גְּדוּלָּה בְּאִפְּן שִׁיתְּרַחֲקוּ מִמֶּנּוּ, כִּי בְּאֵם שֶׁהִיָּה
 מִתְּגַלָּה, וּמִתְּפַשֵּׁט וּמִתְּפָרֵס לְמוֹדוֹ הַטּוֹב בְּעוֹלָם, הִיוּ
 חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה עַל יְדוֹ אֶלְפֵי וְרַבְבוֹת רַבְבוֹת נְשָׁמוֹת,
 כִּי לְמוֹדוֹ הַטּוֹב הוּא מַג' רֵאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ', בְּחִינַת
 יְחִידָה דִּיחִידָה וְכוּ'.

וְעַל-כֵּן, כָּל אֶחָד שְׁרוּצָה לְרַחֵם עַל עֲצָמוֹ
 וְלַעֲלוֹת מֵעֵמֶק נְפִילָתוֹ, עֵקֶר כָּל תְּקוּנוֹ עַל-יְדֵי
 תְּמִימוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא יָכוֹל לְדַבֵּק עֲצָמוֹ וְלִהְפָּלֵל
 בְּהַצַּדִּיק בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר הוּא שָׁם, אֲפֹלוּ בְּעֵמֶק־
 תְּהוֹמוֹת, כִּי הַצַּדִּיק הוּא בְּחִינַת תָּם וּמִתְמָם עִם
 תְּמִימִים — שְׁכָל מִי שֶׁמְּשִׁיף עֲצָמוֹ לְדַרְכֵי
 הַתְּמִימוֹת, אִף אִם נָפַל בְּתַאֲוֹתָיו לְתְּהוֹמוֹת, חֵס
 וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁנֶּפֶל, אִף-עַל-פִּי-כֵן יָכוֹל לְהִפָּלֵל
 בְּתְּמִימוֹת הַצַּדִּיק, שֶׁהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ לְשָׁם, וְיָכוֹל

לַעֲלוֹת וְלָשׁוּב עַל-יַד־יְזֵה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת, כִּי
הַצַּדִּיק מְכַנֵּס בְּאָדָם אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-
יְדֵי גֹדֶל מִדַּת הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת שָׁבוּ, וְעַל-יַד־יְזֵה
כָּבֵד אֵין מְקַשִּׁים שׁוֹם קִשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי יוֹדְעִים
כִּי "צַדִּיק ה' בְּכָל דְּרָכָיו", וְאִף שֶׁהֲרָשְׁעִים זֹכִים לַעֲת
עֲתָה בְּדִין, וְזֶה בְּחִינַת תְּקוּן הַמְּשֻׁפָּט שֶׁבָּא עַל-יַד־
מִדַּת הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת דִּיקָא, שֶׁזֶהוּ הַשְּׂגַת "צַדִּיק
וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ" וְכוּ'.

ו.

כִּי עֵקֶר תְּקוּן כָּל אָדָם הוּא עַל-יַד־יְדֵי בְּחִינַת תְּקוּן
הַמְּשֻׁפָּט. כִּי צָרִיךְ כָּל אָדָם לְכַלְכֵּל דְּבָרָיו בְּמְשֻׁפָּט
שִׁישְׁפֹּט אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל עֵת עַל כָּל דָּבָר, וְכָל הַפְּגָמִים,
חַס וְשְׁלוֹם הֵם בְּחִינַת קְלָקוּל הַמְּשֻׁפָּט — שְׂאִינוֹ
מִתְּנַהֵג בְּמְשֻׁפָּט הַתּוֹרָה, וְעֵקֶר קְלָקוּלוֹ עַל-יַד־יְדֵי חֲכָמוֹת
רְעוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁהֵם בְּחִינַת פְּגָם הַמְּשֻׁפָּט, דִּהְיָנוּ מֵה
שֶׁנִּדְמָה לְכָל אֶחָד, כְּאֵלוֹ הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ אֵינוֹ מִתְּנַהֵג עִמוֹ
בְּמְשֻׁפָּט הַיֵּשֶׁר וְהַצַּדִּיק, וּכְאֵלוֹ אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲמֹד
בְּנִסְיוֹן כְּפִי מֵה שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ מִתְּנַהֵג עִמוֹ, כִּי רַב
הָעוֹלָם צוֹעֲקִים שְׂאִינָם יְכוּלִים לַעֲבֹד אֶת הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ
מִחַמַּת חֲסָרוֹן הַפְּרִנְסָה, נִמְצָא לְפִי דַעְתָּם, חַס וְשְׁלוֹם

שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְעוֹת הַמִּשְׁפָּט נִגְדָם, שְׂרוּצָה שִׁיעֲשׂוּ
 מֵה שְׂאִין בְּכַחַם, לְעֵסֶק בְּתוֹרָה וְעִבּוּדָה בְּחֶסֶר וּפְרִיָּסָה
 כְּזֹאת. אֲבָל הָאֱמֶת אֵינוֹ כֵּן, כִּי צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהֶאֱמִין,
 כִּי "צַדִּיק ה' וְיִשָּׁר מִשְׁפָּטָיו", וּבּוֹדָאי אֵינוֹ בָּא בְּטְרוּנְיָה
 עִם בְּרִיּוֹתָיו, וְאֵינוֹ מְבַקֵּשׁ מִהָאָדָם שִׁיעֲשֶׂה מֵה שְׂאִין
 בִּיכָלְתוֹ, וּבּוֹדָאי הוּא יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ שְׂזֵה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן שֶׁל
 זֶה הָאָדָם, שִׁיחַטֵּף עֲתִים לְתוֹרָה וְעִבּוּדָה מִתּוֹךְ דְּחֻקוֹת
 הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה (אָבוֹת ד'):
 "כָּל הַמְּקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה מֵעַנִּי" וְכוּ'. וְכֵן בְּכָל מֵה
 שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם. כִּי בְּאֱמֶת הָאָדָם לֹא בָּא לְעוֹלָם כִּי
 אִם בְּשִׁבִיל תְּקוּן הַמִּשְׁפָּט, דִּהְיֵנוּ שִׁיקְבָּל שְׂכָרוֹ
 בְּמִשְׁפָּט, וְלֹא יֵאָכֵל "נִהְמָא דְכֶסוּפָא", כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה (יְרוּשָׁלַּיִם, עֲרֵלָה, פָּרֵק א', הַלְכָה
 ג'): "וְזֵה כָּל מַעֲלָתוֹ עַל כָּל הַמַּלְאָכִים.

עַל-כֵּן צָרִיכִין לְהֶאֱמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בּוֹדָאי
 יִשְׂרָיִם מִשְׁפָּטָיו, וְאֵינוֹ מְנַסֶּה שׁוֹם אָדָם בְּמֵה שְׂאִינוֹ
 יְכוּל לְעַמֵּד בּוֹ, אֶף-עַל-פִּי שְׁלִפֵּי שְׂכָלוֹ קָשָׁה לוֹ
 לְעַמֵּד בְּעֲנִינִים אֵלּוֹ שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו, אֶף-עַל-פִּי-כֵן
 צָרִיךְ לְהִשְׁלִיךְ שְׂכָלוֹ וְחֲכָמְתוֹ, וְלְהֶאֱמִין כִּי יִשְׂרָיִם
 דִּרְכֵי הַשֵּׁם וּמִשְׁפָּטָיו, וּבּוֹדָאי הוּא צָרִיךְ לְעִבֵּר בְּזֵה
 הָעוֹלָם בְּעֲנִינִים אֵלּוֹ, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְנַהֵג עִמוֹ

בַּעֲשִׂירוֹת, אוּ בַעֲנִיּוֹת, אוּ בְהִתְגַּבְּרוֹת הַתְּאוּוֹת
 וְהַרְעִיּוֹנִים, וְכוּ' וְכוּ', וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרָנֶם
 לְבִרְכָה (יוֹמָא ל"ה:): "הִלֵּל מְחַיֵּב אֶת הָעֲנִיִּים. יוֹסֵף
 מְחַיֵּב אֶת הָרָשָׁעִים, רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן חֲרֶסוֹם מְחַיֵּב אֶת
 הָעֲשִׂירִים". וּבְזֶה כְּלוּלִים כָּל הַמְּדַרְגּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי
 אֵין עָנִי מֵהִלֵּל, וְאֵין הַתְּגַבְּרוֹת וְהַתְּגָרוֹת כְּמוֹ שֶׁהִיא
 לְיוֹסֵף הַצַּדִּיק, וְכֵן אֵין עֲשִׂיר כְּרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן חֲרֶסוֹם.
 נִמְצָא שֶׁעַקֵּר הַתְּקוּן — עַל־יְדֵי תְּמִימוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה
 הַצַּדִּיק מְקַשֵּׁר אוֹתוֹ לְדַרְכֵי תְּמִימוֹתוֹ, וּמַעֲלֵהוּ מִמְּקוֹם
 שֶׁהוּא שָׁם, וְאִם אֶף־עַל־פִּי־כֵן יֵצְרוּ מִתְּגַבֵּר עָלָיו
 בְּיוֹתֵר; צָרִיךְ בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוֹת לְצַעֵק מִמַּעַמְקִים וְכוּ'
 אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, הֵינּוּ שִׁירְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ לֵילֵךְ בְּמְקוֹם
 פְּנוּי, שֶׁאֵין שָׁם בְּנֵי אָדָם, וַיְדַבֵּר וַיְשִׁיחַ עִמוֹ יִתְבַּרֵךְ
 אֶת כָּל לְבוֹ, וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּתְּמִימוֹת
 וּבְפִשִּׁטוֹת גָּמוּר, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוֹ, וַיִּצְעַק
 הַרְבֵּה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, שִׁיחוּס וּוִירַחֵם עָלָיו, וַיֵּצֵא
 מֵהַחֶשֶׁךְ שֶׁנִּפְל וְנִלְכַּד לְשָׁם. אֶף לְהַגִּיעַ אֶל דְּבַר זֶה
 בְּעֲצֻמוֹ, הֵינּוּ לְדַבֵּר וְלְצַעֵק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֶל זֶה
 בְּעֲצֻמוֹ צָרִיךְ תְּמִימוֹת וּפִשִּׁטוֹת, כִּי אֵי אֶפְשֵׁר לְבָאֵר
 לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כִּמָּה וְכִמָּה הוּא צָרִיךְ לְהַשְׁלִיךְ שְׁכָלוֹ
 וְלִמְשֹׁךְ אֶת עֲצֻמוֹ לְתוֹךְ דַּרְכֵי הַתְּמִימוֹת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה

יכולים סוף כל סוף לעלות מכל המבוכות והספקות,
ויכולים לזכות להכלל בו יתברך באמת.

ז.

ועל-כן באמת צריכין לזה למוד גדול, להתאבק
בעפר רגלי התמימים והכשרים בלבותם, ולהשתדל
כל ימיו להיות נכלל בבחינת הישיבה של הצדיק
האמת, שעוסק בלמוד האמת של קיום התורה, שזה
העקר — להכניס אמונה בעולם, ולהוציא את כל
אחד ממקומות מגנים שנפל לשם, כי יש בזה הלכות
רבות ועמקות, וכל זה מרמז בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב',
סימן ה'. שכתב שם: "וזה בחינת רבי עם תלמידים,
שנקרא ישיבה" עין שם היטב. ומי שרוצה לחוס על
חיו, צריך לילך על ידיו ועל רגליו לבקש ישיבה
אמתית כזאת שיוכל לזכות על ידה לאמונה שלמה
ולקיום התורה, לבל יאבד בתוך התהומות תחתיות,
שנפל לשם כאשר הוא יודע בנפשו, כי מימות
אבותינו לא פסקה ישיבה מהם, כמו שאמרו חכמינו,
זכרונם לברכה (יומא כ"ח:): "וזה בחינת (פראשית כ"ה):
"ויעקב איש תם יושב אהלים", שהיה יושב אהלים
בתוך הישיבות הקדושות של שם ועבר, ללמד שם

דַּרְכֵי הַתְּמִימוֹת בְּאֵמֶת, לְהִיּוֹת אִישׁ תָּם, וְעַל-כֵּן זָכָה
 לְבַחֲיַנֵּת תְּקוּן הַמְּשֻׁפָּט, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים צ"ט):
 מְשֻׁפָּט וְצַדִּיק בְּיַעֲקֹב, אֵתָּה עָשִׂיתָ, בְּחִינַת (שָׁם פ"א):
 "מְשֻׁפָּט לְאֶלְקֵי יַעֲקֹב" וְגַם עֲכָשׁוּ יֵשׁ יְשִׁיבוֹת קְדוּשׁוֹת
 שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, הַלּוֹמֵד עִם תְּלִמִּידָיו הַקְּדוּשִׁים אֵת
 הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּתְמִימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרִים, וַיִּמְאִיר
 בָּהֶם אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם מְדַבְּרִים
 עִמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתְמִימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרִים, כִּי זֶה תְּלוּי
 בְּזֶה כְּפִי שֶׁמְשַׁלֵּיךְ שְׁכָלוֹ לְגַמְרֵי וּמְצִיַת אֵת הַרְבִּי
 הָאֵמֶתִי, כְּמוֹ-כֵן מְאִיר בּוֹ הַרְבִּי הָאֵמֶתִי דַעְתּוֹ; וְעַקֵּר
 הָאֵרֶת דַּעְתּוֹ שֶׁל הַרְבִּי הִיא רַק אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר
 מִשָּׁם נִמְשָׁךְ עֲנִיָּן הַתְּפִלָּה — לְהַתְּפַלֵּל וּלְדַבֵּר עִמוֹ
 יִתְבָּרַךְ.

וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה לְחוּס עַל עֲצֻמוֹ, רְאוּי לוֹ
 לְבוֹא אֶל יְשִׁיבָה כְּזוֹ, הַנִּקְרָאת עַל שֵׁם הַרְבִּי וְהַצַּדִּיק
 הַזֶּה, וְשֵׁם יְזַכֶּה לְלַמֵּד לְמוֹדוֹ הַטּוֹב, עַד שֶׁגַם אֶצְלוֹ
 יֵאִירוּ הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת הָאֵמֶתִיִּים, אֲשֶׁרֵי לוֹ; אֲךָ
 עַל זֶה בְּעֲצֻמוֹ — הֵינּוּ שִׁימְצָא אֵת הַיְשִׁיבָה הָאֵמֶתִית,
 צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַבְּעַל
 דְּבַר עֲרֹבֵב אֵת הָעוֹלָם, וּמְכַסֶּה וּמְסַתִּיר אֵת הַיְשִׁיבָה
 הָאֵמֶתִית, בְּאִפְּן שֶׁיִּתְרַחֲקוּ מִשָּׁם יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשׁוֹ, כִּי

הַצַּדִּיק לֹמֵד בִּישִׁיבָתוֹ אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת, עַד שְׁמִי שְׁשׁוּמֵעַ לְמוֹדוֹ הַטּוֹב, יְכוּל לְהַמְשִׁיךְ גַּם עַל עֲצָמוֹ עֲרֵבוֹת נְעֻמוֹת אוֹר זֵיו שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, בְּגִלּוּי נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד.

וְעַל-כֵּן מִי שְׁרוּצָה לְחוּס עַל חַיּוֹ, צָרִיךְ לוֹ לִילֵךְ עַל יָדָיו וְעַל רַגְלָיו, לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ עַד שְׁיִמְצָא יְשִׁיבָה כְּזוֹ, שְׁיִכּוּלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ טוֹבָה נְצַחִית, וּכְעֵין שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ, זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה (סְנֵהֲדָרִין ל"ב): הֵלֶךְ אַחֵר חֲכָמִים לִישִׁיבָה, אַחֵר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְלֵד, אַחֵר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכָּאי לְבָרֵךְ חֵיל, אַחֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְפִקִּיעִין, אַחֵר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל לְיִבְנָה, אַחֵר רַבִּי עֲקִיבָא לְבְנֵי-בְרַק, אַחֵר רַבִּי מַתְיָא לְרוּמֵי, אַחֵר רַבִּי חֲנִינָא בֶּן תְּרַדְיוֹן לְסִיכְנֵי, אַחֵר רַבִּי יוֹסֵי לְצַפּוֹרֵי, אַחֵר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה לְנִצְיָבִין, אַחֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְגוּלָה, אַחֵר רַבִּי לְבֵית שְׁעָרִים, אַחֵר חֲכָמִים לְלִשְׁכַת הַגְּזִית, עֵין שָׁם. כִּי רַק זֶהוּ עֵקֶר הָעֵצָה — לִילֵךְ מִדְּרָךְ לְדְרָךְ וּמִמְקוֹם לְמְקוֹם, עַד שְׁיִמְצָא יְשִׁיבָה שְׁיֵאִירוּ בּוֹ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְיִלְמְדוּ אֶל לְמוֹד הַתְּמִימוֹת, שֶׁהוּא לְמוֹד עֵמֶק עֵמֶק, וְרַק זֶהוּ עֵקֶר הָעֵצָה, וּכְעֵין שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ, זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה (אָבוֹת פָּרָק ב'): "מְרַבָּה יְשִׁיבָה, מְרַבָּה חֲכָמָה" עֵין שָׁם, וְאֲמָרוֹ (נְדָה ע'): :

תָּמִים תְּהִיָּה

שסט

"מה יַעֲשֶׂה אָדָם וַיִּחַכֶּם? יִרְבֶּה בִּישִׁיבָה, וַיִּמְעַט בְּסַחֲוֹרָה", עֵינַי שָׁם. וַצְּרִיכִים לְכַבֵּד אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ בִּישִׁיבָה, וּכְעֵין שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה (פְּסָחִים קי"ט.): עַל פִּי (יִשְׁעֵיהוּ כ"ג): "כִּי לַיּוֹשְׁבִים לְפָנָי ה'". אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה הַמְּכִיר מְקוֹם חֲבֵרוֹ בִּישִׁיבָה, אִפְּאֵ דְאֲמַרִּי, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶה הַמְּקַבֵּל פְּנֵי חֲבֵרוֹ בִּישִׁיבָה, עֵינַי שָׁם, וְאִם מְכַבְּדִים אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ בִּישִׁיבָה, זֶה סִימָן שֶׁמְקַבְּלִין הֵיטֵב מִהַרְבֵּי וְהַצְּדִיק שֶׁהוּא רֹאשׁ הַיִּשִּׁיבָה, הַלּוֹמֵד אֲמוּנָה עִם תְּלַמִּידָיו, וְאִם, חָס וְשָׁלוֹם, מְזַלְזָלִים אֶחָד בְּחֲבֵרוֹ, זֶהוּ סִימָן שֶׁאֵין לָהֶם שׁוֹם שְׂיִכוּת אֶל זֶה הַרַבִּי וְרֹאשׁ הַיִּשִּׁיבָה, כִּי הֵם רַק בְּחִינַת עַרְב־רֵב, שְׁנַתְּעָרְבוּ וְנִדְחָקוּ בֵּין תְּלַמִּידֵי הַיִּשִּׁיבָה, וַצְּרִיכִים לְהִזָּהֵר וּלְהִשָּׁמֵר מֵהֶם מְאֹד מְאֹד, כִּי הֵם נֹגַע צָרַעַת, רַחֲמָנָא לְצַלָן.

וַצְּרִיף שְׁתַּדַּע, מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ יִשִּׁיבָה כְּזוֹ, שֶׁיִּכּוֹל לַעֲשׂוֹת טוֹבָה לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל, שֶׁזֶהוּ הַיִּשִּׁיבָה שֶׁל הַצְּדִיק וְהַרַבִּי הָאֲמִתִּי, וְאִם־כֵּן לָמָּה לֹא בָּאִים וּמִתְכַּנְּסִין כָּל יִשְׂרָאֵל? אַךְ כָּבַר אֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה (מְדַרְשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת נֹחַ, פֶּרֶק ל"ח, סִימָן ט'): כָּל מְקוֹם שֶׁאֲתָה מוֹצֵא יִשִּׁיבָה הַשְּׁטָן קוֹפֵץ וְכוּ'; כָּל מְקוֹם שֶׁאֲתָה מוֹצֵא נַחֲת־רוּחַ, הַשְּׁטָן קוֹפֵץ וְכוּ', עֵינַי

שֵׁם, שְׁזָהוּ כָּלֵל הַמְחַלְקֵת וְהַמְרִיבֹת שֵׁשׁ עַל הַיְשִׁיבָה
הָאֲמֵתִית, וּמָה גַם שְׁאֲפֵלוּ בְּתוֹךְ הַיְשִׁיבָה מְעַמִּיד
הַשְּׁטָן שְׁלוּחִים, שְׂיִבְלָבְלוּ אֶת הַיְשִׁיבָה בְּכַמָּה מִיְנֵי
נְכַלִּי-עֲרַמְמִיּוֹת, כִּי בָּזָה שְׁשׁוֹפְכִים בּוֹז עַל בְּנֵי
הַיְשִׁיבָה הָאֲמֵתִיִּים וְעַל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים
שְׁמֵתְחַדָּשִׁים, בָּזָה חוֹלְקִים עַל הַרְבֵּי, שֶׁהוּא רֹאשׁ
הַיְשִׁיבָה, וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבִרְכָה (בְּרֻכּוֹת
כ"ז:): "הַחֹלֵק עַל יְשִׁיבְתוֹ שֶׁל רַבּוֹ גֹרֵם לְשְׂכִינָה
שֶׁתִּסְתַּלֵּק מִיִּשְׂרָאֵל", כִּי עַל-יְדֵי הַסְּפָרִים וְהַתּוֹרָה שֶׁל
הַצַּדִּיק, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁרָּה שְׂכִינְתוֹ עַל יִשְׂרָאֵל,
כִּי עָקַר לְמוֹד הַצַּדִּיק בְּסִפְרָיו הַקְּדוּשִׁים, הוּא רַק
אֲמוֹנָה וְגִלּוּי אֱלֻקוֹת בְּמַדְרָגָה נוֹרָאָה וְנִשְׁגָּבָה מְאֹד
מְאֹד, וּמִי שֶׁחֹלֵק עַל זֶה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, גֹּרֵם
שֶׁתִּסְתַּלֵּק שְׂכִינָה מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַנְשׁוֹ גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד.

ח.

וְזֶה פְּרוּשׁ (תְּהִלִּים ק"א): "חֶסֶד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה לָךְ
ה' אֲזַמְרָה. "דְּהֵינּוּ — לְהֵאֲמִין שְׁצַדִּיק ה' בְּכָל דְּרָכָיו,
בֵּין כְּשֶׁמִּתְנַהֵּג עִמּוֹ בְּחֶסֶד, בֵּין כְּשֶׁמִּשְׁפָּט וְדִין, חֶסֶד
וְשָׁלוֹם, וְאֵף שֶׁהִרְשָׁעִים מְצַלִּיחִים לְעֵת עֲתָה, אֵף-עַל-
פִּי-כֵן צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק וְלִשְׁרֹם וְלִזְמַר וְלְהוֹדוֹת לְהֵשֵׁם

תָּמִים תְּהִיָּה

שְׁעָא

יִתְבָּרַךְ עַל הַכֹּל, וְזֶה זֹכֵיךְ עַל-יָדֶי (תְּהִלִּים ק"א):
"אֲשַׁפִּילָה בְּדַרְךָ תָּמִים, מִתִּי תָּבוֹא אֵלַי", דְּהִינּוּ —
תְּמִימוֹת הַנּוֹזֵכֵר לְעִיל. וְזֶהוּ (שָׁם, שָׁם): "אֲתַהַלֵּךְ בְּתָם-
לְבָבִי בְּקָרֵב בֵּיתִי", שְׁבֻקָרֵב בֵּיתִי לְבִין עֲצָמֵי אֲיֹשֵׁב
עֲצָמֵי הַיֵּטֵב, וְאַלְךָ בְּתָם-לְבָבִי, לְהַסְתַּפֵּל בְּאַמַּת לְמִי
לְקָרֵב אֶת עֲצָמֵי, אִם לְמוֹשָׁב לְצִים, חֵס וְשָׁלוֹם, אִם
לְחַכְמוֹת שֶׁל הַבָּל וְכוּ', וְזֶהוּ (שָׁם י'): "לֹא אֲשִׁית לְנַגֵּד
עֵינֵי דְבַר בְּלִיעַל" (שָׁם ק"א): "עֲשֵׂה סֻטִים שְׁנֹאתִי"
(שָׁם): "גְּבִהַ עֵינַיִם וּרְחַב לְבָב אֲתוּ לֹא אוֹכֵל", כִּי
צָרִיכִין לְבַטֵּל הַגָּאוֹת, שְׁמֶשֶׁם בְּחִינַת עֲשֵׂה סֻטִים
שְׁנֹאתִי" בְּחִינַת תְּאוֹת נְאוּף (עֵינִי לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב',
סִימָן ה'). וְזֶהוּ (שָׁם): "עֵינֵי בְּנֵאֲמָנֵי אֶרֶץ לְשַׁבַּת עֲמָדֵי"
(שָׁם): "הוֹלֵךְ בְּדַרְךָ תָּמִים, הוּא יִשְׁרָתֵנִי וְכַנּוֹזֵכֵר לְעִיל,
וְזֶהוּ (שָׁם ק"א): "לֹא יֵשֵׁב בְּקָרֵב בֵּיתִי עוֹשֵׂה רְמִיָּה"
בְּחִינַת טַפַּת עֲשׂוֹ וַיִּשְׁמַעֲאֵל שְׁצָרִיכִין לְגַרְשָׁם מֵהַיִּשִּׁיבָה
הַקְּדוּשָׁה. הִינּוּ כִי צָרִיף לְשֹׁמֵר אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי
גַם בְּתוֹךְ הַיִּשִּׁיבָה הַקְּדוּשָׁה מְסֻתוֹכְבִים לְצִים, שֶׁהֵם
הַרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים הַמְרַבִּים בְּמַחֲלָקָת, אֲשֶׁר הֵם בָּאִים
מֵעֲשׂוֹ וּמִיִּשְׁמַעֲאֵל הַמְכַנִּיִּים סְפָקוֹת וְקִרְרוֹת בְּתוֹךְ
אֲנָשֵׁי הַיִּשִּׁיבָה הַקְּדוּשָׁה. כִּי בְּאַמַּת הַצַּדִּיק הַאֲמַת
שֶׁהוּא הַרְבֵּי, מַעֲלָתוֹ גְּבוּהָה עַד מְאֹד מְאֹד, וְכֹל לְמוֹדוֹ

הטוב הוא תמימות עמקה עד מאד, ומי שרק יכלל באמת בהישיבה הקדושה, ויאחז את עצמו בין אנשי אמת אלו, אשר הולכים בתמימות ובפשיטות, יזכה גם-כן לצאת על-ידם מהחשך והרע שלו, וגם לו יתחיל להאיר אורו יתברך בתמימות ובפשיטות. מה שאין כן כשיסתובב בין הלצים המערבים בהישיבה הקדושה, בשביל הבחירה והנסיון, בנקל לו לפל יותר בעמקא דתהומא רבא על ידיהם. ועל-כן מאחר שזכית כבר להפגס בתוך הישיבה הקדושה של הרבי האמת, מה לך להסתובב בין הלצים והקלים וכו', יותר טוב שתתחבר עם התמימים האמתיים המצייתים את הרבי האמת.

ט.

וזה פרוש (תהלים קמ"ה): "אשרי יושבי ביתך" שזה נאמר על בחינת יושבי הישיבות הקדושות של הרבי האמת, "עוד יהללוך סלה", כי הם יזכו בודאי לתהלה והלל תמיד, כי שם עוסקים בתקון האמונה, שעל-ידי-זה כל תקון התפלה, כמובא (בלקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ה'): עיין שם. וזהו (תהלים פ"ח): "אשרי אדם עז לו בך מסלות בלבכם", כי כל זה מקבלין מלמוד הישיבה הקדושה, להיות עז וחזק בהשם יתברך תמיד יהיה איך שיהיה, כי הם בקיאים בהלכה

מָאד, בְּחִינַת בְּקִי בְּעֵייל בְּקִי בְּנַפִּיק וְכוּ', וְזֶהוּ "מְסֻלוֹת בְּלִבְכֶם", בְּחִינַת (יִשְׁעִיהוּ מ'): "קוֹל קוֹרָא בְּמִדְבָּר, פְּנוּ דְרוֹךְ ה' ", לִישׁר בְּעַרְבָה וּבְחֻשׁוֹ מְסֻלָּה, מְסֻלוֹת בְּלִבְכֶם לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְכַל מְקוֹם שֶׁהוּא, אֲפִלוּ מִמִּדְבָּר וּמִתְהוֹמוֹת הָאָרֶץ וְכוּ', וְזֶהוּ (תְּהִלִּים פ"ד): "עוֹבְרֵי בְּעַמֶּק הַבְּכָא" — שְׁנִבְכוּ עַל-יַדֵּי תְּאוּתִיהֶן מָאד וְנִפְלוּ לְעַמְקֵי תְּהוֹמוֹת תְּחֻתִּיּוֹת, גַּם מִשֵּׁם יִצְעָקוּ מִמַּעַמְקִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַד אֲשֶׁר "מַעֲיֵן יִשִּׁיתוּהוּ" שְׁיִחַתְרוּ גַם מִשֵּׁם הַמַּיִם הַעַמְקִים עֲצָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת מַעֲיֵן הַיְשׁוּעָה, לְגַדֵּל הָאֱמוּנָה עַל-יַדֵּי-זֶה, וְזֶהוּ (שֵׁם, שָׁם): "גַּם בְּרָכוֹת יַעֲטָה מוֹרָה, "בְּרָכוֹת" בְּחִינַת "אֱמוּנָה" בְּחִינַת (מִשְׁלֵי כ"ח): "אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת", "יַעֲטָה" בְּחִינַת לְבוּשִׁים קְדוּשִׁים שְׁנַעֲשִׂים עַל-יַדֵּי-זֶה, עַל-יַדֵּי הַתְּחֻזָּקוֹת הָאֱמוּנָה, בְּחִינַת (תְּהִלִּים צ"ג): "לְבַשׁ ה' עֵז הַתְּאָזֵר" (כַּמּוּבָא שֵׁם בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ה') "מוֹרָה" בְּחִינַת מוֹרָה הַדְּרוֹךְ, שֶׁהוּא הַרְבֵּי שֶׁל הַיְשִׁיבָה הַקְּדוּשָׁה, וְזֶהוּ (תְּהִלִּים פ"ד): "יִלְכוּ מִחִיל אֶל חִיל", כִּי מִי שֶׁמְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּלִמּוּדוֹ הַטּוֹב שֶׁל הַרְבֵּי הָאֱמֵתִי שֶׁהוּא רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה, אֲזִי זוֹכֵה לִילֵךְ מִחִיל אֶל חִיל, וּמְצַלִּיחַ מָאד בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, כִּי הַרְבֵּי מְאִיר בְּמִקְרָבּוֹ הָאֱמֵתִיִּים אֶת

אמתת מציאותו יתברך, עד שכל מי שנכלל בישיבה הקדושה הזו שהיא ישיבת הצדיק, על-ידי-זה נכנסים גם בו תשוקה פסופין ורצונות חזקים אליו יתברך, ומאיר גם על עצמו הארת אמתת זיו נעם שכונת עזו יתברך בהארה עצומה עד מאד עין לא ראתה וכו'.

י.

ועין בנדרים דף ל"ב. מגדל מעלת התמימות. וזה לשון הגמרא שם: אמר רבי יצחק, כל המתמים את עצמו, הקדוש ברוך הוא מתמם עמו, שנאמר (תהלים י"ח): "עם חסיד תתחסד עם גבר תמים תתמם, רבי אושעיא אומר, כל המתמים את עצמו, שעה עומדת לו, שנאמר (בראשית י"ז): "התהלך לפני והיה תמים" וכתוב (שם, שם): "והיית לאב המון גוים", ועין שם מה שכתוב בסמוך מגדל פגם וקלקול של ההפך, כמו שכתוב שם: אמר רבי לוי, כל המנחש לו נחש וכו', כל אדם שאינו מנחש, מכניסין אותו למחיצה, שאפלו מלאכי השרת אינם יכולים לכנוס לה. שנאמר (במדבר כ"ג): "כי לא נחש וכו', כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל". וזהו "כל המתמים עצמו, שעה עומדת לו" שנאמר והיית וכו', כי על-ידי התמימות הנזכרת

תָּמִים תְּהִיָּה

שְׁעָה

לְעֵיל זֹכִין לְתַקוּן הַמְּשֻׁפָּט, שְׂאֵז דִּיקָא יְכוּלִין לְקָרֵב רְחוּקִים, כִּי זֹכִין לְגַרֵשׁ טַפַּת עֲשׂוּ וַיִּשְׁמַעְעָל, שְׁזָה הִיָּה עֲבוּדַת אֲבָרָהֶם וְכָל הָאֲבוֹת. וְאֵז דִּיקָא יְכוּלִין לְקָרֵב הָרְחוּקִים הָרְאוּיִים, וְלְהַעֲלוֹתָם לְבַחֲנֵינָת חוֹתָם דְּקַדְשָׁה, וְעַל-כֵּן לְמַדּוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה, עֲנִין זֶה מִפְּסוּק "וְהָיְתָ לְאָב הַמּוֹן גּוֹיִם" דִּהֵינּוּ שְׂיִתְרַבּוּ גֵרִים עַל יָדוֹ, כִּי דִיקָא עַל-יַדֵי תְּמִימוֹת שְׁהוּא בְּחֵינַת תַּקוּן הַמְּשֻׁפָּט זֹכָה לָזֶה, וְכִנְזָכֵר לְעֵיל, וְהָבֵן הֵיטֵב, וְזֶהוּ "שְׁעָה עוֹמֶדֶת לוֹ".

כִּי בְּאֵמַת (אָבוֹת ד'): "אֵין לָךְ אָדָם שְׂאֵין לוֹ שְׁעָה", אַךְ הִרְבֵּה מְאֹבְדִים שְׁעָה שְׁלָהֶם, שְׁהֵיוּ יְכוּלִים לְהַצְלִיחַ בָּהּ בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, עַל-יַדֵי חֲכָמָתָם שֶׁל הַבָּל, עַל-יַדֵי שְׂדוּחֻקִים אֶת הַשְׁעָה. כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבִרְכָה (בְּרָכוֹת סד.): "כָּל הַדּוּחֻק אֶת הַשְׁעָה, שְׁעָה דּוּחֻקַת לוֹ". כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְקַיֵּם (תְּהִלִּים י"ח): "עִם חֲסִיד תִּתְחַסֵּד עִם גִּבּוֹר תְּמִים תִּתְמָם וְכוּ'. וְעִם עַקֵּשׁ תִּתְפַּתֵּל", וַיִּמְאַחַר שְׁהוּא עַקֵּשׁ, וְרוּצָה לְהַתְעַקֵּשׁ שְׂיִמְלֵא לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תִּכְרֵף חֲפָצוֹ, וְכִשְׂאֵין לוֹ מַה שְׂחַפֵּץ, הוּא אוֹמֵר שְׂאֵי אֶפְשָׁר בְּזֶה הָאֶפֶן לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, נִמְצָא שְׁהוּא עַקֵּשׁ וּמְהַרְהֵר אַחַר מַדּוּתָיו יִתְבָּרַךְ, כְּאֵלוֹ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּא בְּטְרוּיָנְיָא

עמו, שלא במשפט ישר, ואזי גם השם יתברך מתפתל עמו, והשעה דוחקתו; אבל ההולך בתמימות באמת, כי בודאי צדיק וישר ה', ומה שסובל יסורין ודחקות הפרנסה, חס ושלום, וכיוצא, הכל לטובה, כי עדין לא הגיעה שעה טובה שלו, ומקיים (איכה ג'): "טוב ויחיל ודומם לתשועת ה'" כי לפעמים אין השם יתברך נותן לו צרכי ישועתו תכף, עד שירבה בתפלה על זה, כי השם יתברך מתאנה לתפלתן של ישראל, וגם בתפלה אסור לדחק את השעה, על-כן צריך לילך בתמימות ולהאמין בישר משפטיו, ולהרבות בתפלה תמיד על כל דבר, ואז בודאי השעה עומדת לו, כי בודאי תגיע השעה של ישועתו, כי אין לך אדם שאין לו שעה, כי עקר הישועה על-ידי בחינת תקון המשפט, שזוכין על-ידי תמימות דיקא וכנזכר לעיל.

ועין בפרוש רש"י מה שפרש על המאמר הנזכר לעיל "כל המנחש, לו נחש", שנאמר (במדבר כ"ג): "כי לא נחש ביצקב" והא בלמ"ד אל"ף כתיב, אלא משום מדה כנגד מדה, ופרש רש"י לו נחש מאן דקפיד קפדין בהדי' מדה כנגד מדה, דבמדה שאדם מודד מודדין לי' ולא נפיק מקרא" עד כאן לשונו,

תָּמִים תְּהִיָּה

שעז

וּפְרוּשׁוֹ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה דְּחוּק מְאֹד, כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי
אֲחֵר־כֶּף שְׁגָם הַמְהַרְשָׁ"א הַרְגִישׁ בְּזֶה, וְכָתַב שְׂאִין
נִרְאָה בְּעֵינָיו לְפָרֵשׁ שְׁחֹזֵר בּוֹ מִקְרָא דְּמִיִּיתִי כִּי לֹא
נַחֵשׁ וְגו', אֲךָ הַפְּרוּשׁ הוּא בְּסַגְנוֹן זֶה, אֲלָא מְשׁוּם
מְדָה כְּנֶגֶד מְדָה, הֵינּוּ שְׂבוּדָאֵי בְּקָרָא כְּתִיב: כִּי לֹא
נַחֵשׁ בִּיעֶקֶב, בְּאֶלֶף כְּמוֹ שֶׁהוּא בְּאַמֶּת, שְׂאִין נַחוּשִׁים
וְקִסְמִים שׁוֹלְטִין בִּיעֶקֶב, כִּי הֵם תְּמִימִים עִם הַשֵּׁם,
וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִתְמָם עַמָּם וְכִנּוּזְכָר לְעִיל. אֲךָ מִי שֶׁהוּא
עֶקֶשׁ וּמִתְנַהֵג בְּנַחוּשִׁים, אֲזִי מִתְפָּרֵשׁ אֵלָיו הַמִּקְרָא
כְּאֵלוֹ הָיָה נִכְתָּב בְּוַא"ו לֹו נַחֵשׁ, כִּי עִם עֶקֶשׁ תִּתְפַּתֵּל.
וְכִמוֹ שֶׁפָּרֵשׁ רַש"י בְּעֶצְמוֹ — בְּמְדָה שֶׁאָדָם מוֹדֵד,
מוֹדֵדִין לוֹ, כִּי דְבָרֵי תוֹרָה מִתְפָּרֵשִׁין לְכָל אֶחָד לְפִי
דְּרָכּוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרוֹנָם לְבִרְכָה (יּוֹמָא
ע"ב:): "זָכָה נַעֲשִׂית לּוֹ סָם חַיִּים, לֹא זָכָה" וְכו', וְכִמוֹ
שֶׁכְּתוּב (הוֹשֵׁעַ י"ד): "כִּי יִשְׂרָיִם דְּרָכֵי ה', וְצַדִּיקִים
יִלְכוּ בָם, וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָם", וְהוּא כְּעֵין שְׂמַצִּינוּ,
שֶׁלְּפַעֲמִים כְּתִיב "לֹא" בְּאֶלֶף וְקָרִינִין "לוֹ" בְּוַא"ו,
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (וַיִּקְרָא כ"ה): "אֲשֶׁר לֹא חוֹמָה" וְקָרִינִין
בְּוַא"ו וְכו'. הֵינּוּ מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּנַחוּשִׁים, מִתְפָּרֵשׁ אֲצֵלוֹ
הַמִּקְרָא "לוֹ נַחֵשׁ" כְּאֵלוֹ כְּתִיב בְּוַא"ו. וְעֵין
בְּמַהֲרָשׁ"א שֶׁפָּרֵשׁ מֵעֵין זֶה, וְכֵן מְבַאֵר (בְּסוּטָה כז:):

"שִׁתַּבַּת 'לא' אֶפְלוּ כְּשִׁפְתוֹכָה בְּאֶלֶף, יְכוּלִין לְפָרֶשֶׁה כְּאֵלוּ כְּתִיב בְּוַא"ו". וְכֵן לְהִפְךָ, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (שם): עַל פְּסוּק (אִיּוֹב י"ג): "הֵן יִקְטְלֵנִי לוֹ אֲיַחֵל" וְכוּ'. וְנִיחֹזִי הָאִי לֹא הֵיכָא כְּתִיב אִי בְּלִמְ"ד אֶל"ף וְכוּ', וּמְסִיק שֵׁם: "אֵלָא מִשְׁמַע הָכִי וּמִשְׁמַע הָכִי", עֵינֵי שֵׁם. וּבְפֶרוֹשׁ רִש"י נִמְצָא מְבֹאָר שֵׁם, שְׂאִין הַדְּבָר הַכְּרֻעַ, עֵינֵי שֵׁם, וְעַל-כֵּן מִתְפָּרֵשׁ הֵיטֵב הַמְּאָמֵר הַנּוֹזֵכַר לְעֵיל, אֵלָא מִשּׁוּם מִדָּה כְּנֻגַד מִדָּה — שִׁפְשֵׁהוּלָךְ אַחַר נַחוּשִׁים וְתַחֲבוּלוֹת מִתְפָּרֵשׁ אֶצְלוֹ כִּי 'לו' נַחַשׁ, כְּאֵלוּ כְּתִיב בְּוַא"ו, וְכַנּוֹזֵכַר לְעֵיל.

וְזֶהוּ (דְּבָרִים ל"ב): "הַצּוֹר תָּמִים פָּעֵלוּ", בְּחִינַת תְּמִימוֹת. וְזֶהוּ (שֵׁם): "כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט", כִּי תִקּוֹן הַמִּשְׁפָּט — עַל-יְדֵי בְּחִינַת תְּמִימוֹת, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְנַהֵג כְּבִיכּוֹל כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם מִתְנַהֵג, כְּמוֹ שִׁפְתוֹב (תְּהִלִּים י"ח): "עִם גִּבּוֹר תָּמִים תִּתְמָם", שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עֶקֶר תִּקּוֹן הַמִּשְׁפָּט כְּנֻזֵכַר לְעֵיל. וְזֶהוּ "אֵל אֱמוּנָה וְאִין עוֹל" וְכוּ', וְלִהֲפָךְ, מִי שְׂאִינוֹ מִתְנַהֵג בְּתְמִימוֹת, עָלָיו נֶאֱמַר מֵה שִׁפְתוֹב שֵׁם תִּכְף אַחַר מְקַרָא זֶה — "שִׁחַת לוֹ לֹא", שִׁשְׁחַת וְקִלְקַל וְהִפְךָ מֵלֹא בְּאֶל"ף לְלוֹ בְּוַא"ו, כִּי מֵה שֶׁנֶּאֱמַר בְּכָלֵל יִשְׂרָאֵל "כִּי לֹא נַחַשׁ בִּיעֶקֶב" הִפְךָ עַל עֶצְמוֹ הַגִּלְגַּל, שְׁעָלָיו נֶאֱמַר כִּי 'לו'

תָּמִים תְּהִיָּה

שַׁעֲט

נַחֲשׁ, לְזֶהוּ בְּחִינַת מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, וְכַנְזֹכֵר לְעֵיל,
וְזֶהוּ "בְּנֵי מוֹמָם", וּפְרָשׁ רַש"י: "בְּנֵי הָיוּ, וְהִשְׁחָתָה
שֶׁהִשְׁחִיתוּ הוּא מוֹמָם", הֵינּוּ כִּי זֶה שֶׁהוֹלֵךְ בְּתַמִּימוֹת
הוּא עֹקֵר הַבֵּן חָבִיב לַהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ. וְזֶה שְׁצוּעַק עַל
הַהוֹפְכִים אֲרָחוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵינָם מְאֲמִינִים כְּרְאוּי
בְּשִׁלְמוֹת בְּצַדִּיקַת הַמִּשְׁפָּט שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהוֹלְכִים
אֲחֵר נְחוּשִׁים וְסִבְרוֹת רַבּוֹת — בְּנֵי הָיוּ, כִּי אִם הָיוּ
הוֹלְכִים בְּתַמִּימוֹת הָיוּ נִקְרָאִים בָּנִים לְמָקוֹם, וְהִשְׁחָתָה
שֶׁהִשְׁחִיתוּ — הֵלֵא נַחֲשׁ עַד שֶׁנִּתְהַפֵּךְ לְלוֹ נַחֲשׁ —
הוּא מוֹמָם, כִּי הַפֶּךְ תַּמִּימוֹת הוּא בְּעַל מוֹם, כִּי
תַּמִּימוֹת לְשׁוֹן שְׁלֵמוֹת, וְהַמוֹם הוּא חֲסָרוֹן. וְזֶהוּ "דוֹר
עֲקָשׁ וּפְתִלְתַּל" בְּחִינַת "עִם עֲקָשׁ תִּתְפַּתֵּל", הַפֶּךְ "עִם
גִּבֹר תָּמִים תִּתְפַּם", שְׂאֵז נִקְרָא בֵּן וְתָמִים בְּשִׁלְמוֹת —
כְּלֵי מוֹם, וְכַנְזֹכֵר לְעֵיל.

יא.

וְהִנֵּה יְסוֹד גְּדוֹל הוּא בְּמִדַּת הַתַּמִּימוֹת, שְׁלֵא
לְהִסְתַּכֵּל עַל אֲחֵר כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ, זְכָרוֹנוּ
לְבִרְכָה, סְפוּר נוֹרָא וְנִפְלָא עַד מְאֹד בְּסִפּוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת
מִהַחֲכָם וְהַתָּם, עֵינַן שָׂם, מַעֲשֵׂה תְּשִׁיעֵי מִתְחַלְתּוֹ וְעַד

סופו, ותראה נפלאות; והעקר דרכו היה, שלא הסתכל
 על אחר כלל, רק עבד את השם יתברך כפי דרכו
 שהאיר לו בתמימות ובפשיטות גמור. אשר ענין זה
 הוא יסוד גדול למי שרוצה שלא יאבד את עולמו, חס
 ושלום — שלא יסתכל על אחר כלל, וזה (ויקרא י"ג):
 "וספרתם לכם", לכם — לעצמכם דיקא, שכל אחד
 צריך לספר ספירת העמר, שהוא בחינת התחזקות
 לעצמו כפי מה שהוא, ולא יפל בדעתו מחמת שנדמה
 לו, שחבריו בני גילו טובים ממנו הרבה, כי אף-על-פי
 שהיא מדה טובה להיות ענו, ולהחזיק כל אדם טוב
 ממנו, אבל אם יפל בדעתו על-ידי-זה, חס ושלום, אין
 זה ענוה, אדרבא זוהי גדלות גדולה, שאין נאה לו
 שיעבד איזו עבודה להשם יתברך, ועדין הוא רחוק
 כל-כך, וחבריו כבר זכו למה שזכו. כי אסור להרהר
 אחרי המקום, ומי יודע מאיזה מקום הוא, ובאיזה
 מקומות נמשך על-ידי מעשיו, כי אין אדם דומה
 לחברו כלל. על-כן כל אדם שרוצה לצאת מטמאתו
 וזהמתו, שזה בחינת ספירת העמר — כדי שיטהרו
 וכו', צריך לספר הימים לעצמו דיקא ואל יפיל אותו
 חברו כלל, חס ושלום. וזהו "וספרתם לכם" לעצמכם
 דיקא, והבן היטב, וכעין שכתב רבנו, זכרוננו לברכה

(בַּהֲתַחֲלַת לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן חֶלֶק ב'): עַל פְּסוּק (יְחֻזְקָא ל"ג):
 אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם, שֶׁעָקַר הִתְקַרְבוֹת אַבְרָהָם אֲבִינוּ,
 עָלָיו הַשְּׁלוֹם, לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ הָיָה עַל-יְדֵי שֶׁחָשַׁב תָּמִיד
 שֶׁהוּא רַק אֶחָד בְּעוֹלָם, וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ,
 מֵעַכָּב וּמִבְּלָבֵל וְכו'.

וּבְאֵמַת כְּמוֹ שֵׁשׁ כְּמָה מֵיָנִי מְנִיעוֹת מֵהַמוֹנְעִים
 הִרְשָׁעִים אוֹ מֵהַמְתַּנְגְּדִים, הָרוֹצִים לְמַנֵּעַ מֵהָאֵמַת
 בְּכַמָּה הִסְתוֹת וּפְתוּיִים וְדִבְרֵי לִיְצָנוֹת וְחֻלְקֵי לְקוֹת וְכו',
 כֵּן יֵשׁ גַּם כְּמָה מֵיָנִי מְנִיעוֹת וְחֻלִּישׁוֹת הַדַּעַת, אֲפֹלוּ
 מִחֲבָרָיו וְאוֹהָבָיו בְּאֵמַת; וְכֹל זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְבָאֵר
 בְּכֹתֵב, רַק כָּל אֶחָד יִבִּין בְּעֲצָמוֹ כְּפִי עֲנִינוּ, וְכִנְגַד כָּל
 מֵיָנִי מְנִיעוֹת וְחֻלִּישׁוֹת-הַדַּעַת שֶׁבְּעוֹלָם צְרִיכִין לִילֹךְ
 בְּדֶרֶךְ הַנּוֹזֵכַר לְעִיל, בְּבַחֲיִנַת "אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם"
 לְחָשֵׁב כְּאִלוֹ הוּא יְחִידִי בְּעוֹלָם, כְּנֹזֵכַר לְעִיל. וְזֶהוּ
 בַּחֲיִנַת "וּסְפָרְתֶם לָכֶם" לָכֶם — לְעֲצֹמְכֶם, כְּנֹזֵכַר
 לְעִיל, וְכְמוֹ שֶׁמוּבָא בְּהַמְעָשָׂה שֶׁל הַחֲכָם וְהַתָּם:
 מִבָּאֵר שֵׁם — שֶׁהַתָּם הָיָה רֹצֵעַן וְכו', וְלֹא הָיָה יְכוֹל
 לְעֲשׂוֹת הַמְּלָאכָה כְּרָאוּי, וּמִנְעָל שְׁלוֹ הָיָה בְּשִׁלְשָׁה
 קְצוּוֹת וְכו', וְהוּא הָיָה מִתְפָּאֵר בּוֹ מְאֹד, כְּמָה נֶאֱדָה
 וְיָפָה הַמְּנַעֵל הַזֶּה וְכו', וְהִיְתָה שׁוֹאֵלֶת לוֹ אִשְׁתּוֹ: אִם-
 כֵּן מִפְּנֵי מָה כָּל בְּעָלֵי הַמְּלָאכּוֹת נוֹטְלִים שְׁלִשָּׁה

זְהוּבִים בְּעַד זוּג מְנַעְלִים, וְאַתָּה אֵינְךָ לּוֹקֵחַ כִּי אִם
 זְהוּב וְחֻצִי? הַשִּׁיב לָּהּ: מַה לִּי בְּזוֹה, זֶה מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ,
 וְזֶה מַעֲשֵׂה שְׁלִי, (דָּאָס אִיז יַעֲנִימָס מַעֲשֵׂה אוֹן דָּאָס
 אִיז מִיִּין מַעֲשֵׂה) וְעוֹד לָמָּה לָנוּ לְדַבֵּר מְאַחֲרִים, הֲלֹא
 נִתְחִיל לַחֲשׁוֹב כַּמָּה וְכַמָּה אָנִי מְרוּיַח בְּהַמְנַעֵל הַזֶּה
 מִיַּד לְיָד; הָעוֹר הוּא בְּכַךְ וְכוּ' (עֵינֵן שָׁם, כָּל זֶה הֵיטֵב
 בְּפָנִים). וְהֵבֵן כִּי בַּמַּעֲשֵׂה הַזֶּה מְבִינִים רַב הָעוֹלָם כַּמָּה
 דְּבָרִים הַנוֹגְעִים לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁצָרִיכִין
 לְהִתְנַהֵג בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוֹת, וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תְּמִיד,
 אֲפֹלוּ בְּעֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת גְּדוֹלִים, וְגַם עִבּוּדָתוֹ וְתַפְלָתוֹ
 אֵינָם בְּשִׂלְמוֹת כָּלֵל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה
 בְּחֻלְקוֹ תְּמִיד, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל הָעוֹלָם כָּלֵל, שֵׁישׁ לָהֶם
 פְּרִנְסָה כְּנִגְדוֹ בְּכַפְלֵי-כַפְלֵים, וַיֵּשׁ לָהֶם אֲכִילָה, שְׂתִיָּה
 וּמְלַבּוּשִׁים נְאִים וְכוּ', וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן מְלֵאִים דְּאָגוֹת
 תְּמִיד בְּרַבּוּי חֲסְרוֹנוֹת, וְגַם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם — בְּתוֹרָה
 וּבִתְפִלָּה הֵם גְּדוֹלִים מִמֶּנּוּ אֲלֵפֵי פְעָמִים, וְאֶף-עַל-פִּי-
 כֵן אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ מִזֶּה כָּלֵל, רַק יִהְיֶה שְׂמֵחַ בְּחֻלְקוֹ
 תְּמִיד, כַּמְבָּאָר שָׁם — שֶׁהֲלָחֵם שְׁלוֹ הָיָה אֲצִלוֹ כָּל
 הַמְּאֲכָלִים שֶׁבְּעוֹלָם וְכוּ', וּמְנַעֵל שְׁלוֹ שֶׁגָּמַר בְּכַמָּה
 יָמִים בִּיגִיעָה גְּדוֹלָה, וְהָיָה מְלֵא חֲסְרוֹנוֹת, וְהָרוּיַח בּוֹ
 הֲרַבָּה פְּחוֹת מְאַחֲרִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה יָקָר בְּעֵינָיו

מָאֵד, וְהִתְפָּאֵר בּוֹ הַרְבֵּה, וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל אַחֲרִים
 כָּלֵל, וְאָמַר: מַה לִּי בַּזֶּה, זֶה מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ, וְזֶה מַעֲשֵׂה
 שְׁלִי, וְכִנְזָכַר לְעֵיל. וְרַבְּנּוּ, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, רָמַז בְּעֲצָמוֹ
 אַחַר שֶׁסָּפַר מַעֲשֵׂה זֶה, שֶׁכּוֹנְנָתוֹ לְעֲנִין תְּפִלָּה וְעִבּוּדַת
 הַשֵּׁם, כְּמוֹ שֶׁמוּבָא שָׁם בְּסוּף, שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ, זְכוּרֵנוּ
 לְבִרְכָה: "וְאִם הִתְפַּלֵּה אֵינָה פְּרָאוֹי הִיא מְנַעֵל
 בְּשִׁלְשָׁה קְצוּוֹת" וְהֵבִין, עַיִן שָׁם. הֵינּוּ פְּנִיזָכַר לְעֵיל,
 שֶׁצָּרִיכִין לְהִתְנַהֵג בְּתַמִּימוֹת גְּדוּלָה כְּדַרְכֵי הַתָּם הַנִּזְכָּר
 לְעֵיל, וְצָרִיכִין לְדַקְדֵּק בְּכָל הַמַּעֲשֵׂה, לְקַחַת עֲצָמוֹ
 מוֹסֵר וְעִצּוֹת מְדַבְּרֵי הַתָּם הַנִּזְכָּרִים לְעֵיל, וְלִילֵף
 בְּדַרְכּוֹ, וְלִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה תָּמִיד, וְאֵל יִבְלַבֵּל אוֹתוֹ
 הָעוֹלָם כָּלֵל, וְאִפְלוּ שֶׁחֲבָרָיו זוֹכִין לְתְּפִלָּה וְעִבּוּדָה
 הַרְבֵּה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵל יִפַּל בְּדַעְתּוֹ מִזֶּה
 כָּלֵל, רַק יִהְיֶה בְּשִׁמְחָה תָּמִיד בְּכָל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה
 שֶׁמְרוֹיַח בְּתְּפִלָּתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא, עַיִן שָׁם
 בְּהַמַּעֲשֵׂה, וְתִבִּין.

יב.

גַּם צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, שֶׁעַקֵּר כָּל הַנְּפִילוֹת הֵם עַל-יְדֵי
 חֲכָמוֹת, כִּי כִּשְׂאָדָם הוֹלֵךְ אַחַר חֲכָמָתוֹ, יוֹכֵל לְבוֹא

לידי רעות גדולות, כי החכמה מתעה אותו מחכמה
 לחכמה, ומחכמה לחכמה עד שנלכד ונתעה בחכמת
 עצמו, עד שנעשה כמשגע ממש, רחמנא לצלן, ויוכל
 לבוא על-ידי-זה לכפירות גמורות, רחמנא לצלן,
 לכפור במלך ובשריו, הינו לכפור במלכו של עולם
 ובכל צדיקי האמת, וכל העולם נעשה אצלו כלא,
 ומתלוץ מכל העולם כאלו כל העולם בטעות, חס
 ושלוש, ונעשה על-ידי-זה ירוד ושפל ובזוי מאד
 ברוחניות ובגשמיות, מלבד מה שהוא תמיד מלא
 יסורים וחסרונות רבים מאד, וכל מה שמתנהג עמו,
 הכל כנגד רצונו, והוא מלא פעם ומכאובים תמיד גם
 בשעת הצלחתו הגדולה, ומכל שכן אחר-כך כשירד
 ממעלתו, ובאים עליו ענשים קשים ומרים, רחמנא
 לצלן, שלא בדרך הטבע כלל, והוא עדין עומד במרדו,
 תועה בחכמתו ומכניס הכל בתוך דרך הטבע, אף-על-
 פי שהכל מבינים אז על דבריו שהם דברי משגע
 ממש, אף-על-פי-כן רשעת חכמתו הטעתו כל-כך עד
 שהוא חזק-בדעתו הרעה גם אז, ועל-ידי-זה ממילא
 גם אלו היסורים והענשים בעצמם מענים ומסגפים
 אותו, ומעגמים נפשו ביותר; כי מאחר שאין לו
 אמונה, ותולה הכל בדרך הטבע, אם-כן אין לו במה

תָּמִים תְּהִיָּה

שפה

לְהַתְנַחֵם כָּלֵל עַל צַעְרוֹ וְיִסּוּרָיו הַקָּשִׁים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן.

אָבֵל מִי שְׁזוּכָה לִילֵךְ בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוֹת בְּאֵמֶת
הוּא חַי חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיִּים טוֹבִים בְּאֵמֶת, וְאִיךְ
שְׁמִתְנַהֲגִים עִמוֹ, הַכֹּל טוֹב וְיִשָּׁר לְפָנָיו, וְהוּא מְלֹא
שִׂמְחָה תָּמִיד, וְאֶפְלוּ אֵין לוֹ רַק לְחֵם צָר וַיְמִים לַחֵץ,
הוּא מִתְעַנֵּג מְזֵה מְאֹד וּמְרַגֵּשׁ בְּהִלָּחֵם וּבְהַמִּים בְּאֵמֶת
כָּל הַטְּעָמִים שֶׁל כָּל הַמֵּאֲכָלִים וְהַמְשַׁקָּאוֹת שֶׁבְּעוֹלָם.
וְכֵן בְּעֵנִין הַמְּלַבּוֹשִׁים, אֶפְלוּ יֵשׁ לוֹ רַק אֵיזָה מְלַבּוֹשׁ
פְּחוֹת מְאֹד, הוּא מִתְעַנֵּג מִמְּנוּ מְאֹד, כְּאִלוּ הָיוּ לוֹ כָּל
הַמְּלַבּוֹשִׁים הַטוֹבִים שֶׁבְּעוֹלָם, וְאֵין חֶסֶר לוֹ לְעוֹלָם
שׁוּם דָּבָר, וְאֵינוֹ מִתְקַנָּא בְּשׁוּם אָדָם, רַק הוּא שֹׂמֵחַ
בְּחִלְקוֹ בְּאֵמֶת בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל
מַעֲשֵׂה חֶבְרוֹ כָּלֵל, וְאֵינוֹ מִתְפַּעֵל גַּם מִהֲלִיצָנוֹת שֶׁל
לִיצְנֵי הַדּוֹר, וְאֶפְלוּ שֶׁהֵם מִתְלוֹצְצִים מִמְּנוֹ, הוּא
מְשִׁיב לָהֶם בַּתְּמִימוֹת וּבְאֵמֶת, וּמְדַבֵּר עִם כָּל אָדָם
בַּתְּמִימוֹת גְּדוּלָה בְּלִי שׁוּם עֲרַמְמִיּוֹת כָּלֵל; וְעַל-יְדֵי-
זֶה בְּעִצְמוֹ יוֹכֵל לְזַכּוֹת אַחֲרֶיךָ לְעֵלוֹת לְמַעְלָה
עֲלִיוֹנָה מְאֹד בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְלִהְיוֹת מוֹשֵׁל
וּמְנַהִיג וְשׁוֹפֵט צָדֵק, גַּם יוֹכֵל לְזַכּוֹת אַחֲרֶיךָ לִהְיוֹת
חָכָם מְחָכָם בְּכָל הַחֲכָמוֹת בְּמַעְלָה עֲלִיוֹנָה מְאֹד
בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, אַךְ גַּם אֲזוּ אֵינוֹ עוֹזֵב דַּרְכֵי

הַתְּמִימוֹת שְׁלוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא חָשׁוּב יוֹתֵר אֵצֶל
הַמֶּלֶךְ מִלְכוּ שֶׁל עוֹלָם, עַד שֶׁהוּא מַעֲלֵהוּ לְמַעְלָה
עֲלִיוְנָה עוֹד בְּיוֹתֵר. וְסוֹף כָּל סוֹף תְּכֵלִית הַתְּקוּן
הָאַחֲרוֹן שֶׁל אֱלוֹ הַחֲכָמִים שֶׁתַּעֲוֶה אַחַר חֲכָמָתָם, אַחַר
שֶׁיַּעֲבֹרוּ עֲלֵיהֶם עֲנָשִׁים וְיִסּוּרִים קָשִׁים מְאֹד מְאֹד,
רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וְאַחֲרֵית
תְּקוּנָם יִהְיֶה רַק עַל-יְדֵי אֱלוֹ הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים
תְּמִימֵי הַדֶּרֶךְ, שֶׁזָּכוּ לִילֵךְ בְּאַמֶּת כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם רַק
בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת כְּרֹאוֹי בְּאַמֶּת. אֲשֶׁרֵיהֶם!
וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקָם! וְאֲשֶׁרֵי הַמִּתְחַבֵּר עֲצָמוֹ עִמָּהֶם!

ב' י' ל' א' ו'

לְקוּטֵי עֵצוֹת

אוֹת תְּמִימוֹת

א.

עֶקֶר קִבְּלַת עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם הִיא עַל-יְדֵי
שְׁמֵשׁ־שְׁלִיכִין וּמִבְּטָלִין כָּל הַחֲכָמוֹת, רַק לִילָךְ בְּתִמְיָמוֹת
וּפְשִׁיטוֹת, כִּי רַק הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הִיא הַחֲכָמָה
הָאֱמִתִּית, וְשָׂאֵר כָּל הַחֲכָמוֹת הֵם בְּטָלִים אֲצֵלָה.
(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א')

ב.

צָרִיךְ כָּל אֶחָד לְהַשְׁלִיךְ כָּל הַחֲכָמוֹת, וְלַעֲבֹד אֶת
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּפְשִׁיטוֹת וּבְתִמְיָמוֹת. כִּי צָרִיךְ שְׂיֵהִיו
מַעֲשָׂיו מְרַבִּים מִחֲכָמָתוֹ, כִּי לֹא הַמְדָּרֵשׁ הוּא הָעֶקֶר,
אֶלָּא הַמַּעֲשֵׂה, לֹא מִבְּעֵיִא חֲכָמוֹת שֶׁל סֵתֵם בְּנֵי-אָדָם
שֶׁהֵם בְּאֵמֶת שְׁטוֹת וּכְסִילוֹת, בְּוַדַּאי צָרִיכִין לְהַשְׁלִיכֵם

לְגַמְרֵי, אֲלֵא אֶפְלוּ חֲכָמוֹת גְּמוּרוֹת; אֶפְלוּ מִי שֵׁישׁ לוֹ
 מִחַ גְּדוֹל בְּאַמֶּת, כְּשִׁמְגִיעַ לְאִיזוֹ עֲבוּדָה, הוּא צָרִיף
 לְהַשְׁלִיף כָּל הַחֲכָמוֹת וְלַעֲסֹק בְּעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ
 בְּפִשְׁיטוֹת וּבִתְמִימוֹת. וְצָרִיף אֶפְלוּ לְהַתְנַהֵג וְלַעֲשׂוֹת
 דְּבָרִים שֶׁנֶּרְאָה כְּמִשְׁגָּע בְּשִׁבִיל עֲבוּדַת הַשֵּׁם כִּי צָרִיכִין
 לְפַעֲמִים לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים הַנֶּרְאִין כְּשִׁגְעוֹן, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת
 רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי צָרִיכִין לְהַתְגַּלְגֵּל בְּכָל מִינֵי רָפֶשׁ וְטִיט
 בְּשִׁבִיל עֲבוּדַת ה' וּמְצוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא דוֹקָא בְּשִׁבִיל
 מְצוּהַ מִמֶּשׁ, אֲלֵא כָּל דְּבַר שֵׁישׁ בּוֹ רְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 — נִקְרָא מְצוּהָ.

וְצָרִיף לְגַלְגֵּל עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי רָפֶשׁ וְטִיט כְּדֵי
 לַעֲשׂוֹת אִיזָה רְצוֹן וְנַחַת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּכְשֶׁאֲהַבְתוּ
 חֲזָקָה כָּל-כָּף לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִזּוֹ הוּא בְּחִינַת בֵּן יָקִיר
 וְחָבִיב מְאֹד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חוֹמֵל עָלָיו
 וּמְנִיחוֹ לְחַפֵּשׁ בְּגִנְזָיָא דְּמִלְכָּא הַגְּנוּזִים וְצְפוּנִים
 בְּיוֹתֵר, עַד שֶׁזוֹכֶה שְׂוִתְגַּלְגֵּל לוֹ הַהֲשָׁגָה שֶׁל "צְדִיק וְרַע
 לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ" וְכוּ', וְזוֹכֶה לְסִתְרֵי תוֹרָה וְלַהֲעֵלוֹת
 הַמְשֻׁפֵּט שֶׁנֶּפֶל עַד הַתְּהוֹם, וְלַתְקַנּוּ.

(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ה')

ג.

כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ אַחַר שְׂכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ, יוּכַל לִפְלֹ
 בְּטַעוֹתָיִם וּמְכַשׁוֹלוֹת רַבִּים, וְלָבוֹא לְיַדֵּי רַעוֹת גְּדוֹלוֹת,
 חַס וְשָׁלוֹם, כְּאֲשֶׁר כָּבַר רַבִּים נִכְשְׁלוּ וְנִפְּלוּ מְאֹד עַל-
 יַדֵּי חֻכְמָתָם, וְחֻטְאוֹ וְהַחֲטִיאוֹ אֶת הַרְבִּים, רַחֲמָנָא
 לְצַלָּן. וְהַכֹּל הִיָּה עַל-יַדֵּי חֻכְמָתָם הִרְעָה. כִּי עֵקֶר
 הַיְהִדוּת הוּא לִילֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת, בְּלִי שׁוֹם
 חֻכְמוֹת, וְלִהְסַתְּכַל בְּכָל דְּבַר שְׁעוֹשֶׂה שְׂיֵהִיָּה שָׁם הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ. וְלִבְלִי לְהַשְׁגִּיחַ כָּלֵל עַל כְּבוֹד עֲצָמוֹ, רַק אִם יֵשׁ
 בְּזֶה כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ — יַעֲשֶׂה, וְאִם לֹא — לֹא וְאִז
 בּוֹדָאֵי לֹא יִכְשָׁל לְעוֹלָם.

(לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן י"ב)

ד.

כָּבֵד מְבֹאֵר שְׁעֵקֶר הָעֲבוּדָה הִיא תַּמִּימוֹת וּפְשִׁיטוֹת
 בְּלִי חֻכְמוֹת, גַּם אֵין צְרִיכִין לַחֲקֹר הַרְבֵּה בְּעֲבוּדָתוֹ
 וְלִרְדֹף אַחַר חֲמֻרוֹת יִתְרוֹת; כִּי כָּל זֶה הֵם בְּלִבּוֹלִים
 וְדַמְיוֹנוֹת מֵהַבַּעַל דְּבַר לְבַטְלוֹ מֵעֲבוּדָתוֹ, וְאֵין הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא כָּאֵ בְּטְרוּנְיָא עִם בְּרִיּוֹתָיו (עֲבוּדָה זְרָה ג.),
 וְכִמוֹ שְׁאֲמְרוּ חֻכְמֵינוּ, זְכָרוֹנָם לְבִרְכָה (קְדוּשֵׁין ג"ד.):

“לא נתנה תורה למלאכי השרת. וכל אלו החכמות — דהינו מה שחושבין יותר מדאי בעבודתו (שקורין איבער טראכטין), הם מפילין את האדם מעבודתו יתברך, והחכמה הגדולה שבכל החכמות — לבלי להיות חכם כלל, רק להיות תם וישר בפשיטות. (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן מ"ד)

ה.

החכמות מזיקות מאד להאדם, והחכמים נלפדין בחכמתן של עצמן. וצריך להתרחק מאד מכל מיני חכמות שיש לקצת אנשים שהם חכמים בעיניהם, ונדמה להם שהם יודעים חכמות גדולות בעבודת השם. כי כל אלו החכמות הם שטיות גדולות, כי אין צריכין אלו החכמות כלל לעבודת הבורא יתברך; כי העקר הוא רק תמימות ופשיטות ואמונה שלמה בהשם יתברך ובצדיקי אמת; אף-על-פי שגם בהתמימות אסור להיות שוטה, אף-על-פי-כן חכמות אין צריכין כלל, ויכולין לבוא לשמחה גדולה על-ידי תמימות ואמונה בפשיטות גמורה.

(שם)

.ו.

זֶה עֵקֶר הַחֲכָמָה — שִׁישְׁכִּיל, שְׂרָחוֹק מִמָּנוּ
הַחֲכָמָה.

(שם)

.ז.

צָרִיף לְהִזְהַר לְקַיֵּם הָעֲבוֹדוֹת הַפְּשׁוּטוֹת וְהַמְּנַהֲגִים
הַקְּדוּשִׁים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּגוֹן: לוֹמַר זְמִירוֹת בְּשַׁבַּת
וּבְמוֹצָאֵי שַׁבַּת וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה. וְטוֹב מְאֹד מִי שֶׁיִּכּוֹל לוֹמַר
תְּחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת הַרְּבֵה, כְּגוֹן: הַתְּחִנּוֹת שֶׁבְּתוֹךְ
הַסְּדוּרִים הַגְּדוֹלִים וְכִיּוֹצֵא. וְלֹא כִּמוֹ הַחֲכָמִים בְּעִינֵיהֶם
הַמְּתַלּוֹצְצִים מְזֵה; כִּי בְּאֵמֶת עֵקֶר הַיְיְהוּדוֹת הִיא
פְּשִׁיטוֹת וְתַמִּימוֹת, בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלֵל.

(לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ק"ד)

תפלה נוראה ונפלאה

העתק מספר "לקוטי תפלות ובקשות" הפנוי ומיסד על
הספר הקדוש "לקוטי עצות" אות תמימות.

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי,
שתזכני להגיע אל מדה היקרה של תמימות ופשיטות,
ולהשליך את שכלי וחכמתי המדמה, כי אי אפשר
לקבל על עצמו על תורה ועל מלכות שמים, כי אם
על-ידי סלוק דעת עצמו; יהי לבי תמים בחקיך למען
לא אבוש, ללב עקש יסור ממני רע לא אדע, אשכילה
בדרך תמים מתי תבוא אלי, אתה להך בתם לבכי בקרב
ביתי, לא אשית לנגד עיני דבר בליעל עשה סטים
שנאתי לא ידבק בי. חוס וחמל על נפשי האומללה,
הרעבה והצמאה אליך. זה כמה ימים ושנים, ועדין
ממך אני רחוק בתכלית הרחוק, וכל זה מרב חכמתי
המדמה שנדבק בי על-ידי עוונותי הרבים והעצומים
שחטאתי לפניך כל-כף. ראה עני ועמלי, ושא לכל
חטאתי, וזכני על-כל-פנים מעכשו להרגיל עצמי
במדת התמימות, ולקבל עלי על תורה הקדושה אשר
היא החכמה האמתית ושאר כל החכמות הם בטלים
אצלה.

ב.

וּבְכֵן תִּרְחַם עָלֵינוּ, אָבִינוּ אָב הַרְחֵמָן, שְׁנֹזְכָה
 לְעַבְדְּ אוֹתָךְ תָּמִיד בְּאַמַּת בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת, בְּלִי
 שׁוּם חֲכָמוֹת כָּלֵל, וְתַעֲזָרְנוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ שְׁנֹזְכָה לְסֵלֶק
 וּלְהַשְׁלִיךְ מֵאַתָּנוּ כָּל הַחֲכָמוֹת בְּשָׁבִיל עֲבוֹדָתְךָ
 הַקְּדוֹשָׁה: הֵן חֲכָמוֹת הָעוֹלָם שֶׁהֵם בְּאַמַּת שְׁטוֹת
 וְהֶבֶל, וְאֶפְלוּ חֲכָמוֹת גְּמוּרוֹת, כָּלֵם נֹזְכָה לְסֵלֶק
 מֵעָלֵינוּ בְּשָׁבִיל עֲבוֹדָתְךָ הָאֱמִתִּית, וְנִסְלַק וְנִשְׁלִיךְ כָּל
 שְׁכָלְנוּ וְכָל חֲכָמוֹתֵינוּ מֵאַתָּנוּ, וְנַעֲבֹד אוֹתָךְ תָּמִיד
 בְּאַמַּת, בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּר בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת
 כָּלֵל, עַד שְׁנַעֲשֶׂה אֶפְלוּ דְבָרִים הַנִּרְאִין בְּעֵינֵי הָעוֹלָם
 כְּשֶׁגִּעוֹן בְּשָׁבִיל אֱהַבְתָּךְ, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת־רוּחַ
 לְפָנֶיךָ; וְנֹזְכָה לְקִיָּם מִקְרָא שְׁכָתוּב: בְּאֱהַבְתָּה תִשְׁגָּה
 תָּמִיד. וְנֹזְכָה לְהַשְׁלִיךְ עֲצָמָנוּ בְּכָל מִינֵי רֶפֶשׁ וְטִיט
 בְּשָׁבִיל מְצוּוֹתֶיךָ הַקְּדוֹשׁוֹת, וְאֶפְלוּ בְּשָׁבִיל דְבַר קַל
 שֶׁהוּא רְצוֹנְךָ בְּאַמַּת; כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחַת־רוּחַ לְפָנֶיךָ
 בְּאַמַּת, וְתַעֲזָרְנוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ שְׁנֹזְכָה לְקִיָּם בְּחֵינֵינוּ כָּל
 הַתְּרִי"ג מְצוּוֹת בְּאַמַּת עִם כָּל פְּרִטִיָּהֶם וְדְקֻדְקִיָּהֶם
 וְכוֹנוֹתִיהֶם, וְעִם כָּל הַמְצוּוֹת דְּרַבָּנָן וְכָל עֲנֻפִיָּהֶם
 הַיּוֹצֵאִים מֵהֶם, וְכָל דְבַר וְדְבַר שֶׁהוּא רְצוֹנְךָ נֹזְכָה

לְקִימוֹ בְּאֵמֶת בְּכַח גְּדוּל וּבְמִסִּירוֹת־נַפֶּשׁ בְּאֵמֶת,
 וְלִהְיֵת גִּלְגָּל בְּכָל מִינֵי רָפֶשׁ וְטִיט בְּשִׁבִיל כָּל דָּבָר
 שֶׁהוּא רְצוּנָה בְּאֵמֶת, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת נַחֲת־רוּחַ לְפָנֶיךָ,
 וּתְזַכְּנוּ וּתְעֻזְרוּנוּ אוֹתָנוּ וְאֵת כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, שְׁנוֹזְכָה
 לְהִיּוֹת בְּמַדְרַגַת בָּנִים אֲצִלְךָ וְלֹא בְּמַדְרַגַת עֲבָדִים, כְּמוֹ
 שְׁכֵתוֹב: "בָּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהֵיכֶם", עַד אֲשֶׁר תִּתֵּן לָנוּ
 רְשׁוֹת לְחַפֵּשׁ בְּגִנְזֵיָא דְמַלְכָא, כְּבֵן הַמְּחַפֵּשׁ בְּגִנְזֵי
 אָבִיו, וְתַחֲמַל עָלֵינוּ, "כִּי אֲשֶׁר יַחֲמַל אִישׁ עַל בְּנוֹ
 הָעוֹבֵד אוֹתוֹ" וְנוֹזְכָה לְשׁוֹב וְלִרְאוֹת וְלִהְשִׁיג "בֵּין
 צְדִיק לְרָשָׁע בֵּין עוֹבֵד אֱלֹהִים לְאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוֹ",
 וַיְקִיֵּם מִקְרָא שְׁכֵתוֹב: וְחִמְלָתִי עָלֵיהֶם כִּי אֲשֶׁר יַחֲמַל
 אִישׁ עַל בְּנוֹ הָעוֹבֵד אוֹתוֹ, וְשִׁכְתָם וּרְאִיתָם בֵּין צְדִיק
 לְרָשָׁע בֵּין עוֹבֵד אֱלֹהִים לְאֲשֶׁר לֹא עֲבָדוֹ". וְתָבִיא לָנוּ
 אֵת מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, וַיֵּאִיר בְּנוֹ אוֹר
 חֲכָמָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, עַד אֲשֶׁר נִזְכָּה לְדַעַת אֵת דְּרָכֶיךָ,
 לְהִשָּׁיג הַשְּׂגָת: "צְדִיק וְטוֹב לוֹ צְדִיק וְרַע לוֹ", "רָשָׁע
 וְטוֹב לוֹ רָשָׁע וְרַע לוֹ", וְנִדַּע וְנִבִּין וְנִשְׁיֵג אַרְחוֹת
 מְשַׁפְּטֵיךָ הַקְּדוּשִׁים, "כִּי צְדִיק אַתָּה יְהוָה וַיֵּשֶׁר
 מְשַׁפְּטֵיךָ", וְנוֹזְכָה לְתַקוֹן הַמְּשַׁפֵּט בְּשִׁלְמוֹת עַל־יְדֵי
 מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ שְׁיָבוֹא בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב:
 "לְשִׁלְמָה אֱלֹהִים מְשַׁפְּטֵיךָ לְמַלְךָ תָּן וְצַדִּיקְתָּךְ לְבֵן

מֶלֶךְ. יָדִין עַמֶּךָ בְּצַדִּיק וְעֲנִיִּיךָ בְּמִשְׁפָּט, יִשְׁפֹּט עֲנִי עִם
 יוֹשִׁיעַ לְבָנֵי אֲבִיוֹן וַיִּדְכָּא עוֹשֵׂק.”

וּתְזַכְּנוּ לְהַשִּׁיג סִתְרֵי תוֹרָה, וּלְהַעֲלוֹת וּלְהוֹצִיא
 הַמִּשְׁפָּט דִּקְדוּשָׁה מֵעַמְּקֵי תְהוֹם תַּחֲתִיּוֹת, תְהוֹם אֵל
 תְהוֹם יִקְרָא אַבֵּעַ מִימֶיךָ. וְתָשִׁיב וְתַעֲלֶה הַמִּשְׁפָּט
 מֵעַמְּקֵי תְהוֹמוֹתֶיךָ, וַיָּשׁוּב הַמִּשְׁפָּט דִּקְדוּשָׁה עַל מְכוֹנוֹ.
 וַיִּקְרָא מִקְרָא שְׁכָתוּב: “וַיִּגַּל כַּמִּים מִשְׁפָּט.”

ג.

וְתַעֲזְרֵנִי שְׁיִהְיוּ כָּל מַעֲשֵׂי לְשֵׁם כְּבוֹדְךָ בְּאֵמֶת,
 וְאֲזַכֶּה לְפָלֵס דְרָכֵי תָמִיד, וּלְהַסְתַּכֵּל בְּכָל דְבָר אִם יֵשׁ
 בּוֹ רְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וּכְבוֹדוֹ, אִז אֶעֱשֶׂה אוֹתוֹ בְּזִרְיוֹת,
 וְאִם אֵין בּוֹ כְבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֶמְנַע לַעֲשׂוֹתוֹ. וְלֹא
 אֶסְתַּכֵּל עַל עֲצָמֵי וּכְבוֹדֵי כָּלֵל, וְלֹא עַל שׁוֹם דְבָר
 שְׁבָעוּלִים, רַק אֶכְוֹן בְּכָל דְבָר, לְשִׁמְךָ וּלְכְבוֹדְךָ בְּאֵמֶת,
 עַד שְׁאֲזַכֶּה, בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וּבִישׁוּעַתְךָ הַגְּדוֹלָה, לְגַדֵּל
 וּלְנַשֵּׂא וּלְרוֹמֵם וּלְפָאֵר כְּבוֹדְךָ הַגְּדוֹל בְּעוֹלָם. וְנִזְכֶּה
 כְּלָנוּ עִמָּךְ בֵּית-יִשְׂרָאֵל לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת בְּתַמִּימוֹת גְּדוֹל
 כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ לְעוֹלָם, בְּלֵי שׁוֹם חֲכָמוֹת כָּלֵל, וְלֹא נִלְךְ
 עוֹד אַחֲרֵי שְׂרִירוֹת לְבָנוּ הָרַע, וְלֹא נָטָה אַחַר שְׂכָלָנוּ

וְחִכְמַתְנוּ הַמְטָעִית, רַק נָטָה כָּל דַּעְתָּנוּ וּמַחְשַׁבְתָּנוּ
 וְלִבְבָנוּ לְשִׁמְךָ וְלִכְבוֹדְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ, לְשִׁמּוֹ
 וְלַעֲשׂוֹת וְלִקְיָם אֶת כָּל דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה בְּאַמֶּת
 וּבְתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, בְּדַרְךְךָ אֲשֶׁר דָּרְכוּ בּוֹ אֲבוֹתֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים מֵעוֹלָם; וְנִזְכֶּה מִהֲרָה לְמִלְאוֹת רְצוֹנְךָ
 הַקְּדוֹשׁ אֲשֶׁר רָצִיתָ בְּבְרִיאַת עוֹלָמְךָ, אֲשֶׁר בָּרָאת הַכֹּל
 לְכְבוֹדְךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כֹּל הַנִּקְרָא בְּשָׁמַי וְלִכְבוֹדֵי
 בָּרָאתִיו יִצְרַתִּיו אִף עָשִׂיתִיו". וַיִּתְגַּלוּ עַל יְדֵינוּ כָּל חֻלְקֵי
 כְּבוֹדְךָ הַקְּדוֹשׁ מִכָּל דָּבָר וְדָבָר שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא
 בַּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת, אֲשֶׁר כָּל הַעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁבָּהֶם
 בָּרָאתָ הָעוֹלָם, כֻּלָּם הָיוּ בְּשִׁבִיל כְּבוֹדְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
 שֶׁיִּתְגַּלֶּה וַיִּתְגַּדֵּל עַל-יְדֵי כָּל חֻלְקֵי הַבְּרִיאָה.

ד' ה' ו'.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, חוּס וְרַחֵם עָלַי שְׁלֵא אֲדַקְדַּק עַל
 עֲצָמֵי בְּחֻמְרוֹת יְתָרוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲשֶׁר הוּא פְתוּי
 הַיִּצָּר לְהוֹסִיף חֻמְרוֹת יְתָרוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא לוֹכֵד
 אוֹתִי אַחֲר־כֶּף, עַד שֶׁגַּם הָעֶקֶר מֵה שְׂאֵנֵי מְצוּה מִמֶּךָ
 גַּם-כֵּן אֵינִי עוֹשֶׂה מֵרַב דְּקְדוּקֵי וּבִלְבוּלֵי. חוּס וְרַחֵם
 עָלַי וְזַכֵּנִי לְשִׁמְעַ בְּקוֹל חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים שֶׁאָמְרוּ "אֵין

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּא בְטְרוּנְיָא עִם בְּרִיּוֹתָיו, "וְלֹא נִתְּנָה תּוֹרָה לְמַלְאָכֵי הַשָּׁרֵת". רַחֵם עָלַי וְזַכְּנֵי לְהַשְׁלִיךְ מִמֶּנִּי אֶת כָּל חֲכָמָתִי הַמְדַמִּית אֲשֶׁר עוֹקְרַת אוֹתִי מֵעֲבוֹדָתְךָ וּמִיִּרְאָתְךָ לְגַמְרֵי, וְזַכְּנֵי לְבָלִי לְהִיּוֹת חֶכֶם כָּלֵל רַק "וְאֲנִי בְּתַמִּי אֵלֶיךָ". פְּדֵנִי וְחַנּוּנִי וְאֲזַכֶּה לְהִתְנַהֵג תָּמִיד בְּמִדַּת הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, תָּם וְיֵשֶׁר יִצְרוּנִי כִּי קוֹיִתִּיךָ, פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צָרוֹתָיו, כִּי כָּל הַצָּרוֹת בָּאִים עַל הָאָדָם רַק מִסִּבַּת הַחֲכָמוֹת שֶׁל הֶבֶל, הַמְזִיקִים לְהָאָדָם מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל הַחֲכָמוֹת שֶׁל בְּנֵי הָעוֹלָם הֵם שְׁטוּתִים וְהֶבְלִים גְּדוּלִים, הָעוֹקְרִין אֶת הָאָדָם מִמֶּךָ, וְאִין צְרִיכִין רַק אֶמוּנָה פְּשׁוּטָה לְהֶאֱמִין בְּךָ בְּאֶמוּנָה שְׁלֵמָה: שְׂאֵתָה מִמֶּלֶא כָּל עֲלָמִין, וְסוּבֵב כָּל עֲלָמִין, וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין, וְהַכֵּל לְכָל עֶצֶם עֲצָמִיוֹתְךָ מִמֶּשׁ, כִּי אִין בְּלַעְדֶּיךָ כָּלֵל. וּבְאֶמוּנָה הַזֹּו — לִידַע אֲשֶׁר אִין בְּלַעְדֶּיךָ כָּלֵל יְכוּלִין לַעֲבֹר אֶת כָּל הַחַיִּים עַל הָאָרֶץ בְּשִׂמְחָה וּבִישׁוּב הַדַּעַת אִמְתִּי. זַכְּנֵי לְהַגִּיעַ אֶל כָּל זֶה — לְהַשְׁלִיךְ מֵעָלַי אֶת כָּל הַחֲכָמוֹת וְהַשְׁטוּתִים שֶׁל בְּנֵי הָעוֹלָם, כִּי זֶה עֵקֶר הַחֲכָמָה: לִידַע שְׂרַחוּק אֲנִי מִחֲכָמָה; וְעַל-יְדֵי-זֶה אֲזַכֶּה לְבָרוּחַ תָּמִיד מִכָּל הַהֶבְלִים שֵׁישׁ בְּעוֹלָם, וְאֲזַכֶּה לְהִיּוֹת תָּמִים עִמָּךְ כָּל יְמֵי חַיֵּי.

ז.

ובְּכֵן תִּזְכְּנִי לְהִרְבּוֹת בְּכֹל יוֹם וַיּוֹם בְּאַמִּירַת
 תְּפִלוֹת וּבִקְשׁוֹת, וּלְקַיֵּם אֶת כָּל מִנְהַגֵּי יִשְׂרָאֵל — עִם
 קְדוּשָׁה, וְאַזְכֶּה לְזַמֵּר בְּכֹל שַׁבַּת קֹדֶשׁ אֶת כָּל סֵדֶר
 הַזְמִירוֹת, וְלֹא אֶתְבַּיֵּשׁ מִשׁוּם בְּרִיָּה כָּלֵל, וְזִכְנִי לְקַיֵּם
 מִקְרָא שְׁפָתוֹב: "הוֹלֵךְ בְּתוֹם יֵלֵךְ בְּטַח, וּמַעֲקֹשׁ דְּרָכָיו
 יִוָּדַע" וּכְתִיב "מִתְהַלֵּךְ בְּתוֹמוֹ צַדִּיק אֲשֶׁרִי בְּנִיוֹ אַחֲרָיו"
 וּכְתִיב "צַדִּיקֵת תָּמִים תִּישַׁר דְּרָכָו וּבִרְשָׁעֵתוֹ יִפּוֹל רָשָׁע".
 וְלֹא אֶתְבַּיֵּשׁ מִן הַמְּלַעֲיָגִים כָּלֵל, וְכֵן לֹא אֶתְקוּטֵט
 עִמָּהֶם, חֵס וְשָׁלוֹם, רַק זִכְנִי לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוֹת
 וְהַפְּשִׁיטוֹת כְּפִי שְׁמוּבָא בְּשִׁלְחַן עָרוֹף, וְלֹא אֶטְעֶה אֶת
 עֲצָמֵי כָּלֵל, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן!

שִׁיחוֹת וְחִדּוּשֵׁי תוֹרָה, וְהוֹדְעוֹת נְחוּצוֹת
הַבְּנוּיִים וּמִיִּסְדִּים עַל-פִּי-תוֹרַת מוֹהֲרָ"ן
מִבְּרֶסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ, הַשֵּׁיכִים לְמַדַּת
הַתְּמִימוֹת.

(א) עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא לְזִכּוֹת לְמַדַּת
הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, לִהְיוֹת אִישׁ תָּם וְיִרָא אֱלֹקִים בְּלִי
שׁוֹם חֲכָמוֹת וְחֻקִּירוֹת כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים י"ח):
"תָּמִים תְּהִיָּה עִם ה' אֱלֹקֶיךָ", וּפְרָשׁ רַש"י: הַתְּהַלֵּךְ
עִמּוֹ בַתְּמִימוֹת, וְתִצְפֶּה לוֹ, וְלֹא תַחְקֹר אַחַר הָעֵתִידוֹת,
אֲלֹא כָּל מֵה שְׁיָבוֹא עָלֶיךָ קִבֵּל בַּתְּמִימוֹת, וְאִז תְּהִיָּה
עִמּוֹ וּלְחַלְקוֹ, עֵינַן שָׁם. וְאָמַר רַבֵּנוּ, זְכוּרוֹנוֹ לְכַרְכָּה
(שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן ל"ג): אֲצֵל הָעוֹלָם אֲמוּנָה הוּא דְּבַר
קָטָן, וְאֲצֵלִי אֲמוּנָה הוּא דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד, וְעֵקֶר הָאֲמוּנָה
הִיא בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת וְחֻקִּירוֹת כָּלֵל, רַק בַּפְּשִׁיטוֹת
גְּמוּרָה כְּמוֹ שֶׁהַנָּשִׁים וְהַמּוֹן הָעַם הַכָּשָׁרִים מְאֻמֵּינִים,
עֵינַן שָׁם. וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע אֶהוּבִי, אָחִי, כִּי תְּמִימוֹת וְאֲמוּנָה
הֵם תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה, כִּי כָּל מֵה שֶׁהָאָדָם הוּא תְּמִים
יֹתֵר, מְאֻמֵּין בְּיֹתֵר, בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת וְהַשְּׁפָלוֹת כָּלֵל,
בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִוָּדַע וְעַד שֶׁבְּכָל תְּנוּעָה
וְתְנוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִין שׁוֹם מְקַרְהָ וְטָבַע

כָּלֵל, וְנִכְנַע אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמִקְבֵּל כָּל הַבָּא עָלָיו
 בְּתַמִּימוֹת וּבְשִׁמְחָה; שְׂמֵחַ בְּאַהֲבַת קוֹנוֹ, וְאֵינוֹ חוֹקֵר
 כָּלֵל, וְעַל-יַדֵּי-זֶה מִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ תָּמִיד עֲרֻבוֹת נֶעֱמָ
 זֵיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּהֶאֱרָה וּבְזֵיו נוֹרָא וְנִפְלְא מְאֹד.

(ב) תְּמִימוֹת נִקְרָאת שְׁלֵמוֹת. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא
 כ"ג): "שִׁבְעַ שְׁבָתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה" שֶׁפְּרוּשׁוֹ:
 שְׁלֵמוֹת תִּהְיֶינָה, עֵינַי פְּרוּשׁ רַש"י; כִּי הַמְּרַגֵּיל עֲצָמוֹ
 בַּמֶּדָּה הַנִּשְׁגָּבָה הַזֶּה, אֲזַי זוֹכֵה לַעֲבֹר עַל כָּל מִינֵי
 מְרִירוֹת וּבְעִיּוֹת, מְנִיעוֹת וַיְסוּרִים וְהִרְפַּתְקָאוֹת
 שְׁעוֹבָרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. כִּי (אִיּוֹב י"ד): "אָדָם
 לְעֵמֶל יוֹלֵד, קָצַר יָמִים וְשִׁבְעַ רִגְזוֹ", וְזֶה כּוֹלֵל כָּל בְּנֵי
 אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם, מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל, כִּי כֻּלָּם נוֹלְדוּ לְעֵמֶל
 וּמְלָאִים רִגְזוֹ וַיְסוּרִים, וְאֵין שׁוֹם עֲצָה וְתַחֲבוּלָה לְהַנְצִיל
 מִעֵמֶל וּמִיָּגוֹן זֶה, כִּי אִם לְבָרַח לְהִשָּׁם יִתְבַּרֵךְ וְלַעֲסֹק
 בַּתּוֹרָה, וּכְמוֹ שֶׁאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֹנָם לְבָרְכָה (מִדְּרַשׁ
 רַבָּה, פְּרָשְׁת, בְּרֵאשִׁית, פָּרָק י"ג, סִימָן ה'): "אָדָם לְעֵמֶל
 יוֹלֵד, אֲשֶׁרִי מִי שֶׁעֵמְלוֹ בַּתּוֹרָה", הֵינּוּ מֵאַחֵר שֶׁכָּל
 אָדָם נוֹלֵד לְעֵמֶל וְאִי אֶפְשָׁר לְהַמְלִיט מִזֶּה בְּשׁוֹם אֶפֶן,
 אֲפֹלוּ יִהְיֶה לוֹ כָּל חֲלָלִי דְעֵלְמָא בּוֹדָאֵי יִהְיֶה לוֹ עֵמֶל
 וַיְסוּרִין וּדְאָגוֹת הַרְבֵּה, עַל-כֵּן- "הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ"
 שִׁיְהִפֹךְ הָעֵמֶל לְעֵמֶל שֶׁל תּוֹרָה, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל זֶה נוֹלֵד,

שִׁיעֵמַל בַּתּוֹרָה, וְאִז — אֲשֶׁרֵי לוֹ, כִּי נִצַּל מֵעַמַּל
הָעוֹלָם הַזֶּה, וְזוֹכָה לַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא (עֵינִי לְקוֹטֵי
מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קי"ט). וְאֵל הַמַּדָּה הַיְקָרָה הַזֹּאת
זוֹכִים בְּיוֹתֵר עַל-יְדֵי מַדַּת הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת,
מְדַבֵּק עֲצֻמוֹ תָּמִיד רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִמִּילָא
מְבַטֵּל מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הָעַמַּל שֶׁל עֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְכָל
מִינֵי קִנְאָה וְשִׁנְאָה בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ, וְהוּא נִיִּיחָא
לְעֵלְאִין נִיִּיחָא לְתַתְּאִין תָּמִיד בְּהִרְחַבְתַּת הַדַּעַת וּבְכָל
שְׂמִחָה, כִּי הַתְּמִימוֹת מִמְּשַׁכֵּת אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה,
וְזֶה מֵרְחִיב לוֹ מְכָל צְרוּתָיו וְהִרְפַּתְקָאוֹתָיו וּבְעִיּוֹתָיו
שְׁעוֹבְרִים עָלָיו בְּהַחַיִּים. וְעַל-כֵּן רָאָה, אָחִי, לֵהִיּוֹת
אִישׁ תָּם וִירָא-אֱלֹקִים, וְתַמְשִׁיךְ בְּעֲצֻמָּךְ אֱמוּנָה
פְּשוּטָה — שְׂאִין בְּלַעְדֵּיּוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה
תַּעֲבֹר עַל כָּל הַבָּא עֲלֶיךָ, וְתִרְגֵּשׁ עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹדֶךָ
בְּלְבוֹשׁ הַגִּשְׁמִי בְּעוֹלָם הַזֶּה. הַעֲקֹר תִּדַּע וְתַחֲקֹק
בְּדַעְתְּךָ כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ אֶתְךָ עִמָּךְ אֶצְלָךְ וְשׁוֹמֵר אוֹתְךָ,
וְכָל זֶה תִּזְכֶּה רַק עַל-יְדֵי מַדַּת הַתְּמִימוֹת שֶׁהִיא
הַשְּׁלֵמוֹת הָעֲלִיּוֹנָה שְׂאָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֶל זֶה בְּזֶה
הָעוֹלָם.

(ג) כְּשֶׂאָדָם מְכַנֵּס עֲצֻמוֹ בְּמַדַּת הַתְּמִימוֹת
וְהַפְּשִׁיטוֹת, וְאִינוֹ חוֹקֵר שׁוֹם חֲקִירוֹת, רַק מְאָמִין בּוֹ

יִתְבָּרַךְ בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה — אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְאֶפְלוּ מֵה שֶׁנַּעֲשֶׂה מִבְּעַל בְּחִירָה, גַּם כֵּן בְּרִצּוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ וּבְהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִי-פְּרָטִית, אֲזִי חַי חַיִּים נְעִימִים וּמְתוֹקִים, וְסוּבֵל עַל כָּל הַבָּא אֵלָיו, וְאִינוֹ נוֹפֵל בְּעֶצְמוֹ כָּלֵל; מֵה שְּׂאִין כֵּן מִי שֶׁהוֹלֵךְ אַחַר שְׂכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ, חֲיָיו מְרוּרִים מְאֹד מְאֹד, וְסוּבֵל מִכָּל אָדָם, וְכָל דָּבָר קָטָן שׁוֹבֵר אֶת רוּחוֹ וּמַחְלִישׁ דַּעְתּוֹ; וְעַל-כֵּן הֶעֱקַר לְהַשְׁלִיךְ שְׂכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ לְגַמְרִי, וְלִילֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת, וְאֲזִי יַחֲיֶה בְּטוֹחַ, בְּלִי שׁוֹם פְּחָדִים. וְכִמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מְשָׁלִי י'): "הוֹלֵךְ בְּתָם יֵלֵךְ בְּטַח, וּמַעֲקֵשׁ דְּרָכָיו יוֹדֵעַ", כִּי הַהוֹלֵךְ בְּדַרְךְ הַתַּמִּימוֹת אִינוֹ מִפְּחָד מְשׁוֹם דָּבָר, וְאֶפְלוּ עוֹבֵר עָלָיו מֵה שֶׁעוֹבֵר יוֹדֵעַ וְעַד אֲשֶׁר יָד הַשֵּׁם שָׁם, וְהַכֵּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ וְעוֹבֵר עַל הַכֵּל, מֵה שְּׂאִין כֵּן כְּשֶׁמַּתְעַקֵּשׁ שִׂישׁ פֹּה אֵיזָה יָד בְּעַל בְּחִירָה, חֵס וְשָׁלוֹם, אֲזִי עוֹבְרִים עָלָיו עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְהַחַיִּים מְרִים לוֹ מְאֹד. וְעַל-כֵּן רָאָה לְהַשְׁלִיךְ חֻכְמָתוֹ, וְהִכְנִס אֶת עֶצְמוֹ בְּמַדַּת הַתַּמִּימוֹת, וְאֲזִי תִצְלִיחַ דְּרָכָיָךְ.

(ד) כָּל מִי שֶׁמְרַגֵּשׁ בְּעֶצְמוֹ שְׂאִינוֹ קָדוֹשׁ כְּרֵאוּי, צָרִיךְ לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל אֶת עֶצְמוֹ נֶגֶד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְגַמְרִי, וְלֹא יִרְצֶה לִילֵךְ בְּגִדּוּלוֹת וּבְנִפְלְאוֹת

מִמְנוּ, לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּחִינַת רוּח־הַקֹּדֶשׁ וּנְבוּאָה וְכוּ', מֵאַחַר שְׂיֹדֵעַ כַּמָּה הוּא רְחוּק עֲדִין מִמְנוּ יִתְבָּרַךְ וְכַמָּה הוּא רְחוּק מִזֶּה, וְאִם יִרְצֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּחִינַת מְרֵאוֹת וְחֲזִיוֹנוֹת, יוּכַל לְקַלְקֵל יוֹתֵר וְיוֹתֵר כַּאֲשֶׁר נִכְשְׁלוּ רַבִּים בְּזֶה מְאֹד כִּידוּעַ וּמְפָרְסָם וְכוּ', כִּי לֹא הָיָה לָהֶם הַכְּלִים לְזֶה, וְהָיָה אֲצֵלָם בְּבְחִינַת רַבּוּי אֹר, וְעַל-יְדֵי-זֶה לְבִסּוּף נִתְּפָקְרוּ לְגַמְרִי, כִּי "כָּל שְׂחָכְמָתוֹ מְרַבֶּה מִמַּעֲשָׂיו, אֵין חֲכָמָתוֹ מִתְקִימָת (אָבוֹת פ"ג). מֵה שְׂאִין בֶּן כְּשֶׁאָדָם מִשְׁלִיךְ שְׂכָלוֹ וְחֲכָמָתוֹ בְּכָל פַּעַם, וְעוֹשֶׂה עֲצָמוֹ כְּאִינוּ יוֹדֵעַ, וּמִתְהַלֵּךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּדוֹלִים, וּבָא אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים — שְׂיִרְחַם עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂיִזְכֶּה לְצֵאת מִגְּרִיעוֹת מַעֲשָׂיו, וְיִזְכֶּה לְקֹדֶשׁ וּלְטָהָר אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַל-יְדֵי-זֶה אִם יִהְיֶה לוֹ זְכוּת מִמִּילָא יָאִיר מִחוּ בְּהֶאֱרָה וּבְזִיו נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְיִזְכֶּה לְרוּח־הַקֹּדֶשׁ וּלְנְבוּאָה, כָּל אֶחָד כְּפִי הַכְּנָתוֹ בְּהַשְׁלַכְת שְׂכָלוֹ וְחֲכָמָתוֹ הַמְדַמָּה, וְהִלִּיכְתוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרִים אֲשֶׁרִי הַזְּכָה לְזֶה !

(ה) בְּזֶה הָעוֹלָם הָאָדָם בְּסַכְנָה עֲצוּמָה בְּכָל עֵת וְרָגַע — שְׁלֹא יֵאָבֵד אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְאֶת הָעוֹלָם הַבָּא, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-יְדֵי הַדְּעוֹת הַזְּרוֹת, הַכְּפִירוֹת

והאפיקורסות שמתגברים ומתפשטים בכל יום ויום, ועל-כן עליו להתחזק מאד מאד, ולדבר רק דבורי אמונה והשגחה פרטי-פרטיות עם כל אדם, יהיה עם מי שיהיה, ולא יתביש כלל, רק ידבר עמהם מאמתת מציאותו יתברך, ואיך שאין שום תכלית בעולם כי אם לשוב אליו יתברך; ולדבר עמו יתברך, כי יהיה ההכרח למות, ועל-כן אחר כל החכמות, הדמיונות והפתויים מה ישאר ממנו וכו', ובזה שידבר רק דבורי אמונה והשגחה פרטית, על-ידי-זה לא יוכל להפילו שום ברירה שבעולם, כי יהיה חזק כעמודא תקיפא, והעקר שיהיה דבוריו בתמימות ובפשיטות, בלי שום חכמות כלל, ועל-ידי מידת התמימות יזכה לדבורים שיאירו לו ולאחרים. אשרי לו!

(ו) מי שמרגיל עצמו לילך בתמימות ובפשיטות, אזי כל ימי חייו הם חיים רוחניים, כמו שנאמר (תהלים ט"ו): "הולך תמים ופועל צדק, ודובר אמת בלבבו", כי על-ידי שהולך בדרך תמים הוא תמיד פועל צדק, כי איש תם רחוק הוא שיעשה איזו עולה לאיזה אדם, מאחר שתמיד תשקתו ורצונו וכסופיו הם רק להכליל בו יתברך, אין לו שום רצונות וכסופים אחרים רק להכליל בו יתברך, ועל-

כֵּן הוּא תַּמִּיד פּוֹעֵל צֶדֶק, וּמְדַבֵּר אֱמֶת בְּלִבּוֹ, כִּי פִיו
וּלְבָבו שְׂוִים מְרַב תְּמִימוֹתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא (שָׁם):
"נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֵת יִרְאֵי ה' יִכְבֵּד", כִּי מִחֲזִיק
אֵת כָּל אֶחָד חָשׁוּב יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, וְעַל-כֵּן (שָׁם): "לֹא
רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ", שְׂאִינוֹ מְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע, לֹא עֲשָׂה
לְרַעְהוּ רָעָה, כִּי עַל-יְדֵי מִדַּת הַתְּמִימוֹת הוּא בְּעֵינָי
עֲצָמוֹ פְּחוֹת וְיָרוּד, שְׂבוּר וְנִבְזָה, וְחֶרְפָּה לֹא נִשְׂא עַל
קְרוֹבוֹ, כִּי מְרַב הַכְּלָלוֹתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי שׁוֹם רַע אִינוֹ
יוֹצֵא מִמֶּנּוּ כֹּל; אֲשֶׁרֵי הַמְּרַגֵּל אֵת עֲצָמוֹ בַּמַּדָּה
הַיְקָרָה הַזֶּה שֶׁל תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, וְאִז טוֹב לוֹ לְנַצַּח.

(ז) כָּל הַצָּרוֹת שְׂסוּבָלִים בְּזֶה הָעוֹלָם הֵם רַק
כְּשֶׁהוֹלְכִים עִם חֲכָמוֹת, כִּי מִי שֶׁמְשַׁלֵּיךְ דַּעְתּוֹ
וְחֲכָמְתּוֹ, וּמְצִיֵּת אֵת הַצְּדִיק הָאֱמֶת, וְהוֹלֵךְ בְּדַרְכּוֹ
וּבַעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, אֲזִי חַי חַיִּים טוֹבִים וְנִעִימִים,
אֲשֶׁרֵי לוֹ! וְאֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ! וּבַפְּרָטִיּוֹת עֲנִין הַתְּפִלָּה
וְהַתְּבוּדָּה, אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוֹם אֶפֶן עִם חֲכָמוֹת וְכוּ',
כִּי עֲנִין הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה תְּלוּיִים רַק בַּעֲבוּדַת
הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, כָּל מֵה שֶׁהוּא תַּמִּים יוֹתֵר,
יְדַבֵּר יוֹתֵר עִמוֹ יִתְבָּרַךְ; וְכֵן לְהַתְּמִיד בְּסֵדֶר דְּרָךְ
הַלְמוּד שֶׁל רַבֵּנוּ, זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, אִי אֶפְשָׁר עִם
חֲכָמוֹת, אֲדַרְבָּה כָּל מֵה שֵׁישׁ בּוֹ חֲכָמוֹת שֶׁל הֶבֶל,

יְתַרְשֵׁל עֲצָמוּ מִלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה; אֲשֶׁרִי לוֹ!
וְאֲשֶׁרִי חָלְקוּ!

(ח) בְּאֵמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יְתַבְרַךְ
כָּלֵל, וְדוּמָם, צוּמַח, חֵי וּמְדַבֵּר הֵם אֱלֻקוֹתוֹ יְתַבְרַךְ
מִמֶּשׁ בְּהַתְּלַבְּשׁוֹת הַזֶּה, וְעַל־כֵּן (חֲלִין ז.): "אֵין אָדָם
נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם מְכַרְיִזִין מִלְמַעְלָה"
וְשׁוּם דָּבָר לֹא נַעֲשֶׂה מֵעֲצָמוֹ, וְיָמִי שֵׁישׁ לוֹ מִחַ בְּרוּר
וּמְזֻכָּךְ בְּאֵמוּנָה הַזֹּה, יְכוּל לְהַתְּבוֹנֵן, אֲשֶׁר לֹא רַק
בְּדַבּוּרִים וְעֲשִׂיּוֹת לְבוֹשׁ הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, אֶלָּא גַם
בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ, כָּל מַחֲשַׁבָּה הִיא קוּמָה שְׁלֵמָה וְכִרוּז
שְׁמִכְרִיזִין מִלְמַעְלָה, שְׁזֵהוּ סוּד הַנְּבוּאָה — שֶׁהַשֵּׁם
יְתַבְרַךְ מְדַבֵּר עִם הַנְּבִיא, כְּשִׁזְכָּה לְזַכֵּךְ מִחוּ עַל־יַדִּי
הַתְּבוּדוֹת וְיַחֲוִדֵי שְׁמוֹתָיו יְתַבְרַךְ, שְׁעַל־יַדִּי־זֶה
מִמֶּשֶׁיךְ אֹרֹךְ יְתַבְרַךְ אֵלָיו, וְשׁוֹמֵעַ קוֹלוֹ יְתַבְרַךְ מְדַבֵּר
אֵלָיו, וְשׁוֹמֵעַ כְּרוּזִין עֲלָאִין וְכוּ'. אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה
לְהַתְּמִיד בְּכָל יוֹם בְּהַתְּבוּדוֹת וְיַחֲוִדֵי שְׁמוֹתָיו יְתַבְרַךְ,
וְעַל־יַדִּי־זֶה יִזְכָּה לְרֵאוֹת וְלִשְׁמֹעַ עֲנִינִים פְּלֵאֵי־פְּלֵאוֹת,
מֵה שְׁחִבְרוּ הַיּוֹשֵׁב עַל יָדוֹ אֵינוֹ מְרַגֵּישׁ כָּלֵל. וְאֵל כָּל
זֶה תִּזְכָּה, אֶהוּבִי, אַחִי, אִם תֵּאֲחַז אֶת עֲצָמְךָ בְּרַבְּנוֹ,
זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, שֶׁהַבְּטִיחַ שֶׁהוּא יְכוּל לַעֲשׂוֹת צְדִיקִים
כְּמוֹהוֹ מִמֶּשׁ — אִם יִצִּיתוֹ אוֹתוֹ וַיִּקְיָמוּ עֲצוֹתָיו

תָּמִים תְּהִיָּה

תז

הַקְדוּשׁוֹת, וְהַעֲקָר לִהְיוֹת אִישׁ תָּם וִירָא ה', כִּי עַם
מִדַּת הַתְּמִימוֹת יִזְכֶּה לְהִגִּיעַ אֶל זֶה.

(ט) צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, אָחִי, כִּי עַל-יְדֵי מִדַּת
הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת תִּזְכֶּה לְהַכְּלִיל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ פָּשׁוּט בְּתַכְלִית הַפְּשִׁיטוֹת, אַךְ נִסְתָּר
וְנִעְלָם מֵרַב הַלְּבוּשִׁים וְהַהִסְתָּרוֹת, שֶׁהִיא מִכְרַח
כְּבִיכּוֹל לְהִלְבִּישׁ וּלְהִסְתִּיר אֶת עֲצָמוֹ, בְּשִׁבִיל קִיּוּם
הָעוֹלָם; וְהַלְּבוּשִׁים וְהַהִסְתָּרוֹת הֵם הֵם הַחֲכָמוֹת
וְהַדְּמִיוֹנוֹת, שֵׁשׁ בָּלֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ
שִׂיּוּדַע אֵיזָה חֲכָמוֹת כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ וְעִנְיָנוֹ, עַד
שִׂיּוּרֵד אֶצֶל אֲמוֹת הָעוֹלָם, וְנִדְמָה לָהֶם, כִּי יָדָם פָּעַל
וְלֹא הַשֵּׁם וְגו'. וְזֶהוּ עֲקָר הָעֲבוּדָה זָרָה שֶׁל: "כַּחֲסִי
וְעֲצָם יָדִי, עֲשֵׂה לִי אֶת הַחִיל הַזֶּה" וְגו', עַד אֲשֶׁר
מִשֵּׁם נִשְׁתַּלְּשַׁל כָּל הַלְּבוּשִׁים וְהַהִסְתָּרוֹת שֶׁבְּעוֹלָם;
אֲבָל תַּכְּף וּמִיד, כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְסַלֵּק דַּעְתְּךָ לְגַמְרֵי, וְתִמְסַר
אֶת נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתַחַקֵּק הַיֵּטֵב בְּדַעְתְּךָ, כִּי אֵין
בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל מִמְּנוֹ יִתְבָּרֵךְ, תַּכְּף
וּמִיד תִּסִּיר אֶת הַלְּבוּשִׁים וְהַהִסְתָּרוֹת, וְתִרְאֶה בְּעֵינֶיךָ
אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְאֵל כָּל זֶה תִּזְכֶּה רַק אִם
תִּלְךָ בְּתְמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, וְתִשְׁלִיךְ חֲכָמְתְּךָ הַמְּדַמִּית,
וְתַדַּע שְׂאִין יוֹדְעִים כָּלֵל.

(י) כל העוונות שאדם נופל בהם, באים רק מרבוי חכמות של הבל, כל אחד כפי ענינו ומצבו, שנדמה לכל אחד שיודע כבר איזה ידיעה וכו', ועל-ידי-זה נופל מדחי אל דחי, עד שיש שנופלים בכל פעם בעוונות מגנים, רחמנא לצלן, וכל זה מרבוי החכמות של הבל: לזה יש לו קשיות וספקות עליו יתברך וכו', ולזה יש עקממיות בלבו עליו יתברך וכו', ולזה יש טענות עליו יתברך, שאינו מתנהג עמו כרצונו וכו', ועל-ידי כל אלו הבלבולים שאדם חוטא בהם, נמשך רק מחכמות של הבל, ויש לו עקממיות בלבבו, וספקות וקשיות עליו יתברך; כי המאמין בו יתברך באמת ובלב שלם, ומוסר נפשו אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורים, ואין עולה בלבו, ושום ספקות וקשיות, רק הולך בתמימות, אזי זוכה להשמר מכל מיני רע ועוונות, בבחינת (תהלים י"ח): "ואהי תמים עמו, ואשתמר מעוני", כי על-ידי מדת התמימות אינו רוצה שום רצון אחר מבלעדי רצונו יתברך, וכמו שהוא יתברך רוצה, כן יהיה, ואז דיקא חי חיים נעימים, אשרי לו.

(יא) מי שהולך בתמימות, ויש לו אמונה פשוטה בו יתברך, איך שהוא מחיה ומקיים ומנהיג

את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי ומדבר הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך ממש, ונתלבש עצמו בלבוש הזה שלמראה עינינו, ויודע כי השם יתברך מנהיג את עולמו בהשגחה נפלאה ובחשבון צדק וברחמים גדולים, על-ידי-זה מחיה ומחזק את עצמו בכל מיני אפנים. וזה שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים י"ח): "אֲרַחֲמֶךָ ה' חֲזָקִי" בזה שאני יודע שאתה יתברך מנהיג את עולמך רק במדת הרחמנות, זה בעצמו — חזקי, שאני מחזיק את עצמי בזה תמיד.

(יב) כשתרגיל עצמך להללו יתברך, לשבחו ולפארו תמיד, על-ידי-זה לא יוכלו לך כל אויביך וזה בחינת (תהלים י"ח): "מִהֲלֵל אֶקְרָא ה', וּמִן אוֹיְבֵי אוֹשַׁע", כי עקר שליטת האויבים עליך הוא רק כשאתה מפריד את עצמך ממנו יתברך; כי באמת מי שמבטל את עצמו לגמרי בו יתברך, והוא מסבב עם האמונה הקדושה בבחינת (תהלים פ"ט): "וְאֶמוּנַתְךָ סְבִיבוֹתַיךָ" וגו', על-ידי-זה לא יוכלו לו שום אויב, ומסטין ומקטרג, מאחר שמתחבא את עצמו בו יתברך, ותכף ומיד כשמפריד את עצמו ממנו יתברך, על-ידי-זה יש להם שליטה עליו, חס ושלום; ועל-כן

הַעֲקֹר עֲצָה הִיא לַחֲזֹר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל זֶה
 זֹכִים רַק עַל-יְדֵי הַלּוּל — לְהִלְלוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ וּלְפָאֲרוֹ
 תָּמִיד, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ עֲרֵבוֹת נֵעִם זִיו
 שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, הַמְּאִירָה בְּכָל הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (יְחִזְקֵאל מ"ג): "וְהָאָרֶץ הָאִירָה מִכְּבוֹדוֹ" וְגו', וְאִינוֹ
 מִפְּחַד מְשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי יוֹדֵעַ וְעַד אֲשֶׁר
 בְּשֵׁמֶךָ יִקְרְאוּךָ, "וּבִמְקוֹמְךָ יוֹשִׁיבוּךָ", אֵין אָדָם נוֹגֵעַ
 בְּמָה שֶׁמוֹכֵן לְחִבְרוֹ. (יוֹמָא ל"ח.): וְאֶפְלוּ "רִישׁ
 גְּרִגְרוֹתָא מִן שְׁמַיָּא מוֹקְמִינָן לֵיהּ" (בְּרֻכּוֹת נח.): וְעַל-
 יְדֵי-זֶה יִלֵּךְ בְּטַח תָּמִיד.

הַנְּהַגוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם תִּקּוּן הַבְּרִית, עַל-פִּי
דְּבָרֵי רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הָאֲוֵרוֹת, רַבִּי
נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

יִזְהַר מְאֹד לְטַבֵּל בְּכָל יוֹם בַּמִּקְוָה, וּבַפְּרָטִיּוֹת כְּשֶׁחָטָא
בַּפְּגָם הַבְּרִית, יִשְׁתַּדֵּל הַדְּבָר הָרִאשׁוֹן לְטַבֵּל בַּמִּקְוָה,
אֲשֶׁר הוּא הַתִּקּוּן הָרִאשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: "דָּאס
עֲרֻשְׁטֵעַ אִיז מִקְוָה" (הַדְּבָר הָרִאשׁוֹן הוּא מִקְוָה).

יִשְׁתַּדֵּל לֹאמַר בְּכָל יוֹם הָעֲשָׂרָה מִזְמוּרֵי תְהִלִּים שֶׁגָּלָה רַבֵּנוּ
ז"ל, שֶׁהֵם תִּקּוּן גָּמוּר לַפְּגָם הַבְּרִית, וְהֵם: ט"ז ל"ב
מ"א מ"ב נ"ט ע"ז צ' ק"ה קל"ז ק"נ, וְתַכְפֹּף-וּמְיָד כְּשֶׁזֹּכָה
לְאָמְרָם, אַל יַחֲשַׁב יוֹתֵר מִזֶּה כָּלֵל, כִּי בְּיָדָיו נִתְכַפֵּר לוֹ.

יִשְׁמַר מְאֹד מְאֹד עַל מַחֲשַׁבְתּוֹ, וַיִּרְגֵּיל אֶת עַצְמוֹ לְחַשֵּׁב רַק
מַחֲשַׁבְתּוֹ קְדוֹשׁוֹת וּטְהוּרוֹת, כִּי הַמַּחֲשָׁבָה גְבוּהָה עַד
מְאֹד, וּלְהַפּוֹף יִשְׁמַר אֶת עַצְמוֹ מִהֲרֵהוּרִים רָעִים, אֲשֶׁר הֵם
אָבִי אַבוֹת הַטְּמֵאָה, וּכְשֶׁמְכַנְּיִם בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ
יִתְבָּרֵךְ. אַז הוּא אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ מִמֶּשׁ, כִּי בְּמִקּוֹם שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה
חוֹשֶׁבֶת, שָׁם כָּל הָאָדָם.

יְקַדֵּשׁ הָאָדָם אֶת הָעֵינַיִם שְׁלוֹ, כִּי עַקֵּר הַנְּאוּף תְּלוּי בְּעֵינַיִם,
כִּי הָעֵינַיִן רוֹאֶה וְהַלֵּב חוֹמֵד וְכִלֵּי הַמַּעֲשֵׂה גוֹמְרִים.
וְעַל-כֵּן יְקַדֵּשׁ אֶת הָעֵינַיִם. וַיִּרְגֵּיל אֶת עַצְמוֹ לְהִסְתַּכֵּל בְּכָל

דָּבָר בְּהַחֲיוֹת אֱלֻקוֹת שֵׁישׁ בְּכֹל דָּבָר, וְיוֹצִיא לְעֶצְמוֹ רְמָזִים
אִיךָ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ מִכָּל דָּבָר, וְכֵן יִשְׁמַר מְאֹד לֹא
לְהִסְתַּכֵּל בַּדְּבָרִים מְאֹסִים, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(סִנְהֶדְרִין מֵה.): אֵין יֵצֵר הָרַע שׁוֹלֵט אֲלָא בְּמָה שֶׁעִינָיו רוֹאוֹת,
וְאָמְרוּ (בְּרָכוֹת יב:): אַחֲרֵי עֵינֵיכֶם — זֶה הִרְהוּר עֲבָרָה,
וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְקַדֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אֶת הָעֵינַיִם, כִּי הַכֹּל תְּלוּי
בְּהָעֵינַיִם.

יִזְהַר בְּעֶצְמוֹ מְאֹד לְקַדֵּשׁ אֶת הָאֲזְנוֹת שְׁלוֹ, וְיִרְגִּיל אֶת עֶצְמוֹ
לְשִׁמְעַ רַק בְּקוֹל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וּבְקוֹל הַחֲכָמִים
וְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְיִזְהַר מְאֹד לֹא לִישֵׁב בֵּין לְצִים וְקָלִים
וְרִיקִים, מֵינַיִם וְאֶפִּיקוֹרְסִים, וְלֹא יִנִּיחַ לַדְּבָרִים הַטְּמֵאִים
לְהִכָּנס בְּאֲזְנוֹתָיו. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (כְּתוּבוֹת ה.): אֵל
יִשְׁמַע אָדָם לְאֲזְנוֹתָיו דְּבָרִים בְּטָלִים, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִכּוּוֹת תְּחִלָּה
לְאִיבָרִים. וְאָמְרוּ (שָׁם) עַל פְּסוּק: "וַיִּתֵּן תְּהִיָּה לָהּ עַל אֲזְנוֹתָיךָ"
(דְּבָרִים כג), אֵל תִּקְרֵי אֲזְנוֹתָיךָ, אֲלָא עַל אֲזְנוֹתָיךָ, שָׂאֵם יִשְׁמַע
אָדָם דְּבָר שֶׁאֵינוֹ הֶגְוֵן, יִנִּיחַ אֶצְבְּעוֹ בְּאֲזְנוֹתָיו, כִּי כִּשְׂאָדָם
שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל הָרָשָׁעִים וְהַקָּלִים — יִהְיֶה אַחֲרֵיהֶם, וְלִהְפוּךְ
כְּשִׁישְׁמַע בְּקוֹל הַתּוֹרָה וְהַחֲכָמִים וְהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים יִמָּשֵׁךְ
אַחֲרֵיהֶם.

יִזְהַר מְאֹד מְאֹד מִהַמְדָּה הַמְגַנָּה שֶׁל כַּעַס וּקְפִידוֹת, וְכִמְעַט
שֶׁכֵּל תְּקוּן הַדַּעַת, תְּקוּן הַבְּרִית תְּלוּי בָּזֶה — שִׁיְהִיָּה

הָאָדָם סִבְלָן וּמֵאָרִיף אִפּוֹ עַל כָּל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, כִּי אֵת
הַנוֹאֵף מִכִּירִים בָּאֵף שְׁלוֹ, כֶּף גְּלָה לָנוּ רַבְנוּ ז"ל, כִּפִּי כַעֲסוֹ
וּרְצִיחָתוֹ שֵׁשׁ לוֹ, כְּמוֹ-כֵן יוֹדְעִים שֶׁהוּא נוֹאֵף, רַחֲמָנָא
לְצַלָּן, וְעַל-כֵּן מִי שְׁרוּצָה לְהַגִּיעַ לְתַקוּן הַבְּרִית בְּשִׁלְמוֹת,
צָרִיף שְׁיִרְגִיל אֵת עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד בַּמָּדָה הַיִּקְרָה שֶׁל
סִבְלָנוֹת, וַיִּסְבֵּל כָּל הַבָּא עָלָיו, וַיֵּאָרִיף אִפּוֹ עַל כָּל מֵה
שְׁעוֹבֵר עָלָיו — הֵן מֵעֲצָמוֹ וְהֵן מִבַּעַל בְּחִירָה. וּכְפִי שְׁיִזְכָּה
לְהִיּוֹת סִבְלָן וּמֵאָרִיף אֵף, כְּמוֹ-כֵן יִזְכָּה לְשִׁלְמוֹת הַדַּעַת,
וַיִּתְקַן אֵת אֲשֶׁר קָלְקַל בְּבְרִיתוֹ.

יִקְדָּשׁ הָאָדָם וַיִּטְהַר מְאֹד אֵת דְּבוּר פִּיו, וַיִּדְבֵּר תָּמִיד דְּבוּרֵי
תוֹרָה וְדְבוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וַיִּשְׁמַר מְאֹד
מְאֹד שְׁלֵא יִנְבֵּל אֵת פִּיו בְּדַבְרֵי נִבְלָה וְנִאוּף, כִּי הַדְּבוּר
יִכְרִיחוּ לַעֲשׂוֹת כָּל מֵה שְׁמוּצִיא מִפִּיו, חֵס וְחִלְיָה, וְאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא, פָּרָק כד, סִימָן ז): וְהִזָּה מִחֲנִיף
קְדוּשָׁה, וְלֹא יִרְאֶה בָּךְ עֲרוֹת דְּבַר, אֵל תִּקְרֵי עֲרוֹת דְּבַר, אֲלֵא
עֲרוֹת דְּבוּר — זֶה נְבוּל הַפֶּה, כִּי עַל-יַדֵּי-זֶה מְסַלְקִים מִמֶּנּוּ
אֵת הַשְׁכִּינָה הַקְּדוּשָׁה, וְגוֹרְמִים רָעָה לַעֲצָמוֹ וְלְכָל הָעוֹלָם
כְּלוּ; וְעַל-כֵּן מִי שִׁיּוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ שְׁפָגַם בְּבְרִיתוֹ, וּבְפְרָטִיּוֹת
בְּהוֹצָאת זָרַע לְבִטְלָה יִקְדָּשׁ מְאֹד אֵת דְּבוּרוֹ, וְלֹא יִדְבֵּר שׁוּם
דְּבָרִים בְּטִלִּים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן דְּבוּרִים אֲסוּרִים, כְּגוֹן: לְשׁוֹן
הָרַע, רְכִילוֹת, לִיצְנוּת, נְבוּל פֶּה, חֵס וְשָׁלוֹם, כִּי עָקַר תַּקוּן

הַבְּרִית תְּלוּי בְּתִקּוֹן הַלְשׁוֹן.

יַחֲזִיק מְאֹד בְּאַמוּנָה יִתְּרָה, שְׂיִכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ
הַאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְתָמִיד יִצְיֵר בְּדַעְתּוֹ אֵיךְ שְׁמָלָא
כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעְדָּיו יִתְּבַרֵךְ כָּלֵל,
וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְאֵין בְּלַעְדָּיו יִתְּבַרֵךְ כָּלֵל, כִּי
בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהוּא עוֹמֵד
בְּאַמְצֵעַ, וְכִשְׂיִחֲשֵׁב אֶת זֶה תָּמִיד, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְדַּכֵּךְ לְגַמְרֵי,
וְיִמְחַל לוֹ הַקְּדוּשׁ-כְּרוּךְ-הוּא עַל הַכֵּל.

יְהִי תָּמִיד שְׂמִחַ וְטוֹב לֵב, וְיִשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת תָּמִיד רַק
צְדָקָה וְחֶסֶד עִם כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְיִרְקַד מְרַב שְׂמִחָה
עַל נִקְדַּת יְהוּדוֹתוֹ, שְׂזַכֶּה לְהַבְרָא מְזַרַע יִשְׂרָאֵל וְלֹא עֲשֵׂנִי
גוֹי, וְיִמְסַר אֶת נַפְשׁוֹ עַל נִקְדַּת הַשְּׂמִחָה, כִּי כָּל עֶקֶר פְּגָם
הַבְּרִית בָּא לְהֶאָדָם רַק מִחֲמַת עֲצָבוֹת, כִּי הִקְלִפָּה הַמַּחֲטָאֵת
אֶת הָאָדָם בְּפָגָם הַבְּרִית נִקְרָאת יִלְלָה, וְעַל-כֵּן עֶקֶר שְׁלֵמוֹת
תִּקּוֹן הַבְּרִית הוּא שְׂיִהְיֶה תָּמִיד שְׂמִחַ בְּשְׂמִחָה עֲצוּמָה, וְאִף
שְׂזֵה קִשָּׁה וְכָבֵד לוֹ מְאֹד מְאֹד, מְרַב עוֹנוּתָיו בְּפָגְמֵי הַבְּרִית
שְׁלוֹ, שְׂזֵה מְכַנִּים בְּהָאָדָם דְּכֹאזֵן וְעֲצָבוֹן פְּנִימִי, עִם כָּל זֹאת
עֶקֶר תִּקּוֹן הַבְּרִית תְּלוּי אֵף וְרַק בְּמִדַּת הַשְּׂמִחָה וְהַחֲדוּוּהָ,
וְצִרִיכִים לְמַסַּר אֶת נַפְשׁוֹ לְהַגִּיעַ אֶל הַמִּדָּה הַיִּקְרָה הַזֹּאת שֶׁל
שְׂמִחָה, שְׂזֵה מְכַנִּים בְּהָאָדָם רוּחַ טוֹבָה וּמִדַּת רַחֲמָנוּת,
וְלַעֲשׂוֹת צְדָקָה וְחֶסֶד עִם כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל.

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תקון הכּללי

תקון נורא ונפלא מאד מאד לכלליות החטאים
והוא פגם הברית, רחמנא לצלן

*

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרם בכל יום

*

יסדו, תקנו, גלו וצוה לפרסמו לכל ישראל.
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

*

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים
האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים
אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע
מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקוץ זה.

לכו נרננה ליהוה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות
נריע לו: כי אל גדול יהוה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד
קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על-ידי ההוא טמיר
ונעלם בשם כל ישראל:

טז א מכתם לדוד שמרני אל כי-חסיתי בך:
ב אמרת ליהוה אדני אתה טובתי בל-עליך:
ג לקדושים אשר-בארץ המה ואדירי כל-הפציי-
בם: ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל-אסיף
נספיהם מדם ובל-אשא את-שמותם על-שפתי:
ה יהוה מנת-חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי:
ו חבלים נפלו-לי בנעמים אף-נחלת שפחה עלי:
ז אברך את-יהוה אשר יעצני אף-לילות יסרוני
כליותי: ח שויתי יהוה לנגדי תמיד כי מימיני
בל-אמוט: ט לכן א שמח לבי ויגל כבודי אף-
בשרי ישכן לבטח: י כי א לא-תעזב נפשי לשאול
לא-תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח
חיים שבע שמהות את-פניך נעמות בימינדך
נצח:

לב * לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁר־י נְשׁוּי־פֶשַׁע כִּסּוּי חֲטָאָה:
 ב אֲשֶׁר־אָדָם לֹא יַחְשָׁב יְהוָה לוֹ עוֹן וְאִין
 בְּרוּחוֹ רָמְיָה: ג כִּי־הֶחֱרַשְׁתִּי בָלוּ עַצְמִי בְּשִׂאֲנָתִי
 כָּל־חַיִּים: ד כִּי | יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבֵּד עָלַי יָדָךְ נִהְפֶּךְ
 לְשֹׂדֵי בְּחֶרְבִּנִי קִיץ סָלָה: ה חֲטָאתִי אוֹדִיעֶךָ וְעוֹנֵי
 לֹא־כִסִּיתִי אֲמַרְתִּי אוֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה
 נִשְׂאתָ עוֹן חֲטָאתִי סָלָה: ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל
 כָּל־חֹסֵיד | אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מְצֹא רַק לְשֹׁטֵף מַיִם רַבִּים
 אֱלֹיו לֹא יִגִּיעוּ: ז אַתָּה | סִתֵּר לִי * מִצָּר תִּצְרַנִּי
 רַנִּי פִלֵּט תְּסוּבְּבִנִי סָלָה: ח אֲשַׁכִּילְךָ | וְאוֹרְךָ
 בְּדַרְךָ־זוֹ תִלְךָ אִיעֶצֶה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אֶל־תִּהְיוּ |
 כְּסוּס כְּפָרָד אִין הָבִין בְּמַתְגַּוְרָסָן עֲדִיו לְבָלוֹם
 בַּל קָרַב אֱלֹהֶיךָ: י רַבִּים מִכְּאוּבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטָח
 בִּיהוָה חֹסֵד יִסּוּבְּבֵנוּ: יא שִׂמְחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
 צַדִּיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל־לֵב:

מא * לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁר־י מִשְׁכִּיל אֶל־
 דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה: ג יְהוָה | יִשְׁמְרֶהוּ
 וַיִּחַיְהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֶל־תִּתְּנֶהוּ בְּנַפְשׁ אִיְבָיו:
 ד יְהוָה יִסְעֲדֵנוּ עַל־עַרְשׂ דְּוֵי כָּל־מִשְׁכְּבוֹ הַפְּכֹת
 בְּחִלּוֹ: ה אֲנִי־אֲמַרְתִּי יְהוָה חֲנֻנִי רַפָּאָה נַפְשִׁי
 כִּי־חֲטָאתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתִי יָמוּת
 וְאָבַד שְׁמוֹ: ז וְאִם־בָּא לְרֹאוֹת | שׂוֹא יִדְבֵר לְבוֹ

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

יִקְבֹּץ-אֶזְרָא לֹא יֵצֵא לַחֲוֵץ יְדַבֵּר: ה יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ
 כָּל-שְׂנְאֵי עָלַי | יַחֲשְׁבוּ רָעָה לִּי: ט דְּבַר-בְּלִיעַל
 יֵצוּק בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יוֹסִיף לָקוּם: י גַּם-אִישׁ
 שְׁלוֹמִי | אֲשֶׁר-בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמֵי הַגְּדִיל עָלַי
 עָקַב: יא וְאַתָּה יְהוָה חָנּוּן וְהַקִּימֵנִי וְאַשְׁלֵמָה לָּהֶם:
 יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי-חֲפֵצֶת בִּי כִּי לֹא-יִרְיעַ אֵיבִי
 עָלַי: יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִּמְכַּת בִּי וּתְצִיבֵנִי לְפָנֶיךָ
 לְעוֹלָם: יד בְּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֵהָעוֹלָם
 וְעַד-הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן:

מב * לְמַנְצַח מְשֻׁפֵּיל לְבָנֵי-קָרַח: ב כְּאֵיל תֵּעָרֵג
 עַל-אֲפִיקֵי-מַיִם כֵּן נִפְשֵׁי תֵּעָרֵג אֱלֹהִים:
 ג צְמָאָה נִפְשֵׁי | לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי מְתֵי אָבוֹא
 וְאַרְאָה פָּנַי אֱלֹהִים: ד הִיִּתְהַ-לִּי דַמְעָתִי לָחֶם יוֹמָם
 וּלְלֵילָה בְּאֵמַר אֵלַי כָּל-הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֵיךָ: ה אֱלֹהֵי
 אֲזַכְּרָה | וְאֲשַׁפְּכָה עָלַי | נִפְשֵׁי כִּי אֶעְבֵּר | בַּסֶּדֶק
 אֲדִידֵם עַד-בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל-רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן
 חוֹנֵג: ו מֵהַתְּשִׁיחַתִּי | נִפְשֵׁי וְתַהֲמֵי עָלַי הוֹחֲלֵי
 לְאֱלֹהִים כִּי-עוֹד אוֹדְנוּ יְשׁוּעוֹת פָּנִינוּ: ז אֱלֹהֵי עָלַי
 נִפְשֵׁי תִשְׁתַּחֲחַ עַל-בֶּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאֶרֶץ יִרְדֵּן
 וְחַרְמוֹנִים מֵהַר מְצָעֵר: ח תְּהוֹם-אֵל-תְּהוֹם קוֹרָא
 לְקוֹל צְנוּרִיךָ כָּל-מִשְׁבְּרִיךָ וְגִלְיָךְ עָלַי עֲבָרוּ:
 ט יוֹמָם | יֵצֵא יְהוָה | חֲסֵדוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עָמִי
 תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אוֹמְרָה | לְאֵל סִלְעֵי לְמָה

שְׂבַחְתָּנִי לְמַה־קָּדַר אֵלֶיךָ בְּלַחֵץ אֹיִבִּי: יא בְּרֹצַח |
 בְּעֲצָמוֹתַי חֲרָפוֹנִי צוֹרְרֵי בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם
 אֵימָה אֱלֹהֶיךָ: יב מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחִי | נַפְשִׁי וּמַה־תִּתְּהַמִּי
 עָלַי הוֹחִילֵי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדְנֹו יִשׁוּעַת פָּנָי
 וְאֱלֹהֵי:

נט * לְמַנְצִיחַ אֶל־תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם בְּשִׁלַּח
 שָׂאוֹל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: ב הַצִּילֵנִי
 מֵאִיִּבִי | אֱלֹהֵי מִמַּת־קוֹמְמֵי תִשְׁנַבְּנִי: ג הַצִּילֵנִי
 מִפְּעֵלֵי אֹזֶן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה
 אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יַגּוּרוּ עָלַי עֵזִים לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־
 חֲטָאתֵי יְהוָה: ה בְּלִי־עוֹן יִרְצוֹן וַיְפֹנְנוּ עוֹרָה
 לְקַרְאתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים | עֲבָאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִקְיִצָּה לְפָקֵד כָּל־הַגּוֹיִם אֶל־תַּחֵן
 כָּל־בְּגֵדֵי אֹזֶן סָלָה: ז יִשׁוּבוּ לְעָרְב יִהְיוּ כַּכֹּלֵב
 וַיִּסּוּבּוּ עִיר: ח הִנֵּה | יִבִּיעוֹן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת
 בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־
 לָמוֹ תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: י עֲזוּ אֵלֶיךָ אֲשַׁמְרָה כִּי־
 אֱלֹהִים מִשְׁנַבְּנִי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יִקְדַּמְנִי אֱלֹהִים
 יִרְאֵנִי בְּשִׁרְרֵי: יב אֶל־תִּהְרָגִם | פֶּן־יִשְׁפְּחוּ עָמִי
 הַנִּיעְמוֹ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידֵמוֹ מִגִּגְנוֹ אֲדָנִי: יג חֲטָאת־
 פִּימוֹ דְּבַר־שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלָה
 וּמִבְּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלָּה בַחֲמָה כִּלָּה וְאִינְמוֹ וַיִּדְעוּ
 כִּי־אֱלֹהִים מִשַׁל בִּיעַקֵּב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:

טו וישבו לערב יהמו ככלב ויסובבו עיר: טז הַמָּה
 יניעון לאכל אם-לא ישבעו וילינו: יז ואני |
 אשיר עזך וארגן לבקר חסדך כי-היית משגב לי
 ומנום ביום צר-לי: יח עזי אליך אזכרה כי-אלהים
 משגבי אלהי חסדי:

עז * למנצח על- ידותון לאסף מזמור: ב קולי (*
 אל-אלהים ואצעקה קולי אל-אלהים והאזין
 אלי: ג ביום צרתי אדני דרשתי ידי | לילה נגרה
 ולא תפוג מאנה הנחם נפשי: ד אזכרה אלהים
 ואהמיח אשיחה | ותתעטף רוחי סלה: ה אחזת
 שמרות עיני נפעמתי ולא אדבר: ו חשבותי ימים
 מקדם שנות עולמים: ז אזכרה נגינתי בלילה
 עם-לבבי אשיחה ויחפש רוחי: ח הלעולמים
 יזנח | אדני ולא יסיף לרעות עוד: ט האפס לנצח
 חסדו גמר אמר לדר ודר: י השכח חנות אל
 אם-קפץ באף רחמי סלה: יא ואמר חלותי היא
 שנות ימין עליון: יב אזכור מעללי-יה כי-אזכרה
 מקדם פלאך: יג והגיתי בכל-פעלך ובעלילותיך
 אשיחה: יד אלהים בקדש דרכך מי-אל גדול
 באלהים: טו אתה האל עשה פלא הודעת בעמים
 עזך: טז גאלת בזרוע עמך בני-יעקב ויוסף סלה:
 יז ראוד מים | אלהים ראוד מים יחילו אף ירגזו

(* באמך אל אלהים תכוין המילוי כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד היי יו"ד מ"ם

תהמות: יח זרמו מים | עבות קול נתנו שחקים
 אף־חצציד יתהלכו: יט קול רעמך | בגלגל האירו
 ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ: כ פים דרךך
 ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נדעו:
 כא נחית כצאן עמך ביד־משה ואהרן:

צ * תפלה למשה איש־האלהים אדני מעון אתה
 היית לנו בדר ודר: ב בטרם | הרים ילדו
 ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד־עולם אתה אל:
 ג תשב אנוש עד־דכא ותאמר שובו בני־אדם:
 ד פי אלה שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר
 ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו בבקר
 כחציר יחלה: ו בבקר יציץ וחלה לערב ימולל
 ויבש: ז כי־כלינו באפק ובחמתך נבהלנו:
 ח שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: ט פי
 כל־ימינו פנו בעברתך פלינו שנינו כמו־הנה:
 י ימי־שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת |
 שמונים שנה ורהבם עמל ואון כי־גז חיש ונעפה:
 יא מי־יודע עז אפק וכיראתך עברתך: יב למנות
 ימינו פן הודע ונבא לבב חכמה: יג שובה יהוה
 עד־מתי והנחם על־עבדיך: יד שבענו בבקר
 חסדך ונרננה ונשמחה בכל־ימינו: טו שמחנו
 פימות עניתנו שנות ראינו רעה: טז יראה אל־
 עבדיך פעלך והדרך על־בניהם: יז ויהי | נעם

אֲדַנִּי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה א הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו בעמים
עלילותיו: ב שירו־לו זמרו־לו שיחו בכל־
נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו ישמח לב א
מבקשי יהוה: ד דרשו יהוה ועזו בקשו פניו
תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר עשה מפתיו
ומשפטי־פיו: ו זרע אברהם עבדו בני יעקב
בחיריו: ז הוא יהוה אלהינו בכל־הארץ
משפטי־יו: ח זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלה
דור: ט אשר פרת את־אברהם ושבעתו לישחק:
י ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם:
יא לאמר לה אתן את־ארץ־פנען חבל נחלתכם:
יב בהיותם מתי מספר כמעט וגרים בה:
יג ויתהלכו מגוי אל־גוי מממלכה אל־עם אחר:
יד לא־הניח אדם לעשקם ויזכה עליהם מלכים:
טו אל־תגעו במשיחי ולגביאי אל־תרעו:
טז ויקרא רעב על־הארץ כל־מטה־לחם שבר:
יז שלח לפניהם איש לעבד נמכר יוסף: יח ענו
בפבל רגלו ברזל באה נפשו: יט עד־עת
בא־דברו אמרת יהוה צרפתהו: כ שלח מלך
ויתירהו משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון
לביתו ומשל בכל־קנינו: כב לאסר שריו בנפשו

וּזְקַנְיוּ יִחַבֵּם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גֵּר
בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפֹּר אֶת-עֲמוּ מָאֵד וַיַּעֲצִמְהוּ
מִצְרָיו: כה הִפְךָ לָבָם לְשֵׁנָא עֲמוּ לְהִתְנַפֵּל בְּעַבְדָּיו:
כו שְׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָו אֶהְרֹן אֲשֶׁר בָּחַר-בּוֹ: כז שְׁמוֹ
בָּם דְּבָרֵי אֲתוּתָיו וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם: כח שְׁלַח
חֲשֹׁד וַיִּחַשְׁדּוּ וְלֹא-מָרוּ אֶת-דְּבָרוֹ: כט הִפְךָ אֶת-
מִימֵיהֶם לָדָם וַיִּמַּת אֶת-דֹּגְתָם: ל שְׂרָץ אֲרָצָם
עֲפָרְדָּעִים בְּחֹדְרֵי מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרַב
בָּנִים בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד אִשׁ
לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם: לג וַיֵּךְ גַּפְנָם וּתְאֵנָתָם וַיִּשְׁפֹּר עֵץ
גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וַיִּלַּק וַאִין מִסְפָּר:
לה וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אֲדָמָתָם:
לו וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֲרָצָם רֵאשִׁית לְכָל-אוֹנָם:
לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאִין בְּשֹׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
לח שָׂמַח מִצְרַיִם בַּעֲאֵתָם כִּי-נִפְלַ פְּחָדָם עֲלֵיהֶם:
לט פָּרַשׁ עֲנָן לְמִסְךָ וְאִשׁ לְהָאִיר לַיְלָה: מ שָׁאֵל
וַיָּבֹא שָׁלוֹ וְלָחֶם שָׂמִים יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח עוֹר
וַיִּזְוְבוּ מַיִם הָלְכוּ בַּעֲצֵיזוֹת נָהָר: מב כִּי-זָכַר אֶת-
דְּבַר קָדְשׁוֹ אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדָו: מג וַיּוֹצֵא עֲמוּ
בְשָׂשׂוֹן בְּרִנָּה אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת
גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר | יִשְׁמְרוּ
חֻקָּיו וְתוֹרָתוֹ יִנְעֲרוּ הַלְלוּיָהּ:

קלז א על-נהרות | בכל שם ישבנו גם-בכינו
 בזכרנו את-ציון: ב על-ערבים בתוכה תלינו
 בנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי-שיר
 ותוללינו שמחה שירו לנו משיר ציון: ד איך נשיר
 את-שיר-יהוה על אדמת נכר: ה אם-אשפחד
 ירושלם תשפח מיני: ו תדבק לשוני | לחכי
 אם-לא אזכרי אם-לא אעלה את-ירושלם על
 ראש שמחתי: ז זכר יהוה | לבני אדום את יום
 ירושלם האמרים ערו | ערו עד היסוד בה:
 ח בת-בבל השדודה אשרי שישלם-לך את-
 גמולך שנמלת לנו: ט אשרי | שיאחו ונפיץ את-
 עלליך אל-הסלע:

קנ א הללויה | הללו-אל בקדשו הללוהו ברקיע
 עזו: ב הללוהו בגבורתיו הללוהו כרב גדלו:
 ג הללוהו בתקע שופר הללוהו בניבל וכנור:
 ד הללוהו בתוף ומחול הללוהו במנים וענב:
 ה הללוהו בצלצלי-שמע הללוהו בצלצלי תרועה:
 ו כל הנשמה תהלל יה הללויה:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי לתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שכבות עמו גגל יעקב ישמח ישראל:

ותשועת צדיקים מיהוה מעוזם בעת צרה: ויעזרום יהוה ויפלטם יפלטם

מרשעים ויושיעם כי חסו בו: